T.C.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

TEFSİR BÖLÜMÜ

KUNBÜL'ÜN HAYATI ve RİVÂYET ÖZELLİKLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman — **Prof. Dr. Ahmet BEDİR**

Hazırlayan — **Ahmet KÜTÜKOĞLU**

ŞANLIURFA–2012

Onay Belgesi

Prof. Dr. Ahmet BEDİR 'in danışmanlığında, Ahmet KÜTÜKOĞLU' nun hazırladığı "Kunbül'ün Hayatı ve Rivayet Özellikleri" konulu bu çalışma 13.02.2012 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından Tefsir Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman	: Prof. Dr. Ahmet BEDİR	
Üye	: Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR	
Üye	: Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ	

Bu tezin Tefsir Anabilim Dalında yapıldığını ve Enstitümüz Kayıtlarına göre düzenlendiğini onaylarım.

Prof.Dr. Recep ÇİĞDEM
Enstitü Müdür V.

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan alıntıların, çizelge,şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalına bağlı Tefsir Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Hazırlamış olduğum. **"Kunbül'ün Hayatı ve Rivayet Özellikleri"** konulu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

(20/02/2012)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Ahmet KÜTÜKOĞLU

İmzası

YAZIŞMA ADRESİ:

Karaköprü Akbayır Mah. 1039. SK.

Morev 5. Kat:2. No:4.

ŞANLIURFA

Tlf. Kod. (0. 505) 8211720

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ..4

KISALTMALAR...3

GİRİŞ 6

ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ 6

A-PROBLEM 6
B-ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ... 7
C-SINIRLILIKLAR 8
D-YÖNTEM 8

BİRİNCİ BÖLÜM 9

I-KUR'ÂN'IN KİTAP HALİNE GETİRİLMESİ VE ÇOĞALTILMASI....................................9

II-KIRAAT İLMİNİN KONUSU, GAYESİ VE ÖNEMİ...13

III-KIRAAT ÇEŞİTLERİ..15

1-MÜTEVATİR: 17
2-MEŞHUR KIRAAT:... 17
3-ÂHÂD KIRAAT:... 18
4-ŞÂZZ KIRAAT: 18
5-MEVZÛ KIRAAT:... 18
6-MÜDREC KIRAAT:... 18

IV- "YEDİ HARF" MESELESİ 18

V-KIRAAT-I AŞERE İMAMLARI, MEŞHUR RÂVİLERİ VE RUMUZLARI:...........................21

VI-KIRAATLARIN ÂYETLERİ YORUMLAMADAKİ ROLÜ: 23

VII-KIRAATLARLA İLGİLİ BAZI ISTILAHLAR:...25

İKİNCİ BÖLÜM 27

KUNBÜL'ÜN HAYATI, HOCALARI VE İLMÎ KİŞİLİĞİ...27

A-HAYATI 27

B-ÖĞRENCİLERİ VE TARİKLERİ: 30

C-KUNBÜL RİVÂYETİNİN USÛLÜ: 32

1-İSTİÂZE:... 33
2-BESMELE: 34
3-CEMÎ' MÎM'i (ÇOĞUL MÎM'i): 34
4-KİNÂYE ZAMİRİ: 34
5-MEDD VE KASIR:.. 35
6-HEMZE:.. 35
a-Aynı Kelimede İki Hemzenin Yan Yana Gelmesi:.. 35
b-Ayrı Ayrı Kelimelerde İki Hemzenin Yan Yana Gelmesi: 36
7-İZHÂR VE İDGÂM: 37
8-"YÂ" HARFİNİN HAZFEDİLMESİ VEYA İSBÂT EDİLMESİ: 38
9-İZÂFET "YÂ" HARFLERİ:.. 38
10-ZÂİD "YÂ" HARFLERİ 39

D-KUNBÜL'ÜN, AYNI KELİMENİN TELAFFUZUNDA HAFS'DAN AYRILDIĞI TEMEL NOKTALAR: 40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **43**

KUNBÜL RİVAYETİ'NE GÖRE MUSHAF HATTI **43**

SONUÇ **46**

BİBLİYOGRAFYA **49**

ÖZET **54**

ABSTRACT **55**

KUNBÜL RİVAYİNE GÖRE KURAN'IN TAMAMI **56**

KISALTMALAR

a.s.	:aleyhi’s-selâm
b.	:ibn, bin
bkz.	:bakınız
c.	:cilt
DİA	:Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
HRÜ.	:Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
hz.	:hazreti
MÜİFAV.	:Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı
nşr.	:neşreden
ö.	:ölümü
s.	:sayfa
s.a.v.	:sallellahü aleyhi vesellem
sad.	:sadeleştiren
TDV.	:Türkiye Diyanet Vakfı
Thk.	:tahkik eden
trc.	:tercüme
tsz.	:tarihsiz
v.	:vefatı
vb.	:ve benzeri
vs.	:ve sair
y.	:yıl

ÖNSÖZ

Kur'ân'ı insanlığa hidayet ve nur kaynağı olarak indirmiş olan yüce Allah'a hamd ü senalar ve bu eşsiz kitabı ümmetine bütün noksanlıklardan uzak olarak tebliğ eden Hz. Muhammed'e (s.a.v.), onun âline ve ashabına salât ve selam olsun.

Kâinat'ın yaratılışından bu yana yeryüzünde meydana gelen en büyük olay Kur'ân'ın nazil olmasıdır. İnsanlık tarihinde üzerinde çalışma yapılan eserler ve konular arasında Kur'ân'a denk başka bir kitap yoktur. Kur'ân ilimleri arasında mümtaz bir konumda bulunan kıraatlar konusu, geçmişte olduğu gibi günümüzde de güncelliğini korumaktadır. Bazı kimselerce kıraatlar konusu bir sorunmuş gibi gösterilse de, Allah'ın *hayırlı ümmet* diye vasıflandırdığı bu ümmetin âlimleri, kıraatlar hakkında pek çok araştırma yapmışlardır

Konu hakkında yapılan çalışmalar da bunun göstergesidir. İlâhî kelâm olan Kur'ân, i'câz ve beyan üzere indirilmiş bir vahiydir. Tüm zaman ve mekânlarda yaşlısı-genci, büyüğü-küçüğü, köylüsü-şehirlisi, okumuşu-okumamışı, kadını-erkeği bütün kullarına hitap eden mûciz bir Allah kelamıdır. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) indirildiği günden itibaren bir harfi bile değişmeden günümüze kadar gelmiştir. Kullarına kolaylık olsun diye Kur'ân'ı yedi harf üzere indiren Allah, *"Kur'ân'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız"* buyurarak O'nu korumayı kendi zatına mükellef kılmıştır. Bazı yabancı araştırmacılar ve onların uzantısı olan bir kısım yerli akademisyenler, yedi harf meselesini vesile kılarak kıraatların sıhhati ve subûtü hakkında olumsuz kanatlar belirtmişlerdir. yedi harf ruhsatına bağlı olarak meşru olan kıraatların, kârîlerin içtihadı sonucu oluştuğu iddiasıyla Kur'ân'da mana merkezli bir okuyuşun câiz olabileceğini ifade etmişlerdir. Bu konuda bazı zayıf rivayetleri dayanak kılarak ve bu husustaki karışıklıktan da etkilenerek kıraatların sıhhati hakkında şüpheye düşmek, çözülemeyen bir sorunu yok kabul etmek kadar kolaydır. Eğer sanıldığı gibi böyle bir iddia doğru olmuş olsaydı, kârîlerin okuyuşunda sistemli bir usul oluşmazdı.

Hz. Peygamber ve onun ilk muhatapları ümmî idi. Kur'ân'ın indirilmesiyle insanlık tarihinde yeni bir dönem başlamış, Allah'ın emir ve buyruklarını yeryüzünde hâkim kılmak için halife seçilmiş olan insanın üzerindeki zulmet bulutları yerini aydınlığa bırakmıştı. Dünyadaki bütün sistemler ve düşünceler birer birer yok

olurken aksine Kur'ân, insanların ilgisini çekmekte, sıkıntı ve problemlerini çözmekte, kararmış kalpleri aydınlatmakta, bunalmış gönülleri rahatlatmaktadır.

Kur'ân lafızlarını tecvit kurallarına ve mahâric-i hurûfa dikkat ederek tertîl üzere okumak ilahî emir gereği zorunludur. Allah, Kur'ân'ı tertîl ile okumayı emretti ki idrak, âyetlerin hakikatlerini ve inceliklerini düşünsün. Çünkü hızlı okuyuş, mana üzerinde düşünmeyi engeller. Bu da, âyetleri tertîl ile okuyup mana üzerinde düşünmenin gerekliliğini gösterir. Tecvit İlminde Kur'ân'ın okunuşuyla ilgili geçerli üç usul vardır. Bunlar: Ağır okuyuş demek olan tertîl veya tahkîk, orta okuyuş anlamında tedvîr, hızlı okuyuş anlamında hadr usûlleridir. En makbul okuyuş ise tertîl usulüdür. Yavaş okuyuş, mananın anlaşılmasında kolaylık sağlar. Bilinçsizce yapılan ibadette hayır olmadığı gibi manası düşünülmeden yapılan okuyuşta da bir hayır yoktur. Mana esastır, kıraat ise araçtır. Araç hiçbir zaman asıl olan mananın önüne geçirilmemelidir. Buradan manayı bilmeyen okumamalıdır anlamı asla çıkmaz. Bir şeyin tamamını bilmemek onu büsbütün terk etmeyi gerektirmez. Günümüz Müslüman'ının en temel sorunlarından biri hiç şüphesiz okuduğunu anlamamaktır. Oysa kıraatta arzulanan akıl, kalb ve dilin birlikte çalışmasıdır. Onun manasıyla amel etmek, okunuşunu amel edinmekten daha faydalıdır.

Çalışmamızın muhteviyatı giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, kapsamı, yöntemi, Kur'ân'ın metinleşme süreci ve kıraatlarla ilgili konulara değinilmiştir.

Birinci bölümde İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül'ün hayatı, hocaları, öğrencileri ve ilmi kişiliği hakkında bilgi vermeye çalıştık. Yine aynı bölümde Kunbül'ün kıraat ilmindeki yeri, rivayet metodu, rivayet zinciri, Kunbül'ün tarikleri ve hüccetleri konuları incelendi. İkinci bölümde, Kunbül'ün rivayet usulü üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise, Kunbül Rivayetine göre Mushaf'ın yazılı hali hüccetleriyle birlikte incelenmiştir.

Çalışmamızın başından sonuna kadar yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Ahmet BEDİR'e ve emegi geçen bütün hocalarıma, bu arada bana yardım eden arkadaşlarıma teşekkür ve şükranlarımı arz ederim.

Ahmet KÜTÜKOĞLU
2012 - ŞANLIURFA

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

A-Problem

Kıraatlar hakkında bugüne kadar çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda kıraatlar konusu genellikle farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Bunlar, Kıraat imamları ve hayatı, *Ahrufu's-Seb'*a ile kıraatlar arasındaki münasebet, kıraatların âyetleri yorumlamada etkisi ve kıraatların sıhhati hakkında yapılan çeşitli çalışmalardır. Mezkûr konular, diğer konulara göre, İslam bilginlerini daha çok meşgul etmiş ve sonuçta pek çok değişik görüşün ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilginleri konular üzerinde çalışmaya iten en önemli neden, yaşadıkları çağın şartlarını da göz önünde bulundurarak, tartışmalı konuları etraflıca yeniden inceleyip ortaya atılan şüpheleri bertaraf etmek ve tatmin edici sonuçlara ulaşmaktır.

Kur'ân kıraatında yedi harf ruhsatına bağlı olarak değişik tilavet şekillerine izin verilmiştir. Daha çok ilk Müslümanlar için geçerli kılınmış bu ruhsat, zamanla Müslümanların eğitim seviyelerinin de yükselmesiyle ortadan kalkmış, tabiin döneminden itibaren de oluşan kıraat ekolleriyle sistemli bir hale getirilmiştir. Bu dönemde şifahî olarak nakledilen, tedvin dönemiyle birlikte kitaplaşmaya başlayan konulardan biri de kıraatler konusudur.

İlk yazılı kaynakların büyük çoğunluğunda bütün kıraatlara atıf yapılırken, sahih senetleri de dikkate alarak kıraatları sistemleştirmeye çalışan ve bu konuda da başarılı olan ilk kişi İbn Mücâhid (ö.324/936)'dir. O, kıraatları ve kıraat imamlarını yedi ile sınırlandırmıştır. Bu sınırlamada İbn Mücâhid'in gayesi, muhtemelen en sıhhatli kıraatları tespit edip sistemleştirmektir. Hz. Osman döneminde istinsah edilen ve yedi ayrı merkeze gönderilen Mushaflar ve o Mushafların yazı özellikleri yedi kıraatı de ihtiva etmekteydi. İbn Mücâhid'in kıraatları "yedi" ile sınırlanmasındaki etken, muhtemelen istinsah edilen Mushafların sayının yedi olması ve her birinin yedi kıraatlardan birini içeriyor olmasıdır. Bu yedi kıraata, sıhhat bakımından uygun olan üç kıraat daha ilave edilmiştir. Günümüzde bilinen ve kitaplarda sahih senetlerle zikredilen Kıraat-ı Aşere (on kıraat), teoride hepsi bilinmekte ancak pratikte sadece bir kaçı uygulanmaktadır.

Bu kıraat imamları: Nâfî' (ö.169/785), Abdullah b. Kesir (ö.120/737), Ebû Amr (ö.154/771), İbn Âmir (ö.118/736), Âsım (ö.127/745), Hamza (ö.156/773),

Kisâî (ö.189/805), Ebû Ca'fer (ö.130/748), Yakub (ö.205/821), Halefü'l-Aşîr (ö.229/844)'dir. Kıraat imamları, Hz. Peygamber'den (s.a.v.) itibaren sahih bir silsile yoluyla kendilerine ulaşan farklı okuyuşları, bulundukları yerlerde öğrencilerine aktarmışlar, neticede bazı kıraatlar diğerlerine göre daha çok rağbet görmüştür. Günümüzde Müslümanların kahir ekseriyeti kolaylığı nedeniyle Âsım (ö.127/745) Kıraatının Hafs (ö.180/796) Rivayeti'ni okumaktadır. Kuzey Afrika'da Nâfî' (ö.169/785) Kıraati ile Verş (öl.197/812) Rivayeti, Sudan'da ise Ebû Amr'ın (ö.154/771) Kıraati yaygındır.[1]

Çalışmamızda, Kur'ân'ın metinleşme sürecine ve kıraatların tarihi gelişimine genel hatlarıyla değindikten sonra hakkında çalışma yapılmamış bulunan İbn Kesir'in (ö.120/737) ravilerinden Kunbül'ün hayatı ve rivayet özellikleri ayrıntılı olarak incelenecektir.

B-Araştırmanın Amaç ve Önemi

Tez çalışmamızın amacı, Kur'ân'ın metinleşme süreci, kıraatlar konusu ve İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül'ün hayatı ve rivayet özelliklerini araştırıp inceleme sonunda aşağıda gelen soruların cevabını bulmak olacaktır:

1. Kur'ân'ın metinleşmesi, yazılması, ezberlenmesi, kitap haline getirilmesi ve çoğaltılması nasıl olmuştur?

2. Kıraatların menşei ve tarihi, kıraat imamları, kıraatların taksimi ve Ahrufu's-Seb'a ile Kıraat-ı Seb'a arasındaki münasebet nedir?

3. İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül'ün hayatı, hocaları, öğrencileri ve Kunbül'ün ilmi kişiliği hakkında bilinenler nelerdir?

4. Kunbül'ün rivayet özellikleri nelerdir?

İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül ve onun Rivayeti hakkında herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu durum bizi, hem onun hayatını araştırmaya hem de rivayetinin belli başlı özelliklerini inceleyip tespit etmeye sevk etmiştir. Bu amaçla Kunbül Rivayeti'nin diğer kıraat ve rivayetlerden farkını genel hatlarıyla belirlemeyi hedefledik.

Bütün klasik eserlerde, Kıraat-ı Aşere arasında, ikinci sırada bulunan İbn Kesir'in, meşhur olmuş ve kabul görmüş iki ravisinden biri olan Kunbül Rivayeti'nin

[1] İsmail Cerrahoğlu, *Tefsir Usulü*, (5. baskı, Ankara: 1985), s. 112.

hüccetlerini tespit etmek, çalışmamızda hedeflediğimiz gayelerden biridir. Diğer taraftan Âsım'ın ravisi Hafs ile Kunbül'ün rivayet farklarını (kıraat ihtilaflarını) ortaya koymayı önemsemekteyiz.

C-Sınırlılıklar

Çalışmamızın giriş kısmında amaç, kapsam, yöntem ve konuyla ilgili bağlantıların tespitinden sonra Kur'ân'ın metinleşme süreci, kıraatların taksimi, Ahrufu's-Seb'a meselesi ve kıraatların âyetleri yorumlamadaki etkisi üzerinde durulacaktır. Ardından birinci bölümde İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül'ün hayatı, hocaları, öğrencileri ve ilmi kişiliği tanıtılacaktır. İkinci bölümde Kunbül'ün hüccetleri ve rivayet özellikleri anlatılacak, son bölümde ise Kunbül Rivayeti'ne göre Mushafın tamamı verilecek, bununla birlikte Âsım'ın Hafs Rivayeti'yle Kunbül Rivayeti arasındaki farklar belirtilecektir.

D-Yöntem

Tez çalışmamızda tasvir edici bir uslub kullanılacaktır. Kunbül'ün hayatı ve Rivayeti'nin özellikleri tespit edilecek, ardından Kunbül ile Hafs arasındaki kıraat farklılıkları belirlenmeye çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

I-KUR'ÂN'IN KİTAP HALİNE GETİRİLMESİ VE ÇOĞALTILMASI

Kur'ân, Cebrail vasıtasıyla peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.v)'e vahiy[2] yoluyla indirilen, Mushaflarda yazılı olarak tevatür yoluyla bize nakledilen son ilâhî kitabın adıdır.[3] Kur'ân kelimesi, âlimlerin genel olarak tercih ettiği görüşe göre, قَرَأَ "karae" fiilinden فُعْلَان "fü'lân" kalıbında, okumak ve tilavet etmek anlamına gelmektedir.[4] Kur'ân'ın isimlerinin sayısını elli beşe kadar çıkaranlar olmuştur. Bunlardan bazıları: Nur, Hüdâ, Kelâm, Rahmet, Furkân, Şifa, Kitap, Mev'ize, Zikir, Hikmet, Habl, Sırat-ı Müstakim, Fasıl, Ahsenü'l-Hadis, Ruh, Vahiy, Mesânî, Beyan, İlim, Hak, Urveti'l-Vüskâ, İman, Azîz ve Kavl'dir.[5]

Ayrıca sahifelerden oluşan anlamında Mushaf denilmiş, diğer bir rivayete göre ise Hz. Ebû Bekir, Kur'ân'ı kitap haline getirince bazıları ona İncil ismini, bazıları da "*sifr*" ismini vermek istediler. İncil, Hıristiyanların, "*sifr*" ise Yahudilerin kitapları için kullandıkları isimler olduğundan bu isimler hoş görülmedi. İbn Mes'ûd, Habeşlilerin elinde Mushaf isimli bir kitap gördüğünü söyledi ve bu ismi Kur'ân için de kullanmayı teklif etti. Bu görüş kabul edildi.[6]

Kur'ân-ı Kerim, risaletin başlangıcından itibaren sahabeden okuma-yazma bilen vahiy kâtipleri tarafından yazılıyor aynı zamanda ezberleniyordu. Hz. Peygamber (s.a.v)'in yanında inen âyetleri yazacak bir gurup vahiy kâtibi sürekli bulunurdu. Hz. Ömer'in Müslüman oluşunda etkili olan kız kardeşinin elindeki Tâhâ Sûresi'nin yazılı olduğu sahifeler de inen âyetlerin yazıldığının işaretidir. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) vahyin gelişi tamamlandığı zaman o, vahiy kâtiplerini çağırır nazil olan âyetleri yazdırırdı. Ardından da vahiy kâtiplerine yazdıklarını okutturdu. Âyetlerin okunuşunda herhangi bir hata varsa onu düzelttirirdi. Böylece âyetlerin doğru şekilde yazılışı tamamlandığında vahiy kâtipleri bu âyetleri orada

---

[2] "Vahiy" kelimesi sözlükte; işaret etmek, yazmak, elçi göndermek, gizli konuşmak ve ilham gibi anlamlara gelmektedir. Fîrûzâbâdî, *Kâmusu'l-Muhît,* (3. baskı, Lübnan-Beyrut: Dâru'l-marife, 2008), s. 1386.

[3] Enâm 6: 19, 50, Yusuf 12: 3, Yunus 10: 15, Ahkâf 46: 9. ve Ahzab 33: 2. âyetlerde geçen "vahiy" kelimesi, Allah'ın Kur'ân'ı Hz. Peygamber'e (s.a.v.) inzal etmesi anlamındadır.

[4] Suat Yıldırım, *Kur'ân İlimlerine Giriş*, (İstanbul: Ensar neşr,1989), s. 37.

[5] İsimler için sırasıyla bakınız: Nisa 4: 174, Lokman 31: 3, Tövbe 9: 6, Yunus 10: 58, Furkân 25: 1, İsra 17: 82, Zühruf 43: 1-2, Yunus 10: 57, Enbiyâ 21:50, Yunus 10: 1, Âl-i İmrân 3: 103, Enâm 6: 153, Târık 86: 13, Zümer 39: 23, Şûrâ 42: 52, Enbiyâ 21: 45, Hicr 15: 87, Âl-i İmrân 3: 138, Ra'd 13: 37, Âl-i İmrân 3: 62, Bakara 2: 256, Âl-i İmrân, 3: 193, Fussilet 41: 41, Kasas 28: 51.

[6] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 197.

bulunmayanlara tebliğ etmek için Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yanından ayrılırlardı.[7] İbn Hacer, vahiy kâtiplerinin sayısının kırk civarında olduğunu bildirmektedir.[8]

Arabistan yarımadasına kâğıdın girişi Talas (751) savaşından sonra vuku bulmuştur. Bu tarihten önce Araplar kâğıdı kullanmıyorlardı. Kur'ân indirildiği dönemde Arapların kâğıdı kullanmadıkları daha doğrusu kâğıdı tanımadıklarıyla ilgili görüş, pek tutarlı gibi görünmemektedir. Zaten buna itirazlar da yapılmıştır. Kur'ân'da قِرْطَاس kelimesi geçmektedir ve bu kelimenin kâğıt anlamına da geldiği bilinmektedir.[9] Kur'ân'ın indirildiği dönemde âyetler yazı yazmaya elverişli malzemelere yazılır ve yazılan âyetler hem Hz. Peygamber (s.a.v.)'in evinde hem de vahiy kâtiplerinin evlerinde muhafaza edilirdi. Parşömenler, işlenmiş deriler, yassı kemikler, taş, tabaklanmış deriler, tahta levhalar ve geniş hurma yaprakları kullanılan yazı malzemeleriydi.

Bu malzemelere yazılan âyetler, her yıl Hz. Peygamber (s.a.v.) ile Cebrail arasında gerçekleşen mukabeleyle yeniden kontrol edilir, varsa hatalar düzeltilirdi. Hz. Peygamber (s.a.v) ile Cebrail (a.s.) arasında Ramazan ayında gerçekleşen son mukabelede ise Kur'ân iki defa tekrar edilmişti.[10]

Kur'ân'ın tedricen, âyet âyet, bölüm bölüm indirilmesindeki hikmetlerden biri de kolay ezberlenmesini sağlamaktı. Sahabeden okuma-yazma bilenler, inen âyetleri ezberlemeye çalışırken, okuma yazma bilmeyenler de, mescitte okunan Kur'ân'ı dinlemek suretiyle ezberlemeye gayret ederlerdi. Sahabe, hayatının büyük bir kısmını Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanında geçirmeye çalışmış, bu vesileyle hem dinin emir ve yasaklarını öğrenmiş hem de nübüvvet kaynağından maksimum derecede istifade etmeye çalışmıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.) pek çok hadislerinde Müslümanları Kur'ân'ı okuma ve öğrenmeye teşvik etmiştir. Hadis kitapları, Kur'an'ı okumanın faziletine dair malumatla doludur. Bu hadislerde Hz. Peygamber

---

7 Nureddin Ali İbn Ebû Bekir Heysemî, *Mecmaü'z-zevaid*, (Beyrut-Lübnan: 1967), I, s. 152; Muhammed Hamidullah, *İslam Peygamberi*, Çev: Salih Tuğ, (Ankara: 2003), II, 698.

8 İbn Hacer el-Askalânî, *Fethu'l-Barî fî Şerh'i Sahihi'l-Buharî*, (Kahire: 1978), X, 397.

9 Enâm 6: 7, 91; Fîrûzâbâdî, *Kamusu'l-Muhit,* (3. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-marife, 2008), s. 1045.

10 Muhammed Abdülazim Zürkânî, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* (Mısır: 1943), I, 202; Muhsin Demirci, *Kur'an Tarihi*, (İstanbul: MÜİFV Yayımları, 1997), s. 137.

(s.a.v.) ashabına namazlarda okunması için Kur'ân'ı okumayı ve ezberlemeyi de teşvik etmiştir.[11]

Hz. Peygamber hayatta iken Kur'ân süreleri bir araya getirilerek bugün elimizdeki gibi kitaplaştırılmamıştı. Bunda en etkili amil hiç şüphesiz ki Hz. Peygamber'in (s.a.v.) son anına kadar vahyin devam ediyor olmasıdır. Onun irtihalinden sonra Hz. Ebû Bekir'in hilafeti zamanında vahyin tamamlanmasının da kesinleşmesiyle Kur'ân, oluşturulan bir komisyon tarafından elimizdeki şekliyle kitap haline getirildi.[12] Hz. Peygamberin hayatta olmaması, Kur'an hafızlarının savaşlarda şehit düşmesi ve sahabenin elinde birbirinden farklı Kur'ân nüshalarının varlığı nedeniyle ortaya çıkan okuyuş farklılıkları, Kur'ân'ı kitap haline getirmenin önemli gerekçeleriydi.

Kur'ân'ın bazı âyetlerinin kaybolma endişesini ilk defa dile getiren Hz. Ömer, konunun önemini Hz. Ebû Bekir'e bildirdi. Daha sonra Hz. Ebû Bekir Kur'ân'ın kitap haline getirilmesiyle ilgili Hz. Ömer'in teklifini bazı tereddüt ve tefekkürün ardından olumlu buldu ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in vahiy kâtiplerinden olan genç sahabe Hz. Zeyd b. Sabit'i bunun için görevlendirdi. Zeyd, "Şu dağı taşımak bana teklif edilseydi bundan daha ağır gelmezdi" diyerek görevin büyüklüğüne dikkat çekmiştir.[13] Hz. Zeyd, hafız olduğu halde hem kendi hafızasıyla hem de başka hafızlarla yetinmeyip gelen âyetler hakkında ayrıca iki şahit bulunmasını şart koşması, işin ehemmiyetinden kaynaklanmaktadır. Zeyd başkanlığında kurulan komisyon, yazılı nüshaları esas alarak arz-ı ahiredeki tertibe uygun şekilde süreleri cem' etti ve Kur'ân'ı bir kitap haline getirdi.[14]

Yemâme savaşında 11/632 çok sayıda sahabenin şehit olması diğer mezkûr sebeplerden dolayı Kur'ân'ın cem' edilmesi fikri ortaya çıktı. Mushaf'ın cem'i konusunda farklı tarihler verilmekle birlikte cem'in bu savaştan sonra başladığı anlaşılmaktadır.[15]

---

[11] Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), II, 298; İsmail Karaçam, *Kur'an'ı Kerim'in Faziletleri ve Okuma Kaideleri,* (5. basım, İstanbul: İFAV Yayımları, 1991), s. 71.
[12] Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), I, 116.
[13] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 164; Ali Muhammed Muhammed Sallâbî, *eş-Şûrâ*, (1. basım, Beyrut-Lübnan: 2010), s. 61.
[14] Suat Yıldırım, *Kur'an-ı Kerim ve Kur'an İlimlerine Giriş*, (İstanbul: 1983), s. 58.
[15] İbn Kesir, *el-Bidaye ven-Nihaye*, VI. 226.

Hz. Osman döneminde İslamiyet Arabistan sınırlarını aşmış, yeni beldeler fethedilmiş, bu yeni beldelere yerleşen sahabeler, etraflarındaki insanlara Kuran'ı Hz. Peygamber'den (s.a.v.) öğrendikleri şekliyle aktarıyorlardı. Fethedilen yerlerde İslam'ı benimseyen Müslümanlar Kur'ân'ın farklı kıraatlarda okunuşunu anlamakta zorlanıyorlar, okudukları kıraatin tek kıraat olduğunu düşünüyorlardı. Herkes öğrendiği kıraatın şiddetle savunuculuğunu yapıyor, bu durum hem kıraatlardaki ihtilafları artırıyor hem de Müslümanlar arasında kargaşaya neden oluyordu.

Fethedilen İslam ülkelerinden Hz. Osman'a Kur'ân kıraatlarıyla ilgili sıklıkla şikâyetler gidiyordu. Birbirlerini kâfirlikle suçlamaya kadar varan kıraatlar konusundaki huzursuzluk nedeniyle Hz. Osman duruma muttali olmuş ve İmam Mushaf'ı esas alarak Kur'ân'ı çoğaltmaya karar vermiştir.[16]

Hz. Osman, Kıraat ihtilaflarına son vermek amacıyla Kur'ân'ın çoğaltılmasına karar verince Müslümanları toplayıp konuyu onlarla da istişare etti. Hz. Osman istişareden çıkan olumlu sonucun ardından Hz. Ömer'in kızı Hz. Hafsa'da bulunan Hz. Ebû Bekir'in kitap haline getirttiği Mushaf'ı istedi. Bu Mushaf esas alınarak yine Hz. Zeyd b. Sabit başkanlığında oluşturulan 12 kişilik komisyon Kur'ân'ı istinsah için görevlendirildi. Komisyon, istinsah sırasında ortaya çıkacak ihtilaf durumunda Kureyş lehçesini esas alarak Kur'ân'ı çoğaltma işine başladı.

Hz. Osman'ın istinsah ettirdiği Mushafların sayısı konusunda ihtilaf olmakla birlikte (dört veya yedi nüsha), tüm nüshalar mescitte okunarak Müslümanların kabulüne arz olundu. Birisi Medine'de bırakılıp diğerleri Kûfe, Şam, Basra, Mekke, Yemen ve Bareyn'e gönderildi. Daha sonra Hz. Osman, istinsah edilen Mushaflar dışındaki bütün Mushafların imha edilmesini emretti. Neticede Müslümanlar arasında huzursuzluğa neden olan kıraatlar meselesi (okuyuş farklılığından doğan ihtilaflar) çözülmüş oldu.[17]

Gerek Hz. Ebû Bekir zamanında kitap haline getirilen Mushaf, gerek Hz. Osman zamanında istinsah edilen Mushaf, hareke ve noktalardan uzak idi. Arapçayı bilmeyen ya da dili Arapça olmadığı için Kur'ân'ı hatalı okuyanların sayısının artması, Kur'ân'ın harekelenmesi ve noktalanmasını gündeme getirdi. Ana dili

[16] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 234.
[17] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 240.

Arapça olan Müslümanlar Kur'ân'ı okumakta zorluk çekmezken, ana dili Arapça olmayanlar için aynı şeyi söylemek çok zordur. Kaldı ki dili Arapça olanlar arasında da ihtilaflar çıkıyordu. Bu nedenle yanlış okumaların önüne geçmek için yapılan noktalama ve harekeleme faaliyeti önemlidir.

Bilhassa dili Arapça olmayanların Kur'ân'ı yanlış okumalarını önlemek için Hz. Ali'den nahiv ilmini almış olan Ebu'l-Esved ed-Düelî (ö.69/688) Kur'ân'ın harekelenmesi ve noktalanması görevini kabul etti. Rivayete göre birisi, Tövbe Sûresi'nin اَنَّ اللهَ بَرِيئٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسوُلُهُ cümlesindeki وَرَسوُلُه kelimesini hatalı olarak وَرَسُلِهِ şeklinde okumuş. Âyetin manası doğru okuyuşa göre *"Allah ve rasûlü müşriklerden uzaktır"* şeklinde olurken, yanlış okuyuşa göre *"Allah, müşriklerden ve rasûlünden uzaktır."* [18] şeklinde olur. Bu ve buna benzer okuyuş hataları Kur'ân'ın noktalama ve harekelenmesinde etken olmuştur. Kur'ân'da noktalama ve harekeleme işlemini ilk başlatan Ebu'l-Esved ed-Düelî (ö.69/688) olsa da, bugün kullanılan harekeleri ilk icat edenin Halil b. Ahmet (ö.175/791) olduğu bilinmektedir.[19]

II-KIRAAT İLMİNİN KONUSU, GAYESİ VE ÖNEMİ

Kıraat ilminin konusu, Kur'ân ve Onun tilaveti meselesidir. Bir Müslüman için Kur'ân'la geçen her meşguliyet dinimizce ibadet kabul edilmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.), "Her kim Kur'ân'dan bir harf okursa, bu harf karşılığında ona bir hasene vardır. Bir hasene ise on misliyle karşılık görür. Ben *Elif lâm mîm* bir harftir demiyorum; fakat elif bir harf, lâm bir harf, mim de bir harftir."[20] buyurmuştur.

Hz. Cabir b. Abdullah, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Uhud savaşında şehit olan sahabeleri ikişer ikişer defnederken bize "hangisi Kur'ân'ı daha çok biliyor" diye sorardı. Onlardan Kur'ân'ı en çok bileni önce kabre koymakla onu öne geçirmiş oluyordu. Peygamber (s.a.v.)'in Kur'ân'a ve onu daha çok bilene öncelik verme tavrı, konuya verdiği önemin işaretidir.[21] Öncelikle Kur'ân ile kıraatler arasındaki ilişkiyi tespit etmek, meselenin vuzuha kavuşması açısından önemlidir. Kur'ân, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) vahyedilen ilâhî kitaptır, kıraatlar ise bu ilâhî vahyin belli

---

[18] Tevbe, 9: 3.
[19] Muhammed Abdülazim Zürkânî, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* (Mısır: 1943), I,408; İsmail Cerrahoğlu, *Tefsir Usulü*, (9. baskı, Ankara: TDVY, 1993), s. 91.
[20] Tirmizî, "Fedâilü'l-Kur'an", 16.
[21] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 196.

lafızlarında ortaya çıkan lehçe, imlâ ve telaffuz farklılıklarıdır. Kur'ân ile kıraatlar arasında bir parça-bütün ilişkisi vardır.[22]

Kur'ân, okuma-yazma bilmeyen ümmî bir topluma indirilmişti. Farklı lehçeleri konuşan Kur'ân'ın ilk muhatapları, Kureyş lehçesine göre nazil olan Kur'ân'ı okumakta bazen zorluk çekiyorlardı. Kelimeleri değişik lehçelerde okumaya izin veren yedi harf ruhsatının tanınmasıyla Müslümanlar üzerindeki zorluk yerini kolaylığa bırakmıştı. Böylece onlar telaffuz edebildikleri şekilde Kur'ân'ı okuyabilmişlerdi. Kıraat ilminin önemli gayesini oluşturan bu kolaylaştırma ruhsatıyla Müslümanlar rahatlamış, diğer taraftan bir kelimede farklı okuyuşlara imkân veren kıraatlarla, kelimelerde anlam zenginliği oluşmuş bu da Kur'ân'ın belagat ve i'câz yönünü ortaya koyması açısından önemlidir.[23]

Kur'ân inmeye başladığı andan itibaren yedi harf kapsamında farklı kıraatlar icra edilmekteydi. Bilindiği gibi bu, bizzat Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından açıklanmış ve desteklenmiş bir hakikatti. Hz. Ömer anlatır: "Allah Rasûlü hayatta idi. Ben, Hişam b. Hakim'in Furkan Sûresi'ni Allah Rasûlü'nün öğrettiğinden farklı okuduğuna şahit oldum. Az kalsın namazdayken müdahale edecektim fakat namazın bitmesini bekledim. Namaz bitince hemen onu yakaladım ve işittiğim bu okuyuşu sana kim öğretti diye sordum. Allah Rasûlü diye cevap verince hemen onunla beraber Rasûlüllah'ın yanına gittik. Ben, şu Furkan Süresi'ni sizin bana öğrettiğinizden başka bir şekilde okuduğunu duydum dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü şöyle buyurdu: Ey Ömer onu bırak. Sen oku ey Hişam buyurdu. O da aynı duyduğum şekilde okudu. Allah Rasûlü böyle nazil oldu buyurduktan sonra bana sen oku ey Ömer buyurdu. Ben kendisinin bana öğrettiği şekilde okudum. Rasûlüllah yine bu şekilde nazil oldu buyurdu. Elbette ki bu Kur'ân, yedi harf üzere indirildi. Siz bundan kolayınıza geleni okuyun" buyurdu.[24]

Hz. Peygamber, Kur'ân'ı ezberleyen ve onunla amel eden Müslümanları övmüş ve onlara ayrı bir önem vermiştir. Bundan dolayıdır ki sahabe Kur'ân'ı okuma

---

[22] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 318.
[23] Muhitdin Pattayev, *Kuran'ın Metinleşme Süreci ve Ana Konular, (Yayımlanmamış Doktora Tezi,* (Ankara Üniv. SBE: 2002) s. 46.
[24] Buhârî, "Fadailü'l Kur'ân", 15; Ebû Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberî, *Camiü'l-Beyan an Tevil-i Ayi'l-Kur'ân*, (Beyrut-Lübnan: h. 1405), I, 24.

ve ezberleme konusunda azamî gayret göstermişler, Allah Rasûlünün övgü ve iltifatlarına mazhar olmaya çalışmışlardır.

III-KIRAAT ÇEŞİTLERİ

Kıraat İlmi, Kur'ân kelimelerinin okuyuş biçimleriyle ilgilenen, kârîler arasındaki ihtilaflı ve ittifak edilen okuyuş biçimlerini konu edinen Kur'ân ilimlerinden biridir. Bu ilmin; Kur'ân kelimelerini doğru telaffuz etmek, onları değiştirmek ve tahrif olmaktan korumak, her kıraât imamının okuyuş tarzını bilip doğru okuyuş ile yanlış okuyuşu birbirinden ayırmak gibi önemli faydaları vardır. Sıhhat bakımından kıraatlar; mütevatir, meşhur, ahâd, müdrec ve şâz olarak çeşitli kısımlara ayrılmıştır. Bu kısımlandırmada etkili olan üç önemli kural üzerinde durulmaktadır. Bir kıraatın şu üç kurala uyması gerekir. Bunlar:

1) Okuyuşun Arapça dil kurallarına uygun olması,

2) Hz. Osman döneminde çoğaltılan Mushaf (lar)'dan birine uygun olması.

3) Kıraatın, her dönemde, yalan üzerinde birleşmeleri mümkün olmayan güvenilir bir topluluk tarafından, isnadında herhangi bir kopukluk olmaksızın Peygamber'e (s.a.v.) ulaşıncaya kadar tevatür yoluyla rivayet edilmiş olması gerekir.

Bütün kıraât imamları bu üç kural üzerinde icmâ etmişlerdir. Bu kurallara uygun olan kıraatların kabul edilmesi gerekir, inkârı helal olmaz demişlerdir. Bu üç kural dışında kalan veya bu kurallardan biri noksan olan kıraat şâz olarak değerlendirildiği için kabul edilmemiştir. Bunlar arasında tevâtür yoluyla rivayeti esas kabul eden ve kıraatların esas dayanağı olan üçüncü kural en çok üzerinde durulanıdır. İlk ikisi ise, günümüze ulaşıncaya kadar Kur'ân'ın korunmuşluğu ile ilgili lâzımî kurallardır.

Kıraatların Arapça dil kurallarına uygun olmasından maksat, nahiv kurallarına uygunluğudur. Bu uygunlukla, kelimenin en fasîh okuyuş şekli kastedilmeksizin sadece Mushaf'ın yazılış şekline muvafakat etmesi kastedilir. Ebû Amr ed-Dânî (ö.444/1053), "Kıraat imamları, Kur'ân harfleri ve kelimelerinin dildeki en yaygın kullanılışına veya kelimeler arasındaki kıyasa bakmaz, bilakis onlar kelimenin Kur'ân'daki yazılış biçimine itibar ederler demiştir."[25] Hz. Osman döneminde hazırlanan Mushaflara veya Mushaflardan birine uygun olması gerektiği

[25] Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), II, 153.

kuralına gelince, burada sadece bir Mushaf'a uygunluk yeterlidir. Bazı kıraatlarda, وَسَارِعُو اِلي مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ[26] âyetinin başında bulunan altı çizili وَ harfi bulunmamasına rağmen Medine ve Şam Mushaflarında bulunur. وَبِالزُّبُرِ وَبِالكِتَابِ الْمُنِيرِ [27] âyetinde altı çizili olan بِ harflari, sadece Şam Mushaf'ında yazılıdır.

Örneklerde de görüldüğü gibi Hz. Osman döneminde hazırlanan ve çeşitli şehirlere gönderilen Mushaflar arasında bazı farklılıklar vardır. Kıraatların da bu Mushaflardan en azından birine muvafakat etmesi yeterlidir.

Mushafların yazım şekline takdîren uygun olan kıraatlar da sahih sayılmıştır. مَالِكِ kelimesinin, med harfi "elif"le okunması, takdiri (ihtimalî) muvâfakâta örnektir. Bu kelimedeki "elif" harfi, takdiren veya ihtimalen var kabul edilir. Aslında bu durum Arapça'nın genel dil kurallarına uygundur. Araplar bazı kelimelerde bazı harfleri kasrederler. Kasretmek, harflerin sayısını azaltmak, kelimeyi kısaltmak demektir. Bazı harfler telaffuzda var olmasına karşın, yazıda olmayabilir. Kafiyenin uygun düşmesi ve telaffuzun hafif olması maksadıyla takdiren var olan fakat yazıda kullanılmayan bu duruma daha çok şiirlerde rastlamak mümkündür.

Sadece "kaf" harfi yazılarak bununla "durma" fiilinin kastedilmesi gibi kullanımlar Arapçanın özelliğinden ileri gelir. Bu gibi durumlarda takdire veya ihtimale başvurmak da yine dilin özelliğinden kaynaklanmaktadır.[28]

Tevatür, Rasûlüllah'a (s.a.v.) ulaşıncaya kadar yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun onu rivayet etmesidir. On kıraat dediğimiz *Kıraat-ı Aşare*'nin tevatür yoluyla nakledildiği konusunda icmay-ı ümmet oluşmuştur. Nevevî, (ö. 676/1277) usulcülerin, fıkıhçıların ve kârîlerin Kıraât-ı Aşare dışındakiler hakkında tevatüren nakledilmesinde icmâ etmediklerini bildirmiş, İbnü'l-Cezerî (ö. 833/1429) de Kıraat-ı Aşare üzerinde tevatür oluştuğuna dair insanların icma ettiklerini beyan etmiştir.[29]

Eğer bir kıraat Arapça kurallarına ve Hz. Osman döneminde çoğaltılan Mushaflardan birine uygunsa fakat tevatürle değil de âhad yolla rivayet edilmişse bu konuda ihtilaf olmakla birlikte cumhur ulemâ ister meşhur olsun ister olmasın onun reddedilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Mekkî b. Ebî Talib (ö.437/1043) ve İbn

---

[26] Âl-i İmrân 3: 133.
[27] Fâtır 35: 25.
[28] Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), II, 153.
[29] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 210.

Cezerî şâz kıraatların meşhur ve yaygın olması şartıyla okunabileceğine, meşhur ve yaygın değilse eğitim öğretim amaçlı, kelimelerin irabı ve manasını belirlemek, şer'î naslardan hüküm çıkarmak için bu okuyuşlarla delil getirmenin câiz olduğu kanaatine varmışlardır.[30]

1-Mütevatir:

Bir kıraatı, yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun, kendilerinden sonra gelen aynı özellikteki başka bir topluluğa ulaştırmasına mütevatir kıraat denir. Burada bir imama nisbet edilmesini dikkate alarak On Kıraat hakkında tevatür oluşmadığını iddia edenler olmuşsa da bunun dayanağı yoktur. Çünkü kıraatların sadece bir imama nisbet edilmesi, başkaları tarafından bilinmediği veya okunmadığı anlamına gelmez. Aksine kıraat imamı dışında da yüzlerce kişi bunları okuyor ve bu alanın uzmanı olabiliyordu.

Nasıl ki günümüzde bir kıraatı imamına ve ravilerine nisbet ederek bilmemiz, kıraatların ekolleşme döneminde de daha sonraki dönemlerde de öyle devam etmişse bugün de aynı şekilde sadece bir ülkede bile bu işin uzmanı olan yüzlerce insan bulunabilmektedir. Kıraatın bir imama nisbet edilmesi ise, imamın o kıraatte meşhur olması, öğrenci yetiştirmesi ve o kişinin diğer ilim adamlarınca güvenilir kabul edilmesi sebebiyledir. Pek çok ravi kanalıyla Hz. Peygamber'e (s.a.v.) kadar ulaşan kıraatlar, tevatür derecesine ulaşmaktadır.[31]

2-Meşhur Kıraat:

Sahih kabul edilen ancak tevatür derecesine ulaşamayan, Arapça dil kurallarına ve Hz. Osman'ın istinsah ettirdiği Mushaflardan en az birine uygun düşen kıraatlardır. On Kıraatın her birinin ayrı rivayet ve tarikleri vardır. Kurraların üzerinde ihtilaf ettikleri okuyuşlar meşhur kıraat olmaktadır.[32]

---

[30] Abdulfettah el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), II, 10.

[31] Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 319; Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005) s. 212.

[32] Muhammed Abdülazim Zürkânî, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* (Mısır: 1943), I, 330; Ahmed Aliyyü'l-İmam, *Kur'ân'ın On Kıraati,* Tercüme: Süleyman Gündüz, (İstanbul: İnkılâb Yayınevi, 2010), s. 175.

3-Âhâd Kıraat:

Senedi sahih olan fakat Arapça dil kurallarına ve Mushaflardan herhangi birinin imlasına uygun olmayan kıraatlardır. Bu tür kıraatların okunması kesinlikle câiz olmaz. رَفْرَفْ[33] kelimesini رَفارِفْ ، قُرَّتْ [34] kelimesini قُرَّاتْ şeklinde okumak âhâd bir kıraattır.

4-Şâzz Kıraat:

Sahih bir senede dayanmayan ve güvenilir olmayan kıraatlardır. *Mâliki*[35] lafzının *meleke, na'büdü* lafzının *ya'büdü* okunması şâzz okuyuşlardır. Bu kıraatların namazda ve namaz dışında okunması câiz değildir.[36]

5-Mevzû Kıraat:

Uydurma telaffuzlardır. Kitaplarda bunlara kıraat demek bile yanlış görülmüştür. اِنّ مَا يَخْشَ الله مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ cümlesindeki الله lafzını ötreli (merfu) şeklinde okumak muvzû bir okuyuştur.[37]

6-Müdrec Kıraat:

Tıpkı müdrec hadis gibi kelimenin anlamını açıklayıcı mahiyette Kur'ân metnine benzeyen kıraatlardır. لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُو فَضْلاً مِنْ رَبِّكُمْ[38] cümlesine İbn Abbas'a nisbet edilen فِي مَوَاسِمِ الْحَجِّ ibaresinin ilavesi gibi. Yine Sa'd b. Ebî Vakkas'a atfedilen وَلَهُ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ[39] ibaresinden sonra مِنْ اُمٍّ ilavesi müdrec kıraat sayılmaktadır.[40]

IV- "YEDİ HARF" MESELESİ

Kur'ân ilimleri arasında en çok araştırma yapılan konulardan birisi, kıraatlar ve bu ilimle yakından ilgisi bulunan yedi harf yani diğer bir ifadeyle "Ahrufu's-Seb"a meselesidir. Kaynaklarda yedi harfin anlamı konusunda pek çok yorum yapıldığı

---

33 Rahman 55: 76.
34 Secde 32: 17.
35 Fatiha 1: 3-4.
36 Bedruddin Muhammed b. Abdullah Zerkeşî, *el-Burhan fî Ulumi'l-Kur'ân*, Tahkik: Ebu'l-Fadl Dimyâtî, (Mısır: Dâru'l-hadis, 2006), I, 333.
37 Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), I, 77; Muhammed Abdülazim Zürkânî, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* (Mısır: 1943), I, 330.
38 Bakara, 2: 198.
39 Nisa, 4: 12
40 Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), I, 210.

görülmektedir. Bu yorumlar, farklı ifade şekillerine sahip olsa da özde birleşmekte, adeta aynı mevzunun farklı ifadelerle sunulmasını andırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, kıraatlar bağlamında yedi harf meselesi, âlimlerimizin en çok kafa yorduğu konuların başında gelmektedir.

Harf; yan, yön, taraf, kenar, bir şeyin uç tarafı, lehçe, lügat, sınır gibi anlamlara gelmektedir.[41] Kelime Kur'ân'da "yön" anlamında geçmektedir. "İnsanlardan kimi, Allah'a yalnız bir yönden (harf) ibadet eder."[42] Hadislerde geçmiş olan bu kelimenin anlamı konusunda Hz. Peygamber'den (sav) bir açıklama gelmediği için âlimler müşterek anlamlı bu kelime üzerinde ihtilafa düşmüşlerdir. Harf kelimesinin anlamı üzerinde kesin bir sonuca ulaşmak mümkün olmasa da konuyla derinden ilgilenen âlimlerimiz meseleye genel bir çerçeve çizmeye çalışmışlar ve bu konuda şüpheleri giderecek önemli sonuçlara da ulaşmışlardır.

Bilindiği üzere Kur'ân, Arapça olarak indirilmiştir. Kur'ân'ın nazil olduğu dönemde yaşayan Arapların konuştukları dil aynı olsa da lehçeleri farklı farklıydı. Kur'ân bu lehçelerden az da olsa bazı kelimeler içeriyordu ancak, genel ve çoğunluk itibariyle Kur'ân Kureyş lehçesine göre nazil oluyordu. Bunun sebebi, Araplar arasında Kureyş lehçesinin daha çok konuşuluyor olmasıdır. Zaten Peygamber (s.a.v) de bu lehçeyi konuşanlar arasından, Kureyş kabilesinden seçilmiştir. "Biz her peygamberi kendi kavminin diliyle göndeririz."[43] âyeti bu durumu beyan etmektedir. Pek çok sahih hadiste rivayet edildiğine göre Kur'ân, insanlara kolaylık olsun diye yedi harf üzere nazil olmuştur.

Genel anlamda Kur'ân'ın Kureyş lehçesine göre nazil olmuş olması, Arapların konuştuğu diğer lehçelerden bazı kelimelerin bulunmasına engel değildir. İlk Müslümanların, Kureyş lehçesine göre nazil olan bazı kelimeleri telaffuzda zorlandıklarında anlamı değiştirmemek şartıyla farklı okuyuşlarına izin veriliyordu.

İbn Haldun gibi düşünen bazı müellifler farklı kıraatların Kur'ân'ın noktalama ve imladan yoksun olmasının sonucu ortaya çıktığını ifade etmişlerse de bunlar maksadı aşan görüşler olarak değerlendirilmiştir. Aynı gerekçeyle Kur'ân'ın mana merkezli okunduğunu düşünenler de buna dahildir. Çünkü manayı değiştirmemek şartıyla geçici bir süre için hatalı telaffuza veya tilavet değişikliklerine müsaade

---

[41] Fîrûzâbâdî, *Kamusu'l-Muhit,* (3. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-marife, 2008), s. 280.
[42] Hac 22: 11.
[43] İbrahim 14: 4.

edilmesi sonsuz ve sınırsız bir ruhsatmış gibi anlaşılmıştır. Oysaki bu ruhsat, herkes Kur'ân'ı gelişi güzel okuyabilir şeklinde yorumlanmamalıdır. Eğitim amaçlı olarak kelimeyi tam talaffuz edemeyen öğrencinin geçici süreliğine hatalı okuyuşuna müsaade etmek de böyledir.

Hz. Peygamber'in yedi harfle ilgili hadisleri incelendiğinde görülecektir ki bu ruhsat, okuyuşta kolaylık sağlamak ve Kur'ân öğrenimini yaygınlaştırmak gibi amaçlara yöneliktir. Ayrıca bu farz değil, ruhsattır. Kur'ân kelimelerinin ve harflerinin farklı şekilde telaffuzu, manayı değiştirmemektedir. Aynı manada ve birbirine yakın manalar içermektedir. Ne helali haram ne haramı helal kılmaktadır.[44]

Yedi harfin anlamı konusunda hadislerde açıklama bulunmadığı için pek çok görüş ileri sürülmüştür:

1- Ebû Ubeyd Kâsım b. Sellâm (ö.224/838)'ın ve onun görüşünü benimseyenlere göre yedi harf (Ahrufu's-Seb'a), Arapların Kur'ân'ın nuzûlü sırasında konuştukları çeşitli lügatlerini kapsamaktadır. Kur'ân kelimelerindeki değişiklikleri kısmen lügat farklılıklarıyla açıklamak doğru olsa da bunu tamamına teşmil etmek mümkün değildir. Çünkü aynı lehçeyi konuşanlar arasında bile zaman zaman ihtilaf olmuştur. Ayrıca Kıraatlar meselesini lügat farklılığıyla izah etmek mümkün olmadığı için bu görüş tenkit edilmiştir.

2- Hadislerde geçen yedi harf (Ahrufu's-Seb'a)'ten maksat, kıraatlardaki (vucûh) vecihlerdir. Kıraatlar ve kıraat vucûhları Kur'ân'da dağınık olduğundan ve çeşitlilik arzettiğinden bunları yedi ana başlıkta toplamaya çalışan İbn Kuteybe yedi harfi, kıraat vucûhları olarak yorumlamıştır. Daha sonra gelen Mekki b. Ebî Talib (ö.437/1045) ve İbn Cezerî (ö.833/1429) de aynı görüşü benimsemişlerdir.[45]

Günümüzde de bazı araştırmacıların benimsediği görüşe göre yedi harf, kıraatlar adı altında tilavet edilen kelimelerin çeşitli vucuhlarla okunmasıdır. Kıraatlardaki vucuhların yedi ile sınırlanması, "çokluk" anlamındadır. Arapçada yedi ve yetmiş sayıları, bazen mubâlağa anlamında çokluk ifade ettiği için burada da aynı şekilde yedi sayısını, çokluk anlamında yorumlamak daha isabetlidir.[46] Bu görüş

---

[44] Suat Yıldırım, *"Ahrufu's-Seb'a",* DİA, II, 176.
[45] Suat Yıldırım, *"Ahrufu's-Seb'a",* DİA, II, 176.
[46] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 123.

sahipleri hadiste geçen yedi sayısına aykırı yorumda bulundukları için eleştirilmişlerdir.[47]

V-KIRAAT-I AŞERE İMAMLARI, MEŞHUR RÂVİLERİ VE RUMUZLARI:

1- Nâfî' el-Medenî (ö.169/785): Ebû Ruveym Nâfi' b. Abdurrahman b. Ebî Nuaym el-Leysî'dir. Künyesi Ebû Ruveym, nisbesi ise el-Leysî'dir. Medîne kıraat imamıdır. Rumuzu: (ا)'dir. Ravileri:

a) Kâlûn (ö.220/835): Asıl adı, Ebû Mûsâ İsa b. Mînâ b. Verdân olan ravinin künyesi Ebû Musa'dır. Hocası Nâfî' kendisine; Kâlûn lakabıyla hitap ettiği için bununla meşhur olmuştur. Rumuzu, (ب)'dir.[48]

b) Verş (ö.197/812): Asıl adı, Ebû Saîd Osman b. Saîd b. Abdillah el-Mısrî'dir. Rumuzu, (ج)'dir.

2- İbn Kesîr (ö.120/738): Asıl adı; Ebû Ma'bed Abdullah b. Kesîr b. Amr ed-Dârî el-Mekkî'dir. Tabiînden olup Abdullah b. Zübeyr, Ebû Eyyüb el Ensârî ve Enes b. Mâlik ile görüşmüştür. Rumuzu, (د)'dır. Ravileri:

a) Bezzî (ö.250/864): Asıl adı, Ebu'l-Hasan Ahmet b. Muhammed b. Abdullah el-Bezzî'dir. Mekke'nin müezzinlerindendir. Rumuzu, (ه)'dir.

b) Kunbül (ö.291/903): Asıl adı, Muhammed b. Abdurrahman b. Halid Mekkî el-Mahzûmî olup künyesi Ebû Amr; rumuzu, (ز)'dir.[49]

3- Ebû Amr el-Basrî (ö.154/771): Ası adı, Zebbân b. el-Âlâ b. Ammârl el-Mâzinî el-Basrî'dir. İsminin Yahya olduğu da söylenmiştir.[50] Rumuzu, (ح)'dır. Ravileri:

a) ed-Dûrî (ö.250/864): Asıl adı, Ebû Amr Hafs b. Ömer b. Abdülaziz el-Ezdî ed-Dûrî en-Nahvî'dir. Bağdat'ta Dûr isinli bir yere nispet edilerek anılmıştır. Rumuzu, (ط)'dır.

---

[47] Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekir Suyutî, *el-İtkan fî Ulumi'l-Kur'ân*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 2007), I, 77.
[48] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1996), s. 22.
[49] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1996), s. 22.
[50] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1996), s. 18.

b) Sûsî (ö.261/874): Ebû Şuayb Salih b. Ziyâd b. Abdullah es-Sûsî, kıraatı Yezidî vasıtasıyla rivayet etmiş, hocasını görmediği halde onun ikinci ravisi olabilmiştir.[51] Rumuzu, (ى)'dır.

4- İbn Âmir eş-Şâmî (ö.118/736): Asıl adı; Ebû İmrân Abdullah b. Âmir el-Yahsubî eş-Şâmî'dir. Velid b. Abdulmelik döneminde Dımeşk kadısıydı. Tabiîndendir. Rumuzu, (ك)'dir. Ravileri:

a) Hişam (ö.245/859): Asıl adı, Hişam b. Ammar b. Nusayr el-Kâdî ed-Dimeşkî'dir. Rumuzu, (ل)'dır.

b) İbn Zekvân (ö.242/856): Asıl adı, Ebû Amr Abdullah b. Ahmed b. Beşir b. Zekvân el- Kureşî ed-Dimeşkî'dir. Rumuzu, (م)'dir.[52]

5- Âsım el-Kûfî (ö.128/745): Asıl adı, Ebû Bekir Âsım b. Ebi'n-Necûd ibn Behdele'dir. Tabiînden olan Âsım, hadis rivayetinde de bulunmuştur. Rumuzu, (ن)'dur.[53] Ravileri:

a) Ebû Bekir Şu'be (ö.193/809): Asıl adı, Ebû Bekir Şu'be b. Ayyâş b. Sâlim el-Esedî el-Kûfî'dir. Rumuzu, (ص)'dır.

b) Hafs (ö.180/796): Asıl adı, Ebû Ömer Hafs b. Süleyman b. el-Muğîre el-Esedî el-Bezzâr'dır. Rumuzu, (ع)'dır.[54]

6- Hamza el-Kûfî (ö.156/773): Asıl adı; Ebû Umare Hamza İbn Habib b. Umâre ez-Zeyyâr el-Kûfî'dir. Rumuzu, (ف)'dir. Ravileri:

a) Halef (ö.229/844): Asıl adı, Ebû Muhammed Halef b. Hişam b. Sa'leb el-Esedî'dir. Rumuzu, (ض)'dır.

b) Hallâd (ö.220/835): Asıl adı, Ebû İsa Hallâd b. Halid eş-Şeybânî'dir. Rumuzu, (ق)'dır.[55]

7- El-Kısâî el-Kûfî (ö.189/805): Asıl adı, Ebu'l-Hasen Ali b. Hamza b. Abdillah el-Kisâî'dir. Rumuzu, (ر)'dir. Ravileri:

---

[51] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 333.
[52] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), II, 354; Tayyar Altıkulaç, "*Hişam b. Ammâr*", DİA, XVIII, 151.
[53] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 325; Mehmet Ali Sarı, "*Âsım b. Behdele*", DİA, III, 425; Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 224.
[54] Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed ez-Zehebî, *Marifetü'l-Kurrai'l-Kibar ale't-Tabakati ve'l-Asar,* Tahkik: Tayyar Altıkulaç, (İstanbul: 1995), I, 88; Mehmet Ünal, *Kur'an'ın Anlaşılmasında Kıraat Farklılıklarının Rolü*, (1. baskı, Ankara: Fecr Yayınları, 2005), s. 38.
[55] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 261.

a) Ebu’l-Haris (ö.240/854): Asıl adı, Ebu’l-Hâris Leys b. Halid el-Bağdâdî’dir. Rumuzu, (س)’dir.

b) ed-Dûrî (ö.240/854): Asıl adı, Ebû Ömer Hafs b. Ömer b. Abdülaziz el-Ezdî ed-Dûrî’dir. Rumuzu, (ت)’dir. Bağdat’ta Dûr isimli bir yere nispet edilmiştir.[56]

8- Ebû Cafer el-Medenî (ö.130/748): Asıl adı, Ebû Ca’fer Yezid b. el-Ka’ka’ el-Mahzûmî’dir. Tâbiîndendir. Rumuzu, (جع)’dır. Ravileri:

a) İbn Verdân (ö.160/776): Asıl adı, Ebu’l-Haris İsa b. Verdân el-Medenî’dir. Rumuzu, (عى)’dır.

b) Süleyman b. Cemmâz (ö.170/786): Asıl adı, Ebu’r-Rebî’ Süleyman b. Müslim b. Cemmâz el-Medenî’dir. Rumuzu, (جم)’dir.[57]

9- Yakup el-Basrî (ö.205/821): Asıl adı, Ebû Muhammed b. Yakup b. İshak b. Zeyd el-Hadremî’dir. Rumuzu, (يع)’dır. Ravileri:

a) Rüveys (ö.238/852): Asıl adı, Ebû Abdillah Muhammed b. Mütevekkil b. Abdirrahman el-Lü’lüî el-Basrî’dir. Rumuzu, (يس)’dir.

b) Revh (ö.235/849): Asıl adı, Ebu’l Hasan Revh b. Abdulmümin el-Huzelî el- Basrî olup rumuzu, (حه)’dır.

10- Halefü’l-Âşir (ö.229/844): Asıl adı, Ebû Muhammed b. Halef b. Hişam b. Sa’leb el-Esedî olup rumuzu, (خل)’dir. Ravileri:

a) İshak (ö.286/889): Asıl adı, Ebû Yakup İshak b. İbrahim b. Osman el-Verrak el-Mervezî olup rumuzu, (سح)’dır.

b) İdris (ö.292/904): Asıl adı, Ebu’l Hasan İdris b. Abdülkerim el-Haddâd el-Bağdâdî olup rumuzu, (سه)’dir.[58]

VI-KIRAATLARIN ÂYETLERİ YORUMLAMADAKİ ROLÜ:

Kur’ân’ın yedi harf üzere indirilmesi, kıraatların oluşmasına dayanak oluşturmuş buna bağlı olarak da okuyuşta kolaylık sağlanmış ayrıca, âyetlerden farklı hükümlerin ve yorumların ortaya çıkmasına da zemin oluşturmuştur. Böylece Kur’ân lafızlarında mana zenginliği meydana gelmiş olmakta, bu da onun edebî ve i’câz

---

[56] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati’s-Seb’a,* (1. Baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1996), s. 19.

[57] Ebu’l-Hayr Muhammed İbnü’l-Cezerî, *Gayetü’n-Nihaye fi Tabakati’l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 282; Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed ez-Zehebî, *Marifetü’l-Kurrai’l-Kibar ale’t-Tabakati ve’l-Asar,* Tahkik: Tayyar Altıkulaç, (İstanbul: 1995), I, 172; Kadir Hastaoğlu, *Meşhur Kıraatlerden Ebû Ca’fer Kıraati*, (Şanlıurfa: 1997), s. 34.

[58] Ebu’l-Hayr Muhammed İbnü’l-Cezerî, *Gayetü’n-Nihaye fi Tabakati’l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 272.

yönünü bir kez daha ortaya koymaktadır. Kurrâlar, tilavette birbirinden tamamen farklı okuyuşlarda bulunmamışlar aksine, takip ettikleri usul gereği bazı noktalarda iftilaf etmişlerdir.

İftilafların büyük bir kısmı usule bağlı olduğu için bu farklılıklar mana üzerinde herhangi bir değişiklik meydana getirmemiştir. İhtilafların bir kısmı ise genellikle mana üzerinde değişiklik oluşturmuş, buna bağlı olarak da farklı tefsir ve yorumlara imkan oluşturmuştur.[59]

İslamiyet'ten önce câhiliyye döneminde bir adam öldüğünde, yakınları onun eşi üzerinde hak sahibi oluyordu. Ölenin yakını onunla evlenebileceği gibi kadını başkasıyla da evlendirebilirdi. Bu durumda onun mehrini alırdı. Açıkçası ölenin yakınları onun eşi üzerinde kocasından daha çok hak sahibi olabiliyorlardı. İslam, Cahiliye dönemindeki bu yanlış geleneği, "Ey imân edenler! Kadınları miras yoluyla zorla almanız (onlara zorla mirasçı olmanız) size helal değildir."[60] âyetiyle ortadan kaldırmıştır. Hamza, Kisâî ve Halefü'l-Âşir âyette geçen bu kelimeyi كَرْهًا "kerhen" şeklinde fethalı okumuş; Nâfî', İbn Kesir, İbn Âmir, Âsım, Ebû Ca'fer ve Yakub ise كُرْهًا "kürhen" şeklinde dammeli okumuşlardır. Bu iki okuyuş aynı anlama gelmekle birlikte, İbn Abbas (ö.68/687) ve Ferrâ (ö.207/822) gibi âlimler fethalı okuyuşta ikrah bulunduğunu söylemişler, dammeli okuyuşta ise zorlama olmadan meşekkat anlamı bulunduğunu ifade etmişlerdir.[61]

Kıraat farklılıkları âyetlerin yorumuna çeşnilik ve zenginlik kattığı için Kur'ân ilimleriyle ilgilenen âlimlerin çoğu âyetleri tefsir ederken kıraatlardan yararlanmışlar, hatta birçoğu eserlerinde kıraat farklılıklarını ayrı bölümler halinde sunmuştur. مالك يوم الدين[62] âyetini Nâfî', İbn Kesir, Ebû Amr ve Hamza مَلِكِ şeklinde "elif"siz okurken, Âsım ve Kisâî ise, مَالِكِ şeklinde "elif"li okumuşlardır. "Elif"le okunuş, Mushafların herhangi birine imla yönünden uymamakla birlikte bu kelime, başka âyetlerde "elif"li okunuş şekliyle bulunmaktadır.[63]

---

[59] Mehmet Ünal, *Kur'an'ın Anlaşılmasında Kıraat Farklılıklarının Rolü*, (1. baskı, Ankara: Fecr Yayınları, 2005), s. 131.
[60] Nisa 4: 19.
[61] Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, Sadeleştirenler: İsmail Karaçam, Emin Işık, Nusrettin Bolelli, Abdullah Yücel, (İstanbul: Azim Dağıtım), II, 534; Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 178.
[62] Fatiha 1: 3.
[63] Âl-i İmrân 3: 26.

Bu nedenle kelimenin "elif"li okunuşu, Kur'ân'ın imlasına takdiren uygun kabul edilmiştir. Birinci okunuş şekli diğerine göre daha kapsamlı bir anlama sahiptir. Çünkü melik aynı zamanda mâliktir fakat her mâlik melik değildir.[64] Âlimler مَلِكِ kelimesinin مَالِكِ kelimesine göre övgüde daha beliğ olduğunu ifade etmişler, sûrede daha önceki âyetlerde rububiyetten bahsedildiği için kelimeyi مَلِكِ şeklinde okumayı tercih etmişlerdir.[65]

Kıraat ihtilafları, yedi harf ruhsatına bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. İbn Cezerî (833/1429), uzun bir tefekkürden sonra ihtilafların, yedi noktada özetlenebileceğini ifade etmiştir.[66]

Netice olarak yedi harf ruhsatıyla bağlantılı olan kıraat ihtilafları hakkında ileri sürülen görüşlerin en makulü, yedi harfin, "vecih" olarak yorumlanmasıyla ilgili görüştür. Bu konuda makul olmayan ise, vechin yedi sayısıyla sınırlandırılmasıdır. Eğer yedi sayısını "çokluk" anlamında değerlendirirsek, bu makul olmama durumu da bertaraf edilmiş olur.[67] Kur'ân'ın yedi harf üzere indirilmesi, bizzat Hz. Peygamber (s.a.v) tarafından ifade edilmiştir. Ancak yedi harfin keyfiyeti konusunda her hangi bir açıklama gelmemiştir. Bu yüzden bu kavramın anlamı hakkında 60 civarında farklı görüş ortaya atılmıştır.

Yedi harfin anlamı ve kapsamını kesin olarak belirlemenin zor olduğunu ifade etmeliyiz. yedi harfi, vecih olarak değerlendiren âlimler, vech'in mahiyeti konusunda da ihtilaf etmişlerdir. Bu ihtilafları yedi ile sınırlamak, kıraatların icra edilişi bakımından konunun izahını zorlaştırmaktadır. Bu yüzden yedi ile kastedilen sayı değil "çokluk" tur. Bu izahın dayanak noktası, Arapçada 7 ve 70 sayılarının "çokluk" anlamında kullanılmasıdır.[68]

VII-KIRAATLARLA İLGİLİ BAZI ISTILAHLAR:

Bütün ilim dallarında olduğu gibi kıraat ilminde de çeşitli ıstılahlar oluşmuştur. Bu ıstılahlardan en çok kullanılanların anlamı kısaca şöyledir:

---

[64] İsmail Karaçam, *Kıraat İlminin Kur'an Tefsirindeki Yeri ve Mütevatir Kıraatların Yorum Farklılıklarına Etkisi,* (İstanbul: Marmara Üniv. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay. 1996), s. 153.

[65] Mehmet Ünal, *Kur'an'ın Anlaşılmasında Kıraat Farklılıklarının Rolü*, (1. baskı, Ankara: Fecr Yayınları, 2005), s. 178.

[66] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 26.

[67] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 137.

[68] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 137.

1. Kıraat: Lügatte, okumak ve tilavet etmek anlamına gelir. Istılahta ise Kıraat imamları arasındaki farklı okuyuş şekillerine denir. Yani ravilerin ve tariklerinin ittifak ettiği okuyuş şekilleridir. Nâfî Kıraatı ve Âsım Kıraatı gibi.

2. Kurrâ: Kurrâ, lügatte tilavet eden ve okuyan anlamına gelen kârî kelimesinin çoğuludur. Istılahta ise, yedi veya on kıraat imamına kurrâ denir.

3. Rivayet ve Ravi: Bir kıraatın meşhur iki ravisi vardır. Aynı kıraat imamına ait ravilerin birbirlerinden farklı okuyuşlarına rivayet denir. Bir kıraat imamından kıraat rivayet eden imama da ravi denir.

4. Tarik: Ravilerden sonra gelen karilerin iftilafına tarik denir. Yani, bir raviden rivayet eden iki kişiden birinin aynı seviyedeki başka bir kişiden farklı okumasıdır.

5. Vech: Bir kıraatın (imam, ravi ve vavinin ravisi dışında) ehl-i edâdan birine nisbet edilmesine vech denir.

6. İnfirâd Tariki: Her imamın kıraatını ayrı ayrı okumak veya her kıraat için ayrı ayrı hatim indirmektir.

7. Cem' Tariki: Belli tertibe göre yedi veya on kıraatın tamamını usûlüne uygun şekilde okumaktır.

8. Beyne beyne: Bir harfi hemze ile harf-i med arasında yaymaktır.

9. Bedel: Elif, vav ve yây'ı hemzeden bedel olarak, hemze yerine koymaktır.

10. Teshîl: Hemzeyi tam mahrecinden çıkarmaksızın okumaktır.

11. Tahkik: Teshilin zıddıdır. Hemzenin mahrecinden çıkarılarak okunmasıdır.

12. Nakl: Sakin bir harfden sonra gelen müteharrik hemzenin harekesini ma kalbindeki (öncesindeki) sakin harfe vermektir.

13. Huccet: Delil ve kanıt anlamına gelir. [69]

---

[69] İsmail Karaçam, *Kurân-ı Kerim'im Faziletleri ve Okuma Kaideleri*, (5. basım, İstanbul: İFAV Yayımları, 1991), s. 68.

İKİNCİ BÖLÜM

KUNBÜL'ÜN HAYATI, HOCALARI VE İLMÎ KİŞİLİĞİ

A-HAYATI

Kunbül nisbesiyle meşhur olan Muhammed b. Abdurrahman b. Halid b. Muhammed b. Said b. Cürce el-Mahzûmî', Kıraat-ı Seb'a imamlarından İbn Kesir'in meşhur iki ravisinden ikincisidir. Kunbül, 195/811 yılında Mekke'de doğmuş 291/903 yılında 96 yaşında Mekke'de vefat etmiştir. Remzi (ز) harfi olan Kunbül'ün künyesi, Ebu Ömer'dir.[70] Bir rivayete göre hayvanların tedavisinde kullandığı "kunbîl" isimli bir ilacı gözleri için kullanması nedeniyle bu nisbeyle meşhur olmuştur. Diğer bir rivayete göre ise "Kanabile" isimli bir kabileye mensup olduğu için Kunbül lakabıyla meşhur olmuştur.[71]

Hicaz bölgesinde kıraat dersleri verdiği sırada çeşitli bölgelerden insanlar Kur'ân eğitimi için ona müracaat ederdi. Kıraat konusundaki bilgisiyle insanların güvenini kazanan Kunbül, Mekke'de çok sayıda öğrenci yetiştirmiş ve Mekke'nin *şeyhü'l-kurra*'sı ünvanıyla anılmıştır. Kur'ân eğitimi gibi önemli ilmi hizmetlerin yanı sıra Mekke emirliği ve Mekke polis teşkilatının idari görevlerinde de bulunmuştur.[72]

Ebu'l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. Avn en-Nebbâl el-Kavvâs (ö.240/855)'tan arz yoluyla kıraatı öğrenen Kunbül, İbn Kesir'in birinci ravisi Bezzî'den de kıraat okumuştur. İbn Kesir Kıraatı, Kunbül Rivayeti'yle yayılma şansı bulmuştur. Kıraat-ı Seb'a hakkında yazılan eserlerde kıraat imamları ikişer raviyle sınırlandırılmıştır. İbn Kesir kıraatını doğrudan İbn Kesir'den almayan Kunbül'ün, İbn Kesir Kıraatı'nın meşhur iki ravisinden biri olarak kabul edilmesinde muhtemelen onun kıraat ilmindeki otoritesi ve kıraatındaki başarısı etkili olmuştur.[73]

Kitabü's-Seb'anın müellifi İbn Mücahid (ö.324/936) Bağdat'tan gelip Kunbül'den kıraat okumuş, yine Bağdat kurrâsından İbn Şenebûz da Mekke'de iki yıl ondan kıraat dersleri almıştır. Kunbül vefatından 7 yıl veya 10 yıl önce kıraat

---

[70] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1996), s. 17; Tayyar Altıkulaç, "Kunbül", TDVİA, XXII, 375.

[71] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 220.

[72] Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed ez-Zehebî, *Marifetü'l-Kurrai'l-Kibar ale't-Tabakati ve'l-Asar,* Tahkik: Tayyar Altıkulaç, (İstanbul: 1995), I, 172.

[73] Tayyar Altıkulaç, "Kunbül", TDVİA, XXII, 375.

okutmayı bırakmıştır.[74] Ömrünün sonuna doğru zihnî melekelerinin zayıflaması ve bozulması, kıraat derslerini kesmesine neden olduğu rivayet edilir.[75]

Kunbül her ne kadar İbn Kesir'in meşhur iki ravisinden biri olsa da kıraatı bizzat İbn Kesir'in kendisinden almamıştır. O kıraatı, Ebu'l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. Avn en-Nebbâl el-Kavvâs (ö.240/855)'tan almıştır. İbn Kesir'den Kunbül'e kadar uzanan rivayet zinciri şu şekildedir:

1. İbn Kesir: 45/665'de Mekke'de doğan Ebû Ma'bed Abdullah b. Kesir b. Muttalib, yedi kıraat imamından birisi kabul edilmiş ve kıraatla ilgili kitaplarda Nâfî'den sonra ikinci sırada zikredilmiştir. Künyesi, Ebû Ma'bed, kıraat ilmindeki remzi ise (د) harfidir. Aslen İranlı olan İbn Kesir, Mekke'de doğup büyüdüğü için Mekkî nisbesiyle, Bahreyn'de bir liman adı olan Dâreyn isimli bir yere nisbetle Dârî, Ebu'l-Muttalib, Kinânî, Ebû Ma'bed, Ebû Said, Ebû Muhammed ve Ebû Bekr nisbeleriyle isimlendirilmiştir.[76]

Tâbiînden olan İbn Kesir, sahabeden Abdullah b. Zübeyr (ö.73/692), Enes b. Malik (ö.90/613) ve Ebû Eyyûb el-Ensârî (ö.52/672) ile görüşmüştür. Tabiînin ikinci tabakasından olan İbn Kesir kıraatını, üç farklı tarikle Hz. Peygamber (s.a.v)'e kadar ulaştırır:

1) İbn Kesir → Abdullah b. es-Sâib (ö.70/689) → Ubeyy b. Ka'b (ö.30/650) → Ömer b. El-Hattab (ö.24/643) → Rasülüllah'a ulaşır.

2) İbn Kesir → Mücahid b. Cebr (ö.103/721) → Abdullah b. Abbas (ö.68/687) ve Abdullah b. es-Sâib'den → Ubeyy b. Ka'b ve Zeyd b. Sabit (ö.612/665)'ten → Rasülüllah'a ulaşır.

3) Dirbâs → Abdullah b. Abbas → Ubeyy b. Ka'b, Zeyd b. Sabit ve Ömer b. el-Hattâb'dan → Rasülüllah'a ulaşır.[77]

İbn Kesir, arz ve semâ usûlüyle gerek sahabeden gerek tabiînden olan çeşitli kıraat üstatlarından kıraat dersleri almıştır. Sırasıyla sahabeden itibaren İbn Kesir'in kıraat öğrendiği hocaları şunlardır:

---

[74] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *Gayetü'n-Nihaye fi Tabakati'l-Kurra*, (Mısır: 1351), I, 6.
[75] Ziya Şen, *İbn Kesir ve Kıraati*, (İzmir: DEÜSBE Yüksek Lisans Tezi, 2000), s. 21.
[76] Ebû Amr ed-Dânî, *Camiu'l Beyan fi'l Kıraati's Seb'a*, (Beyrut-Lübnan: Daru'l kütübü'l ilmiyye, 2005), s. 19.
[77] Abdurrahman Çetin, *Yedi Harf ve Kıraatlar,* (1. baskı, İstanbul: Ensar neşriyat, 2005) s. 218.

Abdullah b. Zübeyr (ö.622-695): Hz. Peygamber'in (s.a.v.) teveccühlerine mazhar olan Abdullah b. Zübeyr, hicretin ilk senesi Medine'de dünyaya gelmiştir. İbn Kesir onunla konuşmuş ve ondan rivayette bulunmuş ve ondan kıraat okumuştur.

Ebû Eyyûb el-Ensârî (ö.52/672): Halid b. Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensârî, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Medine'ye hicret edince evinde kaldığı, kendisine misafir olduğu sahabedir. İbn Kesir'in bu sahabeyle görüştüğü bilinmektedir.

Enes b. Malik (ö.91/709): Küçük yaşından itibaren Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanında kalma ve ona hizmet etme şerefine erişmiştir. İbn Kesir onunla karşılaşmış ve ondan kıraat öğrenmiştir.

Abdullah b. es-Sâib (ö.70/689): Sahabeden olan Abdullah, kıraatı Ubey b. Ka'b ve Hz. Ömer'den öğrenmiş, İbn Kesir'e ve Mücahid b. Cebr'e (ö.103/721) de kıraat öğretmiştir.

Mücahid b. Cebr: Tabiînden olan Mücahid, İbn Abbas (ö.68/687)'tan kıraatı öğrenmiş, İbn Kesir'e de hocalık yapmıştır.

Ömer b. Abdülaziz (ö.101/720): İbn Kesir, Emevî halifelerinden Ömer b. Abdülaziz'le de görüştüğü rivayet edilmiştir.

Dirbâs: Abdullah b. Abbas'ın azaldı kölesi olan Dirbâs'a İbn Kesir öğrenci olmuştur.

İkrime (ö.107/725): Tabiînin büyüklerinden olan İkrime, İbn Abbas'ın azadlı kölesidir ve İbn Kesir'e hocalık yapmıştır.[78]

İbn Kesir, öğrencilerine ders vermeden önce onlara nasihatta bulunur ardından kıraat derslerine başlardı. Hitabeti düzgün kıraatı güzeldi. Yahya b. Maîn (ö.232/847), İbn Kesir'in güvenilir bir kârî olduğunu söylemiş, Ahmed b. Hanbel (ö.241/855)'in de onun hakkında kıraatı ve hitabeti fasih bir kişidir dediği rivayet edilmiştir.[79]

İbn Kesir'in dikkat çeken bir yönü de hadisciliğidir. O, Kütüb-ü Sitte'nin hadis ravileri arasında yer alır.[80]

İbn Kesir'den kıraat okuyanlar: Şibl b. Abbâd (ö.160/776), Maruf b. Mişkân (ö.165/781), Halil b. Ahmed (ö.170/786), Abdullah b. el-Kıst ve Hammad b. Zeyd

---

[78] Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed ez-Zehebî, *Marifetü'l-Kurrai'l-Kibar ale't-Tabakati ve'l-Asar,* Tahkik: Tayyar Altıkulaç, (İstanbul: 1995), III, 484.

[79] Ebû Amr ed-Dânî, *Camiu'l Beyan fi'l Kıraati's Seb'a*, (Beyrut-Lübnan: Daru'l kütübü'l ilmiyye, 2005), s. 47.

[80] Ziya Şen, *İbn Kesir ve Kıraati*, (İzmir: DEÜSBE Yüksek Lisans Tezi, 2000), s. 20.

(ö.179/795)'dir. Yaşadığı asrın "şeyhu'l-kurrâsı" olarak bilinen İbn Kesir'in meşhur iki ravisi vardır. Bunlar: Bezzî ve Kunbül'dür. 120/737 yılında Mekke'de vefat eden İbn Kesir'in kıraatını ve usûlünü meşhur iki ravisi Bezzî ve Kunbül sonraki nesillere ulaştırmışlardır.[81]

Kunbül, kıraatı doğrudan İbn Kesir'den almamıştır. O kıraattaki bu otoritesi ve güvenilirliği ile öne çıkmış ve İbn Kesir kıraatının iki ravisinden biri olmayı hak etmiştir.

2. Şibl b. Abbâd (160/776): Şibl, İbn Kesir'den kıraat okuyan ve İbn Kesir'in vefatından sonra onun yerini alan öğrencilerinden birisidir. Kıraat konusunda mahir olan Şibl b. Abbâd, Mekkelilerin mümtaz kurrâlarındandır.

3. Ebu'l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. Avn en-Nebbâl el-Kavvâs (ö. 240/854): Kunbül, İbn Kesir kıraatını Ebu'l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. Avn en-Nebbâl el-Kavvâs'tan arz yoluyla öğrenmiştir. Yakut el-Hamevî'nin *Mucemü'l Udebâ* adlı eserinde Kunbül'ü Kıraat-ı Seb'a imamlarından İbn Kesir'in öğrencisi olarak göstermesi bir yanılgıdır. Çünkü Kunbül, İbn Kesir'den kıraatını doğrudan almamış Ebu'l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. Avn en-Nebbâl el-Kavvâs kanalıyla öğrenmiştir.[82]

4. Abdullah b. İsmail b. Konstantin (ö.170/787): Abdullah b. İsmail b. Konstantin de Mekkelilerin kıraat hocalarından biridir. Sika ve güvenilir bir ravi olarak bilinen Konstantin'in Kıraat imamı İbn Kesir'den kıraat okuduğu Bezzî tarafından ifade edilmiştir. İmam-ı Şâfî (ö.204/820)'nin de ondan kıraat okuduğu söylenmiştir.[83]

5. Mâruf b. Mişkân (ö.165/782): Mekke'nin kıraat konusunda uzman şahsiyetlerinden biri de Mâruf b. Mişkân'dır. Kıraatı İbn Kesir'den ve Âsım'dan öğrenmiştir.[84]

B-ÖĞRENCİLERİ VE TARİKLERİ:

1. İbn Şenbûz (ö.328/940): Künyesi Ebu'l-Hasan olan Muhammed b. Ahmed b. Eyyûb b. Şenbûz el-Bağdâdî hakkında hem lehte hem aleyhte farklı görüşler

[81] Siraceddin Öztoprak, *Kur'an Kıraati*, (İstanbul: Beyan yayımları, 2005), s. 85.
[82] Tayyar Altıkulaç, "Kunbül", TDVİA, XXII, 375.
[83] Ebû Amr ed-Dânî, *Camiu'l Beyan fi'l Kıraati's Seb'a*, (Beyrut-Lübnan: Daru'l kütübü'l ilmiyye, 2005), s. 47.
[84] Ebû Abdullah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *İrabü'l-Kıraati's-Seb'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (1. baskı, Kahire: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1992), s. 12.

vardır. Bağdat'ın imamı, Irak'ın kıratta şeyhi olarak bilinir. O kıraatı öğrenmek için pek çok yerlere seyahat etti ve arz yoluyla İbrahim el-Harbî (ö.285/898), Ahmed b. Beşşâr el-Enbârî (ö.304/916), Ahmed b. Ferh, İdris el-Haddâd (ö292/904), Hasan b. el-Hibbân ve Hasan el-Kattân'dan kıraat dersleri aldı. Resmî hattı dikkate almamasından dolayı çoğu zaman kınanmıştır. Irak'ta kıraat dersleri veren Şenbûz (ö.328/940), İbn Mücâhid (ö.324/936)'in de çağdaşıdır. Fakat İbn Mücâhid'le çoğu zaman anlaşamışlar, birbirlerinin aleyhine ağır suçlamalarda bulunmuşlardır.

İbn Şenbûz, İbn Mucâhid'den kıraat okuyanlardan kıraat okumazdı. İbn Nedim onun adalet ve zabt yönünden zayıf olduğunu dolayısyla onun kıraatına güvenilemeyeceğini söylemiştir.[85] İbn Şenbûz, Resmu'l-Mushaf'a uymayan şâz kıraatlerı okumayı câiz görmüştür. Zehebî, şâz kıraatlari okumanın cevâzı ile ilgili ihtilaf önceki ve sonraki âlimlerce biliniyordu der. Hatta o, Yakub ve Ebû Cafer kadar kıraatı hoş görülmeyen başka hiç kimseyi bilmiyorum demiştir. Rivayete göre 323 yılında kadıların, âlimlerin, İbn Mücâhid'in ve kalabalık bir cemaatin bulunduğu bir mecliste vezirin (İbn Mukle (ö.329/940) huzurunda İbn Şenbûz'a İmam Mushaf'a uymayan şâz kıraatları hatırlatıldı ve bu şâz kıraatları okuyup okumadığı kendisine itiraf ettirildikten sonra tövbe etmesi istendi. İbn Şenbûz, فَسْعَوا إِلَي ذِكْرِ اللهِ[86] yerine فَمْضُوا إِلَي ذِكْرِ اللهِ ، وَتَجْعَلُونَ شُكْرَكُم أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ[87] ، والصُّوفِ المَنْفُوش[88] ، كُلَّ سَفِينَةٍ صَالِحَةٍ غَصْبًا[89] şeklindeki okuyuşları nedeniyle bu toplantıda İmam Mushaf'a uymamakla itham edildi. Fakat İbn Şenbûz bu ithamlar karşısında onların bu konuda yetersiz bilgi sahibi olduklarını ve kendisinin kıraat ilmini öğrenmek için onlardan daha çok seyahatlerde bulunduğunu söyleyerek meclisteki herkese kaba ifadelerle hitapta bulundu. Bunun üzerine (İbn Mukle) vezir bu okuyuşlarından tövbe edinceye kadar İbn Şenbûz'u cezalandırmıştır.

Yine Bağdatlı kurrâlardan birisine İbn Mucâhid ile İbn Şenbûz'un hangisi daha iyidir diye sorulması üzerine o, İbn Mücâhid'in aklı ilminden daha fazla, İbn Şenbûz'un ise ilmi aklından daha fazladır demiştir.[90]

---

[85] Muhammed İbnü'n Nedim, *Fihrist,* (Beyrut-Lübnan: 1978), s. 47.
[86] Cumâ 62: 9.
[87] Vâkıâ 56: 82.
[88] Kâria 101: 5.
[89] Kehf 18: 79.
[90] Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 13.

1. İbn Mücâhid (ö.324/936): Ahmed b. Musa b. Abbas b. Mücâhid, Ebû Bekir künyesiyle tanınmıştır. Kıraat ilmindeki otoritesi ve onun güvenilirliği kıraat konusunda başvurulan bir kimse olmasında etkili olmuştur. Bağdat'ta kıraat hocalığı yapan İbn Mücâhid, aynı zamanda kıraat ekollerini sistemleştiren kişi olarak da bilinir. Yedi kıraat imamını onların kurrâ ve ravilerini belirleyen İbn Mücâhid, tarihte kıraatları sistemleştiren bir kişidir. Tarihte ilk defa kıraatları sistemli hale getiren, bunları yedi ile sınırlandıran ve bu konuda *Kitabü's-Seb'a* isimli eseri telif eden kişidir. Kunbül rivayetini daha sonraki nesillere ulaştıranlardan biri de İbn Mücâhid'dir. İbn Kesir'in ravisi Kunbül'den de kıraatı öğrenmiş olan İbn Mücâhid, devrinin kıraat konusunda uzman önemli şahsiyetlerinden biri olmuştur.[91]

Ebû Rebîa künyesiyle bilinen Muhammed b. İshak da, İbn Kesir'in ravilerinden Bezzî'den sonra Mescid-i Haram'ın müezzinliğini yapmış ve Kunbül'den kıraat öğrenmiş bir kimsedir. Bunların dışında Kunbül'den kıraat dersleri okuyan pek çok öğrenci vardı. Bunlar: Muhammed b. Abdülaziz es-Sabbâh, Muhammed b. Musa ez-Zeynebî, Muhammed b. İshak el-Cessâs.[92]

C-KUNBÜL RİVÂYETİNİN USÛLÜ:

Usûl kelimesi sözlükte esas, temel, kök ve prensip gibi temel ilkeler ve kaideler anlamına gelir. Kıraat ıstılahında ise usûl, pek çok kelimenin içinde toplandığı genel kaidelere denir.[93] Burada kastedilen her kıraat imamının kıraatını oluşturan ve o kıraatı bir bütünlük içerisinde sunan temel ilkelerdir. Hemzelerin okunuşu, imâle, Medd, tahkîk ve teshîl gibi kaideler, bu usûl çerçevesinde değerlendirilir.

Usûl kelimesinin kıraatler içinde kullanılmasının sebebi, herhangi bir kelimede uygulanan tilavetin, değişik yerlerde bulunan o kelimede aynen uygulanmasıdır. Meselâ, bir kıraat imamı بُشْرَي gibi "yâ"lı bir kelimeyi imâle ederken bunu temel kaide olarak her yerde uygular. Genel itibariyle usûl deyince akla bu gelir. Ancak bazen genel kaideye aykırı olan okuyuşlar da yani istisnâlar da

---

[91] Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye: 1996), s. 22.
[92] Tayyar Altıkulaç, *"Kunbül"*, TDVİA, XXII, 375; Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s.53.
[93] Muhammed Abdülazim Zürkânî, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* (Mısır: 1943), I, 441.

söz konusudur. İstisnâlar ise genel kaideyi bozmaz.[94] Kunbül usûlde İbn Kesir kıraatını takip etmiştir. Ancak bazı yerlerde İbn Kesir'den ayrılır. Kunbül rivayeti klasik eserlerde İbn Kesir kıraatının içerisinde değerlendirilmiştir. Kurrâların ihtilaf veya ittifak ettikleri hususlar çeşitli başlıklar halinde incelenmiştir. Bunlar, imâle yapanlar ve yapmayanlar, cemî' mim'lerini sıla edenler ve etmeyenler vb. şekilde sıralanabilir. Kunbül'ün usülde takip ettiği yolu başlıklar halinde sunmaya çalıştık.

1-İstiâze:

الْعَوَذْ "avz" kökünden istifâl vezninden gelen istiâze, lügatte sığınmak anlamına gelir.[95] Kur'ân okumaya niyetlenen herkesin istiâzeyi söylemesi güzel görülmüştür. Âlimlerin kâhir ekseriyeti okumaya başlamadan önce istiâzenin söylenmesini mendub saymışlardır. فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيم[96] âyetini de bu anlamda değerlendirmişlerdir. Yine çoğunluğa göre istiâzeyi söylemeden okumaya başlayan birisi günahkâr olmaz demişlerdir.

İbn Sîrîn ve başka bazı âlimler de âyetteki emrin gereklilik ifade ettiğini dolayısıyla okumaya başlayan bir kimse istiâzeyi söylemelidir demişlerdir. Bu görüş sahiplerine göre istiâzeyi terk eden günahkâr olur. Ömründe bir defa istiâzeyi söyleyen bir kimse onu söyleme yükümlülüğünden de kurtulmuş olur.

Bütün kurrâlara göre istiâze, أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيم cümlesidir. Çünkü Nahl Sûresi'nde bu şekilde geçmiştir. Ancak istiâzeyi değişik lafızlarla söylemekte de bir mahzur yoktur. İstiâzenin değişik şekillerde tilavet edilmesi de câizdir.[97]

Bütün kurrâlara göre istiâzenin gizli ve açıktan okunduğu yerler farklıdır. İstiâze şu durumlarda gizli okunmalıdır:

a- Okuyan kişi ister yalnız ister toplum içinde okusun eğer gizli okuyorsa istiâzeyi gizli okumalıdır.
b- Okuyan yalnız başına ise ister gizli ister açıktan okusun istiâzeyi gizli okumalıdır.
c- Namazda istiâze gizli okunmalıdır.

[94] Abdulfettâh el-Kâdî, *el-Vafî fî Şerhi'ş-Şatıbiyyeti fi'l-Kıraati's Seb'a*, (5. Baskı, Beyrut-Beyrut: Mektebetü's-suadî, 1999), s. 198.
[95] Hüseyin b. Muhammed Râğıb el-İsfahânî, , *el-Müfredat fî Garibi'l-Kur'ân,* (Kahire: 1961), s. 526.
[96] Nahl 16: 97.
[97] Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 12.

d- Okuyan kişi ders verme amacıyla bir âyet okuduğunda istiâzeyi gizli okumalıdır.

Bunların dışındaki yerlerde istiâzeyi açıktan okumak gerekir.[98]

2-Besmele:

Bütün kıraat imamları Kur'ân tilavetine besmele ile başlanması konusunda ittifak halindedirler. Sûreler arası geçişlerde de besmelenin okunması gerektiğinde kurrâlar icmâ etmişlerdir. Sadece Berâe Sûresi'nde besmele tilavet edilmez. Bir kısım âlimler de evvelinde besmele olmayan Berâe Sûresi'nin âyetleri arasında da besmele okunmaz demişlerdir. Kunbül, Hafs gibi sûreleri besmele ile birbirinden ayırmıştır. Bir sûrenin herhangi bir yerinden tilavet eden okuyucu, besmeleyi terk etme ve okuma konusunda tercih sahibidir.[99]

3-Cemî' Mîm'i (Çoğul Mîm'i):

هُمْ ve كُمْ zamirleri cemî' mim'leri olarak isimlendirilir. Bu zamirlerin aslı, هُمُو ve كُمُو şeklinde olduğundan Kunbül, bunları aslı üzere tilavet etmiştir. Kunbül'ün هُمْ ve كُمْ zamirlerini هُمُو ve كُمُو şeklinde aslında olduğu gibi tilavet etmesine kıraat ilminde sılâ denir. Ayrıca bu zamirleri sılâ ile tilavet etmesinin tek şartı, bu zamirlerden sonra gelecek harfin harekeli olmasıdır. Meselâ, غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمُو وَلَا الضَّالِّينَ[100] âyetinde olduğu gibi عَلَيْهِمُو kelimesinden sonra harekeli "vav" harfinin gelmesi nedeniyle Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu zamirleri sılâ ederek okumuştur.

Eğer bu zamirlerden sonra gelen harf sâkin ise Kunbül de bütün kurrâlar gibi bu kelimeleri sılâ etmeden tilavet etmiştir. Meselâ, بِهِمُ الْأَسْبَابُ[101] âyetinde هُمْ zamirinden sonra sâkin harfin gelmesi nedeniyle sılâ etmemiştir.[102]

4-Kinâye Zamiri:

Bu zamir, müfret müzekker isimlere delâlet eden Zâid bir zamirdir. Kinâye zamiri olarak isimlendirilir. أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ[103] âyetinde altı çizili harfler kinâye zamirleridir. Bütün kurrâlar kinâye zamirinden önceki harf

[98] Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 12.
[99] Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 13.
[100] Fatihâ 1: 7.
[101] Bakara 2: 166.
[102] Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün milli kütüphanesi: 2006), s. 37.
[103] Muhammed 47: 14.

dammeli ise لَهُۥ şeklinde “vav” harfiyle sılâ edilmesi, kinâye zamirinden önceki harf meksûr ise رَبِّهِۦ şeklinde “yâ” ile sılâ edilmesi (tabii medd) konusunda ittifak etmişlerdir. Ancak bu zamirin sılâ edilebilmesi için iki harekeli harfin arasında bulunması gerekir. Meselâ, فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ الثَّمَرَاتِ[104] ، ثُمَّ أَمَاتَهُۥ فَأَقْبَرَهُۥ[105] âyetlerinde kinâye zamiri iki harekeli harf arasında bulunmuştur.

Kunbül, kinâye zamirinin biri sâkin diğeri harekeli iki harf arasında olması durumunda da sılâ eder. Meselâ, وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُۥ رَحْمَةً[107] ، وَتُنْذِرَ يومَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِۦ[106] âyetlerinde biri sâkin diğeri harekeli iki harf arasında da sılâ ederek tilavet etmiştir.[108]

5-Medd ve Kasır:

Kunbül, medd-i muttasılı, medd harfi ve hemze bir kelimede birleştiğinde يَشَآءُ قُرُوءٍ وَ سِيئَتْ kelimelerinde olduğu gibi dört hareke miktarı kadar uzatarak okudu.

Medd-i munfasıl, medd harfi ve hemze ayrı ayrı kelimelerde yan yana geldiğinde, medd-i munfasıl olur. Medd-i munfasılın meddi, iki hareke miktarı kadar uzatılır. فِي أُمِّهَا ، مَا أَنْتَ وَ قُوا أَنْفُسَكُمْ kelimeleri medd-i munfasıla örnek lafızlardır.[109]

6-Hemze:

a-Aynı Kelimede İki Hemzenin Yan Yana Gelmesi:

Hemzeteyn, iki hemze anlamına gelir. Kur’ân’da bazen bir kelimede iki hemze birleşmektedir. Birincisi istifhâm edatı olarak fethalı; ikincisi fethalı, dammeli ve kesreli olabilir. Meselâ, أَأَنْذَرْتَهُمْ ، أَئِنَّكُمْ ، أَؤُنْزِلَ kelimelerinde hemzeteyn (iki hemzenin tek bir kelimede bulunması) ve ikinci hemzelerin fethalı, dammeli ve kesreli olması durumuyla ilgili örneklerdir.

Kunbül, hemzeteyn durumunda, ikinci hemzeyi teshîl ederek okudu. Hemzelerin herekesinin fethalı, dammeli ve kesreli olması durumunda yani her üç

---

[104] Bakara 2: 22.
[105] Abese 80: 21, 22.
[106] Şûrâ 42: 7.
[107] Yunus 10: 21.
[108] Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s.81.
[109] Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 22.

halde de ikinci hemzeyi teshîl ile tilavet etti. أَءْنْذَرْتَهُمُ ، أَءْلَهٌ ، أَءُنَبِّئُكُمْ kelimelerinde her üç halde de hemze teshîl edilerek okunmuştur.[110]

b-Ayrı Ayrı Kelimelerde İki Hemzenin Yan Yana Gelmesi:

İki hemze ile kastedilen biri kelimenin sonunda bulunana diğeri de kelimenin başında bulunan hem vakıf hem de vasıl halinde sabit olan hemzelerdir. Meselâ, السُّفَهَاءُ أَلَاَ إِنَّهُم ، هَؤُلَاءِ إِنْ ، يَشَاءُ إِلَي kelimelerinde iki hemze yan yana gelmiş ve bunlar ayrı ayrı kelimelerde bulunmaktadır. Kunbül, ayrı ayrı kelimelerde yan yana gelen hemzeleri harekesine göre farklı tilavet etmiştir.

aa-Hemzelerin Harekesi Aynı ise:

Her iki hemzenin harekesi aynı ise Kunbül, ikinci hemzeyi teshîl ile birinci hemzeyi de tahkîk ile okumuştur. Meselâ, جَاءَ أَمْرُنَا ، جَاءَ أَحَدٌ ، هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ ، أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ âyetlerinde hemzeler ayrı ayrı kelimelerde bir araya gelmiştir. İkinci hemzeler teshîl ile okunmuştur.

Yan yana gelen iki hemzenin her ikisinin de harekesi aynı ise Kunbül, ikinci hemzeyi teshîl ederek okuyup bir de ikinci hemzeyi harf-i medde tebdîl ederek ikinci bir vecihle de okumuştur. Yani birinci okuyuşta ikinci hemze teshîl edilmiş, ikinci okuyuşta ise hemze, her iki hemzenin harekesine uygun olan harf-i medde tebdîl edilerek okunmuştur.[111]

Hemzelerin harekesi fetha ise ikinci hemze elif harfine tebdîl edilmiş, hemzelerin harekesi damme ise ikinci hemze vav harfine tebdîl edilmiş, hemzelerin harekesi meksûr ise ikinci hemze yâ harfine tebdîl edilmiştir. Eğer ikinci hemzeden sonra gelen harf, sâkin ise bu durumda ikinci hemze uzun bir medd ile iki sâkin arasını ayırmak için harf-i medde tebdîl edilmiştir.

Meselâ, جَاءَ امْرُنَا ، جَاءَ احَدٌ ، هَاؤُلَاءِ انْكُنْتُمْ ، أَوْلِيَاءُ اولَئِكَ âyetlerinde hemzelerin harekesi fetha ise ikinci hemze harekelenmez, "elif"e tebdîl edilerek harf-i medd görevi görür ve birinci hemzeyi medd ettirir. Hemzelerin harekesi kesre ise ikinci hemze harekelenmez, yâ harfine tebdîl edilerek harf-i medd görevi görür.

110 Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 16.
111 Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 21.

Hemzelerin harekesi damme ise ikinci hemze harekelenmez, vav harfine tebdîl edilerek harf-i medd görevi görür.[112]

bb-Hemzelerin Harekesi Farklı ise:

Her iki kelimedeki hemzelerin harekeleri farklı farklı ise ve birinci hemze fethalı, ikinci hemze dammeli veya kesreli ise Kunbül, sadece ikinci hemzeyi teshîl ile tilavet etmiştir. Meselâ, شُهَدَآءَ إِذْ ، كُلَّمَا جَاءَ أُمَّةً âyetlerinde Kunbül, hemzelerin harekeleri farklılık arzettiğinden birinci hemzenin fethalı olması durumunda ikinci hemzeleri sadece teshîl ile okumuştur.

Her iki kelimedeki hemzelerin harekeleri farklı farklı; birincisi dammeli ise, ikinci hemze "vav" harfine ibdâl edilir. "Vav" harfine ibdâl edilmesinin nedeni, birinci hemzenin dammeli oluşu ve dammeye en yakın harfin de "vav" olmasıdır. Eğer birinci hemze kesreli ise, ikinci hemze "yâ" harfine ibdâl edilir. "Yâ" harfine tebdîl edilmesinin sebebi ise kesreye en yakın harfin "yâ" olmasıdır.[113]

Misaller:

a) السُّفَهاءُ وَلَا إِنَّهُمْ[114] ، مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ يَوْأَكْنَنْتُمْ[115] Bu kelimelerde birinci hemze dammeli ikincisi fethalı olduğunda Kunbül, ikinci hemze'yi "vav" harfine ibdâl ederek tilavet etmiştir.[116]

b) Birinci hemze dammeli ikincisi kesreli ise Kunbül, iki vecihle tilavet etmiştir: 1. Vecih: İkinci hemzeyi teshîl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci hemzeyi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. مَنْ يَشَاءُ إِلَي سِرَاطٍ أَوْ مَنْ يَشَاءُ وِلَا سِرَاطٍ şeklinde iki vecihle okunmuştur.[117]

7-İzhâr ve İdgâm:

Kunbül, إِرْكَبْ مَّعَنَا[118] âyetini Hafs gibi idgâm ile okudu. يَلْهَثْ ذَالِكَ[119] âyetini de izhâr ile tilavet etti. Yine Kunbül, مَرْضَات kelimesi hariç رَحْمَتِ ، أَبَتِ ve لَعْنَتَ

[112] Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 90. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 22.

[113] Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira*, (1. baskı, Beyrut-Lübnan: 1981), s. 21.

[114] Bakara 2: 13.

[115] Bakara 2: 235.

[116] Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 3.

[117] Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 22.

[118] Hûd 11: 42.

[119] Ârâf 7: 176.

kelimelerinde Mushafta ت “tâ” ile yazıldığı halde vakıf halinde أَبَهْ ، لَعْنَه ve رَحْمَه şeklinde “hâ” zamiriyle okumuştur.[120]

8-“Yâ” Harfinin Hazfedilmesi veya İsbât Edilmesi:

Kunbül, şu dört وَالٍ ، هَادٍ بَاقٍ ve وَاق kelimelerinde vakfettiğinde “yâ” harfini isbât ederek yani hazfetmeden okumuştur. Kunbül bu kelimelerde “yâ” harfini isbât ederek okudu. Ancak وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ المُنَادِي[121] âyetinde “yâ” harfinin isbâtında ve hazfinde ihtilaf etmiştir.[122]

9-İzâfet “yâ” Harfleri:

Kunbül, إِنِّيَ أَعْلَمُ[123] ، ثُمَّ إِنِّيَ أَعْلَنْتُ[124] kelimelerinde olduğu gibi fethalı olan bütün kat’ hemzelerinden (vakıf ve vasıl halinda sabit olan hemze) önce gelen mütekellim “yâ”larını fethalı okumuştur. Kunbül, Hafs’tan farklı olarak aşağıdaki “yâ” harflerini de fethalı okumuştur:

عَهْدِيَ الظَّالِمِينَ[125]

لِنَفْسِيَ اذْهَبْ ، وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِيَ أذْهَبَا ، هَارُونَ أَخِيَ أَشْدُدْ بِهِ أَزْرِي[126]

مِنْ بَعْدِيَ اسْمُهُ أَحْمَدُ[127]

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ أبَائِيَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ[128]

دُعَائِيَ إِلَّا[129]

قَالَ يَا مُوسَي إِنِّيَ إصْطَفَيْتُكَ عَلَي النَّاسِ[130]

وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِيَ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا[131]

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِيَ قَالُوا أَاذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيد[132]

Kunbül, aşağıdaki “yâ” harflerini ise sâkin okumuştur:

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَي عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمْ[133]

---

[120] Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku’l-Münir,* (1. basım, Ürdün Milli Kütüphanesi: 2006), s. 17.
[121] Kâf 50: 41.
[122] Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 372.
[123] Bakara 2: 30.
[124] Nûh 71: 9.
[125] Bakara 2: 124.
[126] Tâhâ 2: 30, 41 ve 42.
[127] Sâd 61: 6.
[128] Yusuf 12: 38.
[129] Nûh 71: 6.
[130] Ârâf 7: 144.
[131] Meryem 19: 5.
[132] Fussilet 41: 47.
[133] Kasas 28: 78.

مَا أَنَاْ بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ[134]

ءَأَنْتَ قُلْتَ لِنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دَونِ اللهِ[135]

إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا[136]

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ حَنِيفًا[137]

فَقُلْ أَسْلَمتُ وَجْهِيَ لِلهِ وَ مَنِ اتَّبَعَنِ[138]

وَمَا كَانَ لِيَ عَلَيْكُمْ[139]

وَمَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍ Sâd[140]

وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ[141]

وَلِيَ فِيهَا مَئَارِبُ أَخْرَي[142]

أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِطَّائِفِينَ[143]

وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مَئْمِنًا وَلِلْمُئْمِنِينَ والمُئْمِنَات[144]

مَعِيَ[145]

10-Zâid "yâ" Harfleri

Zâid "yâ" harfleri tilavet sırasında var olan fakat Mushafların hattında olmayan harflerdir. Bu nedenle Mushafların hattında yazılı olmayan zâid "yâ" harflerini tilavet sırasında isbât eden yani var gibi okuyan kurrâlar, bu harfleri "zâid yâ" harfleri olarak isimlendirmişlerdir. Kunbül, hem vasıl hem de vakıf halinde "zâid yâ" harflerini isbât eden kurrâlardan birisidir.

Misaller:

وَالَّيْلِ إِذَا يَسْرِي[146]

بِالْوَادِي[147]

---

[134] Mâide 5: 28.
[135] Mâide 5: 116.
[136] Yunus 10: 72, Hûd 11: 29, Şuarâ 26: 109 ve Sebe' 34: 47.
[137] Enâm 6: 79.
[138] Âl-i İmrân 3: 20.
[139] İbrahim 14: 22.
[140] Sâd 38: 69.
[141] Sâd 38: 23.
[142] Tâhâ 20: 18.
[143] Bakara 2: 125.
[144] Nûh 71: 28.
[145] Ârâf 7: 105, Kehf 18: 67, Enbiyâ 21: 24, Şuarâ 26: 62 ve Kasas 28: 34; Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 372.
[146] Fecr 89: 4.
[147] Tâhâ 20: 12.

إِنَّهُۥ مَنْ يَتَّقِ۪ي وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ[148] Hem vakıf hem de vasıl halinde "yâ" harfini isbât ederek okudu.

أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا نَرْتَعِ وَنَلْعَبْ[149] âyette ise "yâ" harfini isbât etmemiştir.[150]

D-KUNBÜL'ÜN, AYNI KELİMENİN TELAFFUZUNDA HAFS'DAN AYRILDIĞI TEMEL NOKTALAR:

سِراط وَ صِرَاط[151] : Kunbül, Kur'ân'ın tamamında Hafs'ın "sad" ص harfiyle okuduğu bu kelimeyi o "sin" س harfiyle سِرَاط şeklinde okumuştur.

هُزُوًا[152] وَ كُفُوًا[153] : Kunbül, Kur'ân'ın tamamında Hafs'ın "vav" ile هُزُوًا وَ كُفُوًا şeklinde okuduğu bütün kelimeleri o "hemze" ile هُزُؤًا وَ كُفُؤًا şeklinde okumuştur.

زَكَرِيَّاءُ[154] : Kunbül, kelimenin sonuna "elif" harfinden sonra Hafs'tan farklı olarak "hemze" ilave ederek okudu.

يَحسِبُ[155] : Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu kelimeyi Hafs'tan farklı şekilde يَحْسِبُ şeklinde tilavet etti.

تَذَّكَّرُونَ[156] : Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu fiili teşdîd ile çokluk manası vererek tilavet etti.

الْبِيُوتَ[157] : İster marife ister nekre olsun Kunbül bu kelimeyi Kur'ân'ın tamamında kesre ile okudu. Hafs ise damme ile الْبُيُوتَ şeklinde okudu.

مُبَيَّنَاتٍ وَ مُبَيَّنَةٍ[158] : Kunbül, Kur'ân'ın her yerinde bu kelimelerin "yâ" harfini fethayla okudu.

أُكْلَهَا ، أُكْلُهُ ، الْأُكْلِ ، أُكْلٍ[159] : Kunbül, bu kelimelerdeki "kâf" harfini her yerde sukûn ile Hafs ise damme ile tilavet etti.

أَسْرِ[160] : Kunbül, vasıl halinde fiilin evvelinde bulunan hemzeyi hazfederek okudu. Hafs'ın tilavetinde ise bu hemze, kat' hemzesi (vakıf halinde ve vasıl halinde sabit olan hemze) olarak okundu.

---

148 Yusuf 12: 90.
149 Yusuf 12: 12.
150 Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 112.
151 Fatihâ 1: 6.
152 İhlâs 112: 4.
153 Bakara 2: 67.
154 Âl-i İmrân 3: 37.
155 Âl-i İmrân 3: 78.
156 Bakara 2: 10.
157 Bakara 2: 189.
158 Nisâ 4: 19.
159 Ra'd 13: 4, 35, Sebe' 34: 16, Enâm 6: 141, Bakara 2: 265,

نُشُرًا[161] : Kunbül, Furkân Sûresi'nde bu kelimeyi Hafs'tan farklı olarak نُشُرًا şeklinde şeklinde okudu. Hafs, بُشْرًا şeklinde okur.

يَا بُنَيِّ[162] : Kur'ân'ın tamamında Kunbül bu kelimenin "yâ" harfini kesreli okudu. Hafs, fethalı okur. Kurrâlar arasındaki ihtilafın sebebi ile ilgili Mushaf içinde ilgili âyetlerde açıklama yapıldı.

قُلُ ادْعُوا اللهَ أَوُ ادْعُوا الرَّحْمَنَ[163] ، أَنُ اقْتُلُوا[164] ، فَمَنُ اضْطُرَّ مُتَشَابِهٍ أُنْظُرُوا[165] ، وَلَقَدُ اسْتُهْزِئَ[166] : Kunbül, iki sâkin harf yan yana geldiğinde ikinci kelimedeki harfin evveli dammeli olduğundan birinci harfin harekesini de ona tâbi kılarak dammeli okudu. Kunbül, sonra gelen kelimenin harekesine uyarak ki, o da dammedir, birinci kelimenin sonunu da dammeli okudu. Hafs ise iki sâkin harfin yan yana gelmesi durumunda önceki kelimenin harfine uyarak, o kelime de kesreli olduğu için, yukarıdaki kelimeleri kesre ile قُلِ ادْعُوا اللهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَنَ ، أَنِ اقْتُلُوا ، فَمَنِ اضْطُرَّ مُتَشَابِهٍ أُنْظُرُوا ، وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ şeklinde okur. Hafs, ictimau's-sâkineyn (iki sakin harfin yan yana gelmesi) nedeniyle birinci sâkin harfi kesreli okumuştu.

سُدًّا ، السُّدَّيْنِ[167] : Kunbül, bu kelimelerdeki "sin" harfini damme ile okudu. Hafs, fetha ile okur.

وَسَلْ ، فَسَلْ[168] : Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu fiillerin hemzelerini hazfedip hazfedilen hemzenin harekesini de "sin" harfine naklederek okudu.

يَاجُوجُ وَ مَاجُوجُ[169] : Kunbül, hemze yerine "elif" harfiyle okudu.

وَجَبْرِيلَ[170] : Kunbül, "cim" harfini fetha ile tilavet etti.

الْقُرَانُ[171] : Kur'ân'ın tamamında Kunbül, "Kur'ân" kelimesinin hemzesini hazfedip hazfedilen hemzenin harekesini de "râ" harfine naklederek okudu.

---

[160] Hûd 11: 81, Hicr 15: 65, Tâhâ 20: 77, Şuarâ 26: 52, Duhan 44: 23.
[161] Furkân 25: 3.
[162] Hûd 11: 42, Yusuf 12: 5, Lokman 31: 13, 16, 17, Saffât 37: 102.
[163] İsrâ 16: 56, 110, Sebe' 34: 22.
[164] Nisâ 4: 66.
[165] Bakara 2: 173, Mâide 5: 3, Enâm 6: 145, Nahl 16: 115.
[166] Tevbe 9: 64, Enâm 6: 10, Ra'd 13: 32, Enbiyâ 21: 41.
[167] Kehf 18: 93, 94, Yâsin 36: 9.
[168] Ârâf 7: 163, Nisâ 4: 32, Yunus 10: 94, Yusuf 12: 50, 82, İsrâ 17: 101, Nahl 16: 43, Enbiyâ 21: 7, Mü'min 23: 113, Furkân 25: 59, Ahzab 33: 53, Zührüf 43: 45, Mümtehine 60: 10.
[169] Kehf 18: 94, Enbiyâ 21: 96.
[170] Bakara 2: 97, 98, Tahrim 66: 4.
[171] Bakara 2: 185, Nisâ 4: 82, Mâide 5: 101, Enâm 6: 19, Ârâf 7: 204, Tevbe 9: 111, Yunus 10: 15, 37, 61, Yusuf 12: 3, … Bkz. Muhammed Fuad Abdulbâkî, *Mucemü'l-Müfehres li'elfazi'l-Kur'âni'l-Kerim,* (Kahire: Dârul hadis, 1996), s. 649.

فَيُضَعِّفَهُ ، يُضَعَّفُ لَهُمْ[172] : Kunbül, bu fiilleri ضَعَّفَ vezninde okudu. Hafs ise ضَاعَفَ vezninde okur.

الْقُدْسُ[173] : Kunbül, "dâl" harfini sukûn ile Hafs, damme ile okudu.

أَرْنِي : Kur'ân'ın tamamında bu kelimenin "râ" harfini Kunbül, sukûn ile okudu.

بِرُبْوَةٍ[174] : "Râ" harfini damme ile Hafs, fetha ile tilavet etti.

الْمَيْتِ ، مَيْتٍ : Kunbül, "yâ" harfini tahfîf ederek sukûn ile Hafs, teşdîd ile tilavet etti.

يُنْزِلُ ، تُنْزَلُ ، نُنْزِلُ[175] : Muzârî fiillerin tamamını أَنْزَلَ vezninden tahfîf ile okudu.

كَآئِنٍ[176] : Kunbül, bu fiile "elif" ilave ederek medd-i muttasıl ile okudu.

والَّذَانِّ ، الَّذَيْنِ ، هَاتَينِّ ، فَذَانِّكَ ، هَاذَانِّ[177] : Kubül, ism-i işaretlerdeki "nun" harflerini teşdîd ile okudu.

يُدْخَلُونَ[178] : Kur'ân'da bu fiillerin fâilini isimlendirmeden tilavet etti.

يُوحَي إِلَيْهِمْ ، يُوحَي إِلَيْهِ[179] : Kunbül Kur'ân'ın tamamında bu fiili "yâ" harfiyle okudu. Hafs ise نُوحِي şeklinde tilavet etti.

مُتُّمْ ، مُتْنَا ، مُتُّ : Son olarak Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu fiilleri dammeli okurken Hafs, kesreli okur.[180]

---

[172] Bakara 2: 245, 261, Hadid 57: 11, 18, Teğâbün 64: 17, Nisâ 4: 40, Hûd 11: 20, Furkân 25: 69, Ahzab 33: 30.
[173] Bakara 2: 87, 253, Mâide 5: 110, Nahl 16: 102.
[174] Bakara 2: 265, Mu'minûn 23: 50.
[175] Bkz. Muhammed Fuad Abdulbâkî, *Mucemü'l-Müfehres li'elfazi'l-Kur'âni'l-Kerim,* (Kahire: Dârul hadis, 1996), s. 788.
[176] Âl-i İmrân 3: 146, Yusuf 12: 105, Hac 22: 45, 48, Ankebût 29: 60, Muhammed 47: 13, Talak 65: 8.
[177] Enbiyâ 21: 19.
[178] Nisâ 4: 124, Ârâf 7: 40, Ra'd 13: 23, Meryem 19: 60, Ğâfir 40: 40, 60.
[179] Enâm 6: 50, Ârâf 7: 203, Yunus 10: 15, 109, Hûd 11: 12, Kehf 18: 110, Tâhâ 20: 13, 38, Enbiyâ 21: 108, Ahzab 33: 2, Sâd 38: 70, Fussilet 41: 6, Ahkâf 49: 9, Necm 53: 4.
[180] Ebu'l-Hayr Muhammed İbnü'l-Cezerî, *en-Neşr fî Kıraati'l-Aşr,* Tahkik: Ali Muhammed ed-Debba', (Mısır: Daru'l-kitabi'l-arabi, ts.), I, 414.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUNBÜL RİVAYETİ'NE GÖRE MUSHAF HATTI

Âsım Kıraatı'nın Hafs Rivayeti dünyada en çok okunan kıraat olmasına rağmen Afrikanın bazı ülkelerinde ise Nâfî' kıraatı'nın Verş Rivayeti okunmaktadır. Hafs Rivayeti'nin diğer kıraatlara nazaran daha kolay olması, onun dünyada en çok okunan kıraat olmasının nedenidir. Müslümanların tamamına yakını Âsım Kıraatı'nın Hafs Rivayetine göre Kur'ân'ı okudukları için Mushaf'ın hattı da bu rivayete göre yazılmış ve okunmuştur.

İbn Kesir'in Kunbül Rivayeti yaşadığı bölge olan Mekke'de yayılmış ve okunmuştur. Kunbül, kıraatını Ebu'l-Hasan en-Nebbâl el-Kavvâs (ö.240/854) vasıtasıyla İbn Kesir'den almıştır. Fakat onun kıratta uzman ve otorite olması, İbn Kesir'in ikinci ravisi olarak tanınmasını sağlamıştır. Kunbül Rivayeti'nin İbn Kesir Kıraatı'ndan farkı bazı vecihlerde ortaya çıkmaktadır. Kunbül Rivayeti'ne göre Mushaf'ın hattında bu farklılıklara değinilmiştir. İbn Kesir'in Kunbül Rivayeti'nin ondan farklılık göstermesi durumu, diğer bütün kıraatlarda de mevcuttur. Raviler bazı noktalarda kıraat imamından farklı tilavetlerde bulunmuşlardır. Ancak kıraat imamından farklı okudukları yerlerde çoğunlukla ya başka bir kıraat imamıyla ya da ravisiyle mutabık okumuşlar yahut da tilavetlerinde müstakil kalmışlardır.

Çalışmamızın önemli amaçlarından birisi de Mushaf'ı, İbn Kesir'in ravilerinden Kunbül Rivayeti'ne göre düzenlemek ve yazmak olduğundan teknolojinin imkânlarından da faydalanarak bilgisayar ortamında bunu gerçekleştirmeye çalıştık. Kunbül ile Hafs arasındaki ihtilaf noktalarını ve her iki rivayetin kıraattaki hüccetlerini dipnotlarla açıklamaya gayret ettik. Kıraatlarla ilgili bilgilerin kitaplarda çok dağınık olması ve bu kitapların büyük çoğunluğu tüm ihtilaf noktalarına değinmemesi nedeniyle araştırmamızı farklı kaynaklardan karşılaştırmalı olarak yapmaya çalıştık. Her iki rivayetin karşılaştırmasını yaparken ihtilafların önemli bir kısmının Arapça'ın telaffuz özelliğinden kaynaklandığına şahit olduk.

Hafs ile Kunbül Rivayetleri arasındaki ihtilafların hüccetlerini ve delillerini dipnotlarla açıklarken aynı bilgilerin tekrar ettiği durumlarda da daha önce açıklama yapılmış olan sûrenin ilgili âyetine atıfta bulunarak tekrarlardan kaçındık. Bu iki rivayet arasındaki bütün ihtilaf noktalarına dipnotlarla işaret ettik. Özellikle

Mushaf'ın hattını Kunbül'ün tilavetine göre oluşturduktan sonra bu değişiklikleri ve Kunbül'ün Hafs'tan farklı okuduğu yerleri altı çizili şekilde koyu yazı ile gösterdik.

Kunbül Rivayeti ile Hafs Rivayeti ve her iki kıraat arasındaki ihtilaf noktalarını Mushaf hattı üzerinde yazı ile tespit ettikten sonra hüccetlerini ve delillerini açıklamaya çalıştık. Bunu yaparken amacımız, iki rivayet arasında mukayese veya birinin diğerinden daha isabetli olduğunu tespit etmek değil, Kunbül ile Hafs arasındaki okuyuş farlılıklarını tespit etmek ve dayandıkları delilleri açıklamaktır. Her ne kadar bu çalışmayı iki rivayet ve ravi arasında yapmış olsak da aslında bu iki rivayet arasındaki ihtilaflar, iki kıraat arasındaki ihtilaflara dayanır. Bu iki kıraat da İbn Kesir Kıraatı ile Âsım Kıraatı'dır.

Çalışmamızı her ne kadar Hafs ile Kunbül arasındaki ihtilaf noktalarını tespit etme ve bu ihtilafların hüccetlerini açıklamaya hasretmiş olsak da Kunbül gibi okuyan veya Kunbül'den farklı okuyan diğer kıraat ve ravilere değinmekten kaçındık. Çünkü Kunbül gibi okuyan veya Kunbül'den farklı okuyan diğer kurrâların kıraatlarına, çalışmamızın kapsamını aşacağı kaygısıyla karşılaştırmayı sadece bu iki rivayet arasında yaptık.

Çalışmamızda İbn Kesir Kıraatı ile Âsım Kıraatı arasındaki ihtilafları tespit etme ve bu kıraatların özelliklerini belirlemeyi hedefleseydik o zaman hem İbn Kesir Kıraatı ve ravileri Bezzî ve Kunbül'e hem de Âsım Kıraatı ve ravileri Hafs ve Şûbe'ye de değinmek durumunda kalacaktık. Bu da çalışmamızın boyutlarını aşacağından konuyu sınırlı tutmak amacıyla Kunbül ve Rivayeti'nin özelliklerini tespit ederek beraberinde Hafs ile ihtilaf ettiği noktalarını ve hüccetlerini açıkladık.

Kunbül Rivayeti'nin özelliklerini tespit edereken veya Hafs Rivayeti ile Kunbül Rivayeti arasındaki ihtilafları tespit ederken onlar gibi okuyan ya da onlardan farklı okuyan diğer kurrâlara değinmememizin sebebi konun uzamasından kaçınmamızdır. "Kunbül böyle okumuş veya Hafs şöyle okumuş" gibi sözlerle sadece onların bu şekilde okuduklarını kastetmedik. Onların dışında da benzer şekilde okuyan kurrâlar da vardır.

Kunbül Rivayetine göre Mushaf hattında yaptığımız değişiklikleri altı çizili koyu yazıyla belirledik. Fakat bu değişikliklerin tamamını dipnotlarla açıklamadık. Mesela, قُرْآن ، فِيهِي ، عَلَيْهِمُو ، لَكُمُو ، لَهُو ، عَلَيْهِي bu ve buna bezer Kur'ân'da çokça tekrar

eden kelimelere dipnot düşmedik. Dipnot düşmediğimiz kelimelerle ilgili açıklamalar usûl kısmında yapıldı. Böylece tekrardan kaçınmaya çalıştık.

SONUÇ

Kur'ân'ın farklı lafızlarla tilavet edilmesi, bunun manada herhangi bir karışıklağa yol açmaması, O'nun eşsiz ve benzersiz üslûbunun öne çıkan özelliklerindendir. Dünya tarihinde Kur'ân dışında hiçbir kelâmın sahip olamadığı bu hususiyet, Onun ilâhî bir söz olmasından ileri gelmektedir.

Çalışmamızın birinci bölümünde Kur'ân'ın metinleşme sürecini ve kıraatlar konusunu ayrıntılara girmeden anlatmaya çalıştık. Kur'ân'ın kitap haline getirilmesi, çoğaltılması, kıraat ilminin konusu ve gayesini anlatırken amacımız, Kur'ân ve kıraatlarla ilgili tarihi süreç hakkında genel değerlendirme yapmaktır. Bunu yaparken ihtilaflı konulara girmekten ve bu alanda yapılmış çalışmaları tekrar etmekten kaçındık. Yine bu kısımda kıraatlar, yedi harf meselesi ve bunlarla ilgili görüşlere değindikten sonra kıraat çeşitleri, kıraat imamları ve kıraatların âyetleri yorumlamadaki rolüne değindik.

Kunbül'ün hayatı, ilmi kişiliği, öğrencileri ve kıraat ilmindeki otoritesi ikinci bölümde genel hatlarıyla incelenmiş, onun rivayet özellikleri ile Kur'ân tilavetinde takip ettiği usûl başlıklar halinde tespit edilmiştir. Usûlle ilgili kısımda Kunbül Rivayeti ile Hafs Rivayeti arasında karşılaştırma yapılarak her iki rivayetin dayandığı deliller de böylece açıklığa kavuşturuldu. Yine Kunbül'ün rivayet zinciri de ikinci bölümde incelenen konulardandır.

Bu çalışmanın önemli hedeflerinden birisi de Kunbül Rivayeti'ni Mushaf hattı üzerinde göstermektir. Bunun için Kur'ân'ın tamamını Kunbül'ün tilavet ettiği şekilde değiştirdik ve bu değişiklikleri altı çizili koyu yazı ile işaretledik. Günümüzde Mushafların tamamına yakını Hafs Rivayeti'ne göre yazılmakta ve okunmaktadır. Bunun için Mushaf üzerinde Kunbül Rivayeti'ne gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra onun kıraattaki hüccetlerini de açıkladık. Yine Kunbül Rivayeti ile Hafs Rivayeti arasındaki farklılıklara değinmekle her iki rivayeti karşılaştırma imkanı da bulduk.

Üçüncü bölümde Mushaf hattı Kunbül Rivayeti'ne göre belirlendi ve Kunbül ile Hafs'ın birbirlerinden ayrıldıkları temel noktalar hüccetleriyle açıklandı.

Amacımız ilk başta Kunbül'ün hayatı, onun rivayet özelliklerini araştırmak iken çalışma esnasında Kur'ân'ın metinleşme sürecini ve kıraatlar konusunu araştırma gerekliliği duyduk. Özellikle kıraatlar konusunu araştırırken bu konuda çok farklı

görüşlerle karşılaştık. Bu görüşlerin temel noktasını yedi harfin anlamı konusundaki belirsizliklerin oluşturduğunu gördük. Arapça'da 7 ve 70 sayılarının kesret (çokluk) ifade ettiğini dolayısıyla yedi harfin "çokluk" anlamına geldiğini savunan görüşün daha isabetli olduğunu anladık.

Aslında kıraatların yedi ve on ile sınırlanmasının daha sonraki dönemlerde oluştuğunu, yedi ve on kıraatın dışında da kıraatların varlığını öğrendik. Kıraatları ilk defa yedi ile sınırlayanın İbn Mücahid olduğunu, dolayısıyla yedi kıraat tabirinin yedi harften çok daha sonraları ortaya çıktığını gördük. Aslında kıraatlar arasındaki ihtilafları, manayı değiştirip değiştirmemesi açısından iki bölümde incelemek mümkündür. Kıraat farklılıklarının büyük bir bölümü manayı değiştirmeden sadece kelimedeki şekilsel tilavet farklılıklarını içermektedir. Mana üzerinde değişikliğe neden olan veya olmayan bütün kıraatların temelde dayandığı nokta, Arapça'nın yapısal özelliğidir. Arapça, pek çok lehçeye sahip olması ve zengin bir telaffuz çeşitliliğini ihtiva etmesi nedeniyle Kur'ân'ın tilavetinde de bu hususiyetler etkili olmuştur.

Kıraatlar açısından Kur'ân'ın farklı telaffuz biçimlerini dikkatlice incelediğimizde bu ihtilaflar manada bir çelişki oluşturmuyor, aksine âyette ifade edilen manayı kuvvetlendiriyor. Kıraat ihtilafları olarak isimlendirdiğimiz bu farklı telaffuz şekilleri, Kur'ân'ın Yüce Allah tarafından korunduğu ilkesiyle de asla çelişmez.

Kunbül'ün rivayet özelliklerini tespit ederken onun rivayetinin diğer bazı kurrâların ve ravilerin tilavetleriyle aynı olduğunu gördük. Yedi veya on kıraatın aslında pek çok noktada birleştiğin şahit olduk. Özellikle ferşi'l-huruf konusunda bunu görmek mümkündür. Kunbül, İbn Kesir'in ravisi olmasına rağmen bazı durumlarda ondan ayrılmaktadır. Hemzelerin okunuşunda Kunbül hem İbn Kesir'den hen de ibn Kesir'in diğer ravisi Bezzî'den bazı yerlerde ayrılmıştır. Kıraatı doğrudan ondan almadığı halde İbn Kesir'in ikinci râvisi olarak meşhur olmasının nedeni ise İbn Kesir kıraatında otorite olmasıdır.

Üçüncü bölümde Mushaf üzerinde Kunbül Rivayeti'ni tespit ettikten sonra onun hüccetlerini açıkladık. Kunbül Rivayeti ile Hafs Rivayeti arasındaki farkları belirledik, ardından her iki ravinin tilavetlerinde dayandıkları delilleri sunduk.

Hedefimiz Kunbül Rivayeti'nin İbn Kesir ve Bezzî'den ayrıldığı noktaları da tespit etmekti. Ancak çalışmamızın boyutlarını aşacağından bundan vazgeçtik.

Kunbül, çoğunlukla İbn kesir kıraatine mutabık kalmakla beraber bazı kelimelerin ve harflerin farklı tilavet şekillerinde yani vucûhlarda İbn Kesir kıraatından ayrılmaktadır. Kıraat kitaplarında ve diğer kitaplarda Kunbül Rivayeti'ne değinilmemektedir. Onun rivayeti İbn Kesir Kıraatı'nın içerisinde değerlendirilmektedir. Bu yüzden İbn Kesir Kıraatı denildiğinde Kunbül'ün Rivayeti de buna dahil olmaktadır. Kunbül'ün İbn Kesir'den ayrıldığı noktalar kıraat alanında yazılmış eserlerin tamamında ayrıntılı olarak da işlenmemiştir. Hatta kıraatlarla ilgili eserlerin pek çoğunda bu ihtilaflara yer verilmemiştir. Bu nedenle Kunbül Rivayeti'ni farklı kaynaklardan karşılaştırmalı olarak belirlemeye çalıştık.

Her olay gerçekleştiği zaman sürecinde değerlendirmeye, anlaşılmaya çalışılmalıdır. Farklı görüşlerden hareketle kıraatler konusunu anlamak zor görünmektedir. Şunu vurgulamakta fayda var: Kıraatlar hakkında birbirinden farklı görüşlerin olması, Kur'ân'ın korunmuşluğuna herhangi bir leke sürmez. Kıraat ilmi de diğer Kur'ân ilimleri tefsir, hadis, fıkıh gibi bir ilim dalıdır. Tefsirdeki ihtilaflar, hadisteki ihtilaflar ve fıkıhtaki ihtilaflar dinin özüne zarar vermediği gibi Kur'ân kıraatındaki ihtilaflar da ona bir zarar vermez.

Son olarak söylemek gerekirse kıraatlar konusunda takdire değer pek çok çalışma yapılmasına rağmen meselenin Kur'ân'la ilgisi olması nedeniyle gelecekte de güncelliğini koruyacağına inanıyor; bu alanda teoriden daha çok pratiğe yönelik çalışmaların yapılması gerektiğini önemsiyoruz.

BİBLİYOGRAFYA

Abdulbâkî, Muhammed Fuad, *el-Mucemü'l-Müfehres li Elfazi'l-Kur'âni'l Kerim,* Kahire, 1996.

Abdülfettah el-Kâdî, *el-Buduruz-Zahira fi'l-Kıraati'l-Aşerati'l-Mütevatira,* Kahire, 1955.

Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* Çağrı Yayınları, İstanbul, 1981.

Akdemir, Hikmet, *Belâğat Terimleri Ansiklopedisi,* Nil Yayınları, İzmir, 1999.

-Muhammed İbn Bedruddîn el-Münşî ve Tefsirdeki Metodu, Doktora Tezi, Şanlıufa İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, Şanlıurfa, 2001.

Akgündüz, Murat, *XIX. Asır Başlarına Kadar Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislâmlık,* Beyan Yayınları, İstanbul, 2002.

Albayrak, Halis, *"Taberî ve Kıraat (Camiu'l-Beyan an Tevili'l-Kur'ân Çerçevesinde)"* (Tebliğ), *Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları-IV,* İstanbul, 2002.

Alûsî, Şihabuddin Mahmud, *Rûhu'l-Me'ânî fi Tefsîri'l-Kurâni'l-Azîm*, Beyrut, 1994.

Adıgüzel, Mehmed, *İmam Nâfî' ve Kırâatinin Özellikleri*, *AÜSBE,* Basılmamış Y.Lisans Tezi, Erzurum, 1414/1993.

Aliyyü'l-İmam, Ahmed, *Kur'ân'ın On Kıraatı* (*Variant Readings of the Qur'an),* Çeviren: Süleyman Gündüz, İnkılâb basım yay, İstanbul, 2010.

Amidî, Ali b.Muhammed, *el-İhkam fî Usuli'l-Ahkam*, Dâru'l-Kitâbu'l-Arabî, Beyrut, 1404.

Aşıkkutlu, Emin, *Kıraat İlminin Temellendirilmesinde Ahrufu's-Seb'a Hadisi: Tahric, Tahlil ve Değerlendirme*, *Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları-IV.* (*Kırâat Sempozyumu)*, İSAV Vakfı, 2001.

Ateşyürek, Remzi, *el-Kisâî ve Kıraatının Hüccetleri, OMÜSBE*, Doktora Tezi, Samsun, 1997.

Azimâbâdî, Muhammed Şemseddin, *Avnu'l-Mabud Şerh-u Sünen-i Ebi Davud,* Dâru'l-Kütübü'l İlmiyye, Beyrut, 1415.

Bedir, Ahmet, *Yitik Masumiyet*, İkinci Basım, İstanbul, Karakutu Yay, 2009.

-Gerçeğin Doğuşu, Alevî Kur'ân Tefsiri, İstanbul, 2000.

-Kur'ân ve Tefsir İlimleri, Şanlıurfa, 2001.

Bilmen, Ömer Nasuhî, *Büyük Tefsir Tarihi*, İstanbul, 1991.

Birışık, Abdulhamit, *Kıraat İlmi ve Tarihi,* Emin Yayınları, Bursa, 2004.

Buhârî, Ebû Abdillah Muhammed b. İsmail, *el-Camiü's Sahih*, Çağrı Yay., İstanbul 1992.

Cezerî, Ebû Bekir Ahmed b. Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ali, *Şerhu Tayyibeti'n Neşr fî'l-kıraati'l Aşr,* Mısır, 1950.

Cessas, Ebû Bekir Ahmed b. Ali er-Râzî, *Ahkamü'l-Kur'ân,* İstanbul, 1338.

Çetin, Abdurrahman, *Kur'ân'ın İndirldiği Yedi Harf ve Kıraatlar*, *İA, sy*: 3, Ocak 1987.

Çetiner, Bedrettin, *Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları-IV,* müzakere, İstanbul, 2002.

Çiğdem, Receb, *Osmanlı'da Faiz Yasağını Delme Bağlamında Hediye,* Uluslar Arası Türk Kültüründe Hediye Sempozyumu, Marmara Üniv. Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2006.

Çollak, Fatih, *Hafs Rivayetiyle Gelen Vecihler ve Hüccetleriyle Âsım Kıraatı,* Üsküdar Yayınevi, İstanbul, 1989.

Demircan, Adnan, *Hariciler'in Siyasî Faaliyetleri,* Doktora Tezi, Beyan Yayınları, İstanbul, 1996.

Ebu'l-Hasan Tahir b. Abdülmun'im b. Ğalbûn, *et-Tezkira fî kıraati's-seman,* 1991.

Ebû Amr Osman ed-Dânî, *Camiu'l Beyan fi'l Kıraatü's-Seb'atü'l-Meşhura*, Daru'l kütübü'l ilmiyye, Lübnan-Beyrut, 2005.

Ebû Davud, Süleyman b. el-Eş'âs, *es-Sünen,* Tah: Ahmed Sa'd Ali, mısır, 1952.

Ebû Şâme, *İbrazu'l-Meanî min Hırzi'l-Emanî,* Mısır, 1981.

-el-Mürşidü'l-Veciz ila ulumin Tea'alleku bi'l-Kitabi'l Aziz. Yay. Tayyar Altıkulaç, Beyrut, Dâru Sadr, 1975.

Ebû Talib Mekkî, *Kur'ân'da Nasih ve Mensuh,* çev: Musa K. Yılmaz, İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1996.

Ekinci, Mustafa, *Anadolu Aleviliği'nin Tarihsel Arka Planı,* Doktora Tezi, Beyan Yayınları, İstanbul, 2002.

Elmalı, Abdurrahman, *Kur'ân'da Ana Konular,* Şanlıurfa İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, Şanlıurfa, 2004.

Ferrâ, Ebû Zekeriyyâ Yahya b. Ziyâd, *Meani'l-Kur'ân,* Beyrut, 1980.

Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi,* trc: M. Sait Mutlu-Salih Tuğ, İstanbul, 1969.

İbnü'l-Arabî, Ebû Bekir Muhammed b. Abdillah, *Ahkamü'l-Kur'ân,* Mısır, 1972.

İbn Cezerî, Ebu'l-Hayr Muhammed b. Muhammed, *en-Neşr fî Kıraati'l Aşr,* Kahire, tsz.

-Gayetü'n-Nihaye fî Tabakati'l-Kurra, İstanbul, 1916.

-Tahbiru't-Teysir fî kıraati'l-Aşr, Kahire, 1935.

İbnü'l-Esîr, Mübarek b. Muhammed, *Camiü'l-Usul min Ehadisi'r-Rasul,* Beyrut, 1980.

İbnü'l-Esîr, Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed, *Üsdü'l-Ğabe fî Marifeti's-Sahabe,* Kahire, 1970.

İbn Galbûn, Ebu'l-Hasan Tahir b. Abdülmûmin, *Kitabu't-Tezkira fi'l-Kıraat,* Kahire, 1991.

İbn Hacer el-Askalani, Ahmed İbn Ali ibn Muhammed, *el-İsabe fî Temyizi's-Sahabe,* Kahire, 1910.

-Tehzibü't-Tehzib, Haydarâbad, 1909.

İbn Haldun, *Mukaddime I, II,* Hazırlayan: Süleyman Uludağ, 6. Baskı, İstanbul, Dergah Yayımları, 2009.

İbn Haleveyh, Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed, *İrabü'l-Kıraati's-Seb'a ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, Kahire, 1992.

İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullah b. Müslim b. Kuteybe, *Tefsiru Ğaribi'l-Kur'ân,* Beyrut, 1978.

İbn Mücâhid, Ebû Bekir Ahmed b. Musa b. Abbas, *Kitabu's-Seb'a fi'l-Kıraat,* Mısır, 1972.

İbn Nedim, Ebu'l-Ferec Muhammed İbn Ebû Yakub İshak, *el-Fihrist,* Beyrut, 1978.

İbn Zencele, Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed, *Huccetü'l-Kıraat,* Tahkik. Said Afganî, Lübnan-Beyrut, 2001.

İzmirli, İsmail Hakkı, *Tarih-i Kur'an,* İstanbul, 1956.

Firûzâbâdî, Muhammed b. Yakub, *Kâmusu'l Muhît,* Lübnan-Beyrut, 2008.

Karaçam, İsmail, *Kur'ân-ı Kerim'in Faziletleri ve Okuma Kaideleri,*

-Kıraat İlminin Kur'ân Tefsirindeki Yeri ve Mütevatir Kıraatlerin Yorum Farklılıklarına Etkisi, İstanbul, 1996.

Keskin, Yusuf Ziya, *Ebû Nuaym el-İsfehani,* Beyan Yayınları, İstanbul, 2003.

Kurtubî, Muhammed b. Ebî Bekir b. Ferah, *el-Cami' Ahkami'l-Kur'ân,* Beyrut, 1408/1988.

Muhaysın, Muhammed Salim, *el-Mühezzeb fi'l-Kıraati'l-Aşr ve Tevcihüha min Tarikı't-Tayyibeti'n-Neşr,* Kahire, 1978.

Müslim, Ebu'l-Hüseyin Müslim b. el-Haccac, *Sahih-i Müslim,* Mısır, 1375.

Nesâî, Ahmed b. Şuayb, *es-Sünen,* Mısır, 1964.

Nevevî, Ebû Zekeriyya Yahya İbn Şeref, *Sahih-i Müslim bi Şerhi'n-Nevevi,* Lübnan-Beyrut, 1981.

Paluvî, Abdulfettâh, *Zübdetü'l-İrfan fî Vucuhi'l-Kur'an,* İstanbul, trs.

Pattayev, Muhitdin, *Kur'ân'ın Metinleşme Süreci ve Ana Konular,* Ankara, 2002.

Öztürk, Mustafa, *Tefsir Tarihi Araştırmaları*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2005.

Râğıb el-İsfehânî, Ebu'l-Kasım b. Muhammed, *el-Müfredat fî Garibi'l-Kur'ân.*

Said Nursî, *İşaratü'l-İ'caz,* İstanbul, 1959.

Sarı, Mehmet Ali, "Asım b. Behdele", *DİA, III, 475-476,* İstanbul, 1991.

Yıldırım, Suat, *Kur'ân-ı Kerim ve Kur'ân İlimlerine Giriş,* İstanbul, 1983.

Suyutî, Celaleddin Abdurrahman, *el-İtkan fî ulumi'l-Kur'ân,* 1975.

Şahin, Harun, *Mesnevi'de Ashab-ı Kehf Kıssası ve Tefsiri,* Uluslar arası Mevlana ve Mevlevilik Sempozyumu, HRÜ. İlahiyat Fakültesi, Şanlıurfa, 2007.

Şen, Ziya, *İbn Kesir ve Kıraati,* İzmir, 2000.

Şimşek, M. Said, "*Kıraatların Kaynağı Problemi,* (Tebliğ), *Kur'an ve Tefsir Araştırmaları IV,* İstanbul, 2002.

Şulul, Kasım, *İlk Kaynaklara Göre Hz. Peygamber (as.) Devri Kronolojisi,* (Tahlil ve Tenkit), I. Baskı, İnsan Yayınları, İstanbul, 2003.

Sönmezsoy, Selahattin, *Kur'an ve Oryantalistler,* Ankara, 1998.

Taberî, Ebû Cafer Muhammed İbn Cerîr, *Camiü'l-Beyan an Tevil-i Ayi'l-Kur'an,* Kahire, 1955.

-*Tarîhu'r-Rusul ve'l-Mülük,* Kahire, 1964.

Temel, Nihat, *Keşşaf Tefsirinde Kıraat Tahlilleri,* İstanbul, 2001,

Tirmizî, Ebû İsa Muhammed İbn İsa ibn Servâ, *el-Camiu's-Sahîh,* Kahire, 1931.

Tunçbilek, H. Hüseyin, *İslam Düşüncesinde Allah'ın İlmi,* Kaynak Yayınları, İstanbul, 2003.

Uludağ, Süleyman, *Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları-IV,* müzakere, İstanbul, 2002.

Ünal, Mehmet, *Kur'ân'ın Anlaşılmasında Kıraat Farklılıklarının Rolü*, Fecr Yayım. 2005, Ankara.

Yazır, Muhammed Hamdi, *Hak Dini Kur'ân Dili,* (Sadeleştirenler: Heyet), İstanbul, 1992.

Zehebî, Şemsüddin Muhammed İbn Ahmed İbn Osman, *Marifetü'l-Kurrai'l-Kibar Ale't-Tabakat ve'l-Asar,* Kahire, 1969.

Zerkeşî, *el-Burhan fi Ulumi'l-Kur'ân*, 1376.

Zürkânî, Muhammed Abdülazim, *Menahilü'l-İrfan fî Ulumi'l-Kur'ân,* Mısır, 1943.

ÖZET

Bu çalışmada Kunbül'ün hayatı ve rivayet özellikleri incelenmiştir. Çalışma üç bölümden oluşur. Giriş bölümünde çalışmanın amacı ve yöntemi açıklanmıştır. Birinci bölümde Kur'ân'ın metinleşme süreci, kıraatlar konusu ve kıraatlarla ilgili diğer hususlara değinilmiştir. İkinci bölümde Kunbül'ün hayatı, hocaları, ilmi kişiliği ve rivayetteki usûlü incelenmiştir. Üçüncü bölümde Kunbül rivayetine göre Mushaf'ın tamamı verilmiştir. Mushaf'ın tamamı Kunbül'ün okuduğu şekilde yazılmış ve rivayetinin hüccetleri açıklanmıştır.

Kunbül, İbn Kesir kıraatının ikinci ravisidir. Kunbül rivayetini incelerken aslında İbn Kesir kıraatını da incelemiş olduk. Üçüncü bölümde Kunbül rivayetiyle Hafs rivayetini de karşılaştırdık. Kunbül ve Hafs'ın rivayetlerindeki hüccetleri delilleriyle sunduk.

Anahtar kelimeler: Kur'ân, kıraat, rivayet, râvî, kârî, Kurrâ, huccet, Kunbül, İbn Kesir, Hafs

ABSTRACT

In this study Kunbül's life and report feature has been studied. The study consists of 3 parts. In the introductory chapter, the aim of the study and method have been explained. In the first part, text process of Qur'an, the subject of reading and other ıssues related to reading are adressed. In the second part, Kunbül's life, his teachers, his academic character and his reporting procedure are analysed. In the third part, according to the narration of Kunbül, all the Qur'an is given. All of the Qur'an was written as Kunbül read with his evidences.

Kunbül is the second transmitter of Ibn Kesir's reading, While we are analysing Kunbül's report, we have also analysed Ibn Kesir's reading. In the third part, we compared Kunbül's reporting and Hafs reporting. We have presented Kunbül's and Hafs' reports with their evidences.

Key words: Qur'an, Qıra'a (reading), report, reporter, reader, readers, evidence, Kunbül, Ibn Kesir, Hafs.

KUNBÜL RİVAYİNE GÖRE KURAN’IN TAMAMI

﴿ سُورَةُ الْفَاتِحَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {1}[181]

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {2} اَلرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {3} **مَلِكِ**[182] يَوْمِ الدِّينِ {4}
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ {5} اِهْدِنَا **السِّرَاطَ**[183] الْمُسْتَقِيمَ {6} **سِرَاطَ** الَّذِينَ
أَنْعَمْتَ **عَلَيْهِمُو**[184] غَيرِ الْمَغضُوبِ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ الضَّالِّينَ {7}

---

[181] Kunbül’e göre besmele Fatihâ Sûresi’nden bir âyettir. Mekkeli ve Kûfeli kârîler besmeleyi Fatihâ’nın ilk âyeti saymışlardır. Kunbül, Mekkeli bir kârîdir. Bilindiği gibi besmelenin Fâtihâ’dan bir âyet olup olmadığı mezhepler arasında tartışma konusudur. Besmele, Kur’ân’dan bir âyettir, ancak onun sûrelerin âyet sayısına dahil edilmesi veya edilmemesi konusunda fıkıh mezhepleri arasında olan ihtilaf, kurrâlar arasında da varlığnı sürdürür. Mekkeli ve Kûfeli kurrâlar, besmeleyi Fatihâ’dan bir âyet saymışlardır. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 1; Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 10.

[182] Âsım, Kisâî ve Halef dışındaki bütün kıraat imamları bu kelimeyi elifsiz olarak مَلِكِşeklinde okumuşlardır. Kunbül de مَلِكِ şeklinde okuyanlardandır. مَلِكِ الْقُدُّوس Cum’a 62: 1. ve مَلِكِ النَّاس Nâs 114: 1. âyetlerde de aynı şekilde okunması, Kunbül’ün tilavetinin delillerindendir. Her melik mâliktir, ancak her mâlik melik değildir veya melik mâlik’i kapsar ama mâlik melik’i kapsamaz diye deliller de ileri sürülmüştür. Yine مَلِكِ kelimesi, مَالِكِ kelimesinden daha belâğatlı ve daha medhedicidir, bu yüzden لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْم Mü’min 40: 16. âyette Yüce Allah (cc.) kendi zâtını aynı şekilde vasıflandırmıştır. Buna göre المُلك kelimesi, مَلِكِ kelimesinin mastarı olarak gelmiştir. Eğer bu kelime مَالِكِ şeklinde olsaydı o takdirde mastarı المِلك gelirdi. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 77; Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 15; Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil*, (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 1.

[183] Kunbül, Kur’ân’daki bütün صِرَاطkelimelerini aslı üzere سِرَاطşeklinde “sin”li okumuştur. Kunbül’e göre, bir kelimenin aslı üzere okunması, onun değişmiş haliyle okunmasından daha güzeldir. İbn Abbas’ın da سِرَاط şeklinde okuduğu rivayet edilmiştir. Diğer kurrâlar, Mushaf’ta yazıldığı gibi صِرَاطَ şeklinde okudular. Ayrıca “sin” harfi; hems, safîr ve itbâk sıfatlı harflerdendir. Hems’in lügat manası, sesi gizlemektir. İstilâhî manası ise, nefesin akmasıdır. Bunlar on harftir ve فَحَثه شخص سكت şeklinde formüle edilmişlerdir. Safîr, nefes ile birlikte sesin kuvvetlice olmasıdır. Bunlar da ص ، س ve ز harfleridir. İtbâk dilin damağa yapışmasıyla çıkan harflerdir. ض ، ص ، ظ ، ط itbâk harfleridir. Yani kısaca, س harfi hems sıfatlı, ط harfi ise cehr sıfatlı bir harftir, ص ile ط harlerinin mahreçleri, س ile ط mahrecinden birbirine daha yakındır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 62.

[184184] Kunbül, kendisinden sonra gelen kelime harekeli olmak şartıyla ve harf-i cer üzerine gelmeden önceki haliyle, bütün cemi’ (çoğul) mim’lerini sıla ile, kelimenin sonuna “vav” harfi ilave ederek (uzatarak) عَلَيْهِمْ ←عَلَيْهِمُو şeklinde okudu. Meselâ, يَاأَيُّهَا الذِين آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ Nisâ 4: 94. âyette ضَرَبْتُمْ kelimesinin aslı, ضَرَبْتُمُو şeklindedir. Bu kelimeye bir zamir bitiştiğinde cemî’ müzekker harfi olan “vav” harfi, أَنُلْزِمُكُمُوهَا Hûd 11: 28. âyetinde olduğu gibi ortaya çıkar. Cemî müzekker “mim”lerini sılâ etmeyen Hafs, zamirin bitiştiği durumlarda أَنُلْزِمُكُمُوهَا âyetinde olduğu gibi o da sılâ ile okur. Hafs, Kunbül’den farklı olarak zamirin bitişmediği durumlarda sılâ yapmaz. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müesssetü’r-risale, 2001), s.

﴿ سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٨٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم {1}[185] ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ **فِيهِي**[186] هُدًى لِلْمُتَّقِينَ {2} اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَمِمَّا **رَزَقْنَاهُمُو** يُنْفِقُونَ {3} والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ **هُمُو** يُوقِنُونَ {4} أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ **رَبِّهِمُو**
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {5} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ **عَلَيْهِمُو** **أَأَنْذَرْتَهُمُو**[187] أَمْ لَمْ
تُنْذِرْهُمُو لاَ يُؤْمِنُونَ {6} خَتَمَ اللهُ عَلَى **قُلُوبِهِمُو** وَعَلَى **سَمْعِهِمُو** وَعَلَى
أَبْصَارِهِمُو غِشَاوَةٌ **وَلَهُمُو** عَذَابٌ عَظِيمٌ {7} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللهِ
وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا **هُمُو** بِمُؤْمِنِينَ {8} يُخَادِعُونَ اللهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا **يُخَادِعُونَ**[188]
إِلاَّ **أَنْفُسَهُمُو** وَمَا يَشْعُرُونَ {9} فِي **قُلُوبِهِمُو** مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللهُ مَرَضاً **وَلَهُمُو**

77; Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 15.

[185] Kunbül, Bakara'nın başındaki mukattaa harflerini tek bir âyet saymadı, Hafs ise bu harfleri müstakil bir âyet sayar. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 1.

[186] İbn Kesir ve onun ikinci ravisi Kunbül فِيهِ ve عَلَيْهِ kelimelerini فِيهِي ve عَلَيْهِي şeklinde "ya" harfini ilave ederek uzatır. Aslı فِيهُو ve عَلَيْهُو olan bu kelimelerde ibdâl meydana gelmiştir. Kelime sonundaki "vav" harfi, öncesindeki "yâ" harfinden dolayı "yâ" harfine çevrildi, "hâ" harfinin harekesi de kesre kılındı. Böylece "ha" harfi işba' (uzatılarak) okundu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, , Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-Risale, 2001), s. 83.

[187] Kunbül, ikinci hemzeyi teshîl ile Hafs, tahkîk ile okur. Teshîl ve tahkîk hakkında usûl kısmında açıklama geçti. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zâhira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-arabi, 1981), s. 20.

[188] Kunbül, her ikisi arasında şekilsel de olsa benzerlik olsun diye birincisini ikincisine atfederek وَمَا يُخَادِعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ şeklinde okudu. Esmaî, إِنَّ الرجل يُخَادِعُ نَفْسَهُ وَ لَا يَخْدَعُهَا şeklinde söyleyerek Kunbül'ün tilavetinin daha muhtâr olduğunu ifade etmiştir. Hafs, وَمَا يَخْدَعُونَ şeklinde okumakla, Yüce Allah (cc.), münâfıkların durumunu haber vererek onların Allah'ı ve mü'minleri kandırdıklarını bildirmektedir. آمَنَّا بِاللهِ وَ بِالْيَوْمِ الآخِرِ Bakara 2: 8. âyette de bu durum bildiriliyor. Münâfıkların Allah'ı (cc.) ve mü'minleri kandırdıklarını zannetmeleri bir gerçektir. Birinci fiil وَمَا يُخَادِعُونَ şeklinde okundu ki böylece özellikleri ortaya konuldu. Âyetin devamında وَمَا يَخْدَعُونَ şeklinde okunmasıyla da Allah (cc.) onların bu durumunu beyân etti ve böylece onların ancak kendilerini aldattıkları açıklanmış oldu. Yani birinci fiilin فَاعَلَ vezninde okunması, münafıkların ve kâfirlerin bu zanlarını beyan etti. Ancak ikinci fiilin فَعَلَ vezninde okunmasıyla da Yüce Allah (cc.) onların bu zanlarını nefyetmiş oldu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 87.

عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا **يُكَذِّبُونَ**[189] {10} وَإِذَا قِيلَ **لَهُمُو** لاَ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ {11} أَلاَ **إِنَّهُمُو** هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لاَ يَشْعُرُونَ
{12} وَإِذَا قِيلَ **لَهُمُو** آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلاَ
إِنَّهُمُو هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لاَ يَعْلَمُونَ {13} وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا
خَلَوْا إِلَى **شَيَاطِينِهِمُو** قَالُوا إِنَّا **مَعَكُمُو** إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ {14} اَللهُ يَسْتَهْزِئُ
بِهِمُو **وَيَمُدُّهُمُو** فِي **طُغْيَانِهِمُو** يَعْمَهُونَ {15} أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوُا الضَّلاَلَةَ
بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَتْ **تِجَارَتُهُمُو** وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ {16} **مَثَلُهُمُو** كَمَثَلِ الَّذِي
اسْتَوْقَدَ نَاراً فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللهُ **بِنُورِهِمُو** **وَتَرَكَهُمُو** فِي ظُلُمَاتٍ لاَ
يُبْصِرُونَ {17} صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ **فَهُمُو** لاَ يَرْجِعُونَ {18} أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ
فِيهِي ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ **أَصَابِعَهُمُو** فِي **آذَانِهِمُو** مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ
الْمَوْتِ وَاللهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ {19} يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ **أَبْصَارَهُمُو** كُلَّمَا أَضَاءَ
لَهُمُو مَشَوْا **فِيهِي** وَإِذَا أَظْلَمَ **عَلَيْهِمُو** قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللهُ لَذَهَبَ **بِسَمْعِهِمُو**
وَأَبْصَارِهِمُو إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {20} يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
خَلَقَكُمُو وَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ {21} اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
فِرَاشاً وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً **لَكُمُو** فَلاَ
تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَاداً **وَأَنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {22} وَإِنْ **كُنْتُمُو** فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا

---

[189] Kunbül, كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا vezninde teşdîd ile okudu. Hafs ise كَذَبَ يَكْذِبُ كِذْبٌ vezninde tahfîf ile okur. Teşdîd: Kelimeyi şeddeli okuma, tahfîf ise kelimeyi şeddesiz okumadır. Kunbül'ün tilavetine göre mana, إِنَّهُمْ يُكَذِّبُونَ النَّبِيَّ صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ *onlar Hz. Peygamber'i (s.a.v.) ve Kur'an'ı yalanladılar* şeklinde olur. İbn Abbas'ın onlar yalanla değil yalanlamakla şuçlandılar dediği rivayet edilmiştir. Nitekim وَلَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ Enâm 6: 34. âyette de aynı şekilde teşdîd ile okunmuştur. Onların yalancılıkla değil yalanlamakla vasıflanmaları onları yermede daha belâğatlıdır. Çünkü, her كَذَّاب aynı zamanda bir كَاذِب olsa da her كَاذِب aynı zamanda bir كَذَّاب değildir. Hafs, âyetlerin öncesi ve sonrasıyla (siyak-sibâk) irtibat kurarak tahfîf ile okur. Meselâ öncesindeki âyette وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللهِ وَ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ ve sonrasındaki âyetlerde وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا ، وَإِذَا خَلَوْا إِلَي شَيَاطِينِهِمْ ، قَالُوا إِنَّا مَعَكُم onların yalan konuştukları tescillenmiştir. Bir ifadeyi okurken onu öncesi ve sonrasıyla bağlantılamak daha doğrudur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 89.

فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمُو مِنْ دُونِ اللهِ إِنْ كُنْتُمُو صَادِقِينَ {23}
فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ
{24} وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمُو جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقاً قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهاً
وَلَهُمُو فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمُو فِيهَا خَالِدُونَ {25} إِنَّ اللهَ لاَ يَسْتَحْيِي أَنْ
يَضْرِبَ مَثَلاً مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمُو
وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللهُ بِهَذَا مَثَلاً يُضِلُّ بِهِ كَثِيراً وَيَهْدِي بِهِ كَثِيراً وَمَا
يُضِلُّ بِهِ إِلاَّ الْفَاسِقِينَ {26} الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {27} كَيْفَ
تَكْفُرُونَ بِاللهِ وَكُنْتُمُو أَمْوَاتاً فَأَحْيَاكُمُو ثُمَّ يُمِيتُكُمُو ثُمَّ يُحْيِيكُمُو ثُمَّ إِلَيْهِي تُرْجَعُونَ
{28} هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمُو مَا فِي الأَرْضِ جَمِيعاً ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ
سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {29} وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّيَ[190] أَعْلَمُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {30} وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ
عَرَضَهُمُو عَلَى الْمَلاَئِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلاَءِ إِنْ[191] كُنْتُمُو صَادِقِينَ {31}
قَالُوا سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا إِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ {32} قَالَ يَا
آدَمُ أَنْبِئْهُمُو بِأَسْمَائِهِمُو فَلَمَّا أَنْبَأَهُمُو بِأَسْمَائِهِمُو قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمُو إِنِّيَ[192] أَعْلَمُ

---

[190] Kunbül, kelimeyi aslında olduğu gibi fetha ile okudu. Buna göre قُمْتُ وَ ضَرَبْتُكَ dediğimizde bu kelimelerdeki zamirleri nasıl harekelerini aslı üzere okuyorsak mütekellim zamiri olan "yâ" harfini de fetha üzere asılda olduğu gibi okumalıyız. Çünkü söz konusu bu zamirler mebnîdir, harekeleri değişmez. وَمَا أَدْرَاكَ مَاهِيَهْ Kâria 101 : 10. ve حِسَابِيَهْ Hakka 69: 26. âyetlerinde de mütekellim "yâ"sı aslı üzere okundu. Hafs, "yâ" harfinin telaffuzu zaten ağır, bir de aslı üzere fethalı okunursa telaffuz daha da ağırlaşacaktır. Bunu önlemek için Hafs, sukûn ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 74; Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti: 2008), s. 6.

[191] Kunbül ikinci "hemze"de iki vecih yaptı. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sakin bir "ya" harfine dönüştürüp med ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. baskı, Ürdün Milli Kütüphanesi: 2006), s. 36.

[192] Bakar 2: 30. âyette açıklama geçti.

غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا **كُنْتُمُو** تَكْتُمُونَ {33} وَإِذْ قُلْنَا
لِلْمَلاَئِكَةِ اسْجُدُوا لآدَمَ فَسَجَدُوا إِلاَّ إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ
{34} وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلاَ مِنْهَا رَغَداً حَيْثُ شِئْتُمَا وَلاَ
تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ {35} فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا
مِمَّا كَانَا **فِيهِي** وَقُلْنَا اهْبِطُوا **بَعْضُكُمُو** لِبَعْضٍ عَدُوٌّ **وَلَكُمُو** فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ
إِلَى حِينٍ {36} فَتَلَقَّى **آدَمَ**[193] مِنْ رَبِّهِ **كَلِمَاتٌ**[194] فَتَابَ **عَلَيْهِي** إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ {37} قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعاً فَإِمَّا **يَأْتِيَنَّكُمُو** مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ
فَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {38} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {39} يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمُو وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ **بِعَهْدِكُمُو** وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ {40} وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ
مُصَدِّقاً لِمَا **مَعَكُمُو** وَلاَ تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ وَلاَ تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً وَإِيَّايَ
فَاتَّقُونِ {41} وَلاَ تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ **وَأَنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {42}
وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ {43} أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ
أَنْفُسَكُمُو وَأَنْتُمُو تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلاَ تَعْقِلُونَ {44} وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ
وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلاَّ عَلَى الْخَاشِعِينَ {45} الَّذِينَ يَظُنُّونَ **أَنَّهُمُو** مُلاَقُو **رَبِّهِمُو وَأَنَّهُمُو**
إِلَيْهِي رَاجِعُونَ {46} يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ **عَلَيْكُمُو** وَأَنِّي
فَضَّلْتُكُمُو عَلَى الْعَالَمِينَ {47} وَاتَّقُوا يَوْماً لاَ تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئاً وَلاَ
تُقْبَلُ[195] مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلاَ يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلاَ **هُمُو** يُنْصَرُونَ {48} وَإِذْ

---

[193] Kunbül, فَتَلَقَّي آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٌ şekline okudu. Hafs, فَتَلَقَّي آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ şeklinde okur. Her iki okuyuşa göre mana değişmemektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 94.

[194] Bakara 2: 37. âyette açıklama geçti.

[195] Kunbül, شَفَاعَةٌ kelimesinin sîğasının müennes olması nedeniyle تُقْبَلُ şeklinde bu kelimeyi de müenneslik "ta"sıyla okumuştur. Hafs, شَفَاعَة kelimesinin hakîkî müennes olmadığını, dolayısıyla bunun تَشَفُّع anlamında olduğunu, فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ Bakara 2: 175. âyette de مَوْعِظَةٌ kelimesinin وَعْظ manasında olduğunu, جَاءَ fiilinin müennes olmadığını ileri sürerek kıraatının delilini bu şekilde açıklamıştır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı,

نَجَّيْنَاكُمُو مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ **يَسُومُونَكُمُو** سُوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ **أَبْنَاءَكُمُو** وَيَسْتَحْيُونَ
نِسَاءَكُمُو وَفِي **ذَلِكُمُو** بَلاَءٌ مِنْ **رَبِّكُمُو** عَظِيمٌ {49} وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ
فَأَنْجَيْنَاكُمُو وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ **وَأَنْتُمُو** تَنْظُرُونَ {50} وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ
لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ **وَأَنْتُمُو** ظَالِمُونَ {51} ثُمَّ عَفَوْنَا **عَنْكُمُو** مِنْ بَعْدِ
ذَلِكَ **لَعَلَّكُمُو** تَشْكُرُونَ {52} وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ **لَعَلَّكُمُو** تَهْتَدُونَ
{53} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ **إِنَّكُمُو ظَلَمْتُمُو أَنْفُسَكُمُو** بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ
فَتُوبُوا إِلَى **بَارِئِكُمُو** فَاقْتُلُوا **أَنْفُسَكُمُو ذَلِكُمُو** خَيْرٌ **لَكُمُو** عِنْدَ **بَارِئِكُمُو** فَتَابَ
عَلَيْكُمُو إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ {54} وَإِذْ **قُلْتُمُو** يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى
نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ **وَأَنْتُمُو** تَنْظُرُونَ {55} ثُمَّ **بَعَثْنَاكُمُو** مِنْ بَعْدِ
مَوْتِكُمُو لَعَلَّكُمُو تَشْكُرُونَ {56} وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا **رَزَقْنَاكُمُو** وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمُو** يَظْلِمُونَ
{57} وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ **شِئْتُمُو** رَغَداً وَادْخُلُوا الْبَابَ
سُجَّداً وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ **لَكُمُو خَطَايَاكُمُو** وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ {58} فَبَدَّلَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا قَوْلاً غَيْرَ الَّذِي قِيلَ **لَهُمُو** فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزاً مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ {59} وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْناً قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ **مَشْرَبَهُمُو** كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ
اللَّهِ وَلاَ تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ {60} وَإِذْ **قُلْتُمُو** يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ
وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا
وَبَصَلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَى بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ اهْبِطُوا مِصْراً فَإِنَّ **لَكُمُو** مَا

Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 95; Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti: 2008), s.12.

سَأَلْتُمُو وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَآؤُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللهِ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَانُوا
يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ
{61} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً **فَلَهُمُو أَجْرُهُمُو** عِنْدَ **رَبِّهِمُو** وَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ
{62} وَإِذْ أَخَذْنَا **مِيثَاقَكُمُو** وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا **آتَيْنَاكُمُو** بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا
مَا **فِيهِي لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ {63} ثُمَّ **تَوَلَّيْتُمُو** مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلاَ فَضْلُ اللهِ **عَلَيْكُمُو**
وَرَحْمَتُهُ **لَكُنْتُمُو** مِنَ الْخَاسِرِينَ {64} وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوا **مِنْكُمُو** فِي السَّبْتِ
فَقُلْنَا **لَهُمُو** كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ {65} فَجَعَلْنَاهَا نَكَالاً لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا
وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ {66} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللهَ **يَأْمُرُكُمُو** أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً
قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا **هُزُؤًا**[196] قَالَ أَعُوذُ بِاللهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ {67} قَالُوا ادْعُ لَنَا
رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لاَ فَارِضٌ وَلاَ بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ
فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ {68} قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا
بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ {69} قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ
الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّآ إِنْ شَاءَ اللهُ لَمُهْتَدُونَ {70} قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لاَ
ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلاَ تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لاَ شِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ
فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ {71} وَإِذْ **قَتَلْتُمُو** نَفْساً **فَادَّارَأْتُمُو** فِيهَا وَاللهُ مُخْرِجٌ مَا
كُنْتُمُو تَكْتُمُونَ {72} فَقُلْنَا **اضْرِبُوهُو** بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللهُ الْمَوْتَى **وَيُرِيكُمُو**
آيَاتِهِ **لَعَلَّكُمُو** تَعْقِلُونَ {73} ثُمَّ قَسَتْ **قُلُوبُكُمُو** مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ
أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ

---

[196] Kunbül, هُزُءًا şeklinde "hemze" ile okudu. Hafs ise هُزُوًا şeklinde okur. Hafs, bir kelimede iki dammeden sonra hemze ile okuma güzel görülmediğinden "vav" ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 81.

مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا **يَعْمَلُونَ**[197]
{74} أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا **لَكُمُو** وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ **مِنْهُمُو** يَسْمَعُونَ كَلاَمَ اللهِ ثُمَّ
يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا **عَقَلُوهُو** **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {75} وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا
وَإِذَا خَلاَ **بَعْضُهُمُو** إِلَى بَعْضٍ قَالُوا **أَتُحَدِّثُونَهُمُو** بِمَا فَتَحَ اللهُ **عَلَيْكُمُو** **لِيُحَاجُّوكُمُو**
بِهِ عِنْدَ **رَبِّكُمُو** أَفَلاَ تَعْقِلُونَ {76} أَوَلاَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا
يُعْلِنُونَ {77} **وَمِنْهُمُو** أُمِّيُّونَ لاَ يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلاَّ أَمَانِيَّ وَإِنْ **هُمُو** إِلاَّ يَظُنُّونَ
{78} فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ **بِأَيْدِيهِمُو** ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللهِ لِيَشْتَرُوا
بِهِ ثَمَناً قَلِيلاً فَوَيْلٌ **لَهُمُو** مِمَّا كَتَبَتْ **أَيْدِيهِمُو** وَوَيْلٌ **لَهُمُو** مِمَّا يَكْسِبُونَ {79} وَقَالُوا
لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلاَّ أَيَّاماً مَعْدُودَةً قُلْ **أَتَّخَذْتُمُو** عِنْدَ اللهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللهُ عَهْدَهُ
أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {80} بَلَى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ
خَطِيئَتُهُ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {81} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {82} وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي
إِسْرَائِيلَ لاَ **يَعْبُدُونَ**[198] إِلاَّ اللهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً وَذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْناً وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ **تَوَلَّيْتُمُو** إِلاَّ قَلِيلاً **مِنْكُمُو** **وَأَنْتُمُو**
مُعْرِضُونَ {83} وَإِذْ أَخَذْنَا **مِيثَاقَكُمُو** لاَ تَسْفِكُونَ **دِمَاءَكُمُو** وَلاَ تُخْرِجُونَ
أَنْفُسَكُمُو مِنْ **دِيَارِكُمُو** ثُمَّ **أَقْرَرْتُمُو** **وَأَنْتُمُو** تَشْهَدُونَ {84} ثُمَّ **أَنْتُمُو** هَؤُلاَءِ
تَقْتُلُونَ **أَنْفُسَكُمُو** وَتُخْرِجُونَ فَرِيقاً **مِنْكُمُو** مِنْ **دِيَارِهِمُو** **تَظَّاهَرُونَ**[199] **عَلَيْهِمُو** بِالإِثْمِ

---

[197] Kunbül, “ya” ile okudu. Hafs ise “ta” ile okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 101.

[198] Kunbül, ... وَ إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ âyetin başlangıcına bakıldığında gâibden haber veren bir ifade ile okunması nedeniyle sonra gelen ifadeleri de buna atfederek ederek يَعْمَلُونَ şeklinde tilavet etti. Hafs, وَ قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَ أَقِيمُوا الصَّلَاة ... وَ إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَ لَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ Bakara 2: 84. âyetler ve bunlardan sonra gelen âyetler muhâtab sîğasıyla okunduğundan تَعْمَلُونَ kelimesini de aynı şekilde okumuştur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 102.

[199] Kunbül, تَظَّاهَرُونَ şeklinde teşdîd ile okudu. Hafs ise تَظَاهَرُونَ şeklinde tahfîf ile okur. Kunbül’ün tilavetine göre aslı تَتَظَاهَرُونَ olan bu kelimede, mahreç yakınlığından dolayı “tâ” harfi “zâ” harfine idgâm edildi. Bu tilavette hazfedilen harf yoktur. Tahfîf okuyanlara göe ise kelimenin aslı yine

وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمُو أُسَارَى تَفْدُوهُمُو[200] وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمُو إِخْرَاجُهُمُو أَفَتُؤْمِنُونَ
بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمُو إِلاَّ خِزْيٌ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ[201]
{85} أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلاَ
هُمُو يُنْصَرُونَ {86} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُو بِرُوحِ الْقُدْسِ[202] أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمُو رَسُولٌ بِمَا لاَ
تَهْوَى أَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمُو فَفَرِيقاً كَذَّبْتُمُو وَفَرِيقاً تَقْتُلُونَ {87} وَقَالُوا قُلُوبُنَا
غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللهُ بِكُفْرِهِمُو فَقَلِيلاً مَا يُؤْمِنُونَ {88} وَلَمَّا جَاءَهُمُو كِتَابٌ مِنْ
عِنْدِ اللهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمُو وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمُو مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللهِ عَلَى الْكَافِرِينَ {89} بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ
أَنْفُسَهُمُو أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللهُ بَغْياً أَنْ يُنْزِلَ[203] اللهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ فَبَآؤُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ {90} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُو
آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَآ أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقاً لِمَا
مَعَهُمُو قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمُو مُؤْمِنِينَ {91} وَلَقَدْ جَاءَكُمُو

تَتَظَاهَرُونَ dir. İki "tâ" harfinin bir kelimede gelmesi telaffuzu ağırlaştırdığı için ziyâde olan ikinci "tâ" harfi hazfedilmiş oldu. ... وَ لَقَدْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ Âl-i İmrân 3: 143. âyette de aynı durum söz konusudur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraât,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 104; Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti: 2008), s.13.

[200] Kunbül, فَدَي يَفْدِي vezninden تَفْدُوهُم şeklinde okudu. Hafs ise cem'ül cem'i (çoğulun çoğulu) olarak تُفَادُوهُم şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 84.

[201] Bakara 2: 74. âyette açıklama geçti.

[202] Kunbül, Kur'ân'ın tamamında iki dammenin telaffuzu ağırlaştırması nedeniyle قُدُس kelimesinin قُدْس şeklinde orta harfi sâkin olarak tilavet etmiştir. Hassan b. Sâbit de bir şiirinde وَ جِبْرِيل رسُول الله فينَا وَرُوح الْقُدْسِ لَيْسَ لَهُ كِفَاءٌ bu kelimeyi sâkin okumuştur. Hafs ise aslında olduğu gibi قُدُس şeklinde dammeli okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 107.

[203] Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bu fiili tahfîf ile tilavet etti. Sadece وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ve وَ لَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّي تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُ İsrâ 17: 83. ve 93. âyetlerde her iki okuyuşun arasını cem' etmek için teşdîd ile okumuştur. Hafs ise her iki okuyuşu cem' ederek tahfîf ile okur. وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ Muhammed 47: 20. âyette her iki kıraat da cem' edilerek birinde teşdîd ikincisinde tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 106.

مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ **وَأَنْتُمُ**و ظَالِمُونَ {92} وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَاقَكُمُو وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا **آتَيْنَاكُمُ**و بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ **بِكُفْرِهِمُ**و قُلْ بِئْسَمَا **يَأْمُرُكُمُ**و بِهِ **إِيمَانُكُمُ**و إِنْ **كُنْتُمُ**و
مُؤْمِنِينَ {93} قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ
فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ **كُنْتُمُ**و صَادِقِينَ {94} وَلَنْ **يَتَمَنَّوْهُ**و أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُ**و
وَاللهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ {95} **وَلَتَجِدَنَّهُمُ**و أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاةٍ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا يَوَدُّ **أَحَدُهُمُ**و لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللهُ
بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ {96} قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا **لِجَبْرِيلَ**[204] فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ
اللهِ مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ **يَدَيْهِ**ي وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ {97} مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ
وَمَلآئِكَتِهِ وَرُسُلِهِ **وَجَبْرِيلَ**[205] **وَمِيكَائِيلَ**[206] فَإِنَّ اللهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ {98} وَلَقَدْ
أَنْزَلْنَآ إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلاَّ الْفَاسِقُونَ {99} أَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْداً
نَبَذَهُ فَرِيقٌ **مِنْهُمُ**و بَلْ **أَكْثَرُهُمُ**و لاَ يُؤْمِنُونَ {100} وَلَمَّا **جَاءَهُمُ**و رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ
اللهِ مُصَدِّقٌ لِمَا **مَعَهُمُ**و نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللهِ وَرَاءَ **ظُهُورِهِمُ**و
كَأَنَّهُمُو لاَ يَعْلَمُونَ {101} وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا
كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ
بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُرْ
فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا **هُمُ**و بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ

---

[204] Kunbül, سَمْوِيل kelimesi gibi جَبْرِيلَ şeklinde okudu. سَمْوِيل bir kuşun ismidir. Kunbül, rüyasında İbn Kesir'in kendisine bu şekilde okuduğunu ve bu olaydan sonra hep bu şekilde okumaya devam ettiğini nakletmiştir. Hafs, جِبْرِيل kelimesini قِطْمِير gibi tek bir isim olarak okur. Şiirde de وَ جِبْرِيل رسُول الله فينَا وَرُوح الْقُدْسِ لَيْسَ لَهُ كِفَاءٌ Hafs'ın tilavetinde olduğu gibi geçmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 107.

[205] Bakara 2: 97. âyette açıklama geçti.

[206] Kunbül, مِيكَآئِيل kelimesini sonradan Arapça'ya girmiş olduğu için إِبْرَاهِيم kelimesi gibi okudu. Hafs, سِرْبَال vezninde okur. Hafs, Hassan b. Sâbit'in Peygamber'imizi (s.a.v.) öven şu şiirini وَيَوْمَ بَدْرٍ لَقِينَاكُم لَنَا مَدَدٌ فِيهِ مَعَ النَّصْرُ مِيكَالُ وَ جِبْرِيلُ kıraatına delil göstermiştir. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-arabi, 1981), s. 37.

بِإِذْنِ اللهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا **يَضُرُّهُمُو** وَلاَ **يَنْفَعُهُمُو** وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ **اشْتَرَاهُو** مَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ **أَنْفُسَهُمُو** لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {102} وَلَوْ
أَنَّهُمُو آمَنُوا واتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {103} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ {104} مَا
يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلاَ الْمُشْرِكِينَ أَنْ **يُنْزَلَ**[207] **عَلَيْكُمُو** مِنْ خَيْرٍ مِنْ
رَبِّكُمُو وَاللهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ {105} مَا نَنْسَخْ مِنْ
آيَةٍ أَوْ **نَنْسَئْهَا**[208] نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلِهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
{106} أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا **لَكُمُو** مِنْ دُونِ اللهِ مِنْ
وَلِيٍّ وَلاَ نَصِيرٍ {107} أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا **رَسُولَكُمُو** كَمَا سُئِلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ
وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ {108} وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ لَوْ **يَرُدُّونَكُمُو** مِنْ بَعْدِ **إِيمَانِكُمُو** كُفَّاراً حَسَدًا مِنْ عِنْدِ **أَنْفُسِهِمُو** مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
{109} وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا **لِأَنْفُسِكُمُو** مِنْ خَيْرٍ **تَجِدُوهُو** عِنْدَ
اللهِ إِنَّ اللهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {110} وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلاَّ مَنْ كَانَ هُوداً أَوْ
نَصَارَى تِلْكَ **أَمَانِيُّهُمُو** قُلْ هَاتُوا **بُرْهَانَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {111} بَلَى مَنْ
أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ
{112} وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ
الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ **وَهُمُو** يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ مِثْلَ **قَوْلِهِمُو**

---

[207] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

[208] Kunbül, نَنْسَأْهَا şeklinde okumakla kelimeye terk etme anlamı verdi. Bu tilavete göre cümle, مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ فَنُبَدِّلْ حُكْمَهَا أَوْ نؤخِّر تَبديل حكْمِهَا فَلَا نُبطله نَأْتِ بِخَيرٍ مِنهَا takdirinde olur. Hafs, أَوْ نُنْسِهَا şeklinde unutma ve unutturma anlamında okur. Bu kıraata göre âyetin takdîrî manası, أَنَّ اللهَ إِذَا شَاءَ أَنْسَي مِنَ الْقُرْآنِ مَنْ يَشَاءُ أَنْ يُنْسِيه şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 110.

فَاللهُ يَحْكُمُ **بَيْنَهُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا **فِيهِي** يَخْتَلِفُونَ {113} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ
مَنَعَ مَسَاجِدَ اللهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ مَا كَانَ **لَهُمُو** أَنْ
يَدْخُلُوهَا إِلاَّ خَآئِفِينَ **لَهُمُو** فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ **وَلَهُمُو** فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
{114} وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ إِنَّ اللهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
{115} وَقَالُوا اتَّخَذَ اللهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ كُلٌّ لَهُ
قَانِتُونَ {116} بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَإِذَا قَضَى أَمْراً فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
{117} وَقَالَ الَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ لَوْلاَ يُكَلِّمُنَا اللهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ
مِنْ **قَبْلِهِمُو** مِثْلَ **قَوْلِهِمُو** تَشَابَهَتْ **قُلُوبُهُمُو** قَدْ بَيَّنَّا الآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ {118}
إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلاَ تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ {119} وَلَنْ
تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلاَ النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ **مِلَّتَهُمُو** قُلْ إِنَّ هُدَى اللهِ هُوَ الْهُدَى
وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ **أَهْوَاءَهُمُو** بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلاَ
نَصِيرٍ {120} الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلاَوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ
يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {121} يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمُو وَأَنِّي **فَضَّلْتُكُمُو** عَلَى الْعَالَمِينَ {122} وَاتَّقُوا يَوْماً لاَ تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ
نَفْسٍ شَيْئاً وَلاَ يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلاَ تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلاَ **هُمُو** يُنْصَرُونَ {123} وَإِذِ
ابْتَلَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِي
قَالَ لاَ يَنَالُ **عَهْدِيَ**[209] الظَّالِمِينَ {124} وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَأَمْناً
وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا **بَيْتِي**[210]

[209] Kunbül, vasıl halinde "yâ" harfini fethalı okudu. Çünkü vasıl halinde sukûn ile okunmuş olsaydı "yâ" harfinin varlığından telaffuzda herhangi iz kalmayacaktı. Bu nedenle onu telaffuzda ortaya çıkarmak için fetha ile okudu. Hafs ise telaffuzun ağır olmaması için sukûn ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 112.

[210] Kunbül, Bakara 2: 124. âyette savunduğu görüşün aksine burada sukûn ile tilavet etti. Bakara 2: 124. âyette "yâ" harfi hazfedildiğinde kendisinden bir iz kalmadığı için fetha ile okumuştu. Burada ise "yâ" harfi telaffuzu tamamen kaybolmadığı gerekçesiyle yukarıdakinin aksine sukûn ile okundu. Bkz.

لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ {125} وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا
آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ **مِنْهُمُو** بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلاً ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {126} وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ
الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {127} رَبَّنَا
وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ **وَأَرْنَا**[211] مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَآ
إِنَّكَ أَنتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ {128} رَبَّنَا وَابْعَثْ **فِيهِمُو** رَسُولاً **مِنْهُمُو** يَتْلُو **عَلَيْهِمُو**
آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ **وَيُزَكِّيهِمُو** إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {129}
وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلاَّ مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ **اصْطَفَيْنَاهُو** فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي
الآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ {130} إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ
{131} وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ **بَنِيهِي** وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلاَ
تَمُوتُنَّ إِلاَّ **وَأَنْتُمُو** مُسْلِمُونَ {132} أَمْ **كُنْتُمُو** **شُهَدَاءَ إِذْ**[212] حَضَرَ يَعْقُوبَ
الْمَوْتُ إِذْ قَالَ **لِبَنِيهِي** مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ {133} تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا
مَا كَسَبَتْ **وَلَكُمُو** مَا **كَسَبْتُمُو** وَلاَ تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ {134} وَقَالُوا
كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
{135} قُولُوا آمَنَّا بِاللهِ وَمَآ أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ
وَيَعْقُوبَ وَالأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ **رَبِّهِمُو** لاَ نُفَرِّقُ

Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 112.

211 Kunbül, Kur'ân'ın tamamında وَأَرْنَا şeklinde sukûn ile Hafs, أَرِنَا şeklinde kesre ile okudu. Kelimenin aslı, أَرْئِيَنَا şeklinde olduğundan sukûn kelimenin aslında vardır. أَكْرِمْنَا kelimesi de bunun gibidir. Meczûm konumunda olduğunda cezm alâmeti olarak "yâ" harfi hazfedildi, sonra da "hemze"nin harekesi de hazfedilmiş oldu. Hafs, أَرْئِنَا kelimesinde hazfedilen hemzenin (ikinci hemze) harekesi "râ" harfine nakledildiği için kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 114.

بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمُو وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ {136} فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمُو بِهِ فَقَدِ
اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمُو فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
{137} صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدونَ {138} قُلْ
أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمُو وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمُو أَعْمَالُكُمُو وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ
{139} أَمْ يَقُولُونَ[213] إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَالأَسْبَاطَ كَانُوا
هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَأَنْتُمُو[214] أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ {140} تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمُو مَا
كَسَبْتُمُو وَلاَ تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ {141} سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا
وَلاَّهُمُو عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى[215] سِرَاطٍ[216] مُسْتَقِيمٍ {142} وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمُو أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ
عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمُو شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلاَّ
لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقِبَيْهِي وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلاَّ عَلَى الَّذِينَ
هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمُو إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ {143} قَدْ
نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمُو فَوَلُّوا وُجُوهَكُمُو شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ
أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمُو وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ {144} وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمُو وَمَا بَعْضُهُمُو بِتَابِعٍ قِبْلَةَ
بَعْضٍ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمُو مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذاً لَمِنَ الظَّالِمِينَ

---

[213] Kunbül, أَمْ يَقُولُونَ şeklinde gâib sîğasıyla Hafs, أَمْ تَقُولُونَ şeklinde muhâtab sîğasıyla tilavet etti. Bakara 2: 85. âyette açıklama geçti. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 89.

[214] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[215] Kunbül, İkinci "hemze"yi iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi meksur bir "vav" harfine tebdîl ederek يَشَاءُ وِلَي şeklinde okudu, 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 41.

[216] Fâtihâ 1: 6. âyette açıklama geçti.

{145} اَلَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ **أَبْنَاءَهُمُو** وَإِنَّ فَرِيقاً **مِنْهُمُو**
لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {146} اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ
{147} وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللّٰهُ
جَمِيعًا إِنَّ اللّٰهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {148} وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ {149}
وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا **كُنْتُمُو** فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمُو شَطْرَهُ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ **عَلَيْكُمُو** حُجَّةٌ إِلاَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا **مِنْهُمُو** فَلاَ
تَخْشَوْهُمُو وَاخْشَوْنِي وَلأُتِمَّ نِعْمَتِي **عَلَيْكُمُو** **وَلَعَلَّكُمُو** تَهْتَدُونَ {150} كَمَا أَرْسَلْنَا
فِيكُمُو رَسُولاً **مِنْكُمُو** يَتْلُو **عَلَيْكُمُو** آيَاتِنَا **وَيُزَكِّيكُمُو** وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُعَلِّمُكُمُو مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ {151} **فَاذْكُرُونِي**[217] **أَذْكُرْكُمُو** وَاشْكُرُوا لِي وَلاَ
تَكْفُرُونِ {152} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّٰهَ مَعَ
الصَّابِرِينَ {153} وَلاَ تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لاَ
تَشْعُرُونَ {154} **وَلَنَبْلُوَنَّكُمُو** بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الأَمْوَالِ
وَالأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ {155} اَلَّذِينَ إِذَا **أَصَابَتْهُمُو** مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا
لِلّٰهِ وَإِنَّا **إِلَيْهِي** رَاجِعون {156} أُولَئِكَ **عَلَيْهِمُو** صَلَوَاتٌ مِنْ **رَبِّهِمُو** وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُهْتَدُونَ {157} إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَآئِرِ اللّٰهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ
اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ **عَلَيْهِي** أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ
{158} إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا **بَيَّنَّاهُو** لِلنَّاسِ
فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللاَّعِنُونَ {159} إِلاَّ الَّذِينَ تَابُوا
وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ **عَلَيْهِمُو** وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ {160} إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَمَاتُوا **وَهُمُو** كُفَّارٌ أُولَئِكَ **عَلَيْهِمُو** لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

[217] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

{161} خَالِدِينَ فِيهَا لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلاَ **هُمُو** يُنْظَرُونَ {162}
وَإِلَهُكُمُو إِلَهٌ وَاحِدٌ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ {163} إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ النَّاسَ وَمَا
أَنْزَلَ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ
وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
{164} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللهِ أَنْدَاداً **يُحِبُّونَهُمُو** كَحُبِّ اللهِ وَالَّذِينَ
آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعاً وَأَنَّ
اللهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ {165} إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الأَسْبَابُ {166} وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ **مِنْهُمُو**
كَمَا تَبَرَّؤُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللهُ **أَعْمَالَهُمُو** حَسَرَاتٍ **عَلَيْهِمُو** وَمَا **هُمُو** بِخَارِجِينَ مِنَ
النَّارِ {167} يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلاَلاً طَيِّباً وَلاَ تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ **لَكُمُو** عَدُوٌّ مُبِينٌ {168} إِنَّمَا **يَأْمُرُكُمُو** بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا
عَلَى اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {169} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا
أَلْفَيْنَا **عَلَيْهِي** آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ **آبَاؤُهُمُو** لاَ يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلاَ يَهْتَدُونَ {170} وَمَثَلُ
الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لاَ يَسْمَعُ إِلاَّ دُعَاءً وَنِدَاءً صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ **فَهُمُو**
لاَ يَعْقِلُونَ {171} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا **رَزَقْنَاكُمُو** وَاشْكُرُوا لِلَّهِ
إِنْ **كُنْتُمُو** **إِيَّاهُو** تَعْبُدُونَ {172} إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا
أُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللهِ **فَمَنُ**[218] اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلاَ عَادٍ فَلاَ إِثْمَ **عَلَيْهِي** إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{173} إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلاً أُولَئِكَ

---

[218] Kunbül, فَمَنُ اضْطُرَّ şeklinde “nun” harfini damme ile okudu. Çünkü vasıl halinde kesreden sonra damme kelimenin telaffuzuna ağırlık verir. Hafs, قُلِ ادعُو اللهَ أَوِ أُدْعُوا الرَّحْمن İsrâ 17: 110. âyette de ve benzeri yerlerde kesre ile okur. Çünkü iki sâkin harf yan yana gelirse kesre ile harekelenir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 122.

مَا يَأْكُلُونَ فِي **بُطُونِهِمُو** إِلاَّ النَّارَ وَلاَ يُكَلِّمُهُمُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلاَ **يُزَكِّيهِمُو** **وَلَهُمُو**
عَذَابٌ أَلِيمٌ {174} أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَآ
أَصْبَرَهُمُو عَلَى النَّارِ {175} ذَلِكَ بِأَنَّ اللهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ {176} لَيْسَ **الْبِرُّ**[219] أَنْ تُوَلُّوا **وُجُوهَكُمُو**
قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ
وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ
وَالسَّآئِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلاَةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ **بِعَهْدِهِمُو** إِذَا عَاهَدُوا
وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ والضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ {177} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ
وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالأُنْثَى بِالأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ **أَخِيهِي** شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ
وَأَدَاءٌ **إِلَيْهِي** بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ
عَذَابٌ أَلِيمٌ {178} **وَلَكُمُو** فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الأَلْبَابِ **لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ
{179} كُتِبَ **عَلَيْكُمُو** إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا اَلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ
وَالأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ {180} فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ
عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {181} فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا أَوْ
إِثْمًا فَأَصْلَحَ **بَيْنَهُمُو** فَلاَ إِثْمَ **عَلَيْهِي** إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {182} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ {183}
أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ **مِنْكُمُو** مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى
الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ

---

[219] Kunbül, kelimeyi لَيْسَ nin ismi yaparak dammeli okudu, Hamza ve Hafs dışındaki bütün kıraat imamları da dammeli okudu. Hafs, أَنْ تُوَلُّوا kelimesini لَيْسَ edatının ismi, الْبِرَّ kelimesini de onun haberi olarak nasb okur. Çünkü kaideye göre ليس ve kardeşlerinden sonra gelen isim ve haber olan kelimeler ma'rife olursa her ikisinden biri haber veya isim olarak seçilebilir. Bu yüzden Hafs burada ma'rife olan البر kelimesini haber yaparak nasb okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 92.

لَكُمْو إِنْ **كُنْتُمْو** تَعْلَمُونَ {184} شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ **الْقُرَانُ**[220] هُدًى
لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ **فَلْيَصُمْهُو** وَمَنْ كَانَ
مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللهَ عَلَى مَا **هَدَاكُمْو** **وَلَعَلَّكُمْو** تَشْكُرُونَ {185} وَإِذَا
سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا
بِي **لَعَلَّهُمْو** يَرْشُدُونَ {186} أُحِلَّ **لَكُمْو** لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى **نِسَآئِكُمْو** هُنَّ
لِبَاسٌ **لَكُمْو** **وَأَنْتُمْو** لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللهُ **أَنَّكُمْو** **كُنْتُمْو** تَخْتَانُونَ **أَنْفُسَكُمْو** فَتَابَ
عَلَيْكُمْو وَعَفَا **عَنْكُمْو** فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللهُ **لَكُمْو** وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلاَ
تُبَاشِرُوهُنَّ **وَأَنْتُمْو** عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللهِ فَلاَ تَقْرَبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ **لَعَلَّهُمْو** يَتَّقُونَ {187} وَلاَ تَأْكُلُوا **أَمْوَالَكُمْو** **بَيْنَكُمْو** بِالْبَاطِلِ
وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ **وَأَنْتُمْو** تَعْلَمُونَ {188}
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الأَهِلَّةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا **الْبِيُوتَ**[221]
مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأْتُوا **الْبِيُوتَ** مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللهَ **لَعَلَّكُمْو**
تُفْلِحُونَ {189} وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ **يُقَاتِلُونَكُمْو** وَلاَ تَعْتَدُوا إِنَّ اللهَ لاَ
يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ {190} **وَاقْتُلُوهُمْو** حَيْثُ **ثَقِفْتُمُوهُمْو** **وَأَخْرِجُوهُمْو** مِنْ حَيْثُ

---

[220] Kunbül, الْقُرَانُ kelimesinin Tevrat ve İncil gibi bir isim olduğunu, قَرَأْتُ fiilinden türetilmediğini, dolayısıyla hemzesiz olarak القرآن şeklinde okumuştur. Eğer iddiâ edildiği gibi bu kelime قَرَأْ fiilinden türemiş olsaydı her okunanın Kur'ân olması gerekirdi diye bir delil ileri sürülmüştür. Bu görüş, İmam-ı Şâfî'den de rivayet edilmiştir. Hafs, قَرَأَ fiilinden mastar olarak bir şeyi toplayan ve bir araya getiren anlamında الْقُرْآنُ şeklinde hemzeli okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 126.

[221] Kunbül, بِيُوتٌ şeklinde "ba" harfini kesre ile okudu. Çünkü, "bâ" harfi dammeli okunursa bir kelimede iki damme bir araya gelmiş olacaktı. Bundan sonraki harf de "vav" olduğundan üç damme bir arada olurdu ki bu da söze, telaffuza ağırlık verecekti. Bu durumdan kurtulmak için "yâ" harfine en yakın hareke olan kesre ile okudu. غِيُوبِ Mâide 5: 116, جِيُوبِهِنَّ Nûr 24: 31. ve شِيُوخًا Ğâfir 40: 67. âyetlerde de aynı şekilde okudu. Hafs, بُيُوتٌ şeklinde dammeli okur. قَلْبٌ قُلُوبٌ فَلْسٌ وَفُلُوسٌ kelimeleri de bunun gibidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 126.

أَخْرَجُوكُمُو وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلاَ **تُقَاتِلُوهُمُو** عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى
يُقَاتِلُوكُمُو **فِيهِي** فَإِنْ **قَاتَلُوكُمُو** **فَاقْتُلُوهُمُو** كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ {191} فَإِنِ
انْتَهَوْا فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {192} **وَقَاتِلُوهُمُو** حَتَّى لاَ تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ
لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوا فَلاَ عُدْوَانَ إِلاَّ عَلَى الظَّالِمِينَ {193} اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ
وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَى **عَلَيْكُمُو** فَاعْتَدُوا **عَلَيْهِي** بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى **عَلَيْكُمُو**
وَاتَّقُوا اللهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ {194} وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللهِ وَلاَ تُلْقُوا
بِأَيْدِيكُمُو إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ {195} وَأَتِمُّوا الْحَجَّ
وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ **أُحْصِرْتُمُو** فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلاَ تَحْلِقُوا **رُؤُوسَكُمُو** حَتَّى يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَمَنْ كَانَ **مِنْكُمُو** مَرِيضاً أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ
أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا **أَمِنْتُمُو** فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ
يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا **رَجَعْتُمُو** تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ
يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
{196} اَلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلاَ **رَفَثٌ** وَلاَ **فُسُوقٌ**[222]
وَلاَ جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى
وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ **{197}**[223] لَيْسَ **عَلَيْكُمُو** جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلاً مِنْ
رَبِّكُمُو فَإِذَا **أَفَضْتُمُو** مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ **وَاذْكُرُوهُو** كَمَا
هَدَاكُمُو وَإِنْ **كُنْتُمُو** مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ {198} ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللهَ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {199} فَإِذَا **قَضَيْتُمُو** **مَنَاسِكَكُمُو**
فَاذْكُرُوا اللهَ **كَذِكْرِكُمُو** **آبَاءَكُمُو** أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي

---

222 Kunbül, dammenin tenviniyle okurken Hafs, mansub olarak okur. Buradaki ihtilafın sebebi, nehy ve nefy edatlarındaki farklı görüşlerden ileri gelmektedir. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 129.

223 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 31.

الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ {200} **وِمِنْهُمُو** مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ {201} أُولَئِكَ **لَهُمُو** نَصِيبٌ مِمَّا
كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ {202} وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي
يَوْمَيْنِ فَلاَ إِثْمَ **عَلَيْهِي** وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلا إِثْمَ **عَلَيْهِي** لِمَنِ اتَّقَى وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا **أَنَّكُمُو**
إِلَيْهِي تُحْشَرُونَ {203} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ اللَّهَ
عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ {204} وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا
وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لاَ يُحِبُّ الْفَسَادَ {205} وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ
الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ {206} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ {207} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي
السَّلْمِ[224] كَافَّةً وَلاَ تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ **لَكُمُو** عَدُوٌّ مُبِينٌ {208} فَإِنْ
زَلَلْتُمُو مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {209} هَلْ
يَنْظُرُونَ إِلاَّ أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلاَئِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ
تُرْجَعُ الْأُمُورُ {210} سَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ **آتَيْنَاهُمُو** مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ
نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا **جَاءَتْهُو** فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ {211} زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا **فَوْقَهُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ {212} كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا **فِيهِي** وَمَا
اخْتَلَفَ **فِيهِي** إِلاَّ الَّذِينَ **أُوتُوهُو** مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا **بَيْنَهُمُو** فَهَدَى
اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا **فِيهِي** مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ **يَشَاءُ إِلَى**[225]

---

[224] Kunbül, فِي السَّلْمِ şeklinde barış ve antlaşma anlamında okudu. Hafs, فِي السِّلْمِ şeklinde İslâm anlamında tilavet etmiştir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 95.

[225] Hafs, bu kelimelerdeki "hemze"yi tahkîkle okurken Kunbül, böyle peşpeşe gelen hemzeleri iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi hâlis "vav" harfine çevirerek يَشَاءُ وِلَى şeklinde okudu. 2.

سِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ {213} أَمْ **حَسِبْتُمُو** أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا **يَأْتِكُمُو** مَثَلُ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ **قَبْلِكُمُو** مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللهِ قَرِيبٌ {214} يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا
أَنْفَقْتُمُو مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا
مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللهَ بِهِ عَلِيمٌ {215} كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ **لَكُمُو** وَعَسَى أَنْ
تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ **لَكُمُو** وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ **لَكُمُو** وَاللهُ يَعْلَمُ **وَأَنْتُمُو**
لاَ تَعْلَمُونَ {216} يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ **فِيهِي** قُلْ قِتَالٌ **فِيهِو** كَبِيرٌ
وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ **مِنْهُو** أَكْبَرُ عِنْدَ اللهِ
وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلاَ يَزَالُونَ **يُقَاتِلُونَكُمُو** حَتَّى **يَرُدُّوكُمُو** عَنْ **دِينِكُمُو** إِنِ
اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ **مِنْكُمُو** عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو**
فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {217} إِنَّ الَّذِينَ
آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللهِ وَاللهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ {218} يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ
وَإِثْمُهُمَآ أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ { }[226] قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللهُ لَكُمُ الآيَاتِ **لَعَلَّكُمُو** تَتَفَكَّرُونَ **{219}**[227] فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ
الْيَتَامَى قُلْ إِصْلاَحٌ **لَهُمُو** خَيْرٌ وَإِنْ **تُخَالِطُوهُمُو** **فَإِخْوَانُكُمُو** وَاللهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ
الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللهُ **لأَعْنَتَكُمُو** إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {220} وَلاَ تَنْكِحُوا
الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ **أَعْجَبَتْكُمُو** وَلاَ تُنْكِحُوا
الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ **أَعْجَبَكُمُو** أُولَئِكَ يَدْعُونَ

Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 48.

[226] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 34.

[227] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 34.

إِلَى النَّارِ وَاللهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ
{221} وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلاَ
تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللهُ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ
وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ {222} **نِسَآؤُكُمُو** حَرْثٌ **لَكُمُو** فَأْتُوا **حَرْثَكُمُو** أَنَّى **شِئْتُمُو**
وَقَدِّمُوا **لِأَنْفُسِكُمُو** وَاتَّقُوا اللهَ وَاعْلَمُوا **أَنَّكُمُو** **مُلاَقُوهُو** وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ {223} وَلاَ
تَجْعَلُوا اللهَ عُرْضَةً **لِأَيْمَانِكُمُو** أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
{224} لاَ يُؤَاخِذُكُمُ اللهُ بِاللَّغْوِ فِي **أَيْمَانِكُمُو** وَلَكِنْ **يُؤَاخِذُكُمُو** بِمَا كَسَبَتْ
قُلُوبُكُمُو وَاللهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ {225} لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ **نِسَآئِهِمُو** تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ
فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {226} وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
{227} وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا
خَلَقَ اللهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي
ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلاَحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {228} الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ وَلاَ
يَحِلُّ **لَكُمُو** أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَنْ يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللهِ فَإِنْ
خِفْتُمُو أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللهِ فَلاَ
تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ {229} فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ
لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا
أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {230} وَإِذَا طَلَّقْتُمُ
النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلاَ تُمْسِكُوهُنَّ
ضِرَارًا لِتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلاَ تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللهِ **هُزُؤًا**[228]
وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ **عَلَيْكُمُو** وَمَا أَنْزَلَ **عَلَيْكُمُو** مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ **يَعِظُكُمُو** بِهِ

[228] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {231} وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ
أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا **بَيْنَهُمُو** بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ
يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ **مِنْكُمُو** يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ **ذَلِكُمُو** أَزْكَى **لَكُمُو** وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ **وَأَنْتُمُو** لاَ تَعْلَمُونَ {232} وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلاَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ
أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لاَ تُكَلَّفُ نَفْسٌ
إِلاَّ وُسْعَهَا **لاَ تُضَارُّ**[229] وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلاَ مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ
فَإِنْ أَرَادَا فِصَالاً عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ **أَرَدتُّمُو** أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا **أَوْلاَدَكُمُو** فَلاَ جُنَاحَ **عَلَيْكُمُو** إِذَا **سَلَّمْتُمُو** مَا **أَتَيْتُمُو**[230] بِالْمَعْرُوفِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {233} وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ **مِنْكُمُو**
وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ جُنَاحَ
عَلَيْكُمُو فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {234} وَلاَ
جُنَاحَ **عَلَيْكُمُو** فِيمَا **عَرَّضْتُمُو** بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ **أَوْ**[231] **أَكْنَنْتُمُو** فِي **أَنْفُسِكُمُو**
عَلِمَ اللَّهُ **أَنَّكُمُو** سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لاَ تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلاَّ أَنْ تَقُولُوا قَوْلاً مَعْرُوفًا وَلاَ
تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي **أَنْفُسِكُمُو**
فَاحْذَرُوهُو وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ {235} لاَ جُنَاحَ **عَلَيْكُمُو** إِنْ طَلَّقْتُمُ
النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ **قَدْرُهُ**[232] وَعَلَى
الْمُقْتِرِ **قَدْرُهُ** مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ {236} وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ

---

[229] Kunbül, bu kelimeyi haber konumunda olduğu için dammeli okudu. Hafs ise fethalı okur. Hafs, iki "ra" harfi ictima' ettiğinde birincisini ikincisine idgâm etti. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 136.

[230] Kunbül, medd etmeksizin kasır ile okudu. Hafs ise medd ederek okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 37.

[231] Kunbül, النِّسَاءِ يَوْ şeklinde "elif" harfini "yâ" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 38.

[232] Kunbül, âyette geçen her iki kelimeyi de sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 137.

قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمُو لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمُو إِلاَّ أَنْ يَعْفُونَ أَوْ
يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلاَ تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمُو
إِنَّ اللهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {237} حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا
لِلَّهِ قَانِتِينَ {238} فَإِنْ خِفْتُمُو فَرِجَالاً أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمُو فَاذْكُرُوا اللهَ كَمَا
عَلَّمَكُمُو مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ {239} وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمُو وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا
وَصِيَّةٌ[233] لِأَزْوَاجِهِمُو مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمُو
فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {240} وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ {241} كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمُو آيَاتِهِ لَعَلَّكُمُو
تَعْقِلُونَ {242} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمُو وَهُمُو أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمُ اللهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمُو إِنَّ اللهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ
يَشْكُرُونَ {243} وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {244} مَنْ
ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَعِّفُهُ[234] لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ
وَإِلَيْهِي تُرْجَعُونَ {245} أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلإِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا
لِنَبِيٍّ لَهُمُ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمُو إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الْقِتَالُ أَلاَّ تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلاَّ نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا
وَأَبْنَآئِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلاَّ قَلِيلاً مِنْهُمُو وَاللهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ
{246} وَقَالَ لَهُمُو نَبِيُّهُمُو إِنَّ اللهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمُو طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ
لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُو وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللهَ

[233] Kunbül, ref' ile Hafs, nasb ile tilavet etti. Kunbül'ün tilavetine göre âyet, فَعَلَيْهِمْ وَصِيَّةٌ لِأَزْوَاجِهِم takdirinde olur. Hafs'ın tilavetine göre ise فَلْيُوصُوا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِم takdirindedir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 98.

[234] Kunbül, فَيُضَعِّفُهُ şeklinde Hafs, فَيُضَاعِفَهُ şeklinde farklı vezinde okudular. Ref' okuyanlar, ma kalbine atfeder, nasb okuyanlar ise istifham'ın cevabı olarak nasbederler. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 139.

اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمُو وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ {247} وَقَالَ لَهُمُو نَبِيُّهُمُو إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِي
سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمُو وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلاَئِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لَكُمُو إِنْ كُنْتُمُو مُؤْمِنِينَ {248} فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللّهَ
مُبْتَلِيكُمُو بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُو فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُو فَإِنَّهُ مِنِّي إِلاَّ مَنِ
اغْتَرَفَ غَرْفَةً[235] بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُو إِلاَّ قَلِيلاً مِنْهُمُو فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ قَالُوا لاَ طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمُو مُلاَقُو اللّهِ كَمْ
مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللّهِ وَاللّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ {249} وَلَمَّا بَرَزُوا
لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ {250} فَهَزَمُوهُمُو بِإِذْنِ اللّهِ وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللّهُ الْمُلْكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلاَ دَفْعُ اللّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمُو بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الأَرْضُ
وَلَكِنَّ اللّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ {251} تِلْكَ آيَاتُ اللّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ {252} تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمُو عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمُو مَنْ
كَلَّمَ اللّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمُو دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُو بِرُوحِ
الْقُدْسِ[236] وَلَوْ شَاءَ اللّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمُو مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ
وَلَكِنِ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمُو مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمُو مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللّهَ
يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ {253} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمُو مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لاَ بَيْعَ[237] فِيهِي وَلاَ خُلَّةَ وَلاَ شَفَاعَةَ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ {254} اللّهُ لاَ

---

[235] Kunbül, غَرْفَةً şeklinde "ğayn"ı fethalı okudu. Hafs, غُرْفَةً şeklinde "ğayn"ı dammeli okur. *El dolusu miktar* anlamına gelen bu kelime, iki farklı şekilde telaffuz edilmiştir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 99.

[236] Bakara 2: 87. âyette açıklama geçti.

[237] Kunbül, her üç kelimeyi de nasb ile لاَ بَيْعَ ، لاَ خُلَّةَ ، لاَ شَفَاعَةَ okudu. Eğer bu olumuzluk edatı nekre isim üzerine gelirse o ismi nasb üzere mebnî kılar. Burada olduğu gibi nekre isimler tekrarlarsa o zaman ismin nasb da ref' de okunması caizdir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 141.

إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ { }[238] لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ **أَيْدِيهِمُو** وَمَا **خَلْفَهُمُو** وَلاَ
يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ {255} لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انْفِصَامَ لَهَا وَاللهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ {256} اَللهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا **يُخْرِجُهُمُو** مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا أَوْلِيَآؤُهُمُ الطَّاغُوتُ **يُخْرِجُونَهُمُو** مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {257} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ
اللهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ
فَإِنَّ اللهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللهُ لاَ
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {258} أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا
قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللهُ مِئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ
لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِئَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ
يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ **نُنْشِرُهَا**[239] ثُمَّ
نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {259} وَإِذْ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ **أَرْنِي**[240] كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ
لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ

---

[238] Kunbül, burada âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs, âyet başlangıcı olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 42.

[239] Kunbül "râ" ile okudu. Hafs ise "zâ" ile okur. Kemiklerin tekrar ceset haline getirilerek diriltilmesini anlayanlar, نُنْشِزُهَا şeklinde, ölülerin tekrar diriltilmesini anlayanlar نُنْشِرُهَاşeklinde okumuştur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 144.

[240] Kunbül, أَرْنِي şeklinde "râ" harfini sukûn ile ve kalın okudu. Hafs, أَرِنِي şeklinde kesreli ve ince okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 55; Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 44.

جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {260} مَثَلُ الَّذِينَ
يُنْفِقُونَ **أَمْوَالَهُمُو** فِي سَبِيلِ اللهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةُ
حَبَّةٍ وَاللهُ **يُضَعِّفُ**[241] لِمَنْ يَشَاءُ وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {261} اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمُو فِي سَبِيلِ اللهِ ثُمَّ لاَ يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلاَ أَذًى **لَهُمُو** **أَجْرُهُمُو** عِنْدَ
رَبِّهِمُو وَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {262} قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ
مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَآ أَذًى وَاللهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ {263} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُبْطِلُوا
صَدَقَاتِكُمُو بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلاَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ **عَلَيْهِي** تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لاَ يَقْدِرُونَ عَلَى
شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ {264} وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللهِ وَتَثْبِيتًا مِنْ **أَنْفُسِهِمُو** كَمَثَلِ جَنَّةٍ **بِرُبْوَةٍ**[242] أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَآتَتْ **أُكْلَهَا**[243] ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {265}
أَيَوَدُّ **أَحَدُكُمُو** أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ **فِيهِي** نَارٌ
فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمُ الآيَاتِ **لَعَلَّكُمُو** تَتَفَكَّرُونَ {266} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا **كَسَبْتُمُو** وَمِمَّا أَخْرَجْنَا **لَكُمُو** مِنَ الْأَرْضِ وَلاَ تَيَمَّمُوا
الْخَبِيثَ **مِنْهُو** تُنْفِقُونَ **وَلَسْتُمُو** **بِآخِذِيهِي** إِلاَّ أَنْ تُغْمِضُوا **فِيهِي** وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ غَنِيٌّ
حَمِيدٌ {267} اَلشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ **وَيَأْمُرُكُمُو** بِالْفَحْشَاءِ وَاللهُ **يَعِدُكُمُو** مَغْفِرَةً
مِنْهُو وَفَضْلاً وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {268} يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ

---

[241] Bakara 2: 245. âyette açıklama geçti.

[242] Kunbül, bu kelimedeki "râ" harfini Kureyş Lügatına göre dammeli okudu. Hafs ise Benî Temim Lügatına göre fethalı okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 55.

[243] Kunbül "kâf" harfini sukün ile oudu. Hafs ise damme ile okur. Kunbül, iki damme peşpeşe geldiğinde kelimenin telaffuzu ağırlaştığı için sukün ile okudu. Hafs ise لَهُمْهذاَ نُزُ Vâkıa 56: 56. âyetini huccet kabul ederek böyle okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 146.

فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلاَّ أُولُوا الْأَلْبَابِ {269} وَمَا **أَنْفَقْتُمُو** مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ
نَذَرْتُمُو مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ {270} إِنْ تُبْدُوا
الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ **لَكُمُو** **وَنُكَفِّرُ**[244]
عَنْكُمُو مِنْ **سَيِّئَاتِكُمُو** وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {271} لَيْسَ عَلَيْكَ **هُدَاهُمُو** وَلَكِنَّ
اللهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ **فَلِأَنْفُسِكُمُو** وَمَا تُنْفِقُونَ إِلاَّ ابْتِغَاءَ وَجْهِ
اللهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ **إِلَيْكُمُو** **وَأَنْتُمُو** لاَ تُظْلَمُونَ {272} لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ
أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ **يَحْسِبُهُمُ**[245] الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ
مِنَ التَّعَفُّفِ **تَعْرِفُهُمُو** **بِسِيمَاهُمُو** لاَ يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ
اللهَ بِهِ عَلِيمٌ {273} اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ **أَمْوَالَهُمُو** بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلاَنِيَةً **فَلَهُمُو**
أَجْرُهُمُو عِنْدَ **رَبِّهِمُو** وَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {274} اَلَّذِينَ يَأْكُلُونَ
الرِّبَا لاَ يَقُومُونَ إِلاَّ كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَالُوا
إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ
مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ
{275} يَمْحَقُ اللهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللهُ لاَ يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ {276}
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ **لَهُمُو** **أَجْرُهُمُو** عِنْدَ
رَبِّهِمُو وَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {277} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ
وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {278} فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ
اللهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ **تُبْتُمُو** **فَلَكُمُو** رُؤُوسُ **أَمْوَالِكُمُو** لاَ تَظْلِمُونَ وَلاَ تُظْلَمُونَ {279}

---

[244] Kunbül, وَ نُكَفِّرَ şeklinde “nun” harfiyle okudu. Hafs, وَ يُكَفِّرَ şeklinde “yâ” harfiyle okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 148.

[245] Kunbül, يَحْسِبُهُمْ şeklinde kesreli okudu. Hafs ise يَحْسَبُهُمْ şeklinde fethalı okur. Bu fiilin Arapça’da حَسِبَ يَحْسَبُ وَ حَسِبَ يَحْسِبُ şeklinde her iki telaffuzu mümkündür. Kunbül’ün tilavetine göre bu fiil, فَعِلَ يَفْعِلُ vezninde okundu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 56.

وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَّدَّقُوا[246] خَيْرٌ لَكُمُو إِنْ كُنْتُمُو
تَعْلَمُونَ {280} وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِي إِلَى اللهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
وَهُمُو لاَ يُظْلَمُونَ {281} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمُو بِدَيْنٍ إِلَى أَجَلٍ
مُسَمًّى فَاكْتُبُوهُو وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمُو كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلاَ يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا
عَلَّمَهُ اللهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللهَ رَبَّهُ وَلاَ يَبْخَسْ مِنْهُو شَيْئًا فَإِنْ
كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لاَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ
بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمُو فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ
تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ[247] تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذْكِرَ[248] إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلاَ يَأْبَ
الشُّهَدَاءُ إِذَا[249] مَا دُعُوا وَلاَ تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُو صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلِهِ ذَلِكُمُو
أَقْسَطُ عِنْدَ اللهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَى أَلاَّ تَرْتَابُوا إِلاَّ أَنْ تَكُونَ تِجَارَةٌ[250] حَاضِرَةٌ
تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمُو فَلَيْسَ عَلَيْكُمُو جُنَاحٌ أَلاَّ تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمُو وَلاَ
يُضَآرَّ كَاتِبٌ وَلاَ شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمُو وَاتَّقُوا اللهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللهُ وَاللهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {282} وَإِنْ كُنْتُمُو عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرُهُنٌ[251]
مَقْبُوضَةٌ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمُو بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللهَ رَبَّهُ وَلاَ
تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ {283} للهِ مَا

---

[246] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

[247] Bakara 2: 235. âyette açıklama geçti.

[248] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 48.

[249] Kunbül iki ayrı kelimede yan yana gelen bu hemzeleri okurken ikincisinde iki vecih yapar. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl eder. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okur. Hafs, hemzeleri tahkîkle okur. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün milli kütüphanesi: 2006), s. 37.

[250] Kunbül, ard arda gelen bu kelimeleri ref' ile okudu. Hafs ise nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 151.

[251] Kunbül, فَرُهُنٌ şeklinde okudu. Böylece kelime cem'in cem'i (çoğulun çoğulu) رَهْنٌ، رِهَانٌ، رُهُنٌ şeklinde okunmuş oldu. Hafs ise kıyasa daha uygun olarak فِعَالٌ vezninde رَهْنٌ kelimesinin cem'i olarak فَرِهَانٌ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 152.

فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي **أَنْفُسِكُمُو** أَوْ **تُخْفُوهُو يُحَاسِبْكُمُو** بِهِ
اللهُ **فَيَغْفِرْ**[252] لِمَنْ يَشَاءُ **وَيُعَذِّبْ** مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {284}
آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ **إِلَيْهِي** مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
{285} لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ
تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا
فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ {286}

﴿ سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٠٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم **{1}**[253] اللهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ {2} نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ **يَدَيْهِي** وَأَنْزَلَ التَّوْرَاةَ وَالإِنْجِيلَ {3} مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ
الْفُرْقَانَ { }[254] إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللهِ **لَهُمُو** عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ
{4} إِنَّ اللهَ لاَ يَخْفَى **عَلَيْهِي** شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ {5} هُوَ الَّذِي
يُصَوِّرُكُمُو فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {6} هُوَ الَّذِيَ أَنْزَلَ
عَلَيْكَ الْكِتَابَ **مِنْهُو** آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمُو زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلاَّ

---

[252] Kunbül, فَيَغْفِرْ .... وَ يُعَذِّبْ şeklinde kelimelerindeki “ra” ve “ba” harflerini daha önce geçen يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللهُ cümlesine atfederek cezimli ve kalkale yaparak okudu. Hafs ise, bu kelimeyi cümle başlangıcı olarak ref’ ile okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 152.

[253] Kunbül, mukattaa harflerini Sûre’nin âyet sayısına dahil etmedi. Hafs, Âl-i İmrân Sûre’sinin başındaki bu harfleri bir âyet sayar. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 50.

[254] Kunbül burada ayet sonu olarak vekfetti. Hafs vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 50.

اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلاَّ أُولُوا الْأَلْبَابِ
{7} رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ {8} رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لاَ رَيْبَ **فِيهِي** إِنَّ اللَّهَ لاَ يُخْلِفُ الْمِيعَادَ
{9} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ **عَنْهُمُو** **أَمْوَالُهُمُو** وَلاَ **أَوْلاَدُهُمُو** مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ **هُمُو** وَقُودُ النَّارِ {10} كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ **بِذُنُوبِهِمُو** وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ {11} قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ
وَتُحْشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ {12} قَدْ كَانَ **لَكُمُو** آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ
تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ **يَرَوْنَهُمُو** **مِثْلَيْهِمُو** رَأْيَ الْعَيْنِ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ
يَشَاءُ إِنَّ[255] فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ {13} زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ
النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ
وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ {14} قُلْ **أَؤُنَبِّئُكُمُو**[256]
بِخَيْرٍ مِنْ **ذَلِكُمُو** لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ **رَبِّهِمُو** جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ {15} الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ {16} الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ
وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ {17} شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ
وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِماً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {18} إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ
الْإِسْلاَمُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلاَّ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا **بَيْنَهُمُو**
وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {19} فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ

[255] Kunbül, ard arda gelen hemzeleri iki vecihle okudu. 1. Vevih: İkinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek يَشَاءُ وِلَي şeklinde okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl etti. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün milli kütüphanesi: 2006), s. 37.

[256] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 60.

وَجْهِيَ[257] لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالأُمِّيِّينَ **أَأَسْلَمْتُمُو**[258] فَإِنْ
أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلاَغُ وَاللهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ {20} إِنَّ
الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ
مِنَ النَّاسِ **فَبَشِّرْهُمُو** بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {21} أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو** فِي
الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمَا **لَهُمُو** مِنْ نَاصِرِينَ {22} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ
الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللهِ لِيَحْكُمَ **بَيْنَهُمُو** ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ **مِنْهُمُو** **وَهُمُو**
مُعْرِضُونَ {23} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلاَّ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ **وَغَرَّهُمُو** فِي
دِينِهِمُو مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {24} فَكَيْفَ إِذَا **جَمَعْنَاهُمُو** لِيَوْمٍ لاَ رَيْبَ **فِيهِي** وَوُفِّيَتْ
كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ **وَهُمُو** لاَ يُظْلَمُونَ {25} قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي
الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {26} تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ **الْمَيْتِ**[259] وَتُخْرِجُ **الْمَيْتَ** مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ
{27} لاَ يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
فَلَيْسَ مِنَ اللهِ فِي شَيْءٍ إِلاَّ أَنْ تَتَّقُوا **مِنْهُمُو** تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللهِ
الْمَصِيرُ {28} قُلْ إِنْ تُخْفُوا مَا فِي **صُدُورِكُمُو** أَوْ **تُبْدُوهُو** يَعْلَمْهُ اللهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {29} يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا
عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا

---

[257] Kunbül, “yâ” harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 61.

[258] Kunbül, ikinci “hemze”yi teshîl ile okudu. Hafs tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 61.

[259] Kunbül, bu kelimeyi Kur’ân’ın her yerinde tahfîf ederek okudu. Çünkü “yâ” harfini teşdîd ile okumak telaffuza ağırlık verir. Hafs ise teşdîd ile okur. Kelimenin aslı, مَيْوِتٌ‘dür. “Vav” harfi, kendinden önceki “yâ” harfinden dolayı o da “yâ” harfine çevrildi ve مَيْيِتٌoldu. İdgâm yapıldıktan sonra مَيِّتٌşeklinde okunur. Muhtar olan da teşdîd ile okumadır. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 149.

وَيُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ وَاللهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ {30} قُلْ إِنْ **كُنْتُمُو** تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي
يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَيَغْفِرْ **لَكُمُو** **ذُنُوبَكُمُو** وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {31} قُلْ أَطِيعُوا اللهَ وَالرَّسُولَ
فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْكَافِرِينَ {32} إِنَّ اللهَ اصْطَفَى آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ
إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ {33} ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
{34} إِذْ قَالَتِ امْرَأَةُ[260] عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {35} فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَى وَ اللهُ
أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالأُنْثَى وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وِإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ {36} فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا
وَكَفَلَهَا[261] **زَكَرِيَّآءُ**[262] كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا **زَكَرِيَّآءُ** الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقاً قَالَ يَا
مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللهِ إِنَّ اللهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ
{37} هُنَالِكَ دَعَا **زَكَرِيَّآءُ** رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ
الدُّعَاءِ {38} فَنَادَتْهُ الْمَلاَئِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللهَ يُبَشِّرُكَ
بِيَحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ {39} قَالَ رَبِّ
أَنَّى يَكُونُ لِي غُلاَمٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ
{40} قَالَ رَبِّ اجْعَل لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلاَّ تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ إِلاَّ رَمْزًا وَاذْكُرْ
رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالإِبْكَارِ {41} وَإِذْ قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللهَ
اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ {42} يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ

---

[260] Kunbül, vakf halinde اِمْرَأه şeklinde "hâ" üzerine vakfetti. Hafs ise "tâ" üzerine vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 54.

[261] Kunbül, bu kelimeyi tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Kunbül'ün hücceti, Âl- i İmrân 3: 44. âyette aynı kelime يَكْفُلُşeklinde tahfîfle okunmaktadır. Hafs'ın hücceti ise, kendisinden önce geçen فَتَقَبَّلَه fiilinin şeddeli olmasıdır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 161.

[262] Kunbül, bu kelimeyi mazmûm bir hemze ile medd-i muttasıl yaparak okudu. Hafs, hemzesiz ve medd etmeksizin okur. Buradaki ihtilafın sebebi ise lügat farklılığıdır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 161.

وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ {43} ذَلِكَ مِنْ أَنبَاءِ الْغَيْبِ **نُوحِيهِي** إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ **لَدَيْهِمُو** إِذْ يُلْقُونَ **أَقْلاَمَهُمُو** **أَيُّهُمُو** يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ **لَدَيْهِمُو** إِذْ
يَخْتَصِمُونَ {44} إِذْ قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ
الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ {45} وَيُكَلِّمُ
النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلاً وَمِنَ الصَّالِحِينَ {46} قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ
يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكِ اللهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا[263] قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ {47} **وَنُعَلِّمُهُ**[264] الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَاةَ وَالإِنْجِيلَ **{48}**[265] وَرَسُولاً
إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ **جِئْتُكُمُو** بِآيَةٍ مِنْ **رَبِّكُمُو** **أَنِّيَ**[266] أَخْلُقُ **لَكُمُو** مِنَ الطِّينِ
كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ **فِيهِي** فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللهِ وَأُبْرِئُ الأَكْمَهَ وَالأَبْرَصَ وَأُحْيِي
الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللهِ **وَأُنَبِّئُكُمُو** بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي **بِيُوتِكُمُو** إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً
لَكُمُو إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {49} وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَاةِ وَلِأُحِلَّ **لَكُمُو**
بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ **عَلَيْكُمُو** **وَجِئْتُكُمُو** بِآيَةٍ مِنْ **رَبِّكُمُو** فَاتَّقُوا اللهَ وَأَطِيعُونِ {50}
إِنَّ اللهَ رَبِّي **وَرَبُّكُمُو** **فَاعْبُدُوهُو** هَذَا **سِرَاطٌ** مُسْتَقِيمٌ {51} فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى
مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللهِ آمَنَّا بِاللهِ
وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ {52} رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ {53} وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللهُ وَ اللهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ {54} إِذْ قَالَ اللهُ يَا
عِيسَى إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ

---

[263] Kunbül, ard arda gelen hemzeleri iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci “hemze”yi “vav” harfine ibdâl ederek يَشَاءُ وِلَي şeklinde okudu. 2. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün milli kütüphanesi: 2006), s. 38.

[264] Kunbül, “nun” ile okudu. Hafs, “yâ” ile okur. Kunbül ve onun gibi okuyanların delili, öncesinde geçen 44. âyetteki نُوحِيه kelimesinin aynı şekilde okunmasıdır. Hafs'ın delili ise, bu fiilin öncesinde geçen muzârî fiillerin “yâ” ile okunmasıdır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 163.

[265] Kunbül, burada vakfetmedi. Hafs vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 56.

[266] Kunbül, “yâ”nın fethiyle أَنِّيَ şeklinde okudu. Hafs ise “yâ”nın sukûnüyle أَنِّي şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 56.

فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ **مَرْجِعُكُمُو** فَأَحْكُمُ **بَيْنَكُمُو** فِيمَا **كُنْتُمُو**
فِيهِي تَخْتَلِفُونَ {55} فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا **فَأُعَذِّبُهُمُو** عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَمَا **لَهُمُو** مِنْ نَاصِرِينَ {56} وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **فَنُوَفِّيهِمُو**[267]
أُجُورَهُمُو وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ {57} ذَلِكَ **نَتْلُوهُو** عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ {58} إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ {59} الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ {60} فَمَنْ حَاجَّكَ **فِيهِي**
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا **وَأَبْنَاءَكُمُو** وَنِسَاءَنَا **وَنِسَاءَكُمُو**
وَأَنْفُسَنَا **وَأَنْفُسَكُمُو** ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ **لَعْنَتْ**[268] اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ {61} إِنَّ هَذَا
لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {62} فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ {63} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمُو أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ
اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ {64} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي
إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ {65} **هَأَنْتُمُو**[269]
هَؤُلَاءِ **حَاجَجْتُمُو** فِيمَا **لَكُمُو** بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ **لَكُمُو** بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ **وَأَنْتُمُو** لَا تَعْلَمُونَ {66} مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {67} إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ
اتَّبَعُوهُو وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ {68} وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ

---

[267] Kunbül, فَنُوَفِّيهِمْ şeklinde "nun" ile okudu. Hafs ise فَيُوَفِّيهِمْ şeklinde "yâ ile okur. Kunbül'ün delili, bundan önce geçen فَأُعَذِّبُهُمْ kelimesidir. Allah (cc.) kendinden haber verdiği için Kunbül mütekellim sîğasıyla tilavet etti. Hafs'ın delili ise, bu kelimeden sonra gelen وَاللهُ لاَ يُحِبُّ الظَّالِمِينَ cümlesidir. Fiiller arasında uygunluğu sağlamak amacıyla Hafs "yâ" ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 52.

[268] Kunbül, vakıf halinde bu kelimede "hâ" ile vakfetti. Hafs, "tâ" ile vakfeder. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün milli kütüphanesi: 2006), s. 38.

[269] Kelimenin aslı, أَأَنْتُمْ olduğu için "hemze" "hâ" harfine ibdâl edildi. Kunbül, araya bir "hemze" dahil olmadığından هَأَنْتُمْ şeklinde okudu. Hafs ise, "hemze"yi medd ederek هَاأَنْتُمْ şeklinde "hâ"yı tenbîh edatı olarak değerlendirdiği için medd ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 165.

الْكِتَابِ لَوْ **يُضِلُّونَكُمُو** وَمَا يُضِلُّونَ إِلاَّ **أَنْفُسَهُمُو** وَمَا يَشْعُرُونَ {69} يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ **وَأَنْتُمُو** تَشْهَدُونَ {70} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ
الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ **وَأَنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {71} وَقَالَتْ طَآئِفَةٌ مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ آمِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوا آخِرَهُ **لَعَلَّهُمُو**
يَرْجِعُونَ {72} وَلاَ تُؤْمِنُوا إِلاَّ لِمَنْ تَبِعَ **دِينَكُمُو** قُلْ إِنَّ الْهُدَى هُدَى اللهِ **أَآنْ**[270]
يُؤْتَى أَحَدٌ مِثْلَ مَا **أُوتِيتُمُو** أَوْ **يُحَآجُّوكُمُو** عِنْدَ **رَبِّكُمُو** قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللهِ **يُؤْتِيهِي**
مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {73} يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ
{74} وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ **تَأْمَنْهُو** بِقِنْطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ **وَمِنْهُمُو** مَنْ إِنْ **تَأْمَنْهُو**
بِدِينَارٍ لاَ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلاَّ مَا دُمْتَ **عَلَيْهِو** قَآئِمًا ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {75} بَلَى مَنْ أَوْفَى
بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ {76} إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللهِ **وَأَيْمَانِهِمُو**
ثَمَنًا قَلِيلاً أُولَئِكَ لاَ خَلاَقَ **لَهُمُو** فِي الْآخِرَةِ وَلاَ يُكَلِّمُهُمُ اللهُ وَلاَ يَنْظُرُ **إِلَيْهِمُو** يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَلاَ **يُزَكِّيهِمُو** **وَلَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {77} وَإِنَّ **مِنْهُمُو** لَفَرِيقًا يَلْوُونَ **أَلْسِنَتَهُمُو**
بِالْكِتَابِ **لِتَحْسِبُوهُو**[271] مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللهِ
وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {78} مَا كَانَ
لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ
اللهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا **كُنْتُمُو** **تَعْلَمُونَ**[272] الْكِتَابَ وَبِمَا **كُنْتُمُو** تَدْرُسُونَ {79}

---

[270] Kunbül, kelimeye istifham üzere bir "hemze" dahil edip ikinci "hemze"yi de teshîl ederek okudu. Hafs ise, istifhamsız olarak okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 166.

[271] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

[272] Kunbül, bu kelimeyi tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Kunbül'ün delili, âyetin devamındaki تَدْرُسُونَ kelimesinin de tahfîf ile okunmasıdır. Hafs'ın delili ise teşdîd ile okuyuş, övgüde tahfîf ile okuyuştan daha belâgatlıdır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 167.

وَلاَ يَأْمُرُكُمُو[273] أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلاَئِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُم بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمُو
مُسْلِمُونَ {80} وَإِذْ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمُو مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ
جَاءَكُمُو رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمُو لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمُو[274] وَأَخَذْتُمُو
عَلَى ذَلِكُمُو إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمُو مِنَ الشَّاهِدِينَ {81}
فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ {82} أَفَغَيْرَ دِينِ اللهِ تَبْغُونَ[275] وَلَهُ
أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِي تُرْجَعُونَ {83} قُلْ آمَنَّا بِاللهِ
وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا
أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمُو لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمُو وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ
{84} وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلاَمِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُو وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ
{85} كَيْفَ يَهْدِي اللهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمُو وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {86} أُولَئِكَ جَزَآؤُهُمُو أَنَّ
عَلَيْهِمُو لَعْنَةَ اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ {87} خَالِدِينَ فِيهَا لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ
الْعَذَابُ وَلاَ هُمُو يُنْظَرُونَ {88} إِلاَّ الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ {89} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمُو ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ
تَوْبَتُهُمُو وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّآلُّونَ {90} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمُو كُفَّارٌ فَلَنْ
يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمُو مِلْءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمُو عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا
لَهُمُو مِنْ نَاصِرِينَ {91} لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ { }[276] وَمَا تُنْفِقُوا

---

[273] Kunbül mübtedâ yaparak kelimeyi merfû' olarak okudu. Hafs ise nasb ile okur. Hafs'ın delili daha önce geçen âyetteki fiillerin nasb ile … مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ şeklinde okunmasıdır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 168.

[274] Kunbül ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Hafs, tahkik ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 39.

[275] Kunbül, muhatap sığasıyla تَبْغُونَ şeklinde okudu. Hafs, öncesiyle bağlantılı kılmadan gâib siğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 170.

[276] Kunbül, âyet sonu olarak vakfetti. Hafs, âyet sonu olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 62.

مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللهَ بِهِ عَلِيمٌ {92} كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلاَّ مَا حَرَّمَ
إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ **تُنْزَلَ**[277] التَّوْرَاةُ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَاةِ فَاتْلُوهَا إِنْ **كُنْتُمُو**
صَادِقِينَ {93} فَمَنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
{94} قُلْ صَدَقَ اللهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {95}
إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ {96} **فِيهِي** آيَاتٌ
بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ **حَجُّ**[278] الْبَيْتِ مَنِ
اسْتَطَاعَ **إِلَيْهِي** سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ {97} قُلْ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَاللهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ {98} قُلْ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ مَنْ آمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا **وَأَنْتُمُو** شُهَدَاءُ وَمَا اللهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ {99} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ **يَرُدُّوكُمُو** بَعْدَ **إِيمَانِكُمُو** كَافِرِينَ {100} وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ **وَأَنْتُمُو** تُتْلَى
عَلَيْكُمُو آيَاتُ اللهِ **وَفِيكُمُو** رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ
{101} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ **وَأَنْتُمُو** مُسْلِمُونَ
{102} وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ **عَلَيْكُمُو** إِذْ **كُنْتُمُو**
أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ **قُلُوبِكُمُو** **فَأَصْبَحْتُمُو** بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا **وَكُنْتُمُو** عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ
النَّارِ **فَأَنْقَذَكُمُو** مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ **لَكُمُو** آيَاتِهِ **لَعَلَّكُمُو** تَهْتَدُونَ {103}
وَلْتَكُنْ **مِنْكُمُو** أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ {104} وَلاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ

[277] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 68.

[278] Kunbül, Hicaz ve Benî Esed lügatına göre fethalı okudu. Hafs ise Necdlilerin lügatına göre kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 170.

الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ عَظِيمٌ {105} يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا
الَّذِينَ اسْوَدَّتْ **وُجُوهُهُمُو** **أَكْفَرْتُمُو** بَعْدَ **إِيمَانِكُمُو** فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا **كُنْتُمُو**
تَكْفُرُونَ {106} وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ **وُجُوهُهُمُو** فَفِي رَحْمَةِ اللهِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ
{107} تِلْكَ آيَاتُ اللهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ
{108} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللهِ تُرْجَعُ الأُمُورُ {109}
كُنْتُمُو خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ
بِاللهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا **لَهُمُو** مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ
{110} لَنْ **يَضُرُّوكُمُو** إِلاَّ أَذًى وَإِنْ **يُقَاتِلُوكُمُو** يُوَلُّوكُمُ الأَدْبَارَ ثُمَّ لاَ يُنْصَرُونَ
{111} ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوا إِلاَّ بِحَبْلٍ مِنَ اللهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ
وَبَآؤُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ
اللهِ وَيَقْتُلُونَ الأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ {112} لَيْسُوا سَوَاءً
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَآئِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللهِ آنَاءَ اللَّيْلِ **وَهُمُو** يَسْجُدُونَ {113}
يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي
الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ {114} وَمَا **تَفْعَلُوا**[279] مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ **تُكْفَرُوهُو**
وَاللهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ {115} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ **عَنْهُمُو** **أَمْوَالُهُمُو** وَلاَ
أَوْلاَدُهُمُو مِنَ اللهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {116} مَثَلُ مَا
يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمُو **فَأَهْلَكَتْهُو** وَمَا ظَلَمَهُمُ اللهُ وَلَكِنْ **أَنْفُسَهُمُو** يَظْلِمُونَ {117} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ **دُونِكُمُو** لاَ **يَأْلُونَكُمُو** خَبَالاً وَدُّوا مَا **عَنِتُّمُو** قَدْ
بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ **أَفْوَاهِهِمُو** وَمَا تُخْفِي **صُدُورُهُمُو** أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الآيَاتِ إِنْ

---

[279] Kunbül "tâ" ile Hafs ise "yâ" ile okudu. Kunbül, 110. âyetin tilavetindeki siyak-sibaka uygun olarak okudu. Hafs ise 114. âyetin tilavetindeki siyak-sibaka uygun olarak okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 113.

كُنْتُمُو تَعْقِلُونَ {118} هَأَنْتُمُو[280] أُولاَءِ تُحِبُّونَهُمُو وَلاَ يُحِبُّونَكُمُو وَتُؤْمِنُونَ
بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمُو قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ
مُوتُوا بِغَيْظِكُمُو إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {119} إِنْ تَمْسَسْكُمُو حَسَنَةٌ
تَسُؤْهُمُو وَإِنْ تُصِبْكُمُو سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لاَ يَضِرْكُمُو[281]
كَيْدُهُمُو شَيْئًا إِنَّ اللهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ {120} وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ
الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {121} إِذْ هَمَّتْ طَآئِفَتَانِ مِنْكُمُو أَنْ
تَفْشَلاَ وَاللهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {122} وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدْرٍ
وَأَنْتُمُو أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمُو تَشْكُرُونَ {123} إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ
يَكْفِيكُمُو أَنْ يُمِدَّكُمُو رَبُّكُمُو بِثَلاَثَةِ آلاَفٍ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ مُنْزَلِينَ {124} بَلَى إِنْ
تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمُو مِنْ فَوْرِهِمُو هَذَا يُمْدِدْكُمُو رَبُّكُمُو بِخَمْسَةِ آلاَفٍ مِنَ
الْمَلاَئِكَةِ مُسَوِّمِينَ {125} وَمَا جَعَلَهُ اللهُ إِلاَّ بُشْرَى لَكُمُو وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمُو
بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلاَّ مِنْ عِنْدِ اللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ {126} لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
أَوْ يَكْبِتَهُمُو فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ {127} لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمُو
أَوْ يُعَذِّبَهُمُو فَإِنَّهُمُو ظَالِمُونَ {128} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ يَغْفِرُ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {129} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ
تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَعَّفَةً[282] وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمُو تُفْلِحُونَ {130} وَاتَّقُوا النَّارَ

---

[280] Âl-i İmrân 3: 65. âyette açıklama geçti.

[281] Kunbül, Şuarâ 50: 26. âyetini delil kılarak “dad” harfini kesreyle لاَ يَضِرْكُمُ şeklinde okudu. Kelimenin aslı, يَضْيِرُكُمْ olduğundan “yâ” harfi üzerine kesre ağır geldiği için “yâ”nın kesresi “dad” harfine nakledildikten sonra kelime لاَيَضِيرُكُمْ haline geldi. “râ” harfi üzerine cezm geldiği için de iki sakin ictimâ’ etti ve bundan dolayı “yâ” harfi atıldı لاَ يَضِرْكُمْ oldu. Hafs, لاَ يَضُرُّكُمْ şeklinde teşdîd ile okur. Delili, Kur’ân’da ضَرَّ يَضُرُّ fiili, ضَارَ fiilinden daha çok kullanılır. Araplar da aynı şekilde bu fiili daha çok kullanırlar. Kur’ân’da daha çok olan şeyden sarf-ı nazar edilmez. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 118.

[282] Kunbül, teşdîd ile ve “elif”siz olarak tilavet etti. Hafs ise “elif”li ve “ayn” harfini tahfîfle okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 71.

الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ {131} وَأَطِيعُوا اللهَ وَالرَّسُولَ **لَعَلَّكُمُو** تُرْحَمُونَ {132}
وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ
{133} الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ
وَاللهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ {134} وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا **أَنْفُسَهُمُو** ذَكَرُوا
اللهَ فَاسْتَغْفَرُوا **لِذُنُوبِهِمُو** وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ اللهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا **وَهُمُو**
يَعْلَمُونَ {135} أُولَئِكَ **جَزَآؤُهُمُو** مَغْفِرَةٌ مِنْ **رَبِّهِمُو** وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ {136} قَدْ خَلَتْ مِنْ **قَبْلِكُمُو** سُنَنٌ
فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ {137} هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ {138} وَلاَ تَهِنُوا وَلاَ تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الأَعْلَوْنَ إِنْ **كُنْتُمُو**
مُؤْمِنِينَ {139} إِنْ **يَمْسَسْكُمُو** قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ
نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ **مِنْكُمُو** شُهَدَاءَ وَاللهُ لاَ يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ {140} وَلِيُمَحِّصَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ {141} أَمْ
حَسِبْتُمُو أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا **مِنْكُمُو** وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ
{142} وَلَقَدْ **كُنْتُمُو** تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ **تَلْقَوْهُو** فَقَدْ **رَأَيْتُمُوهُو** **وَأَنْتُمُو**
تَنْظُرُونَ {143} وَمَا مُحَمَّدٌ إِلاَّ رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
انْقَلَبْتُمُو عَلَى **أَعْقَابِكُمُو** وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى **عَقِبَيْهِي** فَلَنْ يَضُرَّ اللهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
اللهُ الشَّاكِرِينَ {144} وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلاَّ بِإِذْنِ اللهِ كِتَابًا مُؤَجَّلاً وَمَنْ
يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ
{145} **وَكَائِنْ**[283] مِنْ نَبِيٍّ **قُتِلَ**[284] مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا **أَصَابَهُمُو** فِي

---

[283] Kunbül, فَاعَلَ vezninde okudu. Hafs ise فَعَّلَ vezninde okur. Her iki veznin de şiirlerde örnekleri geçmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 175.

[284] Kunbül, قُتِلَokudu. Hafs, قَاتَلَ şeklinde okur. Kunbül'ün okuyuşuna göre mana, *peygamberlerle savaşıp öldürülen Allah dosları* şeklinde, Hafs'ın okuyuşuna göre ise mana, *peygamberlerle savaşıp öldürülmeyen Allah dosları* anlamına gelir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh,

سَبِيلِ اللهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ {146} وَمَا كَانَ **قَوْلَهُمُو**
إِلاَّ أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ {147} فَآتَاهُمُ اللهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ {148} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا **يَرُدُّوكُمُو** عَلَى
أَعْقَابِكُمُو فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ {149} بَلِ اللهُ **مَوْلاَكُمُو** وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ
{150} سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللهِ مَا لَمْ **يُنْزِلْ**[285] بِهِ
سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ {151} وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللهُ وَعْدَهُ إِذْ
تَحُسُّونَهُمُو بِإِذْنِهِ حَتَّى إِذَا **فَشِلْتُمُو** **وَتَنَازَعْتُمُو** فِي الْأَمْرِ **وَعَصَيْتُمُو** مِنْ بَعْدِ مَا
أَرَاكُمُو مَا تُحِبُّونَ **مِنْكُمُو** مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا **وَمِنْكُمُو** مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ **صَرَفَكُمُو**
عَنْهُمُو **لِيَبْتَلِيَكُمُو** وَلَقَدْ عَفَا **عَنْكُمُو** وَاللهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ {152} إِذْ
تُصْعِدُونَ وَلاَ تَلْوُونَ عَلَى أَحَدٍ وَالرَّسُولُ **يَدْعُوكُمُو** فِي **أُخْرَاكُمُو** **فَأَثَابَكُمُو** غَمًّا بِغَمٍّ
لِكَيْلاَ تَحْزَنُوا عَلَى مَا **فَاتَكُمُو** وَلاَ مَا **أَصَابَكُمُو** وَاللهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ {153} ثُمَّ
أَنْزَلَ **عَلَيْكُمُو** مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً **مِنْكُمُو** وَطَائِفَةٌ قَدْ **أَهَمَّتْهُمُو**
أَنْفُسُهُمُو يَظُنُّونَ بِاللهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ
قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي **أَنْفُسِهِمُو** مَا لاَ يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ
الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُلْ لَوْ **كُنْتُمُو** فِي **بُيُوتِكُمُو** لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ
إِلَى **مَضَاجِعِهِمُو** وَلِيَبْتَلِيَ اللهُ مَا فِي **صُدُورِكُمُو** وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي **قُلُوبِكُمُو** وَاللهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ {154} إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا **مِنْكُمُو** يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللهُ **عَنْهُمُو** إِنَّ اللهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ {155} يَا

İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha, Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 120.

[285] Kunbül, "nun" harfini sukûn ile "zâ" harfini de tahfifle okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 69.

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا **لِإِخْوَانِهِمُو** إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ
كَانُوا غُزًّى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي **قُلُوبِهِمُو**
وَاللهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللهُ بِمَا **يَعْمَلُونَ**[286] بَصِيرٌ {156} وَلَئِنْ **قُتِلْتُمُو** فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ
مُتُّمُو لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا **تَجْمَعُونَ**[287] {157} وَلَئِنْ **مُتُّمُو** أَوْ **قُتِلْتُمُو**
لَإِلَى اللهِ تُحْشَرُونَ {158} فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللهِ لِنْتَ **لَهُمُو** وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ
الْقَلْبِ لاَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ **عَنْهُمُو** وَاسْتَغْفِرْ **لَهُمُو** **وَشَاوِرْهُمُو** فِي الْأَمْرِ فَإِذَا
عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ {159} إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللهُ فَلاَ غَالِبَ
لَكُمُو وَإِنْ **يَخْذُلْكُمُو** فَمَنْ ذَا الَّذِي **يَنْصُرُكُمُو** مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ {160} وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ
تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ **وَهُمُو** لاَ يُظْلَمُونَ {161} أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللهِ كَمَنْ
بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللهِ **وَمَأْوَاهُو** جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {162} **هُمُو** دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللهِ
وَاللهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ {163} لَقَدْ مَنَّ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ **فِيهِمُو** رَسُولاً
مِنْ **أَنْفُسِهِمُو** يَتْلُو **عَلَيْهِمُو** آيَاتِهِ **وَيُزَكِّيهِمُو** وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا
مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ {164} أَوَلَمَّا **أَصَابَتْكُمُو** مُصِيبَةٌ قَدْ **أَصَبْتُمُو** مِثْلَيْهَا
قُلْتُمُو أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ **أَنْفُسِكُمُو** إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {165
}وَمَا **أَصَابَكُمُو** يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ {166}وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ **لَهُمُو** تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أَوِ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالاً
لاَتَّبَعْنَاكُمُو **هُمُو** لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ **مِنْهُمُو** لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ **بِأَفْوَاهِهِمُو** مَا لَيْسَ فِي

---

[286] Kunbül, “yâ” ile okudu. Hafs ise “tâ” ile okur. Hafs, âyetin öncesi ve sonrasıyla ilgi kurarak müminlere hitap olarak değerlendirir ve muhâtab sîğasıyla okur. Kunbül’ün tilavetinde ise Allah, sözü söyleyenlerin durumundan haber vermektedir. Bu yüzden o gâib sîğasıyla okudu. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 177.

[287] Kunbül, muhâtab sîğasıyla, Hafs gâib sîğasıyla okudu. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 178.

قُلُوبِهِمُو وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ {167} اَلَّذِينَ قَالُوا **لِإِخْوَانِهِمُو** وَقَعَدُوا لَوْ
أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَؤُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {168} وَلاَ
تَحْسِبَنَّ[288] الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** يُرْزَقُونَ {169}
فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا **بِهِمُو** مِنْ **خَلْفِهِمُو** أَلاَّ
خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {170} يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللهَ
لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ {171} اَلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَآ أَصَابَهُمُ
الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا **مِنْهُمُو** وَاتَّقَوْا أَجْرٌ عَظِيمٌ {172} اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ
النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا **لَكُمُو** **فَاخْشَوْهُمُو** **فَزَادَهُمُو** إِيمَاناً وَقَالُوا حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
{173} فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللهِ وَفَضْلٍ لَمْ **يَمْسَسْهُمُو** سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللهِ وَاللهُ
ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ {174} إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلاَ **تَخَافُوهُمُو**
وَخَافُونِ إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {175} وَلاَ يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ **إِنَّهُمُو**
لَنْ يَضُرُّوا اللهَ شَيْئاً يُرِيدُ اللهُ أَلاَّ يَجْعَلَ **لَهُمُو** حَظًّا فِي الْآخِرَةِ **وَلَهُمُو** عَذَابٌ عَظِيمٌ
{176} إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللهَ شَيْئًا **وَلَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ
{177} وَلاَ **يَحْسِبَنَّ**[289] الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمْلِي **لَهُمُو** خَيْرٌ **لِأَنْفُسِهِمُو** إِنَّمَا نُمْلِي
لَهُمُو لِيَزْدَادُوا إِثْمًا **وَلَهُمُو** عَذَابٌ مُهِينٌ {178} مَا كَانَ اللهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَآ
أَنْتُمُو **عَلَيْهِي** حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللهُ **لِيُطْلِعَكُمُو** عَلَى الْغَيْبِ
وَلَكِنَّ اللهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَآمِنُوا بِاللهِ وَرُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا **فَلَكُمُو**
أَجْرٌ عَظِيمٌ {179} وَلاَ **يَحْسِبَنَّ**[290] الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ
خَيْرًا **لَهُمُو** بَلْ هُوَ شَرٌّ **لَهُمُو** سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ

[288] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.
[289] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.
[290] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللهُ بِمَا **يَعْمَلُونَ**[291] خَبِيرٌ {180} لَقَدْ سَمِعَ اللهُ قَوْلَ الَّذِينَ
قَالُوا إِنَّ اللهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ
ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ {181} ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيكُمُو** وَأَنَّ اللهَ لَيْسَ بِظَلاَّمٍ لِلْعَبِيدِ
{182} الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلاَّ نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّى يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ
النَّارُ قُلْ قَدْ **جَاءَكُمُو** رُسُلٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي **قُلْتُمُو** فَلِمَ **قَتَلْتُمُوهُمُو** إِنْ
كُنتُمُو صَادِقِينَ {183} فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ جَآؤُوا بِالْبَيِّنَاتِ
وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ {184} كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ **أُجُورَكُمُو** يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَما الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُورِ
{185} لَتُبْلَوُنَّ فِي **أَمْوَالِكُمُو وَأَنْفُسِكُمُو** وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكُمُو وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الأُمُورِ
{ 186} وَإِذَ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ **لَيُبَيِّنُنَّهُ**[292] لِلنَّاسِ وَلاَ **يَكْتُمُونَهُ**
فَنَبَذُوهُو وَرَاءَ **ظُهُورِهِمُو** وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَناً قَلِيلاً فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ {187} لاَ
يَحْسِبَنَّ[293] الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلاَ
يَحْسِبُنَّهُمُو[294] بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ **وَلَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {188} وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {189} إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ {190} الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللهَ
قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى **جُنُوبِهِمُو** وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ

[291] Kunbül, ğâib sîğasıyla okudu. Hafs ise muhâtab sîğasıyla okur. Kunbül'ün delili aynı âyette geçen سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ cümlesidir. Hafs'ın delili ise bir önceki âyette geçen وَمَا كَانَ اللهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ cümlesidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 184.

[292] Kunbül, her iki kelimeyi de gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise muhâtab siğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 185.

[293] Bakara 2: 273. ve Âl-i İmrân 3: 188. âyette açıklama geçti.

[294] Kunbül, فَلاَ يَحْسِبُنَّهُمُو şeklinde okudu. Hafs ise فَلاَ تَحْسَبَنَّهُمْ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 186.

هَذا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ {191} رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ
أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ {192} رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ
آمِنُوا **بِرَبِّكُمُو** فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ
{193} رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلاَ تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ
الْمِيعَادَ {194} فَاسْتَجَابَ **لَهُمُو** **رَبُّهُمُو** أَنِّي لاَ أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ **مِنْكُمُو** مِنْ
ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى **بَعْضُكُمُو** مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ **دِيَارِهِمُو** وَأُوذُوا فِي
سَبِيلِي وَقَاتَلُوا **وَقُتِّلُوا**[295] لَأُكَفِّرَنَّ **عَنْهُمُو** **سَيِّئَاتِهِمُو** **وَلَأُدْخِلَنَّهُمُو** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللهِ وَاللهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ {195} لاَ يَغُرَّنَّكَ
تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلاَدِ {196} مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ **مَأْوَاهُمُو** جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ
{197} لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا **رَبَّهُمُو** **لَهُمُو** جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا نُزُلاً مِنْ عِنْدِ اللهِ وَمَا عِنْدَ اللهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ {198} وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَمَا أُنْزِلَ **إِلَيْكُمُو** وَمَآ أُنْزِلَ **إِلَيْهِمُو** خَاشِعِينَ لِلَّهِ لاَ يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ
اللهِ ثَمَنًا قَلِيلاً أُولَئِكَ **لَهُمُو** **أَجْرُهُمُو** عِنْدَ **رَبِّهِمُو** إِنَّ اللهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {199} يَا
أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللهَ **لَعَلَّكُمُو** تُفْلِحُونَ {200}

﴿سُورَةُ النِّسَاءِ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٧٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي **خَلَقَكُمُو** مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللهَ الَّذِي **تَسَّاءَلُونَ**[296] بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللهَ

---

[295] Kunbül, kelimeye "çokluk" ve "tekrar" anlamı vermek için teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 75.

[296] Kunbül teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile tilavet eder. Kelimenin aslı, تَتَسَاءَلُونَ idi. Teşdîd ile okuyanlar "tâ" harfini "sin"e idgâm ettiler. Tahfîf ile okuyanlar da "tâ" harfini hazfettiler. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 188.

كَانَ **عَلَيْكُمُو** رَقِيبًا {1} وَآتُوا الْيَتَامَى **أَمْوَالَهُمُو** وَلاَ تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَلاَ
تَأْكُلُوا **أَمْوَالَهُمُو** إِلَى **أَمْوَالِكُمُو** إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا {2} وَإِنْ **خِفْتُمُو** أَلاَّ تُقْسِطُوا
فِي الْيَتَامَى فَانْكِحُوا مَا طَابَ **لَكُمُو** مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ **خِفْتُمُو** أَلاَّ
تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُكُمُو** ذَلِكَ أَدْنَى أَلاَّ تَعُولُوا {3} وَآتُوا النِّسَاءَ
صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ **لَكُمُو** عَنْ شَيْءٍ **مِنْهُو** نَفْسًا **فَكُلُوهُو** هَنِيئًا مَرِيئًا {4} وَلاَ
تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ **أَمْوَالَكُمُ**[297] الَّتِي جَعَلَ اللهُ **لَكُمُو** قِيَاماً **وَارْزُقُوهُمُو** فِيهَا **وَاكْسُوهُمُو**
وَقُولُوا **لَهُمُو** قَوْلاً مَعْرُوفًا {5} وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ **آنَسْتُمُو**
مِنْهُمُو رُشْدًا فَادْفَعُوا **إِلَيْهِمُو** **أَمْوَالَهُمُو** وَلاَ تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ
كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا **دَفَعْتُمُو** **إِلَيْهِمُو**
أَمْوَالَهُمُو فَأَشْهِدُوا **عَلَيْهِمُو** وَكَفَى بِاللهِ حَسِيبًا {6} لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ
الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ **مِنْهُو** أَوْ كَثُرَ
نَصِيبًا مَفْرُوضًا {7} وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُوا الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينُ
فَارْزُقُوهُمُو **مِنْهُو** وَقُولُوا **لَهُمُو** قَوْلاً مَعْرُوفًا {8} وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ
خَلْفِهِمُو ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا **عَلَيْهِمُو** فَلْيَتَّقُوا اللهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلاً سَدِيدًا {9} إِنَّ
الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي **بُطُونِهِمُو** نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا
{10} يُوصِيكُمُ اللهُ فِي **أَوْلاَدِكُمُو** لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ **وَلِأَبَوَيْهِي** لِكُلِّ وَاحِدٍ
مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ **أَبَوَاهُو** فَلِأُمِّهِ
الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ **يُوصَى**[298] بِهَا أَوْ دَيْنٍ

[297] Kunbül, ard arda gelen “hemze”leri iki vecihle tilavet etmiştir. 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl ile okudu. 2. İkinci “hemze”yi “elif” harfine ibdâl ederek Verş gibi müşebbâ’ (medd etmet) ile okudu. Hafs ise “hemze”leri tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 77.

[298] Kunbül, “sad” harfini fetha ile fiilin fâilini isimlendirmeden tilavet etti. Hafs ise muzmer (gizli) bir fâil ile kesre tilavet eder. Hafs, İkinci يُصَي kelimesini ise Kunbül gibi iki lügatı da cem’ etmek için

آبَآؤُكُمُو **وَأَبْنَاؤُكُمُو** لاَ تَدْرُونَ **أَيُّهُمُو** أَقْرَبُ **لَكُمُو** نَفْعاً فَرِيضَةً مِنَ اللهِ إِنَّ اللهَ كَانَ
عَلِيما حَكِيمًا {11} **وَلَكُمُو** نِصْفُ مَا تَرَكَ **أَزْوَاجُكُمُو** إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ
كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا
تَرَكْتُمُو إِنْ لَمْ يَكُنْ **لَكُمُو** وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ **لَكُمُو** وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا **تَرَكْتُمُو** مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلاَلَةً أَوِ امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ
فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ **فَهُمُو** شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَآ أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَآرٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللهِ وَاللهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ {12}
تِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ **يُدْخِلْهُو** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {13} وَمَنْ يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
يُدْخِلْهُو نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ {14} وَاللاَّتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ
نِسَآئِكُمُو فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعةً **مِنْكُمُو** فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي **الْبِيُوتِ** حَتَّى
يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللهُ لَهُنَّ سَبِيلاً {15} **وَالَّذَانِّ**[299] يَأْتِيَانِهَا **مِنْكُمُو**
فَآذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا {16} إِنَّمَا
التَّوْبَةُ عَلَى اللهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللهُ
عَلَيْهِمُو وَكَانَ اللهُ عَلِيماً حَكِيماً {17} وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلاَ الَّذِينَ يَمُوتُونَ **وَهُمُو** كُفَّارٌ
أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا **لَهُمُو** عَذَابًا أَلِيمًا {18} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ يَحِلُّ **لَكُمُو** أَنْ تَرِثُوا
النِّسَاءَ كَرْهًا وَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلاَّ أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ

fetha ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 193.

[299] Kunbül, "nun" harfini teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Hafs, اَلَّذِي kelimesindeki "yâ" harfini tesniyede hazfederek tilavet eder, Kunbül ise "nun" harfini, hazfedilen "yâ" harfinden bedel olarak teşdîd ile tilavet etti. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 194.

مُبَيَّنَةٍ[300] وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللهُ **فِيهِي** خَيْرًا كَثِيرًا {19} وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ **وَآتَيْتُمُو** إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلاَ تَأْخُذُوا **مِنْهُو** شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا {20} وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى **بَعْضُكُمُو** إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ **مِنْكُمُو** مِيثَاقًا غَلِيظًا {21} وَلاَ تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ **آبَاؤُكُمُو** مِنَ النِّسَاءِ **إِلاَّ**[301] مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلاً {22} حُرِّمَتْ **عَلَيْكُمُو** **أُمَّهَاتُكُمُو** **وَبَنَاتُكُمُو** **وَأَخَوَاتُكُمُو** **وَعَمَّاتُكُمُو** **وَخَالاَتُكُمُو** وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي **أَرْضَعْنَكُمُو** **وَأَخَوَاتُكُمُو** مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ **نِسَآئِكُمُو** وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي **حُجُورِكُمُو** مِنْ نِسَآئِكُمُ اللاَّتِي **دَخَلْتُمُو** بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا **دَخَلْتُمُو** بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ **عَلَيْكُمُو** وَحَلاَئِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ **أَصْلاَبِكُمُو** وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا {23} وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ **إِلاَّ**[302] مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُكُمُو** كِتَابَ اللهِ **عَلَيْكُمُو** **وَأَحَلَّ**[303] **لَكُمُو** مَا وَرَاءَ **ذَلِكُمُو** أَنْ تَبْتَغُوا **بِأَمْوَالِكُمُو** مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا **اسْتَمْتَعْتُمُو** بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلاَ جُنَاحَ **عَلَيْكُمُو** فِيمَا **تَرَاضَيْتُمُو** بِهِ مِن بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا {24} وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ **مِنْكُمُو** طَوْلاً أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُكُمُو** مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

---

[300] Kunbül, "yâ" harfinin fethiyle mefûl olarak tilavet etti. Hafs ise kesreyle okur. Kesre iken fâil konumunda olur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 77.

[301] Kunbül, "hemzeteyn" (iki hemze ayrı ayrı kelimelerde vâkî olursa)'i iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ederek مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ şeklinde okudu . 2. İkinci "hemze"yi "ya" harfine ibdâl ederek مِنَ النِّسَاءِ يِلاَّ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 78.

[302] Kunbül hemzeteyn (iki hemze ayrı ayrı kelimelerde vâkî olursa)'de iki vecih yapar. 1. İkinci hemzeyi teshîl ederek مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ şeklinde okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek مِنَ النِّسَاءِ يِلاَّ şeklinde okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 78.

[303] Kunbül, وَ أَحَلَّ şeklinde okudu. Hafs, وَ أُحِلَّ şeklinde tilavet eder. Kunbül'e göre "Allah" (cc.) lafzı kelimeye daha yakın olduğu için fetha ile okudu. Hafs ise 23. âyette حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ cümlesine atfederek mechûl üzere fâili gizleyerek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 198.

وَاللهُ أَعْلَمُ **بِإِيمَانِكُمُو** **بَعْضُكُمُو** مِنْ بَعْضٍ فَانْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلاَ مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَّ فَإِنْ أَتَيْنَ
بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ
مِنْكُمُو وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ **لَكُمُو** وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {25} يُرِيدُ اللهُ لِيُبَيِّنَ **لَكُمُو**
وَيَهْدِيَكُمُو سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** وَيَتُوبَ **عَلَيْكُمُو** وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {26}
وَاللهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ **عَلَيْكُمُو** وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلاً عَظِيمًا
{27} يُرِيدُ اللهُ أَنْ يُخَفِّفَ **عَنْكُمُو** وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا {28} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لاَ تَأْكُلُوا **أَمْوَالَكُمُو** **بَيْنَكُمُو** بِالْبَاطِلِ إِلاَّ أَنْ تَكُونَ **تِجَارَةٌ**[304] عَنْ تَرَاضٍ
مِنْكُمُو وَلاَ تَقْتُلُوا **أَنْفُسَكُمُو** إِنَّ اللهَ كَانَ **بِكُمُو** رَحِيمًا {29} وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ **نُصْلِيهِي** نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللهِ يَسِيرًا {30} إِنْ تَجْتَنِبُوا
كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ **عَنْهُو** نُكَفِّرْ **عَنْكُمُو** **سَيِّئَاتِكُمُو** **وَنُدْخِلْكُمُو** مُدْخَلاً كَرِيمًا {31}
وَلاَ تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللهُ بِهِ **بَعْضَكُمُو** عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ **وَسَلُوا**[305] اللهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا
{32} وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ **عَاقَدَتْ**[306]

[304] Kunbül, تِجَارَةٌ şeklinde damme ile okudu. Hafs ise تِجَارَةً şeklinde nasb ile tilavet eder. Kunbül, تَكُونُ kelimesini تَحْدُثُ ve وُقُوعْ anlamında okudu. Hafs ise تَكُونُ fiilinin haberi olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 198.

[305] Kunbül, وَسَلُوا الله şeklinde okudu. Kunbül, سَلْ بَنِي أِسْرَائِيلَ Bakara 2: 211, سَلْهُمْ اَيُّهُمْ بِذالِكَ زَعِيمٌ Kalem 68: 40. âyetlerini tilaveti için delil saymıştır. Hafs ise فَسْأَلُوا şeklinde hemzeli tilavet eder. Araplar سَلْ kelimesini hemzeli okumazlar ancak bu fiilin başına ف ، وve ثُمَّ edatları geldiğinde hemzeli okurlar. Kelimenin aslı, إِسْأَلْ idi. İki hemze telaffuzu zorlaştırdığından vasıl hemzesi hazfedilerek hemzenin harekesi "sin" harfine nakledildi. Kelimenin başına mezkûr edatlar gelince kelime aslına uygun olarak hemzeli okundu. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 133; Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 201.

[306] Kunbül, akitlerin iki ve daha çok kişi arasında yapıldığını delil yaparak fiili "müfâale" vezninde tilavet etti. Hafs ise âyetteki أَيْمَانُكُمْ kelimesini delil yaparak müfred okur. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 133.

أَيْمَانُكُمْ **فَآتُوهُمْ** **نَصِيبَهُمْ** إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا {33} الرِّجَالُ
قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّهُ **بَعْضَهُمْ** عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ **أَمْوَالِهِمْ**
فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّهُ وَاللاَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ **أَطَعْنَكُمْ** فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً إِنَّ اللّهَ
كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا {34} وَإِنْ **خِفْتُمْ** شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا
مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا {35}
وَاعْبُدُوا اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ
وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللّهَ لاَ يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالاً فَخُورًا {36} الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا
{37} وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ **أَمْوَالَهُمْ** رِئَاءَ النَّاسِ وَلاَ يُؤْمِنُونَ بِاللّهِ وَلاَ بِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَنْ
يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قِرِينًا {38} وَمَاذَا **عَلَيْهِمْ** لَوْ آمَنُوا بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ
وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّهُ وَكَانَ اللّهُ **بِهِمْ** عَلِيمًا {39} إِنَّ اللّهَ لاَ يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ
تَكُ **حَسَنَةٌ**[307] **يُضَعِّفْهَا** وَيُؤْتِ مِنْ **لَدُنْهُ** أَجْرًا عَظِيمًا {40} فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ
كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلاَءِ شَهِيدًا {41} يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الأَرْضُ وَلاَ يَكْتُمُونَ اللّهَ حَدِيثًا {42} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لاَ تَقْرَبُوا الصَّلاَةَ **وَأَنْتُمْ** سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلاَ جُنُبًا إِلاَّ عَابِرِي
سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ **كُنْتُمْ** مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ **أَحَدٌ**[308] **مِنْكُمْ** مِنَ
الْغَآئِطِ أَوْ لاَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا **بِوُجُوهِكُمْ**
وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا {43} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ

[307] Bakara 2: 245. âyette açıklama geçti.
[308] Nisâ 4: 5. âyette açıklama geçti.

يَشْتَرُونَ الضَّلاَلَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ {44}[309] وَاللهُ أَعْلَمُ **بِأَعْدَائِكُمُو**
وَكَفَى بِاللهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللهِ نَصِيرًا {45} مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ
مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا **بِأَلْسِنَتِهِمُو** وَطَعْنًا فِي
الدِّينِ وَلَوْ **أَنَّهُمُو** قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا **لَهُمُو** وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ
لَعَنَهُمُ اللهُ **بِكُفْرِهِمُو** فَلاَ يُؤْمِنُونَ إِلاَّ قَلِيلاً {46} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا
بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا **مَعَكُمُو** مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ
نَلْعَنَهُمُو كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللهِ مَفْعُولاً {47} إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ
أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا
{48} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ **أَنْفُسَهُمُو** بَلِ اللهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلاَ يُظْلَمُونَ فَتِيلاً
{49} أُنْظُرْ كَيفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُبِينًا {50} أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
هَؤُلَاءِ أَهْدَى[310] مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلاً {51} أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللهُ وَمَنْ يَلْعَنِ
اللهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا {52} أَمْ **لَهُمُو** نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذًا لاَ يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا
{53} أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَآ آلَ إِبْرَاهِيمَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ **وَآتَيْنَاهُمُو** مُلْكًا عَظِيمًا {54} **فَمِنْهُمُو** مَنْ آمَنَ بِهِ **وَمِنْهُمُو**
مَنْ صَدَّ **عَنْهُو** وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا {55} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ **نُصْلِيهِمُو**
نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ **جُلُودُهُمُو بَدَّلْنَاهُمُو** جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللهَ كَانَ
عَزِيزًا حَكِيمًا {56} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **سَنُدْخِلُهُمُو** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا **لَهُمُو** فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ **وَنُدْخِلُهُمُو** ظِلاًّ ظَلِيلاً

---

[309] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 85.

[310] Kunbül, ikinci henzeyi "yâ" harfine ibdâl ederek هَؤُلَاءِ يَهْدَي şeklinde okudu. Hasf ise hemzeleri tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 86.

{57} إِنَّ اللهَ **يَأْمُرُكُمُو** أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا وَإِذَا **حَكَمْتُمُو** بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللهَ نِعِمَّا **يَعِظُكُمُو** بِهِ إِنَّ اللهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا {58} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ **مِنْكُمُو** فَإِنْ **تَنَازَعْتُمُو** فِي شَيْءٍ
فَرُدُّوهُو إِلَى اللهِ وَالرَّسُولِ إِنْ **كُنْتُمُو** تُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ
تَأْوِيلاً {59} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ **أَنَّهُمُو** آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ
قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ
أَنْ **يُضِلَّهُمُو** ضَلاَلاً بَعِيدًا {60} وَإِذَا قِيلَ **لَهُمُو** تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا {61} فَكَيْفَ إِذَا **أَصَابَتْهُمُو**
مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُو** ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلاَّ إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا
{62} أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللهُ مَا فِي **قُلُوبِهِمُو** فَأَعْرِضْ **عَنْهُمُو** **وَعِظْهُمُو** وَقُلْ **لَهُمُو**
فِي **أَنْفُسِهِمُو** قَوْلاً بَلِيغًا {63} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللهِ وَلَوْ
أَنَّهُمُو إِذْ ظَلَمُوا **أَنْفُسَهُمُو** جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللهَ
تَوَّابًا رَحِيمًا {64} فَلاَ وَرَبِّكَ لاَ يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ **بَيْنَهُمُو** ثُمَّ لاَ
يَجِدُوا فِي **أَنْفُسِهِمُو** حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا {65} وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا
عَلَيْهِمُو **أَنُ**[311] اقْتُلُوا **أَنْفُسَكُمُو** **أَوُ** اخْرُجُوا مِنْ **دِيَارِكُمُو** مَا **فَعَلُوهُو** إِلاَّ قَلِيلٌ **مِنْهُمُو**
وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا **لَهُمُو** وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا {66} وَإِذاً
لَآتَيْنَاهُمُو مِنْ لَدُنَّا أَجْراً عَظِيمًا {67} **وَلَهَدَيْنَاهُمُو** **سِرَاطًا** مُسْتَقِيمًا {68}
وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللهُ **عَلَيْهِمُو** مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا {69} ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللهِ وَكَفَى بِاللهِ

---

[311] Kunbül "nun" harfinden sonra gelen kelimenin damme olan harekesine uyarak bu harfi dammeli tilavet etti. Hafs kesreli okur. Kesre ile okuyanların gerekçesi, iki sakin harfin ictimâ' etmesi durumunda birincisinin kesre yapılmasıdır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 92.

عَلِيمًا {70} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا **حِذْرَكُمُو** فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوِ انْفِرُوا جَمِيعًا
{71} وَإِنَّ **مِنْكُمُو** لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ **أَصَابَتْكُمُو** مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللهُ عَلَيَّ إِذْ
لَمْ أَكُنْ **مَعَهُمُو** شَهِيدًا {72} وَلَئِنْ **أَصَابَكُمُو** فَضْلٌ مِنَ اللهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ
بَيْنَكُمُو وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ **مَعَهُمُو** فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا {73} فَلْيُقَاتِلْ فِي
سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللهِ فَيُقْتَلْ أَوْ
يَغْلِبْ فَسَوْفَ **نُؤْتِيهِي** أَجْرًا عَظِيمًا {74} وَمَا **لَكُمُو** لاَ تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ
وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ
الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا {75}
الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا
أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا {76} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ **لَهُمُو**
كُفُّوا **أَيْدِيَكُمُو** وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ **مِنْهُمُو**
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلاَ
أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلاَ
يُظْلَمُونَ[312] فَتِيلاً {77} أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ **كُنْتُمُو** فِي بُرُوجٍ
مُشَيَّدَةٍ وَإِنْ **تُصِبْهُمُو** حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللهِ وَإِنْ **تُصِبْهُمُو** سَيِّئَةٌ يَقُولُوا
هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللهِ فَمَا لِهَؤُلاَءِ الْقَوْمِ لاَ يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا
{78} مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ
وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولاً وَكَفَى بِاللهِ شَهِيدًا {79} مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ
وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ **عَلَيْهِمُو** حَفِيظًا {80} وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ

---

[312] Kunbül, hem gâib manası veren hem de muhâtab manası veren “tâ” harfiyle ile tilavet etti. Hafs ise sadece gâib manası içeren “yâ” harfi ile tilavet eder. Kunbül, İbrahim 14: 23., Kehf 19: 60., Ğâfir (Mü’min) 40: 40. âyetlerinin tilavetini delil saymıştır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 125.

بَيَّتَ طَآئِفَةٌ **مِنْهُمُو** غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ **عَنْهُمُو** وَتَوَكَّلْ
عَلَى اللهِ وَكَفَى بِاللهِ وَكِيلاً {81} أَفَلاَ يَتَدَبَّرُونَ **الْقُرَانَ**[313] وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ
اللهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلاَفًا كَثِيرًا {82} وَإِذَا **جَاءَهُمُو** أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا
بِهِ وَلَوْ **رَدُّوهُو** إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ **مِنْهُمُو** لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ **مِنْهُمُو**
وَلَوْلاَ فَضْلُ اللهِ **عَلَيْكُمُو** وَرَحْمَتُهُ لاَتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلاَّ قَلِيلاً {83} فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ
اللهِ لاَ تُكَلَّفُ إِلاَّ نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَاللهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلاً {84} مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ
مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا
{85} وَإِذَا **حُيِّيتُمُو** بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَسِيبًا {86} اللهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ **لَيَجْمَعَنَّكُمُو** إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لاَ رَيْبَ **فِيهِي**
وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللهِ حَدِيثًا {87} فَمَا **لَكُمُو** فِي الْمُنَافِقِينَ فِئَتَيْنِ وَاللهُ **أَرْكَسَهُمُو**
بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللهُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلاً
{88} وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلاَ تَتَّخِذُوا **مِنْهُمُو** أَوْلِيَاءَ حَتَّى
يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا **فَخُذُوهُمُو** **وَاقْتُلُوهُمُو** حَيْثُ **وَجَدْتُمُوهُمُو** وَلاَ
تَتَّخِذُوا **مِنْهُمُو** وَلِيًّا وَلاَ نَصِيرًا {89} إِلاَّ الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ **بَيْنَكُمُو** **وَبَيْنَهُمُو**
مِيثَاقٌ أَوْ **جَآؤُوكُمُو** حَصِرَتْ **صُدُورُهُمُو** أَنْ **يُقَاتِلُوكُمُو** أَوْ يُقَاتِلُوا **قَوْمَهُمُو** وَلَوْ شَاءَ
اللهُ **لَسَلَّطَهُمُو** **عَلَيْكُمُو** **فَلَقَاتَلُوكُمُو** فَإِنِ **اعْتَزَلُوكُمُو** فَلَمْ **يُقَاتِلُوكُمُو** وَأَلْقَوْا إِلَيْكُمُ
السَّلَمَ فَمَا جَعَلَ اللهُ **لَكُمُو** **عَلَيْهِمُو** سَبِيلاً {90} سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ
يَأْمَنُوكُمُو وَيَأْمَنُوا **قَوْمَهُمُو** كُلَّ مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ **يَعْتَزِلُوكُمُو**
وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَمَ وَيَكُفُّوا **أَيْدِيَهُمُو** **فَخُذُوهُمُو** **وَاقْتُلُوهُمُو** حَيْثُ **ثِقِفْتُمُوهُمُو**
وَأُولَئِكُمُو جَعَلْنَا **لَكُمُو** **عَلَيْهِمُو** سُلْطَانًا مُبِينًا {91} وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ

[313] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

مُؤْمِنًا إِلاَّ خَطَئًا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَئًا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلاَّ
أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ **لَكُمْ**و وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ **بَيْنَكُمْ**و **وَبَيْنَهُمْ**و مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةً فَمَنْ لَمْ
يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللهِ وَكَانَ اللهُ عَلِيمًا حَكِيمًا {92} وَمَنْ
يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللهُ **عَلَيْهِ**و وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَابًا عَظِيمًا {93} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا **ضَرَبْتُمْ**و فِي سَبِيلِ اللهِ فَتَبَيَّنُوا وَلاَ
تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلاَمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللهِ
مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ **كُنْتُمْ**و مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللهُ **عَلَيْكُمْ**و فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا {94} لاَ يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي
سَبِيلِ اللهِ **بِأَمْوَالِهِمْ**و **وَأَنْفُسِهِمْ**و فَضَّلَ اللهُ الْمُجَاهِدِينَ **بِأَمْوَالِهِمْ**و **وَأَنْفُسِهِمْ**و عَلَى
الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلاًّ وَعَدَ اللهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا
عَظِيمًا {95} دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا {96} إِنَّ الَّذِينَ
تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي **أَنْفُسِهِمْ**و قَالُوا فِيمَ **كُنْتُمْ**و قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي
الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ **مَأْوَاهُمْ**و جَهَنَّمُ
وَسَاءَتْ مَصِيرًا {97} إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لاَ
يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً {98} فَأُولَئِكَ عَسَى اللهُ أَنْ يَعْفُوَ **عَنْهُمْ**و
وَكَانَ اللهُ عَفُوًّا غَفُورًا {99} وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا
وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ
عَلى اللهِ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا {100} وَإِذَا **ضَرَبْتُمْ**و فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ **عَلَيْكُمْ**و
جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلاَةِ إِنْ **خِفْتُمْ**و أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا
لَكُمْو عَدُوًّا مُبِينًا {101} وَإِذَا كُنْتَ **فِيهِمْ**و فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلاَةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ
مِنْهُمْو مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا **أَسْلِحَتَهُمْ**و فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ **وَرَآئِكُمْ**و وَلْتَأْتِ

طَآئِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا **حِذْرَهُمْ** **وَأَسْلِحَتَهُمْ** وَدَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ **أَسْلِحَتِكُمْ** **وَأَمْتِعَتِكُمْ** فَيَمِيلُونَ **عَلَيْكُمْ** مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلاَ
جُنَاحَ **عَلَيْكُمْ** إِنْ كَانَ **بِكُمْ** أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ **كُنْتُمْ** مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا
أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا **حِذْرَكُمْ** إِنَّ اللهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا {102} فَإِذَا
قَضَيْتُمُ الصَّلاَةَ فَاذْكُرُوا اللهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى **جُنُوبِكُمْ** فَإِذَا **اطْمَأْنَنْتُمْ** فَأَقِيمُوا
الصَّلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا {103} وَلاَ تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ
الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ **فَإِنَّهُمْ** يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللهِ مَا لاَ يَرْجُونَ
وَكَانَ اللهُ عَلِيمًا حَكِيمًا {104} إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
بِمَا أَرَاكَ اللهُ وَلاَ تَكُنْ لِلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا {105} وَاسْتَغْفِرِ اللهَ إِنَّ اللهَ كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا {106} وَلاَ تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ **أَنْفُسَهُمْ** إِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ مَنْ كَانَ
خَوَّانًا أَثِيمًا {107} يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلاَ يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللهِ وَهُوَ **مَعَهُمْ** إِذْ
يُبَيِّتُونَ مَا لاَ يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا {108} **هَأَنْتُمْ**[314]
هَؤُلَاءِ **جَادَلْتُمْ** **عَنْهُمْ** فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللهَ **عَنْهُمْ** يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ
يَكُونُ **عَلَيْهِمْ** وَكِيلاً {109} وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللهَ يَجِدِ
اللهَ غَفُورًا رَحِيمًا {110} وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللهُ
عَلِيمًا حَكِيمًا {111} وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا {112} وَلَوْلاَ فَضْلُ اللهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَآئِفَةٌ **مِنْهُمْ** أَنْ
يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلاَّ **أَنْفُسَهُمْ** وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا {113} لاَ خَيْرَ
فِي كَثِيرٍ مِنْ **نَجْوَاهُمْ** إِلاَّ مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلاَحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتَغَاءَ مَرْضَاتِ اللهِ فَسَوْفَ **نُؤْتِيهِ** أَجْرًا عَظِيمًا {114} وَمَنْ يُشَاقِقِ

[314] Âl-i İmrân 3: 66. âçıklama geçti.

الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ
جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا {115} إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلاً بَعِيدًا {116} إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
إِلاَّ إِنَاثًا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلاَّ شَيْطَانًا مَرِيدًا {117} لَعَنَهُ اللهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ
نَصِيبًا مَفْرُوضًا {118} **وَلَأُضِلَّنَّهُمْ** **وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ** **وَلَآمُرَنَّهُمْ** فَلَيُبَتِّكُنَّ آذَانَ
الْأَنْعَامِ **وَلَآمُرَنَّهُمْ** فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللهِ فَقَدْ
خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا {119} **يَعِدُهُمْ** **وَيُمَنِّيهِمْ** وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلاَّ غُرُورًا
{120} أُولَئِكَ **مَأْوَاهُمْ** جَهَنَّمُ وَلاَ يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا {121} وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **سَنُدْخِلُهُمْ** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
وَعْدَ اللهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللهِ قِيلاً {122} لَيْسَ **بِأَمَانِيِّكُمْ** وَلا أَمَانِيِّ أَهْلِ
الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلاَ يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللهِ وَلِيًّا وَلاَ نَصِيرًا {123}
وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ **يُدْخَلُونَ**[315] الْجَنَّةَ
وَلاَ يُظْلَمُونَ نَقِيرًا {124} وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ واتَّبَعَ
مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلاً {125} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَانَ اللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا {126} وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللهُ
يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَى **عَلَيْكُمْ** فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لاَ تُؤْتُونَهُنَّ
مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَى
بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا {127} وَإِنِ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ
بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ **يَصَّالَحَا**[316] بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ

---

[315] Kunbül يُدْخَلُونَ şeklinde fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Hafs ise يَدْخُلُونَ şeklinde fiilin fâilini isimlendirerek tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 212.

[316] Kunbül, فَاعَلَ vezninde tilavet etti. Kelimenin aslı, يَتَصَالَحَاidi. Her ikisinin mahreçlerindeki yakınlıktan dolayı "tâ" harfi, "sad" harfine idgâm edilince يَصَّالَحَا şeklinde şeddeli okundu. Âyette iki kişi arasındaki antlaşmadan bahsedilmektedir. Araplar iki kişi arasında münakaşa olduğu durumlarda

خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا
{128} وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ **حَرَصْتُمُو** فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ
فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا {129} وَإِنْ
يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللهُ كُلاًّ مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللهُ وَاسِعًا حَكِيمًا {130} وَلِلَّهِ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** **وَإِيَّاكُمُو** أَنِ
اتَّقُوا اللهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللهُ غَنِيًّا حَمِيدًا
{131} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللهِ وَكِيلاً {132} إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمُو أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا {133} مَنْ كَانَ
يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللهُ سَمِيعًا بَصِيرًا {134} يَا
أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى **أَنْفُسِكُمُو** أَوِ الْوَالِدَيْنِ
وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللهُ أَوْلَى بِهِمَا فَلاَ تَتَّبِعُوا الْهَوَى أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلْوُوا
أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا {135} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللهِ
وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي **نُزِّلَ**[317] عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي **أُنْزِلَ** مِنْ قَبْلُ وَمَنْ
يَكْفُرْ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلاً بَعِيدًا {136} إِنَّ
الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللهُ لِيَغْفِرَ **لَهُمُو** وَلاَ
لِيَهْدِيَهُمُو سَبِيلاً {137} بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ **لَهُمُو** عَذَابًا أَلِيمًا {138} الَّذِينَ
يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ

---

müfâale bâbını kullanırlar. Hafs ise Araplar bir kelimeyi بَيْنَ ile kullandıklarında إِفْعَال bâbından kullandıklarını ileri sürerek kelimeyi bu bâbdan okumuş ve bu kıraatını فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا Hucurât 49: 9. âyetiyle delillendirmiştir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 126.

[317] Kunbül, Muhammed 47: 2, Bakara 2: 136. âyetlerinin aynı şekilde okunuşunu delil göstererek âyetteki her iki kelimeyi أَنْزَلَ–نَزَّلَ şeklinde fâilsiz tilavet etti. Hafs ise kelimelerin hemen öncesinde "Allah"ın (cc.) isminin geçmesi ve yakınlık sebebiyle fiilin fâilini Yüce Allah'a isnat ederek tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 217.

جَمِيعًا {139} وَقَدْ **نُزِّلَ**[318] **عَلَيْكُمُو** فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا **سَمِعْتُمُو** آيَاتِ اللهِ يُكْفَرُ
بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلاَ تَقْعُدُوا **مَعَهُمُو** حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ **إِنَّكُمُو** إِذًا **مِثْلُهُمُو**
إِنَّ اللهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا {140} اَلَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ **بِكُمُو**
فَإِنْ كَانَ **لَكُمُو** فَتْحٌ مِنَ اللهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ **مَعَكُمُو** وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا
أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ **عَلَيْكُمُو** **وَنَمْنَعْكُمُو** مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللهُ يَحْكُمُ **بَيْنَكُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ
يَجْعَلَ اللهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً {141} إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللهَ وَهُوَ
خَادِعُهُمُو وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلاَةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُونَ النَّاسَ وَلاَ يَذْكُرُونَ اللهَ إِلاَّ
قَلِيلاً {142} مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لاَ إِلَى هَؤُلاَءِ وَلاَ إِلَى هَؤُلاَءِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَلَنْ
تَجِدَ لَهُ سَبِيلاً {143} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ **عَلَيْكُمُو** سُلْطَانًا مُبِينًا {144} إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي
الدَّرَكِ[319] الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ **لَهُمُو** نَصِيرًا {145} إِلاَّ الَّذِينَ تَابُوا
وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللهِ وَأَخْلَصُوا **دِينَهُمُو** لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ
اللهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا {146} مَا يَفْعَلُ اللهُ **بِعَذَابِكُمُو** إِنْ **شَكَرْتُمُو** **وَآمَنْتُمُو**
وَكَانَ اللهُ شَاكِرًا عَلِيمًا {147} لاَ يُحِبُّ اللهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلاَّ مَنْ ظُلِمَ
وَكَانَ اللهُ سَمِيعًا عَلِيمًا {148} إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ **تُخْفُوهُو** أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ
اللهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا {149} إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ
اللهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً
{150} أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا {151}

---

318 Nisâ 4: 136. âyette açıklama geçti.

319 Kunbül "râ" harfini fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile tilavet eder. النَّفْر النَّفَر، الدَّرْك الدَّرَك bu ve benzeri kelimelerin Arapça'da iki farklı şekilde telaffuzu mümkündür. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 217.

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ **مِنْهُمُو** أُولَئِكَ سَوْفَ **نُؤْتِيهِمُو**[320]
أُجُورَهُمُو وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا {152} يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ **تُنْزِلَ**[321]
عَلَيْهِمُو كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا **أَرْنَا**[322] اللهَ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ **بِظُلْمِهِمُو** ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا
عَنْ ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا {153} وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ **بِمِيثَاقِهِمُو**
وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا **لَهُمُو** لاَ تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا **مِنْهُمُو**
مِيثَاقًا غَلِيظًا {154} فَبِمَا **نَقْضِهِمُو** **مِيثَاقَهُمُو** **وَكُفْرِهِمُو** بَآيَاتِ اللهِ وَقَتْلِهِمُ
الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ **وَقَوْلِهِمُو** قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللهُ عَلَيْهَا **بِكُفْرِهِمُو** فَلاَ يُؤْمِنُونَ
إِلاَّ قَلِيلاً {155} **وَبِكُفْرِهِمُو** **وَقَوْلِهِمُو** عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا {156}
وَقَوْلِهِمُو إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللهِ وَمَا **قَتَلُوهُو** وَمَا **صَلَبُوهُو**
وَلَكِنْ شُبِّهَ **لَهُمُو** وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا **فِيهِي** لَفِي شَكٍّ **مِنْهُو** مَا **لَهُمُو** بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلاَّ
اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا **قَتَلُوهُو** يَقِينًا {157} بَلْ رَفَعَهُ اللهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
{158} وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلاَّ لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ
عَلَيْهِمُو شَهِيدًا {159} فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا **عَلَيْهِمُو** طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ
لَهُمُو **وَبِصَدِّهِمُو** عَنْ سَبِيلِ اللهِ كَثِيرًا {160} وَأَخْذِهِمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا **عَنْهُو**
وَأَكْلِهِمُو أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ **مِنْهُمُو** عَذَابًا أَلِيمًا {161} لَكِنِ
الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ **مِنْهُمُو** وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
وَالْمُقِيمِينَ الصَّلاَةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ **سَنُؤْتِيهِمُو**

---

[320] Kunbül “nun” ile tilavet etti. Bu tilavete göre fiil, Allah’’ın (cc.) zâtına isnat edildi. Hafs ise “yâ” ile tilavet eder. Bu tilavete göre, fiilin fâili belirtilmemiş oldu. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu’l-Kıraati’s-Seb’at’i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 139.

[321] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 87.

[322] Nisa 4: 145. âyette açıklama geçti.

أَجْرًا عَظِيمًا {162} إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَالأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ
وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا {163} وَرُسُلاً قَدْ **قَصَصْنَاهُمْ** عَلَيْكَ مِنْ
قَبْلُ وَرُسُلاً لَمْ **نَقْصُصْهُمْ** عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا {164} رُسُلاً مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
{165} لَكِنِ اللّهِ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلآئِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَى
بِاللّهِ شَهِيدًا {166} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلاَلاً بَعِيدًا
{167} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللّهُ لِيَغْفِرَ **لَهُمْ** وَلاَ **لِيَهْدِيَهُمْ** طَرِيقاً
{168} إِلاَّ طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللّهِ يَسِيرًا {169}
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ **رَبِّكُمْ** فَآمِنُوا خَيْرًا **لَكُمْ** وَإِنْ تَكْفُرُوا
فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَكَانَ اللّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا {170} يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لاَ تَغْلُوا فِي **دِينِكُمْ** وَلاَ تَقُولُوا عَلَى اللّهِ إِلاَّ الْحَقِّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ
مَرْيَمَ رَسُولُ اللّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ **مِنْهُ** فَآمِنُوا بِاللّهِ وَرُسُلِهِ وَلاَ تَقُولُوا ثَلاَثَةٌ
اِنْتَهُوا خَيْرًا **لَكُمْ** إِنَّمَا اللّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا فِي الأَرْضِ وَكَفَى بِاللّهِ وَكِيلاً {171} لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْداً
لِلَّهِ وَلاَ الْمَلآئِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ **فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيهِ**
جَمِيعًا {172} فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ**
مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا **فَيُعَذِّبُهُمْ** عَذَابًا أَلِيمًا وَلاَ يَجِدُونَ **لَهُمْ**
مِنْ دُونِ اللّهِ وَلِيًّا وَلاَ نَصِيرًا {173} يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ **جَاءَكُمْ** بُرْهَانٌ مِنْ **رَبِّكُمْ**
وَأَنْزَلْنَا **إِلَيْكُمْ** نُورًا مُبِينًا {174} فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ **فَسَيُدْخِلُهُمْ**
فِي رَحْمَةٍ **مِنْهُ** وَفَضْلٍ **وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ سِرَاطًا** مُسْتَقِيمًا {175} يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ
اللّهُ **يُفْتِيكُمْ** فِي الْكَلاَلَةِ إِنِ امْرُؤٌ هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ

وَهُوَ يَرِثُهَآ إِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا
إِخْوَةً رِجَالاً وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ يُبَيِّنُ اللهُ **لَكُمُو** أَنْ تَضِلُّوا وَاللهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ {176}

﴿ سُورَةُ الْمَائِدَةِ ﴾
مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٢٠
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ { }[323] أُحِلَّتْ **لَكُمُو** بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلاَّ مَا يُتْلَى
عَلَيْكُمُو غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ **وَأَنْتُمُو** حُرُمٌ إِنَّ اللهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ {1} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لاَ تُحِلُّوا شَعَآئِرَ اللهِ وَلاَ الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلاَ الْهَدْيَ وَلاَ الْقَلاَئِدَ وَلَا آمِّينَ الْبَيْتَ
الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنْ **رَبِّهِمُو** وَرِضْوَانًا وَإِذَا **حَلَلْتُمُو** فَاصْطَادُوا وَلاَ **يَجْرِمَنَّكُمُو**
شَنَآنُ قَوْمٍ **إِنْ**[324] **صَدُّوكُمُو** عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ
وَالتَّقْوَى وَلاَ تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ {2}
حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ

---

[323] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti Hafs, vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 106.

[324] Hafs Rivayeti'nde "hemze"nin fethiyle أَنْ şeklinde okunur. Maide Sûresi, Kur'ân'ın en son inen sûresidir. Bu nedenle âyet, kafirlerin fiilleri ve engellemelerinden önce nâzil olduğu için fetha ile okundu. Kunbül ise "hemze"yi إِنْ şeklinde şart edatı olarak kesreli tilavet etmiştir. Fetha ile tilavetin daha daha muhtar olduğu da ifade edilmiştir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 143. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 221.

وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلاَّ مَا **ذَكَّيْتُمْ** وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ
تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلاَمِ **ذَلِكُمْ** فِسْقٌ اَلْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ **دِينِكُمْ** فَلاَ
تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ اَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ **لَكُمْ** **دِينَكُمْ** وَأَتْمَمْتُ **عَلَيْكُمْ** نِعْمَتِي وَرَضِيتُ
لَكُمُ الْإِسْلاَمَ دِينًا **فَمَنِ**[325] اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ {3} يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ **لَهُمْ** قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا **عَلَّمْتُمْ** مِنَ
الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ **عَلَيْكُمْ** وَاذْكُرُوا اسْمَ
اللهِ **عَلَيْهِ** وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {4} اَلْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ **لَكُمْ** **وَطَعَامُكُمْ** حِلٌّ **لَهُمْ** وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ
وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ **قَبْلِكُمْ** إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ
غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلاَ مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي
الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ {5} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا **قُمْتُمْ** إِلَى الصَّلاَةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ **وَأَيْدِيَكُمْ** إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا **بِرُؤُوسِكُمْ** **وَأَرْجُلِكُمْ**[326] إِلَى الْكَعْبَيْنِ
وَإِنْ **كُنْتُمْ** جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ **كُنْتُمْ** مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ **أَحَدٌ**[327] **مِنْكُمْ**
مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لاَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا
بِوُجُوهِكُمْ **وَأَيْدِيكُمْ** **مِنْهُ** مَا يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ **عَلَيْكُمْ** مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ
لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ **عَلَيْكُمْ** **لَعَلَّكُمْ** تَشْكُرُونَ {6} وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ **عَلَيْكُمْ**

[325] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

[326] Kunbül, bu kelimeyi رُؤُوسِ kelimesi üzerine atfederek kesre ile tilavet etti. Ferrâ'ya göre bazen bir isim başka bir isim üzerine atfedilirken yakın olan âmilin ameline itibar edilir fakat mana değişken de olabilir. Yani mana daha önce geçmiş olan âmile göre verilebilir. Bu âyette de aynı durum söz konusudur. Ayrıca Araplar meshi, ğasil (yıkama) anlamında da kullanmışlardır. Hafs ise fetha ile okur. Böylece Hafs, kelimeyi "vucûh" ve "eyd" kelimelerine atfeder. Zeccâc da ayakları yıkamanın vacib olduğunu, meshin caiz olmadığını ifade eder. Çünkü hem ellerin hem de ayakaların yıkanmasında bir belirleme, sınırlama olduğu halde mesh de bir sınırlama olmamıştır. Bu da atfın "vucûh" ve "yed" üzerine yapılmasının doğruluğunu kanıtlamaktadır. Rasulüllah'tan da ayakların yıkanması gerektiğine dair sahih rivayetler gelmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 222.,

[327] Bakara 2: 43. âyette açıklama geçti.

وَمِيثَاقَهُ الَّذِي **وَاثَقَكُمُ**و بِهِ إِذْ **قُلْتُمُ**و سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ {7} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلاَ **يَجْرِمَنَّكُمُ**و
شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَى أَلاَّ تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ خَبِيرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ {8} وَعَدَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُ**و مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ
{9} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ {10} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ **عَلَيْكُمُ**و إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا **إِلَيْكُمُ**و **أَيْدِيَهُمُ**و فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمُو **عَنْكُمُ**و وَاتَّقُوا اللهَ وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {11} وَلَقَدْ أَخَذَ اللهُ
مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَآئِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللهُ إِنِّي **مَعَكُمُ**و لَئِنْ أَقَمْتُمُ
الصَّلاَةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ **وَآمَنْتُمُ**و بِرُسُلِي **وَعَزَّرْتُمُوهُمُ**و وَأَقْرَضْتُمُ اللهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَأُكَفِّرَنَّ **عَنْكُمُ**و **سَيِّئَاتِكُمُ**و **وَلَأُدْخِلَنَّكُمُ**و جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ **مِنْكُمُ**و فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ {12} فَبِمَا **نَقْضِهِمُ**و **مِيثَاقَهُمُ**و **لَعَنَّاهُمُ**و
وَجَعَلْنَا **قُلُوبَهُمُ**و قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلاَ تَزَالُ
تَطَّلِعُ عَلَى خَآئِنَةٍ **مِنْهُمُ**و إِلاَّ قَلِيلاً **مِنْهُمُ**و فَاعْفُ **عَنْهُمُ**و وَاصْفَحْ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ {13} وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى أَخَذْنَا **مِيثَاقَهُمُ**و فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا
ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ **إِلَى**[328] يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللهُ بِمَا
كَانُوا يَصْنَعُونَ {14} يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ **جَاءَكُمُ**و رَسُولُنَا يُبَيِّنُ **لَكُمُ**و كَثِيرًا مِمَّا
كُنْتُمُو تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ { }[329] قَدْ **جَاءَكُمُ**و مِنَ اللهِ نُورٌ وَكِتَابٌ
مُبِينٌ {15} يَهْدِي بِهِ اللهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلاَمِ **وَيُخْرِجُهُمُ**و مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ **وَيَهْدِيهِمُ**و إِلَى **صِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {16} لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ

---

[328] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[329] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 110.

هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {17} وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللهِ
وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ **يُعَذِّبُكُمُو** **بِذُنُوبِكُمُو** بَلْ **أَنْتُمُو** بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ {18}
يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ **جَاءَكُمُو** رَسُولُنَا يُبَيِّنُ **لَكُمُو** عَلَى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا
جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلاَ نَذِيرٍ فَقَدْ **جَاءَكُمُو** بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
{19} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوْ نِعْمَةَ اللهِ **عَلَيْكُمُو** إِذْ جَعَلَ **فِيكُمُو**
أَنْبِيَآءَ **وَجَعَلَكُمُو** مُلُوكًا **وَآتَاكُمُو** مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ {20} يَا قَوْمِ
ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللهُ **لَكُمُو** وَلاَ تَرْتَدُّوا عَلَى **أَدْبَارِكُمُو** فَتَنْقَلِبُوا
خَاسِرِينَ {21} قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا حَتَّى يَخْرُجُوا
مِنْهَا فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ {22} قَالَ رَجُلاَنِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ اللهُ
عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا **دَخَلْتُمُوهُ** **فَإِنَّكُمُو** غَالِبُونَ وَعَلَى اللهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ
كُنْتُمُو مُؤْمِنِينَ {23} قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ
أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ {24} قَالَ رَبِّ إِنِّي لا أَمْلِكُ إِلاَّ نَفْسِي
وَأَخِي فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ {25} قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ **عَلَيْهِمُو***** أَرْبَعِينَ
سَنَةً*** يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلاَ تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ {26} وَاتْلُ **عَلَيْهِمُو** نَبَأَ
ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ
قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ {27} لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ
يَدِيَ[330] إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ **إِنِّيَ**[331] أَخَافُ اللهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ {28} إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ

---

[330] Kunbül, "yâ" harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 112.
[331] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ {29} فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ **أَخِيهِ** فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ {30} فَبَعَثَ اللهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْءَةَ **أَخِيهِ** قَالَ يَا وَيْلَتَا أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوْءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ {31} مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ **جَاءَتْهُمْ** رُسُلُنَا بِالبَيِّنَاتِ **ثُمَّ** إِنَّ كَثِيرًا **مِنْهُمْ** بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ {32} إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ **أَيْدِيهِمْ** **وَأَرْجُلُهُمْ** مِنْ خِلافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الأَرْضِ ذَلِكَ **لَهُمْ** خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا **وَلَهُمْ** فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ {33} إِلاَّ الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا **عَلَيْهِمْ** فَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {34} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ وَابْتَغُوا إِلَيهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ **لَعَلَّكُمْ** تُفْلِحُونَ {35} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ **لَهُمْ** مَا فِي الأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقُبِّلَ **مِنْهُمْ** **وَلَهُمْ** عَذَابٌ أَلِيمٌ {36} يُرِيدُونَ أَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا **هُمْ** بِخَارِجِينَ مِنْهَا **وَلَهُمْ** عَذَابٌ مُقِيمٌ {37} وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِنَ اللهِ وَاللهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {38} فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللهَ يَتُوبُ **عَلَيْهِ** إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {39} أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {40} يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لاَ يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا **بِأَفْوَاهِهِمْ** وَلَمْ تُؤْمِنْ **قُلُوبُهُمْ***** وَمِنَ الَّذِينَ هِادُوا*** سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ **أُوتِيتُمْ** هَذَا **فَخُذُوهُ** وَإِنْ لَمْ **تُؤْتَوْهُ** فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللهُ أَنْ يُطَهِّرَ **قُلُوبَهُمْ** **لَهُمْ**

فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ **وَلَهُمُو** فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ {41} سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ
لِلسُّحُتِ[332] فَإِنْ جَآؤُوكَ فَاحْكُمْ **بَيْنَهُمُو** أَوْ أَعْرِضْ **عَنْهُمُو** وَإِنْ تُعْرِضْ **عَنْهُمُو**
فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ **بَيْنَهُمُو** بِالْقِسْطِ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
{42} وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَاةُ فِيهَا حُكْمُ اللهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ {43} إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَاةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ
الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلاَ تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ وَلاَ تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلاً وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ
بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ {44} وَكَتَبْنَا **عَلَيْهِمُو** فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ
وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنفَ بِالْأَنفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ **وَالْجُرُوحُ**[333] قِصَاصٌ
فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
{45} وَقَفَّيْنَا عَلَى **آثَارِهِمُو** بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ **يَدَيْهِي** مِنَ التَّوْرَاةِ
وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ **فِيهِي** هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ **يَدَيْهِ** مِنَ التَّوْرَاةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً
لِلْمُتَّقِينَ {46} وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ **فِيهِي** وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ {47} وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ **يَدَيْهِي**
مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا **عَلَيْهِ** فَاحْكُم **بَيْنَهُمُو** بِمَا أَنْزَلَ اللهُ وَلاَ تَتَّبِعْ **أَهْوَاءَهُمُو** عَمَّا
جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلٍّ جَعَلْنَا **مِنكُمُو** شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللهُ **لَجَعَلَكُمُو** أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلَكِنْ **لِيَبْلُوَكُمُو** فِي مَآ **آتَاكُمُو** فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللهِ **مَرْجِعُكُمُو** جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُمُو بِمَا **كُنْتُمُو** **فِيهِي** تَخْتَلِفُونَ {48} **وَأَنُ**[334] احْكُمْ **بَيْنَهُمُو** بِمَآ أَنْزَلَ اللهُ وَلاَ

---

[332] Kunbül, سُحُت şeklinde orta harfi dame ile okudu. Hafs ise سُحْت şeklinde orta harfi sukûn ile tilavet eder. Bu kelime, سُحُت و سُحْت şeklinde hem damme hem de sukûn ile okunmaktadır. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 143.

[333] Kunbül, sadece bu kelimeyi başlangıç cümlesi, cümley-i istinafiye olarak merfû, diğerlerini nasb ile okudu. Hafs ise hepsini nasb ile okur. الْجُرُوح mübtedâ, قِصَاصٌ kelimesi de onun haberidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 227.

[334] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

تَتَّبِعْ **أَهْوَاءَهُمُو** **وَاحْذَرْهُمُو** أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ
أَنَّمَا يُرِيدُ اللهُ أَنْ **يُصِيبَهُمُو** بِبَعْضِ **ذُنُوبِهِمُو** وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ {49}
أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ {50} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ **بَعْضُهُمُو** أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ **يَتَوَلَّهُمُو**
مِنْكُمُو فَإِنَّهُ **مِنْهُمُو** إِنَّ اللهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {51} فَتَرَى الَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمُو مَرَضٌ يُسَارِعُونَ **فِيهِمُو** يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللهُ أَنْ يَأْتِيَ
بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَى مَا أَسَرُّوا فِي **أَنْفُسِهِمُو** نَادِمِينَ {52}
يَقُولُ[335] الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلاَءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللهِ جَهْدَ **أَيْمَانِهِمُو** **إِنَّهُمُو** **لَمَعَكُمُو**
حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو** فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ {53} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ **مِنْكُمُو**
عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللهُ بِقَوْمٍ **يُحِبُّهُمُو** وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى
الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَلاَ يَخَافُونَ لَوْمَةَ لاَئِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللهِ **يُؤْتِيهِي** مَنْ
يَشَاءُ وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {54} إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ **وَهُمُو** رَاكِعُونَ {55} وَمَنْ يَتَوَلَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا
فَإِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْغَالِبُونَ {56} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا
دِينَكُمُو **هُزُؤًا**[336] وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** وَالْكُفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا
اللهَ إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {57} وَإِذَا **نَادَيْتُمُو** إِلَى الصَّلاَةِ اتَّخَذُوهَا **هُزُؤًا** وَلَعِبًا ذَلِكَ
بِأَنَّهُمُو قَوْمٌ لاَ يَعْقِلُونَ {58} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقِمُونَ مِنَّا إِلاَّ أَنْ آمَنَّا
بِاللهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَأَنَّ **أَكْثَرَكُمُو** فَاسِقُونَ {59} قُلْ هَلْ
أُنَبِّئُكُمُو بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللهِ مَنْ لَعَنَهُ اللهُ وَغَضِبَ **عَلَيْهِي** وَجَعَلَ مِنْهُمُ

---

[335] Kunbül, yeni bir cümle olarak "vav"sız ref' ile okudu. Hafs ise "vav"lı okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 229.
[336] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَاناً وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ {60}
وَإِذَا **جَآؤُوكُمُ** قَالُوا آمَنَّا وَقَد دَخَلُوا بِالْكُفْرِ **وَهُمُ** قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا
يَكْتُمُونَ {61} وَتَرَى كَثِيرًا **مِنْهُمُ** يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ
السُّحُتَ[337] لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {62} لَوْلاَ يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ
قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ **السُّحُتَ** لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ {63} وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللهِ
مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ **أَيْدِيهِمُ** وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ **يَدَاهُ** مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ
كَثِيرًا **مِنْهُمُ** مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
إِلَى[338] يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُواْ نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا
وَاللهُ لاَ يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ {64} وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا **عَنْهُمُ**
سَيِّئَاتِهِمُ **وَلَأَدْخَلْنَاهُمُ** جَنَّاتِ النَّعِيمِ {65} وَلَوْ **أَنَّهُمُ** أَقَامُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ
وَمَا أُنْزِلَ **إِلَيهِمُ** مِنْ **رَبِّهِمُ** لَأَكَلُوا مِنْ **فَوْقِهِمُ** وَمِنْ تَحْتِ **أَرْجُلِهِمُ** **مِنْهُمُ** أُمَّةٌ
مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ **مِنْهُمُ** سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ {66} يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللهَ لاَ يَهْدِي
الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ {67} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ **لَسْتُمُ** عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَاةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ **إِلَيْكُمُ** مِنْ **رَبِّكُمُ** وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا **مِنْهُمُ** مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلاَ تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ {68} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
وَالصَّابِؤُونَ وَالنَّصَارَى مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وعَمِلَ صَالِحًا فَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُ**
وَلاَ **هُمُ** يَحْزَنُونَ {69} لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا **إِلَيْهِمُ** رُسُلاً كُلَّمَا
جَاءَهُمُ رَسُولٌ بِمَا لاَ تَهْوَى **أَنْفُسُهُمُ** فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ {70} وَحَسِبُوا
أَلاَّ تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ اللهُ **عَلَيْهِمُ** ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ **مِنْهُمُ** وَاللهُ

---

[337] Mâide 5: 42. âyette açıklama geçti.

[338] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl Hafs, tahkîk ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 118.

بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ {71} لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللهَ رَبِّي **وَرَبَّكُمْ** إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللهُ عَلَيهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ {72} لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ ثَالِثُ ثَلاَثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلاَّ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا **مِنْهُمْ** عَذَابٌ أَلِيمٌ {73} أَفَلاَ يَتُوبُونَ إِلَى اللهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {74} مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلاَّ رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلاَنِ الطَّعَامَ انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ {75} قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لاَ يَمْلِكُ **لَكُمْ** ضَرًّا وَلاَ نَفْعًا وَاللهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {76} قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لاَ تَغْلُوا فِي **دِينِكُمْ** غَيْرَ الْحَقِّ وَلاَ تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ {77} لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ {78} كَانُوا لاَ يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ **فَعَلُوهُ** لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ {79} تَرَى كَثِيرًا **مِنْهُمْ** يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ **لَهُمْ** **أَنْفُسُهُمْ** أَنْ سَخِطَ اللهُ **عَلَيْهِمْ** وَفِي الْعَذَابِ **هُمْ** خَالِدُونَ {80} وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ **إِلَيْهِ** مَا **اتَّخَذُوهُمْ** أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا **مِنْهُمْ** فَاسِقُونَ {81} لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ **أَقْرَبَهُمْ** مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ **مِنْهُمْ** قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا **وَأَنَّهُمْ** لاَ يَسْتَكْبِرُونَ {82} وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى **أَعْيُنَهُمْ** تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ {83} وَمَا لَنَا لاَ نُؤْمِنُ بِاللهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ {84} فَأَثَابَهُمُ اللهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ {85} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ {86} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ

تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللهُ **لَكُمُو** وَلاَ تَعْتَدُوا إِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ {87} وَكُلُوا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللهُ حَلاَلاً طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللهَ الَّذِي **أَنْتُمُو** بِهِ مُؤْمِنُونَ {88} لاَ يُؤَاخِذُكُمُ
اللهُ بِاللَّغْوِ فِي **أَيْمَانِكُمُو** وَلَكِنْ **يُؤَاخِذُكُمُو** بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشَرَةِ
مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ **أَهْلِيكُمُو** أَوْ **كِسْوَتُهُمُو** أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ **أَيْمَانِكُمُو** إِذَا **حَلَفْتُمُو** وَاحْفَظُوا **أَيْمَانَكُمُو** كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللهُ **لَكُمُو** آيَاتِهِ **لَعَلَّكُمُو** تَشْكُرُونَ {89} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ
وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلاَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ **فَاجْتَنِبُوهُو** **لَعَلَّكُمُو** تُفْلِحُونَ {90}
إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ **وَيَصُدَّكُمُو**
عَنْ ذِكْرِ اللهِ وَعَنِ الصَّلاَةِ فَهَلْ **أَنْتُمُو** مُنْتَهُونَ {91} وَأَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَاحْذَرُوا فَإِنْ **تَوَلَّيْتُمُو** فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلاَغُ الْمُبِينُ {92} لَيْسَ عَلَى
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوا وَأَحْسَنُوا وَاللهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ {93} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ تَنَالُهُ **أَيْدِيكُمُو** **وَرِمَاحُكُمُو** لِيَعْلَمَ اللهُ مَنْ
يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ {94} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لاَ تَقْتُلُوا الصَّيْدَ **وَأَنْتُمُو** حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ **مِنْكُمُو** مُتَعَمِّدًا **فَجَزَاءُ مِثْلِ**[339] مَا قَتَلَ مِنَ
النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ **مِنْكُمُو** هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِينَ أَوْ عَدْلُ
ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللهُ عَمَّا سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللهُ **مِنْهُو** وَاللهُ
عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ {95} أُحِلَّ **لَكُمُو** صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا **لَكُمُو** وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ

[339] Kunbül, جَزَاءُ kelimesini tenvin'siz, مِثْلِ kelimesini de kesreli olarak izafetle okudu. Hafs ise جَزَاءٌ kelimesini tenvinli, مِثْلُ kelimesini de ref' ile okur. Hafs'ın tilavetine göre tenvinli okunduğunda جَزَاءٌ mübtedâ, مِثْلُ de haberi olur. Kunbül'ün tilavetine göre ise جَزَاءُ kelimesi mübtedâ olarak ref' ile, مِثْلِ kelimesi de muzâfun ileyh olarak kesreli okunur. Mezhep imamları âyetin tefsirinde ihtilafa düşmüşlerdir. Daha geniş bilgi için fıkıh kitaplarına bakılabilir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 235.

عَلَيْكُمُو صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمُو حُرُمًا وَاتَّقُوا اللهَ الَّذِي إِلَيْهِي تُحْشَرُونَ {96} جَعَلَ
اللهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلاَئِدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ
اللهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {97} اِعْلَمُوا
أَنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {98} مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلاَّ الْبَلاَغُ وَاللهُ
يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ {99} قُلْ لاَ يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمُو تُفْلِحُونَ {100} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لاَ تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ[340] تُبْدَ لَكُمُو تَسُؤْكُمُو وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ
يُنْزَلُ[341] الْقُرَانُ تُبْدَ لَكُمُو عَفَا اللهُ عَنْهَا وَاللهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ {101} قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ
مِنْ قَبْلِكُمُو ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ {102} مَا جَعَلَ اللهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلاَ سَائِبَةٍ وَلاَ
وَصِيلَةٍ وَلاَ حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمُو لاَ يَعْقِلُونَ
{103} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُو تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا
عَلَيْهِي آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمُو لاَ يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلاَ يَهْتَدُونَ {104} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمُو أَنْفُسَكُمُو لاَ يَضُرُّكُمُو مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمُو إِلَى اللهِ
مَرْجِعُكُمُو جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمُو بِمَا كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {105} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ
بَيْنِكُمُو إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمُو أَوْ آخَرَانِ
مِنْ غَيْرِكُمُو إِنْ أَنْتُمُو ضَرَبْتُمُو فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمُو مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبِسُونَهُمَا
مِنْ بَعْدِ الصَّلاَةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللهِ إِنِ ارْتَبْتُمُو لاَ نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى وَلاَ
نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللهِ إِنَّا إِذًا لَمِنَ الْآثِمِينَ {106} فَإِنْ عُثِرَ عَلَى أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا
فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتُحِقَّ[342] عَلَيْهِمُ الْأَوْلَيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللهِ

---

340 Kunbül, ikinci “hemze”yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 124.

341 Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

342 Kunbül, اسْتُحِقَّ şeklinde okudu. Hafs ise اسْتَحَقَّ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 238.

لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ {107} ذَلِكَ
أَدْنَى أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَى وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَانٌ بَعْدَ **أَيْمَانِهِمْ**و وَاتَّقُوا اللهَ
وَاسْمَعُوا وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ {108} يَوْمَ يَجْمَعُ اللهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا
أُجِبْتُمْو قَالُوا لاَ عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ {109} إِذْ قَالَ اللهُ يَا عِيسَى
ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ **الْقُدُسِ**[343] تُكَلِّمُ النَّاسَ
فِي الْمَهْدِ وَكَهْلاً وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَاةَ وَالإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ
كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الأَكْمَهَ وَالأَبْرَصَ بِإِذْنِي
وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوتَى بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ **جِئْتَهُمْ**و بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا **مِنْهُمْ**و إِنْ هَذَا إِلاَّ سِحْرٌ مُبِينٌ {110} وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ
آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّنَا مُسْلِمُونَ {111} إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ **يُنَزِّلَ**[344] عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا
اللهَ إِنْ **كُنْتُمْ**و مُؤْمِنِينَ {112} قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ
قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ {113} قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللهمَّ رَبَّنَا
أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيداً لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ {114} قَالَ اللهُ إِنِّي **مُنَزِّلُهَا**[345] **عَلَيْكُمْ**و فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ **مِنْكُمْ**و
فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لاَ أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ {115} وَإِذْ قَالَ اللهُ يَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ **أَأَنْتَ**[346] قُلتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي **وَأُمِّي**[347] إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا
يَكُونُ **لِي** أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ
أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ {116} مَا قُلْتُ **لَهُمْ**و إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي

---

[343] Bakara 2: 253. âyette açıklama geçti.
[344] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.
[345] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.
[346] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[347] Bakara 2: 30. âyete bakınız.

بِهِ أَنْ[348] اعْبُدُوا اللّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا
تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {117} إِنْ
تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {118} قَالَ
اللّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {119} لِلَّهِ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {120}

سُورَةُ الْأَنْعَامِ
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٦٧
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ { }[349] ثُمَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ {1} هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلاً
وَأَجَلٌ مُسمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ {2} وَهُوَ اللّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ
سِرَّكُمْ وَجَهرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ {3} وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ
إِلاَّ كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ {4} فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنبَاءُ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُونَ {5} أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي
الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ
تَحتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ {6} وَلَوْ نَزَّلْنَا
عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلاَّ سِحْرٌ
مُبِينٌ {7} وَقَالُوا لَوْلا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لا يُنْظَرُونَ

[348] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[349] Kunbül âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 128.

{8} وَلَوْ **جَعَلْنَاهُ**و مَلَكًا **لَجَعَلْنَاهُ**و رَجُلاً وَلَلَبَسْنَا **عَلَيْهِمْ**و مَا يَلْبِسُونَ {9}
وَلَقَدْ[350] اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا **مِنْهُمْ**و مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِؤُونَ {10} قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انْظُرُواْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ
{11} قُل لِمَنْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُل لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ
لَيَجْمَعَنَّكُمْو إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لاَ رَيْبَ **فِيهِ**ي اَلَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمْ**و **فَهُمْ**و لاَ يُؤْمِنُونَ
{12} وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {13} قُلْ أَغَيْرَ اللهِ
أَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلاَ يُطْعَمُ قُلْ إِنِّيَ أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ
أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {14} قُلْ **إِنِّيَ**[351] أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ
رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ {15} مَنْ يُصْرَفْ **عَنْهُ**و يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ الْفَوْزُ
الْمُبِينُ {16} وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ
فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {17} وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ
{18} قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادةً قُلِ اللهُ شَهِيدٌ بِيْنِي **وَبَيْنَكُمْ**و وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا
الْقُرَانُ[352] لِأُنْذِرَكُم بِهِ وَمَنْ بَلَغَ **أَئِنَّكُمْ**و[353] لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللهِ آلِهَةً أُخْرَى قُلْ لاَ
أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنَّنِي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ {19} اَلَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ
يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ اَلَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمْ**و **فَهُمْ**و لاَ يُؤْمِنُونَ {20} وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ {21} وَيَوْمَ
نَحْشُرُهُمْو جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ **شُرَكَآؤُكُمْ**و اَلَّذِينَ **كُنْتُمْ**و تَزْعُمُونَ
{22} ثُمَّ لَمْ تَكُنْ **فِتْنَتُهُمْ**و إِلاَّ أَنْ قَالُوا وَاللهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ {23} اُنْظُرْ
كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى **أَنْفُسِهِمْ**و وَضَلَّ **عَنْهُمْ**و مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {24} **وَمِنْهُمْ**و مَنْ
يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى **قُلُوبِهِمْ**و أَكِنَّةً أَنْ **يَفْقَهُوهُ**و وَفِي **آذَانِهِمْ**و وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا

[350] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[351] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[352] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.
[353] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

كُلَّ آيَةٍ لاَ يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَآؤُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلاَّ
أَسَاطِيرُ الأَوَّلِينَ {25} وَهُمُو يَنْهَوْنَ عَنْهُو وَيَنْأَوْنَ عَنْهُو وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلاَّ
أَنْفُسَهُمُو وَمَا يَشْعُرُونَ {26} وَلَوْ تَرَى إِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلاَ
نُكَذِّبُ[354] بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {27} بَلْ بَدَا لَهُمُو مَا كَانُوا يُخْفُونَ
مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُو وَإِنَّهُمُو لَكَاذِبُونَ {28} وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلاَّ
حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ {29} وَلَوْ تَرَى إِذْ وُقِفُوا عَلَى رَبِّهِمُو قَالَ أَلَيْسَ
هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمُو تَكْفُرُونَ {30} قَدْ خَسِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللهِ حَتَّى إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَى مَا فَرَّطْنَا
فِيهَا وَهُمُو يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمُو عَلَى ظُهُورِهِمُو أَلاَ سَاءَ مَا يَزِرُونَ {31} وَمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا إِلاَّ لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلاَ تَعْقِلُونَ[355] {32} قَدْ
نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمُو لاَ يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللهِ
يَجْحَدُونَ {33} وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَى مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّى
أَتَاهُمُو نَصْرُنَا وَلاَ مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَإِ الْمُرْسَلِينَ {34} وَإِنْ
كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمُو فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي
السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمُو بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللهُ لَجَمَعَهُمُو عَلَى الْهُدَى فَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ
{35} إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللهُ ثُمَّ إِلَيْهِي يُرْجَعُونَ
{36} وَقَالُوا لَوْلاَ نُزِّلَ عَلَيْهِي آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ[356] آيَةً
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمُو لاَ يَعْلَمُونَ {37} وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الأَرْضِ وَلاَ طَائِرٍ يَطِيرُ

---

[354] Kunbül, haber olarak her iki kelimeyi de ref' ile okudu. Hafs ise temmennî'nin cevabı olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 247; Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 155.

[355] Kunbül, haber anlmında gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise hitâb anlamında muhâtab sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 246.

[356] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

بِجَنَاحَيْهِ إِلاَّ أُمَمٌ **أَمْثَالُكُم** مَا فَرَّطْنَا فِي الكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَى **رَبِّهِمْ** يُحْشَرُونَ
{38} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَإِ اللهُ **يُضْلِلْهُ** وَمَنْ
يَشَأْ **يَجْعَلْهُ** عَلَى **صِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {39} قُلْ **أَرَأَيْتُكُمْ** إِنْ **أَتَاكُمْ** عَذَابُ اللهِ أَوْ
أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللهِ تَدْعُونَ إِنْ **كُنْتُمْ** صَادِقِينَ {40} بَلْ **إِيَّاهُ** تَدْعُونَ
فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ **إِلَيْهِ** إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ {41} وَلَقَدْ أَرْسَلنَآ إِلَى
أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ **فَأَخَذْنَاهُمْ** بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ **لَعَلَّهُمْ** يَتَضَرَّعُونَ {42} فَلَوْلَا إِذْ
جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِن قَسَتْ **قُلُوبُهُمْ** وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
{43} فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا **عَلَيْهِمْ** أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا
أُوتُوا **أَخَذْنَاهُمْ** بَغْتَةً فَإِذَا **هُمْ** مُبْلِسُونَ {44} فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {45} قُلْ **أَرَأَيْتُمْ** إِنْ أَخَذَ اللهُ **سَمْعَكُمْ** **وَأَبْصَارَكُمْ**
وَخَتَمَ عَلَى **قُلُوبِكُمْ** مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللهِ **يَأْتِيكُمْ** بِهِ أُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الآيَاتِ ثُمَّ **هُمْ**
يَصْدِفُونَ {46} قُلْ **أَرَأَيْتَكُمْ** إِنْ **أَتَاكُمْ** عَذَابُ اللهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلاَّ
الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ {47} وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلاَّ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ
فَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمْ** وَلاَ **هُمْ** يَحْزَنُونَ {48} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ {49} قُلْ لاَ أَقُولُ **لَكُمْ** عِنْدِي خَزَآئِنُ اللهِ وَلا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلا
أَقُولُ **لَكُمْ** إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلاَّ مَا يُوحَى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلاَ
تَتَفَكَّرُونَ {50} وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوا إِلَى **رَبِّهِمْ** لَيْسَ **لَهُمْ** مِنْ دُونِهِ
وَلِيٌّ وَلاَ شَفِيعٌ **لَعَلَّهُمْ** يَتَّقُونَ {51} وَلاَ تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ **رَبَّهُمْ** بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ **حِسَابِهِمْ** مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ **عَلَيْهِمْ**
مِنْ شَيْءٍ **فَتَطْرُدَهُمْ** فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ {52} وَكَذَلِكَ فَتَنَّا **بَعْضَهُمْ** بِبَعْضٍ
لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللهُ **عَلَيْهِمْ** مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ {53} وَإِذَا

جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلاَمٌ عَلَيْكُمُو كَتَبَ رَبُّكُمُو عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ
إِنَّهُ[357] مَنْ عَمِلَ مِنْكُمُو سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{54} وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ {55} قُلْ إِنِّي نُهِيتُ
أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللهِ قُلْ لاَ أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمُو قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُهْتَدِينَ {56} قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمُو بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ
بِهِ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ {57} قُل لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا
تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمُو وَاللهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ {58} وَعِنْدَهُ
مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لاَ يَعْلَمُهَا إِلاَّ هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلاَّ
يَعْلَمُهَا وَلاَ حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الأَرْضِ وَلاَ رَطْبٍ وَلاَ يَابِسٍ إِلاَّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ {59}
وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمُو بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمُو بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمُو فِيهِي لِيُقْضَى
أَجَلٌ مُسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِي مَرْجِعُكُمُو ثُمَّ يُنَبِّئُكُمُو بِمَا كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {60} وَهُوَ الْقَاهِرُ
فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمُو حَفَظَةً حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُو[358] الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُو رُسُلُنَا
وَهُمُو لاَ يُفَرِّطُونَ {61} ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللهِ مَوْلاَهُمُ الْحَقِّ أَلاَ لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ
الْحَاسِبِينَ {62} قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمُو مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً
لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا[359] مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ {63} قُلِ اللهُ يُنْجِيكُمُو[360] مِنْهَا
وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمُو تُشْرِكُونَ {64} قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمُو
عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمُو أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمُو أَوْ يَلْبِسَكُمُو شِيَعاً وَيُذِيقَ بَعْضَكُمُو

---

[357] Kunbül her ikisini de إِنَّ şeklinde kesre ile okudu. Hafs ise أَنَّ şeklinde fetha ile okur. Kelimenin kesre ve fetha ile harekelenmesi konusunda nahivciler arasında önemli ihtilaflar vardır. Zeccâc, birinci kelimenin nasb konumunda bulunduğunu, ikincisinin de onu tekit edici olduğunu dolayısıyla ikincisinin de fethalı okunması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 252.

[358] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[359] Kunbül, haber anlamında gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise hitâb anlamında muhâtab sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 141.

[360] Kunbül tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 255.

بَأْسَ **بَعْضٍ**[361] أُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ **لَعَلَّهُمُو** يَفْقَهُونَ {65} وَكَذَّبَ بِهِ
قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُل لَسْتُ **عَلَيْكُمُو** بِوَكِيلٍ **{66}**[362] لِكُلِّ نَبَإٍ مُسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ {67} وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ **عَنْهُمُو** حَتَّى يَخُوضُوا
فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلاَ تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرَى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
{68} وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ **حِسَابِهِمُو** مِنْ شَيْءٍ وَلَكِن ذِكْرَى **لَعَلَّهُمُو**
يَتَّقُونَ {69} وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا **دِينَهُمُو** لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهِ
أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللهِ وَلِيٌّ وَلاَ شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ
لاَ يُؤْخَذْ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا **لَهُمُو** شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ {70} قُلْ أَنَدْعُوا مِنْ دُونِ اللهِ مَا لاَ يَنْفَعُنَا وَلاَ يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَى
أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ
يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى ائْتِنَا قُلْ إِنَّ هُدَى اللهِ هُوَ الْهُدَى وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ
{71} وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلاَةَ **وَاتَّقُوهُ** وَهُوَ الَّذِيَ **إِلَيْهِي** تُحْشَرُونَ {72} وَهُوَ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُن فَيَكُونُ **{ }**[363] قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ
الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوَرِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ {73} وَإِذْ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ **لِأَبِيهِي** آزَرَ أَتَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً **إِنِّيَ**[364] أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ
{74} وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ
{75} فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ
الآفِلِينَ {76} فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِي

---

[361] Kunbül vasıl halinde dammeli okudu. Hafs ise kesrenin tenviniyle okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 104.

[362] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 135.

[363] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 136.

[364] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ {77} فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا
أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ {78} إِنِّي وَجَّهْتُ **وَجْهِي**[365]
لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ {79} وَحَآجَّهُ قَوْمُهُ
قَالَ أَتُحَاجُّونِّي فِي اللهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلاَ أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلاَ تَتَذَكَّرُونَ {80} وَكَيْفَ أَخَافُ مَا **أَشْرَكْتُمُو** وَلاَ
تَخَافُونَ **أَنَّكُمُو** **أَشْرَكْتُمُو** بِاللهِ مَا لَمْ **يُنْزِلْ**[366] بِهِ **عَلَيْكُمُو** سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ
بِالْأَمْنِ إِنْ **كُنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {81} الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا **إِيمَانَهُمُو** بِظُلْمٍ أُولَئِكَ
لَهُمُ الْأَمْنُ **وَهُمُو** مُهْتَدُونَ {82} وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ
دَرَجَاتِ[367] مَنْ نَشَاءُ **إِنَّ**[368] رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ {83} وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ
كُلاًّ هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {84} **وَزَكَرِيَّاءَ**[369] وَيَحْيَى وَعِيسَى
وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ {85} وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلاًّ فضَّلْنَا عَلَى
الْعَالَمِينَ {86} وَمِنْ **آبَائِهِمُو** **وَذُرِّيَّاتِهِمُو** **وَإِخْوَانِهِمُو** **وَاجْتَبَيْنَاهُمُو** **وَهَدَيْنَاهُمُو**
إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {87} ذَلِكَ هُدَى اللهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحَبِطَ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {88} أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ {89}

---

[365] Kunbül, "yâ" harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 137.

[366] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

[367] Kunbül tenvinsiz okudu. Hafs ise tenvinli okur. Kunbül'ün tenvinsiz tilavetine göre "*yükseltilen*" ile kastedilen insandır. Hafs'ın tenvinli okuyuşa göre ise "*yükseltilen*" ile kastedilen insanın amelleridir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 259.

[368] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[369] Kunbül, kelimenin sonuna fethalı bir "hemze" dahil ederek وَ زَكَرِيَّاءَ şeklinde okudu. Hafs ise وَ زَكَرِيَّا şeklinde "hemze"siz okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 106.

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ قُلْ لاَ أَسْأَلُكُمُو عَلَيْهِي أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلاَّ
ذِكْرَى لِلْعَالَمِينَ {90} وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِنْ
شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ يَجْعَلُونَهُ[370]
قَرَاطِيسَ يُبْدُونَهَا وَيُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمُو مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمُو وَلاَ آبَاؤُكُمُو قُلِ اللَّهُ
ثُمَّ ذَرْهُمُو فِي خَوْضِهِمُو يَلْعَبُونَ {91} وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُو مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي
بَيْنَ يَدَيْهِي وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمُو
عَلَى صَلاَتِهِمُو يُحَافِظُونَ {92} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوْحِيَ
إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِي شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي
غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلاَئِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمُو أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْهُونِ بِمَا كُنْتُمُو تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمُو عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ {93}
وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمُو أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمُو مَا خَوَّلْنَاكُمُو وَرَاءَ ظُهُورِكُمُو
وَمَا نَرَى مَعَكُمُو شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمُو أَنَّهُمُو فِيكُمُو شُرَكَاءُ لَقَد تَّقَطَّعَ بَيْنَكُمُو
وَضَلَّ عَنْكُمُو مَا كُنْتُمُو تَزْعُمُونَ {94} إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيْتِ[371] وَمُخْرِجُ الْمَيْتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ {95} فَالِقُ الإِصْبَاحِ
وَجَاعِلُ اللَّيْلِ[372] سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ
{96} وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا

---

[370] Kunbül, يَجْعَلُونَه ، يُبْدُونَهَا وَ يُخْفُونَ her üç fiili de haber anlamında gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise hitâb anlamında muhâtab sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 261.

[371] Kunbül tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 140.

[372] Kunbül وَ جَاعِلُ اللَّيْلِ şeklinde izâfetle okudu. Kunbül, daha önce geçen فَالِقُ الإِصْبَاحِ cümlesine atfederek okudu. Hafs ise وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ fiiline atfederek fiil-i mâzî sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 263.

الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {97} وَهُوَ الَّذِي **أَنشَأَكُمُو** مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ **فَمُسْتَقِرٌّ**[373]
وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ {98} وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا **مِنْهُو** خَضِرًا نُخْرِجُ **مِنْهُو** حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ
النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي **ذَلِكُمُو** لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {99}
وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ **وَخَلَقَهُمُو** وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يَصِفُونَ {100} بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ
صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {101} ذَلِكُمُ اللَّهُ **رَبُّكُمُو** لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ **فَاعْبُدُوهُو** وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ {102} لَا تُدْرِكُهُ
الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ {103} قَدْ **جَاءَكُمُو** بَصَائِرُ مِنْ
رَبِّكُمُو فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا **عَلَيْكُمُو** بِحَفِيظٍ {104}
وَكَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا **دَارَسْتَ**[374] وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {105} اتَّبِعْ
مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ {106} وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ **عَلَيْهِمُو** حَفِيظًا وَمَا أَنْتَ **عَلَيْهِمُو** بِوَكِيلٍ {107} وَلَا
تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ
عَمَلَهُمُو ثُمَّ إِلَى **رَبِّهِمُو** **مَرْجِعُهُمُو** **فَيُنَبِّئُهُمُو** بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {108} وَأَقْسَمُوا
بِاللَّهِ جَهْدَ **أَيْمَانِهِمُو** لَئِنْ **جَاءَتْهُمُو** آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا

---

[373] Kunbül, kesre ile فَمُسْتَقِرٌّ şeklinde okudu. Hafs ise مُسْتَوْدَعٌ kelimesine atfederek فَمُسْتَقَرٌّ şeklinde fetha ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 263.

[374] Kunbül, فَاعَلَ vezninde دَارَسْتَ şeklinde okudu. Hafs ise دَرَسْتَ şeklinde sülâsî mücerred bir vezinle okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 264.

يُشْعِرُكُمُو **إِنَّهَا**[375] إِذَا جَاءَتْ لاَ يُؤْمِنُونَ {109} وَنُقَلِّبُ **أَفْئِدَتَهُمُو** **وَأَبْصَارَهُمُو**
كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ **وَنَذَرُهُمُو** فِي **طُغْيَانِهِمُو** يَعْمَهُونَ {110} وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا
إِلَيْهِمُ الْمَلاَئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا **عَلَيْهِمُو** كُلَّ شَيْءٍ قُبُلاً مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلاَّ
أَنْ يَشَاءَ اللهُ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** يَجْهَلُونَ {111} وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا
شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي **بَعْضُهُمُو** إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ
مَا **فَعَلُوهُو** **فَذَرْهُمُو** وَمَا يَفْتَرُونَ {112} وَلِتَصْغَى **إِلَيْهِي** أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ **وَلِيَرْضَوْهُو** وَلِيَقْتَرِفُوا مَا **هُمُو** مُقْتَرِفُونَ {113} أَفَغَيْرَ اللهِ أَبْتَغِي حَكَمًا
وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلاً وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ
مُنْزَلٌ[376] مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ {114} وَتَمَّتْ **كَلِمَاتُ**[377]
رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلاً لاَ مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {115} وَإِنْ تُطِعْ أَكْثَرَ
مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلاَّ الظَّنَّ وَإِنْ **هُمُو** إِلاَّ يَخْرُصُونَ
{116} إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ {117}
فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللهِ **عَلَيْهِي** إِنْ **كُنْتُمُو** بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ {118} وَمَا **لَكُمُو** أَلاَّ
تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللهِ **عَلَيْهِي** وَقَدْ **فُصِّلَ**[378] **لَكُمُو** مَا **حُرِّمَ** **عَلَيْكُمُو** إِلاَّ مَا
اضْطُرِرْتُمُو **إِلَيْهِي** وَإِنَّ كَثِيرًا **لَيضِلُّونَ**[379] **بِأَهْوَائِهِمُو** بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ {119} وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا

---

[375] Kunbül, "hemze"yi kesre ile إِنَّهَا şeklinde okudu. Hafs ise fetha ile أَنَّهَا şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 265.

[376] Enâm 6: 114. âyette açıklama geçti.

[377] Kunbül çoğul sîğa ile okudu. Hafs ise müfret bir sîğa ile okur. Kunbül لاَ مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ Enam 6: 115. âyetinin okunuşunu delil gösterir. Hafs ise وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ الْحُسْنَى Â'raf 7: 137. âyetinin okunuşun delil gösterir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 148.

[378] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirerek tilavet eder. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 109.

[379] Kunbül, fiili müteaddî olarak rubâî mücerret vezninde okudu. Hafs ise lâzım fiil olarak sülâsî mücerret vezninde okudu. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 168.

كَانُوا يَقْتَرِفُونَ {120} وَلاَ تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللهِ عَلَيْهِي وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ
الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَآئِهِمُو لِيُجَادِلُوكُمُو وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمُو إِنَّكُمُو لَمُشْرِكُونَ
{121} أَوَ مَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُو وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ
فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {122}
وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلاَّ بِأَنْفُسِهِمُو
وَمَا يَشْعُرُونَ {123} وَإِذَا جَاءَتْهُمُو آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى مِثْلَ مَا أُوتِيَ
رُسُلُ اللهِ اَللهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللهِ
وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ {124} فَمَنْ يُرِدِ اللهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ
لِلْإِسْلاَمِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيْقًا[380] حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ[381] فِي
السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ {125} وَهَذَا سِرَاطُ
رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ {126} لَهُمُو دَارُ السَّلاَمِ عِنْدَ
رَبِّهِمُو وَهُوَ وَلِيُّهُمُو بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {127} وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمُو[382] جَمِيعًا يَا مَعْشَرَ
الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمُو مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَآؤُهُمُو مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا
بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَّلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمُو خَالِدِينَ فِيهَا إِلاَّ مَا شَاءَ
اللهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ {128} وَكَذَلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ {129} يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمُو رُسُلٌ مِنْكُمُو يَقُصُّونَ
عَلَيْكُمُو آيَاتِي وَيُنْذِرُونَكُمُو لِقَاءَ يَوْمِكُمُو هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمُو أَنَّهُمُو كَانُوا كَافِرِينَ {130} ذَلِكَ أَنْ لَمْ

---

[380] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Kelimenin aslı ضَيْيِقٌidi. Kunbül, ikinci "yâ" harfini hazfetti. Hafs ise idgâm ederek okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 110.

[381] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile tilavet eder. Kunbül kelimeyi صَعِدَ يَصْعَدُ vezninden Hafs ise تَصَعَّدَ يَتَصَعَّدُ vezninde okur. Sonra "tâ" harfi "sad" harfine idgâm edildi. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 149.

[382] Kunbül, "nun" harfiyle okudu. Hafs ise "yâ" harfiyle okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 110.

يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ {131} وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا
وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ {132} وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ **يُذْهِبْكُمُو**
وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ **بَعْدِكُمُو** مَا يَشَاءُ كَمَآ **أَنْشَأَكُمُو** مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ {133} إِنَّ
مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَا **أَنْتُمُو** بِمُعْجِزِينَ {134} قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى **مَكَانَتِكُمُو**
إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ
{135} وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ **بِزَعْمِهِمُو**
وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ **لِشُرَكَآئِهِمُو** فَلَا يَصِلُ إِلَى اللهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى
شُرَكَائِهِمُو سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ {136} وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ
أَوْلَادِهِمُو **شُرَكَآؤُهُمُو** **لِيُرْدُوهُمُو** وَلِيَلْبِسُوا **عَلَيْهِمُو** **دِينَهُمُو** وَلَوْ شَاءَ اللهُ مَا **فَعَلُوهُو**
فَذَرْهُمُو وَمَا يَفْتَرُونَ {137} وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ
نَشَاءُ **بِزَعْمِهِمُو** وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً
عَلَيْهِي **سَيَجْزِيهِمُو** بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {138} وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ
خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ **مَيْتَةٌ**[383] **فَهُمُو** **فِيهِي** شُرَكَاءُ
سَيَجْزِيهِمُو **وَصْفَهُمُو** إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ {139} قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ **قَتَّلُوا**[384]
أَوْلَادَهُمُو سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللهُ افْتِرَاءً عَلَى اللهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ {140} وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ
وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا **أُكْلُهُ**[385] وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ

---

[383] Kunbül ve Hafs âyette geçen كَانَ fiilinin her ikisini de "yâ" ile okudular. Ancak مَيْتَتٌkelimesini Kunbül, hakikî müennes olmadığı için "yâ ile okudu. Hafs ise fiilin haberi olarak مَيْتَةً şeklinde nasb ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 274.

[384] Kunbül, katlin (öldürmenin) tekrar tekrar yapılması anlamında fiili teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile tilavet eder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 146.

[385] Kunbül, أَكْلُه şeklinde sukûn ile okudu. Hafs ise أُكُلُه şeklinde damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshîl li kıraâti't-tenzîl*, s. 146.

وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حِصَادِهِ[386] وَلاَ تُسْرِفُوا إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ {141} وَمِنَ
الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللهُ وَلاَ تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمُو عَدُوٌّ
مُبِينٌ {142} ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعَزِ[387] اثْنَيْنِ قُلْ آلذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِي أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ نَبِّؤُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنتُمُو صَادِقِينَ
{143} وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ آلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا
اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِي أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ أَمْ كُنتُمُو شُهَدَاءَ إِذْ[388] وَصَّاكُمُ اللهُ بِهَذَا فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ {144} قُلْ لاَ أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلاَّ أَنْ
تَكُونَ[389] مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللهِ بِهِ
فَمَنُ[390] اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلاَ عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {145} وَعَلَى الَّذِينَ
هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفُرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمُو شُحُومَهُمَا إِلاَّ مَا
حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمُو بِبَغْيِهِمُو وِإِنَّا
لَصَادِقُونَ {146} فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمُو ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلاَ يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ
الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ {147} سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلاَ آبَاؤُنَا وَلاَ

---

386 Kunbül, حِصَادِهِ şeklinde "hâ"nın kesriyle okudu. Hafs ise حَصَادِهِ şeklinde "hâ"nın fethiyle okur. Ferrâ, kesreli okuyuşun Hicaz, fethalı okuyuşun da Necd ve Temîm lügatı olduğunu söyledi. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 275.

387 Kunbül "ayn" harfini fethayla okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Her iki okuyuş biçimi Arapça'nın özelliğinden ileri gelmektedir. Asıl olan kelimenin sukûn ile okunmasıdır. Çünkü bu kelime, مَاعِزٌ kelimesinin çoğuludur. Tıpkı تَاجِرٌ ve تَجْرٌ kelimesi gibi. Sukûn ile okuyanların delili şudur: الضَّأْنُ kelimesindeki "hemze"nin sukûn ile okunuşu konusunda icmâ oluşmuştur. Bu kelime de tıpkı مَاعِزٌ kelimesi gibi ضَائِنٌ kelimesinin çoğuludur. ء ve ع harfleri boğaz harflerindendir. Bu gibi kelimeleri sukûn ile okumak asıl olsa da boğaz harlerini Araplar fetha ile de telaffuz etmişlerdir. اَلزَّهْرُ اَلنَّهْرُ، اَلنَّهَرُ، اَلزَّهَرُ kelimeleri de bunun gibidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 276.

388 Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

389 Kunbül, hitâb ifadesiyle تَكُونَ şeklinde okudu. Hafs ise gâib ifadesiyle يَكُونَ şeklinde tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 276.

390 Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ **عِنْدَكُمُو**
مِنْ عِلْمٍ **فَتُخْرِجُوهُو** لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلاَّ الظَّنَّ وَإِنْ **أَنْتُمُو** إِلاَّ تَخْرُصُونَ {148} قُلْ
فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ **لَهَدَاكُمُو** أَجْمَعِينَ {149} قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ الَّذِينَ
يَشْهَدُونَ أَنَّ اللهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلاَ تَشْهَدْ **مَعَهُمُو** وَلاَ تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ **وَهُمُو بِرَبِّهِمُو** يَعْدِلُونَ {150} قُلْ تَعَالَوْا
أَتْلُ مَا حَرَّمَ **رَبُّكُمُو عَلَيْكُمُو** أَلاَّ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلاَ تَقْتُلُوا
أَوْلاَدَكُمُو مِنْ إِمْلاَقٍ نَحْنُ **نَرْزُقُكُمُو وَإِيَّاهُمُو** وَلاَ تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطَنَ وَلاَ تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ **ذَلِكُمُو وَصَّاكُمُو** بِهِ **لَعَلَّكُمُو** تَعْقِلُونَ
{151} وَلاَ تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلاَّ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ
وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لاَ نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا وَإِذَا **قُلْتُمُو** فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى
وَبِعَهْدِ اللهِ أَوْفُوا **ذَلِكُمُو وَصَّاكُمُو** بِهِ **لَعَلَّكُمُو تَذَكَّرُونَ**[391] {152} وَأَنَّ هَذَا
صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا **فَاتَّبِعُوهُو** وَلاَ تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ **بِكُمُو** عَنْ سَبِيلِهِ **ذَلِكُمُو**
وَصَّاكُمُو بِهِ **لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ {153} ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
أَحْسَنَ وَتَفْصِيلاً لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً **لَعَلَّهُمُو** بِلِقَاءِ **رَبِّهِمُو** يُؤْمِنُونَ {154}
وَهَذَا كِتَابٌ **أَنْزَلْنَاهُو** مُبَارَكٌ **فَاتَّبِعُوهُو** وَاتَّقُوا **لَعَلَّكُمُو** تُرْحَمُونَ {155} أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا
أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ **دِرَاسَتِهِمُو** لَغَافِلِينَ {156} أَوْ
تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى **مِنْهُمُو** فَقَدْ **جَاءَكُمُو** بَيِّنَةٌ مِنْ **رَبِّكُمُو**
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ
يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ {157} هَلْ يَنْظُرُونَ إِلاَّ أَنْ
تَأْتِيَهُمُ الْمَلاَئِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ
لاَ يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوا

[391] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

إِنَّا مُنْتَظِرُونَ {158} إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمُو وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمُو فِي شَيْءٍ
إِنَّمَا أَمْرُهُمُو إِلَى اللهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمُو بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ {159} مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ
عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلاَ يُجْزَى إِلاَّ مِثْلَهَا وَهُمُو لاَ يُظْلَمُونَ {160} قُلْ
إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَى سِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ { }[392] دِينًا قَيِّمًا[393] مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {161} قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ {162} لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ {163} قُلْ
أَغَيْرَ اللهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلاَ تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلاَّ عَلَيْهَا وَلاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمُو مَرْجِعُكُمُو فَيُنَبِّئُكُمُو بِمَا كُنْتُمُو فِيهِي تَخْتَلِفُونَ {164}
وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمُو خَلاَئِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمُو فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمُو
فِي مَا آتَاكُمُو إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ {165}

﴿ سُورَةُ الْأَعْرَافِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٠٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

المص {1}[394] كِتَابٌ أُنْزِلَ إِلَيْكَ فَلاَ يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُو لِتُنْذِرَ بِهِ وَذِكْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ {2} اِتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمُو مِنْ رَبِّكُمُو وَلاَ تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلاً مَا
تَذَّكَّرُونَ[395] {3} وَكَم مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا أَوْ هُمُو قَائِلُونَ
{4} فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمُو إِذْ جَاءَهُمُو بَأْسُنَا إِلاَّ أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ {5}
فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمُو وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ {6} فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمُو بِعِلْمٍ وَمَا

---

392 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 150.

393 Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 278.

394 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 151.

395 Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

كُنَّا غَآئِبِينَ {7} وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
{8} وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمْ** بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يِظْلِمُونَ
{9} وَلَقَدْ **مَكَّنَّاكُمْ** فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا **لَكُمْ** فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلاً مَا تَشْكُرُونَ
{10} وَلَقَدْ **خَلَقْنَاكُمْ** ثُمَّ **صَوَّرْنَاكُمْ** ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلآئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلاَّ
إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ {11} قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلاَّ تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا
خَيْرٌ **مِنْهُ** خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ {12} قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ
لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ {13} قَالَ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ
يُبْعَثُونَ {14} قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ {15} قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لأَقْعُدَنَّ **لَهُمْ**
سِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ {16} ثُمَّ **لآتِيَنَّهُمْ** مِنْ بَيْنِ **أَيْدِيهِمْ** وَمِنْ **خَلْفِهِمْ** وَعَنْ
أَيْمَانِهِمْ وَعَن **شَمَآئِلِهِمْ** وَلاَ تَجِدُ **أَكْثَرَهُمْ** شَاكِرِينَ {17} قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا
مَذْؤُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ **مِنْهُمْ** لَأَمْلأَنَّ جَهَنَّمَ **مِنْكُمْ** أَجْمَعِينَ {18} وَيَا آدَمُ
اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلاَ مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلاَ تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
مِنَ الظَّالِمِينَ {19} فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِن
سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلاَّ أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا
مِنَ الْخَالِدِينَ {20} وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ {21} فَدَلاَّهُمَا بِغُرُورٍ
فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَن تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَأَقُل لَّكُمَا إِنَّ الشَّيْطَآنَ لَكُمَا عَدُوٌّ
مُبِينٌ {22} قَالاَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ
{23} قَالَ اهْبِطُوا **بَعْضُكُمْ** لِبَعْضٍ عَدُوٌّ **وَلَكُمْ** فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى
حِينٍ {24} قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ {25} يَا بَنِي آدَمَ قَدْ
أَنْزَلْنَا **عَلَيْكُمْ** لِبَاسًا يُوَارِي **سَوْءَاتِكُمْ** وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ
آيَاتِ اللهِ **لَعَلَّهُمْ** يَذَّكَّرُونَ {26} يَا بَنِي آدَمَ لاَ يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ

أَبَوَيْكُمُو مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَاتِهِمَا إِنَّهُ **يَرَاكُمُو** هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ
حَيْثُ لاَ **تَرَوْنَهُمُو** إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ {27} وَإِذَا فَعَلُوا
فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللهَ لاَ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ
أَتَقُولُونَ[396] عَلَى اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {28} قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا
وُجُوهَكُمُو عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ **وَادْعُوهُ** مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا **بَدَأَكُمُو** تَعُودُونَ
{29}[397] فَرِيقًا هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلاَلَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ اللهِ **وَيَحْسِبُونَ**[398] **أَنَّهُمُو** مُهْتَدُونَ {30} يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا **زِينَتَكُمُو** عِنْدَ كُلِّ
مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلاَ تُسْرِفُوا إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ {31} قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللهِ
الَّتِيَ أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً
يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {32} قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ
مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللهِ مَا لَمْ **يُنْزِلْ**[399] بِهِ
سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {33} وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ
أَجَلُهُمُو[400] لاَ يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلاَ يَسْتَقْدِمُونَ {34} يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا **يَأْتِيَنَّكُمُو**
رُسُلٌ **مِنْكُمُو** يَقُصُّونَ **عَلَيْكُمُو** آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو**
يَحْزَنُونَ {35} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو**
فِيهَا خَالِدُونَ {36} فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ أُولَئِكَ
يَنَالُهُمُو **نَصِيبُهُمُو** مِنَ الْكِتَابِ حَتَّى إِذَا **جَاءَتْهُمُو** رُسُلُنَا **يَتَوَفَّوْنَهُمُو** قَالُوا أَيْنَ مَا
كُنْتُمُو تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَى **أَنْفُسِهِمُو** **أَنَّهُمُو** كَانُوا
كَافِرِينَ {37} قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ **قَبْلِكُمُو** مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ فِي

---

[396] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[397] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 153.

[398] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

[399] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

[400] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ **أُخْرَاهُمُ**و
لِأُولَاهُمُو رَبَّنَا هَؤُلَاءِ **أَضَلُّونَا**[401] **فَآتِهِمُ**و عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ { }[402] قَالَ لِكُلٍّ
ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ {38} وَقَالَتْ **أُولَاهُمُ**و **لِأُخْرَاهُمُ**و فَمَا كَانَ **لَكُمُ**و عَلَيْنَا
مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا **كُنْتُمُ**و تَكْسِبُونَ {39} إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ **لَهُمُ**و أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي
سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ {40} **لَهُمُ**و مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ **فَوْقِهِمُ**و
غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ {41} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ **هُمُ**و فِيهَا خَالِدُونَ {42} وَنَزَعْنَا مَا فِي
صُدُورِهِمُو مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا
كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ
أُورِثْتُمُوهَا بِمَا **كُنْتُمُ**و تَعْمَلُونَ {43} وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ
وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ **رَبُّكُمُ**و حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ
بَيْنَهُمُو أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ {44} الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا
عِوَجًا **وَهُمُ**و بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ {45} وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ
يَعْرِفُونَ كُلًّا **بِسِيمَاهُمُ**و وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ **عَلَيْكُمُ**و لَمْ يَدْخُلُوهَا **وَهُمُ**و
يَطْمَعُونَ {46} وَإِذَا صُرِفَتْ **أَبْصَارُهُمُ**و تِلْقَاءَ **أَصْحَابِ**[403] النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {47} وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا **يَعْرِفُونَهُمُ**و
بِسِيمَاهُمُو قَالُوا مَا أَغْنَى **عَنْكُمُ**و **جَمْعُكُمُ**و وَمَا **كُنْتُمُ**و تَسْتَكْبِرُونَ {48} أَهَؤُلَاءِ
الَّذِينَ **أَقْسَمْتُمُ**و لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ **عَلَيْكُمُ**و وَلَا **أَنْتُمُ**و

---

[401] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[402] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 155.
[403] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

تَحْزَنُونَ {49} وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ
أَوْ[404] مِمَّا رَزَقَكُمُ اللهُ قَالُوا إِنَّ اللهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ {50} الَّذِينَ اتَّخَذُوا
دِينَهُمُو لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ **نَنْسَاهُمُو** كَمَا نَسُوا لِقَاءَ **يَوْمِهِمُو** هَذَا
وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ {51} وَلَقَدْ **جِئْنَاهُمُو** بِكِتَابٍ **فَصَّلْنَاهُو** عَلَى عِلْمٍ هُدًى
وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {52} هَلْ يَنْظُرُونَ إِلاَّ تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ
نَسُوهُو مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ
فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمُو** وَضَلَّ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
{53} إِنَّ رَبَّكُمُ اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى
الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ
أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ {54} اُدْعُوا **رَبَّكُمُو** تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ
لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ {55} وَلاَ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا **وَادْعُوهُو** خَوْفًا
وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ {56} وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ **الرِّيحَ**[405]
نُشُرًا[406] بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّى إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالاً **سُقْنَاهُو** لِبَلَدٍ **مَيْتٍ**[407] فَأَنْزَلْنَا
بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى **لَعَلَّكُمُو تَذَّكَّرُونَ**[408]
{57} وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لاَ يَخْرُجُ إِلاَّ نَكِدًا كَذَلِكَ
نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ {58} لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ

---

[404] Kunbül iki vecihle tilavet etti. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci hemzeyi "elif" harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Hafs ise "hemzeleri tahkîk ile okur. Bkz. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 156.

[405] Kunbül, نُشُرًا şeklinde okudu. Hafs ise بُشْرًا şeklinde okur. Birinci okuyuşa göre kelime, نَشُور kelimesinin çoğulu olur. Bu, رَسُولٌ وَ رُسُلٌ kelimesi gibidir. Hafs ise بُشْرَي kelimesinden okur ve Rûm 30: 46. âyetinin tilavetini de okuyuşuna delil gösterir. Buna göre mana, rüzgarların esmesiyle yağmarun yağması ve yerin yeniden diriltilmesi anlamına gelir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 187.

[406] Ârâf 7: 57. âyette açıklama geçti.

[407] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 157.

[408] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

اعْبُدُوا اللهَ مَا **لَكُمْ** مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ **إِنِّي**[409] أَخَافُ **عَلَيْكُمْ** عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
{59} قَالَ الْمَلأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ {60} قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي
ضَلاَلَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ {61} **أُبَلِّغُكُمْ** رِسَالاَتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ
لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {62} **أَوَعَجِبْتُمْ** أَنْ **جَاءَكُمْ** ذِكْرٌ مِنْ **رَبِّكُمْ**
عَلَى رَجُلٍ **مِنْكُمْ** **لِيُنْذِرَكُمْ** وَلِتَتَّقُوا **وَلَعَلَّكُمْ** تُرْحَمُونَ {63} **فَكَذَّبُوهُ** **فَأَنْجَيْنَاهُ**
وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا **إِنَّهُمْ** كَانُوا قَوْماً عَمِينَ {64}
وَإِلَى عَادٍ **أَخَاهُمْ** هُوداً قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا **لَكُمْ** مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلاَ تَتَّقُونَ
{65} قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ {66} قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ
{67} **أُبَلِّغُكُمْ** رِسَالاتِ رَبِّي وَأَنَا **لَكُمْ** نَاصِحٌ أَمِينٌ {68} **أَوَعَجِبْتُمْ** أَنْ
جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ **رَبِّكُمْ** عَلَى رَجُلٍ **مِنْكُمْ** **لِيُنْذِرَكُمْ** وَاذكُرُوا إِذْ **جَعَلَكُمْ** خُلَفَاءَ
مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ **وَزَادَكُمْ** فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا آلاَءَ اللهِ **لَعَلَّكُمْ** تُفْلِحُونَ
{69} قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ
كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {70} قَالَ قَدْ وَقَعَ **عَلَيْكُمْ** مِنْ **رَبِّكُمْ** رِجْسٌ وَغَضَبٌ
أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا **أَنْتُمْ** **وَآبَاؤُكُمْ** مَا نَزَّلَ اللهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَظِرُوا
إِنِّي **مَعَكُمْ** مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ {71} **فَأَنْجَيْنَاهُ** وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ {72} وَإِلَى ثَمُودَ **أَخَاهُمْ** صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللهَ مَا **لَكُمْ** مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ **جَاءَتْكُمْ** بَيِّنَةٌ مِنْ **رَبِّكُمْ** هَذِهِ نَاقَةُ اللهِ **لَكُمْ**
آيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللهِ وَلاَ تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ **فَيَأْخُذَكُمْ** عَذَابٌ أَلِيمٌ {73}
وَاذْكُرُوا إِذْ **جَعَلَكُمْ** خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ **وَبَوَّأَكُمْ** فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا

[409] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ **بِيُوتًا**[410] فَاذْكُرُوا آلاَءَ اللهِ وَلاَ تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
{74} قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ آمَنَ **مِنْهُمُو**
أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ {75} قَالَ الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي **آمَنْتُمُو** بِهِ كَافِرُونَ {76} فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ **رَبِّهِمُو**
وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ {77} فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ
فَأَصْبَحُوا فِي **دَارِهِمُو** جَاثِمِينَ {78} فَتَوَلَّى **عَنْهُمُو** وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ **أَبْلَغْتُكُمُو**
رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ **لَكُمُو** وَلَكِنْ لاَ تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ {79} وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ
أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا **سَبَقَكُمُو** بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ {80} **ءَإِنَّكُمُو**[411] لَتَأْتُونَ
الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ **أَنْتُمُو** قَوْمٌ مُسْرِفُونَ {81} وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ
إِلاَّ أَنْ قَالُوا **أَخْرِجُوهُمُو** مِنْ **قَرْيَتِكُمُو** **إِنَّهُمُو** أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ {82} **فَأَنْجَيْنَاهُو**
وَأَهْلَهُ إِلاَّ امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ {83} وَأَمْطَرْنَا **عَلَيْهِمُو** مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ {84} وَإِلَى مَدْيَنَ **أَخَاهُمُو** شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ مَا **لَكُمُو**
مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ **جَاءَتْكُمُو** بَيِّنَةٌ مِنْ **رَبِّكُمُو** فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلاَ تَبْخَسُوا النَّاسَ
أَشْيَاءَهُمُو وَلاَ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا **ذَلِكُمُو** خَيْرٌ **لَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو**
مُؤْمِنِينَ {85} وَلاَ تَقْعُدُوا بِكُلِّ **سِرَاطٍ** تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ مَنْ آمَنَ
بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا إِذْ **كُنْتُمُو** قَلِيلاً **فَكَثَّرَكُمُو** وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ {86} وَإِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ **مِنْكُمُو** آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَآئِفَةٌ لَمْ
يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ {87} قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي
مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ {88} قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي **مِلَّتِكُمُو**

---

[410] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.
[411] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ اللهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ
الْفَاتِحِينَ {89} وَقَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ **اتَّبَعْتُمُو** شُعَيْباً **إِنَّكُمُو** إِذاً
لَخَاسِرُونَ {90} فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي **دَارِهِمُو** جَاثِمِينَ {91} الَّذِينَ
كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ {92}
فَتَوَلَّى **عَنْهُمُو** وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ **أَبْلَغْتُكُمُو** رِسَالاَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ **لَكُمُو** فَكَيْفَ
آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ {93} وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلاَّ أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ
وَالضَّرَّاءِ **لَعَلَّهُمُو** يَضَّرَّعُونَ {94} ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ
مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ **فَأَخَذْنَاهُمُو** بَغْتَةً **وَهُمُو** لاَ يَشْعُرُونَ {95} وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ
الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا **عَلَيْهِمُو** بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا
فَأَخَذْنَاهُمُو بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {96} أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ **يَأْتِيَهُمُو** بَأْسُنَا بَيَاتاً
وَهُمُو نَائِمُونَ {97} **أَوْ**[412] أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ **يَأْتِيَهُمُو** بَأْسُنَا ضُحًى **وَهُمُو**
يَلْعَبُونَ {98} أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللهِ فَلاَ يَأْمَنُ مَكْرَ اللهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ {99} أَوَلَمْ
يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ **أَصَبْنَاهُمُو**[413] **بِذُنُوبِهِمُو**
وَنَطْبَعُ عَلَى **قُلُوبِهِمُو** **فَهُمُو** لاَ يَسْمَعُونَ {100} تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ
أَنْبَائِهَا وَلَقَدْ **جَاءَتْهُمُو** **رُسُلُهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ {101} وَمَا وَجَدْنَا **لِأَكْثَرِهِمُو** مِنْ عَهْدٍ
وَإِنْ وَجَدْنَا **أَكْثَرَهُمُو** لَفَاسِقِينَ {102} ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ **بَعْدِهِمُو** مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ {103} وَقَالَ مُوسَى

---

[412] Kunbül “vav” harfini istifhâm edatına uygunluk olsun diye sukûn ile okudu. Hafs ise atıf harfi olarak fetha ile okur. Daha önceki âyetlerde de fetha ile okunduğu göz önünde bulundurulursa fetha ile tilavet daha çok tercih edilmiştir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 288.

[413] Kunbül, ikinci “hemze”yi “vav” harfine ibdâl ederek نَشَاءُ وَصَبْنَاهُمُو şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 163.

يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ {104} حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لاَ أَقُولَ عَلَى اللهِ
إِلاَّ الْحَقَّ قَدْ **جِئْتُكُمُو** بِبَيِّنَةٍ مِنْ **رَبِّكُمُو** فَأَرْسِلْ **مَعِي**[414] بَنِي إِسْرَائِيلَ {105} قَالَ
إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {106} فَأَلْقَى **عَصَاهُو** فَإِذَا
هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ {107} وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ {108} قَالَ الْمَلأُ
مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ {109} يُرِيدُ أَنْ **يُخْرِجَكُمُو** مِنْ **أَرْضِكُمُو**
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ {110} قَالُوا **أَرْجِئْهُو**[415] **وَأَخَاهُو** وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَآئِنِ حَاشِرِينَ
{111} يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ {112} وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا
لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ {113} قَالَ نَعَمْ **وَإِنَّكُمُو** لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ {114}
قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ {115} قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا
أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ **وَاسْتَرْهَبُوهُمُو** وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ {116} وَأَوْحَيْنَا إِلَى
مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ **تَلَقَّفُ**[416] مَا يَأْفِكُونَ {117} فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {118} فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ {119} وَأُلْقِيَ
السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ {120} قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ {121} رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ
{122} قَالَ فِرْعَوْنُ **وَآمَنْتُمُو**[417] بِهِ قَبْلَ أَنْ آذَنَ **لَكُمُو** إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ **مَكَرْتُمُوهُو**
فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ {123} لَأُقَطِّعَنَّ **أَيْدِيَكُمُو**
وَأَرْجُلَكُمُو مِنْ خِلاَفٍ ثُمَّ **لَأُصَلِّبَنَّكُمُو** أَجْمَعِينَ {124} قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

[414] Kunbül "yâ" harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 164.

[415] Kunbül, hemzeli أَرْجِئْهُو şeklinde okudu. Hafs ise hemzesiz أَرْجِه şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 290.

[416] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Kunbül, تَفَعَّلُ vezninde okumuş oldu. Hafs ise لَقِفَ يَلْقَفُ vezninde sülâsî mücerret olarak tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 293.

[417] Bu kelimenin aslı, أَأَأْمَنْتُمْ idi. Üçüncü hemzenin med harfine ibdâl edilmesinde bütün kurrâlar icmâ etti. İbdâl'den sonra kelime أَأَمَنْتُمْ şeklini aldı. Bundan sonra kurrâlar, birinci ve ikinci "hemze"lerin tahkîk ve teshîl ile okunuşu konusunda ihtilaf ettiler. Kunbül, birinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek ikinci "hemze"yi de teshîl ile okudu. Hafs ise birinci "hemze"yi iskât (hazfederek) ederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 293.

{125} وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلاَّ أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ {126} وَقَالَ الْمَلأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ قَالَ **سَنَقْتُلُ**[418] **أَبْنَاءَهُمُو** وَنَسْتَحْيِي **نِسَاءَهُمُو** وَإِنَّا
فَوْقَهُمُو قَاهِرُونَ {127} قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ
يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ {128} قَالُوا أُوذِينَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا
وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى **رَبُّكُمُو** أَنْ يُهْلِكَ **عَدُوَّكُمُو** **وَيَسْتَخْلِفَكُمُو** فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ {129} وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ
لَعَلَّهُمُو يَذَّكَّرُونَ {130} فَإِذَا جَاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ **تُصِبْهُمُو** سَيِّئَةٌ
يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا **طَائِرُهُمُو** عِنْدَ اللهِ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لَا يَعْلَمُونَ
{131} وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ {132}
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلاَتٍ فَاسْتَكْبَرُوا
وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ {133} وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا
عَهِدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
{134} فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ **هُمُو** **بَالِغُوهُ** إِذَا **هُمُو** يَنْكُثُونَ
{135} فَانْتَقَمْنَا **مِنْهُمُو** **فَأَغْرَقْنَاهُمُو** فِي الْيَمِّ **بِأَنَّهُمُو** كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا
غَافِلِينَ {136} وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا
الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ { }[419] بِمَا صَبَرُوا
وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ {137} وَجَاوَزْنَا بِبَنِي
إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ **لَهُمُو** قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا

---

[418] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Tahfîf ile okuyuşla "*öldürme*" fiilinin çokça yapıldığı anlamına gelir. Araplar bir şeyin tekrar tekrar yapıldığını anlatırken telaffuzu şeddeli, bir kez yapıldığını anlatmak için telaffuzu şeddesiz okurlar. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s.162.

[419] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 166.

إِلَهًا كَمَا **لَهُمُو** آلِهَةٌ قَالَ **إِنَّكُمُو** قَوْمٌ تَجْهَلُونَ {138} إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَبَّرٌ مَا **هُمُو** **فِيهِي**
وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {139} قَالَ أَغَيْرَ اللهِ **أَبْغِيكُمُو** إِلَهًا وَهُوَ **فَضَّلَكُمُو** عَلَى
الْعَالَمِينَ {140} وَإِذْ **أَنْجَيْنَاكُمُو** مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ **يَسُومُونَكُمُو** سُوءَ الْعَذَابِ
يُقَتِّلُونَ **أَبْنَاءَكُمُو** وَيَسْتَحْيُونَ **نِسَاءَكُمُو** وَفِي **ذَلِكُمُو** بَلَاءٌ مِنْ **رَبِّكُمُو** عَظِيمٌ
{141} وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً
وَقَالَ مُوسَى **لِأَخِيهِي** هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ
{142} وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ **أَرْنِي**[420] أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ
لَنْ تَرَانِي **وَلَكِنِ**[421] انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ موسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ
الْمُؤْمِنِينَ {143} قَالَ يَا مُوسَى **إِنِّيَ**[422] اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ **بِرِسَالَتِي**[423]
وَبِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ {144} وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ
شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا
سَأُرِيكُمُو دَارَ الْفَاسِقِينَ {145} سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا **يَتَّخِذُوهُو** سَبِيلًا
وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ **يَتَّخِذُوهُو** سَبِيلًا ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ
{146} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو** هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ {147} وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ **حُلِيِّهِمُو** عِجْلًا جَسَدًا لَهُ
خُوَارٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا **يُكَلِّمُهُمُو** وَلَا **يَهْدِيهِمُو** سَبِيلًا **اتَّخَذُوهُو** وَكَانُوا ظَالِمِينَ

---

420 Kunbü, "râ" harfini sukûn ile أَرْنِي şeklinde okudu. Hafs ise kesre ile أَرِنِي şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 167.

421 Bakara 2: 183. âyette açıklama geçti.

422 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

423 Kunbül, bir sonraki kelimenin müfret oluşundan dolayı bu kelimeyi de müfret okudu. Hafs ise çoğul olarak tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 295.

{148} وَلَمَّا سُقِطَ فِي **أَيْدِيهِمُو** وَرَأَوْا **أَنَّهُمُو** قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا
وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ {149} وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا
قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ **بَعْدِيَ**[424] **أَعَجِلْتُمُو** أَمْرَ **رَبِّكُمُو** وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ
بِرَأْسِ **أَخِيهِي** يَجُرُّهُ **إِلَيْهِي** قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا
تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {150} قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي
وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ {151} إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ
سَيَنَالُهُمُو غَضَبٌ مِنْ **رَبِّهِمُو** وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ {152}
وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
{153}وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ
لِلَّذِينَ **هُمُو** **لِرَبِّهِمُو** يَرْهَبُونَ {154} وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا
فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ **أَهْلَكْتَهُمُو** مِنْ قَبْلُ وَإِيَّايَ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ **أَنْتَ**[425] وَلِيُّنَا
فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ {155} وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ
فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ **هُمُو** بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ {156} الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا **عِنْدَهُمُو** فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُمُو بِالْمَعْرُوفِ **وَيَنْهَاهُمُو** عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ
وَيَضَعُ **عَنْهُمُو** **إِصْرَهُمُو** وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ **عَلَيْهِمُو** فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ **وَعَزَّرُوهُو**
وَنَصَرُوهُو وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {157} قُلْ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللهِ **إِلَيْكُمُو** جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

---

[424] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[425] Kunbül, ikinci “hemze”yi “vav” harfine ibdâl ederek تَشَاءُ وَنْتَ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 169.

يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللهِ وَكَلِمَاتِهِ **وَاتَّبِعُوهُو**
لَعَلَّكُمُو تَهْتَدُونَ {158} وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ
{159} وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى إِذِ **اسْتَسْقَاهُو** قَوْمُهُ
أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَشْرَبَهُمُو وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمُو وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمُو** يَظْلِمُونَ {160} وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ
اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ **شِئْتُمُو** وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَغْفِرْ **لَكُمُو** **خَطِيئَاتِكُمُو** سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ {161} فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا **مِنْهُمُو**
قَوْلاً غَيْرَ الَّذِي قِيلَ **لَهُمُو** فَأَرْسَلْنَا **عَلَيْهِمُو** رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ
{162} **وَسَلْهُمُو**[426] عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ
إِذْ **تَأْتِيهِمُو** **حِيتَانُهُمُو** يَوْمَ **سَبْتِهِمُو** شُرَّعاً وَيَوْمَ لاَ يَسْبِتُونَ لاَ **تَأْتِيهِمُو** كَذَلِكَ
نَبْلُوهُمُو بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ {163} وَإِذَ قَالَتْ أُمَّةٌ **مِنْهُمُو** لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللهُ
مُهْلِكُهُمُو أَوْ **مُعَذِّبُهُمُو** عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا **مَعْذِرَةٌ**[427] إِلَى **رَبِّكُمُو** **وَلَعَلَّهُمُو** يَتَّقُونَ
{164} فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ
ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ {165} فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا **عَنْهُو** قُلْنَا
لَهُمُو كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ {166} وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ **عَلَيْهِمُو** إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
مَنْ **يَسُومُهُمُو** سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ {167}
وَقَطَّعْنَاهُمُو فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِنْهُمُ الصَّالِحُونَ **وَمِنْهُمُو** دُونَ ذَلِكَ **وَبَلَوْنَاهُمُو**
بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ **لَعَلَّهُمُو** يَرْجِعُونَ {168} فَخَلَفَ مِنْ **بَعْدِهِمُو** خَلْفٌ وَرِثُوا

---

[426] Kunbül, وَسَلْهُمُو şeklinde "hemze"siz okudu. Hafs ise وَسْأَلْهُمْ şeklinde "hemze"li okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 171.

[427] Kunbül, ref' ile okudu. Hafs ise mastar olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 300.

الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ **يَأْتِهِمُو** عَرَضٌ مِثْلُهُ
يَأْخُذُوهُو أَلَمْ يُؤْخَذْ **عَلَيْهِمُو** مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لاَ يَقُولُوا عَلَى اللهِ إِلاَّ الْحَقَّ وَدَرَسُوا
مَا **فِيهِي** وَالدَّارُ الآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلاَ **يَعْقِلُونَ**[428] {169} وَالَّذِينَ
يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ إِنَّا لاَ نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ {170} وَإِذْ نَتَقْنَا
الْجَبَلَ **فَوْقَهُمُو** كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ **بِهِمُو** خُذُوا مَا **آتَيْنَاكُمُو** بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا
فِيهِي **لَعَلَّكُمُو** تَتَّقُونَ {171} وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ **ظُهُورِهِمُو** **ذُرِّيَّتَهُمُو**
وَأَشْهَدَهُمُو عَلَى **أَنْفُسِهِمُو** أَلَسْتُ **بِرَبِّكُمُو** قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ {172} أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ
بَعْدِهِمُو أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ {173} وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ **وَلَعَلَّهُمُو**
يَرْجِعُونَ {174} وَاتْلُ **عَلَيْهِمُو** نَبَأَ الَّذِي **آتَيْنَاهُو** آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ
الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ {175} وَلَوْ شِئْنَا **لَرَفَعْنَاهُو** بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى
الأَرْضِ وَاتَّبَعَ **هَوَاهُو** فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ **عَلَيْهِي** يَلْهَثْ أَوْ **تَتْرُكْهُو** **يَلْهَثْ**
ذَلِكَ[429] مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ **لَعَلَّهُمُو** يَتَفَكَّرُونَ
{176} سَاءَ مَثَلاً الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا **وَأَنْفُسَهُمُو** كَانُوا يَظْلِمُونَ {177}
مَنْ يَهْدِ اللهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضْلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {178} وَلَقَدْ ذَرَأْنَا
لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ **لَهُمُو** قُلُوبٌ لاَ يَفْقَهُونَ بِهَا **وَلَهُمُو** أَعْيُنٌ لاَ يُبْصِرُونَ
بِهَا **وَلَهُمُو** آذَانٌ لاَ يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ **هُمُو** أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ
{179} وَلِلَّهِ الأَسْمَاءُ الْحُسْنَى **فَادْعُوهُو** بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {180} وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ

[428] Kunbül, "yâ" harfiyle gâib sîğasında okudu. Hafs ise muhâtab sîğası "tâ" ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 301.

[429] Kunbül izhâr ederek okudu. Hafs ise idgâm ederek okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 173.

{181} وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا **سَنَسْتَدْرِجُهُمُو** مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُونَ {182}
وَأُمْلِي **لَهُمُو** إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ {183} أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا **بِصَاحِبِهِمُو** مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ
إِلاَّ نَذِيرٌ مُبِينٌ {184} أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللهُ
مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ **أَجَلُهُمُو** فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ
{185} مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلاَ هَادِيَ لَهُ **وَنَذَرُهُمُو**[430] فِي **طُغْيَانِهِمُو** يَعْمَهُونَ
{186} يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لاَ يُجَلِّيهَا
لِوَقْتِهَا إِلاَّ هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لاَ **تَأْتِيكُمُو** إِلاَّ بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ
حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ {187} قُلْ لاَ
أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا إِلاَّ مَا شَاءَ اللهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لاَسْتَكْثَرْتُ مِنَ
الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ **إِنْ**[431] أَنَا إِلاَّ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {188} هُوَ الَّذِي
خَلَقَكُمُو مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ
حَمْلاً خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحاً لَنَكُونَنَّ مِنَ
الشَّاكِرِينَ {189} فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحاً جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ {190} أَيُشْرِكُونَ مَا لاَ يَخْلُقُ شَيْئاً **وَهُمُو** يُخْلَقُونَ {191} وَلاَ
يَسْتَطِيعُونَ **لَهُمُو** نَصْرًا وَلاَ **أَنْفُسَهُمُو** يَنْصُرُونَ {192} وَإِنْ **تَدْعُوهُمُو** إِلَى الْهُدَى
لاَ **يَتَّبِعُوكُمُو** سَوَاءٌ **عَلَيْكُمُو** **أَدَعَوْتُمُوهُمُو** أَمْ **أَنْتُمُو** صَامِتُونَ {193} إِنَّ الَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ عِبَادٌ **أَمْثَالُكُمُو** **فَادْعُوهُمُو** فَلْيَسْتَجِيبُوا **لَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو**
صَادِقِينَ {194} **أَلَهُمُو** أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ **لَهُمُو** أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ **لَهُمُو** أَعْيُنٌ
يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ **لَهُمُو** آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا **قُلِ**[432] ادْعُوا **شُرَكَاءَكُمُو** ثُمَّ كِيدُونِ فَلاَ

[430] Kunbül, "nun" ile وَنَذَرُهُمُو şeklinde okudu. Hafs ise "yâ" ile وَيَذَرُهُمْ şeklinde okur. Hafs, bir önceki fiilin يُضْلِلِ اللَّهُ okunuşunu delil kılarak وَيَذَرُهُمْ şeklinde ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 303.
[431] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.
[432] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

تُنْظِرُونِ {195} إِنَّ وَلِيِّيَ اللهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ {196}
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ **نَصْرَكُمُو** وَلآ **أَنْفُسَهُمُو** يَنْصُرُونَ {197}
وَإِنْ **تَدْعُوهُمُو** إِلَى الْهُدَى لاَ يَسْمَعُوا **وَتَرَاهُمُو** يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ **وَهُمُو** لاَ يُبْصِرُونَ
{198} خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ {199} وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {200} إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا **مَسَّهُمُو**
طَيْفٌ[433] مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا **هُمُو** مُبْصِرُونَ {201} **وَإِخْوَانُهُمُو** **يَمُدُّونَهُمُو**
فِي الْغَيِّ ثُمَّ لاَ يُقْصِرُونَ {202} وَإِذَا لَمْ **تَأْتِهِمُو** بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلاَ اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا
أَتَّبِعُ مَا يُوحَى إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
{203} وَإِذَا قُرِئَ **الْقُرَانُ**[434] فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا **لَعَلَّكُمُو** تُرْحَمُونَ {204}
وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلاَ
تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ {205} إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لاَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ۩ {206}

﴿ سُورَةُ الْأَنْفَالِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٧٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ **بِيْنِكُمُو**
وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {1} إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللهُ
وَجِلَتْ **قُلُوبُهُمُو** وَإِذَا تُلِيَتْ **عَلَيْهِمُو** آيَاتُهُ **زَادَتْهُمُو** إِيمَانًا وَعَلَى **رَبِّهِمُو** يَتَوَكَّلُونَ
{2} اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَمِمَّا **رَزَقْنَاهُمُو** يُنْفِقُونَ {3} أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ

---

[433] Kunbül, mastar olarak طَيْفٌ şeklinde okudu. Hafs ise isim olarak طَائِفٌ şeklinde okur. Mücâhid, kelimenin "*gazab*" anlamına geldiğini söyledi. Hafs'ın okuyuşuna göre mana, "*şeytanın vesvesesi*" anlamına gelir. Kunbül, وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ âyetindeki نَزْغٌ kelimesini delil kılarak طَيْفٌ kelimesini de aynı vezinle okudu. Bu durumda kelimenin mastar ya da isim olması mümkündür. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 305.

[434] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

حَقًّا **لَهُمُو** دَرَجَاتٌ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ {4} كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ
بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقاً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ {5} يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ
كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ **وَهُمُو** يَنْظُرُونَ {6} وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ
أَنَّهَا **لَكُمُو** وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ **لَكُمُو** وَيُرِيدُ اللهُ أَنْ يُحِقَّ الحَقَّ
بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ {7} لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ
{8} إِذْ تَسْتَغِيثُونَ **رَبَّكُمُو** فَاسْتَجَابَ **لَكُمُو** أَنِّي **مُمِدُّكُمُو** بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلآئِكَةِ
مُرْدِفِينَ {9} وَمَا جَعَلَهُ اللهُ إِلاَّ بُشْرَى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ **قُلُوبُكُمُو** وَمَا النَّصْرُ إِلاَّ مِنْ
عِنْدِ اللهِ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {10} إِذْ **يَغْشَاكُمُ النُّعَاسُ**[435] أَمَنَةً **مِنْهُو** **وَيُنْزِلُ**
عَلَيْكُمُو مِنَ السَّمَاءِ مَاءً **لِيُطَهِّرَكُمُو** بِهِ وَيُذْهِبَ **عَنْكُمُو** رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى
قُلُوبِكُمُو وَيُثَبِّتَ بِهِ الأَقْدَامَ {11} إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلآئِكَةِ أَنِّي **مَعَكُمُو** فَثَبِّتُوا
الَّذِينَ آمَنُوا سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا
مِنْهُمُو كُلَّ بَنَانٍ {12} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** شَآقُّوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللهَ وَرَسُولَهُ
فَإِنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ {13} **ذَلِكُمُو** **فَذُوقُوهُو** وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ
{14} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفاً فَلاَ تُوَلُّوهُمُ الأَدْبَارَ
{15} وَمَنْ **يُوَلِّهِمُو** يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلاَّ مُتَحَرِّفاً لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزاً إِلَى فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبٍ مِنَ اللهِ **وَمَأْوَاهُو** جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {16} فَلَمْ **تَقْتُلُوهُمُو** وَلَكِنَّ اللهَ
قَتَلَهُمُو وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللهَ رَمَى وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ **مِنْهُو** بَلاءً حَسَناً إِنَّ
اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {17} **ذَلِكُمُو** وَأَنَّ اللهَ **مُوَهِّنٌ كَيْدَ**[436] الْكَافِرِينَ {18} إِنْ

---

[435] Kunbül, إِذْ يَغْشَاكُمُ النُّعَاسُ şeklinde غَشَي fiilinin fâili yaparak النُّعَاسَ kelimesini merfû okudu. Hafs ise إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ şeklinde fiili Yüce Allah (cc.)'a isnat ederek mefûl konumunda nasb okur. Çünkü daha sonra gelecek olan وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ، لِيُطَهِّرَكُمْ بِه وَ يُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ fiiller de aynı minval üzere teşdîd ile fiil Yüce Allah (cc.)'a isnat edilerek okundu. Hafs, فَغَشَّاهَا مَا غَشَّي Necm 53: 54. âyetiylele de kıraatını delillendirir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 308.

[436] Kunbül, وَهَّنَ يُوَهِّنُ مُوَهِّنٌ vezninde teşdîd ile كَيْدَ kelimesini de nasb ile okudu. Hafs ise مُوهِنُ كَيْدِ şeklinde أَوْهَنَ يُوهِنُ مُوهِنٌ vezninde izâfetle okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 310.

تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمُو وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ
عَنْكُمُو فِئَتُكُمُو شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَإِنَّ[437] اللهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ {19} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَوَلَّوْا عَنْهُو وَأَنْتُمُو تَسْمَعُونَ {20} وَلاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ
قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمُو لاَ يَسْمَعُونَ {21} إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ
لاَ يَعْقِلُونَ {22} وَلَوْ عَلِمَ اللهُ فِيهِمُو خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمُو وَلَوْ أَسْمَعَهُمُو لَتَوَلَّوْا وَهُمُو
مُعْرِضُونَ {23} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمُو لِمَا
يُحْيِيكُمُو وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِي تُحْشَرُونَ {24} وَاتَّقُوا
فِتْنَةً لاَ تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمُو خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ {25}
وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمُو قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمُو
وَأَيَّدَكُمُو بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمُو مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمُو تَشْكُرُونَ {26} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لاَ تَخُونُوا اللهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمُو وَأَنْتُمُو تَعْلَمُونَ {27} وَاعْلَمُوا أَنَّمَا
أَمْوَالُكُمُو وَأَوْلاَدُكُمُو فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ {28} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ
تَتَّقُوا اللهَ يَجْعَل لَكُمُو فُرْقَاناً وَيُكَفِّرْ عَنْكُمُو سَيِّئَاتِكُمُو وَيَغْفِرْ لَكُمُو وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ {29} وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ
وَيَمْكُرُ اللهُ وَاللهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ {30} وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمُو آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ
نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلاَّ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ {31} وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ
هَذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ[438] ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
{32} وَمَا كَانَ اللهُ لِيُعَذِّبَهُمُو وَأَنْتَ فِيهِمُو وَمَا كَانَ اللهُ مُعَذِّبَهُمُو وَهُمُو
يَسْتَغْفِرُونَ {33} وَمَا لَهُمُو أَلاَّ يُعَذِّبَهُمُ اللهُ وَهُمُو يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

---

437 Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ Enfâl 8: 14, وَأَنَّ اللهَ مُوهِنُ Enfâl 8: 18. ve bundan sonra وَأَنَّ اللهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ cümlelerinde geçen أَنَّ edatlarının hepsini fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 310.

438 Kunbül, ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek مِنَ السَّمَاءِ يَوِ ائْتِنَا şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 180.

وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلاَّ الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لاَ يَعْلَمُونَ {34} وَمَا
كَانَ **صَلاَتُهُمُو** عِنْدَ الْبَيْتِ إِلاَّ مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا **كُنْتُمُو** تَكْفُرُونَ
{35} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ **أَمْوَالَهُمُو** لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ **عَلَيْهِمُو** حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ {36} لِيَمِيزَ اللهُ
الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعاً فَيَجْعَلَهُ فِي
جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {37} قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ **لَهُمُو** مَا قَدْ
سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينِ {38} **وَقَاتِلُوهُمُو** حَتَّى لاَ تَكُونَ فِتْنَةٌ
وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {39} وَإِنْ تَوَلَّوْا
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ **مَوْلاَكُمُو** نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ {40} وَاعْلَمُوا أَنَّمَا **غَنِمْتُمُو** مِنْ
شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ
كُنْتُمُو آمَنْتُمُو بِاللهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ وَاللهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {41} إِذْ **أَنْتُمُو بِالْعِدْوَةِ**[439] الدُّنْيَا **وَهُمُو بِالْعِدْوَةِ** الْقُصْوَى
وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ **مِنْكُمُو** وَلَوْ **تَوَاعَدتُّمُو لاَخْتَلَفْتُمُو** فِي الْمِيعَادِ وَلَكِن لِيَقْضِيَ اللهُ أَمْراً
كَانَ مَفْعُولاً { }[440] لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ {42} إِذْ يُرِيكَهُمُ اللهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلاً وَلَوْ **أَرَاكَهُمُو** كَثِيرًا **لَفَشِلْتُمُو**
وَلَتَنَازَعْتُمُو فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {43} وَإِذْ
يُرِيكُمُوهُمُو إِذِ **الْتَقَيْتُمُو** فِي **أَعْيُنِكُمُو** قَلِيلاً **وَيُقَلِّلُكُمُو** فِي **أَعْيُنِهِمُو** لِيَقْضِيَ اللهُ أَمْرًا
كَانَ مَفْعُولاً وَإِلَى اللهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ {44} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا **لَقِيتُمُو** فِئَةً

---

[439] Kunbül, her iki yerde de “ayn” harfini kesreyle عِدْوَةِ şeklinde okudu. Hafs ise dammeyle عُدْوَةِ şeklinde tilavet eder. إِسْوَةٌ ve قِدْوَةٌ kelimelerinde de aynı durum söz konusudur. Her iki telaffuz veya tilavet, Arapça’nın özelliğinden kaynaklanmaktadır. Meselâ: جِذْوَةٌ وَجُذْوَةٌ kelimeleri bunun gibidir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 311.

[440] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 182.

فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللهَ كَثِيرًا **لَعَلَّكُمْ** تُفْلَحُونَ {45} وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُوا
فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ **رِيحُكُمْ** وَاصْبِرُوا إِنَّ اللهَ مَعَ الصَّابِرِينَ {46} وَلاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ
خَرَجُوا مِنْ **دِيَارِهِمْ** بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ وَاللهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ
{47} وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ **أَعْمَالَهُمْ** وَقَالَ لاَ غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي
جَارٌ **لَكُمْ** فَلَمَّا تَرَاءَتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى **عَقِبَيْهِ** وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ **مِنْكُمْ** **إِنِّيَ**[441]
أَرَى مَا لاَ تَرَوْنَ **إِنِّيَ** أَخَافُ اللهَ وَاللهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ {48} إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ
وَالَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمْ** مَرَضٌ غَرَّ هَؤُلاَءِ **دِينُهُمْ** وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَإِنَّ اللهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ {49} وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلاَئِكَةُ يَضْرِبُونَ **وُجُوهَهُمْ**
وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ {50} ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيكُمْ** وَأَنَّ اللهَ لَيْسَ
بِظَلاَّمٍ لِلْعَبِيدِ {51} كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** كَفَرُوا بِآيَاتِ اللهِ
فَأَخَذَهُمُ اللهُ **بِذُنُوبِهِمْ** إِنَّ اللهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ {52} ذَلِكَ بِأَنَّ اللهَ لَمْ يَكُ
مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا **بِأَنْفُسِهِمْ** وَأَنَّ اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {53}
كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** كَذَّبُوا بِآيَاتِ **رَبِّهِمْ** **فَأَهْلَكْنَاهُمْ** **بِذُنُوبِهِمْ**
وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَونَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ {54} إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ {55} الَّذِينَ عَاهَدْتَ **مِنْهُمْ** ثُمَّ يَنْقُضُونَ **عَهْدَهُمْ** فِي كُلِّ مَرَّةٍ
وَهُمْ لاَ يَتَّقُونَ {56} فَإِمَّا **تَثْقَفَنَّهُمْ** فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ **بِهِمْ** مَنْ **خَلْفَهُمْ** **لَعَلَّهُمْ**
يَذَّكَّرُونَ {57} وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ **إِلَيْهِمْ** عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ
الْخَائِنِينَ {58} وَلاَ **تَحْسِبَنَّ**[442] الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا **إِنَّهُمْ** لاَ يُعْجِزُونَ {59}
وَأَعِدُّوا **لَهُمْ** مَا **اسْتَطَعْتُمْ** مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللهِ **وَعَدُوَّكُمْ**
وَآخَرِينَ مِنْ **دُونِهِمْ** لاَ تَعْلَمُونَهُمُ اللهُ **يَعْلَمُهُمْ** وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللهِ

---

[441] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[442] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

يُوَفَّ **إِلَيْكُمُو** **وَأَنْتُمُو** لاَ تُظْلَمُونَ {60} وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى
اللهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {61} وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللهُ هُوَ
الَّذِي أَيَّدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ {62} وَأَلَّفَ بَيْنَ **قُلُوبِهِمُو** لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعاً مَا أَلَّفْتَ بَيْنَ **قُلُوبِهِمُو** وَلَكِنَّ اللهَ أَلَّفَ **بَيْنَهُمُو** إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
{63} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {64} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ
حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ **مِنْكُمُو** عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِئَتَيْنِ وَإِنْ
تَكُنْ[443] **مِنْكُمُو** مِئَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا **بِأَنَّهُمُو** قَوْمٌ لاَ يَفْقَهُونَ {65}
اَلْآنَ خَفَّفَ اللهُ **عَنْكُمُو** وَعَلِمَ أَنَّ **فِيكُمُو** **ضُعْفًا**[444] فَإِنْ **تَكُنْ**[445] **مِنْكُمُو** مِئَةٌ صَابِرَةٌ
يَغْلِبُوا مِئَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ **مِنْكُمُو** أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللهِ وَاللهُ مَعَ الصَّابِرِينَ
{66} مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا
وَاللهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ {67} لَوْلاَ كِتَابٌ مِنَ اللهِ سَبَقَ **لَمَسَّكُمُو** فِيمَا
أَخَذْتُمُو عَذَابٌ عَظِيمٌ {68} فَكُلُوا مِمَّا **غَنِمْتُمُو** حَلاَلاً طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ {69} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي **أَيْدِيكُمُو** مِنَ الْأَسْرَى إِنْ يَعْلَمِ اللهُ فِي
قُلُوبِكُمُو خَيْرًا **يُؤْتِكُمُو** خَيْرًا مِمَّا أُخِذَ **مِنْكُمُو** وَيَغْفِرْ **لَكُمُو** وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{70} وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ **مِنْهُمُو** وَاللهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ {71} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا **بِأَمْوَالِهِمُو** **وَأَنْفُسِهِمُو** فِي سَبِيلِ
اللهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ **بَعْضُهُمُو** أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا
لَكُمُو مِنْ **وَلاَيَتِهِمُو** مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَإِنِ **اسْتَنْصَرُوكُمُو** فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ

---

[443] Kunbül, “tâ” ile okudu. Hafs ise “yâ” ile okur. Kunbül, مِئَةٌ kelimesinin müennes oluşuna bakarak “tâ” ile okurken Hafs, مِئَةٌ kelimesi hakîkî müennes olmadığı için müzekker sîğası “yâ” ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 182.

[444] Kunbül, damme ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Arapça'da bunun gibi bazı kelimelerin iki farklı şekilde telaffuzu câizdir. Meselâ: المَكْثُ وَالمُكْثُ ، القَرْحُ وَالقُرْحُ kelimelerinde olduğu gibi. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 313.

[445] Enfâl 8: 65. âyette açıklama geçti.

النَّصْرُ إِلاَّ عَلَى قَوْمٍ **بَيْنَكُمُ** **وَبَيْنَهُمُ** مِيثَاقٌ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {72} وَالَّذينَ
كَفَرُوا **بَعْضُهُمُ** أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلاَّ **تَفْعَلُوهُ** تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ {73}
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا **لَهُمُ** مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ {74} وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا **مَعَكُمُ** فَأُولَئِكَ **مِنْكُمُ** وَأُولُوا الْأَرْحَامِ **بَعْضُهُمُ** أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللهِ
إِنَّ اللهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {75}

﴿ سُورَةُ التَّوْبَةِ ﴾
مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٢٩

بَرَاءَةٌ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ **عَاهَدْتُمُ** مِنَ الْمُشْرِكِينَ {1} فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا **أَنَّكُمُ** غَيْرُ مُعْجِزِي اللهِ وَأَنَّ اللهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ {2} وَأَذَانٌ
مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ
تُبْتُمُ فَهُوَ خَيْرٌ **لَكُمُ** وَإِنْ **تَوَلَّيْتُمُ** فَاعْلَمُوا **أَنَّكُمُ** غَيْرُ مُعْجِزِي اللهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {3} إِلاَّ الَّذِينَ **عَاهَدْتُمُ** مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ **يَنْقُصُوكُمُ** شَيْئًا
وَلَمْ يُظَاهِرُوا **عَلَيْكُمُ** أَحَدًا فَأَتِمُّوا **إِلَيْهِمُ** **عَهْدَهُمُ** إِلَى **مُدَّتِهِمُ** إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ
{4} فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ **وَجَدْتُمُوهُمُ** **وَخُذُوهُمُ**
وَاحْصُرُوهُمُ وَاقْعُدُوا **لَهُمُ** كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا
سَبِيلَهُمُ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {5} وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ **فَأَجِرْهُ** حَتَّى
يَسْمَعَ كَلاَمَ اللهِ ثُمَّ **أَبْلِغْهُ** مَأْمَنَهُ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُ** قَوْمٌ لاَ يَعْلَمُونَ {6} كَيْفَ يَكُونُ
لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلاَّ الَّذِينَ **عَاهَدْتُمُ** عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا
اسْتَقَامُوا **لَكُمُ** فَاسْتَقِيمُوا **لَهُمُ** إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ {7} كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا

عَلَيْكُمُو لاَ يَرْقُبُوا **فِيكُمُو** إِلاًّ وَلاَ ذِمَّةً **يُرْضُونَكُمُو** **بِأَفْوَاهِهِمُو** وَتَأْبَى **قُلُوبُهُمُو**
وَأَكْثَرُهُمُو فَاسِقُونَ {8} اِشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللهِ ثَمَنًا قَلِيلاً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ **إِنَّهُمُو** سَاءَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {9} لاَ يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلاًّ وَلاَ ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ
{10} فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ **فَإِخْوَانُكُمُو** فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {11} وَإِنْ نَكَثُوا **أَيْمَانَهُمُو** مِنْ بَعْدِ **عَهْدِهِمُو** وَطَعَنُوا فِي **دِينِكُمُو**
فَقَاتِلُوا **أَيِمَّةَ**[446] الْكُفْرِ **إِنَّهُمُو** لاَ أَيْمَانَ **لَهُمُو** **لَعَلَّهُمُو** يَنْتَهُونَ {12} أَلاَ تُقَاتِلُونَ
قَوْمًا نَكَثُوا **أَيْمَانَهُمُو** وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ **وَهُمُو** **بَدَؤُوكُمُو** أَوَّلَ مَرَّةٍ **أَتَخْشَوْنَهُمُو**
فَاللهُ أَحَقُّ أَنْ **تَخْشَوْهُو** إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {13} **قَاتِلُوهُمُو** يُعَذِّبْهُمُ اللهُ **بِأَيْدِيكُمُو**
وَيُخْزِهِمُو **وَيَنْصُرْكُمُو** **عَلَيْهِمُو** وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ {14} وَيُذْهِبْ غَيْظَ
قُلُوبِهِمُو وَيَتُوبُ اللهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {15} أَمْ **حَسِبْتُمُو** أَنْ
تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا **مِنْكُمُو** وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللهِ وَلاَ رَسُولِهِ وَلاَ
الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً وَاللهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ {16} مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا
مَسْجِدَ[447] اللهِ شَاهِدِينَ عَلَى **أَنْفُسِهِمُو** بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو** وَفِي النَّارِ
هُمُو خَالِدُونَ {17} إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللهِ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ
الصَّلاَةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلاَّ اللهَ فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ {18}
أَجَعَلْتُمُو سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ
فِي سَبِيلِ اللهِ لاَ يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللهِ وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {19} الَّذِينَ
آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ **بِأَمْوَالِهِمُو** **وَأَنْفُسِهِمُو** أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللهِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ {20} **يُبَشِّرُهُمُو** **رَبُّهُمُو** بِرَحْمَةٍ **مِنْهُو** وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ **لَهُمُو**

---

[446] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[447] Kunbül, mescit kelimesini Mescid-i Haram'ı kasdederek müfret مَسْجِد şeklinde okudu. Tevbe 9: 29. âyette aynı kelime müfret olarak okunmuştu. Hafs ise diğer mescitleri de kasdederek kelimeyi çoğul olarak مَسَاجِد şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 174.

فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ {21} خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ {22} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا **آبَاءَكُمُو** **وَإِخْوَانَكُمُو** أَوْلِيَاءَ **إِنِ**[448] اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى
الْإِيمَانِ وَمَنْ **يَتَوَلَّهُمُو** **مِنْكُمُو** فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ {23} قُلْ إِنْ كَانَ **آبَاؤُكُمُو**
وَأَبْنَآؤُكُمُو **وَإِخْوَانُكُمُو** **وَأَزْوَاجُكُمُو** **وَعَشِيرَتُكُمُو** وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ **إِلَيْكُمُو** مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا
حَتَّى يَأْتِيَ اللهُ بِأَمْرِهِ وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ {24} لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ فِي
مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ **أَعْجَبَتْكُمُو** **كَثْرَتُكُمُو** فَلَمْ تُغْنِ **عَنْكُمُو** شَيْئًا وَضَاقَتْ
عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ **وَلَّيْتُمُو** مُدْبِرِينَ {25} ثُمَّ أَنْزَلَ اللهُ سَكِينَتَهُ عَلَى
رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ {26} ثُمَّ يَتُوبُ اللهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{27} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلاَ يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ
عَامِهِمُو هَذَا وَإِنْ **خِفْتُمُو** عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ **إِنَّ**[449] اللهَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ {28} قَاتِلُوا الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَلاَ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلاَ يُحَرِّمُونَ مَا
حَرَّمَ اللهُ وَرَسُولُهُ وَلاَ يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ
عَنْ يَدٍ **وَهُمُو** صَاغِرُونَ {29} وَقَالَتِ الْيَهُودُ **عُزَيْرُ**[450] ابْنُ اللهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى

---

448 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 189.

449 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 191.

450 Kunbül, tenvinsiz عُزَيْرُ şeklinde okudu. Hafs ise tenvinli عُزَيْرٌ şeklinde tilavet eder. Kunbül, iki sâkin harfin yan yana gelmesinden dolayı kelimeyi tenvinsiz okudu. Her ne kadar kelime özel isim (أَعْجَمِيٌّ) olsa da telaffuzda hafiflik olması için tenvin düşürüldü. عُزَيْرٌ kelimesi mübtedâ olarak merfû' okundu. إِبْنُ kelimesi de onun haberidir. إِبْنُ kelimesi bir isim için sıfat olarak kullanıldığında, kullanımının (كَسْرَةُ الْإِسْتِعْمَال) çokluğundan dolayı bu kelimedeki tenvin hazfedilir. Meselâ: جَائَنِي زَيْدُ اِبْنُ عَبْدُ اللهِ cümlesinde de bu durum söz konusudur. Bir görüşe göre de Araplar عُزَيْرٌ ismini ابن isminden başkasına izâfe ettiklerinde az kullanımından dolayı bu kelimeyi tenvin ile okurlar. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 236.

الْمَسِيحُ ابْنُ اللهِ ذَلِكَ **قَوْلُهُمُو** **بِأَفْوَاهِهِمُو** **يُضَاهُونَ**[451] قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
قَاتَلَهُمُ اللهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ {30} اتَّخَذُوا **أَحْبَارَهُمُو** **وَرُهْبَانَهُمُو** أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللهِ
وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ {31} يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِؤُوا نُورَ اللهِ **بِأَفْوَاهِهِمُو** وَيَأْبَى اللهُ إِلاَّ أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ
وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ {32} هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى
الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ {33} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ
وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ
الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلاَ يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللهِ **فَبَشِّرْهُمُو** بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {34} يَوْمَ
يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا **جِبَاهُهُمُو** **وَجُنُوبُهُمُو** **وَظُهُورُهُمُو** هَذَا مَا
كَنَزْتُمُو **لِأَنْفُسِكُمُو** فَذُوقُوا مَا **كُنْتُمُو** تَكْنِزُونَ {35} إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللهِ اثْنَا
عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيِّمُ فَلاَ تَظْلِمُوا فِيهِنَّ **أَنْفُسَكُمُو** وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا **يُقَاتِلُونَكُمُو** كَافَّةً
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ {36} إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ **يَضِلُّ**[452] بِهِ الَّذِينَ
كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِؤُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللهُ زُيِّنَ
لَهُمُو سُوءُ **أَعْمَالِهِمُو**[453] وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ {37} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
مَا **لَكُمُو** إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ **اثَّاقَلْتُمُو** إِلَى الْأَرْضِ **أَرَضِيتُمُو** بِالْحَيَاةِ

---

[451] Kunbül, hemzesiz okudu. Hafs ise hemzeli okur. Hemzeli okuyanlar aslına uygun olarak aslında olduğu gibi يُضَاهِئُونَ şeklinde okudular. Hemzesiz okuyanlar ise tahfîf amacıyla hemzesiz okumuşlardır. ضَاهَأْتُ وَ ضَاهَيْتُ iki şekilde okuyuş Arapça'da câizdir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 175.

[452] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirerek يَضِلُّ şeklinde okudu. Hafs ise fiilin fâili isimlendirmeden يُضَلُّ şeklinde tilavet eder. Âyette takdim-te'hir olayı olduğu için زُيِّنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ cümlesinde geçtiği gibi, Kunbül'ün tilavetine göre hakikatte onların idlâline sebep olan şey, açıkça zikredilmiş oldu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 319.

[453] Kunbül, ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 193.

الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلاَّ قَلِيلٌ {38} إِلاَّ تَنْفِرُوا
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا **غَيْرَكُمْ** وَلاَ **تَضُرُّوهُ** شَيْئًا وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ {39} إِلاَّ **تَنْصُرُوهُ** فَقَدْ نَصَرَهُ اللهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا
فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لاَ تَحْزَنْ إِنَّ اللهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللهُ سَكِينَتَهُ **عَلَيْهِ** وَأَيَّدَهُ
بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ {40} انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالاً وَجَاهِدُوا **بِأَمْوَالِكُمْ** **وَأَنْفُسِكُمْ** فِي سَبِيلِ اللهِ
ذَلِكُمْ خَيْرٌ **لَكُمْ** إِنْ **كُنْتُمْ** تَعْلَمُونَ {41} لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا
لاَتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا **مَعَكُمْ**
يُهْلِكُونَ **أَنْفُسَهُمْ** وَاللهُ يَعْلَمُ **إِنَّهُمْ** لَكَاذِبُونَ {42} عَفَا اللهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ **لَهُمْ**
حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ {43} لاَ يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا **بِأَمْوَالِهِمْ** **وَأَنْفُسِهِمْ** وَاللهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ {44} إِنَّمَا
يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ **قُلُوبُهُمْ** **فَهُمْ** فِي **رَيْبِهِمْ**
يَتَرَدَّدُونَ {45} وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ اللهُ **انْبِعَاثَهُمْ**
فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ {46} لَوْ خَرَجُوا **فِيكُمْ** مَا **زَادُوكُمْ** إِلاَّ
خَبَالاً وَلَأَوْضَعُوا **خِلاَلَكُمْ** يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ **وَفِيكُمْ** سَمَّاعُونَ **لَهُمْ** وَاللهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ {47} لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ
وَظَهَرَ أَمْرُ اللهِ **وَهُمْ** كَارِهُونَ {48} **وَمِنْهُمْ** مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِي وَلاَ تَفْتِنِّي أَلاَ فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ {49} إِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ **تَسُؤْهُمْ**
وَإِنْ تُصِبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوا **وَهُمْ** فَرِحُونَ {50}
قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلاَّ مَا كَتَبَ اللهُ لَنَا هُوَ مَوْلاَنَا وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {51}
قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلاَّ إِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ **بِكُمْ** أَنْ يُصِيبَكُمُ اللهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا **مَعَكُمْ** مُتَرَبِّصُونَ {52} قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا

أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَّلَ **مِنْكُمُو** **إِنَّكُمُو** **كُنْتُمُو** قَوْمًا فَاسِقِينَ {53} وَمَا **مَنَعَهُمُو** أَنْ
تُقْبَلَ **مِنْهُمُو** **نَفَقَاتُهُمُو** إِلاَّ **أَنَّهُمُو** كَفَرُوا بِاللهِ وَبِرَسُولِهِ وَلاَ يَأْتُونَ الصَّلاَةَ إِلاَّ **وَهُمُو**
كُسَالَى وَلاَ يُنْفِقُونَ إِلاَّ **وَهُمُو** كَارِهُونَ {54} فَلاَ تُعْجِبْكَ **أَمْوَالُهُمُو** وَلاَ **أَوْلاَدُهُمُو**
إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ **لِيُعَذِّبَهُمُو** بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ **أَنْفُسُهُمُو** **وَهُمُو** كَافِرُونَ {55}
وَيَحْلِفُونَ بِاللهِ **إِنَّهُمُو** **لَمِنْكُمُو** وَمَا **هُمُو** **مِنْكُمُو** **وَلَكِنَّهُمُو** قَوْمٌ يَفْرَقُونَ {56} لَوْ
يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مُدَّخَلاً لَوَلَّوْا **إِلَيْهِي** **وَهُمُو** يَجْمَحُونَ {57} **وَمِنْهُمُو**
مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطَوْا مِنْهَا إِذَا **هُمُو**
يَسْخَطُونَ {58} وَلَوْ **أَنَّهُمُو** رَضُوْا مَا آتَاهُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللهُ سَيُؤْتِينَا
اللهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللهِ رَاغِبُونَ {59} إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ
وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ **قُلُوبُهُمُو** وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللهِ وَابْنِ السَّبِيلِ
فَرِيضَةً مِنَ اللهِ وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {60} وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ
أُذُنٌ قُلْ أُذُنُ خَيْرٍ **لَكُمُو** يُؤْمِنُ بِاللهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا **مِنْكُمُو**
وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللهِ **لَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {61} يَحْلِفُونَ بِاللهِ **لَكُمُو** **لِيُرْضُوكُمُو**
وَاللهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ **يُرْضُوهُو** إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ {62} أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللهَ
وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ {63} يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ
أَنْ **تُنْزَلَ**[454] **عَلَيْهِمُو** سُورَةٌ **تُنَبِّئُهُمُو** بِمَا فِي **قُلُوبِهِمُو** قُلِ اسْتَهْزِؤُوا إِنَّ اللهَ مُخْرِجٌ مَا
تَحْذَرُونَ {64} وَلَئِنْ **سَأَلْتَهُمُو** لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللهِ وَآيَاتِهِ
وَرَسُولِهِ **كُنْتُمُو** تَسْتَهْزِؤُونَ {65} لاَ تَعْتَذِرُوا قَدْ **كَفَرْتُمُو** بَعْدَ **إِيمَانِكُمُو** إِنْ
يُعْفَ[455] عَنْ طَآئِفَةٍ **مِنْكُمُو** **تُعَذَّبْ** **طَآئِفَةٌ** **بِأَنَّهُمُو** كَانُوا مُجْرِمِينَ {66} اَلْمُنَافِقُونَ

[454] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

[455] Kunbül, âyette geçen يُعْفَ ، تُعَذَبْ kelimeleri fiilin fâilini ismlendirmeden يُعْفَ ve تُعَذَّبْ şeklinde طَائِفَةٌ kelimesini de merfû' okudu. Hafs ise إِنْ نَعْفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً şeklinde fiilin fâilini isimlendirerek okur. Hafs'ın tilavetinde طَائِفَةً kelimesi mefûl konumunda nasb ile okundu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 320.

وَالْمُنَافِقَاتُ **بَعْضُهُمْ** مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللهَ **فَنَسِيَهُمْ** إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ {67} وَعَدَ اللهُ
الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ **حَسْبُهُمْ** وَلَعَنَهُمُ اللهُ
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ {68} كَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِكُمْ** كَانُوا أَشَدَّ **مِنْكُمْ** قُوَّةً وَأَكْثَرَ
أَمْوَالاً وَأَوْلاَدًا فَاسْتَمْتَعُوا **بِخَلاَقِهِمْ** **فَاسْتَمْتَعْتُمْ** **بِخَلاَقِكُمْ** كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ
مِنْ **قَبْلِكُمْ** **بِخَلاَقِهِمْ** **وَخُضْتُمْ** كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمْ** فِي
الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {69} أَلَمْ **يَأْتِهِمْ** نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** قَوْمِ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ { }[456] وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ **أَتَتْهُمْ**
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللهُ **لِيَظْلِمَهُمْ** وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمْ** يَظْلِمُونَ {70}
وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ **بَعْضُهُمْ** أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللهُ إِنَّ اللهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ {71} وَعَدَ اللهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ {72} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ **عَلَيْهِمْ** **وَمَأْوَاهُمْ**
جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {73} يَحْلِفُونَ بِاللهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا
بَعْدَ **إِسْلاَمِهِمْ** وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلاَّ أَنْ أَغْنَاهُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا **لَهُمْ** وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمَا
لَهُمْ فِي الأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلاَ نَصِيرٍ {74} **وَمِنْهُمْ** مَنْ عَاهَدَ اللهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ
فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ {75} فَلَمَّا **آتَاهُمْ** مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ
وَتَوَلَّوْا **وَهُمْ** مُعْرِضُونَ {76} **فَأَعْقَبَهُمْ** نِفَاقًا فِي **قُلُوبِهِمْ** إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا
أَخْلَفُوا اللهَ مَا **وَعَدُوهُ** وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ {77} أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللهَ يَعْلَمُ **سِرَّهُمْ**

[456] Ârâf 7: 38. âyette açıklama geçti.

وَنَجْوَاهُمُو وَأَنَّ اللهَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ {78} اَلَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لاَ يَجِدُونَ إِلاَّ **جُهْدَهُمُو** فَيَسْخَرُونَ **مِنْهُمُو** سَخِرَ اللهُ **مِنْهُمُو**
وَلَهُمُو عَذَابٌ أَلِيمٌ {79} اِسْتَغْفِرْ **لَهُمُو** أَوْ لاَ تَسْتَغْفِرْ **لَهُمُو** إِنْ تَسْتَغْفِرْ **لَهُمُو**
سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللهُ **لَهُمُو** ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَفَرُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ {80} فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ **بِمَقْعَدِهِمُو** خِلاَفَ رَسُولِ اللهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا
بِأَمْوَالِهِمُو وَأَنْفُسِهِمُو فِي سَبِيلِ اللهِ وَقَالُوا لاَ تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا
لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ {81} فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلاً وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
{82} فَإِنْ رَجَعَكَ اللهُ إِلَى طَآئِفَةٍ **مِنْهُمُو** فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَن تَخْرُجُوا مَعِيَ
أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا **مَعِي**[457] عَدُوًّا **إِنَّكُمُو رَضِيتُمُو** بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ
الْخَالِفِينَ {83} وَلاَ تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ **مِنْهُمُو** مَاتَ أَبَدًا وَلاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ **إِنَّهُمُو**
كَفَرُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا **وَهُمُو** فَاسِقُونَ {84} وَلاَ تُعْجِبْكَ **أَمْوَالُهُمُو وَأَوْلاَدُهُمُو**
إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ أَنْ **يُعَذِّبَهُمُو** بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ **أَنْفُسُهُمُو وَهُمُو** كَافِرُونَ {85}
وَإِذَآ أُنْزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمِنُوا بِاللهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ **مِنْهُمُو**
وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ {86} رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى
قُلُوبِهِمُو فَهُمُو لاَ يَفْقَهُونَ {87} لَكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا
بِأَمْوَالِهِمُو وَأَنْفُسِهِمُو وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {88} أَعَدَّ اللهُ
لَهُمُو جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {89}
وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ **لَهُمُو** وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ
الَّذِينَ كَفَرُوا **مِنْهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {90} لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلاَ عَلَى الْمَرْضَى وَلاَ
عَلَى الَّذِينَ لاَ يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ

---

[457] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 200.

مِنْ سَبِيلٍ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {91} وَلاَ عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ **لِتَحْمِلَهُمُو** قُلْتَ لاَ
أَجِدُ مَا **أَحْمِلُكُمُو** **عَلَيْهِي** تَوَلَّوا **وَأَعْيُنُهُمُو** تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلاَّ يَجِدُوا مَا
يُنْفِقُونَ {92} إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ **وَهُمُو** أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا
مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللهُ عَلَى **قُلُوبِهِمُو** **فَهُمُو** لاَ يَعْلَمُونَ {93} يَعْتَذِرُونَ **إِلَيْكُمُو**
إِذَا **رَجَعْتُمُو** **إِلَيْهِمُو** قُلْ لاَ تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ **لَكُمُو** قَدْ نَبَّأَنَا اللهُ مِنْ **أَخْبَارِكُمُو**
وَسَيَرَى اللهُ **عَمَلَكُمُو** وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ **فَيُنَبِّئُكُمُو** بِمَا
كُنتُمُو تَعْمَلُونَ {94} سَيَحْلِفُونَ بِاللهِ **لَكُمُو** إِذَا **انْقَلَبْتُمُو** **إِلَيْهِمُو** لِتُعْرِضُوا **عَنْهُمُو**
فَأَعْرِضُوا **عَنْهُمُو** **إِنَّهُمُو** رِجْسٌ **وَمَأْوَاهُمُو** جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {95}
يَحْلِفُونَ **لَكُمُو** لِتَرْضَوْا **عَنْهُمُو** فَإِنْ تَرْضَوْا **عَنْهُمُو** فَإِنَّ اللهَ لاَ يَرْضَى عَنِ الْقَوْمِ
الْفَاسِقِينَ {96} اَلْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلاَّ يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللهُ
عَلَى رَسُولِهِ وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {97} وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا
وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ **عَلَيْهِمُو** دَائِرَةُ **السُّوءِ**[458] وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {98} وَمِنَ
الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرُبَاتٍ عِنْدَ اللهِ وَصَلَوَاتِ
الرَّسُولِ أَلا إِنَّهَا قُرْبَةٌ **لَهُمُو** سَيُدْخِلُهُمُ اللهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {99}
وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنصَارِ وَالَّذِينَ **اتَّبَعُوهُمُو** بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللهُ
عَنْهُمُو وَرَضُوا **عَنْهُ** وَأَعَدَّ **لَهُمُو** جَنَّاتٍ تَجْرِي **مِنْ تَحْتِهَا**[459] الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {100} وَمِمَّنْ **حَوْلَكُمُو** مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لاَ **تَعْلَمُهُمُو** نَحْنُ **نَعْلَمُهُمُو** **سَنُعَذِّبُهُمُو** مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ

---

[458] Kunbül, kelimeyi سُوءَ şeklinde okudu. Kunbül okuyuşuna, وَسُوءَ عَلَي الْكَافِرِينَ Nahl 16: 27. âyetinin okunuşunu delil gösterdi. Hafs ise وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ Fetif 48: 12. âyetini delil kılarak feth ile okur. Kunbül, isim olarak okudu. Hafs ise mastar olarak tilavet eder. Yine dammeli okuyuşa göre kelimeye şer ve azap anlamı, feth ile okuyuşa göre de fesat ve helak anlamı da verilmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 322.

[459] Kunbül, مِنْ تَحْتِهَا şeklinde okudu. Hafs ise تَجْرِي تَحْتَهَا şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 203.

إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ {101} وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمُو خَلَطُوا عَمَلاً صَالِحًا وَآخَرَ
سَيِّئًا عَسَى اللهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمُو إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {102} خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمُو
صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمُو وَتُزَكِّيهِمُو بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمُو إِنَّ صَلَوَاتِكَ[460] سَكَنٌ لَهُمُو وَاللهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ {103} أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ
الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ {104} وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللهُ عَمَلَكُمُو
وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمُو بِمَا كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ
{105} وَآخَرُونَ مُرْجَؤُنَ[461] لِأَمْرِ اللهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمُو وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمُو وَاللهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ {106} وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلاَّ الْحُسْنَى وَاللهُ يَشْهَدُ
إِنَّهُمُو لَكَاذِبُونَ {107} لاَ تَقُمْ فِيهِي أَبَدًا لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ
يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِي فِيهِي رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ
{108} أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
{109} لاَ يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمُو إِلاَّ أَنْ تُقَطَّعَ[462] قُلُوبُهُمُو
وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {110} إِنَّ اللهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمُو وَأَمْوَالَهُمُو بِأَنَّ
لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِي حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ
وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرَانِ[463] وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمُو بِهِ
وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {111} اَلتَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ

---

[460] Kunbül, çoğul olarak صَلَوَاتِكَ şeklinde okudu. Hafs ise müfret olarak صَلَاتِكَ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 203.

[461] Kunbül, hemzeli okudu. Hafs ise hemzesiz okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 302.

[462] Kunbül, fiilin fâili isimlendirmeden تُقَطَّعَ şeklinde okudu. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirerek تَقَطَّعَ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 204.

[463] Bakara 2:185. âyette açıklama geçti.

السَّاجِدونَ الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللهِ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ {112} مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا
أُولِي قُرْبَى مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ **لَهُمُو** **أَنَّهُمُو** أَصْحَابُ الْجَحِيمِ {113} وَمَا كَانَ
اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ **لِأَبِيهِي** إِلاَّ عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا **إِيَّاهُو** فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ
مِنْهُو إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ {114} وَمَا كَانَ اللهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ **هَدَاهُمُو**
حَتَّى يُبَيِّنَ **لَهُمُو** مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {115} إِنَّ اللهَ لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا **لَكُمُو** مِنْ دُونِ اللهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلاَ نَصِيرٍ
{116} لَقَدْ تَابَ اللهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنصَارِ الَّذِينَ **اتَّبَعُوهُو** فِي سَاعَةِ
الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ **تَزِيغُ**[464] قُلُوبُ فَرِيقٍ **مِنْهُمُو** ثُمَّ تَابَ **عَلَيْهِمُو** إِنَّهُ **بِهِمُو**
رَؤُوفٌ رَحِيمٌ {117} وَعَلَى الثَّلاَثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ
بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ **عَلَيْهِمُو** **أَنْفُسُهُمُو** وَظَنُّوا أَنْ لاَ مَلْجَأَ مِنَ اللهِ إِلاَّ **إِلَيْهِي** ثُمَّ تَابَ
عَلَيْهِمُو لِيَتُوبُوا إِنَّ اللهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ {118} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ
وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ {119} مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ **حَوْلَهُمُو** مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ
يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللهِ وَلاَ يَرْغَبُوا **بِأَنْفُسِهِمُو** عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** لاَ **يُصِيبُهُمُو**
ظَمَأٌ وَلاَ نَصَبٌ وَلاَ مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ وَلاَ يَطَؤُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلاَ يَنَالُونَ
مِنْ عَدُوٍّ نَيْلاً إِلاَّ كُتِبَ **لَهُمُو** بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
{120} وَلاَ يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلاَ كَبِيرَةً وَلاَ يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلاَّ كُتِبَ **لَهُمُو**
لِيَجْزِيَهُمُ اللهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {121} وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً
فَلَوْلاَ نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ **مِنْهُمُو** طَآئِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنْذِرُوا **قَوْمَهُمُو** إِذَا رَجَعُوا
إِلَيْهِمُو **لَعَلَّهُمُو** يَحْذَرُونَ {122} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ **يَلُونَكُمُو** مِنَ

464 Kunbül, "tâ" ile تَزِيغُ şeklindeokudu. Hafs ise "yâ" ile يَزِيغُ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 205.

الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا **فِيكُمُو** غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ {123} وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ
سُورَةٌ **فَمِنْهُمُو** مَنْ يَقُولُ **أَيُّكُمُو زَادَتْهُو** هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا **فَزَادَتْهُمُو** إِيمَانًا
وَهُمُو يَسْتَبْشِرُونَ {124} وَأَمَّا الَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو** مَرَضٌ **فَزَادَتْهُمُو** رِجْسًا إِلَى
رِجْسِهِمُو وَمَاتُوا **وَهُمُو** كَافِرُونَ {125} أَوَلاَ يَرَوْنَ **أَنَّهُمُو** يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً
أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لاَ يَتُوبُونَ وَلاَ **هُمُو** يَذَّكَّرُونَ {126} وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ
بَعْضُهُمُو إِلَى بَعْضٍ هَلْ **يَرَاكُمُو** مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللهُ **قُلُوبَهُمُو بِأَنَّهُمُو**
قَوْمٌ لاَ يَفْقَهُونَ {127} لَقَدْ **جَاءَكُمُو** رَسُولٌ مِنْ **أَنْفُسِكُمُو** عَزِيزٌ **عَلَيْهِي** مَا **عَنِتُّمُو**
حَرِيصٌ **عَلَيْكُمُو** بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ {128} فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللهُ لَا إِلَهَ
إِلاَّ هُوَ **عَلَيْهِي** تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ {129}

﴿ سُورَةُ يُونُسَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٠٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ {1} أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ
مِنْهُمُو أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ **لَهُمُو** قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** قَالَ
الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُبِينٌ {2} إِنَّ رَبَّكُمُ اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلاَّ مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمُ
اللهُ **رَبُّكُمُو فَاعْبُدُوهُو** أَفَلاَ **تَذَّكَّرُونَ**[465] {3} **إِلَيْهِي مَرْجِعُكُمُو** جَمِيعًا وَعْدَ اللهِ حَقًّا
إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
لَهُمُو شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ {4} هُوَ الَّذِي جَعَلَ
الشَّمْسَ **ضِئَاءً**[466] وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ

---

465 Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

466 Kunbül, رِئَاءَ النَّاسِ Bakara 2: 264. âyetini delil kılarak kelimeyi iki hemzeli okudu. Bu بَحْرٌ وَبِحَارٌ kelimesi gibi ضَوْءٍ kelimesinin çoğuludur. Kelimenin aslı ضِوَاءٌ idi, öncesi kesre olduğundan “vav” harfi “yâ” harfine ibdâl edilince ضِيَاءٌ oldu. مِيزَانٌ وَ مِيقَاتٌ kelimeleri de bunun benzeridir. Yine bu

اللهُ ذَلِكَ إِلاَّ بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ اْلآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {5} إِنَّ فِي اخْتِلاَفِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَاْلأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ {6} إِنَّ الَّذِينَ لاَ
يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ **هُمُو** عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ
{7} أُولَئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {8} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ **يَهْدِيهِمُو رَبُّهُمُو بِإِيمَانِهِمُو** تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ اْلأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ
{9} **دَعْوَاهُمُو** فِيهَا سُبْحَانَكَ اللهمَّ **وَتَحِيَّتُهُمُو** فِيهَا سَلاَمٌ وَآخِرُ **دَعْوَاهُمُو** أَنِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {10} وَلَوْ يُعَجِّلُ اللهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ **اسْتِعْجَالَهُمُو** بِالْخَيْرِ
لَقُضِيَ **إِلَيْهِمُو أَجَلُهُمُو** فَنَذَرُ الَّذِينَ لاَ يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي **طُغْيَانِهِمُو** يَعْمَهُونَ {11}
وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنْبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا **عَنْهُو** ضُرَّهُ مَرَّ
كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرٍّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {12} وَلَقَدْ
أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** لَمَّا ظَلَمُوا **وَجَاءَتْهُمُو رُسُلُهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا
لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ {13} ثُمَّ **جَعَلْنَاكُمُو** خَلاَئِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ
بَعْدِهِمُو لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ {14} وَإِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِمُو** آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ
لاَ يَرْجُونَ لِقَاءَنَا ائْتِ **بِقُرَانٍ**[467] غَيْرِ هَذَا أَوْ **بَدِّلْهُو** قُلْ مَا يَكُونُ **لِيَ**[468] أَنْ أُبَدِّلَهُ
مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلاَّ مَا يُوحَى إِلَيَّ **إِنِّيَ** أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ {15} قُلْ لَوْ شَاءَ اللهُ مَا تَلَوْتُهُ **عَلَيْكُمُو** وَلاَ **أَدْرَاكُمُو** بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ **فِيكُمُو**
عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ أَفَلاَ تَعْقِلُونَ {16} فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ {17} وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لاَ **يَضُرُّهُمُو** وَلاَ
يَنْفَعُهُمُو وَيَقُولُونَ هَؤُلاَءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللهَ بِمَا لاَ يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ

---

kelimenin mastar olması da mümkündür. Bu durumda الصَّوْم وَ الصِّيَامْ gibi olması da düşünülebilir. Aslı صِوَام idi, “vav” harfi “yâ” harfine çevrildi. Hafs, ضِيَاءً şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu’l-Kıraati’s-Seb’at’i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 262.

[467] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

[468] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

وَلاَ فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {18} وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلاَّ أُمَّةً وَاحِدَةً
فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلاَ كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ **بَيْنَهُمُو** فِيمَا **فِيهِي** يَخْتَلِفُونَ {19}
وَيَقُولُونَ لَوْلاَ أُنْزِلَ **عَلَيْهِي** آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي **مَعَكُمُو** مِنَ
الْمُنْتَظِرِينَ {20} وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ **مَسَّتْهُمُو** إِذَا **لَهُمُو** مَكْرٌ
فِي آيَاتِنَا قُلِ اللهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ {21} هُوَ الَّذِي
يُسَيِّرُكُمُو فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا **كُنْتُمُو** فِي الْفُلْكِ وَجَرَيْنَ **بِهِمُو** بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا
بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا **أَنَّهُمُو** أُحِيطَ **بِهِمُو**
دَعَوُا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ {22} فَلَمَّا
أَنْجَاهُمُو إِذَا **هُمُو** يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا **بَغْيُكُمُو** عَلَى
أَنْفُسِكُمُو **مَتَاعُ**[469] الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا **مَرْجِعُكُمُو** **فَنُنَبِّئُكُمُو** بِمَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ
{23} إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ **أَنْزَلْنَاهُو** مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ
مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا **أَنَّهُمُو**
قَادِرُونَ عَلَيْهَآ أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلاً أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ تَغْنَ بِالْأَمْسِ
كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ {24} وَاللهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلاَمِ وَيَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ **إِلَى**[470] **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {25} لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ وَلاَ يَرْهَقُ
وُجُوهَهُمُو قَتَرٌ وَلاَ ذِلَّةٌ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {26} وَالَّذِينَ
كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا **وَتَرْهَقُهُمُو** ذِلَّةٌ مَا **لَهُمُو** مِنَ اللهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا
أُغْشِيَتْ **وُجُوهُهُمُو** **قِطْعًا**[471] مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا

[469] Kunbül, haber konumunda merfû' okudu. Hafs ise hâl cümlesi konumunda nasb okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 211.

[470] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

[471] Kunbül, ط harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bu, خِرْقَةٍ وَخِرَقٍ ، سِدْرَةٍ وَسِدْرٍ ، بُسْرَةٍ وَبُسْرٍ كِسْرَةٍ وَكِسَرٍ kelimeleri gibi hem sukûn ile hem de fetha ile okunur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 330.

خَالِدُونَ {27} وَيَوْمَ **نَحْشُرُهُمُو** جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا **مَكَانَكُمُو** **أَنْتُمُو**
وَشُرَكَآؤُكُمُو فَزَيَّلْنَا **بَيْنَهُمُو** وَقَالَ **شُرَكَآؤُهُمُو** مَا **كُنْتُمُو** إِيَّانَا تَعْبُدُونَ {28}
فَكَفَى بِاللهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا **وَبَيْنَكُمُو** إِنْ كُنَّا عَنْ **عِبَادَتِكُمُو** لَغَافِلِينَ {29} هُنَالِكَ
تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوا إِلَى اللهِ مَوْلاَهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
{30} قُلْ مَنْ **يَرْزُقُكُمُو** مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ والْأَبْصَارَ وَمَنْ
يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ **الْمَيْتِ**[472] وَيُخْرِجُ **الْمَيْتَ** مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللهُ
فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ {31} فَذَلِكُمُ اللهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلاَّ الضَّلاَلُ فَأَنَّى
تُصْرَفُونَ {32} كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا **أَنَّهُمُو** لاَ يُؤْمِنُونَ
{33} قُلْ هَلْ مِنْ **شُرَكَآئِكُمُو** مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ {34} قُلْ هَلْ مِنْ **شُرَكَآئِكُمُو** مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللهُ يَهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لاَ **يَهَدِّي**[473] إِلاَّ أَنْ يُهْدَى فَمَا
لَكُمُو كَيْفَ تَحْكُمُونَ {35} وَمَا يَتَّبِعُ **أَكْثَرُهُمُو** إِلاَّ ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لاَ يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ
شَيْئًا إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ {36} وَمَا كَانَ هَذَا **الْقُرَانُ**[474] أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ
اللهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ **يَدَيْهِي** وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لاَ رَيْبَ **فِيهِي** مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ {37} أَمْ يَقُولُونَ **افْتَرَاهُو** قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ **اسْتَطَعْتُمُو** مِنْ
دُونِ اللهِ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {38} بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا **يَأْتِهِمُو**
تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ {39
}**وَمِنْهُمُو** مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ **وَمِنْهُمُو** مَنْ لاَ يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ {40}

---

[472] Enâm 6: 95. âyette açıklama geçti.

[473] Kelimenin aslı يَهْتَدِي idi. “Tâ” harfi “dal” harfine ibdâl edildi ve “tâ” nın fethası “hâ” harfine verildi. Kunbül, İbn Abbas’tan bu şekilde okunuşun rivayet edilmiş olmasına dayanmaktadır. Kunbül fiili, هَدَي vezninden okudu. Hafs ise إِهْتَدَي vezninden okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 181.

[474] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي **وَلَكُمُو** **عَمَلُكُمُو** **أَنْتُمُو** بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا
تَعْمَلُونَ {41} **وَمِنْهُمُو** مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لاَ
يَعْقِلُونَ {42} **وَمِنْهُمُو** مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لاَ يُبْصِرُونَ
{43} إِنَّ اللهَ لاَ يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ **أَنْفُسَهُمُو** يَظْلِمُونَ {44} وَيَوْمَ
نَحْشُرُهُمُو[475] كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلاَّ سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ **بَيْنَهُمُو** قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ {45} وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي **نَعِدُهُمُو** أَوْ
نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا **مَرْجِعُهُمُو** ثُمَّ اللهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ {46} وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ
فَإِذَا جَاءَ **رَسُولُهُمُو** قُضِيَ **بَيْنَهُمُو** بِالْقِسْطِ **وَهُمُو** لاَ يُظْلَمُونَ {47} وَيَقُولُونَ مَتَى
هَذَا الْوَعْدُ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {48} قُلْ لاَ أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلاَ نَفْعًا إِلاَّ مَا
شَاءَ اللهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ **أَجَلُهُمُو**[476] فَلاَ يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلاَ يَسْتَقْدِمُونَ
{49} قُلْ **أَرَأَيْتُمُو** إِنْ **أَتَاكُمُو** عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ
{50}أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ **آمَنْتُمُو** بِهِ آلآنَ وَقَدْ **كُنْتُمُو** بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ {51} ثُمَّ قِيلَ
لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلاَّ بِمَا **كُنْتُمُو** تَكْسِبُونَ {52}
وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقٌّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا **أَنْتُمُو** بِمُعْجِزِينَ {53} وَلَوْ أَنَّ
لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لاَفْتَدَتْ بِهِ وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ
بَيْنَهُمُو بِالْقِسْطِ **وَهُمُو** لاَ يُظْلَمُونَ {54} أَلاَ إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَلاَ إِنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لاَ يَعْلَمُونَ {55} هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ **وَإِلَيْهِي**
تُرْجَعُونَ {56} يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ **جَاءَتْكُمُو** مَوْعِظَةٌ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَشِفَاءٌ لِمَا فِي
الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ {57} قُلْ بِفَضْلِ اللهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ
خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ {58} قُلْ **أَرَأَيْتُمُو** مَا أَنْزَلَ اللهُ **لَكُمُو** مِنْ رِزْقٍ **فَجَعَلْتُمُو** **مِنْهُو**

---

[475] Kunbül, نَحْشُرُ şeklinde "nun" ile okudu. Hafs ise يَحْشُرُ şeklinde "yâ" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 214.
[476] Nisâ 4: 43. âyette açıklama geçti.

حَرَامًا وَحَلاَلاً قُلْ ءَآللَّهُ أَذِنَ **لَكُمُو** أَمْ عَلَى اللهِ تَفْتَرُونَ {59} وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ
يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو**
لاَ يَشْكُرُونَ {60} وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو **مِنْهُو** مِن **قُرَانٍ**[477] وَلاَ تَعْمَلُونَ
مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا **عَلَيْكُمُو** شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ **فِيهِي** وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ
ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَلاَ أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلا أَكْبَرَ إِلاَّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ
{61} أَلا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللهِ لاَ خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلاَ **هُمُو** يَحْزَنُونَ {62} الَّذِينَ آمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ {63} لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لاَ تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ
اللهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {64} وَلاَ يَحْزُنْكَ **قَوْلُهُمُو** إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {65} أَلا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَات وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ
يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ شُرَكَاءَ **إِنْ**[478] يَتَّبِعُونَ إِلاَّ الظَّنَّ وَإِنْ **هُمُو** إِلاَّ يَخْرُصُونَ {66}
هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا **فِيهِي** وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ {67} قَالُوا اتَّخَذَ اللهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَات وَمَا فِي
الْأَرْضِ إِنْ **عِنْدَكُمُو** مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {68} قُلْ
إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ لاَ يُفْلِحُونَ {69} مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمُو ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ {70} وَاتْلُ **عَلَيْهِمُو** نَبَأَ
نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ **عَلَيْكُمُو** مَقَامِي وَتَذْكِيرِي بِآيَاتِ اللهِ فَعَلَى
اللهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا **أَمْرَكُمُو** **وَشُرَكَاءَكُمُو** ثُمَّ لاَ يَكُنْ **أَمْرُكُمُو** **عَلَيْكُمُو** غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا
إِلَيَّ وَلاَ تُنْظِرُونِ {71} فَإِنْ **تَوَلَّيْتُمُو** فَمَا **سَأَلْتُكُمُو** مِنْ أَجْرٍ إِنْ **أَجْرِي**[479] إِلاَّ عَلَى
اللهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ {72} **فَكَذَّبُوهُو** **فَنَجَّيْنَاهُو** وَمَنْ مَعَهُ فِي

---

[477] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

[478] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 216.

[479] Kunbül, sukûn ile إِنْ أَجْرِيْ şeklinde okudu. Hafs ise fetha ile إِنْ أَجْرِيَ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 217.

الْفُلْكِ **وَجَعَلْنَاهُمُۇ** خَلاَئِفَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُنْذَرِينَ {73} ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رُسُلاً إِلَى **قَوْمِهِمُۇ** **فَجَآؤُوهُمُۇ** بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلوبِ الْمُعْتَدِينَ {74} ثُمَّ
بَعَثْنَا مِنْ **بَعْدِهِمُۇ** مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ {75} فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ {76}
قَالَ مُوسَى أَتقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا **جَاءَكُمُۇ** أَسِحْرٌ هَذَا وَلاَ يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ {77}
قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا **عَلَيْهِي** آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا
نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ {78} وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ {79} فَلَمَّا جَاءَ
السَّحَرَةُ قَالَ **لَهُمُۇ** مُوسَى أَلْقُوا مَا **أَنْتُمُۇ** مُلْقُونَ {80} فَلَمَّا أَلْقَوا قَالَ مُوسَى مَا
جِئْتُمُۇ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللهَ لاَ يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ {81} وَيُحِقُّ
اللهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ {82} فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلاَّ ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ
عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ **وَمَلَئِهِمُۇ** أَنْ **يَفْتِنَهُمُۇ** وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ
الْمُسْرِفِينَ {83} وَقَالَ مُوسَى يَا قَوْمِ إِنْ **كُنْتُمُۇ** **آمَنْتُمُۇ** بِاللهِ **فَعَلَيْهِي** تَوَكَّلُوا إِنْ
كُنْتُمُۇ مُسْلِمِينَ {84} فَقَالُوا عَلَى اللهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لاَ تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
{85} وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ {86} وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى **وَأَخِيهِي** أَنْ
تَبَوَّءَ اَالِ قَوْمِكُمَا بِمِصْرَ **بِيُوتًا**[480] وَاجْعَلُوا **بِيُوتَكُمُۇ** قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ {87} وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالاً فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا رَبَّنَا **لِيَضِلُّوا**[481] عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى **أَمْوَالِهِمُۇ** وَاشْدُدْ عَلَى
قُلُوبِهِمُۇ فَلاَ يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الأَلِيمَ {88} قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا
فَاسْتَقِيمَا وَلاَ تَتَّبِعَآنِّ سَبِيلَ الَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ {89} وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ

[480] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[481] Kunbül, ضَلَّ يَضِلُّ vezninde لِيَضِلُّوا şeklinde okudu. Hafs ise أَضَلَّ يُضِلُّ vezninde لِيُضِلُّوا şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 170.

فَأَتْبَعَهُمُو فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلاَّ
الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ {90} آلْآنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ
وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ {91} فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ آيَةً وَإِنَّ
كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ {92} وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مُبَوَّأَ صِدْقٍ
وَرَزَقْنَاهُمُو مِنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي **بَيْنَهُمُو**
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا **فِيهِي** يَخْتَلِفُونَ {93} فَإِن كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
فَسَلِ[482] الَّذِينَ يَقْرَؤُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلاَ تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُمْتَرِينَ {94} وَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللهِ فَتَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِينَ
{95}إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ **عَلَيْهِمُو** كَلِمَتُ رَبِّكَ لاَ يُؤْمِنُونَ {96} وَلَوْ **جَاءَتْهُمُو**
كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الأَلِيمَ {97} فَلَوْلاَ كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلاَّ
قَوْمَ يُونُسَ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا **عَنْهُمُو** عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةَ الدُّنْيَا **وَمَتَّعْنَاهُمُو** إِلَى
حِينٍ {98} وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ **كُلُّهُمُو** جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ
حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ {99} وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلاَّ بِإِذْنِ اللهِ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ
عَلَى الَّذِينَ لاَ يَعْقِلُونَ {100} **قُلِ**[483] انْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لاَ يُؤْمِنُونَ {101} فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلاَّ مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ **قَبْلِهِمُو** قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي **مَعَكُمُو** مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ {102} ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا
وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا **نُنَجِّ**[484] الْمُؤْمِنِينَ {103} قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ
كُنْتُمُو فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلاَ أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللهَ

---

[482] Kunbül, “hemze”yi hazfedip harekesini “sin” harfine naklederek سَرَي يَسْرِي vezninden فَسَلِ şeklinde okudu. Hafs ise أَسْرَي يَسْرِي vezninden فَسْئَلِ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 347.

[483] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

[484] Kunbül, teşdîd ile نَجَّي يُنَجِّي vezninde okudu. Hafs ise tahfîf ile أَنْجَي يُنْجِي vezninde okur. Kur’ân’da her iki vezinde okunan âyetler için bakınız Enbiyâ 21: 88, Târık 86: 17, Nuh 71: 2-3. âyetler. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 337.

الَّذِي **يَتَوَفَّاكُمُو** وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {104} وَأَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ
حَنِيفًا وَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {105} وَلاَ تَدْعُ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لاَ يَنْفَعُكَ وَلاَ
يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ {106} وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ
كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ يُصَيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ {107} قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ **رَبِّكُمُو** فَمَنِ
اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا **عَلَيْكُمُو** بِوَكِيلٍ
{108} وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّى يَحْكُمَ اللهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ
{109}

﴿ سُورَةُ هُودٍ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٢٣
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ {1} أَلاَّ تَعْبُدُوا إِلاَّ اللهَ
إِنَّنِي **لَكُمُو** **مِنْهُو** نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ {2} وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا **رَبَّكُمُو** ثُمَّ تُوبُوا **إِلَيْهِي** **يُمَتِّعْكُمُو**[485]
مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا **فَإِنِّيَ**
أَخَافُ **عَلَيْكُمُو** عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ {3} إِلَى اللهِ **مَرْجِعُكُمُو** وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ {4} أَلَا **إِنَّهُمُو** يَثْنُونَ **صُدُورَهُمُو** لِيَسْتَخْفُوا **مِنْهُو** أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمُو يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {5} وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي
الْأَرْضِ إِلاَّ عَلَى اللهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ {6}
وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ **لِيَبْلُوَكُمُو**
أَيُّكُمُو أَحْسَنُ عَمَلاً وَلَئِنْ قُلْتَ **إِنَّكُمُو** مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلاَّ سِحْرٌ مُبِينٌ {7} وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ

[485] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَلاَ يَوْمَ **يَأْتِيهِمُو** لَيْسَ مَصْرُوفًا **عَنْهُمُو** وَحَاقَ **بِهِمُو** مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِؤُونَ {8} وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا **مِنْهُو** إِنَّهُ لَيَئُوسٌ كَفُورٌ
{9} وَلَئِنْ **أَذَقْنَاهُو** نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَّاءَ **مَسَّتْهُو** لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ
فَخُورٌ {10} إِلاَّ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ **لَهُمُو** مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ
{11} فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَضَآئِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلاَ أُنْزِلَ
عَلَيْهِي كَنْزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ {12} أَمْ
يَقُولُونَ **افْتَرَاهُو** قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ **اسْتَطَعْتُمُو** مِنْ دُونِ
اللهِ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {13} فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا **لَكُمُو** فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللهِ
وَأَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ فَهَلْ **أَنْتُمُو** مُسْلِمُونَ {14} مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
نُوَفِّ **إِلَيْهِمُو** **أَعْمَالَهُمُو** فِيهَا **وَهُمُو** فِيهَا لاَ يُبْخَسُونَ {15} أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ
لَهُمُو فِي الْآخِرَةِ إِلاَّ النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {16}
أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ **وَيَتْلُوهُو** شَاهِدٌ **مِنْهُو** وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا
وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلاَ تَكُ فِي مِرْيَةٍ
مِنْهُو إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يُؤْمِنُونَ {17} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى
عَلَى اللهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى **رَبِّهِمُو** وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلاَءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى
رَبِّهِمُو أَلاَ لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمِينَ {18} الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ وَيَبْغُونَهَا
عِوَجًا **وَهُمُو** بِالْآخِرَةِ **هُمُو** كَافِرُونَ {19} أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا
كَانَ **لَهُمُو** مِنْ دُونِ اللهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ **يُضَعَّفُ**[486] لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ
السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ {20} أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمُو** وَضَلَّ **عَنْهُمُو** مَا
كَانُوا يَفْتَرُونَ {21} لاَ جَرَمَ **أَنَّهُمُو** فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ {22} إِنَّ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَى **رَبِّهِمُو** أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ

[486] Bakara 2: 245. âyette açıklama geçti.

{23} مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى وَالْأَصَمِّ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلاً أَفَلاَ
تَذَّكَّرُونَ[487] {24} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ **أَنِّي**[488] **لَكُمُو** نَذِيرٌ مُبِينٌ {25
}أَنْ لاَ تَعْبُدُوا إِلاَّ اللهَ **إِنِّيَ**[489] أَخَافُ **عَلَيْكُمُو** عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ {26} فَقَالَ
الْمَلأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلاَّ بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلاَّ الَّذِينَ **هُمُو**
أَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى **لَكُمُو** عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ **نَظُنُّكُمُو** كَاذِبِينَ {27} قَالَ
يَا قَوْمِ **أَرَأَيْتُمُو** إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِهِ **فَعَمِيَتْ**[490]
عَلَيْكُمُو أَنُلْزِمُكُمُوهَا **وَأَنْتُمُو** لَهَا كَارِهُونَ {28} وَيَا قَوْمِ لا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِ** مَالاً
إِنْ **أَجْرِي**[491] إِلاَّ عَلَى اللهِ وَمَآ أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا **إِنَّهُمُو** مُلاَقُو **رَبِّهِمُو** وَلَكِنِّيَ
أَرَاكُمُو قَوْمًا تَجْهَلُونَ {29} وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللهِ إِنْ **طَرَدْتُهُمُو** أَفَلاَ
تَذَّكَّرُونَ[492] {30} وَلاَ أَقُولُ **لَكُمُو** عِنْدِي خَزَآئِنُ اللهِ وَلاَ أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلاَ أَقُولُ
إِنِّي مَلَكٌ وَلاَ أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي **أَعْيُنُكُمُو** لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللهُ خَيْرًا اَللهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي
أَنْفُسِهِمُو إِنِّي إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ {31} قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا
فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {32} قَالَ إِنَّمَا **يَأْتِيكُمُو** بِهِ اللهُ إِنْ شَاءَ وَمَا
أَنْتُمُو بِمُعْجِزِينَ {33} وَلاَ **يَنْفَعُكُمُو** نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ **لَكُمُو** إِنْ كَانَ
اللهُ يُرِيدُ أَنْ **يُغْوِيَكُمُو** هُوَ **رَبُّكُمُو** **وَإِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {34} أَمْ يَقُولُونَ **افْتَرَاهُو** قُلْ إِنِ
افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيَّ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ {35} وَأُوحِيَ إِلَى نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ

---

[487] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

[488] Kunbül, أَنِّي şeklinde “elif” harfini fetha ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Kunbül’ün okuyuşuna göre mananın takdiri şöyledir: وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نَوحًا إِلَي قَوْمِهِ بِلْإِنْذَارِ أَنْ لَا تَعْبُدَوا إِلَّا الله Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 337.

[489] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[490] Kunbül, Kasas 28: 66. âyetine kıyasla فَعَمِيَتْ şeklinde okudu. Hafs ise Ubey b. Ka’b ve İbn Mesûd’un da teşdîd ile فَعَمَّاهَا عَلَيْكُمْ şeklinde okuduklarını delil sayarak fiilin fâilini zikretmeksizin okur. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu’l-Kıraati’s-Seb’at’i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 279.

[491] Kunbül sukûn ile إِنْ أَجْرِي şeklinde okudu. Hafs ise fetha ile إِنْ أَجْرِيَ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 255.

[492] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

مِنْ قَوْمِكَ إِلاَّ مَنْ قَدْ آمَنَ فَلاَ تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ {36} وَاصْنَعِ الْفُلْكَ
بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلاَ تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا **إِنَّهُمُو** مُغْرَقُونَ {37} وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ
وَكُلَّمَا مَرَّ **عَلَيْهِي** مَلأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا **مِنْهُو** قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ **مِنْكُمُو**
كَمَا تَسْخَرُونَ {38} فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ **يَأْتِيهِي** عَذَابٌ **يُخْزِيهِي** وَيَحِلُّ **عَلَيْهِي**
عَذَابٌ مُقِيمٌ {39} حَتَّى إِذَا جَاءَ **أَمْرُنَا**[493] وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ
كُلِّ[494] زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلاَّ مَنْ سَبَقَ **عَلَيْهِ** الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلاَّ
قَلِيلٌ {40} وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللهِ **مُجْرَاهَا**[495] وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
{41} وَهِيَ تَجْرِي **بِهِمُو** فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا
بُنَيِّ[496] ارْكَبْ مَعَنَا وَلاَ تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ {42} قَالَ سَآوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي
مِنَ الْمَاءِ قَالَ لاَ عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللهِ إِلاَّ مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْمُغْرَقِينَ {43} وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ **أَقْلِعِي**[497] وَغِيضَ الْمَاءُ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْداً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {44} وَنَادَى نُوحٌ
رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ {45}

---

[493] Kunbül, iki vecih yaparak okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi medd harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 226.

[494] Kunbül, izâfetle ve اِثْنَيْنِ kelimesini de mefûl olarak nasb ile okudu. Hafs ise tenvinli okur. Cümlenin takdiri, قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا زَوْجَيْنِ اِثْنَيْنِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ، اَيْ مِنْ كُلِّ جِنْسٍ وَمِنْ كُلِّ الْحَيْوَانِ şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 339.

[495] Kunbül, مُجْرَاهَا şeklinde dammeyle okudu. Hafs ise hem imâle hem de fetha ile okur. Kelime her iki okuyuşa göre mastardır. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 280.

[496] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. بُنَيَّ kelimesi izâfe edilince bir isimde üç tane "yâ" harfi ictimâ' etmiş oldu. 1. Tasğîr için olan "yâ" harfi, 2. Kelimenin aslında var olan "yâ" harfi بُنَيِّي, 3. İzâfet "yâ" sıdır. Kullanış çokluğundan dolayı izâfet "yâ" sı hazfedildi. Hafs gibi fetha okuyanlar ise يَابُنَيَّاهُ manasını kastederek "elif" ve "hâ" harfini hazfedince "yâ" harfi düşenlere delâlet etsin diye fetha üzere bâkî kaldı. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 187.

[497] Kunbül ikinci "hemze"yi fethalı "vav" harfine ibdâl ederek السَّمَاءُ وَقْلِعِي şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 226.

قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلاَ **تَسْأَلَنِّ**[498] مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ
عِلْمٌ **إِنِّيَ**[499] أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ {46} قَالَ رَبِّ **إِنِّيَ**[500] أَعُوذُ بِكَ أَنْ
أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلاَّ تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ {47} قِيلَ يَا
نُوحُ اهْبِطْ بِسَلاَمٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَمٌ **سَنُمَتِّعُهُمُو** ثُمَّ
يَمَسُّهُمُو مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ {48} تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ
تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلاَ قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ {49} وَإِلَى عَادٍ
أَخَاهُمُو هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا **لَكُمُو** مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ **أَنْتُمُو** إِلاَّ مُفْتَرُونَ
{50} يَا قَوْمِ لا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِي** أَجْرًا إِنْ **أَجْرِي**[501] إِلاَّ عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلاَ
تَعْقِلُونَ {51} وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا **رَبَّكُمُو** ثُمَّ تُوبُوا **إِلَيْهِي** يُرْسِلِ السَّمَاءَ **عَلَيْكُمُو**
مِدْرَارًا **وَيَزِدْكُمُو** قُوَّةً إِلَى **قُوَّتِكُمُو** وَلاَ تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ {52} قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا
بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ {53} إِنْ نَقُولُ إِلاَّ
اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ
{54}[502] مِنْ دُونِهِ فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لاَ تُنْظِرُونِ {55} إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ
رَبِّي **وَرَبِّكُمُو** مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلاَّ هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ
{56} فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ **أَبْلَغْتُكُمُو** مَا أُرْسِلْتُ بِهِ **إِلَيْكُمُو** وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
غَيْرَكُمُو وَلاَ تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ {57} وَلَمَّا جَاءَ

---

[498] Kelimenin aslı فَلَاتَسْأَلْ idi, tekit “nûn”u dahil olunca iki sâkin bir araya geldi ve bundan dolayı da “lâm” harfi fethalandı. Hafs ise “nun” harfini tahfîf ile okur. “Yâ” harfi ihtisar amacıyla hazfedilince hazfedilen “yâ” harfine delâlet etsin diye “lâm” harfi kesre kılındı. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 344.

[499] Bakara 2: 30. âyette açıklma geçti.

[500] Bakara 2: 30. âyette açıklma geçti.

[501] Kunbül, “yâ” harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku’l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 56.

[502] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 228.

أَمْرُنَا[503] نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا **وَنَجَّيْنَاهُمُو** مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ
{58} وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ **رَبِّهِمُو** وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ
{59} وَأُتْبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا **رَبَّهُمُو** أَلَا بُعْدًا
لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ {60} وَإِلَى ثَمُودَ **أَخَاهُمُو** صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا **لَكُمُو** مِنْ
إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ **أَنشَأَكُمُو** مِنَ الْأَرْضِ **وَاسْتَعْمَرَكُمُو** فِيهَا **فَاسْتَغْفِرُوهُو** ثُمَّ تُوبُوا **إِلَيْهِي** إِنَّ
رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ {61} قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ
نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا **إِلَيْهِي** مُرِيبٍ {62} قَالَ يَا قَوْمِ
أَرَأَيْتُمُو إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي **مِنْهُو** رَحْمَةً فَمَنْ يَنصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ
عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ {63} وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ **لَكُمُو** آيَةً فَذَرُوهَا
تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ **فَيَأْخُذَكُمُو** عَذَابٌ قَرِيبٌ {64} فَعَقَرُوهَا
فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي **دَارِكُمُو** ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ {65} فَلَمَّا جَاءَ
أَمْرُنَا[504] نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ {66} وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي **دِيَارِهِمُو** جَاثِمِينَ
{67} كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلَا إِنَّ **ثَمُودًا**[505] كَفَرُوا **رَبَّهُمُو** أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ {68}
وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ
بِعِجْلٍ حَنِيذٍ {69} فَلَمَّا رَأَى **أَيْدِيَهُمُو** لَا تَصِلُ **إِلَيْهِي** **نَكِرَهُمُو** وَأَوْجَسَ **مِنْهُمُو**
خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ {70} وَامْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ

---

503 Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.

504 Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.

505 Kunbül, tenvinli okudu. Hafs ise tenvinsiz okur. Hafs, bir kabile ismi olarak düşündüğü için kelimeyi sarftan men etmek amacıyla ثَمُودَ şeklinde okur. Kunbül ise bu kelimeyi bir mahalle veya bir lider ismi olarak düşündüğünden tenvinli okudu. Mushafın yazılışında da her iki okuyuş için deliller olduğu ifade edilmiştir. Kunbül, Mushafta bu kelimenin أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ Hûd 11: 68. şeklinde "elif" harfiyle yazılışını delil kıraatı için delil saydı. Hafs ise وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ İsrâ 17: 59. Mushafta "elif"siz olarak yazılışını delil sayar. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 188.

فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ[506] يَعْقُوبُ[507] {71} قَالَتْ يَا وَيْلَتَى
أَأَلِدُ[508] وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ {72} قَالُوا
أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللهِ رَحْمَتُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمُو أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ {73}
فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ {74} إِنَّ
إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ {75} يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ[509]
رَبِّكَ وَإِنَّهُمُو آتِيهِمُو عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ {76} وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ
بِهِمُو وَضَاقَ بِهِمُو ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ {77} وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِي
وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمُو فَاتَّقُوا اللهَ
وَلَا تُخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمُو رَجُلٌ رَشِيدٌ {78} قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي
بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ {79} قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمُو قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى
رُكْنٍ شَدِيدٍ {80} قَالُوا يَا لُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَاسْرِ[510] بِأَهْلِكَ
بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمُو أَحَدٌ إِلَّا امْرَأَتُكَ[511] إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمُو
إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ {81} فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا[512] جَعَلْنَا عَالِيَهَا

---

506 Kunbül, "hemze"yi iki vecihle okudu. 1. Vecihle ikinci "hemze"yi teshîl etti. 2. Vecihle ikinci "hemze"yi sâkin "yâ" harfine ibdâl etti. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 56

507 Kunbül, müehhar bir mübtedâ olarak merfû ile okudu. Buna göre cümle, وَيَعْقُوبُ يُحَدِّثُ لَهَا مِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ takdirinde olur. Hafs ise nasb ile okur. Buna göre cümle, وَوَهَبْنَا لَهَا إِسْحَاقَ وَوَهَبْنَا لَهَا يَعْقُوبَ takdirinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 347.

508 Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

509 Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.

510 Kunbül, Kur'ân'ın tamamında vasıl hemzesiyle سَرَى يَسْرِي vezninde okudu. Hafs ise "kat' hemze"siyle أَسرَى يَسْرِي vezninde okur. Her iki tilavet şekli Mushaf hattına uygundur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 347.

511 Kunbül, bu kelimeyi أَحَدٌ lafzından bedel kılarak merfû' okudu. Hafs ise istisnâ olarak nasb ile okur. Kunbül'ün okuyuşuna göre âyette geçen kadın Hz. Lut (a.s.)'un ehlinden bir bireydir. Hafs'ın okuyuşuna göre de kadın Hz. Lut (a.s.)'un ehlinden bir birey değildir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 292.

512 Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.

سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ { }[513] مَنْضُودٍ {82} مُسَوَّمَةً عِنْدَ
رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ {83} وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمُو شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمُو مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَلاَ تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمُو بِخَيْرٍ
وَإِنِّيَ[514] أَخَافُ عَلَيْكُمُو عَذَابَ يَوْمٍ مُحِيطٍ {84} وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ
بِالْقِسْطِ وَلاَ تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمُو وَلاَ تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ {85} بَقِيَّةُ
اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمُو إِنْ كُنْتُمُو مُؤْمِنِينَ { }[515] وَمَا أَنَا عَلَيْكُمُو بِحَفِيظٍ {86} قَالُوا
يَا شُعَيْبُ أَصَلَوَاتُكَ[516] تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا
نَشَاءُ إِنَّكَ[517] لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ {87} قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمُو إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ
مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُو رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمُو إِلَى مَا أَنْهَاكُمُو عَنْهُو إِنْ
أُرِيدُ إِلاَّ الْإِصْلاَحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلاَّ بِاللَّهِ عَلَيْهِي تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِي أُنِيبُ
{88} وَيَا قَوْمِ لاَ يَجْرِمَنَّكُمُو شِقَاقِيَ[518] أَنْ يُصِيبَكُمُو مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ
أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمُو بِبَعِيدٍ {89} وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمُو ثُمَّ
تُوبُوا إِلَيْهِي إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ {90} قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا
لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلاَ رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ {91} قَالَ يَا قَوْمِ
أَرَهْطِيَ[519] أَعَزُّ عَلَيْكُمُو مِنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُو وَرَاءَكُمُو ظِهْرِيًّا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
مُحِيطٌ {92} وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمُو إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِي

---

513 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 231.

514 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

515 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 231.

516 Kunbül, Mushaftaki yazılışını esas alarak çoğul okudu. Hafs ise müfret olarak okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 349.

517 Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 57.

518 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

519 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

عَذَابٌ يُخْزِيهِي وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمُو رَقِيبٌ {93} وَلَمَّا جَاءَ
أَمْرُنَا[520] نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ
فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمُو جَاثِمِينَ {94} كَأَن لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلاَ بُعْدًا لِمَدْيَنَ كَمَا
بَعِدَتْ ثَمُودُ {95} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ {96} إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ {97} يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ {98} وَأُتْبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِئْسَ
الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ {99} ذَلِكَ مِنْ أَنبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَآئِمٌ وَحَصِيدٌ
{100} وَمَا ظَلَمْنَاهُمُو وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمُو فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمُو آلِهَتُهُمُ الَّتِي
يَدْعُونَ مِن دُونِ اللهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ[521] رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمُو غَيْرَ تَتْبِيبٍ
{101} وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ
{102} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ
وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ {103} وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلاَّ لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ {104} يَوْمَ
يَأْتِي[522] لاَ تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلاَّ بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمُو شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ {105} فَأَمَّا الَّذِينَ
شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمُو فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ {106} خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلاَّ مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ {107} وَأَمَّا الَّذِينَ
سَعِدُوا[523] فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلاَّ مَا شَاءَ رَبُّكَ
عَطَاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ {108} فَلاَ تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلاَّ كَمَا
يَعْبُدُ آبَاؤُهُمُو مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَمُوَفُّوهُمُو نَصِيبَهُمُو غَيْرَ مَنْقُوصٍ {109} وَلَقَدْ

[520] Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.
[521] Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.
[522] Kunbül "yâ" harfi ile okudu. Hafs ise "yâ" harfini hazfederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 349.
[523] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirerek سَعِدُوا şeklinde okudu. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirmeden okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 349.

آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ **فِيهِۦ** وَلَوْلاَ كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ **بَيْنَهُمُۥ**
وَإِنَّهُمُۥ لَفِي شَكٍّ **مِنْهُۥ** مُرِيبٍ {110} **وَإِنْ**[524] كُلاًّ **لَمَا**[525] **لَيُوَفِّيَنَّهُمُۥ** رَبُّكَ
أَعْمَالَهُمُۥ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {111} فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلاَ
تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {112} وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ
وَمَا **لَكُمُۥ** مِنْ دُونِ اللهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لاَ تُنْصَرُونَ {113} وَأَقِمِ الصَّلاَةَ طَرَفَيِ
النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ
{114} وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ {115} فَلَوْلاَ كَانَ مِنَ
الْقُرُونِ مِنْ **قَبْلِكُمُۥ** أُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلاَّ قَلِيلاً مِمَّنْ أَنْجَيْنَا
مِنْهُمُۥ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا **فِيهِۦ** وَكَانُوا مُجْرِمِينَ {116} وَمَا كَانَ رَبُّكَ
لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ {117} وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلاَ يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ **{118}**[526] إِلاَّ مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ **خَلَقَهُمُۥ** وَتَمَّتْ
كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ {119} وَكُلاًّ نَقُصُّ عَلَيْكَ
مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ
{120} وَقُلْ لِلَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلَى **مَكَانَتِكُمُۥ** إِنَّا عَامِلُونَ **{121}**[527]
وَانْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ {122} وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ **وَإِلَيْهِۦ يَرْجِعُ**[528]
الْأَمْرُ كُلُّهُ **فَاعْبُدْهُۥ** وَتَوَكَّلْ **عَلَيْهِۦ** وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا **يَعْمَلُونَ**[529] {123}

---

[524] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 159.

[525] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 159.

[526] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 235.

[527] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 235.

[528] Kunbül, Şûrâ 42: 53. âyetinin okunuşunu delil sayarak fâili isimlendirerek okudu. Hafs ise fâili isimlendirmeden okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 353.

[529] Kunbül, "yâ" ile okudu. Hafs ise "tâ" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 235.

﴿ سُورَةُ يُوسُفَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ {1} إِنَّا **أَنْزَلْنَاهُو** **قُرَانًا**[530] عَرَبِيًّا **لَعَلَّكُمُو** تَعْقِلُونَ
{2} نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا **الْقُرَانَ** وَإِنْ كُنْتَ
مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ {3} إِذْ قَالَ يُوسُفُ **لِأَبِيهِي** يَا أَبَتِ[531] إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ
عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ **رَأَيْتُهُمُو** لِي سَاجِدِينَ {4} قَالَ يَا **بُنَيِّ**[532] لاَ
تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ
{5} وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى
آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
{6} لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ **آيَتٌ**[533] لِلسَّائِلِينَ {7} إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ
وَأَخُوهُو أَحَبُّ إِلَى أَبِينَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلاَلٍ **مُبِينٍ**[534] {8} اُقْتُلُوا
يُوسُفَ أَوِ **اطْرَحُوهُو** أَرْضًا يَخْلُ **لَكُمُو** وَجْهُ **أَبِيكُمُو** وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ
{9} قَالَ قَائِلٌ **مِنْهُمُو** لاَ تَقْتُلُوا يُوسُفَ **وَأَلْقُوهُو** فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ **يَلْتَقِطْهُو** بَعْضُ
السَّيَّارَةِ إِنْ **كُنْتُمُو** فَاعِلِينَ {10} قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لاَ تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ
لَنَاصِحُونَ {11} **أَرْسِلْهُو** مَعَنَا غَدًا **نَرْتَعِ**[535] **وَنَلْعَبْ** وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ {12}

---

[530] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

[531] Kunbül, vakf halinde يَا أَبَهْ şeklinde okudu. Hafs ise يَا أَبَتِ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 235.

[532] Hûd 11: 42. âyette açıklama geçti.

[533] Kunbül, Yusuf 12: 111., Mü'minin 23: 50. âyetlerinin okunuşunu delil kılarak آيَةً lafzını عِبْرَةً manasında okudu. Hafs ise bu lafzı عِبَرٌ çoğul anlamında okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 355.

[534] Nisâ 4: 42. âyette açıklama geçti.

[535] Kunbül'ün tilavetine göre Hz. Yusuf'un kardeşleri kendi hallerinden haber vermiş oluyorlar. Bu, إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ âyetine de muvâfık olur. Kunbül, نَرْتَعِ şeklinde okudu. Buna göre fiil, إِرْتَعَي يَرْتَعِي den okundu. Hafs ise Hz. Yusuf'un durumundan haber vererek يَرْتَعْ şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s.193.

قَالَ إِنِّي **لَيَحْزُنُنِيَ**[536] أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ **وَأَنْتُمُو** **عَنْهُو** غَافِلُونَ
{13} قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ {14} فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ
وَأَجْمَعُوا أَنْ **يَجْعَلُوهُو** فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَآ **إِلَيْهِي** **لَتُنَبِّئَنَّهُمُو** **بِأَمْرِهِمُو** هَذَا **وَهُمُو**
لاَ يَشْعُرُونَ {15} وَجَاؤُوا **أَبَاهُمُو** عِشَاءً يَبْكُونَ {16} قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا
نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِندَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ
{17} وَجَآؤُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ **لَكُمُو** **أَنْفُسُكُمُو** أَمْرًا فَصَبْرٌ
جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ {18} وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا **وَارِدَهُمُو**
فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا **بُشْرَايَ**[537] هَذَا غُلاَمٌ **وَأَسَرُّوهُو** بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ
{19} **وَشَرَوْهُو** بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا **فِيهِي** مِنَ الزَّاهِدِينَ {20} وَقَالَ
الَّذِي **اشْتَرَاهُو** مِنْ مِصْرَ لاِمْرَأَتِهِ أَكْرِمِي **مَثْوَاهُو** عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا
وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى
أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ {21} وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ **آتَيْنَاهُو** حُكْمًا وَعِلْمًا
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {22} وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ
الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ **هَيْتُ**[538] لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ **رَبِّيَ**[539] أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ
الظَّالِمُونَ {23} وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلاَ أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ

---

[536] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[537] Kunbül, "nefs" kelimesine izâfe ederek "yâ" harfini iki sâkin ictimâ' etmesin diye fetha ile okudu. Hafs ise bunu bir adamın ismi olarak sukûn ile okur. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 307.

[538] Kunbül, هَيْتُ şeklinde okudu. Kunbül'ün delili,
لَيْسَ قَوْمِي بِالْأَبْعَدِينَ إِذَا مَا / قَالَ دَاعٍ مِنَ الْعَشِيرَةِ هَيْتُ
هُمْ يُجِيبُونَ ذَا (هَلُمَّ) سِرَعًا / كَالْأَبَابِيلِ ، لَا يُغَادِرُ بَيْتُ şiirde dammeli şekilde geçmesidir.
Dammeli okuyuş, gâye manası vermektedir. Mana, دُعَاءِي لَك anlamındadır. İzafet hazfedilince tıpkı حَيْثُ kelimesindeki gibi kelime dammeli okundu. Hafs ise fethalı okur. Rivayete göre bir Arap Hz. Ali (r.a.)'ye hitaben şöyle seslendi:
أَبْلِغْ عَلَي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَخَاالْعِراقِ إِذَا أَتَيْتَا
أَنَّ الْحِجَازَ وَأَهْلَهُ عُنُقٌ إِلَيْكَ وَهَيْتَ هَيْتًا
Zeccâc, bu kelimenin كَيْفَ وَأَيْنَ gibi ses konumunda olduğunu dolayısıyla fiil gibi sarf edilen türden olmadığını ifade etti. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 357.

[539] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ **إِنَّهُ**[540] مِنْ عِبَادِنَا **الْمُخْلِصِينَ**[541] {24} وَاسْتَبَقَا الْبَابَ
وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ
سُوءًا إِلاَّ أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ {25} قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ
شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ {26}
وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِن الصَّادِقِينَ {27} فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ
قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ {28} يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا
وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ {29} وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَةُ[542]
الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ {30} فَلَمَّا
سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا
وَقَالَتُ[543] اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا
بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلاَّ مَلَكٌ كَرِيمٌ {31} قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي **فِيهِي** وَلَقَدْ رَاوَدتُّهُ
عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ
{32} قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي **إِلَيْهِي** وَإِلاَّ تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ
أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ {33} فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ **عَنْهُو** كَيْدَهُنَّ
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {34} ثُمَّ بَدَا **لَهُمُو** مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيَسْجُنُنَّهُ حَتَّى
حِينٍ {35} وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانَ قَالَ أَحَدُهُمَآ إِنِّي **أَرَانِيَ**[544] أَعْصِرُ خَمْرًا
وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي **أَرَانِيَ** أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ **مِنْهُو** نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ

---

540 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 238.

541 Kunbül, Kur'ân'ın tamamında bunu kesreli okudu. Buna göre mana, Nisâ 4: 146. âyette ve Zümer 39: 14. âyette geçtiği gibi dini ve ibadetleri riyâden uzak olarak sırf Allah (cc.) rızası için ihlaslı yapan kişi kastedilmektedir. Hafs ise Sâd 38: 46. âyetteki gibi "lâm" harfini fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 358.

542 Kunbül, vakf halinde إِمْرَأَهْ şeklinde okudu. Hafs ise إِمْرَأَتْ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 238.

543 Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

544 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

مِنَ الْمُحْسِنِينَ {36} قَالَ لاَ يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلاَّ نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ
يَأْتِيكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لاَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ **وَهُمُ**و بِالْآخِرَةِ
هُمُو كَافِرُونَ {37} وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ **آبَآئِيَ**[545] إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا
أَنْ نُشْرِكَ بِاللهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لاَ يَشْكُرُونَ {38} يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ **أَأَرْبَابٌ**[546] مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللهُ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ{39}   مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلاَّ أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا **أَنْتُمُ**و **وَآبَآؤُكُمُ**و مَا أَنْزَلَ
اللهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلَّهِ أَمَرَ أَلاَّ تَعْبُدُوا إِلاَّ **إِيَّاهُ**و ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ {40} يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ
خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي **فِيهِي** تَسْتَفْتِيَانِ
{41} وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ
فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ {42} وَقَالَ الْمَلِكُ **إِنِّيَ**[547] أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنْبُلاَتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلأُ
أَفْتُونِي[548] فِي رُؤْيَايَ إِنْ **كُنْتُمُ**و لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ {43} قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلاَمٍ وَمَا
نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلاَمِ بِعَالِمِينَ {44} وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا
أُنَبِّئُكُمُو بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ {45} يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنْبُلاَتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ **لَعَلِّيَ**[549] أَرْجِعُ إِلَى
النَّاسِ **لَعَلَّهُمُ**و يَعْلَمُونَ {46} قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ **دَأْبًا**[550] فَمَا حَصَدْتُمْ

---

545 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
546 Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
547 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
548 Kunbül, ikinci “hemze”yi “vav” harfine ibdâl ederek وَفْتُنِي şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 240.
549 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
550 Kunbül, “hemze”yi sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bir ismin ikinci harfi boğaz harflerinden birisi olursa orta harfi hem sukûn hem de fetha ile okunabilir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 359.

فَذَرُوهُ و فِي سُنْبُلِهِ إِلاَّ قَلِيلاً مِمَّا تَأْكُلُونَ {47} ثُمَّ يَأْتِي مِن بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ
يَأْكُلْنَ مَا **قَدَّمْتُمُ** و لَهُنَّ إِلاَّ قَلِيلاً مِمَّا تُحْصِنُونَ {48} ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ
فِيهِ ي يُغَاثُ النَّاسُ **وَفِيهِ** ي يَعْصِرُونَ {49} وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ
الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ **فَسَلْهُ** و[551] مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللاَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي
بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ {50} قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ
مَا عَلِمْنَا **عَلَيْهِ** ي مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدتُّهُ عَنْ
نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {51} ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ **أَخُنْهُ** و بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللهَ لاَ
يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ {52} وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ **إِلاَّ**[552] مَا
رَحِمَ رَبِّيَ إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ {53} وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ **أَسْتَخْلِصْهُ** و لِنَفْسِي
فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مِكِينٌ أَمِينٌ {54} قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَآئِنِ
الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ {55} وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَبَوَّأُ مِنْهَا حَيْثُ
نَشَاءُ[553] نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلاَ نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ {56} وَلَأَجْرُ
الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ {57} وَجَاءَ **إِخْوَةُ**[554] يُوسُفَ فَدَخَلُوا
عَلَيْهِ ي **فَعَرَفَهُمُ** و **وَهُمُ** و لَهُ مُنْكِرُونَ {58} وَلَمَّا **جَهَّزَهُمُ** و **بِجَهَازِهِمُ** و قَالَ ائْتُونِي
بِأَخٍ **لَكُمُ** و مِنْ **أَبِيكُمُ** و أَلاَ تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ {59} فَإِنْ لَمْ
تَأْتُونِي بِهِ فَلاَ كَيْلَ **لَكُمُ** و عِنْدِي وَلاَ تَقْرَبُونِ {60} قَالُوا سَنُرَاوِدُ **عَنْهُ** و **أَبَاهُ** و وَإِنَّا
لَفَاعِلُونَ {61} وَقَالَ **لِفِتْيَتِهِ**[555] اجْعَلُوا **بِضَاعَتَهُمُ** و فِي **رِحَالِهِمُ** و **لَعَلَّهُمُ** و يَعْرِفُونَهَا

---

[551] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

[552] Kunbül iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi harf-i medde tebdîl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 242.

[553] Kunbül, daha sonra gelen kelimenin de okunuşunu esas alarak bu kelimeyi نَشَاءُ şeklinde okudu. Hafs ise يَشَاءُ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 242.

[554] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 242.

[555] Kunbül, فَتًي kelimesinin çoğulu olarak أَخٌ و إِخْوَةٌ kelimeleri gibi Kefh 18: 10. âyetteki okunuşu da delil kabül ederek "elif"siz cem'i kıllet okudu. Hafs ise جَار و جِيرَان kelimesindeki gibi "elif"li olarak

إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى **أَهْلِهِمُو** **لَعَلَّهُمُو** يَرْجِعُونَ {62} فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى **أَبِيهِمُو** قَالُوا يَا أَبَانَا
مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ {63} قَالَ هَلْ **آمَنُكُمُو**
عَلَيْهِي إِلَّا كَمَا **أَمِنْتُكُمُو** عَلَى **أَخِيهِي** مِنْ قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ **حِفْظًا**[556] وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ {64} وَلَمَّا فَتَحُوا **مَتَاعَهُمُو** وَجَدُوا **بِضَاعَتَهُمُو** رُدَّتْ **إِلَيْهِمُو** قَالُوا يَا أَبَانَا
مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ
كَيْلٌ يَسِيرٌ {65} قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ **مَعَكُمُو** حَتَّى **تُؤْتُونِي**[557] مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ
إِلَّا أَنْ يُحَاطَ **بِكُمُو** فَلَمَّا **آتَوْهُو** **مَوْثِقَهُمُو** قَالَ اللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ {66} وَقَالَ
يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي **عَنْكُمُو** مِنَ
اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ **عَلَيْهِي** تَوَكَّلْتُ **وَعَلَيْهِي** فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ {67}
وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ **أَمَرَهُمُو** **أَبُوهُمُو** مَا كَانَ يُغْنِي **عَنْهُمُو** مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا **عَلَّمْنَاهُو** وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ {68} وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى **إِلَيْهِي** **أَخَاهُو** قَالَ **إِنِّيَ**[558] أَنَا أَخُوكَ
فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {69} فَلَمَّا **جَهَّزَهُمُو** **بِجَهَازِهِمُو** جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي
رَحْلِ **أَخِيهِي** ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ **إِنَّكُمُو** لَسَارِقُونَ {70} قَالُوا وَأَقْبَلُوا **عَلَيْهِمُو**
مَاذَا تَفْقِدُونَ {71} قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ
{72} قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ **عَلِمْتُمُو** مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ {73}
قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ **كُنْتُمُو** كَاذِبِينَ {74} قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ

---

cem'i teksîr ile okur. Cem'u teksîr: On kişiden daha çok kişi demektir; cem'u kıllet ise üç ile on kişi arasındaki sayılar demektir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 313.

[556] Kunbül, temyiz üzere nasb ile okudu. Hafs ise hem temyiz hem de hâl üzere nasb ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 165.

[557] Kunbül, "yâ" harfini hem vakıf halinde hem de vasıl halinde tilavet etti. Hafs ise hazfederek okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 165.

[558] Bakara 2: 30. âyette açıklma geçti.

جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ {75} فَبَدَأَ **بِأَوْعِيَتِهِمُۥ** قَبْلَ وِعَاءِ **أَخِيهِۦ**[559] ثُمَّ
اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ **أَخِيهِۦ** كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ **أَخَاهُۥ** فِي دِينِ
الْمَلِكِ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ اللهُ نَرْفَعُ **دَرَجَاتِ**[560] مَنْ نَشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ
{76} قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ
يُبْدِهَا **لَهُمُۥ** قَالَ **أَنْتُمُۥ** شَرٌّ مَكَانًا وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ {77} قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ {78} قَالَ مَعَاذَ
اللهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلاَّ مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ إِنَّآ إِذًا لَظَالِمُونَ {79} فَلَمَّا اسْتَيْأَسُوا
مِنْهُۥ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ **كَبِيرُهُمُۥ** أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ **أَبَاكُمُۥ** قَدْ أَخَذَ **عَلَيْكُمُۥ** مَوْثِقًا مِنَ
اللهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا **فَرَّطْتُمُۥ** فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي **أَبِيَ**[561] أَوْ
يَحْكُمَ اللهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ {80} اِرْجِعُوا إِلَى **أَبِيكُمُۥ** فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلاَّ بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ {81} **وَسَلِ**[562]
الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ {82} قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ
لَكُمُۥ أَنْفُسُكُمُۥ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللهُ أَنْ يَأْتِيَنِي **بِهِمُۥ** جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ {83} وَتَوَلَّى **عَنْهُمُۥ** وَقَالَ يَا أَسَفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ **عَيْنَاهُۥ** مِنَ
الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ {84} قَالُوا تَاللهِ تَفْتَأُ تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ
مِنَ الْهَالِكِينَ {85} قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ
تَعْلَمُونَ {86} يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ **وَأَخِيهِۦ** وَلاَ تَيْأَسُوا مِنْ رَوْحِ
اللهِ إِنَّهُ لاَ يَيْأَسُ مِن رَوْحِ اللهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ {87} فَلَمَّا دَخَلُوا **عَلَيْهِۦ** قَالُوا
يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ

---

[559] Kunbül, âyetteki her iki yerde ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek وِعَاءِ يَخِيهِ şeklinde okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 60.
[560] Enâm 6: 83. âyette açıklama geçti.
[561] Bakara 20. 30. âyette açıklama geçti.
[562] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

عَلَيْنَآ إِنَّ اللهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ {88} قَالَ هَلْ **عَلِمْتُمُو** مَا **فَعَلْتُمُو** بِيُوسُفَ
وَ**أَخِيهِي** إِذْ **أَنْتُمُو** جَاهِلُونَ {89} قَالُوا **إِنَّكَ**[563] لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ
وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ **يَتَّقِي**[564] وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ {90} قَالُوا تَاللهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ {91} قَالَ لاَ
تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللهُ **لَكُمُو** وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ {92} اِذْهَبُوا بِقَمِيصِي
هَذَا **فَأَلْقُوهُو** عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأْتُونِي **بِأَهْلِكُمُو** أَجْمَعِينَ {93} وَلَمَّا
فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ **أَبُوهُمُو** إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلاَ أَنْ تُفَنِّدُونِ {94} قَالُوا تَاللهِ
إِنَّكَ لَفِي ضَلاَلِكَ الْقَدِيمِ {95} فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ **أَلْقَاهُو** عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ
بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ **لَكُمُو** **إِنِّيَ**[565] أَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {96} قَالُوا يَا أَبَانَا
اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ {97} قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ **لَكُمُو** رَبِّي إِنَّهُ هُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ {98} فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى **إِلَيْهِي** **أَبَوَيْهِي** وَقَالَ ادْخُلُوا
مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللهُ آمِنِينَ {99} وَرَفَعَ **أَبَوَيْهِي** عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا
أَبَتِ[566] هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي
مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ **بِكُمُو** مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ **إِنَّهُ**[567] هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ {100} رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ
الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا

---

[563] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[564] Kunbül, vakf ve vasl halinde "yâ" harfini isbât ederek okudu. Hafs ise hazfederek okur. Tercih edilen görüşe göre fiil, şart olarak cezm kılındı. Araplar, illetli fiilleri cezm konumunda olduğunda "yâ" harfini iskât ederler. لَمْ يَقْضِي ve لَمْ يَقْضِ her ikisi de doğrudur. Ancak ikincisi daha müreccahtır. Tâhâ 20: 72. âyet de bu şekilde tilavet edilmiştir. مَا أَمَرَه فَقْضِ Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 316.

[565] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[566] Yusuf 12: 30. âyette açıklama geçti.

[567] Kunbül iki vecihle tilavet etti. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 63.

وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ {101} ذَلِكَ مِنْ أَنبَاءِ الْغَيْبِ **نُوحِيهِۦ**
إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ **لَدَيْهِمُۥ** إِذْ أَجْمَعُوا **أَمْرَهُمُۥ** **وَهُمُۥ** يَمْكُرُونَ {102} وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ
وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ {103} وَمَا **تَسْأَلُهُمُۥ** **عَلَيْهِۦ** مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِلْعَالَمِينَ {104} **وَكَائِن**[568] مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا **وَهُمُۥ**
عَنْهَا مُعْرِضُونَ {105} وَمَا يُؤْمِنُ **أَكْثَرُهُمُۥ** بِاللَّهِ إِلَّا **وَهُمُۥ** مُشْرِكُونَ {106}
أَفَأَمِنُوا أَنْ **تَأْتِيَهُمُۥ** غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً **وَهُمُۥ** لَا يَشْعُرُونَ
{107} قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ
وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ {108} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا **يُوحَي**[569] **إِلَيْهِمُۥ**
مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُۥ**
وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا **يَعْقِلُونَ**[570] {109} حَتَّى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ
وَظَنُّوا **أَنَّهُمُۥ** قَدْ **كُذِّبُوا**[571] **جَاءَهُمُۥ** نَصْرُنَا **فَنُنْجِي**[572] مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ
الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ {110} لَقَدْ كَانَ فِي **قَصَصِهِمُۥ** عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ
حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ **يَدَيْهِۦ** وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {111}

﴿ سُورَةُ الرَّعْدِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٤٣

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

---

[568] Âl-i İmrân 3: 146. âyette açıklama geçti.

[569] Kunbül "yâ" ile fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Hûd 11: 36 ve Cin 72: 1. âyetlerini de oyuşuna delil kıldı. Hafs ise Nisâ 40: 162. âyetinin okunuşunu delil kılarak نُوحِي şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 365.

[570] Kunbül يَعْقِلُونَ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 248.

[571] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

[572] Kunbül, istikbâl manasına iki "nun" (nûneyn) ile tilavet etti. Kunbül, Mü'min 40: 51. âyeti de delil kılarak hikayenin geçmişte yaşanması nedeniyle onun şimdiki hale taşınmasını aksettirecek bir sîğa ile okudu. Hafs ise tek "nun" harfiyle fiilin fâilini zikretmeksizin okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 367.

المر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِيَ أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ
يُؤْمِنُونَ {1} اَللهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمُو
بِلِقَاءِ رَبِّكُمُو تُوقِنُونَ {2} وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ
كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ {3} وَفِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ
صِنْوَانٌ وَغَيْرُ صِنْوَانٍ تُسْقَى[573] بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ فِي
الْأُكْلِ[574] إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ {4} وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمُو
أَيِذَا كُنَّا تُرَابًا أَيِنَّا[575] لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ { }[576] أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمُو وَأُولَئِكَ
الْأَغْلاَلُ فِي أَعْنَاقِهِمُو وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمُو فِيهَا خَالِدُونَ{5}
وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثُلاَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو
مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمُو وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ {6} وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْلاَ أُنْزِلَ عَلَيْهِي آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ {7} اَللهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ
كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ {8} عَالِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِي[577] {9} سَوَاءٌ مِنْكُمُو مَنْ أَسَرَّ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ

---

[573] Kunbül "tâ" ile okudu. Kunbül جَنَّات kelimesine atfen lafzı, müennes olarak okudu. Hafs ise mezkûr bir su ile yıkanmasını kastederek "yâ" ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 200.

[574] Kunbül "kâf" harfini sukûn ile okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 61.

[575] Kunbül, her iki yerde de ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 249.

[576] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 249.

[577] Kunbül, vakıf ve vasıl halinde "yâ" harfini isbât etti. Hafs ise her iki halde de isbât etmeden okur. Bu farklı okuyuşların iki nedeni vardır: Birincisi, Mushafın hattının buna imkan vermesi, diğeri de Arapların her iki şekilde de telaffuz etmesidir. مُتَعَال kelimesi عُلُو kelimesinden türemiştir. Bunun aslı, مُتَعَالُو idi. Kendisinden önceki harf kesreli olduğu için "vav" harfi "yâ" harfine çevrildi. Bu, أَلدَّاعِي و أَلْغَازِي kelimelerine benzemektedir. Kelimelerin aslı أَلدَّاعُو و أَلْغَازِوُ idi. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b.

وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ {10} لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ **يَدَيْهِي** وَمِنْ
خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللهِ إِنَّ اللهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا **بِأَنْفُسِهِمُو** وَإِذَا
أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلاَ مَرَدَّ لَهُ وَمَا **لَهُمُو** مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ[578] {11} هُوَ الَّذِي
يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ {12} وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
وَالْمَلاَئِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ **وَهُمُو** يُجَادِلُونَ فِي اللهِ
وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ {13} لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لاَ يَسْتَجِيبُونَ
لَهُمُو بِشَيْءٍ إِلاَّ كَبَاسِطِ **كَفَّيْهِ** إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ **فَاهُو** وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ
الْكَافِرِينَ إِلاَّ فِي ضَلاَلٍ {14} وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَظِلاَلُهُمُو بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ۩ {15} قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللهُ قُلْ
أَفَاتَّخَذْتُمُو مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لاَ يَمْلِكُونَ **لِأَنْفُسِهِمُو** نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ { }[579] أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا
كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ **عَلَيْهِمُو** قُلِ اللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ {16}
أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا **وَمِمَّا**
تُوقِدُونَ[580] **عَلَيْهِي** فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللهُ الْحَقَّ
وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ
يَضْرِبُ اللهُ الْأَمْثَالَ {17} لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ
أَنَّ **لَهُمُو** مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لاَفْتَدَوْا بِهِ أُولَئِكَ **لَهُمُو** سُوءُ الْحِسَابِ
وَمَأْوَاهُمُو جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ {18} أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ

Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 326.

[578] Kunbül vakıf halinde وَالِي şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 250.

[579] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 251.

[580] Kunbül "tâ" ile okudu. Hafs ise "yâ" ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 373.

كَمَنْ هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ {19} اَلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللهِ وَلاَ
يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ {20} وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ **رَبَّهُمُو**
وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ {21} وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ **رَبِّهِمُو** وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ
وَأَنْفَقُوا **مِمَّا رَزَقْنَاهُمُو** سِرًّا وَعَلاَنِيَةً وَيَدْرَؤُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَئِكَ **لَهُمُو** عُقْبَى الدَّارِ
{22} جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ **آبَائِهِمُو وَأَزْوَاجِهِمُو وَذُرِّيَّاتِهِمُو**
وَالْمَلاَئِكَةُ يَدْخُلُونَ **عَلَيْهِمُو** مِنْ كُلِّ بَابٍ **{23}**[581] سَلاَمٌ **عَلَيْكُمُو** بِمَا **صَبَرْتُمُو**
فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ {24} وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَآ
أَمَرَ اللهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ **وَلَهُمُو** سُوءُ الدَّارِ
{25} اَللهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
فِي الْآخِرَةِ إِلاَّ مَتَاعٌ {26} وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلاَ أُنْزِلَ **عَلَيْهِي** آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ
اللهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي **إِلَيْهِي** مَنْ أَنَابَ {27} اَلَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ **قُلُوبُهُمُو**
بِذِكْرِ اللهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ {28} اَلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى
لَهُمُو وَحُسْنُ مَآبٍ {29} كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لِتَتْلُوَ
عَلَيْهِمُ الَّذِيَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ **وَهُمُو** يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ **عَلَيْهِي**
تَوَكَّلْتُ **وَإِلَيْهِي** مَتَابِ {30} وَلَوْ أَنَّ **قُرَانًا**[582] سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِّعَتْ بِهِ
الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَى بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَيْأَسِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ يَشَاءُ
اللهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلاَ يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا **تُصِيبُهُمُو** بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا
مِنْ **دَارِهِمُو** حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللهِ إِنَّ اللهَ لاَ يُخْلِفُ الْمِيعَادَ {31} **وَلَقَدُ**[583] اسْتُهْزِئَ
بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَمْلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ **أَخَذْتُهُمُو** فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ {32}

[581] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 251.
[582] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.
[583] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

أَفَمَنْ هُوَ قَآئِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمُو أَمْ تُنَبِّئُونَهُ
بِمَا لاَ يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَم بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمُو
وَصَدُّوا[584] عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ {33} لَهُمُو عَذَابٌ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمُو مِنَ اللهِ مِنْ وَاقٍ {34} مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي
وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكْلُهَا[585] دَآئِمٌ وِظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوا
وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ {35} وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ
الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللهَ وَلا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِي أَدْعُو
وَإِلَيْهِي مَآبِ {36} وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُو حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمُو بَعْدَ مَا
جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلاَ وَاقٍ {37} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلاً مِنْ
قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمُو أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللهِ لِكُلِّ
أَجَلٍ كِتَابٌ {38} يَمْحُو اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ {39} وَإِنْ مَا
نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمُو أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلاَغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ
{40} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللهُ يَحْكُمُ لاَ مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ
وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {41} وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمُو فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ
مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكَافِرُ[586] لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ {42} وَيَقُولُ الَّذِينَ

---

[584] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirerek tilavet etti. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirmeden tilavet eder. Hafs, Tevbe 9: 87. âyette طُبِعَ عَلَي قُلُوبِهِمْ yani طَبَعَ اللّٰهُ عَلَي قُلُوبِهِم takdirinde okur. Kunbül ise Muhammed 47: 1. âyette olduğu gibi الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ الله fiili Allah'a değil de fâile isnat ederek okudu. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 330.

[585] Enâm 6: 141. âyette açıklama geçti.

[586] Kunbül, müfret okudu. Hafs ise çoğul okur. Buna, Nebe 78: 40. âyetinin tilavetini وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَالَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا delil gösterdi. Bazıları كافِر kelimesinin her ne kadar tekil olsa da çoğul manasında olduğunu ifade etmişlerdir. Yani bu kelimeyle cins kastedildiğini anlamışlardır. اهلك الناس الدينار والدرهم sözünde olduğu gibi burada da çoğul mana kastedilmiştir. Hafs ise bu kelimeden önceki cümlede وَقد مكرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ çoğul bir anlam olduğu için sözün siyak-sibak yönüyle uygunluk arzetmesi amacıyla كُفَّار şeklinde çoğul olarak okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 375.

كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلاً قُلْ كَفَى بِاللهِ شَهِيدًا بَيْنِي **وَبَيْنَكُمْ** وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ {43}

﴿ سُورَةُ إِبْرَاهِيمَ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٥٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر كِتَابٌ **أَنْزَلْنَاهُ** إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ { }[587] بِإِذْنِ **رَبِّهِمْ** إِلَى **صِرَاطِ** الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ {1} اَللهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ {2} اَلَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلاَلٍ بَعِيدٍ {3} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ **لَهُمْ** فَيُضِلُّ اللهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {4} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ { }[588] **وَذَكِّرْهُمْ** بِأَيَّامِ اللهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ {5} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ **عَلَيْكُمْ** إِذْ **أَنْجَاكُمْ** مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ **يَسُومُونَكُمْ** سُوءَ الْعَذَابِ وَيُذَبِّحُونَ **أَبْنَاءَكُمْ** وَيَسْتَحْيُونَ **نِسَاءَكُمْ** وَفِي **ذَلِكُمْ** بَلاَءٌ مِنْ **رَبِّكُمْ** عَظِيمٌ {6} وَإِذْ تَأَذَّنَ **رَبُّكُمْ** لَئِنْ **شَكَرْتُمْ** **لَأَزِيدَنَّكُمْ** وَلَئِنْ **كَفَرْتُمْ** إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ {7} وَقَالَ مُوسَى إِنْ تَكْفُرُوا **أَنْتُمْ** وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ

[587] Kunbül, âyet sonu olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.
[588] Kunbül, âyet sonu olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.

حَمِيدٌ {8} أَلَمْ **يَأْتِكُمُو** نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِكُمُو** قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ { }[589] وَالَّذِينَ
مِنْ **بَعْدِهِمُو** لاَ **يَعْلَمُهُمُو** إِلاَّ اللهُ **جَاءَتْهُمُو** **رُسُلُهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا **أَيْدِيَهُمُو** فِي
أَفْوَاهِهِمُو وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا **أُرْسِلْتُمُو** بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا **إِلَيْهِي** مُرِيبٍ
{9} قَالَتْ **رُسُلُهُمُو** أَفِي اللهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ **يَدْعُوكُمُو** لِيَغْفِرَ **لَكُمُو**
مِنْ **ذُنُوبِكُمُو** **وَيُؤَخِّرَكُمُو** إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى قَالُوا إِنْ **أَنْتُمُو** إِلاَّ بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ
تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَآؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ {10} قَالَتْ **لَهُمُو** **رُسُلُهُمُو** إِنْ
نَحْنُ إِلاَّ بَشَرٌ **مِثْلُكُمُو** وَلَكِنَّ اللهَ يَمُنُّ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ
نَأْتِيَكُمُو بِسُلْطَانٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللهِ وَعلى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {11} وَمَا لَنَا أَلاَّ
نَتَوَكَّلَ عَلَى اللهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ {12} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا **لِرُسُلِهِمُو** **لَنُخْرِجَنَّكُمُو** مِنْ أَرْضِنَآ أَوْ لَتَعُودُنَّ
فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى **إِلَيْهِمُو** **رَبُّهُمُو** لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ {13} وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ
بَعْدِهِمُو ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ {14} وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ {15} مِنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ {16} يَتَجَرَّعُهُ وَلاَ
يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَآئِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ
{17} مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا **بِرَبِّهِمُو** **أَعْمَالُهُمُو** كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ
لاَ يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلاَلُ الْبَعِيدُ {18} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ **يُذْهِبْكُمُو** وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ **{19}**[590]
وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللهِ بِعَزِيزٍ {20} وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
إِنَّا كُنَّا **لَكُمُو** تَبَعًا فَهَلْ **أَنْتُمُو** مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا
اللهُ **لَهَدَيْنَاكُمُو** سَوَاءٌ عَلَيْنَآ أَجَزِعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ {21} وَقَالَ

[589] Kunbül, âyet sonu olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.
[590] Kunbül ayet sonu olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.

الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللهَ **وَعَدَكُمُو** وَعْدَ الْحَقِّ **وَوَعَدْتُكُمُو** **فَأَخْلَفْتُكُمُو** وَمَا
كَانَ **لِي**[591] **عَلَيْكُمُو** مِنْ سُلْطَانٍ إِلاَّ أَنْ **دَعَوْتُكُمُو** **فَاسْتَجَبْتُمُو** لِي فَلاَ تَلُومُونِي
وَلُومُوا **أَنْفُسَكُمُو** مَا أَنَا **بِمُصْرِخِكُمُو** وَمَا **أَنْتُمُو** بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَآ أَشْرَكْتُمُونِ
مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ **لَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {22} وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ **رَبِّهِمُو** **تَحِيَّتُهُمُو** فِيهَا
سَلاَمٌ {23} أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللهُ مَثَلاً كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ
وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ {24} تُؤْتِي **أُكْلَهَا**[592] كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللهُ
الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ {25} وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ **خَبِيثَتِنُ**[593]
اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِن قَرَارٍ {26} يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ
الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللهُ مَا يَشَاءُ {27}
أَلَمْ[594] تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا **قَوْمَهُمُو** دَارَ الْبَوَارِ {28} جَهَنَّمَ
يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ {29} وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا **لِيَضِلُّوا**[595] عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعُوا
فَإِنَّ **مَصِيرَكُمُو** إِلَى النَّارِ {30} قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلاَةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا
رَزَقْنَاهُمُو سِرًّا وَعَلاَنِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لاَّ **بَيْعٌ فِيهِ** وَلاَ **خِلاَلٌ**[596] {31}
اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا **لَكُمُو** وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ {32}
وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَآئِبَيْنَ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ {33} **وَآتَاكُمُو** مِنْ

---

591 Kunbül "yâ" harfini sukûn ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.
592 Enâm 6: 141. âyette açıklama geçti.
593 Kunbül, vasıl halinde dammeli "nun" ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.
594 Kunbül ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek يَشَاءُ وَلَمْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 252.
595 Kunbül, ضَلَّ يَضِلُّ vezninde okudu. Hafs ise اَضَلَّ يُضِلُّ vezninde okur. Kunbül'ün okuyuşuna göre mana, "*Allah yolundan saptılar*" anlamına gelir. Hafs'ın okuyuşuna göre ise mana, "*başkalarını da Allah yolundan saptırdılar"* anlamına gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 378.
596 Bakara 2: 254. âyette açıklama geçti.

كُلِّ مَا **سَأَلْتُمُوهُو** وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ[597] اللهِ لاَ تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ
{34} وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ
{35} رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ {36} رَبَّنَا **إِنِّيَ**[598] أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ
الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلاَةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي **إِلَيْهِمُو** **وَارْزُقْهُمُو** مِنَ
الثَّمَرَاتِ **لَعَلَّهُمُو** يَشْكُرُونَ {37} رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ {38} اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي
عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ {39} رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ
الصَّلاَةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ {40} رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ {41} وَلاَ **تَحْسِبَنَّ**[599] اللهَ غَافِلاً عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا
يُؤَخِّرُهُمُو لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ {42} مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي **رُءُوسِهِمُو** لاَ يَرْتَدُّ
إِلَيْهِمُو **طَرْفُهُمُو** **وَأَفْئِدَتُهُمُو** هَوَاءٌ {43} وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا
أَقْسَمْتُمُو مِنْ قَبْلُ مَا **لَكُمُو** مِنْ زَوَالٍ {44} **وَسَكَنْتُمُو** فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمُو وَتَبَيَّنَ **لَكُمُو** كَيْفَ فَعَلْنَا **بِهِمُو** وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ {45} وَقَدْ مَكَرُوا
مَكْرَهُمُو وَعِنْدَ اللهِ **مَكْرُهُمُو** وَإِنْ كَانَ **مَكْرُهُمُو** لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ {46} فَلاَ
تَحْسِبَنَّ[600] اللهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ {47} يَوْمَ تُبَدَّلُ
الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ {48} وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ
يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ {49} **سَرَابِيلُهُمُو** مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ

---

[597] Kunbül, vakf halinde نِعْمَه şeklinde okudu. Hafs ise نِعْمَت şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 253.
[598] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[599] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.
[600] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

لِيَجْزِي اللهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {51} هَذَا بَلاَغٌ {50}
لِلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ {52}

﴿ سُورَةُ الْحِجْرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٩٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ **وَقُرَانٍ** مُبِينٍ {1} **رُبَّمَا**[601] يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا
مُسْلِمِينَ {2} **ذَرْهُمُو** يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ {3} وَمَا
أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلاَّ وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ {4} مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ
{5} وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ {6} لَوْ مَا تَأْتِينَا
بِالْمَلاَئِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {7} مَا **تَنَزَّلُ الْمَلاَئِكَةُ**[602] إِلاَّ بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا

---

[601] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Araplar bu lafzı değişik şekillerde kullanmışlardır. ورُبَّ وَرُبَّةَ وَرُبَّمَا وَرُبَّتَمَا Hem tahfîf ile hem de teşdîd ile okunması Arapça kuralları açısından doğrudur. Sadece nekre veya isim önünde kullanılan bu kelime, “çokluk” ve “azlık” için veya her ikisi için de kullanılır. Hiçbir fayda kestedilmeksizin sadece sözün ahengini sağlamak amacıyla kullanıldığı da söylenmiştir. Bu kelime hakkında nahivciler ihtilafa düşmüşlerdir. Bu kelimeye bitişen مَا konusunda da üç farklı görüş dile getirilmiştir. 1. Görüş: Kelimeye bitişen مَا edatı, cer konumunda bulunan bir nekre ismin yerine geçen bir edat olabilir. 2. Görüş: Bu kelime sıla olabilir. Çünkü إِنَّ وَ رُبَّ edatları sadece isimlerin önünde bulunurlar. Eğer bu edatlardan sonra fiil gelirse o zaman مَا ile sıla oluşturulur. إِنَّمَا يَخْشَي أَللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاؤُا Fâtır 35 : 28. âyetinde de böyledir. Yani إِنَّ يَخْشَي وَ رُبَّ يَوَدُّ denilmez. رُبَّ edatının 6 değişik telaffuzu vardır. Bunlar: رُبَّ ، رَبَّ ، رُبَّمَا ، رَبَّتَمَا ، رَبَّمَا ، رُبَمَا dır. İbnü’ Cezerî, *Zadü’l-mesir* adlı eserinde Ferrâ’nın Temîmlilerin bu edatı رُبَّمَا şeklinde şeddeli, Hicazlıların ise رُبَمَا şeklinde tahfîf ile okuduklarını söyledi. 3. Görüş ise, مَا edatı يَوَدُّ fiiliyle birlikte mastar olur. Aslında رُبَ وِدَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا takdirindedir. Tefsire gelince bu konuda da farklı görüşler dile getirilmiştir. Buna göre, kafirler ölümle yüzyüze geldiklerinde veya kıyamet ahvalini gördüklerinde keşke Müslüman olsaydık derler. Diğer bir görüşe göre, Müslümanlar günahları yüzünden cehenneme girip sonra Allah tarafından şefaat vesilesiyle affedilmeleriyle oradan çıkışları sırasında kafirler de oradan çıkmayı yani Müslüman olmayı isterler. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu’l-Kıraati’s-Seb’at’i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 340.

[602] Kunbül, Kadir 97: 4. âyet ve Meryem 19: 64. âyetlerin okunuşunu delil sayar ve muzârî olan bu fiilin başındaki “tâ” harflerinden birini hazfederek okudu. مَلاَئِكَةُ kelimesini de merfû’ olarak okudu. Hafs ise Enâm 6: 6. âyetini ve Furkan 25: 21. âyetinin okunuşunu delil sayarak مَا نُنَزِّلُ المَلاَئِكَةَ şeklinde fiili, تَنْزِيل vezninden okur. Buna göre Allah (cc.) kendi zatından haber vermiş oldu. Bkz. Ebû Abdillah

إِذًا مُنْظَرِينَ {8} إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ {9} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ
فِي شِيَعِ الْأَوَّلِينَ {10} وَمَا **يَأْتِيهِمُو** مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُونَ {11}
كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ {12} لاَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ
{13}وَلَوْ فَتَحْنَا **عَلَيْهِمُو** بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا **فِيهِي** يَعْرُجُونَ {14} لَقَالُوا إِنَّمَا
سُكِرَتْ[603] أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ {15} وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ {16} وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ {17} إِلاَّ مَنِ اسْتَرَقَ
السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ {18} وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ {19} وَجَعَلْنَا **لَكُمُو** فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ **لَسْتُمُو** لَهُ
بِرَازِقِينَ {20} وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلاَّ بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ {21}
وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً **فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ** وَمَا **أَنْتُمُو** لَهُ بِخَازِنِينَ
{22} وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ {23} وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ
مِنْكُمُو وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ {24} وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ **يَحْشُرُهُمُو** إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ
{25} وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ {26} وَالْجَانَّ **خَلَقْنَاهُو**
مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ {27} وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ {28} فَإِذَا **سَوَّيْتُهُو** وَنَفَخْتُ **فِيهِي** مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ
سَاجِدِينَ {29} فَسَجَدَ الْمَلاَئِكَةُ **كُلُّهُمُو** أَجْمَعُونَ {30} إِلاَّ إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ
يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ {31} قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلاَّ تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ
{32} قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ {33}
قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ {34} وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ {35} قَالَ
رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ {36} قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ {37} إِلَى يَوْمِ

Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 205.

[603] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 257.

الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ {38} قَالَ رَبِّ بِمَآ أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمُۥ فِي الأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمُۥ
أَجْمَعِينَ {39} إِلاَّ عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلِصِينَ[604] {40} قَالَ هَذَا سِرَاطٌ عَلَيَّ
مُسْتَقِيمٌ {41} إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمُۥ سُلْطَانٌ إِلاَّ مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ
{42} وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمُۥ أَجْمَعِينَ {43} لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمُۥ
جُزْءٌ مَقْسُومٌ {44} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعِيُونٍ[605] {45} اُدْخُلُوهَا بِسَلاَمٍ
آمِنِينَ {46} وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمُۥ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ {47}
لاَ يَمَسُّهُمُۥ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمُۥ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ {48} نَبِّئْ عِبَادِيَ أَنِّي[606] أَنَا
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ {49} وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الأَلِيمَ {50} وَنَبِّئْهُمُۥ عَنْ ضَيْفِ
إِ بْرَاهِيمَ {51} إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِۦ فَقَالُوا سَلاَمًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمُۥ وَجِلُونَ {52}
قَالُوا لاَ تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلاَمٍ عَلِيمٍ {53} قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ
فَبِمَ تُبَشِّرُونِّ[607] {54} قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلاَ تَكُنْ مِنَ الْقَانِطِينَ {55} قَالَ
وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلاَّ الضَّآلُّونَ {56} قَالَ فَمَا خَطْبُكُمُۥ أَيُّهَا
الْمُرْسَلُونَ {57} قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ {58} إِلاَّ آلَ لُوطٍ إِنَّا
لَمُنَجُّوهُمُۥ أَجْمَعِينَ {59} إِلاَّ امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ {60} فَلَمَّا جَاءَ
آلَ[608] لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ {61} قَالَ إِنَّكُمُۥ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ {62} قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ

---

[604] Kunbül, “lâm” harfini kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 260.

[605] Kunbül, وَعِيُونٍ اُدْخُلُوهَا şeklinde okudu. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 63.

[606] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[607] Kunbül, teşdîd ve “nun” harfini kesreyle okudu. Kelimenin aslı تُبَشِّرُونَنِي dir. Birinci “nun” harfi ref' alâmeti, ikincisi ise “yâ” harfiyle beraber nasb konumundadır. Tahfîf için iki “nun” harfi birbirine idgâm edildi. Hazfedilen “yâ” harfinden dolayı “nun” harfinin harekesi kesre yapıldı. Benzer durum وَإِيَّايَ فَرْهَبُونِ Bakara 2: 40. âyette geçmiştir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 344.

[608] Kunbül, iki vecihle tilavet etti. 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci “hemze”yi harf-i medde tebdîl ederek okudu. Bu ikinci vecihte de ayrıca, medd (uzatma) ve kasır (tabii medd) yaparak iki vecih daha yapmıştır. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 64.

بِمَا كَانُوا فِيهِي يَمْتَرُونَ {63} وَأَتَيْنَاكَ بَالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ {64} فَسْرِ
[609]بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمُو وَلاَ يَلْتَفِتْ مِنكُمُو أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ
تُؤْمَرُونَ {65} وَقَضَيْنَا إِلَيْهِي ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ {66}
وَجَاءَ أَهْلُ[610] الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ {67} قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلاَ تَفْضَحُونِ
{68} وَاتَّقُوا اللهَ وَلاَ تُخْزُونِ {69} قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ {70} قَالَ
هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنتُمُو فَاعِلِينَ {71} لَعَمْرُكَ إِنَّهُمُو لَفِي سَكْرَتِهِمُو يَعْمَهُونَ
{72} فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ {73} فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمُو حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ {74} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ {75} وَإِنَّهَا
لَبِسَبِيلٍ مُقِيمٍ {76} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ {77} وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ
الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ {78} فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمُو وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُبِينٍ {79} وَلَقَدْ كَذَّبَ
أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ {80} وَآتَيْنَاهُمُو آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ {81}
وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بِيُوتًا[611] آمِنِينَ {82} فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ
{83} فَمَا أَغْنَى عَنْهُمُو مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {84} وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلاَّ بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ {85} إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ الْخَلاَّقُ الْعَلِيمُ {86} وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرَانَ[612] الْعَظِيمَ
{87} لاَ تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمُو وَلاَ تَحْزَنْ عَلَيْهِمُو وَاخْفِضْ
جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ {88} وَقُلْ إِنِّي[613] أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ {89} كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى
الْمُقْتَسِمِينَ {90} الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرَانَ عِضِينَ {91} فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمُو أَجْمَعِينَ

---

[609] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.
[610] Kunbül, iki vecihle tilavet etti. 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl ile okudu. 2. İkinci “hemze”yi harf-i medde tebdîl ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku’l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 64.
[611] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.
[612] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.
[613] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

{92} عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ {93} فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ
{94} إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ {95} اَلَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللهِ إِلٰهًا آخَرَ فَسَوْفَ
يَعْمَلُونَ {96} وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ {97} فَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ {98} وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ {99}

﴿ سُورَةُ النَّحْلِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٢٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتَى أَمْرُ اللهِ فَلاَ **تَسْتَعْجِلُوهُ** سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {1} **يُنَزِّلُ**[614]
الْمَلآئِكَةَ بِالْرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنَا
فَاتَّقُونِ {2} خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {3} خَلَقَ
الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ {4} وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا **لَكُمْ** فِيهَا دِفْءٌ
وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ {5} **وَلَكُمْ** فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ {6}
وَتَحْمِلُ **أَثْقَالَكُمْ** إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا **بَالِغِيهِ** إِلاَّ بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ **رَبَّكُمْ** لَرَؤُوفٌ
رَحِيمٌ {7} وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ {8} وَعَلَى
اللهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَآئِرٌ وَلَوْ شَاءَ **لَهَدَاكُمْ** أَجْمَعِينَ {9} هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً **لَكُمْ مِنْهُ** شَرَابٌ **وَمِنْهُ** شَجَرٌ **فِيهِ** تُسِيمُونَ {10} يُنْبِتُ **لَكُمْ** بِهِ
الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
{11} وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ **وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ**[615] بِأَمْرِهِ

---

[614] Bakara 2: 91. âyette açıklama geçti.

[615] Kunbül, her iki kelimeyi nasb ile okudu. Hafs iseref' ile okur. Ref' okuyanlar "vav" harfini atıf değil hâl olarak tilavet etti. Nasb okuyanlar ise atıf harfi olarak tilavet etti. كلمت ذيدًا وعمرٌ قائم cümlesinde عمر mübtedâ قائم haberdir. والشّمس والقمر والنجوم kelimeleri mübtedâ, مسخّراة kelimesi de

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ {12} وَمَا ذَرَأَ **لَكُمُو** فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ {13} وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا **مِنْهُو** لَحْمًا طَرِيًّا
وَتَسْتَخْرِجُوا **مِنْهُو** حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ **فِيهِي** وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمُو تَشْكُرُونَ {14} وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ **بِكُمُو** وَأَنْهَارًا وَسُبُلاً
لَعَلَّكُمُو تَهْتَدُونَ {15} وَعَلامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ **هُمُو** يَهْتَدُونَ {16} أَفَمَنْ يَخْلُقُ
كَمَنْ لاَ يَخْلُقُ أَفَلا تَذَّكَّرُونَ {17} وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللهِ لاَ تُحْصُوهَا إِنَّ اللهَ لَغَفُورٌ
رَحِيمٌ {18} وَاللهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ {19} وَالَّذِينَ **تَدْعُونَ**[616] مِنْ
دُونِ اللهِ لاَ يَخْلُقُونَ شَيْئًا **وَهُمُو** يُخْلَقُونَ {20} أَمْواتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ
يُبْعَثُونَ {21} **إِلَهُكُمُو** إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ **قُلُوبُهُمُو** مُنْكِرَةٌ **وَهُمُو**
مُسْتَكْبِرُونَ {22} لاَ جَرَمَ أَنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ
الْمُسْتَكْبِرِينَ {23} وَإِذَا قِيلَ **لَهُمُو** مَاذَا أَنْزَلَ **رَبُّكُمُو** قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ
{24} لِيَحْمِلُوا **أَوْزَارَهُمُو** كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ **يُضِلُّونَهُمُو** بِغَيْرِ عِلْمٍ
أَلاَ سَاءَ مَا يَزِرُونَ {25} قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** فَأَتَى اللهُ **بُنْيَانَهُمُو** مِنَ
الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ **فَوْقِهِمُو** وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَشْعُرُونَ
{26} ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ **يُخْزِيهِمُو** وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآئِيَ الَّذِينَ **كُنْتُمُو** تُشَاقُّونَ **فِيهِمُو**
قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالْسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ {27} الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ
الْمَلائِكَةُ ظَالِمِي **أَنْفُسِهِمُو** فَأَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ بِمَا
كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {28} فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِينَ {29} وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ **رَبُّكُمُو** قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي
هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ {30} جَنَّاتُ عَدْنٍ

onların haberi olur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 209.

[616] Kunbül تَدْعُونَ şeklinde okudu. Hafs ise يَدْعُونَ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 269.

يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ **لَهُمُو** فِيهَا مَا يَشَآؤُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللهُ الْمُتَّقِينَ
{31} اَلَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا
كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {32} هَلْ يَنْظُرُونَ إِلاَّ أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** وَمَا ظَلَمَهُمُ اللهُ وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمُو** يَظْلِمُونَ
{33} **فَأَصَابَهُمُو** سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ **بِهِمُو** مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُونَ {34}
وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلاَ
حَرَّمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلاَّ
الْبَلاغُ الْمُبِينُ {35} وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً **أَنُ**[617] اعْبُدُوا اللهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ **فَمِنْهُمُو** مَنْ هَدَى اللهُ **وَمِنْهُمُو** مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلالَةُ فَسِيرُوا فِي
الْأَرْضِ فَانْظُرُواْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ {36} إِنْ تَحْرِصْ عَلَى **هُدَاهُمُو** فَإِنَّ
اللهَ لاَ **يُهْدَي**[618] مَنْ يُضِلُّ وَمَا **لَهُمُو** مِنْ نَاصِرِينَ {37} وَأَقْسَمُوا بِاللهِ جَهْدَ
أَيْمَانِهِمُو لاَ يَبْعَثُ اللهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا **عَلَيْهِي** حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ
يَعْلَمُونَ {38} لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ **فِيهِي** وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا **أَنَّهُمُو** كَانُوا
كَاذِبِينَ {39} إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا **أَرَدْنَاهُو** أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ {40}
وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا **لَنُبَوِّئَنَّهُمُو** فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {41} اَلَّذِينَ صَبَرُواْ وَعَلَى **رَبِّهِمُو** يَتَوَكَّلُونَ {42} وَمَا
أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلاَّ رِجَالاً **يُوحَي**[619] **إِلَيْهِمُو** **فَسَلُوا**[620] أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ **كُنْتُمُو** لاَ
تَعْلَمُونَ {43} بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ **إِلَيْهِمُو**
وَلَعَلَّهُمُو يَتَفَكَّرُونَ {44} أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللهُ بِهِمُ الْأَرْضَ

---

[617] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[618] Kunbül, bu fiili إِنَّ edatının haberi olarak ve fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 388.
[619] Yusuf 12: 109. âyette açıklama geçti.
[620] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَشْعُرُونَ {45} أَوْ **يَأْخُذَهُمْ** فِي **تَقَلُّبِهِمْ** فَمَا
هُمْ بِمُعْجِزِينَ {46} أَوْ **يَأْخُذَهُمْ** عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ **رَبَّكُمْ** لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ {47}
أَوَ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّأُ ظِلاَلُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالْشَّمَآئِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ
وَهُمْ دَاخِرُونَ {48} وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مِنْ دَآبَّةٍ
وَالْمَلآئِكَةُ **وَهُمْ** لاَ يَسْتَكْبِرُونَ {49} يَخَافُونَ **رَبَّهُمْ** مِنْ **فَوْقِهِمْ** وَيَفْعَلُونَ مَا
يُؤْمَرُونَ ۩ {50} وَقَالَ اللهُ لاَ تَتَّخِذُوا إِلـهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلهٌ وَاحِدٌ فَإيَّايَ
فَارْهَبُونِ {51} وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللهِ تَتَّقُونَ
{52} وَمَا **بِكُمْ** مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ **فَإِلَيْهِ** تَجْأَرُونَ {53}
ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ **عَنْكُمْ** إِذَا فَرِيقٌ **مِنْكُمْ** **بِرَبِّهِمْ** يُشْرِكُونَ {54} لِيَكْفُرُوا بِمَا
آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ {55} وَيَجْعَلُونَ لِمَا لاَ يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ تَاللهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا **كُنْتُمْ** تَفْتَرُونَ {56} وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ
وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ {57} وَإِذَا بُشِّرَ **أَحَدُهُمْ** بِالأُنْثَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ
كَظِيمٌ {58} يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَى هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ
فِي التُّرَابِ أَلاَ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ {59} لِلَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ
الْمَثَلُ الأَعْلَىَ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {60} وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللهُ النَّاسَ **بِظُلْمِهِمْ** مَا تَرَكَ
عَلَيْهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَلَكِنْ **يُؤَخِّرُهُمْ** إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ **أَجَلُهُمْ**[621] لاَ
يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلاَ يَسْتَقْدِمُونَ {61} وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ
الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لاَ جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ **وَأَنَّهُمْ** مُفْرَطُونَ {62} تَاللهِ لَقَدْ
أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ **أَعْمَالَهُمْ** فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ **وَلَهُمْ**
عَذَابٌ أَلِيمٌ {63} وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلاَّ لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا **فِيهِ**
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {64} وَاللهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الأَرْضَ بَعْدَ

[621] Nisâ 4: 43. âyette açıklama geçti.

مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ {65} وَإِنَّ **لَكُمُو** فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً **نُسْقِيكُمُو**
مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِلشَّارِبِينَ {66} وَمِنْ ثَمَرَاتِ
النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ **مِنْهُو** سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
{67} وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ **بِيُوتًا**[622] وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا
يَعْرِشُونَ {68} ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا
شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ **فِيهِي** شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ {69}
وَاللهُ **خَلَقَكُمُو** ثُمَّ **يَتَوَفَّاكُمُو** **وَمِنْكُمُو** مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لاَ يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ
شَيْئًا إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ {70} وَاللهُ فَضَّلَ **بَعْضَكُمُو** عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا
الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَآدِّي **رِزْقِهِمُو** عَلَى مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُهُمُو** **فَهُمُو** **فِيهِي** سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللهِ
يَجْحَدُونَ {71} وَاللهُ جَعَلَ **لَكُمُو** مِنْ **أَنْفُسِكُمُو** أَزْوَاجًا وَجَعَلَ **لَكُمُو** مِنْ
أَزْوَاجِكُمُو بَنِينَ وَحَفَدَةً **وَرَزَقَكُمُو** مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللهِ **هُمُو**
يَكْفُرُونَ {72} وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لاَ يَمْلِكُ **لَهُمُو** رِزْقًا مِنَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلاَ يَسْتَطِيعُونَ {73} فَلاَ تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ **وَأَنْتُمُو**
لاَ تَعْلَمُونَ {74} ضَرَبَ اللهُ مَثَلاً عَبْدًا مَمْلُوكًا لاَ يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ **رَزَقْنَاهُو**
مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ **مِنْهُو** سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ **أَكْثَرُهُمُو** لاَ
يَعْلَمُونَ {75} وَضَرَبَ اللهُ مَثَلاً رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لاَ يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ
كَلٌّ عَلَى **مَوْلاَهُو** أَيْنَمَا **يُوَجِّهْهُو** لاَ يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ
عَلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {76} وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلاَّ
كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {77} وَاللَّهُ **أَخْرَجَكُمُو**
مِنْ بُطُونِ **أُمَّهَاتِكُمُو** لاَ تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ **لَعَلَّكُمُو**
تَشْكُرُونَ {78} أَلَمْ يَرَوا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلاَّ اللهُ

---

[622] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {79} وَاللَّهُ جَعَلَ **لَكُمُو** مِنْ **بُيُوتِكُمُو**[623] سَكَنًا
وَجَعَلَ **لَكُمُو** مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ **بِيُوتًا** تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ **ظَعَنِكُمُو**[624] وَيَوْمَ **إِقَامَتِكُمُو**
وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ {80} وَاللَّهُ جَعَلَ **لَكُمُو** مِمَّا
خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ **لَكُمُو** مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ **لَكُمُو** سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ
وَسَرَابِيلَ **تَقِيكُمُو** **بَأْسَكُمُو** كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ **عَلَيْكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** تُسْلِمُونَ {81} فَإِنْ
تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ {82} يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ
الْكَافِرُونَ {83} وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا **هُمُو**
يُسْتَعْتَبُونَ {84} وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ **عَنْهُمُو** وَلَا **هُمُو**
يُنْظَرُونَ {85} وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا **شُرَكَاءَهُمُو** قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ
كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ **إِنَّكُمُو** لَكَاذِبُونَ {86} وَأَلْقَوْا إِلَى اللَّهِ
يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ وَضَلَّ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {87} الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ **زِدْنَاهُمُو** عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ {88} وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ
شَهِيدًا **عَلَيْهِمُو** مِنْ **أَنْفُسِهِمُو** وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ {89} إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ
وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ **يَعِظُكُمُو** **لَعَلَّكُمُو**
تَذَّكَّرُونَ[625] {90} وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا **عَاهَدْتُمُو** وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا
وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ **عَلَيْكُمُو** كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ {91} وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي
نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ **أَيْمَانَكُمُو** دَخَلًا **بَيْنَكُمُو** أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ
هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَنَّ **لَكُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا **كُنْتُمُو** **فِيهِي**
تَخْتَلِفُونَ {92} وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ **لَجَعَلَكُمُو** أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي

---

[623] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[624] Kunbül, fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 276.

[625] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا **كُنْتُمْ** تَعْمَلُونَ {93} وَلاَ تَتَّخِذُوا **أَيْمَانَكُمْ** دَخَلاً
بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا الْسُّوءَ بِمَا **صَدَدْتُمْ** عَنْ سَبِيلِ اللهِ **وَلَكُمْ**
عَذَابٌ عَظِيمٌ {94} وَلاَ تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللهِ ثَمَنًا قَلِيلاً إِنَّمَا عِنْدَ اللهِ هُوَ خَيْرٌ **لَكُمْ**
إِنْ **كُنْتُمْ** تَعْلَمُونَ {95} مَا **عِنْدَكُمْ** يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ
صَبَرُوا **أَجْرَهُمْ** بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {96} مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً **وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ** بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
{97} فَإِذَا قَرَأْتَ **الْقُرآنَ**[626] فَاسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ {98} إِنَّهُ لَيْسَ
لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى **رَبِّهِمْ** يَتَوَكَّلُونَ {99} إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ
يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ **هُمْ** بِهِ مُشْرِكُونَ {100} وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَا
يُنَزِّلُ[627] قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ **أَكْثَرُهُمْ** لاَ يَعْلَمُونَ {101} قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ
الْقُدُسِ[628] مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ {102
}وَلَقَدْ نَعْلَمُ **أَنَّهُمْ** يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ **إِلَيْهِ** أَعْجَمِيٌّ
وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ {103} إِنَّ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللهِ لاَ يَهْدِيهِمُ اللهُ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ {104} إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللهِ
وَأُولئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ {105} مَنْ كَفَرَ بِاللهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِن مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا **فَعَلَيْهِمْ** غَضَبٌ مِنَ اللهِ **وَلَهُمْ**
عَذَابٌ عَظِيمٌ {106} ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الْدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللهَ لاَ
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ {107} أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللهُ عَلَى **قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ**
وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ {108} لاَ جَرَمَ **أَنَّهُمْ** فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرونَ
{109} ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ

[626] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.
[627] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.
[628] Bakara 2: 253. âyette açıklma geçti.

مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ {110} يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ
نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ **وَهُمُ**و لاَ يُظْلَمُونَ {111} وَضَرَبَ اللهُ مَثَلاً قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً
مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللهِ فَأَذَاقَهَا اللهُ لِبَاسَ الْجُوعِ
وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ {112} وَلَقَدْ **جَاءَهُمُ**و رَسُولٌ **مِنْهُمُ**و **فَكَذَّبُوهُ**و
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ **وَهُمُ**و ظَالِمُونَ {113} فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللهُ حَلالاً طَيِّبًا
وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ إِنْ **كُنْتُمُ**و **إِيَّاهُ**و تَعْبُدُونَ {114} إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ
وَلَحْمَ الْخَنْزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيْرِ اللهِ بِهِ **فَمَنُ**[629] اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلاَ عَادٍ فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ {115} وَلاَ تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلاَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ
لِتَفْتَرُوا عَلَى اللهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الْكَذِبَ لاَ يُفْلِحُونَ {116}
مَتَاعٌ قَلِيلٌ **وَلَهُمُ**و عَذَابٌ أَلِيمٌ {117} وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ
مِنْ قَبْلُ وَمَا **ظَلَمْنَاهُمُ**و وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمُ**و يَظْلِمُونَ {118} ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ
عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
{119} إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {120}
شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ **اجْتَبَاهُ**و **وَهَدَاهُ**و إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {121} **وَآتَيْنَاهُ**و فِي الْدُّنْيَا
حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ {122} ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ {123} إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا **فِيهِ**ي
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ **بَيْنَهُمُ**و يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا **فِيهِ**ي يَخْتَلِفُونَ {124} أُدْعُ إِلِى
سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ **وَجَادِلْهُمُ**و بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ {125} وَإِنْ **عَاقَبْتُمُ**و فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ
مَا **عُوقِبْتُمُ**و بِهِ وَلَئِنْ **صَبَرْتُمُ**و لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ {126} وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلاَّ

---

[629] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

بِاللهِ وَلاَ تَحْزَنْ **عَلَيْهِمُ** وَلاَ تَكُ فِي ضَيْقٍ[630] مِّمَّا يَمْكُرُونَ {127} إِنَّ اللهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَّالَّذِينَ **هُمُ** مُحْسِنُونَ

﴿ سُورَةُ الإِسْرَاءِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءايَاتُهَا ١١٠
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي
بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ {1} وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلاَّ تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلاً {2} ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ
نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا {3} وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي
الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا {4} فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولاَهُمَا بَعَثْنَا **عَلَيْكُمُ** عِبَادًا
لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلاَلَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولاً {5} ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ
الْكَرَّةَ **عَلَيْهِمُ** **وَأَمْدَدْنَاكُمُ** بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ **وَجَعَلْنَاكُمُ** أَكْثَرَ نَفِيرًا {6} إِنْ **أَحْسَنْتُمُ**
أَحْسَنْتُمُ **لِأَنْفُسِكُمُ** وَإِنْ **أَسَأْتُمُ** فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوؤُوا **وُجُوهَكُمُ**
وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا **دَخَلُوهُ** أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا {7} عَسَى **رَبُّكُمُ**
أَنْ **يَرْحَمَكُمُ** وَإِنْ **عُدْتُمُ** عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا {8} إِنَّ هَذَا
الْقُرَانَ[631] يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ **لَهُمُ**
أَجْرًا كَبِيرًا {9} وَأَنَّ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا **لَهُمُ** عَذَابًا أَلِيمًا {10}
وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولاً {11} وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ

[630] Enâm 6: 125. âyette açıklama geçti.
[631] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِتَبْتَغُوا فَضْلاً مِنْ **رَبِّكُمْ**و
وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ **فَصَّلْنَاهُ**و تَفْصِيلاً {12} وَكُلَّ إِنْسَانٍ
أَلْزَمْنَاهُو طَآئِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا **يَلْقَاهُ**و مَنْشُورًا {13} اِقْرَأْ
كَتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا {14} مَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ
رَسُولاً {15} وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا {16} وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَى بِرَبِّكَ
بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا {17} مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ
لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا {18} وَمَنْ أَرَادَ الآخِرَةَ
وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ **سَعْيُهُمْ**و مَشْكُورًا {19} كُلاًّ نُمِدُّ
هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ **مَحْظُورًا**[632] {20} أُنْظُرْ كَيْفَ
فَضَّلْنَا **بَعْضَهُمْ**و عَلَى بَعْضٍ وَلَلآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلاً {21} لاَ
تَجْعَلْ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَخْذُولاً {22} وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُوا إِلاَّ
إِيَّاهُو وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلاَهُمَا فَلاَ تَقُلْ لَهُمَآ
أُفَّ[633] وَلاَ تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلاً كَرِيمًا {23} وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ
الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا {24} **رَبُّكُمْ**و أَعْلَمُ بِمَا فِي **نُفُوسِكُمْ**و
إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلأَوَّابِينَ غَفُورًا {25} وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ
وَابْنَ السَّبِيلِ وَلاَ تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا {26} إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ

---

[632] Kunbül, vasıl halinde مَحْظُورَنُ أَنْظُرْ şeklinde okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 66.

[633] Kunbül, fetha ile okudu. Hafs ise kesrenin tenviniyle okur. Bu kelimedeki hareke değişikliği, irâb nedeniyle değildir. Bu lafız, مُدَّ مُدُّ مُدِّ وَ غُضَّ غُضُّ غُضِّ kelimeleri gibidir. Bu hareke değişiklikleri ya iki sâkin harfin ictimâ etmesinden dolayı fetha ile, ya dammeye ittibâ için damme ile, ya da iki sâkinin ictimâsından dolayı kesre ile okunmuştur. أُفْ kelimesi yedi farklı şekilde telaffuz edilmiştir. أُفَّ ، أُفُّ ، أُفِّ ، أُفًّا ، أُفٌّ ، أُفٍّ وَ أُفِّي İbnü'l-Enbârî bu yedi farklı okuyuşa أُفْ şeklinde tahfîf ile sekizinci telaffuz şeklini eklemiştir. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 368.

الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا {27} وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ
لَهُمُو قَوْلاً مَيْسُورًا {28} وَلاَ تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلاَ تَبْسُطْهَا كُلَّ
الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا {29} إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ
كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا {30} وَلاَ تَقْتُلُوا **أَوْلاَدَكُمُو** خَشْيَةَ إِمْلاَقٍ نَحْنُ **نَرْزُقُهُمُو**
وَإِيَّاكُمُو إِنَّ **قَتْلَهُمُو** كَانَ **خِطَاءًا**[634] كَبِيرًا {31} وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً
وَسَاءَ سَبِيلاً {32} وَلاَ تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا
فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلاَ يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا {33} وَلاَ تَقْرَبُوا
مَالَ الْيَتِيمِ إِلاَّ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
مَسْؤُولاً {34} وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذا **كِلْتُمُو** وَزِنُوا **بِالْقُسْطَاسِ**[635] الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ
وَأَحْسَنُ تَأْوِيلاً {35} وَلاَ تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ
كُلُّ أُولئِكَ كَانَ **عَنْهُو** مَسْؤُولاً {36} وَلاَ تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ
الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولاً {37} كُلُّ ذَلِكَ كَانَ **سَيِّئَةً**[636] عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا
{38} ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلاَ تَجْعَلْ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى
فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا {39} **أَفَأَصْفَاكُمُو رَبُّكُمُو** بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ
إِنَاثًا **إِنَّكُمُو** لَتَقُولُونَ قَوْلاً عَظِيمًا {40} وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا **الْقُرَانِ**[637] لِيَذَّكَّرُوا
وَمَا **يَزِيدُهُمُو** إِلاَّ نُفُورًا {41} قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لاَبْتَغَوْا إِلَى ذِي

---

[634] Kunbül, قِيَام وَ صِيَام gibi فِعَالٌ vezninde mastar olarak tilavet etti. Aslında bu kelime قَتَب وَ قِتْب kelimesi gibi iki şekilde de okunmuştur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 216.

[635] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Lügatte iki şekilde de telaffuz edilmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 402.

[636] Kunbül, bu kelimeyi سَيِّئَاة kelimesinin müfredi olarak okudu. Hafs ise kinâye "hâ"sına izâfetle okur. Hafs, مَكْرُوهًا lafzının müzekker oluşuna ittibâ eder. Kunbül ise âyetlerde nehyedilen vasıfların her birini مَكْرُوهًا cinsinden kabul ederek bu şekilde okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 403.

[637] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.

الْعَرْشِ سَبِيلاً {42} سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا {43} **يُسَبِّحُ**[638] لَهُ
السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لاَ
تَفْقَهُونَ **تَسْبِيحَهُمُو** إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا {44} وَإِذَا قَرَأْتَ **الْقُرَانَ**[639] جَعَلْنَا
بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا {45} وَجَعَلْنَا عَلَى **قُلُوبِهِمُو**
أَكِنَّةً أَنْ **يَفْقَهُوهُو** وَفِي **آذَانِهِمُو** وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي **الْقُرَانِ** وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى
أَدْبَارِهِمُو نُفُورًا {46} نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ **هُمُو**
نَجْوَى إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلاَّ رَجُلاً **مَسْحُورًا**[640] {47} انْظُرْ كَيْفَ
ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلاَ يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلاً {48} وَقَالُوا **أَئِذَا**[641] كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَاتًا **أَإِنَّا** لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا {49} قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا {50} أَوْ
خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي **صُدُورِكُمُو** فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي **فَطَرَكُمُو** أَوَّلَ مَرَّةٍ
فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ **رُؤُوسَهُمُو** وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا {51} يَوْمَ
يَدْعُوكُمُو فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِنْ **لَبِثْتُمُو** إِلاَّ قَلِيلاً {52} وَقُلْ لِعِبَادِي
يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ **بَيْنَهُمُو** إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا
مُبِينًا {53} **رَبُّكُمُو** أَعْلَمُ **بِكُمُو** إِنْ يَشَأْ **يَرْحَمْكُمُو** أَوْ إِنْ يَشَأْ **يُعَذِّبْكُمُو** وَمَا
أَرْسَلْنَاكَ **عَلَيْهِمُو** وَكِيلاً {54} وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا
بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا {55} **قُلِ**[642] ادْعُوا الَّذِينَ **زَعَمْتُمُو**
مِنْ دُونِهِ فَلاَ يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ **عَنْكُمُو** وَلاَ تَحْوِيلاً {56} أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ **أَيُّهُمُو** أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ
كَانَ مَحْذُورًا {57} وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلاَّ نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا

---

[638] Kunbül, يُسَبِّحُ şeklinde okudu. Hafs ise تُسَبِّحُ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 286.
[639] Bakara 2: 185. âyette açıklama geçti.
[640] İsrâ 17: 20. âyette açıklama geçti.
[641] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[642] Bakara 2. 173. âyette açıklama geçti.

عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا {58} وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ
إِلاَّ أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلاَّ
تَخْوِيفًا {59} وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلاَّ
فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي **الْقُرَانِ وَنُخَوِّفُهُمُو** فَمَا **يَزِيدُهُمُو** إِلاَّ طُغْيَانًا كَبِيرًا
{60} وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلاَئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلاَّ إِبْلِيسَ قَالَ **أَأَسْجُدُ**[643] لِمَنْ
خَلَقْتَ طِينًا {61} قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ **أَخَّرْتَنِي**[644] إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلاَّ قَلِيلاً {62} قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ **مِنْهُمُو** فَإِنَّ جَهَنَّمَ
جَزَآؤُكُمُو جَزَاءً مَوْفُورًا {63} وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ **مِنْهُمُو** بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ
عَلَيْهِمُو بِخَيْلِكَ **وَرَجْلِكَ**[645] **وَشَارِكْهُمُو** فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلاَدِ **وَعِدْهُمُو** وَمَا يَعِدُهُمُ
الشَّيْطَانُ إِلاَّ غُرُورًا {64} إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ **عَلَيْهِمُو** سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلاً
{65} رَبُّكُمُ الَّذِي يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ **بِكُمُو**
رَحِيمًا {66} وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلاَّ **إِيَّاهُو** فَلَمَّا **نَجَّاكُمُو**
إِلَى الْبَرِّ **أَعْرَضْتُمُو** وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا {67} **أَفَأَمِنْتُمُو** أَنْ **نَخْسِفَ بِكُمُو** جَانِبَ
الْبَرِّ أَوْ **نُرْسِلَ**[646] **عَلَيْكُمُو** حَاصِبًا ثُمَّ لاَ تَجِدُوا **لَكُمُو** وَكِيلاً {68} أَمْ **أَمِنْتُمُو** أَنْ
نُعِيدَكُمُو فِيهِي تَارَةً أُخْرَى **فَنُرْسِلَ عَلَيْكُمُو** قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ **فَنُغْرِقَكُمُو**[647] بِمَا

---

643 Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

644 Kunbül, “yâ” harfini izhâr ederek, Hafs ise hazfederek okur. Eğer denilse ki لَئِنْ kelimesinden sonra mutlaka mâzî bir fiil gelmelidir itiraza şöyle cevap verilir: أَلَّام “lâm” harfi tekit içindir. Bundan sonra gelen fiil ref’ olur. Ancak إِنْ şart edatından dolayı fiilin sonu meczûm kılınmalıydı. Yani aynı fiil üzerinde hem ref’ alameti hem de cezm alemeti toplanmıştır. Bu nedenle istikbâlden fiile dönüldü ve böylece fiilin mâzî siğasıyla hem ref’ hem de cezm’den vazgeçilmiş oldu. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 403.

645 Araplar قَصْرٍ وَقَصِرٍ ، رَجْلٌ وَرَجِلٍ şeklinde telaffuz ederler. Kunbül, “cim” harfini sukûn ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Kunbül, رَاجِلٌ kelimesinin çoğulu olarak رَجْلٌ şeklinde okudu, Hafs ise “lâm” harfine olan yakınlık nedeniyle kesre ile okur. صَاحِبٍ وَصَحْبٍ ، شَارِبٍ وَشَرْبٍ ، تَاجِرٍ وَتَجْرٍ ، قَاتِلٍ وَقَتْلٍ ، سَافِرٍ وَسَفْرٍ ، يَائِسٍ وَيَئْسٍ kelimelerinde de aynı telaffuz söz konusudur. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu’l-Kıraati’s-Seb’at’i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 377.

646 Kunbül, her iki fiili de “nun” ile okudu. Hafs ise “yâ” ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 289.

647 İsrâ 17: 68. âyette açıklama geçti.

كَفَرْتُمُو ثُمَّ لاَ تَجِدُوا **لَكُمُو** عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا {69} وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ **وَحَمَلْنَاهُمُو**
فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ **وَرَزَقْنَاهُمُو** مِنَ الطَّيِّبَاتِ **وَفَضَّلْنَاهُمُو** عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً
{70} يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ **بِإِمَامِهِمُو** فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَؤُونَ
كِتَابَهُمُو وَلاَ يُظْلَمُونَ فَتِيلاً {71} وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى
وَأَضَلُّ سَبِيلاً {72} وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا
غَيْرَهُ وَإِذًا لاَتَّخَذُوكَ خَلِيلاً {73} وَلَوْلاَ أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدتَ تَرْكَنُ **إِلَيْهِمُو** شَيْئًا
قَلِيلاً {74} إِذاً لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لاَ تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا
نَصِيرًا {75} وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجوكَ مِنْهَا وَإِذًا لاَ يَلْبَثُونَ
خَلْفَكَ[648] إِلاَّ قَلِيلاً {76} سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلاَ تَجِدُ لِسُنَّتِنَا
تَحْوِيلاً {77} أَقِمِ الصَّلاَةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ **وَقُرَانَ** الْفَجْرِ إِنَّ **قُرَانَ**
الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا {78} وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ
مَقَامًا مَحْمُودًا {79} وَقُل رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَل
لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا {80} وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ
زَهُوقًا {81} وَنُنَزِّلُ مِنَ **الْقُرَانِ** مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلاَ يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلاَّ
خَسَارًا {82} وَإِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ
يَؤُوسًا {83} قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ **فَرَبُّكُمُو** أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلاً
{84} وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا **أُوتِيتُمُو** مِنَ الْعِلْمِ إِلاَّ قَلِيلاً
{85} وَلَئِن شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لاَ تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلاً
{86} إِلاَّ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا {87} قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ

---

648 Kunbül, Bakara 2: 66. âyetin okunuşun delil kılarak فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا خَلْفَكَ kelimesini بَعْدَ anlamında tilavet etti. Her ikisinin aynı anlama geldiği de ifade edildi. Hafs ise Tevbe 9: 81. âyetini delil kılarak فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ kelimeyi “elif” ile tilavet eder. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 408.

الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا **الْقُرَانِ** لاَ يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ **بَعْضُهُمُو**
لِبَعْضٍ ظَهِيرًا {88} وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا **الْقُرَانِ** مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ
النَّاسِ إِلاَّ كُفُورًا {89} وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى **تُفَجِّرَ**[649] لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا
{90} أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلاَلَهَا تَفْجِيرًا {91}
أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا **كِسَفًا**[650] أَوْ تَأْتِيَ بِاللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ قَبِيلاً
{92} أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى
تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُ **قَالَ**[651] سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلاَّ بَشَرًا رَسُولاً {93} وَمَا
مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى إِلاَّ أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللهُ بَشَرًا رَسُولاً {94}
قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلاَئِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا **عَلَيْهِمُو** مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا
رَسُولاً {95} قُلْ كَفَى بِاللهِ شَهِيدًا بَيْنِي **وَبَيْنَكُمُو** إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا
{96} وَمَنْ يَهْدِ اللهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ **لَهُمُو** أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ
وَنَحْشُرُهُمُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى **وُجُوهِهِمُو** عُمْيًا وَبُكْمًا وَصُمًّا **مَأْوَاهُمُو** جَهَنَّمُ كُلَّمَا
خَبَتْ **زِدْنَاهُمُو** سَعِيرًا {97} ذَلِكَ **جَزَآؤُهُمُو** **بِأَنَّهُمُو** كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا **أَئِذَا** كُنَّا
عِظَامًا وَرُفَاتًا **أَإِنَّا**[652] لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا {98} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللهَ الَّذِي خَلَقَ

---

649 Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Kunbül Kefh 17: 34. âyetinin وَفَجَّرْنَا الأَرْضَ okunuşunu delil kıldı. Hafs ise يَنْبُوعًا kelimesinin müfret olduğunu, dolayısıyla teşdîd ancak çoğul durumda olabileceğini iddia ederek tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 410.

650 Kunbül, كِسْفَة kelimesinin çoğulu olarak كِسَفًا okudu. Bu, قِطْعَةٌ وَقِطَعٌ kelimesi gibidir. Sukûn ile okuyan Hafs ise عِلْم وَحِلْم kelimeleri gibi mastara olarak okur. Bu ve benzeri kelimelerin müfredi ile cemîsi arasındaki fark, müfredinin sonuna bitişen ة "tâ" harfidir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 220.

651 Kunbül, mâzî fiil ile okudu. Hafs ise emir kipinde okur. Mekke ve Şam Mushafları'nda da Kunbül'ün okuduğu şekilde yazılıdır. Müşrikler, Hz. Peygamber'den (s.a.v.) İsrâ 17: 90, 91, 92, 93. âyetlerde anlatılan çeşitli mucizeler istediler. Peygamber'imiz (s.a.v.) de bu isteklerinin beşerin gücünün üstünde olduğunu, kaldı ki kendisinin sadece bir beşer olduğunu haber verdi. Hafs'ın okuyuşunu aynı sûrenin 95. ve 96. âyetleri de teyit etmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 441.

652 Kunbül, her ikisinde de ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 292.

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمُو وَجَعَلَ لَهُمُو أَجَلاً لاَ رَيْبَ فِيهِي فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلاَّ كُفُورًا {99} قُلْ لَوْ أَنْتُمُو تَمْلِكُونَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمُو خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا {100} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسَلْ[653] بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمُو فَقَالَ لَهُ فِرْعَونُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا {101} قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلاَّ[654] رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَآئِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَونُ مَثْبُورًا {102} فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمُو مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُو وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا {103} وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمُو لَفِيفًا {104} وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُو وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا {105} وَقُرَانًا فَرَقْنَاهُو لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُو تَنْزِيلاً {106} قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لاَ تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمُو يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا {107} وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولاً {108} وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمُو خُشُوعًا ۩ {109} قُلُ ادْعُوا اللهَ أَوُ[655] ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً {110} وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُو تَكْبِيرًا {111}

﴿ سُورَةُ الْكَهْفِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

---

[653] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

[654] Kunbül önce ikinci "hemze"nin teshîl ile okudu. Sonra ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek هؤلَاءِ يلَّا şeklinde medd ile tilavet etti. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 68.

[655] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ **عِوَجاً**[656] {1} قَيِّمًا لِيُنْذِرَ
بَأْسًا شَدِيدًا مِنْ **لَدُنْهُو** وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ **لَهُمُو** أَجْرًا
حَسَنًا {2} مَاكِثِينَ **فِيهِي** أَبَدًا {3} وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللهُ وَلَدًا {4} مَا
لَهُمُو بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا **لِآبَائِهِمُو** كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ **أَفْوَاهِهِمُو** إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا
كَذِبًا {5} فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَى **آثَارِهِمُو** إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا
{6} إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا **لِنَبْلُوَهُمُو** **أَيُّهُمُو** أَحْسَنُ عَمَلًا {7} وَإِنَّا
لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا {8} أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ
كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا {9} إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا {10} فَضَرَبْنَا عَلَى **آذَانِهِمُو** فِي الْكَهْفِ سِنِينَ
عَدَدًا {11} ثُمَّ **بَعَثْنَاهُمُو** لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا {12} نَحْنُ
نَقُصُّ عَلَيْكَ **نَبَأَهُمُو** بِالْحَقِّ **إِنَّهُمُو** فِتْيَةٌ آمَنُوا **بِرَبِّهِمُو** **وَزِدْنَاهُمُو** هُدًى {13}
وَرَبَطْنَا عَلَى **قُلُوبِهِمُو** إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ
دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا {14} هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ
عَلَيْهِمُو بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا {15} وَإِذِ
اعْتَزَلْتُمُوهُمُو وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللهَ فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ **لَكُمُو** **رَبُّكُمُو** مِنْ رَحْمَتِهِ
وَيُهَيِّئْ **لَكُمُو** مِنْ **أَمْرِكُمُو** مِرْفَقًا {16} وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَت **تَزَّاوَرُ**[657] عَنْ
كَهْفِهِمُو ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ **تَقْرِضُهُمُو** ذَاتَ الشِّمَالِ **وَهُمُو** فِي فَجْوَةٍ **مِنْهُو**
ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللهِ مَنْ يَهْدِ اللهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا

---

[656] Kunbül, sekte yapmadan okudu. Hafs ise Kur'ân'daki dört sekteden birini burada yaptı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 293.

[657] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Kelimenin aslı تَتَزَاوَرُ idi. Kunbül, telaffuzdaki ağırlık nedeniyle birinci "tâ" harfini ikincisine idgâm etti. Hafs ise yine telaffuzdaki ağırlık nedeniyle "tâ" lardan birini hazfederek okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 222.

{17} وَتَحْسِبُهُمُو[658] أَيْقَاظًا وَهُمُو رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمُو ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ
وَكَلْبُهُمُو بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِي بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمُو لَوَلَّيْتَ مِنْهُمُو فِرَارًا
وَلَمُلِّئْتَ[659] مِنْهُمُو رُعْبًا {18} وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمُو لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمُو قَالَ قَائِلٌ
مِنْهُمُو كَمْ لَبِثْتُمُو قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمُو أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمُو فَابْعَثُوا
أَحَدَكُمُو بِوَرِقِكُمُو هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمُو بِرِزْقٍ مِنْهُو
وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمُو أَحَدًا {19} إِنَّهُمُو إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمُو يَرْجُمُوكُمُو أَوْ
يُعِيدُوكُمُو فِي مِلَّتِهِمُو وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا {20} وَكَذَلِكَ أَعْثَرْنَا عَلَيْهِمُو لِيَعْلَمُوا
أَنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمُو أَمْرَهُمُو فَقَالُوا ابْنُوا
عَلَيْهِمُو بُنْيَانًا رَبُّهُمُو أَعْلَمُ بِهِمُو قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمُو لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمُو
مَسْجِدًا {21} سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمُو كَلْبُهُمُو وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمُو
كَلْبُهُمُو رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمُو كَلْبُهُمُو قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمُو مَا
يَعْلَمُهُمُو إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمُو إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمُو مِنْهُمُو أَحَدًا
{22} وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا {23} إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِي[660] رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا {24} وَلَبِثُوا فِي
كَهْفِهِمُو ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا {25} قُلِ اللهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمُو مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا {26} وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ
دُونِهِ مُلْتَحَدًا {27} وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمُو بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ

---

[658] Âl-i İmrân, 3:78. âyette açıklama geçti.

[659] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Teşdîd ile okuyanlar, fiilde devamlılığı ve tekrarı kastederler. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 413.

[660] Kunbül, bu sûredeki أَنْ يَهدِيَنِي Kefh 18: 24, أَنْ تَرَنِ Kehf 18: 39, أَنْ يُؤْتِيَنِي Kehf 18: 40, مَاكُنَّا نَبْغِ Kehf 18: 64. ve أَنْ تُعَلِّمَنِ Kehf 18: 66. âyetlerin hepsinde "yâ" harflerini aslına uygun olarak isbât ederek okudu. Bkz. Ebû Abdillah el-Hüseyin b. Ahmed b. el-Hâleveyh, *İrabu'l-Kıraati's-Seb'at'i ve İlelüha,* Tahkik: Abdurrahman b. Süleyman el-Useymin, (Kahire: 1992), s. 392.

يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ **عَنْهُمُو** تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ
عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ **هَوَاهُو** وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا {28} وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ **رَبِّكُمُو** فَمَنْ شَاءَ
فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ **بِهِمُو** سُرَادِقُهَا وَإِنْ
يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا {29}
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا {30}
أُولَئِكَ **لَهُمُو** جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ
وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا {31} وَاضْرِبْ **لَهُمُو** مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ
أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا **{32}**[661] كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ
أُكْلَهَا[662] وَلَمْ تَظْلِمْ **مِنْهُو** شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًا {33} وَكَانَ لَهُ **ثُمُرٌ**[663] فَقَالَ
لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا {34} وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ
لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا {35} وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ
إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا **مِنْهُمَا**[664] مُنْقَلَبًا {36} قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ
بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا {37} لَكِنَّا قَصر هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا
أُشْرِكُ **بِرَبِّيَ** أَحَدًا {38} وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
إِنْ **تُرَنِي** أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا {39} فَعَسَى **رَبِّيَ** أَنْ **يُؤْتِيَنِي** خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ
وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا {40} أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا

---

[661] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 298.

[662] Enâm 6: 141. âyette açıklama geçti.

[663] Kunbül, ثِمَار وَثُمُر kelimesinin çoğulu olarak bu şekilde okudu. Hafs ise ثَمْرَةٍ وَثَمَرٍ kelimesinin çoğulu olarak "mim" harfini fetha ile okur. Bu kelimenin müfredi ile çoğulu arasındaki fark ة "hâ" harfidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 416.

[664] Kunbül, 33. âyette geçen الْجَنَّتَيْنِ kelimesinden dolayı burayı tensiye okudu. Hafs ise 35. âyette geçen جَنَّتَهُ kelimesinden dolayı burayı müfret olarak okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 416.

غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا {41} وَأُحِيطَ **بِثُمُرِهِ**[665] فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ **كَفَّيْهِ** عَلَى مَا
أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ **بِرَبِّيَ** أَحَدًا {42}
وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا {43} هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ
الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ **عُقُبًا**[666] {44} وَاضْرِبْ **لَهُمُو** مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ
أَنْزَلْنَاهُو مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا **تَذْرُوهُو** الرِّيَاحُ وَكَانَ
اللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا {45} اَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا {46} وَيَوْمَ **تُسَيَّرُ الْجِبَالُ**[667] وَتَرَى
الْأَرْضَ بَارِزَةً **وَحَشَرْنَاهُمُو** فَلَمْ نُغَادِرْ **مِنْهُمُو** أَحَدًا {47} وَعُرِضُوا عَلَى رَبِّكَ
صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا **خَلَقْنَاكُمُو** أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ **زَعَمْتُمُو** أَلَّنْ نَجْعَلَ **لَكُمُو** مَوْعِدًا
{48} وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ **مِمَّا فِيهِي** وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ
هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا
يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا {49} وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ
مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي **وَهُمُو لَكُمُو** عَدُوٌّ
بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا {50} مَا **أَشْهَدْتُهُمُو** خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ
أَنْفُسِهِمُو وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا {51} وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
زَعَمْتُمُو فَدَعَوْهُمُو فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا **لَهُمُو** وَجَعَلْنَا **بَيْنَهُمُو** مَوْبِقًا {52} وَرَأَى
الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا **أَنَّهُمُو** مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا {53} وَلَقَدْ صَرَّفْنَا
فِي هَذَا **الْقُرَانِ** لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا {54} وَمَا

---

665 Kehf 18: 34. âyette açıklama geçti.

666 Kunbül, orta harfi dammeyle okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Her ikisi de akıbet anlamına gelen bu kelime, iki farklı şekilde telaffuz edilmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 419.

667 Kunbül, Nebe 78: 20. âyette okuduğu gibi fiilin fâilini isimlendirmeksizin okudu ve جبَال kelimesini de merfu okudu. Hafs ise نُسَيِّرُ şeklinde Yüce Allah (cc.) kendinden haber veren bir vezinle okur. جبَال kelimesini de mefûl olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 222.

مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى وَيَسْتَغْفِرُوا **رَبَّهُمُو** إِلَّا أَنْ **تَأْتِيَهُمُو** سُنَّةُ
الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ **قِبَلًا**[668] {55} وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنْذِرُوا
هُزُؤًا[669] {56} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ
يَدَاهُو إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى **قُلُوبِهِمُو** أَكِنَّةً أَنْ **يَفْقَهُوهُو** وَفِي **آذَانِهِمُو** وَقْرًا وَإِنْ **تَدْعُهُمُو**
إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا {57} وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ **يُؤَاخِذُهُمُو** بِمَا
كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ **لَهُمُو** مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْئِلًا {58} وَتِلْكَ
الْقُرَى **أَهْلَكْنَاهُمُو** لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا **لِمُهْلَكِهِمُو**[670] مَوْعِدًا {59} وَإِذْ قَالَ مُوسَى
لِفَتَاهُو لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا {60} فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا {61} فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ **لِفَتَاهُو**
آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا {62} قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ
فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا **أَنْسَانِيهِي** إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ
عَجَبًا {63} قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا **نَبْغِي** فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا {64} فَوَجَدَا
عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا **آتَيْنَاهُو** رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا **وَعَلَّمْنَاهُو** مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا {65} قَالَ لَهُ
مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ **تُعَلِّمَنِي** مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا {66} قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا {67} وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا {68} قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ
شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا {69} قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ
حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ **مِنْهُو** ذِكْرًا {70} فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ

---

[668] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Her ikisi de aynı anlama gelmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 420.

[669] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

[670] Kunbül, أَفْعَلَ vezninden ismi zaman ve ismi mekan olarak مُفْعَل şeklinde okudu. İsrâ 17: 80. âyette de benzer kelime geçmişti. Hafs ise "mim" harfini fetha, "lâm harfini de kesre ile ismi zaman vezninde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 421.

أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا {71} قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا {72} قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا {73}
فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقَتَلْتَ نَفْسًا **زَاكِيَةً**[671] بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ
شَيْئًا نُكْرًا {74} قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ **مَعِيَ** صَبْرًا {75} قَالَ إِنْ
سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا {76} فَانْطَلَقَا
حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ
أَنْ يَنْقَضَّ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ **لَتَخِذْتَ**[672] **عَلَيْهِي** أَجْرًا {77} قَالَ هَذَا فِرَاقُ
بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ **عَلَيْهِي** صَبْرًا {78} أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ
لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ **وَرَاءَهُمُو** مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ
سَفِينَةٍ غَصْبًا {79} وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ **أَبَوَاهُو** مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا
وَكُفْرًا {80} فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا **مِنْهُو** زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا {81} وَأَمَّا
الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا
فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي
ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ **عَلَيْهِي** صَبْرًا {82} وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ
سَأَتْلُو **عَلَيْكُمُو** **مِنْهُو** ذِكْرًا {83} إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ **وَآتَيْنَاهُو** مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
سَبَبًا **{84}**[673] **فَتَّبَعَ**[674] سَبَبًا **{85}**[675] حَتَّى إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا

---

671 Kunbül, "elif" ile okudu. Hafs ise "elif"siz okur. Birincisine göre mana, günah işledikten sonra tevbe eden, ikincisine göre ise hiç günah işlememiş kimse anlamında olmaktadır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 227.

672 Kunbül, تَخِذَ يَتْخَذُ fiilinden okudu. Hafs ise أَخَذَ يَأْخُذُ fiilinden okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 426.

673 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 303.

674 Kunbül, teşdîd ile اِفْتَعَلَ fiilinden okudu. Hafs ise tahfîf ile أَتْبَعَ fiilinden ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 303.

675 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 303.

تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا { }[676] قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ
وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمُو حُسْنًا {86} قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَى رَبِّهِ
فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا {87} وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَى وَسَنَقُولُ
لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا {88} ثُمَّ تَّبَعَ سَبَبًا **{89}** حَتَّى إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا
تَطْلُعُ عَلَى قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ **لَهُمُو** مِنْ دُونِهَا سِتْرًا {90} كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا **لَدَيْهِي**
خُبْرًا {91} ثُمَّ تَّبَعَ سَبَبًا **{92}** حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا {93} قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ **يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ**
[677]مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا **وَبَيْنَهُمُو** سَدًّا
{94} قَالَ مَا **مَكَّنَنِي**[678] **فِيهِي** رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ **بَيْنَكُمُو وَبَيْنَهُمُو**
رَدْمًا {95} آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّى إِذَا سَاوَى بَيْنَ **الصُّدُفَيْنِ**[679] قَالَ انْفُخُوا حَتَّى
إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ **عَلَيْهِي** قِطْرًا {96} فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ **يَظْهَرُوهُو** وَمَا
اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا {97} قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ **دَكًّا**[680]
وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا {98} وَتَرَكْنَا **بَعْضَهُمُو** يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَمَعْنَاهُمُو جَمْعًا {99} وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا {100} الَّذِينَ
كَانَتْ **أَعْيُنُهُمُو** فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا {101} أَفَحَسِبَ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ **إِنَّا**[681] أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا

---

[676] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 303.

[677] Kunbül, فَاعُول vezninde okudu. Hafs ise مَفْعُول vezninde okur. Bu bir kabile ismi olması nedeniyle yabancı isimler bu iki farklı vezinle telaffuz edilmiştir. Furkan 25: 35. ve Enbiya 21: 96. âyetlerde de aynı durum söz konusudur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 432.

[678] Kunbül, iki nun harfini izhâr ederek okudu. Hafs ise idgâm ederek teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 303.

[679] Mâide 5: 42. âyette açıklama geçti.

[680] Kunbül, tenvinli ve meddsiz okudu. Hafs ise medd ederek hemzeli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 304.

[681] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 304.

{102} قُلْ هَلْ **نُنَبِّئُكُمُو** بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا **{103}**[682] الَّذِينَ ضَلَّ **سَعْيُهُمُو**
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا **وَهُمُو** **يَحْسِبُونَ**[683] **أَنَّهُمُو** يُحْسِنُونَ صُنْعًا {104} أُولَئِكَ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِ **رَبِّهِمُو** وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ **أَعْمَالُهُمُو** فَلَا نُقِيمُ **لَهُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا
{105} ذَلِكَ **جَزَاؤُهُمُو** جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي **هُزُؤًا**[684] {106}
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ **لَهُمُو** جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا {107}
خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا {108} قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا {109} قُلْ إِنَّمَا أَنَا
بَشَرٌ **مِثْلُكُمُو** يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا **إِلَهُكُمُو** إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ
عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا {110}

﴿ سُورَةُ مَرْيَمَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٩٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كهيعص **{1}**[685] ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ **زَكَرِيَّاءَ**[686] {2} **إِذْ**[687] نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً
خَفِيًّا {3} قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ
رَبِّ شَقِيًّا {4} وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ **وَرَائِيَ**[688] وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي
مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا {5} يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ **وَاجْعَلْهُو** رَبِّ رَضِيًّا {6} يَا
زَكَرِيَّاءُ[689] **إِنَّا**[690] نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَى لَمْ نَجْعَل لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا {7} قَالَ رَبِّ

---

682 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 304.
683 Âl-i İmrân 78. âyette açıklama geçti.
684 Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.
685 Kunbül, Sûre'nin başında bulunan mukataa harflerini müstakil bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 305.
686 Âl-i İmrân 3: 37. âyette açıklama geçti.
687 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 305.
688 Kunbül, fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 305.
689 Âl-i İmrân 3: 37. âyette açıklama geçti.

أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عُتِيًّا {8} قَالَ كَذَلِكَ
قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا {9} قَالَ رَبِّ اجْعَلْ
لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا {10} فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ
الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى **إِلَيْهِمُو** أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا {11} يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ
وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا {12} وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا {13} وَبَرًّا **بِوَالِدَيْهِي**
وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا {14} وَسَلَامٌ **عَلَيْهِي** يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا
{15} وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا {16} فَاتَّخَذَتْ
مِنْ **دُونِهِمُو** حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا {17} قَالَتْ **إِنِّيَ**
أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا {18} قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا
زَكِيًّا {19} قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا {20} قَالَ
كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا
{21} **فَحَمَلَتْهُو** فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا {22} فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ
النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي **مُتُّ**[691] قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ **نِسْيًا**[692] مَنْسِيًّا {23} فَنَادَاهَا مَنْ
تَحْتَهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا {24} وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ
تَسَّاقَطْ[693] عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا {25} فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ
الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا {26} فَأَتَتْ بِهِ
قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا {27} يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ

---

[690] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 305.

[691] Kunbül, damme ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 306.

[692] Kunbül, kesre ile okudu. Bu kelime جَسْر وَ جِسْر kelimesi gibi hem kesre hem de fetha ile okunmuştur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 306.

[693] Kunbül, teşîd ile Hafs ise فَاعَلَ vezninde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshîl li kıraâti't-tenzîl*, s. 306.

أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا {28} فَأَشَارَتْ **إِلَيْهِي** قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ
كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا {29} قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا {30}
وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا {31} وَبَرًّا
بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا {32} وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ
أُبْعَثُ حَيًّا {33} ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ **قَوْلُ**[694] الْحَقِّ الَّذِي **فِيهِي** يَمْتَرُونَ
{34} مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ {35} **وَأَ**[695] اللهَ رَبِّي **وَرَبُّكُمُو** **فَاعْبُدُوهُو** هَذَا **سِرَاطٌ** مُسْتَقِيمٌ {36}
فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ **بَيْنِهِمُو** فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ {37}
أَسْمِعْ **بِهِمُو** وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {38}
وَأَنْذِرْهُمُو يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ **وَهُمُو** فِي غَفْلَةٍ **وَهُمُو** لَا يُؤْمِنُونَ {39} إِنَّا
نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ {40} وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ {
}[696] إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا {41} إِذْ قَالَ **لِأَبِيهِي** يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا
يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا {42} يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ
فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ **سِرَاطًا** سَوِيًّا {43} يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا {44} يَا أَبَتِ **إِنِّيَ**[697] أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ
لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا {45} قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ
وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا {46} قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا

---

[694] Kunbül, ref' ile okudu. Hafs ise nasb ile okur. İsa (a.s.)'ın isminin sıfatı olarak ref' okumuştur. Hafs ise mastar şeklinde أَقُولُ قَوْلَ الحَقِّ takdirinde tilavet eder. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 442.

[695] Kunbül, "elif" harfini nasb ile okudu. Hafs ise cümley-i istinafiye olarak kesre ile okur. Kunbül, 31. âyette geçen وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ cümlesine atfetti. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 238.

[696] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 308.

[697] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

{47} **وَأَعْتَزِلُكُمْ** وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَى أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ
رَبِّي شَقِيًّا {48} فَلَمَّا **اعْتَزَلَهُمْ** وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَقَ
وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا {49} وَوَهَبْنَا **لَهُمْ** مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا **لَهُمْ** لِسَانَ صِدْقٍ
عَلِيًّا {50} وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ **مُخْلَصًا**[698] وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا
{51} **وَنَادَيْنَاهُ** مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ **وَقَرَّبْنَاهُ** نَجِيًّا {52} وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ
رَحْمَتِنَا **أَخَاهُ** هَارُونَ نَبِيًّا {53} وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ
وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا {54} وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا
{55} وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا {56} **وَرَفَعْنَاهُ** مَكَانًا
عَلِيًّا {57} أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللهُ **عَلَيْهِمْ** مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ
نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِمْ** آيَاتُ الرَّحْمَنِ
خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۩ {58} فَخَلَفَ مِنْ **بَعْدِهِمْ** خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا
الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا {59} إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ
يُدْخَلُونَ[699] الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا {60} جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا {61} لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا **وَلَهُمْ**
رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا {62} تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا
{63} وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ
رَبُّكَ نَسِيًّا {64} رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا **فَاعْبُدْهُ** وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ
هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا {65} وَيَقُولُ الْإِنسَانُ **أَئِذَا**[700] مَا **مُتُّ**[701] لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا

---

698 Ârâf 7: 29. âyette açıklama geçti.
699 Nisâ 4: 124. âyette açıklama geçti.
700 Kunbül ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.
701 Kunbül, damme ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.

{66} أَوَلَا **يَذَّكَّرُ**[702] الْإِنْسَانُ أَنَّا **خَلَقْنَاهُو** مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا {67} فَوَرَبِّكَ
لَنَحْشُرَنَّهُمُو وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ **لَنُحْضِرَنَّهُمُو** حَوْلَ جَهَنَّمَ **جُثِيًّا**[703] {68} ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ
مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ **أَيُّهُمُو** أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ **عُتِيًّا**[704] {69} ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ **هُمُو**
أَوْلَى بِهَا **صُلِيًّا**[705] {70} وَإِنْ **مِنْكُمُو** إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا
{71} ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا **جُثِيًّا**[706] {72} وَإِذَا تُتْلَى
عَلَيْهِمُو آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ **مُقَامًا**[707]
وَأَحْسَنُ نَدِيًّا {73} وَكَمْ أَهْلَكْنَا **قَبْلَهُمُو** مِنْ قَرْنٍ **هُمُو** أَحْسَنُ أَثَاثًا وَرِئْيًا {74}
قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ
وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا {75} وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ
اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا {76} أَفَرَأَيْتَ
الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا {77} أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ
عَهْدًا {78} كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا {79} وَنَرِثُهُ مَا
يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا {80} وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا **لَهُمُو** عِزًّا {81} كَلَّا
سَيَكْفُرُونَ **بِعِبَادَتِهِمُو** وَيَكُونُونَ **عَلَيْهِمُو** ضِدًّا {82} أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ
عَلَى الْكَافِرِينَ **تَؤُزُّهُمُو** أَزًّا {83} فَلَا تَعْجَلْ **عَلَيْهِمُو** إِنَّمَا نَعُدُّ **لَهُمُو** عَدًّا {84}
يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا {85} وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وِرْدًا
{86} لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا {87} وَقَالُوا اتَّخَذَ

---

[702] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.
[703] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.
[704] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.
[705] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.
[706] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.
[707] Kunbül, dammeli okudu. Hafs ise kesreli okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 310.

الرَّحْمَنُ وَلَدًا {88} لَقَدْ **جِئْتُمُو** شَيْئًا إِدًّا {89} تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ **مِنْهُو**
وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا {90} أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا {91} وَمَا يَنْبَغِي
لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا {92} إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ
عَبْدًا {93} لَقَدْ **أَحْصَاهُمُو وَعَدَّهُمُو** عَدًّا {94} **وَكُلُّهُمُو آتِيهِي** يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فَرْدًا {95} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا {96}
فَإِنَّمَا **يَسَّرْنَاهُو** بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنْذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا {97} وَكَمْ أَهْلَكْنَا
قَبْلَهُمُو مِنْ قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ **مِنْهُمُو** مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ **لَهُمُو** رِكْزًا {98}

﴿ سُورَةُ طه ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٣٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه {1}[708] مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ **الْقُرَانَ** لِتَشْقَى {2} إِلَّا تَذْكِرَةً لِمَنْ يَخْشَى {3}
تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى {4} الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى {5}
لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى {6} وَإِنْ تَجْهَرْ
بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى {7} أَللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى {8}
وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى {9} إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا **إِنِّيَ**[709] آنَسْتُ نَارًا
لَعَلِّيَ آتِيكُمُو مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى {10} فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا
مُوسَى {11} **أَنِّيَ**[710] أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ **طُوَى**[711]

---

[708] Kunbül, Tâhâ Sûresi'nin evvelindeki hurûf-u mukataa harflerini sûreden müstakil âyet olarak saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 312.

[709] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[710] Kunbül, nasb konumunda olması nedeniyle "elif"i fetha ile okudu. Hafs ise cümley-i istinafiye olarak kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 450.

[711] Kunbül, tenvinsiz okudu. Hafs ise tenvinli okur. Kunbül, bir yer ismi olmasından dolayı gayr-ı munsarif olarak tenvinsiz okundu. Hafs ise bir vadi ismi olarak tenvinli de okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 451.

{12} وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى {13} **إِنَّنِيَ** أَنَا اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي
وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي {14} إِنَّ السَّاعَةَ ءاتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا
تَسْعَى{15} فَلاَ يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لاَ يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ **هَوَاهُو** فَتَرْدَى {16} وَمَا
تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى {17} قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي
وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى {18} قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَى {19} فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ
تَسْعَى {20} قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَى {21} وَاضْمُمْ يَدَكَ
إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَى {22} لِنُرِيَكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى
{23} اِذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى {24} قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي {25}
وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي {26} وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي {27} يَفْقَهُوا قَوْلِي {28}
وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي {29} هَارُونَ **أَخِيَ** {30} أُشْدُدْ بِهِ أَزْرِي {31}
وَأَشْرِكْهُو فِي أَمْرِي {32} كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا {33} وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا {34} إِنَّكَ
كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا {35} قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى {36} وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ
مَرَّةً أُخْرَى {37} إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى {38} أَنِ **اقْذِ فِيهِي** فِي التَّابُوتِ
فَاقْذِفِيهِي فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ **يَأْخُذْهُو** عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ
مَحَبَّةً مِنِّي **{ }**[712] وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي {39} إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ **أَدُلُّكُمُو**
عَلَى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ
مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَى قَدَرٍ يَا مُوسَى
{40} وَاصْطَنَعْتُكَ **لِنَفْسِيَ** **{41}**[713] اِذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَا فِي
ذِكْرِيَ {42} اِذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى {43} فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ

---

[712] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 314.

[713] Kunbül, her iki âyetin sonunu vasıl halinde fetha ile okudu ve 41. âyette âyet sonu olarak vakfetmedi. Hafs her iki âyet sonunu sukûn ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 202.

يَخْشَى {44} قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى {45} قَالَ لَا
تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى {46} **فَأْتِيَاهُو** فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَلَا **تُعَذِّبْهُمُو** قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى
{47} إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى {48} قَالَ فَمَنْ
رَبُّكُمَا يَا مُوسَى {49} قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى {50}
قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى {51} قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا
يَنْسَى {52} اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ **مِهَادًا**[714] وَسَلَكَ **لَكُمُو** فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى {53} كُلُوا وَارْعَوْا **أَنْعَامَكُمُو**
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى {54} مِنْهَا **خَلَقْنَاكُمُو** وَفِيهَا **نُعِيدُكُمُو** وَمِنْهَا
نُخْرِجُكُمُو تَارَةً أُخْرَى {55} وَلَقَدْ **أَرَيْنَاهُو** آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى {56} قَالَ
أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى {57} فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا **سِوًى**[715] {58} قَالَ **مَوْعِدُكُمُو**
يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى {59} فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى
{60} قَالَ **لَهُمُو** مُوسَى **وَيْلَكُمُو** لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللهِ كَذِبًا **فَيَسْحَتَكُمُو**[716] بِعَذَابٍ
وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى {61} فَتَنَازَعُوا **أَمْرَهُمُو** **بَيْنَهُمُو** وَأَسَرُّوا النَّجْوَى {62}

---

[714] Kunbül, مِهَادًا şeklinde okudu. Zuhruf 43: 10. âyette de اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مِهَادًا aynı şekilde okunur. مَهَدْتُ الْأَرْضَ مَهْدًا denildiğinde مِهَادًا manası kastedilmiş olur. فَرَشْتُهَا فَرْشًا cümlesinde de فِرَاشًا anlamında kullanılmıştır. Nitekim Kur'ân'da اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا Bakara 2: 22. ve أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا Nebe 78: 6. âyetlerde de aynı şeklinde okunmuştur. Hafs ise mastar olarak اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَمْهُودَةً مَهْدًا takdirinde mevsûf yerine mastar koyarak tilavet eder. Bilindiği gibi insanlar yer yüzünde yerleşip orada kaldıkları için مَهْد kelimesi, الْأَرْض kelimesinin muvsûfu olarak düşünülebileceğinden bu şekilde okunmuştur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 453.

[715] Bu kelimedeki "sin" harfi hem kesre hem damme ile okunabilmektedir. Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. İki köy ya da iki şey arasındaki mesafe anlamına gelen bu kelimenin iki farklı şekilde okunuşu, Arapça dil kurallarının hususiyetinden kaynaklanmaktadır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 241.

[716] Kunbül, سَحَتَ kelimesinden فَيَسْحَتَكُمْ şeklinde fetha ile Hafs, أَسْحَتَ kelimesinden فَيُسْحِتَكُمْ şeklinde damme ile tilavet etmişlerdir. Her ikisi de إِسْتَأْصَلَ anlamındadır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-kıraât,* s. 454.

قَالُوا إِنْ هَذَانِّ[717] لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمُو مِنْ أَرْضِكُمُو بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا
بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَى {63} فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمُو ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ
اسْتَعْلَى {64} قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى {65}
قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمُو وَعِصِيُّهُمُو يُخَيَّلُ إِلَيْهِي مِنْ سِحْرِهِمُو أَنَّهَا تَسْعَى
{66} فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى {67} قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى
{68} وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفْ[718] مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ
السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى {69} فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى
{70} قَالَ آمَنْتُمُو لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمُو إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ
فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمُو وَأَرْجُلَكُمُو مِنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمُو فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ
أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى {71} قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي
فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا {72} إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا
لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِي مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى {73} إِنَّهُ مَنْ

[717] Bu kelime, Hz. Osman'ın hazırlamış olduğu imam Mushaf'ta إِنْ هَذَانِ şeklinde ا "elif" ile yazılmıştır. Kur'ân'da bu şekilde yazılmış olması, nahiv âlimlerini bir hayli uğraştırmıştır. Nahiv âlimlerinden Ebû Ubeyde bu kelimenin burada nasb halinde ا "elif" ile yazılmasının kinâye yollu olduğunu bildirmiştir. Kinâye olarak düşünüldüğünde kelime ref' halinde, nasb halinde ve cer halinde yani her üç halde de ا "elif" ile yazılır. أَتَانِي الزَّيْدَانِ وَرَأَيْتُ الزَّيْدَانِ وَمَرَرْتُ بِزَيْدَانِ şeklinde de kullanılmıştır. Zeccâc, ilk nahiv âlimlerinin burada gizli bir zamirin varlığından bahsettiklerini söylemiştir. Buna göre mana, إِنَّهُ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ takdirinde olur. Nitekim إِنَّهُ زَيْدٌ مُنْطَلِقٌ deyebileceğin gibi إِنَّ زَيْدٌ مُنْطَلِقٌ de diyebilirsin. Müberred, bu konuda sözün en güzeli إِنَّ kelimesinin نَعَمْ manasına geldiğini söylemektir der. O zaman mana, نَعَمْ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ takdirinde olur. Böylece mübtedâ-haber şeklinde îrab edilmiş oldu. Eğer mübtedâ ile haber arasına ل "lam" harfi giremez diye itiraz edilse, Araplardan mübtedâ ile haber arasına tekit lâm'ını dahil edenler olmuştur. Mesela, زَيْدٌ لَأَخُوكَ diyebilirsin. Ferrâ ise هَذَانِ zamirindeki "nun" harfi sonradan ilave zâit bir harftir. Bazen tensiye durumunda (burada olduğu gibi) bu harfi ilave ederler, ref', nasb ve cer durumunda الَّذِي deki gibi bazen de terk ederler. Yani ref', nasb ve cer halinde her üç halde de الَّذِينَ derler. Hafs ise إِنْ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ şeklinde tahfîf ile okur. Buna göre إِنْ kelimesi مَا manasına, ل "lâm" da إِلَّا manasına olup cümle, مَاهَذَانِ إِلَّاسَاحِرَانِ takdirinde olur. Kunbül ise, إِنْ edatını Hafs gibi tahfîf ile هَذَانِّ zamirini de Hafs'tan farklı olarak teşdîd ile okumuştur. Bu durumda إِنْ edatı yine مَا anlamında olur. هَذَانِّ zamirinin aslı هَذَاانِ olduğu için ikisinden biri hazfedildikten sonra hazfedilene bedel olarak zamir şeddeli okundu. Çünkü Araplar bazen bir şeyi hazfettiklerinde onun yerine bir bedel gösterirken bazen de bedel göstermezler. Buradaki teşdîd ile maksat hazfedilen "elif" yerine "nun" harfi şeddeli okunmuştur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 454.

[718] Kunbül, تَفَعُّل vezninden teşdîd ile okudu. Hafs ise لَقِفَ يَلْقَفُ vezninden tahfîf ile okur. Aslı تَتَلَقَّفُ olan bu kelimede iki "tâ" harfinden biri hazfedilmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 457.

يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى {74} وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ
عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى {75} جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى {76} وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى **أَنِ**[719]
أسْرِ بِعِبَادِي فَاضْرِبْ **لَهُمُو** طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى {77}
فَأَتْبَعَهُمُو فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ **فَغَشِيَهُمُو** مِنَ الْيَمِّ مَا **غَشِيَهُمُو** **{78}**[720] وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ
قَوْمَهُ وَمَا هَدَى {79} يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ **أَنْجَيْنَاكُمُو** مِنْ **عَدُوِّكُمُو** **وَوَاعَدْنَاكُمُو**
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنَ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى {80} كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمُو وَلَا تَطْغَوْا **فِيهِي** فَيَحِلَّ **عَلَيْكُمُو** غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ **عَلَيْهِي** غَضَبِي فَقَدْ
هَوَى {81} وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى {82} وَمَا
أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى {83} قَالَ **هُمُو** أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِتَرْضَى {84} قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ {85}
فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا **{ }**[721] قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ **يَعِدْكُمُو** **رَبُّكُمُو** وَعْدًا
حَسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ **أَرَدْتُمُو** أَنْ يَحِلَّ **عَلَيْكُمُو** غَضَبٌ مِنْ **رَبِّكُمُو**
فَأَخْلَفْتُمُو مَوْعِدِي {86} قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ **بِمِلْكِنَا**[722] وَلَكِنَّا حُمِّلْنَا أَوْزَارًا
مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ {87} فَأَخْرَجَ **لَهُمُو** عِجْلًا جَسَدًا
لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَذَا **إِلَهُكُمُو** وَإِلَهُ مُوسَى **{ }**[723] فَنَسِيَ {88} أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا

---

[719] Kunbül, ن "nun" harfini kesre ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Kunbül'ün okuyuşuna göre أَسْرِ kelimesinin hemzesi hemzey-i vasıl olur. Bu kelimeden ibtidâ edildiğinde "hemze" kesre ile إِسْرِ şeklinde okunur. Hafs, her iki halde "hemze"yi fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 205.

[720] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 317.

[721] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 317.

[722] Kunbül, sahip olunan şey anlamında kesre ile بِمِلْكِنَا şeklinde okudu. هَذِهِ الدَّارِ مِلْكِي cümlesinde olduğu gibi sahip olunan her şeye bu isim verilebilir. Hafs ise mastar olarak fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 461.

[723] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 318.

يَرْجِعُ إِلَيْهِمُو قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمُو ضَرًّا وَلَا نَفْعًا {89} وَلَقَدْ قَالَ لَهُمُو هَارُونُ مِنْ
قَبْلُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمُو بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي {90} قَالُوا لَنْ
نَبْرَحَ عَلَيْهِي عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى {91} قَالَ يَا هَارُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ
رَأَيْتَهُمُو ضَلُّوا {92} أَلَّا تَتَّبِعَنِي أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي {93} قَالَ يَا ابْنَ أُمَّ لَا تَأْخُذْ
بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي
{94} قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ {95} قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ
قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي {96} قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ
لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلِفَهُ[724] وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ
الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِي عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا {97} إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ
الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا {98} كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا
قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا {99} مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُو فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وِزْرًا {100} خَالِدِينَ فِيهِي وَسَاءَ لَهُمُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا {101} يَوْمَ يُنْفَخُ فِي
الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا {102} يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمُو إِنْ لَبِثْتُمُو إِلَّا
عَشْرًا {103} نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمُو طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمُو إِلَّا يَوْمًا
{104} وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا {105} فَيَذَرُهَا قَاعًا
صَفْصَفًا **{106}**[725] لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا {107} يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ
لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا {108} يَوْمَئِذٍ لَا
تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا {109} يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمُو وَمَا خَلْفَهُمُو وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا {110} وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ

---

[724] Kunbül, âyette geçen "Sâmiri"yi fâil kılarak لَنْ تُخْلِفَهُ şeklinde kesre ile okudu. Hafs ise fiilin fâilini zikretmeksizin *Allah va'dinden asla dönmez* manasında لَنْ تُخْلَفَهُ şeklinde fetha ile okur. Kelimenin sonundaki zamir ه "hâ" kinâye içindir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 247.

[725] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 319.

وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا {111} وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
يَخَفْ[726] ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا {112} وَكَذَلِكَ **أَنْزَلْنَاهُو** **قُرَانًا** عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا **فِيهِي** مِنَ
الْوَعِيدِ **لَعَلَّهُمُو** يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ **لَهُمُو** ذِكْرًا {113} فَتَعَالَى اللهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا
تَعْجَلْ **بِالْقُرَانِ** مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا {114} وَلَقَدْ
عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا {115} وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى {116} فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ
وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى {117} إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا
تَعْرَى {118} وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَضْحَى {119} فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ
قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلَى {120} فَأَكَلَا مِنْهَا
فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى
{121} ثُمَّ **اجْتَبَاهُو** رَبُّهُ فَتَابَ **عَلَيْهِي** وَهَدَى {122} قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا
بَعْضُكُمُو لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا **يَأْتِيَنَّكُمُو** مِنِّي هُدًى { }[727] فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا
يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى {123} وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى {124} قَالَ رَبِّ لِمَ **حَشَرْتَنِيَ** أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا
{123} قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى {125} وَكَذَلِكَ
نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى {126} أَفَلَمْ
يَهْدِ **لَهُمُو** كَمْ أَهْلَكْنَا **قَبْلَهُمُو** مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي **مَسَاكِنِهِمُو** إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِأُولِي النُّهَى {127} وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى
{128} فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ

---

[726] Kunbül, nehiy üzere meczûm okudu. “Elif” ve “fâ” harfleri sâkin oldukları için hazfedilmişlerdir. Hafs ise haber olarak ref’ ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 208.

[727] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 320.

غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى {129} وَلَا تَمُدَّنَّ
عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا **مِنْهُمُو** زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنيَا {130} **لِنَفْتِنَهُمُو** **فِيهِي**
وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى {131} وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ
رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى {132} وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ
يَأْتِهِمُو[728] بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى {133} وَلَوْ أَنَّا **أَهْلَكْنَاهُمُو** بِعَذَابٍ مِنْ
قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى
{134} قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ **السِّرَاطِ** السَّوِيِّ وَمَنِ
اهْتَدَى {135}

﴿ سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١٢
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ **حِسَابُهُمُو** **وَهُمُو** فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ {1} مَا **يَأْتِيهِمُو** مِنْ ذِكْرٍ مِنْ
رَبِّهِمُو مُحْدَثٍ إِلَّا **اسْتَمَعُوهُو** **وَهُمُو** يَلْعَبُونَ {2} لَاهِيَةً **قُلُوبُهُمُو** وَأَسَرُّوا النَّجْوَى
الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ **مِثْلُكُمُو** أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ **وَأَنْتُمُو** تُبْصِرُونَ {3}
قُلْ[729] رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {4} بَلْ قَالُوا
أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلِ **افْتَرَاهُو** بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ {5} مَا

---

[728] Kunbül, بَيِّنَةُ kelimesini hakikî müennes olmaması nedeniyle ve bunun بَيَان manasında olduğu gerekçesiyle يَأْتِهِم şeklinde müzekker okudu. قَدْجَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًي وَرَحْمَةٌ Enâm 6: 157. ve قُلْ إِنِّي عَلَي بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمُ بِهِ Enâm 6: 57. âyetlerini okuyuşuna delil kıldı. Dikkat edilirse son örnekte بِهَا değil de بِهِ şeklinde okunması Kunbül'ün okuyuşuna delildir. Hafs ise تَأْتِهِم kelimesini, حَتي تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ Beyyine 98: 1. âyetini delil kılarak ve bu kelimenin ت "ta" ile okunması konusunda icmâ olduğunu belirterek okuyuşunu delillendirmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 465.

[729] Kunbül, emir sîğasıyla tilavet etmiştir. Allah (cc.), kafirlerin هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُم *Bu (Muhammed s.a.v), sizin gibi bir beşer olmaktan başka nedir ki!* fısıldaşmalarına karşılık olsun diye Hz. Peygamber'e (s.a.v.) emir buyurmaktadır. Buna göre mana, قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ قَوْلَكُم وَقَوْلَ كَلِّ قَائِل قَوْلًا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ لِجَمِيعِ ذَالِكَ وَالْعَلِيمُ لِخَلْقِهِ takdirinde olmaktadır. Hafs ise mâzî fiil sîğasıyla Hz. Peygamber'in (s.a.v.) onlara verdiği cevabı haber vermesi anlamında tilavet etmiştir. O, هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُم âyetinin cevaba takaddüm etmesinden dolayı Hz. Peygamber'in (s.a.v.) onlara verdiği cevabı haber vermesini kastederek mâzî şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 466.

آمَنَتْ **قَبْلَهُمُو** مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا **أَفَهُمُو** يُؤْمِنُونَ {6} وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلاَّ رِجَالاً
يُوحَي[730] **إِلَيْهِمُو** **فَسَلُوا**[731] أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ **كُنْتُمُو** لاَ تَعْلَمُونَ {7} وَمَا
جَعَلْنَاهُمُو جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ {8} ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ
فَأَنْجَيْنَاهُمُو وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ {9} لَقَدْ أَنْزَلْنَا **إِلَيْكُمُو** كِتَابًا **فِيهِي**
ذِكْرُكُمُو أَفَلَا تَعْقِلُونَ {10} وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا
قَوْمًا آخَرِينَ {11} فَلَمَّا أَحَسُّوا بَأْسَنَا إِذَا **هُمُو** مِنْهَا يَرْكُضُونَ {12} لَا تَرْكُضُوا
وَارْجِعُوا إِلَى مَا **أُتْرِفْتُمُو** **فِيهِي** **وَمَسَاكِنِكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** تُسْأَلُونَ {13} قَالُوا يَا وَيْلَنَا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ {14} فَمَا زَالَتْ تِلْكَ **دَعْوَاهُمُو** حَتَّى **جَعَلْنَاهُمُو** حَصِيدًا خَامِدِينَ
{15} وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ {16} لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ
لَهْوًا **لَاتَّخَذْنَاهُو** مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ {17} بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ
فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ {18} وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ {19} يُسَبِّحُونَ
اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ {20} أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ **هُمُو** يُنْشِرُونَ {21}
لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ {22} لَا
يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ **وَهُمُو** يُسْأَلُونَ {23} أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمُو هَذَا ذِكْرُ مَنْ **مَعِي**[732] وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي بَلْ **أَكْثَرُهُمُو** لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ
فَهُمُو مُعْرِضُونَ {24} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا **يُوحَي**[733] **إِلَيْهِي** أَنَّهُ لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ {25} وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ

---

[730] Kunbül, وَأُوحِيَ اِلَي نُوحٍ Hûd 11: 36. âyetini delil kılarak fiilin fâilini isimlendirmeden okumuştur. Hafs ise اَرْسَلْنَا fiiline uygun olarak ve lafzın cem'e (çoğul) yakın olması nedeniyle sözün aynı sîğa ile devam etmesi için bu şekilde tilavet eder. إِنَّا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ Nisâ 4: 163. âyeti de bunu destekler. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 467.

[731] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

[732] Hafs dışında bütün kurrâlar sukûn ile Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 210.

[733] Enbiya 21: 7. âyette açıklama geçti.

{26} لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ **وَهُمُو** بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ {27} يَعْلَمُ مَا بَيْنَ **أَيْدِيهِمُو** وَمَا
خَلْفَهُمُو وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى **وَهُمُو** مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ{28} وَمَنْ يَقُلْ
مِنْهُمُو **إِنِّيَ** إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ **نَجْزِيهِي** جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ {29}
أَلَمْ[734] يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ
الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ {30} وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ **بِهِمُو**
وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا **لَعَلَّهُمُو** يَهْتَدُونَ {31} وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا
وَهُمُو عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ {32} وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ {33} وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ **مُتَّ**[735] فَهُمُ
الْخَالِدُونَ {34} كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ **وَنَبْلُوكُمُو** بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا
تُرْجَعُونَ {35} وَإِذَا رَآكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا **هُزُؤًا**[736] أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ
آلِهَتَكُمُو **وَهُمُو** بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ **هُمُو** كَافِرُونَ {36} خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ
سَأُرِيكُمُو آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ {37} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ
{38} لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ **ظُهُورِهِمُو**
وَلَا **هُمُو** يُنْصَرُونَ {39} بَلْ **تَأْتِيهِمُو** بَغْتَةً **فَتَبْهَتُهُمُو** فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا **هُمُو**
يُنْظَرُونَ {40} **وَلَقَدُ**[737] اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا **مِنْهُمُو**
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {41} قُلْ مَنْ **يَكْلَؤُكُمُو** بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ **هُمُو**
عَنْ ذِكْرِ **رَبِّهِمُو** مُعْرِضُونَ {42} أَمْ **لَهُمُو** آلِهَةٌ **تَمْنَعُهُمُو** مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَ **أَنْفُسِهِمُو** وَلَا **هُمُو** مِنَّا يُصْحَبُونَ {43} بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ **وَآبَاءَهُمُو** حَتَّى طَالَ
عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ {44}

---

[734] Kunbül, Mushafta yazıldığı gibi "vav" ilave etmeden okudu. Hafs ise "vav" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 324.
[735] Kunbül, damme ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 324.
[736] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.
[737] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

قُلْ إِنَّمَا **أُنْذِرُكُمُو** بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ **إِذَا**[738] مَا يُنْذَرُونَ {45} وَلَئِنْ
مَسَّتْهُمُو نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ {46} وَنَضَعُ
الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ
أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ {47} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ **وَضِآءً**[739]
وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ {48} الَّذِينَ يَخْشَوْنَ **رَبَّهُمُو** بِالْغَيْبِ **وَهُمُو** مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ
{49} وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ **أَنْزَلْنَاهُو** **أَفَأَنْتُمُو** لَهُ مُنْكِرُونَ {50} وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ
رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ {51} إِذْ قَالَ **لِأَبِيهِي** وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي
أَنْتُمُو لَهَا عَاكِفُونَ {52} قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ {53} قَالَ لَقَدْ **كُنْتُمُو**
أَنْتُمُو **وَآبَاؤُكُمُو** فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {54} قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ
{55} قَالَ بَلْ **رَبُّكُمُو** رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى **ذَلِكُمُو** مِنَ
الشَّاهِدِينَ {56} وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ **أَصْنَامَكُمُو** بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ {57}
فَجَعَلَهُمُو جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا **لَهُمُو** **لَعَلَّهُمُو** **إِلَيْهِي** يَرْجِعُونَ {58} قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا
بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ {59} قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى **يَذْكُرُهُمُو** يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ {60}
قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ **لَعَلَّهُمُو** يَشْهَدُونَ {61} قَالُوا **أَأَنْتَ**[740] فَعَلْتَ هَذَا
بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ {62} قَالَ بَلْ فَعَلَهُ **كَبِيرُهُمُو** هَذَا **فَسَلُوهُمُو**[741] إِنْ كَانُوا
يَنْطِقُونَ {63} فَرَجَعُوا إِلَى **أَنْفُسِهِمُو** فَقَالُوا **إِنَّكُمُو** أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ {64} ثُمَّ
نُكِسُوا عَلَى **رُؤُوسِهِمُو** لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ {65} قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ مَا لَا **يَنْفَعُكُمُو** شَيْئًا وَلَا **يَضُرُّكُمُو** { }[742] **أُفَّ**[743] **لَكُمُو** وَلِمَا تَعْبُدُونَ

[738] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 326.
[739] Kunbül, "elif" ile okudu. Hafs ise "yâ" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 326.
[740] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[741] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.
[742] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 327.
[743] İsrâ 17: 23. âyette açıklama geçti.

مِنْ دُونِ اللهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ {66} قَالُوا **حَرِّقُوهُ**و وَانْصُرُوا **آلِهَتَكُمُ**و إِنْ **كُنْتُمُ**و فَاعِلِينَ
{67} قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ {68} وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا
فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ {69} **وَنَجَّيْنَاهُ**و وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ
{70} وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ {71} **وَجَعَلْنَاهُمُ**و
أَئِمَّةً[744] يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا **إِلَيْهِمُ**و فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ
وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ {72} وَلُوطًا **آتَيْنَاهُ**و حُكْمًا وَعِلْمًا **وَنَجَّيْنَاهُ**و مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي
كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ **إِنَّهُمُ**و كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقِينَ {73} **وَأَدْخَلْنَاهُ**و فِي رَحْمَتِنَا
إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ {74} وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ **فَنَجَّيْنَاهُ**و وَأَهْلَهُ مِنَ
الْكَرْبِ الْعَظِيمِ {75} **وَنَصَرْنَاهُ**و مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا **إِنَّهُمُ**و كَانُوا قَوْمَ
سَوْءٍ **فَأَغْرَقْنَاهُمُ**و أَجْمَعِينَ {76} وَدَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ
نَفَشَتْ **فِيهِ**ي غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا **لِحُكْمِهِمُ**و شَاهِدِينَ {77} فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا
آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُودَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ {78}
وَعَلَّمْنَاهُو صَنْعَةَ لَبُوسٍ **لَكُمُ**و **لِيُحْصِنَكُمُ**و[745] مِنْ **بَأْسِكُمُ**و فَهَلْ **أَنْتُمُ**و شَاكِرُونَ
{79} وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ
شَيْءٍ عَالِمِينَ {80} وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ
وَكُنَّا **لَهُمُ**و حَافِظِينَ {81} وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ {82} فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ **وَآتَيْنَاهُ**و أَهْلَهُ **وَمِثْلَهُمُ**و
مَعَهُمُو رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ {83} وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ
مِنَ الصَّابِرِينَ {84} **وَأَدْخَلْنَاهُمُ**و فِي رَحْمَتِنَا **إِنَّهُمُ**و مِنَ الصَّالِحِينَ {85} وَذَا

---

[744] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 74.

[745] Kunbül, lafzın manası üzere değil لَبُوسٍ (müzekker) kelimesini kastederek "yâ" ile okudu. Hafs ise صَنْعَةً (müennes) kelimesini kastederek "tâ" ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 250.

النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ **عَلَيْهِي** فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ {86} فَاسْتَجَبْنَا لَهُ **وَنَجَّيْنَاهُو** مِنَ الْغَمِّ
وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ {87} وَزَكَرِيَّاءَ **إِذْ**[746] نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ
خَيْرُ الْوَارِثِينَ {88} فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ **إِنَّهُمُو** كَانُوا
يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ {89} وَالَّتِي
أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ {90} إِنَّ
هَذِهِ **أُمَّتُكُمُو** أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا **رَبُّكُمُو** فَاعْبُدُونِ {91} وَتَقَطَّعُوا **أَمْرَهُمُو** **بَيْنَهُمُو** كُلٌّ
إِلَيْنَا رَاجِعُونَ {92} فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا
لَهُ كَاتِبُونَ {93} وَحَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا **أَنَّهُمُو** لَا يَرْجِعُونَ {94} حَتَّى إِذَا
فُتِحَتْ **يَاجُوجُ وَمَاجُوجُ**[747] **وَهُمُو** مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ {95} وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ
الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا
ظَالِمِينَ {96} **إِنَّكُمُو** وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ **أَنْتُمُو** لَهَا وَارِدُونَ
{97} لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ **أَلِهَةً**[748] مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ {98} **لَهُمُو** فِيهَا
زَفِيرٌ **وَهُمُو** فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ {99} إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ **لَهُمُو** مِنَّا الْحُسْنَى أُولَئِكَ
عَنْهَا مُبْعَدُونَ {100} لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا **وَهُمُو** فِي مَا اشْتَهَتْ **أَنْفُسُهُمُو**
خَالِدُونَ {101} لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي
كُنْتُمُو تُوعَدُونَ {102} يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ **لِلْكِتَابِ**[749] كَمَا بَدَأْنَا
أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ {103} وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ

---

[746] Âl-i İmrân 3: 37. âyette açıklama geçti.
[747] Kehf 18: 94. âyette açıklama geçti.
[748] Kunbül, ikinci "hemze"yi "ya" harfine ibdâl ederek هَاؤُلَاءِ يَالِهَةً şeklinde okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 74.
[749] Kunbül, mastar manasında لِلْكِتَابِ şeklinde okudu. Bu kelime hem tekil hem de çoğul sîğasıyla okunabilmektedir. Çoğul لِلْكُتُبِ şeklinde okuyanlar, Allah (cc.)'ın çok sayıda kitap göndermiş olmasını ve çok sayıda peygamber göndermiş olmasını delil gösterirler. Hafs, çoğul okur. Kunbül ise Kur'ân'ı kastederek tekil okudu. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 105.

الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ {104} إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ
{105} وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ {106} قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا **إِلَهُكُمُو**
إِلَهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ **أَنْتُمُو** مُسْلِمُونَ {107} فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ **آذَنْتُكُمُو** عَلَى سَوَاءٍ وَإِنْ
أَدْرِي أَقَرِيبٌ أَمْ بَعِيدٌ مَا تُوعَدُونَ {108} إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
تَكْتُمُونَ {109} وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ **لَكُمُو** وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ {110} **قُلْ**
[750]رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ {112}

﴿ سُورَةُ الْحَجِّ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٧٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا **رَبَّكُمُو** إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ {1} يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ
كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا
هُمُو بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيدٌ {2} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ {3} كُتِبَ **عَلَيْهِي** أَنَّهُ مَنْ **تَوَلَّاهُو** فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ
وَيَهْدِيهِي إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ {4} يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ **كُنْتُمُو** فِي رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا
خَلَقْنَاكُمُو مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِنُبَيِّنَ
لَكُمُو وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ **إِلَى**[751] أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ **نُخْرِجُكُمُو** طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا
أَشُدَّكُمُو **وَمِنْكُمُو** مَنْ يُتَوَفَّى **وَمِنْكُمُو** مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ
عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ بَهِيجٍ {5} ذَلِكَ بِأَنَّ اللهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
{6}وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ {7} وَمِنَ النَّاسِ

[750] Enbiyâ 21: 4. âyetinde açıklama geçti.
[751] Kunbül, ikinci "hemze"yi hem "vav" harfine ibdâl ederek مَا نَشَاءُ وِلَى şeklinde, hem de teshîl ederek okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 332.

مَنْ يُجَادِلُ فِي اللهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ {8} ثَانِيَ عِطْفِهِ **لِيَضِلَّ**[752]
عَنْ سَبِيلِ اللهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ {9} ذَلِكَ بِمَا
قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ {10} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللهَ عَلَى
حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ **أَصَابَتْهُو** فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ {11} يَدْعُو مِنْ دُونِ اللهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا
يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ {12} يَدْعُو لَمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَبِئْسَ
الْمَوْلَى وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ {13} إِنَّ اللهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ {14} مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ
اللهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ
مَا يَغِيظُ {15} وَكَذَلِكَ **أَنْزَلْنَاهُو** آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ {16}
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللهَ
يَفْصِلُ **بَيْنَهُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {17} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ
يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ
وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ
مُكْرِمٍ إِنَّ اللهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ۩ {18} **هَذَانِّ**[753] خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي **رَبِّهِمُو**
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ **لَهُمُو** ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُوسِهِمُ الْحَمِيمُ
{19}[754] يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي **بُطُونِهِمُو** وَالْجُلُودُ **{20}**[755] **وَلَهُمُو** مَقَامِعُ مِنْ حَدِيدٍ
{21} كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ
{22} إِنَّ اللهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

---

[752] Enâm 6: 119. âyette açıklama geçti.
[753] Nisâ 4: 193. ve Tâhâ 20: 63. âyette açıklama geçti.
[754] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 334.
[755] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 334.

الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا **وَلِبَاسُهُمُو** فِيهَا حَرِيرٌ {23} وَهُدُوا
إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى **سِرَاطِ** الْحَمِيدِ {24} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي **جَعَلْنَاهُو** لِلنَّاسِ **سَوَاءٌ**[756] الْعَاكِفُ **فِيهِي**
وَالْبَادِي[757] وَمَنْ يُرِدْ **فِيهِي** بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ **نُذِقْهُو** مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ {25} وَإِذْ بَوَّأْنَا
لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ **بَيْتِي** لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ {26} وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِن كُلِّ
فَجٍّ عَمِيقٍ {27} لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ **لَهُمُو** وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا
رَزَقَهُمُو مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ {28} ثُمَّ لْيَقْضُوا
تَفَثَهُمُو وَلْيُوفُوا **نُذُورَهُمُو** وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ {29} ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ
اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَى **عَلَيْكُمُو** فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ
مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ {30} حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ {31}
ذَلِكَ وَمَن يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ {32} **لَكُمُو** فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى
أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ {33} وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا
اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا **رَزَقَهُمُو** مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ **فَإِلَهُكُمُو** إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ
الْمُخْبِتِينَ {34} الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ **قُلُوبُهُمُو** وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا **أَصَابَهُمُو**
وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا **رَزَقْنَاهُمُو** يُنْفِقُونَ {35} وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا **لَكُمُو** مِنْ شَعَائِرِ
اللَّهِ **لَكُمُو** فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا

---

[756] Kunbül, mübtedâ yaparak bu kelimeyi ref' ile okudu. Hafs ise ikinci mefûl yaparak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 475.

[757] Kunbül, hem vasıl hem de vakıf halinde "yâ" ile okudu. Hafs ise "yâ" ilave etmeksizin okur. Kunbül kelimeyi aslı üzere olduğu gibi tilavet etti. بَدَا يَبْدُو fiilinden türemiş olan bu kelimenin aslı, بَادِوُ idi. Sonra و harfi mâ kalbi kesre olduğundan ي harfine ibdâl edilince بَادِي şeklini alan bu kelime, رَاعِي وَ رَاعٍ gibi ilâl edildi. Hafs, Mushafta yazıldığı şekilde vasl halinde بَادِي , vakf halinde ي harfini hazfederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 475.

وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا **لَكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** تَشْكُرُونَ {36} لَنْ يَنَالَ
اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى **مِنْكُمُو** كَذَلِكَ سَخَّرَهَا **لَكُمُو** لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ
عَلَى مَا **هَدَاكُمُو** وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ {37} إِنَّ اللَّهَ **يَدْفَعُ**[758] عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ {38} **أَذِنَ**[759] لِلَّذِينَ **يُقَاتِلُونَ**[760] **بِأَنَّهُمُو** ظُلِمُوا وَإِنَّ
اللَّهَ عَلَى **نَصْرِهِمُو** لَقَدِيرٌ {39} الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ **دِيَارِهِمُو** بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ
يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ **بَعْضَهُمُو** بِبَعْضٍ **لَهُدِمَتْ**[761] صَوَامِعُ وَبِيَعٌ
وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ
عَزِيزٌ {40} الَّذِينَ إِنْ **مَكَّنَّاهُمُو** فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا
بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ {41} وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمُو قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ {42} وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ {43} وَأَصْحَابُ
مَدْيَنَ وَكُذِّبَ مُوسَى فَأَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ **أَخَذْتُهُمُو** فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ {44}
فَكَآئِنْ[762] مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ
وَقَصْرٍ مَشِيدٍ {45} أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ **لَهُمُو** قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ
آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ
{46} وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ

[758] Kunbül, يَدْفَعُ şeklinde okudu. Hafs ise يُدَافِعُ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 475.

[759] Kunbül, "hemze"yi fetha ile أَذِنَ şeklinde okudu. Hafs ise damme ile أُذِنَ şeklinde okur. Fetha ile okuyanlar fiili Allah (cc.)'a râcî kılarken, dammeli okuyanlar, fiilin fâilini isimlendirmeden okumuştur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 254.

[760] Kunbül, "ta" harfini kesre ile fiilin fâilini isimlendirerek okudu. Hafs ise fetha ile fiilin fâili isimlendirmeden okur. Ebû Amr Osman b. Said ed-Dânî, *et-Teysir fî Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1996), s. 128.

[761] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 337.

[762] Âl-i İmrân 3: 146. âyette açıklama geçti.

سَنَةٍ مِمَّا **يَعُدُّونَ**[763] {47} **وَكَآئِن**[764] مِنْ قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا
وَإِلَيَّ الْمَصِيرُ {48} قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا **لَكُمُو** نَذِيرٌ مُبِينٌ {49} فَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُو** مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ {50} وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا
مُعَجِّزِينَ[765] أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ {51} وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا
نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ
آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {52} لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو**
مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ **قُلُوبُهُمُو** وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ {53} وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ **قُلُوبُهُمُو** وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ
آمَنُوا إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {54} وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ **مِنْهُو** حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ **يَأْتِيَهُمُو** عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ {55} الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ **بَيْنَهُمُو**
فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ {56} وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَأُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ مُهِينٌ {57} وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ
مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ {58} **لَيُدْخِلَنَّهُمُو** مُدْخَلًا
يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ {59} ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ
عَلَيْهِي لَيَنصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {60} ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ {61} ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا

---

[763] Kunbül, bu fiilin öncesinde geçen وَيَسْتَعْجِلُونَكَ fiilinden dolayı her ikisini de "yâ" ile okudu. Hafs ise mananın daha genel olması için "ta" ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 480.

[764] Hac 22: 45. âyette açıklama geçti.

[765] Kunbül, teşdîd ile okudu. Mana, *Allah'ın (cc.) ayetlerini tesirsiz kılmak için yarışanlar, (Hz. Peygamber'e (s.a.v.) tâbî olanları)* Hac 22: 51. acze düşmekle ittiham ettiler şeklinde olur. Mücâhid bunu, *insanları Peygamber'e (s.a..v.) ve Hakka tâbî olmaktan alıkoymak isterler* şeklinde yorumlamıştır. Hafs ise مُعَاجِزِينَ okumuş ve buna göre manası, *onlar: Cennet-Cehennem yok, ahiret yok ve Allah (cc.)'ı aciz bırakacaklarını zannederler* şeklinde olur. Ferrâ bu kelimeyi *inatçılar* olarak manalandırmıştır. Yani burada مُعَاجِزِينَ şeklinde okumak câiz olmaz, çünkü o zaman mana, أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُو مُعَانِدِينَ *onlar inatçı olmadılar* şeklinde olur ki bu yanlış olur. Kaldı ki onlar Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı inatlaşmışlardır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 481.

تَدْعُونَ[766] مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ {62} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ
أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ {63} لَهُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ {64} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ سَخَّرَ
لَكُمُو مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ **أَنْ**[767] تَقَعَ عَلَى
الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ {65} وَهُوَ الَّذِي **أَحْيَاكُمُو** ثُمَّ
يُمِيتُكُمُو ثُمَّ **يُحْيِيكُمُو** إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ {66} لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا **هُمُو**
نَاسِكُوهُو فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ {67}
وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ {68} أَللهُ يَحْكُمُ **بَيْنَكُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كُنْتُمُو **فِيهِي** تَخْتَلِفُونَ {69} أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ
فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللهِ يَسِيرٌ {70} وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لَمْ **يُنْزِلْ**[768] بِهِ
سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ **لَهُمُو** بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ {71} وَإِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِمُو**
آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ
عَلَيْهِمُو آيَاتِنَا قُلْ **أَفَأُنَبِّئُكُمُو** بِشَرٍّ مِنْ **ذَلِكُمُو** النَّارُ وَعَدَهَا اللهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ {72} يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا **يَسْتَنْقِذُوهُو** **مِنْهُو**
ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ {73} مَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ
{74} أَللهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ {75}
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ **أَيْدِيهِمُو** وَمَا **خَلْفَهُمُو** وَإِلَى اللهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ {76} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

---

[766] Kunbül, hem burada hem de Lokman 31: 30. âyette "tâ" ile okumuştur. Buna göre mana, *Ey Muhammed (s.a.v.) o kafirlere söyle! Allah (cc.)'ın dışında taptıklarınız batıldır, çünkü onlar ne aklederler ne duyabilirler ne de harhangi bir fayda ve zarar verebilirler* şeklinde olur. Hafs ise gaybtan haber verme anlamında "yâ ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 482.
[767] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[768] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا **رَبَّكُمُو** وَافْعَلُوا الْخَيْرَ **لَعَلَّكُمُو** تُفْلِحُونَ ۩ {77}
وَجَاهِدُوا فِي اللهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ **اجْتَبَاكُمُو** وَمَا جَعَلَ **عَلَيْكُمُو** فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ
مِلَّةَ **أَبِيكُمُو** إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ { }[769] مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ
شَهِيدًا **عَلَيْكُمُو** وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللهِ هُوَ **مَوْلَاكُمُو** فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ {77}

﴿ سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ {1} اَلَّذِينَ **هُمُو** فِي **صَلَاتِهِمُو** خَاشِعُونَ {2} وَالَّذِينَ **هُمُو**
عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ {3} وَالَّذِينَ **هُمُو** لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ {4} وَالَّذِينَ **هُمُو** **لِفُرُوجِهِمُو**
حَافِظُونَ {5} إِلَّا عَلَى **أَزْوَاجِهِمُو** أَوْ مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُهُمُو** **فَإِنَّهُمُو** غَيْرُ مَلُومِينَ
{6} فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ {7} وَالَّذِينَ **هُمُو** **لِأَمَانَتِهِمُو**[770]
وَعَهْدِهِمُو رَاعُونَ {8} وَالَّذِينَ **هُمُو** عَلَى **صَلَوَاتِهِمُو** يُحَافِظُونَ {9} أُولَئِكَ هُمُ
الْوَارِثُونَ {10} اَلَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {11} وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ {12} ثُمَّ **جَعَلْنَاهُو** نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ {13} ثُمَّ
خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ
لَحْمًا ثُمَّ **أَنشَأْنَاهُو** خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ {14} ثُمَّ **إِنَّكُمُو** بَعْدَ

---

[769] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 341.

[770] Kunbül, müfret olarak okudu. Hafs ise cemî' sîğayla okur. Kunbül, وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ cümlesinin müfret olup وَعُهُودُهُمْ şeklinde çoğul olmaması nedeniyle bu kelimeyi de sonrasına mutabık olarak müfret ile okumuştur. Bazı nahivciler müfret de olsa eğer kelime mastar bir cins isimse burada olduğu gibi lafız müfret olsa da mana çoğul olabilir. كَذَالِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ Enâm 6: 108. âyette de aynı şekilde müfret olması da bu görüşü destekler. Hafs, إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَي أَهْلِهَا Nisâ 4: 58. âyetinde أَلْأَمَنَاتِ kelimesinin çoğul okunması konusunda kurrâların icmâ ettiklerini ifade etti. Bu âyette ise icmâ söz konusu değil aksine ihtilaf söz konusudur. İcmâya uymak, ihtilafa düşmekten daha isabetlidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 483.

ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ {15} ثُمَّ إِنَّكُمُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ {16} وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمُو
سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ {17} وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ
فَأَسْكَنَّاهُو فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ {18} فَأَنْشَأْنَا لَكُمُو بِهِ جَنَّاتٍ
مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَكُمُو فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ {19} وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ
طُورِ سِينَاءَ[771] تُنْبِتُ[772] بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلْآكِلِينَ {20} وَإِنَّ لَكُمُو فِي الْأَنْعَامِ
لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمُو مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمُو فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ {21}
وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ {22} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمُو مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ {23} فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمُو يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمُو وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ {24} إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّى
حِينٍ {25} قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ {26} فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِي أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ
بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا[773] وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلٍّ[774] زَوْجَيْنِ
اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمُو وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمُو
مُغْرَقُونَ {27} فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {28} وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ
{29} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ {30} ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمُو قَرْنًا
آخَرِينَ {31} فَأَرْسَلْنَا فِيهِمُو رَسُولًا مِنْهُمُو أَنُ[775] اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمُو مِنْ إِلَهٍ

---

[771] Kunbül, مِنْ طُورِ سِينَاءَ şeklinde وَطُورِ سِينِينَ Tin 95: 2. âyeti delil kılarak ürünü olan her dağın سِينِينَ güzel olduğu gerçeğinden hareketle "sin" harfini kesre ile okudu. Hafs ise سَيْنَاءَ şeklinde "sin" harfini fetha ile okur. Bu kelimenin aslı سَرْيَانِي dir. Mücâhid, طُور kelimesinin dağ, سَيْنَاءَ kelimesinin de mübarek taş anlamına geldiğini söylemiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 484.
[772] Kunbül, أَنْبَتَ vezninden okudu. Hafs ise نَبَتَ vezninden okur. Her iki şekilde de mânâ değişmez. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 256.
[773] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[774] Hûd 11: 40. âyette açıklama geçti.
[775] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ {32} وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ
وَأَتْرَفْنَاهُمُو فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمُو يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُو
وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ {33} وَلَئِنْ أَطَعْتُمُو بَشَرًا مِثْلَكُمُو إِنَّكُمُو إِذًا لَخَاسِرُونَ
{34}أَيَعِدُكُمُو أَنَّكُمُو إِذَا مُتُّمُو[776] وَكُنْتُمُو تُرَابًا وَعِظَامًا أَنَّكُمُو مُخْرَجُونَ
{35} هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ {36} إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ
وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ {37} إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ
بِمُؤْمِنِينَ {38} قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ {39} قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ
نَادِمِينَ {40} فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمُو غُثَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
{41} ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمُو قُرُونًا آخَرِينَ {42} مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا
يَسْتَأْخِرُونَ {43} ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا[777] كُلَّ مَا جَاءَ أُمَّةً[778] رَسُولُهَا كَذَّبُوهُو
فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمُو بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمُو أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ {44} ثُمَّ
أَرْسَلْنَا مُوسَى وَأَخَاهُو هَارُونَ { }[779] بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ {45} إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ {46} فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا
عَابِدُونَ {47} فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ {48} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَابَ لَعَلَّهُمُو يَهْتَدُونَ {49} وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رُبْوَةٍ[780]
ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ {50} يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ {51} وَأَنَّ[781] هَذِهِ أُمَّتُكُمُو أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمُو فَاتَّقُونِ

---

[776] Meryem 19: 23. âyette açıklama geçti.
[777] Kunbül, tenvinli okudu. Hafs ise فَعْلَي vezninde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 345.
[778] Kunbül, ikinci "hemze"yi "vav" harfine tebdîl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 345.
[779] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 345.
[780] Bakara 2: 265. âyette açıklama geçti.
[781] Kunbül, "hemze"yi fetha ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 345.

{52} فَتَقَطَّعُوا **أَمْرَهُمُو** **بَيْنَهُمُو** زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا **لَدَيْهِمُو** فَرِحُونَ {53}
فَذَرْهُمُو فِي **غَمْرَتِهِمُو** حَتَّى حِينٍ {54} **أَيَحْسِبُونَ**[782] أَنَّمَا **نُمِدُّهُمُو** بِهِ مِنْ مَالٍ
وَبَنِينَ {55} نُسَارِعُ **لَهُمُو** فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ {56} إِنَّ الَّذِينَ **هُمُو** مِنْ
خَشْيَةِ **رَبِّهِمُو** مُشْفِقُونَ {57} وَالَّذِينَ **هُمُو** بِآيَاتِ **رَبِّهِمُو** يُؤْمِنُونَ {58} وَالَّذِينَ
هُمُو **بِرَبِّهِمُو** لَا يُشْرِكُونَ {59} وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا **وَقُلُوبُهُمُو** وَجِلَةٌ **أَنَّهُمُو** إِلَى
رَبِّهِمُو رَاجِعُونَ {60} أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ **وَهُمُو** لَهَا سَابِقُونَ {61} وَلَا
نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ **وَهُمُو** لَا يُظْلَمُونَ {62} بَلْ
قُلُوبُهُمُو فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا **وَلَهُمُو** أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ **هُمُو** لَهَا عَامِلُونَ {63}
حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا **مُتْرَفِيهِمُو** بِالْعَذَابِ إِذَا **هُمُو** يَجْأَرُونَ {64} لَا تَجْأَرُوا الْيَوْمَ **إِنَّكُمُو**
مِنَّا لَا تُنْصَرُونَ {65} قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَى **عَلَيْكُمُو** **فَكُنْتُمُو** عَلَى **أَعْقَابِكُمُو**
تَنْكِصُونَ {66} مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ {67} أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ
جَاءَهُمُو مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ {68} أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا **رَسُولَهُمُو** **فَهُمُو** لَهُ
مُنْكِرُونَ {69} أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ **جَاءَهُمُو** بِالْحَقِّ **وَأَكْثَرُهُمُو** لِلْحَقِّ كَارِهُونَ
{70} وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ **أَهْوَاءَهُمُو** لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ
أَتَيْنَاهُمُو **بِذِكْرِهِمُو** **فَهُمُو** عَنْ **ذِكْرِهِمُو** مُعْرِضُونَ {71} أَمْ **تَسْأَلُهُمُو** خَرْجًا فَخَرَاجُ
رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ {72} وَإِنَّكَ **لَتَدْعُوهُمُو** إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {73}
وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ **السِرَاطِ** لَنَاكِبُونَ {74} وَلَوْ **رَحِمْنَاهُمُو** وَكَشَفْنَا
مَا **بِهِمُو** مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي **طُغْيَانِهِمُو** يَعْمَهُونَ {75} وَلَقَدْ **أَخَذْنَاهُمُو** بِالْعَذَابِ
فَمَا اسْتَكَانُوا **لِرَبِّهِمُو** وَمَا يَتَضَرَّعُونَ {76} حَتَّى إِذَا فَتَحْنَا **عَلَيْهِمُو** بَابًا ذَا عَذَابٍ
شَدِيدٍ إِذَا **هُمُو** **فِيهِي** مُبْلِسُونَ {77} وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ {78} وَهُوَ الَّذِي **ذَرَأَكُمُو** فِي الْأَرْضِ **وَإِلَيْهِي** تُحْشَرُونَ

[782] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

{79} وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ {80}
بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ {81} قَالُوا **أَئِذَا**[783] **مُتْنَا**[784] وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا **أَئِنَّا**
لَمَبْعُوثُونَ {82} لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ
{83} قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ **كُنْتُمْ** تَعْلَمُونَ {84} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ
أَفَلَا **تَذَكَّرُونَ**[785] {85} قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
{86} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ {87} قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ **عَلَيْهِ** إِنْ **كُنْتُمْ** تَعْلَمُونَ {88} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ
{89} بَلْ **أَتَيْنَاهُمْ** بِالْحَقِّ **وَإِنَّهُمْ** لَكَاذِبُونَ {90} مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ
مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذًا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا **بَعْضُهُمْ** عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ {91} عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {92} قُلْ رَبِّ إِمَّا
تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ {93} رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {94} وَإِنَّا عَلَى أَنْ
نُرِيَكَ مَا **نَعِدُهُمْ** لَقَادِرُونَ {95} ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا
يَصِفُونَ {96} وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ {97} وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ
أَنْ يَحْضُرُونِ {98} حَتَّى إِذَا جَاءَ **أَحَدَهُمُ**[786] الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ {99}
لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ **وَرَائِهِمْ** بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ
يُبْعَثُونَ {100} فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ **بَيْنَهُمْ** يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ
{101} فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {102} وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمْ** فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ {103} تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ
وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ {104} أَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَى **عَلَيْكُمْ** **فَكُنْتُمْ** بِهَا تُكَذِّبُونَ
{105} قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ {106} رَبَّنَا أَخْرِجْنَا

---

783 Ra’d 13: 5. âyette açıklama geçti.
784 Meryem 19: 23. âyette açıklama geçti.
785 Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.
786 Nisâ 4: 43. âyette açıklama geçti.

مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ {107} قَالَ اخْسَؤُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ {108} إِنَّهُ
كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ
{109} **فَاتَّخَذْتُمُوهُمُو** سِخْرِيًّا حَتَّى **أَنْسَوْكُمُو** ذِكْرِي **وَكُنْتُمُو** **مِنْهُمُو** تَضْحَكُونَ
{110} إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا **أَنَّهُمُو** هُمُ الْفَائِزُونَ {111} **قُلْ**[787] كَمْ
لَبِثْتُمُو فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ {112} قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ **فَسَلِ**[788]
الْعَادِّينَ {113} قَالَ إِنْ **لَبِثْتُمُو** إِلَّا قَلِيلًا لَوْ **أَنَّكُمُو** **كُنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {114}
أَفَحَسِبْتُمُو أَنَّمَا **خَلَقْنَاكُمُو** عَبَثًا **وَأَنَّكُمُو** إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ {115} فَتَعَالَى اللهُ
الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ {116} وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ
لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ {117} وَقُلْ رَبِّ
اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ {118}

﴿ سُورَةُ النُّورِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٦٤

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا **وَفَرَّضْنَاهَا**[789] وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ **لَعَلَّكُمُو** **تَذَّكَّرُونَ** {1}
الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا **تَأْخُذْكُمُو** بِهِمَا **رَأَفَةٌ**[790] فِي

---

787 Kunbül, emir sîğasıyla okudu. Hafs ise mâzî fiil vezninde okur. Araplar müfret bir kelime kullanırken bununla çoğul manayı da kastetmişlerdir. Nitekim يَاأَيُّها الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ İnfitâr 82: 6. ve إِنَّكَ كَادِحٌ İnşikâk 84: 6. âyetleri her ne kadar müfret olsa da hitâp, bütün insanlaradır. Hafs, mâzî fiil vezninde okur. Kıyamet günü yeniden diriltilecek olanlara *ölümden sonra ne kadar kaldınız* diye sorululacağından haber vermektedir. Kıyamet vakti gelmemiş olsa da ondan geçmiş bir olaymış gibi mâzî sîğasıyla bahsedilmesi, onun gelecekte mutlaka gerçekleşeceğinden haber vermek için bu sîğada okunur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 494.

788 Kunbül, "hemze"yi hazfedip harekesini de "sin" harfine naklederek okudu. Hafs ise "hemze"yi hazfetmeden "hemzey-i kat" (vakf ve vasl halinde sabit olan hemze) ile ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 78.

789 Kunbül, فَرَّضْنَاهَا ve تَذَّكَّرُونَ fiillerini teşdîd okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Aslı, فَرَّضْنَا فَرَائِضَهَا olan bu cümlenın muzafı hazfedilmiştir. Zeccâc, kim bunu tahfîf ile okursa manası, أَلْزَمْنَا لَكُمُ الْعَمَلَ بِمَا فرض فِيهَا takdirinde olur, kim de teşdîd ile okursa, إِنَّا فَرَضْنَا فِيهَا فُرُوضًا (okluk anlamında) veya بَيَّنَّا مَا فِيهَا مِنَ الْحَلَالِ وَ الْحَرَامِ (beyan anlamında) okumuş olur demiştir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 259.

دِينِ اللهِ إِنْ **كُنْتُمُو** تُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
{2} الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ
ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ {3} وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُمُو ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا **لَهُمُو** شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ {4}
إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {5} وَالَّذِينَ يَرْمُونَ
أَزْوَاجَهُمُو وَلَمْ يَكُنْ **لَهُمُو** شُهَدَاءُ **إِلَّا**[791] **أَنْفُسُهُمُو** فَشَهَادَةُ **أَحَدِهِمُو** **أَرْبَعَ**[792]
شَهَادَاتٍ بِاللهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {6} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللهِ **عَلَيْهِي** إِنْ كَانَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ {7} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ
{8} **وَالْخَامِسَةُ**[793] أَنَّ غَضَبَ اللهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ {9} وَلَوْلَا
فَضْلُ اللهِ **عَلَيْكُمُو** وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ {10} إِنَّ الَّذِينَ جَاؤُوا بِالْإِفْكِ
عُصْبَةٌ **مِنْكُمُو** لَا **تَحْسِبُوهُ**[794] شَرًّا **لَكُمُو** بَلْ هُوَ خَيْرٌ **لَكُمُو** لِكُلِّ امْرِئٍ **مِنْهُمُو** مَا
اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ **مِنْهُمُو** لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ {11} لَوْلَا إِذْ
سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ **بِأَنْفُسِهِمُو** خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِينٌ
{12} لَوْلَا جَاؤُوا **عَلَيْهِي** بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللهِ هُمُ
الْكَاذِبُونَ {13} وَلَوْلَا فَضْلُ اللهِ **عَلَيْكُمُو** وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ **لَمَسَّكُمُو** فِي

---

[790] Kunbül, "hemze"yi fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Her ikisi de mastardır. Fetha okuyanlar, كَرَمَ يَكْرُمُ كَرَمًا fiilinde olduğu gibi sakîn okuyanlar da طَرَفَ يَطْرِفُ طَرْفٌ fiilinden hareketle böyle okumuşlardır. Kelimeye dahil olan "ha" zamiri tekilliğe مَرَّةً وَاحِدَةً delalet eder. *"Re'fet"* de kalb inceliği ve şiddetli merhamet demektir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 270.

[791] Kunbül, ikinci "hemze"yi iki vecihle okudu. 1.Vecih: İkinci "hemze" شُهَدَاءُ وِلَّا şeklinde "vav" harfine ibdâl edilir. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 350.

[792] Kunbül, cümlede fiilin gizli olduğu gerekçesiyle فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَنْ يَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاةٍ takdirinde أَرْبَعَ kelimesini nasb ile tilavet etti. Hafs ise أَرْبَعُ şeklinde فَشَهَادَةُ أَحَدِهِم cümlesinin haberi olarak ref' ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 495.

[793] Kunbül, mübtedâ-haber konumunda ref' ile okudu. Hafs ise cümleyi وتشهد الْخَامِسَةَ takdîrinde nasb ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 270.

[794] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

مَا **أَفَضْتُمُو** **فِيهِي** عَذَابٌ عَظِيمٌ {14} إِذْ تَلَقَّوْنَهُ **بِأَلْسِنَتِكُمُو** وَتَقُولُونَ **بِأَفْوَاهِكُمُو**
مَا لَيْسَ **لَكُمُو** بِهِ عِلْمٌ **وَتَحْسِبُونَهُ**[795] هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللهِ عَظِيمٌ {15} وَلَوْلَا إِذْ
سَمِعْتُمُوهُ **قُلْتُمُو** مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ {16}
يَعِظُكُمُ اللهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ **كُنْتُمُو** مُؤْمِنِينَ {17} وَيُبَيِّنُ اللهُ لَكُمُ الْآيَاتِ
وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {18} إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا **لَهُمُو**
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللهُ يَعْلَمُ **وَأَنْتُمُو** لَا تَعْلَمُونَ {19} وَلَوْلَا فَضْلُ اللهِ
عَلَيْكُمُو وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللهَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ {20} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا
فَضْلُ اللهِ **عَلَيْكُمُو** وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا **مِنْكُمُو** مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ
وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ {21} وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ **مِنْكُمُو** وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَى
وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ
لَكُمُو وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {22} إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ **وَلَهُمُو** عَذَابٌ عَظِيمٌ {23} يَوْمَ تَشْهَدُ **عَلَيْهِمُو** **أَلْسِنَتُهُمُو**
وَأَيْدِيهِمُو **وَأَرْجُلُهُمُو** بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {24} يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ
وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ {25} اَلْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ
وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّؤُونَ مِمَّا يَقُولُونَ **لَهُمُو** مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
كَرِيمٌ {26} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا **بِيُوتًا**[796] غَيْرَ **بِيُوتِكُمُو** حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا
وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا **ذَلِكُمُو** خَيْرٌ **لَكُمُو** **لَعَلَّكُمُو** **تَذَّكَّرُونَ**[797] {27} فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا
فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ **لَكُمُو** وَإِنْ قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى

[795] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

[796] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.
[797] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

لَكُمُو وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ {28} لَيْسَ **عَلَيْكُمُو** جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا **بِيُوتًا**[798] غَيْرَ
مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ **لَكُمُو** وَاللهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ {29} قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ
يَغُضُّوا مِنْ **أَبْصَارِهِمُو** وَيَحْفَظُوا **فُرُوجَهُمُو** ذَلِكَ أَزْكَى **لَهُمُو** إِنَّ اللهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ
{30} وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ
إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى **جِيُوبِهِنَّ**[799] وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا
لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ
بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي
الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ
بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ **لَعَلَّكُمُو**
تُفْلِحُونَ {31} وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمُو وَالصَّالِحِينَ مِنْ **عِبَادِكُمُو** **وَإِمَائِكُمُو** إِنْ
يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {32} وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمُو **فَكَاتِبُوهُمُو** إِنْ **عَلِمْتُمُو** **فِيهِمُو** خَيْرًا **وَآتُوهُمُو** مِنْ مَالِ اللهِ الَّذِي **آتَاكُمُو**
وَلَا تُكْرِهُوا **فَتَيَاتِكُمُو** عَلَى الْبِغَاءِ **إِنْ**[800] أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَنْ يُكْرِهْهُنَّ فَإِنَّ اللهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ {33} وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا **إِلَيْكُمُو**
آيَاتٍ **مُبَيَّنَاتٍ**[801] وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ **قَبْلِكُمُو** وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ {34} أَللهُ
نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ

---

[798] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.
[799] Kunbül "cim" harfini kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 353.
[800] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "yâ" harfine ibdâl edip medd ile okudu. Hafs ise "hemze"leri tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 354.
[801] Kunbül, قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ Âl-i İmrân 3: 118. âyeti delil sayarak "yâ" harfini fetha ile okumuştur. Böylece fiil Yüce Allah (cc.)'a isnat edilmiş oldu. Hafs ise يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ Tevbe 9: 64. âyetinin okunuşunu delil kılarak "yâ" harfini kesre ile okur. Böylece *"teybin"*i açıklamayı Nur Sûresi'ne isnat etti. آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ denildiğinde de *"tenyin"* âyetlere isnat edilmiş oldu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 498.

الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ **تَوَقَّدَ**[802] مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ
يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ **تَمْسَسْهُو** نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {35} فِي **بِيُوتٍ**[803] أَذِنَ اللَّهُ أَنْ
تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ **{36}**[804] رِجَالٌ لَا **تُلْهِيهِمُو**
تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ
الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ {37} لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا **وَيَزِيدَهُمُو** مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ
يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ {38} وَالَّذِينَ كَفَرُوا **أَعْمَالُهُمُو** كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ
يَحْسِبُهُ[805] الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ **يَجِدْهُو** شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ **فَوَفَّاهُو**
حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ {39} أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ **يَغْشَاهُو** مَوْجٌ مِنْ
فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ **ظُلُمَاتٍ**[806] بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ
يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ {40} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا
يَفْعَلُونَ {41} وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ {42} أَلَمْ تَرَ أَنَّ
اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ
وَيُنْزِلُ[807] مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ
يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ **{43}**[808] يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي

---

[802] Kunbül, fiili mâzî sîğasıyla تَوَقَّدَ şeklinde okudu. Hafs ise يُوقَدُ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 354.

[803] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[804] Hafs, 36. âyet sonunda vakfeder. Kunbül ise burada âyet sonu olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 354.

[805] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

[806] Kunbül, tekrar olması veya birinci ظُلُمَاتٍ kelimesinden bedel olması için bu kelimeyi kesre ile okudu. Hafs ise mahzûf bir mübtedânın haberi olarak bunu ref' ile okur. Buna göre cümlenin takdiri هَذَا ظُلُمَاتٌ şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 502.

[807] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 355.

[808] Kunbül, âyet sonu olarak vakfetmedi. Hafs ise 43. âyet sonu olarak vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 355.

ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ {44} وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَمِنْهُمُو مَنْ يَمْشِي
عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمُو مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمُو مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ[809] اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {45} لَقَدْ أَنزَلْنَا آيَاتٍ مُبَيَّنَاتٍ[810] وَاللَّهُ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى[811] صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ {46} وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ
وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمُو مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ {47} وَإِذَا دُعُوا
إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمُو إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمُو مُعْرِضُونَ {48} وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ
الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِي مُذْعِنِينَ {49} أَفِي قُلُوبِهِمُو مَرَضٌ أَمِ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ
اللَّهُ عَلَيْهِمُو وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ {50} إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا
دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمُو أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
{51} وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقِهِي فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ {52}
وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمُو لَئِنْ أَمَرْتَهُمُو لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ إِنَّ
اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ {53} قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِي
مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمُو مَا حُمِّلْتُمُو وَإِنْ تُطِيعُوهُو تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ
الْمُبِينُ {54} وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمُو وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمُو فِي
الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمُو وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمُو دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمُو
وَلَيُبْدِلَنَّهُمُو[812] مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمُو أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ

[809] Kunbül, önce ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek sonra da ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Hafs ise hemzeleri tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 356.

[810] Nûr 24: 34. âyette açıklama geçti.

[811] Kunbül, önce ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek sonra da ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 80.

[812] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Ferrâ, iki okuyuşun birbirine yakın manalar içerdiğini, bir kişi قَدْ بَدَّلْتَ dediğinde bunun manası, قَدْ تَغَيَّرَ حَالُكَ وَلَمْ يَأْتِ مَكَانَكَ آخَرَ takdirinde olacağından durumun değişmesi halinde teşdîd ile مُبَدِّلٌ veya tahfîf ile مُبْدَلٌ denebilir diye söylemiştir. Ayrıca sen bir şey değiştirmek istendiğinde meselâ أَبْدِلْ لِي هَذَا الدِّرْهَمَ yani أَعْطِنِي مَكَانَهُ dersin ya da وَبَدِّلْ de diyebilirsin her ikisi de doğru olur demiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 504.

ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ {55} وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ {56} لَا **تَحْسِبَنَّ**[813] الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ
النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ {57} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ **مِنكُمْ** ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ
تَضَعُونَ **ثِيَابَكُمْ** مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ **لَكُمْ** لَيْسَ
عَلَيْكُمْ وَلَا **عَلَيْهِمْ** جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ **عَلَيْكُمْ** **بَعْضُكُمْ** عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {58} وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنكُمُ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ **لَكُمْ** آيَاتِهِ وَاللهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ {59} وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ
أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
{60} لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا
عَلَى **أَنْفُسِكُمْ** أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ **بِيُوتِكُمْ**[814] أَوْ **بِيُوتِ آبَائِكُمْ** أَوْ **بِيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ**
أَوْ **بِيُوتِ إِخْوَانِكُمْ** أَوْ **بِيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ** أَوْ **بِيُوتِ أَعْمَامِكُمْ** أَوْ **بِيُوتِ عَمَّاتِكُمْ**
أَوْ **بِيُوتِ أَخْوَالِكُمْ** أَوْ **بِيُوتِ خَالَاتِكُمْ** أَوْ مَا **مَلَكْتُمْ** مَفَاتِحَهُ أَوْ **صَدِيقِكُمْ** لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا **دَخَلْتُمْ** **بِيُوتًا** فَسَلِّمُوا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمُ الْآيَاتِ **لَعَلَّكُمْ**
تَعْقِلُونَ {61} إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ
جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى **يَسْتَأْذِنُوهُ** إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ
وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ **شَأْنِهِمْ** فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ **مِنْهُمْ** وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللهَ إِنَّ
اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {62} لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ **بَيْنَكُمْ** كَدُعَاءِ **بَعْضِكُمْ** بَعْضًا قَدْ

[813] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.
[814] Kunbül, Kur'ân'ın tamamında بُيُوت kelimesini بِيُوت şeklinde kesre ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 358.

يَعْلَمُ اللهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمُو لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمُو فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمُو عَذَابٌ أَلِيمٌ {63} أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمُو عَلَيْهِي وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِي فَيُنَبِّئُهُمُو بِمَا عَمِلُوا وَاللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {64}

﴿ سُورَةُ الْفُرْقَانِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٧٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا {1} الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا {2} وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمُو يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمُو ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا {3} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُو وَأَعَانَهُ عَلَيْهِي قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاؤُوا ظُلْمًا وَزُورًا {4}وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِي بُكْرَةً وَأَصِيلًا {5} قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا {6} وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِي مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا {7} أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِي كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا {8} انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا {9} تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ[815] لَكَ قُصُورًا {10} بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ

[815] Kunbül, cümleyi öncekiyle olan bağlantısını keserek ibtidâ ile ref' okudu. Buna göre mana, وَسَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا yani سَيُعْطِيكَ اللَّهُ فِي الْآخِرَةِ أَكْثَر ممَّا قَالَوا şeklinde olmaktadır. Hafs ise إِنْ شَاءَ cümlesine atfederek cezm ile إِنْ يَشَأْ يَجْعَلْ لَكَ جَنَّات وَ يَجْعَلْ لَكَ قُصُورًا takdirinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 264.

كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا {11} إِذَا **رَأَتْهُمُو** مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا
{12} وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا {13} لَا تَدْعُوا
الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا {14} قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ
الْمُتَّقُونَ كَانَتْ **لَهُمُو** جَزَاءً وَمَصِيرًا {15} **لَهُمُو** فِيهَا مَا يَشَاؤُونَ خَالِدِينَ كَانَ
عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْؤُولًا {16} وَيَوْمَ **يَحْشُرُهُمُو** وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ فَيَقُولُ
أَأَنْتُمُو[816] **أَضْلَلْتُمُو** عِبَادِي هَؤُلَاءِ **أَمْ**[817] **هُمُو** ضَلُّوا السَّبِيلَ {17} قَالُوا
سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ **مَتَّعْتَهُمُو**
وَآبَاءَهُمُو حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا {18} فَقَدْ **كَذَّبُوكُمُو** بِمَا تَقُولُونَ فَمَا
يَسْتَطِيعُونَ[818] صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ **مِنْكُمُو** **نُذِقْهُو** عَذَابًا كَبِيرًا {19} وَمَا
أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا **إِنَّهُمُو** لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا
بَعْضَكُمُو لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا {20} وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي **أَنْفُسِهِمُو** وَعَتَوْ عُتُوًّا
كَبِيرًا {21} يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا
مَحْجُورًا {22} وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ **فَجَعَلْنَاهُو** هَبَاءً مَنْثُورًا {23}
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا {24} وَيَوْمَ **تَشَّقَّقُ**[819] السَّمَاءُ
بِالْغَمَامِ **وَنُنْزِلُ**[820] **الْمَلَائِكَةَ**[821] تَنْزِيلًا {25} الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ
يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا {26} وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى **يَدَيْهِي** يَقُولُ يَا لَيْتَنِي

---

[816] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[817] Kunbül, ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 361.
[818] Kunbül, فَمَا يَسْتَطِيعُونَ şeklinde okudu. Hafs ise فَمَا تَسْتَطِيعُون şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 361.
[819] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Kelimenin aslı تَتَشَقَّقُ idi. "Ta" harfi "şin" harfine idgâm edilince تَشَّقَّقُ şeklinde okundu. Hafs ise aslı, تَتَشَقَّقُ olan bu kelimedeki "ta" harflerinden birini hazfederek تَشَقَّقُ şeklinde tahfîf ederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 510.
[820] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.
[821] Kunbül, nasb ile okudu. Hafs ise ref' ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 226.

اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا {27} يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا {28} لَقَدْ
أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا {29} وَقَالَ
الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا **الْقُرَانَ** مَهْجُورًا {30} وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ
نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا {31} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا
نُزِّلَ عَلَيْهِ **الْقُرَانُ** جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ **وَرَتَّلْنَاهُو** تَرْتِيلًا {32} وَلَا
يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا {33} الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى
وُجُوهِهِمُو إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا {34} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ **أَخَاهُو** هَارُونَ وَزِيرًا {35} فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا **فَدَمَّرْنَاهُمُو** تَدْمِيرًا {36} وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ **أَغْرَقْنَاهُمُو**
وَجَعَلْنَاهُمُو لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا {37} وَعَادًا **وَثَمُودًا**[822]
وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا {38} وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا
تَتْبِيرًا {39} وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ **أَفَلَمْ**[823] يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا {40} وَإِذَا رَأَوْكَ إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا **هُزُؤًا**[824]
أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللهُ رَسُولًا {41} إِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا
وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا {42} أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ
هَوَاهُو أَفَأَنْتَ تَكُونُ **عَلَيْهِي** وَكِيلًا {43} أَمْ **تَحْسِبُ**[825] أَنَّ **أَكْثَرَهُمُو** يَسْمَعُونَ أَوْ
يَعْقِلُونَ إِنْ **هُمُو** إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ **هُمُو** أَضَلُّ سَبِيلًا {44} أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ
مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ **عَلَيْهِي** دَلِيلًا {45} ثُمَّ **قَبَضْنَاهُو**
إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا {46} وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ

[822] Hûd 11: 68. âyette açıklama geçti.
[823] Kunbül, vasıl halinde ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl ederek السَّوْءِ يَفَلَمْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 363.
[824] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.
[825] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

النَّهَارَ نُشُورًا {47} وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ **الرِّيحَ نُشُرًا**[826] بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا {48} لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ
كَثِيرًا {49} وَلَقَدْ **صَرَّفْنَاهُو بَيْنَهُمُو** لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا {50}
وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا {51} فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ **وَجَاهِدْهُمُو** بِهِ جِهَادًا
كَبِيرًا {52} وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ
بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا {53} وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا
وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا {54} وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ مَا لَا **يَنْفَعُهُمُو** وَلَا **يَضُرُّهُمُو**
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا {55} وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا {56} قُلْ مَا
أَسْأَلُكُمُو عَلَيْهِي مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ **أَنْ**[827] يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا {57} وَتَوَكَّلْ
عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا {58} الَّذِي
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ
فَسَلْ[828] بِهِ خَبِيرًا {59} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ
لِمَا تَأْمُرُنَا **وَزَادَهُمُو** نُفُورًا ۩ {60} تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ
فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا {61} وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ
يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا {62} وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا
خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا {63} وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ **لِرَبِّهِمُو** سُجَّدًا وَقِيَامًا
{64} وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا
{65}إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا {66} وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ
يَقْتِرُوا[829] وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا {67} وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا

---

[826] Ârâf 7: 57. âyette açıklama geçti.
[827] Kunbül, iki vecihle birincisinde ikinci "hemze"yi teshîl ile ikincisinde ise ikinci "hemze"yi "elif"e ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 365.
[828] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.
[829] Kunbül, يَقْتِرُوا şeklinde "ta" harfini kesre ile okudu. Hafs ise يَقْتُرُوا şeklinde damme ile okur. Her iki telaffuz kelimenin yapısından kaynaklanmaktadır. Hafs قَتَرَ يَقْتُرُ fiilinden damme ile okudu. Kunbül,

يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {68}
يُضَعَّفْ[830] لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا {69} إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ
وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللهُ **سَيِّئَاتِهِمُو** حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا
{70} وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللهِ مَتَابًا {71} وَالَّذِينَ لَا
يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا {72} وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ **رَبِّهِمُو**
لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا {73} وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا
وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا {74} أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا {75} خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا {76}
قُلْ مَا يَعْبَأُ **بِكُمُو** رَبِّي لَوْلَا **دُعَاؤُكُمُو** فَقَدْ **كَذَّبْتُمُو** فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا {77}

﴿ سُورَةُ الشُّعَرَاءِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٢٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسم **{1}**[831] تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ {2} لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ {3} إِنْ نَشَأْ **نُنْزِلْ**[832] **عَلَيْهِمُو** مِنَ السَّمَاءِ **آيَةً**[833] فَظَلَّتْ **أَعْنَاقُهُمُو** لَهَا
خَاضِعِينَ {4} وَمَا **يَأْتِيهِمُو** مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحْدَثٍ إِلَّا كَانُوا **عَنْهُو** مُعْرِضِينَ
{5} فَقَدْ كَذَّبُوا **فَسَيَاْتِيهِمُو** أَنبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُون {6} أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ

قَتَرَ يَقْتِرُ fiilinden kesre ile tilavet etti. عَرَشَ يَعْرِشُ أَوْ يَعْرُشُ ، عَكَفَ يَعْكِفُ أَوْ يَعْكُفُ fiillerinde de aynı durum söz konusudur. Hafs, kıraatına وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا İsrâ 17: 100. âyetini delil göstermiştir. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 228.

830 Kunbül, teşdîd ve cezm ile يُضَعَّفْ şeklinde okudu. Hafs ise يُضَاعَفْ şeklinde okur. وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا şart cümlesinin cevabında يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَخْلُدْ şeklinde okunarak şart ve ceza cümlesi cezm yapılmıştır. Arapça dil kuralları gereği şart ve ceza cümleleri her zaman meczûm / cezimli olur. يَلْقَ kelimesi hareke ile değil harf ile irâb olduğundan bu kelime de cezm alâmeti kelimenin sonundaki "elif" harfinin düşmesidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 514.

831 Kunbül, Sûre'nin başında bulunan mukattaa harflerini müstakil bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 367.

832 Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

833 Kunbül, ikinci "hemze"yi "ya" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 367.

كَمْ أَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ {7} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ
{8} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {9} وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنِ ائْتِ الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ {10} قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ {11} قَالَ رَبِّ **إِنِّيَ**[834] أَخَافُ أَنْ
يُكَذِّبُونِ {12} وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَارُونَ {13}
وَلَهُمُو عَلَيَّ ذَنبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ {14} قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا **مَعَكُمُو**
مُسْتَمِعُونَ {15} فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ {16} أَنْ أَرْسِلْ
مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ {17} قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ
{18} وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ {19} قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَأَنَا
مِنَ الضَّالِّينَ {20} فَفَرَرْتُ **مِنْكُمُو** لَمَّا **خِفْتُكُمُو** فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي
مِنَ الْمُرْسَلِينَ {21} وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ {22} قَالَ
فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ {23} قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ
كُنْتُمُو مُوقِنِينَ {24} قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ {25} قَالَ **رَبُّكُمُو** وَرَبُّ
آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ {26} قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ **إِلَيْكُمُو** لَمَجْنُونٌ {27} قَالَ
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ **كُنْتُمُو** تَعْقِلُونَ {28} قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهًا
غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ {29} قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ {30}
قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {31} فَأَلْقَى **عَصَاهُو** فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ
{32} وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ {33} قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا
لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ {34} يُرِيدُ أَنْ **يُخْرِجَكُمُو** مِنْ **أَرْضِكُمُو** بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ
{35} قَالُوا **أَرْجِئْهُو وَأَخَاهُو** وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ {36} يَأْتُوكَ بِكُلِّ
سَحَّارٍ عَلِيمٍ {37} فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ {38} وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ
أَنْتُمُو مُجْتَمِعُونَ {39} لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ {40} فَلَمَّا جَاءَ

[834] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَئِنَّ[835] لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ {41} قَالَ نَعَمْ
وَإِنَّكُمُو إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ {42} قَالَ لَهُمُو مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمُو مُلْقُونَ {43}
فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمُو وَعِصِيَّهُمُو وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ {44} فَأَلْقَى
مُوسَى عَصَاهُو فَإِذَا هِيَ تَلَقَّفُ[836] مَا يَأْفِكُونَ {45} فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ
{46} قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ {47} رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ {48} قَالَ
ءَآمَنْتُمُو[837] لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمُو إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ { }[838] لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمُو وَأَرْجُلَكُمُو مِنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمُو أَجْمَعِينَ
{49} قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ {50} إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا
خَطَايَانَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ {51} وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ أَسْرِ[839] بِعِبَادِي
إِنَّكُمُو مُتَّبَعُونَ {52} فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ {53} إِنَّ هَؤُلَاءِ
لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ {54} وَإِنَّهُمُو لَنَا لَغَائِظُونَ {55} وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَذِرُونَ[840]
{56} فَأَخْرَجْنَاهُمُو مِنْ جَنَّاتٍ وَعِيُونٍ[841] {57} وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ {58}
كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ {59} فَأَتْبَعُوهُمُو مُشْرِقِينَ {60} فَلَمَّا تَرَاءَى

---

[835] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 230.

[836] Ârâf 7: 117. âyette açıklama geçti.

[837] Kunbül, idhâlsiz (hemze dahil etmeden) birinci "hemze"yi tahkîk, ikincisini teshîl ederek okudu. Hafs ise birinci "hemze"yi iskât (düşürmek) ederek ikinci "hemze"yi tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 369.

[838] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 369.

[839] Kunbül, "hemzey-i vasıl" (vasıl halinde düşen hemze) ile okudu. Bu yüzden vasıl halinde "nun" harfi kesre yapıldı. Eğer "nun" harfi üzerinde vakfedilse meksûr bir hemze ile إِسْرِ şeklinde ibtidâ etmek gerekir. Hafs ise "hemzey-i kat" (vasıl halinde düşmeyen hemze) ve "nun" harfini de sukûn ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 369.

[840] Kunbül, حَذِرُونَ şeklinde "elif"siz okudu. Hafs ise حَاذِرُونَ şeklinde "elif"le okur. Her ikisi de yakın anlamlıdır. Hafs, ism-i fâil kalıbında aslına uygun olarak tilavet eder. Kunbül ise ism-i fâil kalıbını فَعِل şeklinde حَذِر okumuştur. Araplar bunların farklı anlamlara geldiğini söylemişlerdir. Buna göre حَاذِرٌ şu anı değil geleceğe hazırlıklı olmayı, حَذِرٌ ise yaratılışta olduğu gibi her zaman hazırlıklı ve dikkatli olmayı ifade eder demişlerdir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 267.

[841] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 369.

الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ {61} قَالَ كَلَّا إِنَّ **مَعِي**[842] رَبِّي
سَيَهْدِينِ {62} فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ
فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ {63} وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ {64} وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ
أَجْمَعِينَ {65} ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ {66} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو**
مُؤْمِنِينَ {67} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {68} وَاتْلُ **عَلَيْهِمُو** نَبَأَ **إِبْرَاهِيمَ**[843]
{69} إِذْ قَالَ **لِأَبِيهِي** وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ {70} قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا
عَاكِفِينَ {71} قَالَ هَلْ **يَسْمَعُونَكُمُو** إِذْ تَدْعُونَ {72} أَوْ **يَنْفَعُونَكُمُو** أَوْ
يَضُرُّونَ {73} قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ {74} قَالَ **أَفَرَأَيْتُمُو** مَا
كُنْتُمُو تَعْبُدُونَ {75} **أَنْتُمُو** وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ {76} **فَإِنَّهُمُو** عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ
الْعَالَمِينَ {77} الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ {78} وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ
{79}وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ {80} وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ {81} وَالَّذِي
أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ {82} رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي
بِالصَّالِحِينَ {83} وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ {84} وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ
جَنَّةِ النَّعِيمِ {85} وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ {86} وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ
{87} يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ {88} إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ {89}
وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ {90} وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ {91} وَقِيلَ **لَهُمُو** أَيْنَ مَا
كُنْتُمُو تَعْبُدُونَ {92} مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ **يَنْصُرُونَكُمُو** أَوْ يَنْتَصِرُونَ {93}
فَكُبْكِبُوا فِيهَا **هُمُو** وَالْغَاوُونَ {94} وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ {95} قَالُوا **وَهُمُو**
فِيهَا يَخْتَصِمُونَ {96} تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {97} إِذْ **نُسَوِّيكُمُو** بِرَبِّ
الْعَالَمِينَ {98} وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ {99} فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ {100}

---

842 Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 369.
843 Kunbül ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 370.

وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ {101} فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {102} إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ {103} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
{104} كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ {105} إِذْ قَالَ **لَهُمُو** **أَخُوهُمُو** نُوحٌ أَلَا
تَتَّقُونَ {106} إِنِّي **لَكُمُو** رَسُولٌ أَمِينٌ {107} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {108}
وَمَا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِي** مِنْ أَجْرٍ إِنْ **أَجْرِي**[844] إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ {109} فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {110} قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ {111} قَالَ وَمَا عِلْمِي
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {112} إِنْ **حِسَابُهُمُو** إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ {113} وَمَا
أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ {114} إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ {115} قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا
نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ {116} قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ {117} فَافْتَحْ
بَيْنِي **وَبَيْنَهُمُو** فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ **مَعِي**[845] مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {118} **فَأَنْجَيْنَاهُو** وَمَنْ
مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ{119} ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ {120} إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ {121} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {122}
كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ {123} إِذْ قَالَ **لَهُمُو** **أَخُوهُمُو** هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ {124}
إِنِّي **لَكُمُو** رَسُولٌ أَمِينٌ {125} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {126} وَمَا **أَسْأَلُكُمُو**
عَلَيْهِي مِنْ أَجْرٍ إِنْ **أَجْرِي**[846] إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ {127} أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً
تَعْبَثُونَ {128} وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ **لَعَلَّكُمُو** تَخْلُدُونَ {129} وَإِذَا **بَطَشْتُمُو**
بَطَشْتُمُو جَبَّارِينَ {130} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {131} وَاتَّقُوا الَّذِي **أَمَدَّكُمُو** بِمَا
تَعْلَمُونَ {132} **أَمَدَّكُمُو** بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ {133} وَجَنَّاتٍ **وَعِيُونٍ**[847] {134}

---

[844] Kunbül, "ya" harfini sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 232.

[845] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 372.

[846] Kunbül sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 372.

[847] Kunbül kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 372.

إِنِّي[848] أَخَافُ **عَلَيْكُمُ** عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ{135} قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ
تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ {136} إِنْ هَذَا إِلَّا **خَلْقُ**[849] الْأَوَّلِينَ {137} وَمَا نَحْنُ
بِمُعَذَّبِينَ {138} **فَكَذَّبُوهُ** **فَأَهْلَكْنَاهُمُ** إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُ**
مُؤْمِنِينَ {139} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {140} كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ
{141} إِذْ قَالَ **لَهُمُ** **أَخُوهُمُ** صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ {142} إِنِّي **لَكُمُ** رَسُولٌ أَمِينٌ
{143} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {144} وَمَا **أَسْأَلُكُمُ** **عَلَيْهِ** مِنْ أَجْرٍ إِنْ
أَجْرِي[850] إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ {145} أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ {146}
فِي جَنَّاتٍ **وَعِيُونٍ**[851] {147} وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ {148} وَتَنْحِتُونَ مِنَ
الْجِبَالِ **بِيُوتًا**[852] **فَرِهِينَ**[853] {149} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ{150} وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ
الْمُسْرِفِينَ {151} الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ {152} قَالُوا إِنَّمَا
أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ {153} مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ {154} قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ **وَلَكُمُ** شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ {155}

---

[848] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[849] Kunbül, خُلْقُ الْأَوَّلِينَ şeklinde okudu. Hafs ise خُلُقُ الْأَوَّلِينَ şeklinde okur. Kunbül'ün kıraatına göre mana, inkarcılar Hûd (a.s.)'a *senin bize getirdiğin öncekilerin yalanından veya öncekilerin sözünden başka bir şey değildir* şeklinde olur. İbn Abbas, خُلْقُ الْأَوَّلِينَ cümlesinin manası, *öncekilerin yalanından başka bir şey değildir* demiştir. Katâde, خُلْقُ الْأَوَّلِينَ cümlesi, *insanlar yaşar sonra da ölürler* gibi bir şeydir demek istediklerini belirtir. Zeccâc ise inkarcıların, *öncekilerin yaratılması gibi yaratıldık, onların yaşadıkları gibi yaşadık, onların ölümü gibi de öleceğiz sonra da diriltilecek değiliz* anlamında olduğunu ifade etmiştir. Hafs'ın okuyuşuna göre mana, *öncekilerin âdeti* anlamına gelir. Tercih edilen de budur. Çünkü Hûd (a.s) onlara nasihat etti, onları uyararak ve korkutarak şöyle dedi: *Doğrusu sizin hakkınızda muazzam bir günün azabından endişe ediyorum*, Şuarâ 26: 135. Bunun üzerine onlar, سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ *(onlar) Sen öğüt versen de vermesen de bizce birdir. Bu öncekilerin geleneğinden başka bir şey değildir* dediler. Şuarâ 26 : 134-135. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 518.

[850] Kunbül sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 373.

[851] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 373.

[852] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[853] Kunbül, "elif"siz فَرِهِينَ şeklinde okudu. Buna göre mana, أَشَرِين وَ بَطِرِينَ (şımaranlar ve yontanlar) şeklinde olur. Hafs ise "elif"le فَارِهِينَ şeklinde okur. Bu okuyuşa göre mana, حَاذِقِينَ usta, mahir, hünerli anlamına gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 519.

وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ **فَيَأْخُذَكُمُو** عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ {156} فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ
{157} فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ {158}
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {159} كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ {160} إِذْ
قَالَ **لَهُمُو** **أَخُوهُمُو** لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ {161} إِنِّي **لَكُمُو** رَسُولٌ أَمِينٌ {162}
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {163} وَمَا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِي** مِنْ أَجْرٍ إِنْ **أَجْرِيْ**[854] إِلَّا عَلَى
رَبِّ الْعَالَمِينَ {164} أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ {165} وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ
لَكُمُو **رَبُّكُمُو** مِنْ **أَزْوَاجِكُمُو** بَلْ **أَنْتُمُو** قَوْمٌ عَادُونَ {166} قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا
لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ {167} قَالَ إِنِّي **لِعَمَلِكُمُو** مِنَ الْقَالِينَ {168}
رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ {169} **فَنَجَّيْنَاهُو** وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ {170} إِلَّا
عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ {171} ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ {172} وَأَمْطَرْنَا **عَلَيْهِمُو** مَطَرًا
فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ {173} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ
{174} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {175} كَذَّبَ أَصْحَابُ **لَيْكَةَ**[855]
الْمُرْسَلِينَ {176} إِذْ قَالَ **لَهُمُو** شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ {177} إِنِّي **لَكُمُو** رَسُولٌ
أَمِينٌ {178} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {179} وَمَا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِي** مِنْ أَجْرٍ إِنْ
أَجْرِيْ[856] إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ {180} أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ
{181} وَزِنُوا **بِالْقُسْطَاسِ**[857] الْمُسْتَقِيمِ {182} وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ **أَشْيَاءَهُمُو**

[854] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 374.

[855] Kunbül, لَيْكَةَ şeklinde okudu. Hafs ise الأَيْكَةِ şeklinde okur. Eyke halkı Eykeliler veya Leyke okuyanların kıraatına göre Leykeliler şeklinde söylenir. Eyke yumuşak ağaç bitiren bataklık demek olup Medyen'e doğru deniz sahilinde bir yerin adıdır. Burada yaşayan bir takım insanlar vardı. Şuayb (a.s.) bunlara da gönderilmişti. Fakat onların kavminden değil yabancı idi. Onun için "Ehûhûm" (onların kardeşi) denilmeyerek sadece Şuayb denilmiştir. Yani Leyke, taş yağmuruna tutulanların merkez şehirleri imiş. Bkz. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, Sadeleştirenler: İsmail Karaçam, Emin Işık, Nusrettin Bolelli, Abdullah Yücel, Makmut Özakkaş, İbrahim Tüfekçi. (Azim Dağıtım, 1993), 6, 113.

[856] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 374.

[857] قِسْطَاس وَ قُسْطَاس kelimesi, قِرْطَاسْ وَ قُرْطَاسْ kelimesi gibi lügat farklılığından dolayı iki şekilde tilavet edilmiştir. Kıstas, mizân, terâzi, kantar ve çeki gibi ölçü birimi demektir ki, aslı Rumcadır denilmiştir.

وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ {183} وَاتَّقُوا الَّذِي **خَلَقَكُمُو** وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ
{184} قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ {185} وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ
نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {186} فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا **كِسْفًا**[858] مِنَ السَّمَاءِ **إِنْ**[859] كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ {187} قَالَ **رَبِّي**[860] أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ {188} **فَكَذَّبُوهُو**
فَأَخَذَهُمُو عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ {189} إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
وَمَا كَانَ **أَكْثَرُهُمُو** مُؤْمِنِينَ {190} وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {191} وَإِنَّهُ
لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ {192} نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ {193} عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ
مِنَ الْمُنْذِرِينَ {194} بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ {195} وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ
{196} أَوَلَمْ يَكُنْ **لَهُمُو** آيَةً أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ {197} وَلَوْ **نَزَّلْنَاهُو**
عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ {198} فَقَرَأَهُ **عَلَيْهِمُو** مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ {199}
كَذَٰلِكَ **سَلَكْنَاهُو** فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ {200} لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ
الْأَلِيمَ {201} **فَيَأْتِيَهُمُو** بَغْتَةً **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {202} فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ
مُنْظَرُونَ {203} أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ {204} أَفَرَأَيْتَ إِنْ **مَتَّعْنَاهُمُو** سِنِينَ
{205} ثُمَّ **جَاءَهُمُو** مَا كَانُوا يُوعَدُونَ {206} مَا أَغْنَىٰ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ
{207} وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ {208} ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ
{209} وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ **{210}**[861] وَمَا يَنْبَغِي **لَهُمُو** وَمَا يَسْتَطِيعُونَ

Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 402; Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, Sadeleştirenler: İsmail Karaçam, Emin Işık, Nusrettin Bolelli, Abdullah Yücel, Makmut Özakkaş, İbrahim Tüfekçi. (Azim Dağıtım, 1993), 6, 113.

858 Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 375.

859 Kunbül, iki vecihle tilavet etti. Birinci vecihte ikinci "hemze"yi teshîl ile, ikinci vecihte ise ikinci "hemze"yi sakin "yâ" harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Hafs ise hemzeleri tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 233.

860 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

861 Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise 210. âyet sonu olarak vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 376.

{211} إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ {212} فَلَا تَدْعُ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ
مِنَ الْمُعَذَّبِينَ {213} وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ {214} وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ
اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {215} فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ {216}
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ {217} الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ {218} وَتَقَلُّبَكَ فِي
السَّاجِدِينَ {219} إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {220} هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَى مَنْ تَنَزَّلُ
الشَّيَاطِينُ {221} تَنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ {222} يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ
كَاذِبُونَ {223} وَالشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ {224} أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ
يَهِيمُونَ {225} وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ {226} إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ
مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ {227}

﴿ سُورَةُ النَّمْلِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٩٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طس تِلْكَ آيَاتُ **الْقُرَانِ** وَكِتَابٍ مُبِينٍ {1} هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ {2} الَّذِينَ
يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ **وَهُمْ** بِالْآخِرَةِ **هُمْ** يُوقِنُونَ {3} إِنَّ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا **لَهُمْ** **أَعْمَالَهُمْ** **فَهُمْ** يَعْمَهُونَ {4} أُولَئِكَ الَّذِينَ **لَهُمْ** سُوءُ
الْعَذَابِ **وَهُمْ** فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ {5} وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى **الْقُرَانَ** مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ
عَلِيمٍ {6} إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ **إِنِّي**[862] آنَسْتُ نَارًا **سَآتِيكُمْ** مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ
آتِيكُمْ **بِشِهَابِ**[863] قَبَسٍ **لَعَلَّكُمْ** تَصْطَلُونَ {7} فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ

---

[862] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[863] Kunbül, şihâb kelimesini, بِشِهَابِ قَبَسٍ şeklinde وَلَدَارُ الآخِرَةِ cümlesinde olduğu gibi sonraki kelimeye muzâf yaparak okudu. *Ateş parçası* anlamına gelen bu terkibi Hafs, بِشِهَابٍ قَبَسٍ şeklinde her iki kelimeyi de tenvinli okur. Böylece قَبْس kelimesini شِهَابٍ kelimesinin sıfatı yapmış olur. Bu, بِشِهَابٍ مُقْتَبِسٍ tevilindedir. Ahfeş, Arapların isimleri sıfatlarına izâfe etmediklerini, etseler de bunu çok nadir yaptıklarını bildirmiştir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 269.

مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {8} يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {9} وَأَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ
يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ {10} إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا
بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ {11} وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ
سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ **إِنَّهُمُو** كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ {12} فَلَمَّا
جَاءَتْهُمُو آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ {13} وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا
أَنْفُسُهُمُو ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ {14} وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ
وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ {15}
وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ {16} وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ
فَهُمُو يُوزَعُونَ {17} حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِي النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ
ادْخُلُوا **مَسَاكِنَكُمُو** لَا **يَحْطِمَنَّكُمُو** سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {18}
فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ
وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا **تَرْضَاهُو** وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ
{19}وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ {20}
لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ أَوْ **لَيَأْتِيَنَّنِي**[864] بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ {21}
فَمَكُثَ[865] غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ **سَبَأْ**[866] بِنَبَإٍ يَقِينٍ

---

[864] Kunbül, iki "nun" ile okudu. Birincisini şeddeli ve tekit "nun"u, ikincisi de nefs-i mütekellim "nun"u olarak okudu. Hafs ise üç "nun" harfini bir kelimede cem' etmeyi hoş görmediğinden tek bir "nun"la okudu. إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ cümlesinde de aynı durum söz konusudur. إِنَّا edatının aslı إِنَّنَا idi. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 524.
[865] Kunbül, damme ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. مَكَثَ وَ مَكُثَ ، كَمَلَ وَ كَمُلَ ، حَمَضَ وَ حَمُضَ Fiillerinde de aynı durum vardır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 525.
[866] Kunbül, "hemze"yi sukûn ile okudu. Sebe', Yemen ile Sana arasında üç günlük yürüyüş mesafesi olan bir şehrin adıdır. Aslında bir hanedan ve kabile ismi olup sonradan Yemen'de evleri olan Me'rib şehrine de bu isim verilmiştir. Hafs ise bir beldenin ismi diye munsarıf okur. Bkz. Ebû Zür'a

{22} إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمُو وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ
{23} وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
أَعْمَالَهُمُو فَصَدَّهُمُو عَنِ السَّبِيلِ فَهُمُو لَا يَهْتَدُونَ {24} أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي
يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا يُخْفُونَ[867] وَمَا يُعْلِنُونَ {25} أَللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۩ {26} قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ {27} اذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهِي إِلَيْهِمُو ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمُو فَانْظُرْ مَاذَا
يَرْجِعُونَ {28} قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي[868] أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ {29} إِنَّهُ مِنْ
سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {30} أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ
{31} قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي[869] فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى
تَشْهَدُونِ {32} قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ { }[870] وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ
فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ {33} قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ
أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ {34} وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمُو بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ
الْمُرْسَلُونَ {35} فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِي[871] بِمَالٍ فَمَا آتَانِ[872] اللهُ
خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمُو بَلْ أَنْتُمُو بِهَدِيَّتِكُمُو تَفْرَحُونَ {36} ارْجِعْ إِلَيْهِمُو فَلَنَأْتِيَنَّهُمُو

Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 525.

[867] Kunbül, her iki fiili "ya" ile okudu. Hafs ise "ta" ile okur. Kunbül, أَلَّا يَسْجُدُوا وَ يَعْلَمُ مَا يُخْفُونَ şeklinde diğer fiillere uygun okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 235.

[868] Kunbül ikinci "hemze"yi önce "vav" harfine ibdâl ederek الْمَلَأُ وِنِّي şeklinde, sonra da ikinci vecihle "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs bütün hemzeleri tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 379.

[869] Kunbül, ikinci "hemze"yi meftûh bir "vav" harfine ibdâl ederek الْمَلَأُ وَفْتُونِي şeklinde okumuştur. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 379.

[870] Kunbül, 33. âyet sonu olarak vakfetti. Hafs ise 33. âyet sonu olarak تَأْمُرِينَ kelimesinde vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 379.

[871] Kunbül vakıf ve vasıl halinde "yâ" ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 380.

[872] Kunbül vakıf ve vasıl halinde "yâ" harfini ilave etmeden okudu. Hafs ise "yâ" ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 529.

بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ {37} قَالَ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ أَيُّكُمْ[873] يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ {38} قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ
الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ {39} قَالَ
الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ
مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ[874] أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ {40} قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ
أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ {41} فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ
قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ {42} وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ
مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ {43} قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ
حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَأْقَيْهَا[875] قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ { }[876] قَالَتْ
رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {44} وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنُ[877] اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ
{45} قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ {46} قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ
تُفْتَنُونَ {47} وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ
{48} قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مُهْلَكَ[878] أَهْلِهِ

---

[873] Kunbül, ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 380.

[874] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[875] Kunbül, hemze ile okudu. Hafs ise "elif" ile okur. Araplar bazen hemzeli olmayan bir kelimeyi hemzeli olana benzeterek hemzeli okurlar. كَاس وَ يَاس وَ سَاق kelimeleri buna örnektir. Meselâ, حَلَّاتُ السَّوِيقَ şeklinde söyleyebileceğin gibi حَلَأْتُ السَّوِيقَ şeklinde de söyleyebilirsin. Asıl olan ise hemzeli okuyuştur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 272.

[876] Kunbül âyet sonu olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 380.

[877] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

[878] Kunbül, أَهْلَكَ يُهْلِكُ مُهْلَكًا وَ إِهْلَاكًا fiilinden مُهْلَكَ şeklinde mastar olarak okudu. Hafs ise مَهْلِكَ şeklinde ism-i mekan ile مَا شَهِدْنَا مَوْضِعَ هَلَاكِهِمْ وَ مَكَانِهِمْ takdirinde okur. Çünkü إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ Ankebût 29: 8. âyetinde de olduğu gibi فَعَلَ يَفْعِلُ fiilinden mastar مَفْعِل vezninde gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b.

وَإِنَّا لَصَادِقُونَ {49} وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {50} فَانْظُرْ
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ **مَكْرِهِمُو** **اِنَّا**[879] **دَمَّرْنَاهُمُو** **وَقَوْمَهُمُو** أَجْمَعِينَ {51} فَتِلْكَ
بُيُوتُهُمُو[880] خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {52} وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ
آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ {53} وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ **وَأَنْتُمُو** تُبْصِرُونَ
{54} **أَئِنَّكُمُو**[881] لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ **أَنْتُمُو** قَوْمٌ تَجْهَلُونَ
{55} فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ **قَرْيَتِكُمُو** **إِنَّهُمُو**
أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ {56} **فَأَنْجَيْنَاهُو** وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ {57}
وَأَمْطَرْنَا **عَلَيْهِمُو** مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ {58} قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى
عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا **تُشْرِكُونَ**[882] {59} أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ **لَكُمُو** مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ **لَكُمُو**
أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا **أَإِلَهٌ**[883] مَعَ اللَّهِ بَلْ **هُمُو** قَوْمٌ يَعْدِلُونَ {60} أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ
قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا **أَإِلَهٌ**[884] مَعَ
اللَّهِ بَلْ **أَكْثَرُهُمُو** لَا يَعْلَمُونَ {61} أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا **دَعَاهُو** وَيَكْشِفُ

Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 530.

[879] Kunbül, "hemze"yi kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile tilavet etti. Kunbül, istinaf başlangıç cümlesi olarak "hemze"yi kesre ile okudu. كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِم cümlesinde عَاقِبَةُ kelimesi, كَانَ fiilinin ismi olduğundan ref' ile okundu. كَيْفَ kelimesi de كَانَ fiilinin haberi konumunda nasb oldu. كَانَ fiilinin وَقَعَ وَ حَدَثَ mânâsına olması da câizdir. Eğer كَانَ fiili وَقَعَ وَ حَدَثَ manasına olursa كَيْفَ edatının hâl olması da mümkündür. Ya أَي حَال / وَقَعَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِم ya da حَسَنًا وَقَعَ عَقِبَةُ مَكْرِهِم أَمْ سَيِّأً takdirinde olur. Hafs, فَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِمْ لِأَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ takdirinde كَانَ fiilinin haberi olarak nasb konumunda okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 272.

[880] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[881] Kunbül ikinci hemzeyi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 381.

[882] Kunbül, muhâtab sîğasıyla okudu. Hafs ise gâib sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 533.

[883] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 382.

[884] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 382.

السُّوءَ **وَيَجْعَلُكُمُو** خُلَفَاءَ الْأَرْضِ **أَإِلَهٌ**[885] مَعَ اللهِ قَلِيلًا مَا **تَذَّكَّرُونَ**[886] {62} أَمَّنْ

يَهْدِيكُمُو فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ **الرِّيحَ نُشُرًا**[887] بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ

أَإِلَهٌ[888] مَعَ اللهِ تَعَالَى اللهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ {63} أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ

يَرْزُقُكُمُو مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ **أَإِلَهٌ**[889] مَعَ اللهِ قُلْ هَاتُوا **بُرْهَانَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو**

صَادِقِينَ {64} قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللهُ وَمَا يَشْعُرُونَ

أَيَّانَ يُبْعَثُونَ {65} بَلْ **أَدْرَكَ**[890] **عِلْمُهُمُو** فِي الْآخِرَةِ بَلْ **هُمُو** فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ

هُمُو مِنْهَا عَمُونَ {66} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا **أَئِذَا**[891] كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا **أَئِنَّا** لَمُخْرَجُونَ

{67} لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ {68}

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ {69} وَلَا تَحْزَنْ **عَلَيْهِمُو**

وَلَا تَكُنْ فِي **ضِيقٍ**[892] مِمَّا يَمْكُرُونَ {70} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ **كُنْتُمُو**

صَادِقِينَ {71} قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ **لَكُمُو** بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ {72}

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لَا يَشْكُرُونَ {73} وَإِنَّ رَبَّكَ

---

885 Kunbül ikinci hemzeyi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 382.

886 Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

887 Ârâf 7: 57. âyette açıklama geçti.

888 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 382.

889 Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 382.

890 Kunbül, rûbâî fiillerden أَفْعَلَ / أَدْرَكَ şeklinde "hemzey-i kat' ile okudu. Bu, إِنَّا لَمُدْرَكُونَ Şuarâ 26: 61. âyetinde olduğu gibi mâzî okunmuştur. Buna göre mana, هَلْ أَدْرَكَ عِلْمُهُمْ عِلْمَ الْآخِرَةِ takdirinde olur. Cümledeki هَلْ edatı inkar manasınadır. Hafs, vasıl "hemze"siyle okur. Buna göre kelimenin aslı, تَدَارَكَ dir. "Tâ" harfi sâkin yapıldıktan sonra "dal" harfine idgâm edildi ve "dal" harfi idgâm edilen harften dolayı şeddeli okundu ve ibtidâ mümkün olsun diye araya bir "vasıl hemze"si dahil edildi. Buna göre mana, بَلْ تَكَامَلَ عِلْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ، وَ أَنَّ كُلَّ مَا وعدُوا بِهِ حَقٌّ takdirinde olur. Yani dünyadayken bilmedikleri her şeyi ahirette tam manasıyla bileceklerdir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 273.

891 Kunbül, ikinci "hemze"leri teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 383.

892 Kunbül, bu kelimeyi isim olarak kesre ile okudu. Hafs ise mastar olarak fetha ile okur. Ferrâ, fetha ile ضَيْق okunduğunda kalbin daralması ve sıkışması anlamına geldiğini, kesre ile ضِيق şeklinde okunduğunda da ev ve elbise gibi herhangi bir şeyin dar olması anlamına geldiğini belirtmiştir. Yine fetha ile okunduğunda gâm ve keder anlamına geldiğini, kesre ile okunduğunda da şiddet anlamına geldiğini söylemişlerdir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 536.

لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ **صُدُورُهُمُو** وَمَا يُعْلِنُونَ {74} وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ {75} إِنَّ هَذَا **الْقُرَانَ** يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي **هُمُو**
فِيهِي يَخْتَلِفُونَ {76} وَإِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ {77} إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي **بَيْنَهُمُو**
بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ {78} فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ {79}
إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا **يَسْمَعُ**[893] **الصُّمُّ**[894] الدُّعَاءَ **إِذَا**[895] وَلَّوْا مُدْبِرِينَ
{80} وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ **ضَلَالَتِهِمُو** إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا
فَهُمُو مُسْلِمُونَ {81} وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ **عَلَيْهِمُو** أَخْرَجْنَا **لَهُمُو** دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ
تُكَلِّمُهُمُو إِنَّ[896] النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ {82} وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ
فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا **فَهُمُو** يُوزَعُونَ {83} حَتَّى إِذَا جَاؤُوا قَالَ **أَكَذَّبْتُمُو** بِآيَاتِي
وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {84} وَوَقَعَ الْقَوْلُ **عَلَيْهِمُو** بِمَا ظَلَمُوا
فَهُمُو لَا يَنْطِقُونَ {85} أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا **فِيهِي** وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {86} وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللهُ وَكُلٌّ **أَاتُوهُو**[897] دَاخِرِينَ {87} وَتَرَى الْجِبَالَ
تَحْسِبُهَا[898] جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ

---

[893] Kunbül “yâ” harfi ile okudu. Hafs ise “tâ” harfi ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 383.

[894] Kunbül, bu kelimeyi fâil yaparak ref' ile okumuş. Hafs ise hitâbın Râsülüllah'a yapıldığını düşünerek nasb ile okuR. Hafs'a göre hitâb, Râsülüllah'a yapıldığı için *sen onlara işittiremezsin* anlamına gelmekte, Kunbül'e göre ise *onlar işitmezler* anlamına gelmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 538.

[895] Kunbül vasıl halinde ikinci “hemze”yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 238.

[896] Kunbül, istinaf cümlesi yaparak kesre ile okudu. Hafs ise تُكَلِّمُهُمْ بِأَنَّ النَّاسَ takdirinde kelimenin başına “bâ” harfi takdîr ederek fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 538.

[897] Kunbül, أَتُوهُو şeklinde çoğul yaparak okudu. Kelimenin aslı, آتُونَهُ idi. İzâfetten dolayı “nun” harfi hazfedildi ve ondan bedel hazfin yerine “hâ” harfi geldi. Hafs ise bunu mâzî fiilin cemîsi olarak أَتَوْهُ şeklinde okur. “Vav” harfi, çoğul müzekkerler içindir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 275.

[898] Hûd 11: 273. âyette açıklama geçti.

بِمَا **يَفْعَلُونَ**[899] {88} مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا **وَهُمُو** مِنْ **فَزَعِ يَوْمِئِذٍ**[900]
آمِنُونَ {89} وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ **وُجُوهُهُمُو** فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا
كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {90} إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ
شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ {91} وَأَنْ أَتْلُوَ **الْقُرَانَ** فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا
يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِينَ {92} وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
سَيُرِيكُمُو آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا **يَعْمَلُونَ**[901] {93}

﴿ سُورَةُ الْقَصَصِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٨٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسم **{1}** تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ {2} نَتْلُوا عَلَيْكَ مِن نَّبَإِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ
بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {3} إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ
طَائِفَةً **مِنْهُمُو** يُذَبِّحُ **أَبْنَاءَهُمُو** وَيَسْتَحْيِي **نِسَاءَهُمُو** إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ {4}
وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ **وَنَجْعَلَهُمُو أَئِمَّةً**[902] وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ
{5} وَنُمَكِّنَ **لَهُمُو** فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا **مِنْهُمُو** مَا كَانُوا
يَحْذَرُونَ {6} وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّ مُوسَى أَنْ **أَرْضِعِيهِي** فَإِذَا خِفْتِ **عَلَيْهِي فَأَلْقِيهِي** فِي
الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا **رَادُّوهُو** إِلَيْكِ **وَجَاعِلُوهُو** مِنَ الْمُرْسَلِينَ {7} فَالْتَقَطَهُ
آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ **لَهُمُو** عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ

---

[899] Kunbül, önce geçen آتُوهُ fiilindeki anlama yaklaştırarak ğayb sîğası ile okudu. Hasf ise bir sonraki âyette gelen تَرَى kelimesinin anlamına yaklaştırarak muhâtab sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 539.

[900] Kunbül, مِنْ فَزَعِ يَوْمِئِذٍ izâfet tamlaması yaparak فَزَعِ kelimesini tenvinsiz, يَوْمِئِذٍ edatındaki "mim" harfini kesreli okudu. Hafs ise فَزَعٍ kelimesini tenvinli, يَوْمَئِذٍ edatını da nasb ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 239.

[901] Kunbül, sözün son bulması nedeniyle gâib sîğasında "yâ" harfi ile okudu. Hafs ise hitâb sîğası "tâ" harfi ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 541.

[902] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshil ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 385.

{8} وَقَالَتِ امْرَأَتُ[903] فِرْعَوْنَ قُرَّتُ[904] عَيْنٍ لِي وَلَكَ لَا **تَقْتُلُوهُو** عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا
أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {9} وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَى فَارِغًا إِنْ كَادَتْ
لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {10} وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ
قُصِّيهِي فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {11} وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ
قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ **أَدُلُّكُمُو** عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ **لَكُمُو** **وَهُمُو** لَهُ نَاصِحُونَ {12}
فَرَدَدْنَاهُو إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو**
لَا يَعْلَمُونَ {13} وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَى **آتَيْنَاهُو** حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ {14} وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينِ غَفْلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ
يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ
عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى **عَلَيْهِي** قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ
{15} قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
{16} قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ {17} فَأَصْبَحَ فِي
الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ
لَغَوِيٌّ مُبِينٌ {18} فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى
أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ
وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ {19} وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَى
قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ {20}
فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {21} وَلَمَّا تَوَجَّهَ
تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى **رَبِّيَ**[905] أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ {22} وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ

---

903 Kunbül vakıf halinde اِمْرَأَهْ şeklinde okudu. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 87.
904 Kunbül vakıf halinde قُرَّهْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 389.
905 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

مَدْيَنَ وَجَدَ **عَلَيْهِ** أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ { }[906] وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ {23} فَسَقَى
لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ {24} **فَجَاءَتْهُ**
إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا
جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {25} قَالَتْ
إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ **اسْتَأْجِرْهُ** إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ {26} قَالَ إِنِّي
أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ **هَاتَيْنِّ**[907] عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ فَإِنْ أَتْمَمْتَ
عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ
{27} قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا
نَقُولُ وَكِيلٌ {28} فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ
نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا **إِنِّيَ**[908] آنَسْتُ نَارًا **لَعَلِّيَ**[909] **آتِيكُمْ** مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ **جِذْوَةٍ**[910]
مِنَ النَّارِ **لَعَلَّكُمْ** تَصْطَلُونَ {29} فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِي الْأَيْمَنِ فِي
الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى **إِنِّيَ**[911] أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ {30} وَأَنْ
أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا
تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ {31} أُسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ
وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ **الرَّهَبِ**[912] **فَذَانِّكَ**[913] بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ

---

[906] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise âyet başlangıcı olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 388.

[907] Kunbül, "nun" harfini şeddeli Hafs, kesreli okur. Kunbül'ün okuyuşuna göre sâkin "yâ" harfinin kasır, tavassut ve tûl ile okunması câizdir. Kasır: Tabiî medd, Tavassut: Üç elif miktarı uzatma, Tûl: Beş elif miktarı uzatma demektir. Kurrâların çoğunluğu kasır ile okumuştur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 240.

[908] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[909] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[910] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bu kelime, رَبْوَةٍ ، رِبْوَةٍ وَ رُبْوَةٍ üç farklı şekilde okunabilmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 544.

[911] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[912] Kunbül, fetha ile okudu. Hafs, sukûn ile okur. Bu kelime, الْحُزْنُ و الْحَزَنُ وَالسُّقْمُ وَ السَّقَمُ kelimeleri gibi iki farklı şekilde okunabilir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 544.

وَمَلَئِهِ **إِنَّهُمُو** كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ {32} قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ **مِنْهُمُو** نَفْسًا فَأَخَافُ
أَنْ يَقْتُلُونِ {33} وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا **فَأَرْسِلْهُو مَعِي**[914] رِدْءًا
يُصَدِّقْنِي[915] **إِنِّي**[916] أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ {34} قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ
وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ {35}
فَلَمَّا **جَاءَهُمُو** مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا
فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ {36} **قَالَ**[917] مُوسَى **رَبِّيَ**[918] أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ
وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ {37} وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ
مَا عَلِمْتُ **لَكُمُو** مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا
لَعَلِّيَ[919] أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ {38} وَاسْتَكْبَرَ هُوَ
وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا **أَنَّهُمُو** إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ {39} **فَأَخَذْنَاهُو**
وَجُنُودَهُ **فَنَبَذْنَاهُمُو** فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ {40} **وَجَعَلْنَاهُمُو**
أَيِمَّةً[920] يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ {41} **وَأَتْبَعْنَاهُمُو** فِي هَذِهِ
الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ **هُمُو** مِنَ الْمَقْبُوحِينَ {42} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ
بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ {43}
وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ

---

[913] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs, tahfîf ile okur. Zeccâc, sanki bu kelime, ذَانِّكَ ism-i işareti şeddeli olursa ذَالِكَ 'nin tesniyesi olur, eğer ذَانِكَ şeklinde tahfîf ile okunursa ذَاكَ 'nin tesniyesi olur demiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 545.

[914] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 389.

[915] Kunbül, cevab cümlesi olarak cezm ile okudu. Hafs ise ibtidâ (nekrenin sılası) olarak ref' ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 278.

[916] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[917] Kunbül, âyetin başında "vav" harfi olmadan okudu. Hafs ise "vav" harfi ile وَقَالَ şeklinde okur. Mekke Mushafında böyle yazılı olduğu ifade edildi. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 241.

[918] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[919] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[920] Kunbül, ikinci hemzeyi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 390.

{44} وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
تَتْلُو **عَلَيْهِمُو** آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ {45} وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا **أَتَاهُمُو** مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ
{46} وَلَوْلَا أَنْ **تُصِيبَهُمُو** مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُو** فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ
إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {47} فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا
قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَى أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ قَالُوا
سَاحِرَانِ[921] تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلٍّ كَافِرُونَ {48} قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللهِ
هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا **أَتَّبِعْهُو** إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {49} فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ
أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ **أَهْوَاءَهُمُو** وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ **هَوَاهُو** بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللهِ إِنَّ اللهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {50} وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ {51}
الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ **هُمُو** بِهِ يُؤْمِنُونَ {52} وَإِذَا يُتْلَى **عَلَيْهِمُو** قَالُوا
آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ {53} أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ **أَجْرَهُمُو**
مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَؤُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا **رَزَقْنَاهُمُو** يُنْفِقُونَ {54} وَإِذَا سَمِعُوا
اللَّغْوَ أَعْرَضُوا **عَنْهُو** وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا **وَلَكُمُو** **أَعْمَالُكُمُو** سَلَامٌ **عَلَيْكُمُو** لَا نَبْتَغِي
الْجَاهِلِينَ {55} إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ {56} وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ أَرْضِنَا أَوَلَمْ نُمَكِّنْ **لَهُمُو**
حَرَمًا آمِنًا يُجْبَى **إِلَيْهِي** ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لَا يَعْلَمُونَ
{57} وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ **مَسَاكِنُهُمُو** لَمْ تُسْكَنْ مِنْ

[921] Kunbül, سَاحِرَانِ "elif"le okudu. Hafs ise سِحْرَانِ şeklinde "elif"siz okur. Kunbül'ün tilavetine göre *sâhirân* kelimesiyle Hz. Musa ve Hz. Harun (a.s), ya da Hz. Musa ve Hz. Muhammed (a.s.), yahut Hz. Musa ve Hz. İsa (a.s.) kastedilmekte, Hafs'ın tilavetine göre ise iki kitap Tevrat ve Kur'ân kastedilmektedir denilmiştir. Bu kelimenin öncesinde لَوْ لَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَي cümlesinde Hz. Musa (a.s.)'ya verilenden bahsedildiği için cümlenin siyak ve sibâkından *sihrân* kelimesiyle Tevrat ve Kur'ân'ın kasdedildiği ile ilgili Kûfelilerin görüşü daha isabetli görülmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 547.

بَعْدِهِمُۥ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ {58} وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى
يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُو **عَلَيْهِمُۥ** آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ
{59} وَمَا **أُوتِيتُمُۥ** مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى
أَفَلَا تَعْقِلُونَ {60} أَفَمَنْ **وَعَدْنَاهُۥ** وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ **لَاقِيهِۦ** كَمَنْ **مَتَّعْنَاهُۥ** مَتَاعَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ {61} وَيَوْمَ **يُنَادِيهِمُۥ** فَيَقُولُ أَيْنَ
شُرَكَائِيَ الَّذِينَ **كُنْتُمُۥ** تَزْعُمُونَ {62} قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ أَغْوَيْنَا **أَغْوَيْنَاهُمُۥ** كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ {63} وَقِيلَ
ادْعُوا **شُرَكَاءَكُمُۥ** **فَدَعَوْهُمُۥ** فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا **لَهُمُۥ** وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ **أَنَّهُمُۥ** كَانُوا
يَهْتَدُونَ {64} وَيَوْمَ **يُنَادِيهِمُۥ** فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ {65} فَعَمِيَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ **فَهُمُۥ** لَا يَتَسَاءَلُونَ {66} فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَعَسَى أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ {67} وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ
الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {68} وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ **صُدُورُهُمُۥ** وَمَا
يُعْلِنُونَ {69} وَهُوَ اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ
وَإِلَيْهِۦ تُرْجَعُونَ {70} قُلْ **أَرَأَيْتُمُۥ** إِنْ جَعَلَ اللهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللهِ **يَأْتِيكُمُۥ** **بِضِئَاءٍ**[922] أَفَلَا تَسْمَعُونَ {71} قُلْ **أَرَأَيْتُمُۥ** إِنْ
جَعَلَ اللهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللهِ **يَأْتِيكُمُۥ** بِلَيْلٍ
تَسْكُنُونَ **فِيهِۦ** أَفَلَا تُبْصِرُونَ {72} وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا
فِيهِۦ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ **وَلَعَلَّكُمُۥ** تَشْكُرُونَ {73} وَيَوْمَ **يُنَادِيهِمُۥ** فَيَقُولُ أَيْنَ
شُرَكَائِيَ الَّذِينَ **كُنْتُمُۥ** تَزْعُمُونَ {74} وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا
بُرْهَانَكُمُۥ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ **عَنْهُمُۥ** مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {75} إِنَّ قَارُونَ

---

[922] Kunbül "hemze" ile okudu. Hafs ise "yâ" harfi ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 395.

كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى **عَلَيْهِمُو** **وَآتَيْنَاهُو** مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ
بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ {76}
وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ
اللهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ {77} قَالَ إِنَّمَا
أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ **عِنْدِيَ**[923] أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ
أَشَدُّ **مِنْهُو** قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ {78} فَخَرَجَ عَلَى
قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو
حَظٍّ عَظِيمٍ {79} وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ **وَيْلَكُمُو** ثَوَابُ اللهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ {80} فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ
لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ {81} وَأَصْبَحَ الَّذِينَ
تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ اللهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ
لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللهُ عَلَيْنَا **لَخُسِفَ**[924] بِنَا وَيْكَأَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ {82} تِلْكَ الدَّارُ
الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ {83}
مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ
إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {84} إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ **الْقُرَانَ** لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ **رَبِّيَ**
[925]أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {85} وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ
يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ {86} وَلَا
يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

---

923 Kunbül, fetha ile okudu. Hafs, sukûn ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 395.

924 Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Hafs, fiilin fâilini ismlendirerek لَخَسَفَ اللهُ بِنَا takdirinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 279.

925 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

{87} وَلَا تَدْعُ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ
الْحُكْمُ **وَإِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {88}

﴿ سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٦٩
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم **{1}**[926] أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا **وَهُمُو** لَا يُفْتَنُونَ {2} وَلَقَدْ
فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** فَلَيَعْلَمَنَّ اللهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ {3} أَمْ
حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ {4} مَنْ كَانَ يَرْجُو
لِقَاءَ اللهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {5} وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ
لِنَفْسِهِ إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ {6} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمُو سَيِّئَاتِهِمُو وَلَنَجْزِيَنَّهُمُو أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ {7} وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ
بِوَالِدَيْهِي حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ
مَرْجِعُكُمُو فَأُنَبِّئُكُمُو بِمَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {8} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَنُدْخِلَنَّهُمُو فِي الصَّالِحِينَ {9} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللهِ
جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا **مَعَكُمُو** أَوَلَيْسَ
اللهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ {10} وَلَيَعْلَمَنَّ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنَافِقِينَ {11} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ **خَطَايَاكُمُو**
وَمَا **هُمُو** بِحَامِلِينَ مِنْ **خَطَايَاهُمُو** مِنْ شَيْءٍ **إِنَّهُمُو** لَكَاذِبُونَ {12} وَلَيَحْمِلُنَّ
أَثْقَالَهُمُو وَأَثْقَالًا مَعَ **أَثْقَالِهِمُو** وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ {13} وَلَقَدْ

[926] Kunbül, bu Sûre'nin başındaki mukatta harflerini tek başına bir âyet saymadı. Hafs ise bu harfileri bir âyet olarak sayar. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 396.

أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ **فِيهِمُو** أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ
وَهُمُو ظَالِمُونَ {14} **فَأَنجَيْنَاهُو** وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ
{15} وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ **وَاتَّقُوهُو** **ذَلِكُمُو** خَيْرٌ **لَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو**
تَعْلَمُونَ {16} إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ **لَكُمُو** رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ **وَاعْبُدُوهُو** وَاشْكُرُوا لَهُ
إِلَيْهِي تُرْجَعُونَ {17} وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِنْ **قَبْلِكُمُو** وَمَا عَلَى الرَّسُولِ
إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ {18} أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى
اللَّهِ يَسِيرٌ {19} قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ
النَّشَاءَةَ[927] الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {20} يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ
مَنْ يَشَاءُ **وَإِلَيْهِي** تُقْلَبُونَ {21} وَمَا **أَنْتُمُو** بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا
لَكُمُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ {22} وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ
يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {23} فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ
قَالُوا **اقْتُلُوهُو** أَوْ **حَرِّقُوهُو** فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
{24} وَقَالَ إِنَّمَا **اتَّخَذْتُمُو** مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا **مَوَدَّةُ**[928] **بَيْنِكُمُو** فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ **بَعْضُكُمُو** بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ **بَعْضُكُمُو** بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا
لَكُمُو مِنْ نَاصِرِينَ {25} فَآمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ {26} وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ
وَآتَيْنَاهُو أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ {27} وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ
إِنَّكُمُو لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا **سَبَقَكُمُو** بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ {28} **أَئِنَّكُمُو**[929]

---

[927] Nûr 24: 2. âyette açıklama geçti.
[928] Kunbül, إِنَّ edatının haberi yaparak مَوَدَّةُ kelimesini ref' ile okudu. Hafs, إِتَّخَذْتُمْ fiiline mefûl yaparak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 551.
[929] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 399.

لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ { }[930] وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ
جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {29} قَالَ رَبِّ
انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ {30} وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا
مُهْلِكُو أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ {31} قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ
أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ {32} وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ
رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ **بِهِمُۥ** وَضَاقَ **بِهِمُۥ** ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا **مُنْجُوكَ**[931]
وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ {33} إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ
رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ {34} وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
{35}وَإِلَى مَدْيَنَ **أَخَاهُمُۥ** شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا
تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ {36} **فَكَذَّبُوهُۥ** فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي **دَارِهِمُۥ**
جَاثِمِينَ {37} وَعَادًا **وَثَمُودَ**[932] وَقَد تَّبَيَّنَ **لَكُمُۥ** مِنْ **مَسَاكِنِهِمُۥ** وَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ **أَعْمَالَهُمُۥ** **فَصَدَّهُمُۥ** عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ {38} وَقَارُونَ
وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ **جَاءَهُمُۥ** مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا
سَابِقِينَ {39} فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنْبِهِ **فَمِنْهُمُۥ** مَنْ أَرْسَلْنَا **عَلَيْهِۦ** حَاصِبًا **وَمِنْهُمُۥ** مَنْ
أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ **وَمِنْهُمُۥ** مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ **وَمِنْهُمُۥ** مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللهُ
لِيَظْلِمَهُمُۥ وَلَكِنْ كَانُوا **أَنْفُسَهُمُۥ** يَظْلِمُونَ {40} مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ
أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ **الْبِيُوتِ**[933] لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ {41} إِنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا **تَدْعُونَ**[934] مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

---

930 Kunbül, âyet başlangını olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 399.

931 Kunbül, أَنْجَي يُنْجِي vezninden مُنْجُوكَ şeklinde tahfîf ile okudu. Hafs ise نَجَّي يُنَجِّي vezninden مُنَجُّكَ şeklinde teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 280.

932 Hûd 11: 60. âyette açıklama geçti.

933 Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

934 Kunbül, "ta" harfi ile okudu. Hafs, "yâ" harfi ile okur. Hafs, önceki âyette geçen لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ cümlesinde "yâ" ile okunuşunu delil kılarak bu şekilde tilavet eder. Kunbül, قُلْ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَدْعُونَ

{42} وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ {43} خَلَقَ اللَّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ {44} اُتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ
مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ {45} وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا **مِنْهُمُو** وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ **إِلَيْكُمُو** وَإِلَهُنَا **وَإِلَهُكُمُو**
وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ {46} وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ {47}
وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ {48}
بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ
{49} وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ **عَلَيْهِي** **آيَتٌ**[935] مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا
نَذِيرٌ مُبِينٌ {50} أَوَلَمْ **يَكْفِهِمُو** أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى **عَلَيْهِمُو** إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَرَحْمَةً وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {51} قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي **وَبَيْنَكُمُو** شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {52}
وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ **وَلَيَأْتِيَنَّهُمُو** بَغْتَةً **وَهُمُو**
لَا يَشْعُرُونَ {53} يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ {54}
يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ **فَوْقِهِمُو** وَمِنْ تَحْتِ **أَرْجُلِهِمُو** **وَنَقُولُ**[936] ذُوقُوا مَا **كُنْتُمُو**
تَعْمَلُونَ {55} يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ {56}
كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ {57} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

---

takdirinde okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 552.

[935] Kunbül, فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ Enbiyâ 21: 5, وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَي أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً Enâm 6: 37. âyetlerindeki gibi tilavet etti. Hafs ise aynı âyette bu kelimeden sonra gelen cümlede de قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ çoğul olarak tilavet eder. Ayrıca Mushaflarda da "ta" ile yazılmış olması, Hasf'ın tilavetine diğer bir delildir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 552.

[936] Kunbül, "nun" harfi ile okudu. Hafs ise "yâ" harfiyle okur. Buna göre cümle, نَحْنُ نَقُولُ takdirinde olur. Hafs'a göre cümle, يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ takdirinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 553.

لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ
{58} اَلَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى **رَبِّهِمْ** يَتَوَكَّلُونَ {59} **وَكَآئِنْ**[937] مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا أَللّٰهُ يَرْزُقُهَا **وَإِيَّاكُمْ** وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {60} وَلَئِنْ **سَأَلْتَهُمْ** مَنْ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ {61} اَللّٰهُ
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {62} وَلَئِنْ
سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ **أَكْثَرُهُمْ** لَا يَعْقِلُونَ {63} وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ
الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {64} فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا **نَجَّاهُمْ** إِلَى الْبَرِّ إِذَا **هُمْ** يُشْرِكُونَ {65} لِيَكْفُرُوا بِمَا
آتَيْنَاهُمْ **وَلْيَتَمَتَّعُوا**[938] فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ {66} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا
وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ **حَوْلِهِمْ** أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُونَ {67} وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِلْكَافِرِينَ {68} وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا **لَنَهْدِيَنَّهُمْ** سُبُلَنَا وَإِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ
{69}

﴿ سُورَةُ الرُّومِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٦٠
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم {1}[939] غُلِبَتِ الرُّومُ {2}[940] فِي أَدْنَى الْأَرْضِ **وَهُمْ** مِنْ بَعْدِ **غَلَبِهِمْ**
سَيَغْلِبُونَ {3} فِي بِضْعِ سِنِينَ { }[941] لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ

[937] Âl-i İmrân 3: 146. âyette açıklama geçti.
[938] Kunbül, "lâm" harfini sukûn ile vaîd ve tehdit anlamında, إِعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ Fussile 41: 40. âyetinde olduğu gibi emir sîğasıyla okudu. Hafs ise"lâm" harfinin كَيْ manasında olduğunu, cümlenin لِكَيْ يَكْفُرُوا وَ لِكَيْ يَتَمَتَّعُوا takdirinde olmasından dolayı kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 555.
[939] Ankebût 29: 1. âyette açıklama geçti.

الْمُؤْمِنُونَ {4} بِنَصْرِ اللهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {5} وَعْدَ اللهِ لَا
يُخْلِفُ اللهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {6} يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَهُمُو عَنِ الْآخِرَةِ هُمُو غَافِلُونَ {7} أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمُو مَا خَلَقَ اللهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ
رَبِّهِمُو لَكَافِرُونَ {8} أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمُو كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمُو قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمُو
رُسُلُهُمُو بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللهُ لِيَظْلِمَهُمُو وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمُو يَظْلِمُونَ {9} ثُمَّ
كَانَ عَاقِبَةُ[942] الَّذِينَ أَسَاؤُوا السُّوأَى أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُونَ
{10} أَللهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِي تُرْجَعُونَ {11} وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ {12} وَلَمْ يَكُنْ لَهُمُو مِنْ شُرَكَائِهِمُو شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمُو
كَافِرِينَ {13} وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ {14} فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فَهُمُو فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ {15} وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ
الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ {16} فَسُبْحَانَ اللهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ
تُصْبِحُونَ {17} وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ {18}
يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيْتِ[943] وَيُخْرِجُ الْمَيْتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ
تُخْرَجُونَ {19} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمُو مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمُو بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ
{20} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمُو مِنْ أَنْفُسِكُمُو أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ

---

[940] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 404.

[941] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 404.

[942] Kunbül, كَانَ 'nin ismi olarak *âkıbetü* kelimesini ref' ile okudu. Hafs, كَانَ 'nin haberi yaparak *âkıbete* şeklinde nasb ile okur. Bir cümlede كَانَ isim ve haberinden her ikisi de marife kelimeden oluşuyorsa onlardan herhangi birisi tercihe göre isim veya haber olarak seçilebilir. Eğer birisi nekre ise nekre olanın haber seçilmesi gerekir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 556.

[943] Enâm 6: 95. âyette açıklama geçti.

بَيْنَكُمُو مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ {21} وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ **أَلْسِنَتِكُمُو وَأَلْوَانِكُمُو** إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِلْعَالَمِينَ[944] {22} وَمِنْ آيَاتِهِ **مَنَامُكُمُو** بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ **وَابْتِغَاؤُكُمُو** مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ {23} وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنْزِلُ[945] مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ {24} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا **دَعَاكُمُو** دَعْوَةً مِنَ
الْأَرْضِ إِذَا **أَنْتُمُو** تَخْرُجُونَ {25} وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ
{26} وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ **عَلَيْهِي** وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {27} ضَرَبَ **لَكُمُو** مَثَلًا مِنْ **أَنْفُسِكُمُو**
هَلْ **لَكُمُو** مِنْ مَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُكُمُو** مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا **رَزَقْنَاكُمُو فَأَنْتُمُو فِيهِي** سَوَاءٌ
تَخَافُونَهُمُو كَخِيفَتِكُمُو أَنْفُسَكُمُو كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ {28} بَلِ
اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا **أَهْوَاءَهُمُو** بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا **لَهُمُو** مِنْ
نَاصِرِينَ {29} فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ[946] اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا
تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {30} مُنِيبِينَ
إِلَيْهِي وَاتَّقُوهُو وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ {31} مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا
دِينَهُمُو وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا **لَدَيْهِمُو** فَرِحُونَ {32} وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ
دَعَوْا **رَبَّهُمُو** مُنِيبِينَ **إِلَيْهِي** ثُمَّ إِذَا **أَذَاقَهُمُو مِنْهُو** رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ **مِنْهُمُو بِرَبِّهِمُو** يُشْرِكُونَ
{33} لِيَكْفُرُوا بِمَا **آتَيْنَاهُمُو** فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ {34} أَمْ أَنْزَلْنَا **عَلَيْهِمُو**

944 Kunbül, "lâm" harfini fetha ile okudu. Hafs, kesre ile okur. Kunbül'ün tilavetine göre bütün âlemler kastedilmiş olurken Hafs'ın tilavetine göre de âlimler kastedilmiş olur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 282.

945 Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 248.

946 Kunbül vakıf halinde فِطْرَهْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 411.

سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ {35} وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا
وَإِنْ **تُصِبْهُمُو** سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُو** إِذَا **هُمُو** يَقْنَطُونَ {36} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللهَ
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {37} فَآتِ ذَا
الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللهِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ {38} وَمَا **أَتَيْتُمُو**[947] مِنْ رِبًا لِيَرْبُوَ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللهِ
وَمَا **أَتَيْتُمُو** مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ {39} اللهُ الَّذِي
خَلَقَكُمُو ثُمَّ **رَزَقَكُمُو** ثُمَّ **يُمِيتُكُمُو** ثُمَّ **يُحْيِيكُمُو** هَلْ مِنْ **شُرَكَائِكُمُو** مَنْ يَفْعَلُ مِنْ
ذَلِكُمُو مِنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {40} ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ **لِنُذِيقَهُمُو**[948] بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا **لَعَلَّهُمُو** يَرْجِعُونَ {41}
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ **أَكْثَرُهُمُو**
مُشْرِكِينَ {42} فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللهِ
يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ {43} مَنْ كَفَرَ **فَعَلَيْهِي** كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا **فَلِأَنْفُسِهِمُو**
يَمْهَدُونَ {44} لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرِينَ {45} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرَاتٍ **وَلِيُذِيقَكُمُو** مِنْ رَحْمَتِهِ
وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ **وَلَعَلَّكُمُو** تَشْكُرُونَ {46} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى **قَوْمِهِمُو** **فَجَاؤُوهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ
حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ {47} اللهُ الَّذِي يُرْسِلُ **الرِّيحَ**[949] فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ

---

[947] Kunbül, bu âyetteki her iki kelimeyi de medd etmeden جِئْتُمْ anlamında okudu. Hafs, medd ederek أَعْطَيْتُمْ anlamında okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 558.
[948] Kunbül "nun" ile okudu. Hafs, "yâ" ile okumr. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 410.
[949] Bakara 2: 164. âyette açıklama geçti.

مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا **هُمُو** يَسْتَبْشِرُونَ {48} وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ **يُنْزَلَ**[950]
عَلَيْهِمُو مِنْ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ {49} فَانْظُرْ إِلَى **اَثَرِ**[951] رَحْمَتِ اللهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {50} وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا
رِيحًا **فَرَأَوْهُو** مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ {51} فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا
يَسْمَعُ الصُّمُّ[952] الدُّعَاءَ **إِذَا** وَلَّوْا مُدْبِرِينَ {52} وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ
ضَلَالَتِهِمُو إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا **فَهُمُو** مُسْلِمُونَ {53} أَللهُ الَّذِي
خَلَقَكُمُو مِنْ **ضُعْفٍ**[953] ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ **ضُعْفٍ** قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ **ضُعْفًا**
وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ {54} وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ
الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ {55} وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
وَالْإِيمَانَ لَقَدْ **لَبِثْتُمُو** فِي كِتَابِ اللهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ **وَلَكِنَّكُمُو كُنْتُمُو**
لَا تَعْلَمُونَ {56} فَيَوْمَئِذٍ لَا **تَنْفَعُ**[954] الَّذِينَ ظَلَمُوا **مَعْذِرَتُهُمُو** وَلَا **هُمُو** يُسْتَعْتَبُونَ
{57} وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا **الْقُرَانِ** مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ **جِئْتَهُمُو** بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ **أَنْتُمُو** إِلَّا مُبْطِلُونَ {58} كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ {59} فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ {60}

---

[950] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.
[951] Kunbül, müfret sîğa ile okudu. Çünkü هُمْ أُلَاءِ عَلَي أَثَرِي Taha 20: 84. âyette آثَارِي denilmemiş أَثَرِي denilmiştir. Ayrıca müfret haliyle çoğul anlamda da okunur. Hafs, yağmurun eserleri ki, o yağmur da Allah'ın rahmetindendir anlamında çoğul okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 561.
[952] Neml 27: 80. âyette açıklama geçti.
[953] Kunbül, âyette geçen her üç kelimeyi dammeli okudu. Hafs, fethalı okur. Bu kelime, الْقَرْحُ وَ الْقُرْحٌ iki farklı şekilde okunabilir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 562.
[954] Kunbül, مَعْذِرَةٌ kelimesi müennes olduğu için "tâ" ile okudu. Hafs ise her ne kadar مَعْذِرَةٌ kelimesi müennes olsa da bununla kastedilen وَعْظ olduğundan ki bu da müzekker olduğundan "yâ" ile tilavet eder. فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ Bakara 2: 275. âyette مَوْعِظَةٌ kelimesi وَعْظٌ anlamında müzekker gelmiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 562.

﴿ سُورَةُ لُقْمَانَ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٣٤
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم **{1}**[955] تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ {2} هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ {3}
اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ **وَهُمُو** بِالْآخِرَةِ **هُمُو** يُوقِنُونَ {4} أُولَئِكَ عَلَى
هُدًى مِنْ **رَبِّهِمُو** وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {5} وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ
لِيَضِلَّ[956] عَنْ سَبِيلِ اللهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ **وَيَتَّخِذُهَا**[957] **هُزُؤًا**[958] أُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ
مُهِينٌ {6} وَإِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِي** آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي **أُذُنَيْهِي**
وَقْرًا **فَبَشِّرْهُو** بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {7} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُو** جَنَّاتُ
النَّعِيمِ {8} خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {9} خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ **بِكُمُو** وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ
وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ {10} هَذَا خَلْقُ اللهِ فَأَرُونِي
مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {11} وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ
الْحِكْمَةَ **أَنُ**[959] اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ

---

[955] Kunbül, mukattaa harflerini Sûre'nin âyet sayısına dahil etmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 411.
[956] Kunbül "yâ" harfini fetha ile okudu. Hafs, damme ile okur. Kunbül ضَلَّ يَضِلُّ vezninden, Hafs ise أَضَلَّ يُضِلُّ okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-kıraât,* s. 563.
[957] Kunbül, وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ âyetindeki يَشْتَرِي üzerine atfederek ref' ile Hafs da لِيُضِلَّ üzerine atfederek nasb ile okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 563.
[958] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.
[959] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

حَمِيدٌ {12} وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا **بُنَيْ**[960] لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ
لَظُلْمٌ عَظِيمٌ {13} وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ **بِوَالِدَيْهِي** حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ
فِي عَامَيْنِ **أَنُ**[961] اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ {14} وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلى أَنْ
تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ
مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ **مَرْجِعُكُمُو** **فَأُنَبِّئُكُمُو** بِمَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {15} يَا **بُنَيِّ**[962]
إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ
يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ {16} يَا **بُنَيْ**[963] أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ
وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ {17} وَلَا تُصَعِّرْ
خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ {18}
وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ {19}
أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ **لَكُمُو** مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ **عَلَيْكُمُو**
نِعْمَةً[964] ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ
مُنِيرٍ {20} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا **عَلَيْهِي** آبَاءَنَا
أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ **يَدْعُوهُمُو** إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ {21} وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ
وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ {22} وَمَنْ كَفَرَ
فَلَا يَحْزُنْكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا **مَرْجِعُهُمُو** **فَنُنَبِّئُهُمُو** بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

[960] Hûd 11: 42. âyette açıklama geçti.
[961] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[962] Kunbül, teşdîd ile ve kesreli okudu. Buna göre burada tasğîr, aslî ve izâfet "yâ"sı olmak üzere üç "yâ" harfi ictimâ etti. Sonuncusu hazfedilince ondan bedel olarak kesreli okundu. Hafs, يَابُنَيَّاهُ anlamında teşdîd ile fethalı okur. Sondaki "elif " ve "yâ" harfleri zâit olduklarından hazfedildiler ve böylece sondaki harf fetha üzere kaldı. Bkz. İbni Haleveyh, *el-Hucce fi'l kıraati's-seb'a,* s. 285.
[963] Kunbül, يْ "yâ" harfini sukûn ile tahfifli okudu. Kunbül'ün bu şekilde okumasının nedeni, ism-i tasğîrli fakat izafetsiz okumuş olmasıdır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 285.
[964] Kunbül, müfret okudu. Çünkü, bununla kastedilenin İslâm nimeti olduğunu ve bu rivayetin İbn Abbas'tan sahih bir senetle geldiğini iddia ederek bu şekilde tilavet etti. Hafs ise "nimet" kelimesinin çoğul sîğasıyla okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 565.

{23} نُمَتِّعُهُمُو قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمُو إِلَى عَذَابٍ غَلِيظٍ {24} وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمُو مَنْ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمُو لَا يَعْلَمُونَ {25}
لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ {26} وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ
مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللهِ إِنَّ اللهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ {27} مَا خَلْقُكُمُو وَلَا بَعْثُكُمُو إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ
{28} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {29} ذَلِكَ بِأَنَّ اللهَ
هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا تَدْعُونَ[965] مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ {30} أَلَمْ
تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللهِ لِيُرِيَكُمُو مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ {31} وَإِذَا غَشِيَهُمُو مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجَّاهُمُو إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمُو مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ
{32} يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُو وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ
هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمُو
بِاللهِ الْغَرُورُ {33} إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنْزِلُ[966] الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي
الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللهَ
عَلِيمٌ خَبِيرٌ {34}

﴿ سُورَةُ السَّجْدَةِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٣٠
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[965] Kunbül, "taâ"ile okudu. Hafs, "yâ" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 414.
[966] Bakara 2: 90. âyette açıklama geçti.

الم {1}[967] تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِي مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ {2} أَمْ يَقُولُونَ
افْتَرَاهُو بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمُو مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمُو
يَهْتَدُونَ {3} أَللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ
اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمُو مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ {4} يُدَبِّرُ
الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى[968] الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِي فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا
تَعُدُّونَ {5} ذَلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {6} اَلَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ
شَيْءٍ خَلْقَهُ[969] وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ {7} ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ
مَاءٍ مَهِينٍ {8} ثُمَّ سَوَّاهُو وَنَفَخَ فِيهِي مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ {9} وَقَالُوا أَئِذَا[970] ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَئِنَّا لَفِي خَلْقٍ
جَدِيدٍ { }[971] بَلْ هُمُو بِلِقَاءِ رَبِّهِمُو كَافِرُونَ {10} قُلْ يَتَوَفَّاكُمُو مَلَكُ الْمَوْتِ
الَّذِي وُكِّلَ بِكُمُو ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمُو تُرْجَعُونَ {11} وَلَوْ تَرَى إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو
رُؤُوسِهِمُو عِنْدَ رَبِّهِمُو رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ {12}
وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ {13}فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمُو لِقَاءَ يَوْمِكُمُو هَذَا إِنَّا نَسِينَاكُمُو وَذُوقُوا
عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {14} إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا
سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمُو وَهُمُو لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۩ {15} تَتَجَافَى جُنُوبُهُمُو عَنِ
الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمُو خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمُو يُنْفِقُونَ {16} فَلَا تَعْلَمُ

---

[967] Kunbül, mukatta harflerini Sûre'nin müstakil bir âyeti olarak saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 415.

[968] Kunbül, iki vecih ile okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi meksur "yâ" harfine ibdâl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 415.

[969] Kunbül, bu kelimeyi "lâm" harfi sakin bir mastar olarak okudu. Hafs ise mâzî bir fiil yaparak okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 567.

[970] Kunbül, ikinci "hemze"yi her iki kelimede de teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 415.

[971] Kunbül, âyet başı olarak burada vakfetti. Hafs, âyet başı olarak vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 416.

نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمُو مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {17} أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا
كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ {18} أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمُو
جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {19} وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا
أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمُو ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمُو بِهِ
تُكَذِّبُونَ {20} وَلَنُذِيقَنَّهُمُو مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمُو
يَرْجِعُونَ {21} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ
مُنْتَقِمُونَ {22} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُو
هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ {23} وَجَعَلْنَا مِنْهُمُو أَئِمَّةً[972] يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا
بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ {24} إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِي
يَخْتَلِفُونَ {25} أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمُو كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمُو مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي
مَسَاكِنِهِمُو إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ {26} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ
إِلَى[973] الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُو أَنْعَامُهُمُو وَأَنْفُسُهُمُو أَفَلَا يُبْصِرُونَ
{27} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمُو صَادِقِينَ {28} قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمُو وَلَا هُمُو يُنْظَرُونَ {29} فَأَعْرِضْ عَنْهُمُو وَانْتَظِرْ إِنَّهُمُو
مُنْتَظِرُونَ {30}

﴿ سُورَةُ الْأَحْزَابِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٧٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا {1}
وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا {2} وَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ

---

[972] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 417.
[973] Kunbül ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 417.

وَكَفَى بِاللهِ وَكِيلًا {3} مَا جَعَلَ اللهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ
اللَّاءِ[974] **تَظَّهَّرُونَ**[975] مِنْهُنَّ **أُمَّهَاتِكُمُو** وَمَا جَعَلَ **أَدْعِيَاءَكُمُو** **أَبْنَاءَكُمُو** **ذَلِكُمُو**
قَوْلُكُمُو **بِأَفْوَاهِكُمُو** وَاللهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {4} **أُدْعُوهُمُو** **لِآبَائِهِمُو**
هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا **آبَاءَهُمُو** **فَإِخْوَانُكُمُو** فِي الدِّينِ **وَمَوَالِيكُمُو** وَلَيْسَ
عَلَيْكُمُو جُنَاحٌ فِيمَا **أَخْطَأْتُمُو** بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ **قُلُوبُكُمُو** وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا
{5}النَّبِيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ **أَنْفُسِهِمُو** وَأَزْوَاجُهُ **أُمَّهَاتُهُمُو** وَأُولُو الْأَرْحَامِ
بَعْضُهُمُو أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَى
أَوْلِيَائِكُمُو مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا {6} وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ
مِيثَاقَهُمُو وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا **مِنْهُمُو** مِيثَاقًا
غَلِيظًا {7} لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ **صِدْقِهِمُو** وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا {8} يَا
أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ **عَلَيْكُمُو** إِذْ **جَاءَتْكُمُو** جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا **عَلَيْهِمُو** رِيحًا
وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا {9} إِذْ **جَاؤُوكُمُو** مِنْ **فَوْقِكُمُو** وَمِنْ
أَسْفَلَ **مِنْكُمُو** وَإِذْ زَاغَتْ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللهِ الظُّنُونَا
{10} هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا {11} وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ
وَالَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو** مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا {12} وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ
مِنْهُمُو يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا **مُقَامَ**[976] **لَكُمُو** فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ
إِنَّ **بِيُوتَنَا**[977] عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا {13} وَلَوْ دُخِلَتْ **عَلَيْهِمُو**

---

[974] Kunbül, "yâ"sız okudu. Hafs, "yâ" ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 417.

[975] Kunbül, تَظَّهَّرَ 'den sonra تَتَظَهَّرَ, "tâ" harfi sâkin yapıldı ve "zâ" harfine idgâm edildiği için ظ "zâ" harfi şeddeli okundu. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 288.

[976] Kunbül, إِقَامَة fiilinden dammeli okudu. Hafs ise ism-i mekan olarak fethalı okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 575.

[977] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ **لَأَتَوْهَا**[978] وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا {14} وَلَقَدْ كَانُوا
عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْؤُولًا {15} قُلْ لَنْ
يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ **فَرَرْتُمُو** مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذًا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا {16} قُلْ
مَنْ ذَا الَّذِي **يَعْصِمُكُمُو** مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ **بِكُمُو** سُوءًا أَوْ أَرَادَ **بِكُمُو** رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ
لَهُمُو مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا {17} قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ **مِنْكُمُو** وَالْقَائِلِينَ
لِإِخْوَانِهِمُو هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا {18} أَشِحَّةً **عَلَيْكُمُو** فَإِذَا جَاءَ
الْخَوْفُ **رَأَيْتَهُمُو** يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ **أَعْيُنُهُمُو** كَالَّذِي يُغْشَى **عَلَيْهِي** مِنَ الْمَوْتِ
فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ **سَلَقُوكُمُو** بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا
فَأَحْبَطَ اللَّهُ **أَعْمَالَهُمُو** وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا {19} **يَحْسِبُونَ**[979] الْأَحْزَابَ لَمْ
يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ **أَنَّهُمُو** بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ **أَنْبَائِكُمُو**
وَلَوْ كَانُوا **فِيكُمُو** مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا {20} لَقَدْ كَانَ **لَكُمُو** فِي رَسُولِ اللَّهِ **إِسْوَةٌ**
[980] حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا {21} وَلَمَّا رَأَى
الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا **زَادَهُمُو**
إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا {22} مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ **عَلَيْهِي**
فَمِنْهُمُو مَنْ قَضَى نَحْبَهُ **وَمِنْهُمُو** مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا {23} لِيَجْزِيَ اللَّهُ
الصَّادِقِينَ **بِصِدْقِهِمُو** وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ **أَوْ**[981] يَتُوبَ **عَلَيْهِمُو** إِنَّ اللَّهَ كَانَ
غَفُورًا رَحِيمًا {24} وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا **بِغَيْظِهِمُو** لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ

---

[978] Kunbül, فَعَلَ vezninden okudu. Hafs, أَفْعَلَ vezninden okur. Buna göre Kunbül لَفَعَلُوهَا anlamında, Hafs ise لَأَعْطَوْهَا anlamında tilavet etmiş oldu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 575.

[979] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

[980] Bu kelime, رَشْوَةٌ وَ رِشْوَةٌ kelimesi gibi إِسْوَةٌ وَ أُسْوَةٌ iki farklı şekilde okunmuştur. Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 289.

[981] Kunbül, iki vecihle tilavet etti: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi harf-i medde ibdâl ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 92.

الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللهُ قَوِيًّا عَزِيزًا {25} وَأَنْزَلَ الَّذِينَ **ظَاهَرُوهُمُو** مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ مِنْ **صَيَاصِيهِمُو** وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا
{26} **وَأَوْرَثَكُمُو أَرْضَهُمُو وَدِيَارَهُمُو وَأَمْوَالَهُمُو** وَأَرْضًا لَمْ تَطَؤُوهَا وَكَانَ اللهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا {27} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا {28} وَإِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللهَ
وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا {29} يَا نِسَاءَ
النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ **مُبَيَّنَةٍ**[982] **نُضَعِّفْ**[983] لَهَا **الْعَذَابَ**[984] ضِعْفَيْنِ وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اللهِ يَسِيرًا {30} وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا
أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا {31} يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ
إِنِ[985] اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا
{32} **وَقَرْنَ**[986] فِي **بُيُوتِكُنَّ**[987] وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ
وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمُو تَطْهِيرًا {33} وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي **بُيُوتِكُنَّ**[988] مِنْ آيَاتِ اللهِ وَالْحِكْمَةِ
إِنَّ اللهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا {34} إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ

---

[982] Kunbül, “yâ” harfini fetha ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 421.

[983] Kunbül, teşdîd okudu. Bu okuyuşla Allah (cc.) kendi zatından haber verdi. Hafs ise ضَاعَف şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 575.

[984] Kunbül, نُضَعِّفْ fiiline bağlı olarak عَذَابَ kelimesini mefûl konumunda nasb ile okudu. Hafs, يُضَاعَفْ fiiline bağlı olarak fâil konumunda ref' ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 575.

[985] Kunbül, iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci “hemze”yi sâkin “yâ” harfine ibdâl ederek hem kasır hem de medd ile okudu. Hafs, “hemze”leri tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 92.

[986] Kunbül, وَقَرَ يَقِرُ vezninde okudu. Hafs, الإِسْتِقْرَارْ vezninde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 577.

[987] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[988] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ **فُرُوجَهُمُو**
وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ **لَهُمُو** مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا
{35} وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ **تَكُونَ**[989] لَهُمُ
الْخِيَرَةُ مِنْ **أَمْرِهِمُو** وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا {36} وَإِذْ تَقُولُ
لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ **عَلَيْهِي** وَأَنْعَمْتَ **عَلَيْهِو** أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي
نَفْسِكَ مَا اللَّهُ **مُبْدِيهِي** وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ **تَخْشَاهُو** فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا
وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ **أَدْعِيَائِهِمُو** إِذَا قَضَوْا
مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا {37} مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ
اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا {38} الَّذِينَ
يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا {39}
مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ **رِجَالِكُمُو** وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ **وَخَاتِمَ**[990] النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا {40} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا {41}
وَسَبِّحُوهُو بُكْرَةً وَأَصِيلًا {42} هُوَ الَّذِي يُصَلِّي **عَلَيْكُمُو** وَمَلَائِكَتُهُ **لِيُخْرِجَكُمُو**
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا {43} **تَحِيَّتُهُمُو** يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ
وَأَعَدَّ **لَهُمُو** أَجْرًا كَرِيمًا {44} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
{45} وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا {46} وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ **لَهُمُو** مِنَ
اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا {47} وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ **أَذَاهُمُو** وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا {48} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ

---

[989] Kunbül, الْخِيَرَةُ kelimesi müennes olduğu için أَنْ تَكُونَ şeklinde okudu. Hafs, الْخِيَرَةُ kelimesi hakîkî müennes olmadığından, aslında bunun الْخِيَار manasında olduğunu dolayısıyla bu şekliyle müennes olmadığından أَنْ يَكُونَ diye tilavet etmiştir. Bu yüzden كَانَ fiilinde müenneslik alameti olmadan okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 578.

[990] Aslınsa bu kelime, dört farklı şekilde خَاتَم وَ خَاتِم وَ خَاتَام وَ خَيْتَام okunabilmektedir. Kunbül gibi kesre okuyanlar onu ism-i fâil sîğasıyla خَاتِمُهُم anlamında okudular. Hafs gibi fetha okuyanlar da آخِرُ النَّبِيِّين anlamında okurlar. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 290.

مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا **لَكُمُو** عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ
سَرَاحًا جَمِيلًا {49} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ
وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ
وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ
النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا **عَلَيْهِمُو** فِي
أَزْوَاجِهِمُو وَمَا مَلَكَتْ **أَيْمَانُهُمُو** لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا
{50} **تُرْجِيءُ**[991] مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ
عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ
كُلُّهُنَّ وَاللهُ يَعْلَمُ مَا فِي **قُلُوبِكُمُو** وَكَانَ اللهُ عَلِيمًا حَلِيمًا {51} لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ
مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ
وَكَانَ اللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا {52} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا **بِيُوتَ**[992]
النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ **لَكُمُو** إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ **إِنَاهُو** وَلَكِنْ إِذَا **دُعِيتُمُو** فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمُو فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ **ذَلِكُمُو** كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي
مِنْكُمُو وَاللهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا **فَسَلُوهُنَّ**[993] مِنْ وَرَاءِ
حِجَابٍ **ذَلِكُمُو** أَطْهَرُ **لِقُلُوبِكُمُو** وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ **لَكُمُو** أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللهِ وَلَا أَنْ
تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ **ذَلِكُمُو** كَانَ عِنْدَ اللهِ عَظِيمًا {53} إِنْ تُبْدُوا
شَيْئًا أَوْ **تُخْفُوهُو** فَإِنَّ اللهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا {54} لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ
وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ **إِخْوَانِهِنَّ**[994] وَلَا أَبْنَاءِ **أَخَوَاتِهِنَّ**[995] وَلَا نِسَائِهِنَّ

---

[991] Kunbül, "hemze" ile okudu. Hafs, "hemze"siz okur. Kunbül, أَرْجَيْتَ fiilinden okudu. Hafs, أَرْجَأْتَ fiilinden okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 578.

[992] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[993] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

[994] Kunbül, iki vecihle tilavet etti: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "ya" harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Hafs, tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 426.

وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَاتَّقِينَ اللهَ إِنَّ اللهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا {55} إِنَّ اللهَ
وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا **عَلَيْهِي** وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا
{56} إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ **لَهُمُو** عَذَابًا
مُهِينًا {57} وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا {58} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا
{59} لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو** مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ **بِهِمُو** ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا {60} مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا
وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا {61} سُنَّةَ اللهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِيلًا
{62} يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ
تَكُونُ قَرِيبًا {63} إِنَّ اللهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ **لَهُمُو** سَعِيرًا {64} خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا {65} يَوْمَ تُقَلَّبُ **وُجُوهُهُمُو** فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا
أَطَعْنَا اللهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا {66} وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا
السَّبِيلَا {67} رَبَّنَا **آتِهِمُو** ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ **وَالْعَنْهُمُو** لَعْنًا **كَثِيرًا**[996] {68}
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللهِ
وَجِيهًا {69} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا {70} يُصْلِحْ
لَكُمُو أَعْمَالَكُمُو وَيَغْفِرْ **لَكُمُو ذُنُوبَكُمُو** وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا
{71} إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا {72} لِيُعَذِّبَ اللهُ الْمُنَافِقِينَ

---

[995] Kunbül, ikinci "hemze"yi meftûh bir "yâ" harfine ibdâl ederek okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 426.

[996] Kunbül, "sâ" harfiyle كَثِيرًا "çokluk" anlamında okudu. Hafs ise "bâ" harfiyle كَبِيرًا "büyük" anlamında okur. Kunbül'ün okuyuşu manaya daha muvâfıktır. Bakara 2: 96. âyette de benzer açıklama geçti. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 580.

وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللهُ
غَفُورًا رَحِيمًا {73}

﴿ سُورَةُ سَبَأٍ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٥٤
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ
الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ {1} يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ {2} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَى
وَرَبِّي **لَتَأْتِيَنَّكُمُو** عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ **عَنْهُو** مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ {3} لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ **لَهُمُو** مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ {4} وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا **مُعَجِّزِينَ**[997]
أُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ {5} وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقَّ وَيَهْدِي إِلَى **سِرَاطِ** الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ {6} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ
نَدُلُّكُمُو عَلَى رَجُلٍ **يُنَبِّئُكُمُو** إِذَا **مُزِّقْتُمُو** كُلَّ مُمَزَّقٍ **إِنَّكُمُو** لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ {7}
أَفْتَرَى عَلَى اللهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ
الْبَعِيدِ {8} أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ **أَيْدِيهِمُو** وَمَا **خَلْفَهُمُو** مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنْ
نَشَأْ نَخْسِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ **عَلَيْهِمُو** **كِسْفًا**[998] مِنَ السَّمَاءِ **إِنَّ**[999] فِي ذَلِكَ

---

[997] Kunbül, عَجَّزَ fiilinden okudu. Hafs, عَاجَزَ fiilinden okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 582.

[998] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 429.

لَآيَةً لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ {9} وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ
وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ {10} أَنِ اعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {11} وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ
الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ **يَدَيْهِي** بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ **مِنْهُمُو** عَنْ أَمْرِنَا **نُذِقْهُو**
مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ {12} يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ
كَالْجَوَابِي[1000] وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ
{13} فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا **دَلَّهُمُو** عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ
الْمُهِينِ {14} لَقَدْ كَانَ **لِسَبَأْ**[1001] فِي **مَسَاكِنِهِمُو**[1002] آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِنْ رِزْقِ **رَبِّكُمُو** وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ {15} فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُو سَيْلَ الْعَرِمِ **وَبَدَّلْنَاهُمُو** **بِجَنَّتَيْهِمُو** جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ **أُكْلٍ**[1003] خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ
مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ {16} ذَلِكَ **جَزَيْنَاهُمُو** بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ **يُجَازِي**[1004] إِلَّا
الْكَفُورُ[1005] {17} وَجَعَلْنَا **بَيْنَهُمُو** وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً

---

999 Kunbül, iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "yâ" harfine ibdâl ile medd ederek okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 94.

1000 Kunbül, "yâ" ile okudu. جَوَابِي kelimesi, جَابِيَة kelimesinin çoğuludur. *Büyük havuz* anlamına gelir. Hafs ise "yâ"sız bir şekilde ona bedel kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 584.

1001 Neml 27: 22. âyette açıklama geçti.

1002 Kunbül, müfret sîğa ile okudu. Hafs, çoğul sîğa ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 586.

1003 Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 430.

1004 Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Meselâ, Ğâfir 40: 17., Enâm 6: 160., Necm 53: 41. âyetlerindeki fiilleri de fiilin fâilini de isimlendirmeden okumuştur. Hafs ise fâili isimlendirerek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 588.

1005 Kunbül nâib-i fâil (fâil yerine geçen kelime) olarak ref' okudu. Hafs, mefûl olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 588.

وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ {18} فَقَالُوا رَبَّنَا **بَعِّدْ**[1006] بَيْنَ
أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا **أَنْفُسَهُمُو** **فَجَعَلْنَاهُمُو** أَحَادِيثَ **وَمَزَّقْنَاهُمُو** كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ {19} وَلَقَدْ **صَدَقَ**[1007] **عَلَيْهِمُو** إِبْلِيسُ ظَنَّهُ **فَاتَّبَعُوهُو**
إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {20} وَمَا كَانَ لَهُ **عَلَيْهِمُو** مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ
بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ {21} **قُلِ**[1008] ادْعُوا
الَّذِينَ **زَعَمْتُمُو** مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا
لَهُمُو فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ **مِنْهُمُو** مِنْ ظَهِيرٍ {22} وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا
لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَنْ **قُلُوبِهِمُو** قَالُوا مَاذَا قَالَ **رَبُّكُمُو** قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ {23} قُلْ مَنْ **يَرْزُقُكُمُو** مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ **إِيَّاكُمُو**
لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {24} قُلْ لَا تُسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا
تَعْمَلُونَ {25} قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ
{26}قُلْ أَرُونِيَ الَّذِينَ **أَلْحَقْتُمُو** بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {27}
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {28}
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {29} قُلْ **لَكُمُو** مِيعَادُ يَوْمٍ لَا
تَسْتَأْخِرُونَ **عَنْهُو** سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ {30} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَٰذَا
الْقُرَانِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ **يَدَيْهِي** وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** يَرْجِعُ
بَعْضُهُمُو إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا **أَنْتُمُو** لَكُنَّا
مُؤْمِنِينَ {31} قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنَحْنُ **صَدَدْنَاكُمُو** عَنِ الْهُدَىٰ
بَعْدَ إِذْ **جَاءَكُمُو** بَلْ **كُنْتُمُو** مُجْرِمِينَ {32} وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا

[1006] Kunbül, فَعَّلَ fiilinden okudu. Hafs, فَاعَلَ fiilinden okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 294.

[1007] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 294.

[1008] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا
رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
{33} وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمُو بِهِ كَافِرُونَ
{34} وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ {35} قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {36} وَمَا أَمْوَالُكُمُو وَلَا
أَوْلَادُكُمُو بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمُو عِنْدَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمُو جَزَاءُ
الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمُو فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ {37} وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا
مُعَجِّزِينَ[1009] أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ {38} قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمُو مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ
{39} وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمُو[1010] جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ[1011] لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمُو[1012]
كَانُوا يَعْبُدُونَ {40} قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمُو بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ
أَكْثَرُهُمُو بِهِمُو مُؤْمِنُونَ {41} فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمُو لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا
وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمُو بِهَا تُكَذِّبُونَ {42} وَإِذَا تُتْلَى
عَلَيْهِمُو آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمُو عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاؤُكُمُو وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمُو إِنْ
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ {43} وَمَا آتَيْنَاهُمُو مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُو
قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ {44} وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمُو وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمُو
فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ {45} قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمُو بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ

[1009] Kunbül, عَجَّزَ fiilinden okudu. Hafs, عَاجَزَ fiilinden okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 432.

[1010] Kunbül, نَحْشُرُهُمُو şeklinde okudu. Hafs, يَحْشُرُهُمْ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 432.

[1011] Kunbül, نَقُولُ şeklinde okudu. Hafs, يَقُولُ şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 433.

[1012] Kunbül, iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "yâ" harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Hafs ise "hemze"leri tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 95.

مَثْنَى وَفُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا **بِصَاحِبِكُمُو** مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ **لَكُمُو** بَيْنَ يَدَيْ
عَذَابٍ شَدِيدٍ {46} قُلْ مَا **سَأَلْتُكُمُو** مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ **لَكُمُو** إِنْ **أَجْرِي**[1013] إِلَّا
عَلَى اللهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {47} قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ {48} قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ {49} قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ
فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ {50}
وَلَوْ تَرَى إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ {51} وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّى لَهُمُ
التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ {52} وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ
بَعِيدٍ {53} وَحِيلَ **بَيْنَهُمُو** وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ **بِأَشْيَاعِهِمُو** مِنْ قَبْلُ **إِنَّهُمُو**
كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ {54}

﴿ سُورَةُ فَاطِرٍ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٤٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَثْنَى
وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ **إِنَّ**[1014] اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {1} مَا
يَفْتَحِ اللهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {2} يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ[1015] اللهِ **عَلَيْكُمُو** هَلْ مِنْ خَالِقٍ
غَيْرُ اللهِ **يَرْزُقُكُمُو** مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ {2} وَإِنْ
يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللهِ تُرْجَعُ الأُمُورُ {4} يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ
وَعْدَ اللهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا **يَغُرَّنَّكُمُو** بِاللهِ الْغَرُورُ {5} إِنَّ الشَّيْطَانَ

[1013] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 433.

[1014] Kunbül, ikinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl ederek veya ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 95.

[1015] Kunbül, vakıf halinde نِعْمَهْ şeklinde okudu. Hafs, hem vakıf hem de vasıl halinde نِعْمَتَ şeklinde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 262.

لَكُمُو عَدُوٌّ **فَاتَّخِذُوهُو** عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ {6}
الَّذِينَ كَفَرُوا **لَهُمُو** عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُو** مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ
كَبِيرٌ {7} أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ **فَرَآهُو** حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ **عَلَيْهِمُو** حَسَرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ {8} وَاللَّهُ
الَّذِي أَرْسَلَ **الرِّيحَ**[1016] فَتُثِيرُ سَحَابًا **فَسُقْنَاهُو** إِلَى بَلَدٍ **مَيْتٍ**[1017] فَأَحْيَيْنَا بِهِ
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ {9} مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا **إِلَيْهِي**
يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ **لَهُمُو** عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ {10} وَاللَّهُ **خَلَقَكُمُو** مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
جَعَلَكُمُو أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا
يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ {11} وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ
هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلٍّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا
وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ **فِيهِي** مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ **وَلَعَلَّكُمُو**
تَشْكُرُونَ {12} يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ **رَبُّكُمُو** لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ {13} إِنْ **تَدْعُوهُمُو** لَا يَسْمَعُوا **دُعَاءَكُمُو** وَلَوْ سَمِعُوا مَا
اسْتَجَابُوا **لَكُمُو** وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ **بِشِرْكِكُمُو** وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ {14} يَا
أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ **إِلَى**[1018] اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ {15} إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمُو وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ {16} وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ {17} وَلَا تَزِرُ

[1016] Kunbül, müfret sîğa ile okudu. Hafs, çoğul bir sîğa ile okur. Kunbül'e göre bu, müfret haliyle cins ifade eden bir kelime olduğundan lafız müfret olsa da çoğul manası vermektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 118.
[1017] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 262.
[1018] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ **مِنْهُ** شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى إِنَّمَا
تُنْذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ **رَبَّهُمْ** بِالغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ
وَإِلَى اللهِ الْمَصِيرُ {18} وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ {19} وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا
النُّورُ {20} وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ {21} وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللهَ
يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ {22} إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ {23}
إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خلَا فِيهَا نَذِيرٌ {24} وَإِنْ
يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** **جَاءَتْهُمْ** **رُسُلُهُمْ** بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ
وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ {25} ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ {26} أَلَمْ تَرَ
أَنَّ اللهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ
بِيضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ {27} وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ
مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ **إِنَّ**[1019] اللهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ
{28} إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا **رَزَقْنَاهُمْ** سِرًّا
وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ {29} **لِيُوَفِّيَهُمْ** **أُجُورَهُمْ** **وَيَزِيدَهُمْ** مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ
غَفُورٌ شَكُورٌ {30} وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ إِنَّ اللهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ {31} ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ
عِبَادِنَا **فَمِنْهُمْ** ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ **وَمِنْهُمْ** مُقْتَصِدٌ **وَمِنْهُمْ** سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللهِ
ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ {32} جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ
ذَهَبٍ **وَلُؤْلُؤًا**[1020] **وَلِبَاسُهُمْ** فِيهَا حَرِيرٌ {33} وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا
الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ {34} الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا
فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ {35} وَالَّذِينَ كَفَرُوا **لَهُمْ** نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَى

[1019] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.
[1020] Hac 22: 23. âyette açıklama geçti.

عَلَيْهِمُو فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُو مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ {36}
وَهُمُو يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمُو
مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِي مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ {37} إِنَّ
اللهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {38} هُوَ الَّذِي
جَعَلَكُمُو خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِي كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمُو
عِنْدَ رَبِّهِمُو إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمُو إِلَّا خَسَارًا {39} قُلْ أَرَأَيْتُمُو
شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمُو شِرْكٌ فِي
السَّمَاوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمُو كِتَابًا فَهُمُو عَلَى بَيِّنَةٍ[1021] مِنْهُو بَلْ إِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ
بَعْضُهُمُو بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا {40} إِنَّ اللهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ
زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا {41} وَأَقْسَمُوا بِاللهِ
جَهْدَ أَيْمَانِهِمُو لَئِنْ جَاءَهُمُو نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمُو
نَذِيرٌ مَا زَادَهُمُو إِلَّا نُفُورًا {42} اسْتِكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ
الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا[1022] بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ[1023] الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ
لِسُنَّتِ[1024] اللهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللهِ تَحْوِيلًا {43} أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمُو وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمُو قُوَّةً وَمَا كَانَ اللهُ
لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا {44} وَلَوْ

[1021] Kunbül, vakıf halinde بَيِّنَه şeklinde okudu. Hafs, her iki halde de بَيِّنَةٍ şeklinde okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 96.

[1022] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

[1023] Kunbül, vakıf halinde سُنَّه şeklinde okudu. Hafs ise her iki halde de سُنَّةَ şeklinde okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 96.

[1024] Kunbül, vakıf halinde لِسُنَّه şeklinde okudu. Hafs, her iki halde de لِسُنَّةِ şeklinde okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 95. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tarîku'l-münîr,*s. 96.

يُؤَاخِذُ اللهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ **يُؤَخِّرُهُمُو** إِلَى أَجَلٍ
مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ **أَجَلُهُمُو**[1025] فَإِنَّ اللهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا {45}

﴿ سُورَةُ يَس ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٨٣
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يس **{1}**[1026] **وَالْقُرَانِ** الْحَكِيمِ {2} إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ {3} عَلَى **سِرَاطٍ**
مُسْتَقِيمٍ {4} **تَنْزِيلُ**[1027] الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ {5} لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أُنْذِرَ **آبَاؤُهُمُو** **فَهُمُو**
غَافِلُونَ {6} لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى **أَكْثَرِهِمُو** **فَهُمُو** لَا يُؤْمِنُونَ {7} إِنَّا جَعَلْنَا فِي
أَعْنَاقِهِمُو أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ **فَهُمُو** مُقْمَحُونَ {8} وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ **أَيْدِيهِمُو**
سُدًّا[1028] وَمِنْ **خَلْفِهِمُو** **سُدًّا** **فَأَغْشَيْنَاهُمُو** **فَهُمُو** لَا يُبْصِرُونَ {9} وَسَوَاءٌ
عَلَيْهِمُو **أَأَنذَرْتَهُمُو**[1029] أَمْ لَمْ **تُنْذِرْهُمُو** لَا يُؤْمِنُونَ {10} إِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ
وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ **فَبَشِّرْهُو** بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ {11} إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى

[1025] Kunbül, iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci hemzeyi "elif" harfine ibdâl ederek kasır ile okur. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 96.

[1026] Kunbül, sûrenin başındaki mukataa harflerini müstakil bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 440.

[1027] Kunbül, haber olarak ref' ile okudu. Hafs, mastar isim olarak nasb ile okur. Künbül'ün Rivayeti'ne göre mübtedâ mahzûf bir هَذَا dır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 596.

[1028] Kunbül, سُدًّا şeklinde dammeli okudu. Hafs, سَدًّا şeklinde fethalı okur. Dammeli kıraata göre *südden* iki gurup arasındaki engel anlamına gelir. Fethalı kırata göre *sedden* bir kişiyle bir şey arasındaki engel anlamına gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 596.

[1029] Bakara 2: 6. Âyette açıklama geçti.

وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا **وَآثَارَهُمُ**و وَكُلَّ شَيْءٍ **أَحْصَيْنَاهُ**و فِي إِمَامٍ مُبِينٍ {12} وَاضْرِبْ
لَهُمُو مَثَلاً أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ {13} إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ
فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا **إِلَيْكُمُ**و مُرْسَلُونَ {14} قَالُوا مَا **أَنْتُمُ**و إِلاَّ بَشَرٌ
مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ **أَنْتُمُ**و إِلاَّ تَكْذِبُونَ {15} قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا
إِلَيْكُمُو لَمُرْسَلُونَ {16} وَمَا عَلَيْنَا إِلاَّ الْبَلاَغُ الْمُبِينُ {17} قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا
بِكُمُو لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا **لَنَرْجُمَنَّكُمُ**و **وَلَيَمَسَّنَّكُمُ**و مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ {18} قَالُوا
طَائِرُكُمُو **مَعَكُمُ**و **أَئِنْ**[1030] **ذُكِّرْتُمُ**و بَلْ **أَنْتُمُ**و قَوْمٌ مُسْرِفُونَ {19} وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى
الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ {20} اِتَّبِعُوا مَنْ لاَ **يَسْأَلُكُمُ**و
أَجْرًا **وَهُمُ**و مُهْتَدُونَ {21} وَمَا لِي لاَ أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي **وَإِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {22}
أَأَتَّخِذُ[1031] مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لاَ تُغْنِ عَنِّي **شَفَاعَتُهُمُ**و شَيْئًا وَلاَ
يُنْقِذُونِ {23} إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ {24} **إِنِّيَ**[1032] آمَنْتُ **بِرَبِّكُمُ**و
فَاسْمَعُونِ {25} قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ {26} بِمَا غَفَرَ لِي
رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ {27} وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ
السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ {28} إِنْ كَانَتْ إِلاَّ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا **هُمُ**و خَامِدُونَ
{29} يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا **يَأْتِيهِمُ**و مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {30}
أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا **قَبْلَهُمُ**و مِنَ الْقُرُونِ **أَنَّهُمُ**و **إِلَيْهِمُ**و لاَ يَرْجِعُونَ {31} وَإِنْ كُلٌّ
لَمَا[1033] جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ {32} وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا
مِنْهَا حَبًّا **فَمِنْهُو** يَأْكُلُونَ {33} وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا

[1030] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 441.

[1031] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[1032] Bakara 2:30. âyette açıklama geçti.

[1033] Kunbül, tahfîf ile okudu. Buna göre mana, وَإِنْ كُلٌّ لَجَمِيعٍ لَدُنْيَا مُحْضَرُونَ takdirinde olur. Kunbül Rivayeti'ne göre مَا zâittir ve âyetin tefsiri şu şekilde olur. أَنَّهُمْ يَحْضَرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقِفُونَ عَلَي مَا عَمِلُوا Hafs, teşdîd ile إِلَّا manasında okur. إِنْ edatını da مَا anlamında eder. Buna göre cümlenin takdiri, مَا كُلٌّ إِلَّا لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 597.

مِنَ **الْعِيُونِ**[1034] {34} لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا **عَمِلَتْهُ** **أَيْدِيهِمُ** أَفَلَا يَشْكُرُونَ
{35} سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ **أَنْفُسِهِمُ** وَمِمَّا لَا
يَعْلَمُونَ {36} وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا **هُمُ** مُظْلِمُونَ {37}
وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ {38} **وَالْقَمَرُ**[1035] **قَدَّرْنَاهُ**
مَنَازِلَ حَتَّى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ {39} لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ {40} وَآيَةٌ **لَهُمُ** أَنَّا حَمَلْنَا **ذُرِّيَّتَهُمُ** فِي
الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ {41} وَخَلَقْنَا **لَهُمُ** مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ {42} وَإِنْ نَشَأْ
نُغْرِقْهُمُ فَلَا صَرِيخَ **لَهُمُ** وَلَا **هُمُ** يُنْقَذُونَ {43} إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ
{44} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ **أَيْدِيكُمُ** وَمَا **خَلْفَكُمُ** **لَعَلَّكُمُ** تُرْحَمُونَ {45}
وَمَا **تَأْتِيهِمُ** مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ **رَبِّهِمُ** إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ {46} وَإِذَا قِيلَ
لَهُمُ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ
أَطْعَمَهُ إِنْ **أَنْتُمُ** إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {47} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ **كُنْتُمُ**
صَادِقِينَ {48} مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً **تَأْخُذُهُمُ** **وَهُمُ** **يَخَصِّمُونَ**
{49}[1036] فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَى **أَهْلِهِمُ** يَرْجِعُونَ {50} وَنُفِخَ فِي
الصُّورِ فَإِذَا **هُمُ** مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى **رَبِّهِمُ** يَنْسِلُونَ {51} قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا
مِنْ **مَرْقَدِنَا**[1037] هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ {52} إِنْ كَانَتْ إِلَّا

[1034] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs, damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 266.

[1035] Kunbül, وَ آيَةٌ لَهُمْ الْقَمَرُ قَدَّرْنَاهُ takdirinde *kamer'*i ref' ile okudu. Hafs, وَ قَدَّرْنَا لِبْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ takdirinde *kamer* kelimesini nasb ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 298.

[1036] Kunbül, يَخَصِّمُونَ şeklinde okudu. Aslı, يَخْتَصِمُونَ idi. "Ta" harfinin fethası "ha" harfine verildi sonra da "ta" harfi, ص "sad" harfine idgâm edildi. Bu, رُدَّ ، فِرَّ وَ عَضَّ fiillerindeki duruma benzer. Hafs da Kunbül'den farklı olarak "ha" harfini kesreli okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 600.

[1037] Kunbül, vasıl halinde sekte yapmadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 443.

صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمُو جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ {53} فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا
وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمُو تَعْمَلُونَ {54} إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ[1038]
فَاكِهُونَ {55} هُمُو وَأَزْوَاجُهُمُو فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكِؤُونَ {56} لَهُمُو
فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمُو مَا يَدَّعُونَ {57} سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ {58} وَامْتَازُوا
الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ {59} أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمُو يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ
إِنَّهُ لَكُمُو عَدُوٌّ مُبِينٌ {60} وَأَنُ[1039] اعْبُدُونِي هَذَا سِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ {61} وَلَقَدْ
أَضَلَّ مِنْكُمُو جُبُلًا[1040] كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ {62} هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمُو
تُوعَدُونَ {63} اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمُو تَكْفُرُونَ {64} اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى
أَفْوَاهِهِمُو وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمُو وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمُو بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {65} وَلَوْ نَشَاءُ
لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمُو فَاسْتَبَقُوا السِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ {66} وَلَوْ نَشَاءُ
لَمَسَخْنَاهُمُو عَلَى مَكَانَتِهِمُو فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ {67} وَمَنْ
نُعَمِّرْهُو نَنْكُسْهُو[1041] فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ {68} وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي
لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرَانٌ مُبِينٌ {69} لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى
الْكَافِرِينَ {70} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمُو مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمُو لَهَا
مَالِكُونَ {71} وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمُو فَمِنْهَا رَكُوبُهُمُو وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ {72} وَلَهُمُو فِيهَا
مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ {73} وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمُو يُنْصَرُونَ

[1038] Kunbül, ard arda dammelerin sıralanışı telaffuzu zorlaştırdığından "ğayn" harfini sukûn ile okudu. Hafs ise aslında olduğu gibi damme ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 298.

[1039] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

[1040] Kunbül, aslı üzere جُبُلًا okudu. Aslında جَبِيلًا 'nin çoğulu olan bu kelime مَجْبُولٌ kelimesinin değiştirilmiş halidir. Bu, قَتِيلٌ kelimesinin aslının مَقْتُولٌ , صَرِيعٌ kelimesinin aslının مَصْرُوعٌ olması gibidir. Sonra جَبِيلٌ 'in çoğulu جُبُلًا yapıldı, سَبِيلٌ kelimesinin سُبُلًا , طَرِيقٌ kelimesinin طُرُقًا olması gibi. Hafs, Şuarâ 26: 184. âyette وَ الْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ âyetinin okunuşunda icmâ olduğunu belirterek جِبِلًّا okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 602.

[1041] Kunbül أَنْكَسَ fiilinden okudu. Hafs, نَكَّسَ fiilinden okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 444.

{74} لَا يَسْتَطِيعُونَ **نَصْرَهُمُو** **وَهُمُو** **لَهُمُو** جُنْدٌ مُحْضَرُونَ {75} فَلَا يَحْزُنْكَ
قَوْلُهُمُو إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ {76} أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا **خَلَقْنَاهُو** مِنْ
نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ {77} وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي
الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ {78} قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ
{79} الَّذِي جَعَلَ **لَكُمُو** مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا **أَنْتُمُو** **مِنْهُو** تُوقِدُونَ
{80} أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ **مِثْلَهُمُو** بَلَى
وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ {81} إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ {82}
فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ **وَإِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {83}

﴿ سُورَةُ الصَّافَّاتِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٨٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا {1} فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا {2} فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا {3} إِنَّ **إِلَهَكُمُو**
لَوَاحِدٌ {4} رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ {5} إِنَّا زَيَّنَّا
السَّمَاءَ الدُّنْيَا **بِزِينَةِ**[1042] الْكَوَاكِبِ {6} وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ {7} لَا
يَسْمَعُونَ[1043] إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ {8} دُحُورًا **وَلَهُمُو**
عَذَابٌ وَاصِبٌ {9} إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ {10}

[1042] Kunbül, mastarı mefûlün bih'e izâfe ederek مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ Secde 41: 49, بِسُآلِ نَعْجَتِكَ Nahl 16: 73. âyetlerinde olduğu gibi بِأَنْ زَيَّنَّا الْكَوَاكِبَ takdirinde tenvinsiz okudu. Hafs ise كَوَاكِبِ kelimesini زِينَة kelimesine hâl yaparak أَنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ بِالْكَوَاكِبِ takdirinde tenvinli okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 301.

[1043] Kunbül, tahfîf okudu. Hafs, teşdîd ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 268.

فَاسْتَفْتِهِمُو **أَهُمُو** أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا **خَلَقْنَاهُمُو** مِنْ طِينٍ لَازِبٍ {11}
بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ {12} وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ {13} وَإِذَا رَأَوْا آيَةً
يَسْتَسْخِرُونَ {14} وَقَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ {15} **أَئِذَا**[1044] **مُتْنَا**[1045]
وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا **أَئِنَّا** لَمَبْعُوثُونَ {16} أَوَآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ {17} قُلْ نَعَمْ **وَأَنْتُمُو**
دَاخِرُونَ {18} فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا **هُمُو** يَنْظُرُونَ {19} وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا
هَذَا يَوْمُ الدِّينِ {20} هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي **كُنْتُمُو** بِهِ تُكَذِّبُونَ {21} احْشُرُوا
الَّذِينَ ظَلَمُوا **وَأَزْوَاجَهُمُو** وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ {22} مِنْ دُونِ اللهِ **فَاهْدُوهُمُو** إِلَى
سِرَاطِ الْجَحِيمِ {23} **وَقِفُوهُمُو** **إِنَّهُمُو** مَسْئُولُونَ {24} مَا **لَكُمُو** لَا تَنَاصَرُونَ
{25} بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ {26} وَأَقْبَلَ **بَعْضُهُمُو** عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ
{27} قَالُوا **إِنَّكُمُو** **كُنْتُمُو** تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ {28} قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ
{29} وَمَا كَانَ لَنَا **عَلَيْكُمُو** مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ **كُنْتُمُو** قَوْمًا طَاغِينَ {30} فَحَقَّ
عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ {31} **فَأَغْوَيْنَاكُمُو** إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ {32} **فَإِنَّهُمُو**
يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ {33} إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ {34} **إِنَّهُمُو**
كَانُوا إِذَا قِيلَ **لَهُمُو** لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ يَسْتَكْبِرُونَ {35} وَيَقُولُونَ **أَئِنَّا**[1046] لَتَارِكُوا
آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ {36} بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ {37} **إِنَّكُمُو**
لَذَائِقُو الْعَذَابِ الْأَلِيمِ {38} وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {39} إِلَّا عِبَادَ
اللهِ **الْمُخْلِصِينَ**[1047] {40} أُولَئِكَ **لَهُمُو** رِزْقٌ مَعْلُومٌ {41} فَوَاكِهُ **وَهُمُو**
مُكْرَمُونَ {42} فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ {43} عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ {44} يُطَافُ
عَلَيْهِمُو بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ {45} بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ {46} لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا

[1044] R'ad 15: 5. âyette açıklama geçti.
[1045] Kunbül, damme okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 98.
[1046] R'ad 15: 5. âyette açıklama geçti.
[1047] Kunbül, "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 269.

هُمُو عَنْهَا يُنْزَفُونَ {47} **وَعِنْدَهُمُو** قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ {48} كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ
مَكْنُونٌ {49} فَأَقْبَلَ **بَعْضُهُمُو** عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ {50} قَالَ قَائِلٌ **مِنْهُمُو**
إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ {51} يَقُولُ **أَئِنَّكَ**[1048] لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ {52} **أَئِذَا**[1049]
مُتْنَا[1050] وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا **أَئِنَّا** لَمَدِينُونَ {53} قَالَ هَلْ **أَنْتُمُو** مُطَّلِعُونَ {54}
فَاطَّلَعَ **فَرَآهُو** فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ {55} قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينِ {56} وَلَوْلَا
نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ {57} أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ {58} إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَى
وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ {59} إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {60} لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ
الْعَامِلُونَ {61} أَذَلِكَ خَيْرٌ نُزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ {62} إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً
لِلظَّالِمِينَ {63} إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ {64} طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ
الشَّيَاطِينِ {65} **فَإِنَّهُمُو** لَآكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِؤُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ {66} ثُمَّ إِنَّ **لَهُمُو**
عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ {67} ثُمَّ إِنَّ **مَرْجِعَهُمُو** لَإِلَى الْجَحِيمِ {68} **إِنَّهُمُو** أَلْفَوْا
آبَاءَهُمُو ضَالِّينَ {69} **فَهُمُو** عَلَى **آثَارِهِمُو** يُهْرَعُونَ {70} وَلَقَدْ ضَلَّ **قَبْلَهُمُو**
أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ {71} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا **فِيهِمُو** مُنْذِرِينَ {72} فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُنْذَرِينَ {73} إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ **الْمُخْلِصِينَ**[1051] {74} وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ
الْمُجِيبُونَ {75} **وَنَجَّيْنَاهُو** وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ {76} وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ
الْبَاقِينَ {77} وَتَرَكْنَا **عَلَيْهِي** فِي الْآخِرِينَ {78} سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ
{79} إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {80} إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ {81} ثُمَّ
أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ {82} وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ {83} إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

[1048] R'ad 13: 5. âyette açıklama geçti.
[1049] R'ad 13: 5. âyette açıklama geçti.
[1050] Kunbül, damme ile okudu. Hafs, kesre ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 98.
[1051] Kunbül "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 269.

{84} إِذْ قَالَ **لِأَبِيهِ** وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ {85} **أَئِفْكًا**[1052] آلِهَةً دُونَ اللَّهِ
تُرِيدُونَ {86} فَمَا **ظَنُّكُمْ** بِرَبِّ الْعَالَمِينَ {87} فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ {88}
فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ {89} فَتَوَلَّوْا **عَنْهُ** مُدْبِرِينَ {90} فَرَاغَ إِلَى **آلِهَتِهِمْ** فَقَالَ أَلَا
تَأْكُلُونَ {91} مَا **لَكُمْ** لَا تَنْطِقُونَ {92} فَرَاغَ **عَلَيْهِمْ** ضَرْبًا بِالْيَمِينِ {93}
فَأَقْبَلُوا **إِلَيْهِ** يَزِفُّونَ {94} قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ {95} وَاللَّهُ **خَلَقَكُمْ** وَمَا
تَعْمَلُونَ {96} قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا **فَأَلْقُوهُ** فِي الْجَحِيمِ {97} فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا
فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ {98} وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ {99} رَبِّ هَبْ
لِي مِنَ الصَّالِحِينَ {100} **فَبَشَّرْنَاهُ** بِغُلَامٍ حَلِيمٍ {101} فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يَا **بُنَيِّ**[1053] **إِنِّي**[1054] أَرَى فِي الْمَنَامِ **أَنِّي**[1055] أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا
أَبَتِ[1056] افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ {102} فَلَمَّا أَسْلَمَا
وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ {103} **وَنَادَيْنَاهُ** أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ {104} قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا
كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {105} إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ {106} **وَفَدَيْنَاهُ**
بِذِبْحٍ عَظِيمٍ {107} وَتَرَكْنَا **عَلَيْهِ** فِي الْآخِرِينَ {108} سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
{109} كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {110} إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ {111}
وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ {112} وَبَارَكْنَا **عَلَيْهِ** وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ
ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ {113} وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ
{114} وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ {115} **وَنَصَرْنَاهُمْ** فَكَانُوا هُمُ
الْغَالِبِينَ {116} وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ {117} وَهَدَيْنَاهُمَا **السِّرَاطَ**
الْمُسْتَقِيمَ {118} وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ {119} سَلَامٌ عَلَى مُوسَى

[1052] R'ad 13: 5. âyette açıklama geçti.
[1053] Lokman 31: 13. âyette açıklama geçti.
[1054] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[1055] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[1056] Kunbül, vakıf halinde يَا أَبَهْ şeklinde okudu. Hafs ise her iki halde de يَا أَبَتِ şeklinde okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 99.

وَهَارُونَ {120} إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {121} إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا
الْمُؤْمِنِينَ {122} وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ {123} إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ
{124} أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ {125} أَللّٰهُ[1057] **رَبُّكُمُو وَرَبُّ**
آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ {126} **فَكَذَّبُوهُو فَإِنَّهُمُو** لَمُحْضَرُونَ {127} إِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ
الْمُخْلِصِينَ[1058] {128} وَتَرَكْنَا **عَلَيْهِي** فِي الْآخِرِينَ {129} سَلَامٌ عَلَى إِلْ
يَاسِينَ {130} إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {131} إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ
{132} وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ {133} إِذْ **نَجَّيْنَاهُو** وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ {134}
إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ {135} ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ {136} **وَإِنَّكُمُو** لَتَمُرُّونَ
عَلَيْهِمُو مُصْبِحِينَ {137} وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ {138} وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ
الْمُرْسَلِينَ {139} إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ {140} فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ
الْمُدْحَضِينَ {141} فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ {142} فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ
الْمُسَبِّحِينَ {143} لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ {144} **فَنَبَذْنَاهُو** بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ سَقِيمٌ {145} وَأَنْبَتْنَا **عَلَيْهِو** شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ {146} **وَأَرْسَلْنَاهُو** إِلَى مِئَةِ
أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ {147} فَآمَنُوا **فَمَتَّعْنَاهُمُو** إِلَى حِينٍ {148} **فَاسْتَفْتِهِمُو** أَلِرَبِّكَ
الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ {149} أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا **وَهُمُو** شَاهِدُونَ {150}
أَلَا **إِنَّهُمُو** مِنْ **إِفْكِهِمُو** لَيَقُولُونَ {151} وَلَدَ اللّٰهُ **وَإِنَّهُمُو** لَكَاذِبُونَ {152}
أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ {153} مَا **لَكُمُو** كَيْفَ تَحْكُمُونَ {154} أَفَلَا
تَذَّكَّرُونَ[1059] {155} أَمْ **لَكُمُو** سُلْطَانٌ مُبِينٌ {156} فَأْتُوا **بِكِتَابِكُمُو** إِنْ
كُنْتُمُو صَادِقِينَ {157} وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ **إِنَّهُمُو**

[1057] Kunbül, mübtedâ-haber ile ref' أَللّٰهُ رَبُّكُمُو وَ رَبُّ آبَائِكُم şeklinde okudu. Hafs, وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ cümlesinden bedel yaparak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 610.

[1058] Kunbül, "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 270.

[1059] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

لَمُحْضَرُونَ {158} سُبْحَانَ اللهِ عَمَّا يَصِفُونَ {159} إِلَّا عِبَادَ اللهِ
الْمُخْلِصِينَ[1060] {160} **فَإِنَّكُمُ** وَمَا تَعْبُدُونَ {161} مَا **أَنْتُمُ** **عَلَيْهِ** بِفَاتِنِينَ
{162} إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ {163} وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ {164}
وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ {165} وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ {166} وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ
{167} لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ {168} لَكُنَّا عِبَادَ اللهِ **الْمُخْلِصِينَ**[1061]
{169} فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ {170} وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
الْمُرْسَلِينَ {171} **إِنَّهُمُ** لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ {172} وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ
{173} فَتَوَلَّ **عَنْهُمُ** حَتَّى حِينٍ {174} **وَأَبْصِرْهُمُ** فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ
{175} أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ {176} فَإِذَا نَزَلَ **بِسَاحَتِهِمُ** فَسَاءَ صَبَاحُ
الْمُنْذَرِينَ {177} وَتَوَلَّ **عَنْهُمُ** حَتَّى حِينٍ {178} وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ
{179} سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ {180} وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
{181} وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {182}

﴿سُورَةُ ص﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا٨٨
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص **وَالْقُرَانِ** ذِي الذِّكْرِ **{1}**[1062] بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ {2} كَمْ
أَهْلَكْنَا مِنْ **قَبْلِهِمُ** مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَلَاتَ حِينَ مَنَاصٍ {3} وَعَجِبُوا أَنْ **جَاءَهُمُ**
مُنْذِرٌ **مِنْهُمُ** وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ {4} أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ

[1060] Kunbül "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 270.

[1061] Kunbül "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 270.

[1062] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 453.

هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ {5} وَانْطَلَقَ الْمَلَأُ **مِنْهُمُو** أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى **آلِهَتِكُمُو**
إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ {6} مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ {7}
أَأُنْزِلَ[1063] عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ **هُمُو** فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَذُوقُوا
عَذَابِ {8} أَمْ **عِنْدَهُمُو** خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ {9} أَمْ **لَهُمُو** مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ {10} جُنْدٌ مَا هُنَالِكَ
مَهْزُومٌ مِنَ الْأَحْزَابِ {11} كَذَّبَتْ **قَبْلَهُمُو** قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ
{12} وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ **لَيْكَةِ**[1064] أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ {13} إِنْ كُلٌّ إِلَّا
كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ {14} وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ **إِلَّا**[1065] صَيْحَةً وَاحِدَةً مَا لَهَا
مِنْ فَوَاقٍ {15} وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ {16} اِصْبِرْ عَلَى
مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ {17} إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ
يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ {18} وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ {19} وَشَدَدْنَا
مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ {20} وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ {21} إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُودَ فَفَزِعَ **مِنْهُمُو** قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَى
بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ **السِّرَاطِ**
{22} إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً **وَلِي**[1066] نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ
أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ {23} قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ
وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي **بَعْضُهُمُو** عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَقَلِيلٌ مَا **هُمُو** وَظَنَّ دَاوُودُ أَنَّمَا **فَتَنَّاهُو** فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۩ {24}

[1063] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[1064] Şuarâ 26: 176. âyette açıklama geçti.
[1065] Kunbül, iki vecihle okudu: 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci “hemze”yi sâkin “yâ” harfine ibdâl ederek medd ile okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 99.

[1066] Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 272.

فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَآبٍ {25} يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ
خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ
إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ **لَهُمُو** عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ {26}
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا مِنَ النَّارِ {27} أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي
الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ {28} كِتَابٌ **أَنْزَلْنَاهُو** إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ
وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ {29} وَوَهَبْنَا لِدَاوُودَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ {30}
إِذْ عُرِضَ **عَلَيْهِي** بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُ {31} فَقَالَ **إِنِّيَ**[1067] أَحْبَبْتُ حُبَّ
الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ {32} رُدُّوهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا
بِالسُّؤُقِ[1068] وَالْأَعْنَاقِ {33} وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ
أَنَابَ {34} قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ
أَنْتَ الْوَهَّابُ {35} فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ {36}
وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ {37} وَآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ {38} هَذَا
عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ {39} وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَآبٍ
{40} وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ **وَعَذَابِنِ**[1069]
{41} ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ {42} وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ **وَمِثْلَهُمُو**
مَعَهُمُو رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى لِأُولِي الْأَلْبَابِ {43} وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا
تَحْنَثْ إِنَّا **وَجَدْنَاهُو** صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ {44} وَاذْكُرْ **عَبْدَنَا**[1070] إِبْرَاهِيمَ

[1067] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1068] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih "vav" harfini sâkin bir "hemze"ye ibdâl ederek بِالسُّؤْقِ şeklinde okudu. 2. Vecih: "Vav" harfini dammeli bir "hemze"ye ibdâl edip ondan sonra da medd-i bedel olarak "vav" harfi ilave ederek بِالسُّؤُوقِ şeklinde okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 2772.

[1069] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

[1070] Kunbül, müfret sîğa ile okudu. Hafs ise çoğul sîğa ile okur. Hafs, daha öncesinde Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Yakub Peygamber'lerin isimleri anıldığı için çoğul okur. Kunbül, izâfetle okuyarak Allah'ın Hz. İbrahim (a.s.)'in derecesini yükselttiği ve onu yücelttiği anlamında müfret olarak okudu.

وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ أُولِي الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ {45} إِنَّا **أَخْلَصْنَاهُمُو** بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى
الدَّارِ {46} **وَإِنَّهُمُو** عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ {47} وَاذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ
وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ {48} هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ
{49} جَنَّاتِ عَدْنٍ مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ {50} مُتَّكِئِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا
بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ {51} **وَعِنْدَهُمُو** قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابٌ {52} هَذَا مَا
يُوعَدُونَ[1071] لِيَوْمِ الْحِسَابِ {53} إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ {54} هَذَا
وَإِنَّ لِلطَّاغِينَ لَشَرَّ مَآبٍ {55} جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمِهَادُ {56} هَذَا
فَلْيَذُوقُوهُو حَمِيمٌ **وَغَسَاقٌ**[1072] {57} وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ {58} هَذَا فَوْجٌ
مُقْتَحِمٌ **مَعَكُمُو** لَا مَرْحَبًا **بِهِمُو** **إِنَّهُمُو** صَالُوا النَّارِ {59} قَالُوا بَلْ **أَنْتُمُو** لَا مَرْحَبًا
بِكُمُو **أَنْتُمُو** **قَدَّمْتُمُوهُو** لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ {60} قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا **فَزِدْهُو**
عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ {61} وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا **نَعُدُّهُمُو** مِنَ الْأَشْرَارِ
{62} **أَتَّخَذْنَاهُمُو** سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ {63} إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ
أَهْلِ النَّارِ {64} قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ {65} رَبُّ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ {66} قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ {67}
أَنْتُمُو **عَنْهُو** مُعْرِضُونَ {68} مَا كَانَ **لِي**[1073] مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ
{69} إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ {70} إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي
خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ {71} فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ **فِيهِي** مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ

Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 613.

1071 Kunbül, kelamın ahengini bozmamak için ve âyetlerde gâibden haber verildiğini iddia ederek يُوعَدُونَ okudu. Hafs'a göre ise haber أَتْرَاب kelimesinde son buldu. Bu haberden sonra yeni bir cümle başlamakta, dolayısıyla onlara (muttâkilere) yapılan hitabdan söz edildiği için muhatab sîğasıyla تُوعَدُونَ şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 306.

1072 Kunbül, tahfîf ile عَذَاب ، شَرَاب و نَكَال kelimelerinin vezninde, yer ismi anlamında okudu. Hafs ise فَعَّال vezninde teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 615.

1073 Kunbül, sukûn ile okudu. Hafs, fetha ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 457.

سَاجِدِينَ {72} فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ **كُلُّهُمُ** أَجْمَعُونَ {73} إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ
وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ {74} قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ
أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ {75} قَالَ أَنَا خَيْرٌ **مِنْهُ** خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ
مِنْ طِينٍ {76} قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ {77} وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ {78} قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ {79} قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ
{80} إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ {81} قَالَ فَبِعِزَّتِكَ **لَأُغْوِيَنَّهُمُ** أَجْمَعِينَ {82}
إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ **الْمُخْلِصِينَ**[1074] {83} قَالَ **فَالْحَقَّ**[1075] وَالْحَقَّ أَقُولُ
{84}[1076] لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ **مِنْهُمُ** أَجْمَعِينَ {85} قُلْ مَا
أَسْأَلُكُمُ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ {86} إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ
{87} وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ {88}

﴿سُورَةُ الزُّمَرِ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٧٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ {1} إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ
اللهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ {2} أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا
نَعْبُدُهُمُ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللهِ زُلْفَى إِنَّ اللهَ يَحْكُمُ **بَيْنَهُمُ** فِي مَا **هُمُ فِيهِ** يَخْتَلِفُونَ
{ }[1077] إِنَّ اللهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ {3} لَوْ أَرَادَ اللهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا
لَاصْطَفَى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ {4} خَلَقَ السَّمَاوَاتِ

[1074] Kunbül, "lâm" harfini kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 272.

[1075] Kunbül, nasb ile okudu. Kunbül, gizli bir fiil takdir ederek وَ يُحِقُّ اللهُ الْحَقَّ Yunus 10: 82. âyette olduğu gibi tilavet etti. Hafs ise hazfedilmiş bir mübtedânın haberi olarak أَنَا الْحَقُّ وَ الْحَقَّ أَقُولُ takdirinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 618.

[1076] Kunbül, âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 458.

[1077] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 458.

وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ {5} **خَلَقَكُمُو** مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ **لَكُمُو** مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ **يَخْلُقُكُمُو** فِي
بُطُونِ **أُمَّهَاتِكُمُو** خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمُ اللهُ **رَبُّكُمُو** لَهُ الْمُلْكُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ {6} إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ **عَنْكُمُو** وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ
الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا **يَرْضَهُو** **لَكُمُو** وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَى **رَبِّكُمُو** **مَرْجِعُكُمُو**
فَيُنَبِّئُكُمُو بِمَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {7} وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ
دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا **إِلَيْهِي** ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً **مِنْهُو** نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو **إِلَيْهِي** مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ
لِلَّهِ أَنْدَادًا **لِيَضِلَّ**[1078] عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ
{8} **أَمَنْ**[1079] هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ {9} قُلْ
يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا **رَبَّكُمُو** لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللهِ
وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ **أَجْرَهُمُو** بِغَيْرِ حِسَابٍ {10} قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللهَ
مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ **{11}**[1080] وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ {12} قُلْ
إِنِّيَ[1081] أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ {13} قُلِ اللهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ
دِينِي **{14}**[1082] فَاعْبُدُوا مَا **شِئْتُمُو** مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمُو **وَأَهْلِيهِمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ {15} **لَهُمُو** مِنْ
فَوْقِهِمُو ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ **تَحْتِهِمُو** ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللهُ بِهِ عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ

[1078] Kunbül, ضَلَّ يَضِلُّ fiilinden okudu. Hafs, أَضَلَّ يُضِلُّ fiilinden okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 459.
[1079] Kunbül, tahfîf ile okudu. Hafs ise teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 621.
[1080] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 460.
[1081] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[1082] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 460.

{16} وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ
عِبَادِ **{17}**[1083] اَلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللهُ
وَأُولَئِكَ **هُمُو** أُولُوا الْأَلْبَابِ {18} أَفَمَنْ حَقَّ **عَلَيْهِي** كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ
فِي النَّارِ {19} لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا **رَبَّهُمُو** **لَهُمُو** غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ **{ }**[1084] وَعْدَ اللهِ لَا يُخْلِفُ اللهُ الْمِيعَادَ {20} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ
أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ
فَتَرَاهُو مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِأُولِي الْأَلْبَابِ {21} أَفَمَنْ
شَرَحَ اللهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ **قُلُوبُهُمُو** مِنْ ذِكْرِ اللهِ
أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {22} أَللهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْشَعِرُّ
مِنْهُو جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ **رَبَّهُمُو** ثُمَّ تَلِينُ **جُلُودُهُمُو** **وَقُلُوبُهُمُو** إِلَى ذِكْرِ اللهِ ذَلِكَ
هُدَى اللهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ **هَادِي**[1085] {23} أَفَمَنْ
يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا **كُنْتُمُو** تَكْسِبُونَ
{24} كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ {25}
فَأَذَاقَهُمُ اللهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {26}
وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا **الْقُرَانِ** مِنْ كُلِّ مَثَلٍ **لَعَلَّهُمُو** يَتَذَكَّرُونَ {27} **قُرَانًا**
عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ **لَعَلَّهُمُو** يَتَّقُونَ {28} ضَرَبَ اللهُ مَثَلًا رَجُلًا **فِيهِي** شُرَكَاءُ
مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا **سَالِماً**[1086] لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ **أَكْثَرُهُمُو** لَا

[1083] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 460.

[1084] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saydı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 460.

[1085] Kunbül, vakıf halinde "yâ" harfi ilave ederek okudu. Hafs ise "yâ" harfi ilave etmeden okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 461.

[1086] Kunbül, ism-i fâil sîğasıyla خَالِصًا anlamında okudu. Hafs, mastar isim olarak okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 309.

يَعْلَمُونَ {29} إِنَّكَ مَيِّتٌ **وَإِنَّهُمُو** مَيِّتُونَ {30} ثُمَّ **إِنَّكُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ
رَبِّكُمُو تَخْتَصِمُونَ {31} فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ
أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ {32} وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ
هُمُ الْمُتَّقُونَ {33} **لَهُمُو** مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ {34}
لِيُكَفِّرَ اللهُ **عَنْهُمُو** أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا **وَيَجْزِيَهُمُو** **أَجْرَهُمُو** بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ {35} أَلَيْسَ اللهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ
فَمَا لَهُ مِنْ **هَادِي**[1087] **{36}**[1088] وَمَنْ يَهْدِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ {37} وَلَئِنْ **سَأَلْتَهُمُو** مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللهُ قُلْ
أَفَرَأَيْتُمُو مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ
أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللهُ **عَلَيْهِي** يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ
{38} قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى **مَكَانَتِكُمُو** إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ **{39}**
[1089]مَنْ **يَأْتِيهِي** عَذَابٌ **يُخْزِيهِي** وَيَحِلُّ **عَلَيْهِي** عَذَابٌ مُقِيمٌ {40} إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ
الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ
عَلَيْهِمُو بِوَكِيلٍ {41} اللهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا
فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ {42} أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَوَلَوْ كَانُوا لَا
يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ {43} قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ ثُمَّ **إِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {44} وَإِذَا ذُكِرَ اللهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا

[1087] Kunbül, vakıf halinde "yâ" harfi ilave ederek okudu. Hafs ise "yâ" harfi ilave etmeden okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshîl li kıraâti't-tenzîl*, s. 462.

[1088] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 462.

[1089] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 462.

يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا **هُمْ** يَسْتَبْشِرُونَ {45} قُلِ اللهمَّ
فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ {46} وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا
بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا **لَهُمْ** مِنَ اللهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ {47}
وَبَدَا **لَهُمْ** سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ **بِهِمْ** مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ {48} فَإِذَا مَسَّ
الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا **خَوَّلْنَاهُ** نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ
وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمْ** لَا يَعْلَمُونَ {49} قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** فَمَا أَغْنَى **عَنْهُمْ** مَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ {50} **فَأَصَابَهُمْ** سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ
سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا **هُمْ** بِمُعْجِزِينَ {51} أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللهَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ {52} قُلْ يَا عِبَادِيَ
الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى **أَنْفُسِهِمْ** لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ إِنَّ اللهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ {53} وَأَنِيبُوا إِلَى **رَبِّكُمْ** وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ
الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ {54} وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ **إِلَيْكُمْ** مِنْ **رَبِّكُمْ** مِنْ قَبْلِ
أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً **وَأَنْتُمْ** لَا تَشْعُرُونَ {55} أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَى
عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ {56} أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللهَ
هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ {57} أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً
فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ {58} بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ
وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ {59} وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللهِ **وُجُوهُهُمْ**
مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْمُتَكَبِّرِينَ {60} وَيُنَجِّي اللهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا
بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا **هُمْ** يَحْزَنُونَ {61} اللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ {62} لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللهِ

أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {63} قُلْ أَفَغَيْرَ اللهِ **تَأْمُرُونِّيَ**[1090] أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ
{64} وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ {65} بَلِ اللهَ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ {66} وَمَا قَدَرُوا
اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ {67} وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللهُ ثُمَّ نُفِخَ **فِيهِي** أُخْرَى فَإِذَا **هُمُو** قِيَامٌ يَنْظُرُونَ {68}
وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ **بَيْنَهُمُو**
بِالْحَقِّ **وَهُمُو** لَا يُظْلَمُونَ {69} وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ
{70} وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا **فُتِّحَتْ**[1091] أَبْوَابُهَا
وَقَالَ **لَهُمُو** خَزَنَتُهَا أَلَمْ **يَأْتِكُمُو** رُسُلٌ **مِنْكُمُو** يَتْلُونَ **عَلَيْكُمُو** آيَاتِ **رَبِّكُمُو**
وَيُنْذِرُونَكُمُو لِقَاءَ **يَوْمِكُمُو** هَذَا قَالُوا بَلَى وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ
{71} قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ {72}
وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا **رَبَّهُمُو** إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا **وَفُتِّحَتْ**[1092] أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمُو خَزَنَتُهَا سَلَامٌ **عَلَيْكُمُو** **طِبْتُمُو** فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ {73} وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ
{74} وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ **رَبِّهِمُو** وَقُضِيَ
بَيْنَهُمُو بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {75}

﴿ سُورَةُ غَافِرٍ ﴾

[1090] Kunbül, kelimenin sonundaki "yâ" harfini fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 278.
[1091] Kunbül, مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ Sâd 38: 50. âyetinin okunuşunu delil kılarak teşdîd ile okudu. Hafs, tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 626.
[1092] Kunbül, مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ Sâd 38: 50. âyetinin okunuşunu delil kılarak teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 626.

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٨٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم **{1}**[1093] تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ {2} غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ
التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ {3} مَا يُجَادِلُ فِي
آيَاتِ اللهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرْكَ **تَقَلُّبُهُمُو** فِي الْبِلَادِ {4} كَذَّبَتْ **قَبْلَهُمُو** قَوْمُ
نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ **بَعْدِهِمُو** وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ **بِرَسُولِهِمُو** **لِيَأْخُذُوهُو** وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ
لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ **فَأَخَذْتُهُمُو** فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ {5} وَكَذَلِكَ حَقَّتْ
كَلِمَتُ[1094] رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا **أَنَّهُمُو** أَصْحَابُ النَّارِ {6} الَّذِينَ يَحْمِلُونَ
الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ **رَبِّهِمُو** وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ **وَقِهِمُو** عَذَابَ
الْجَحِيمِ {7} رَبَّنَا **وَأَدْخِلْهُمُو** جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي **وَعَدْتَهُمُو** وَمَنْ صَلَحَ مِنْ **آبَائِهِمُو**
وَأَزْوَاجِهِمُو **وَذُرِّيَّاتِهِمُو** إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {8} وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ
السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {9} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ
لَمَقْتُ اللهِ أَكْبَرُ مِنْ **مَقْتِكُمُو** **أَنْفُسَكُمُو** إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ {10}
قَالُوا رَبَّنَا أَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ
{11} **ذَلِكُمُو** بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللهُ وَحْدَهُ **كَفَرْتُمُو** وَإِنْ يُشْرَكْ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ
الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ {12} هُوَ الَّذِي **يُرِيكُمُو** آيَاتِهِ **وَيُنْزِلُ**[1095] **لَكُمُو** مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ {13} فَادْعُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ
{14} رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

[1093] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 467.

[1094] Kunbül, vakıf halinde كَلِمَه şeklinde okudu. Hafs ise hem vakıf hem vasıl halinde كَلِمَت şeklinde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 467.

[1095] Kunbül, أَنْزَلَ يُنْزِلُ vezninde okudu. Hafs ise نَزَّلَ يُنَزِّلُ vezninde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 278.

لِيُنْذِرَ يَوْمَ **التَّلَاقِي**[1096] {15} يَوْمَ **هُمُو** بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللهِ **مِنْهُمُو** شَيْءٌ
لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ {16} اَلْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا
ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ {17} **وَأَنْذِرْهُمُو** يَوْمَ الْآزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى
الْحَنَاجِرِ كَاظِمِينَ { }[1097] مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ {18} يَعْلَمُ
خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ {19} وَاللهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ {20} أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ **قَبْلِهِمُو** كَانُوا **هُمُو** أَشَدَّ **مِنْهُمُو** قُوَّةً وَآثَارًا
فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللهُ **بِذُنُوبِهِمُو** وَمَا كَانَ **لَهُمُو** مِنَ اللهِ مِنْ **وَاقِي**[1098] {21}
ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَانَتْ **تَأْتِيهِمُو** **رُسُلُهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ
الْعِقَابِ {22} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ {23} إِلَى فِرْعَوْنَ
وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ {24} فَلَمَّا **جَاءَهُمُو** بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا **نِسَاءَهُمُو** وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
{25} وَقَالَ فِرْعَوْنُ **ذَرُونِيَ**[1099] أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ **إِنِّيَ** أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ
دِينَكُمُو **وَأَنْ**[1100] **يَظْهَرَ**[1101] فِي الْأَرْضِ **الْفَسَادُ**[1102] {26} وَقَالَ مُوسَى إِنِّي
عُذْتُ بِرَبِّي **وَرَبِّكُمُو** مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ {27} وَقَالَ رَجُلٌ

[1096] Kunbül, fiili aslı üzere okudu. Hafs ise Araplar vakıf halinde hazfettiği için "yâ" harfini hazfederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 628.

[1097] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 469.

[1098] Ğâfir (Mümin) 40: 15. âyette açıklama geçti.

[1099] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1100] Kunbül, âyette geçen *tebdîl* ve *fesad*'ı birlikte gerçekleşeceğini açıklayan bir ifade ile وَأَنْ şeklinde okudu. Hafs ise iki şeyden birisinin gerçekleşeceğini açıklayan bir ifade ile أَوْ şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 313.

[1101] Kunbül, ظَهَرَ يَظْهَرُ vezninde okudu. Hafs ise أَظْهَرَ يُظْهِرُ vezninde okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 470.

[1102] Kunbül, ref' ile okuyarak âyette bahsedilen *dinin tebdîl*'i gerçekleşirse *fesat* ortaya çıkacaktır anlamında tilavet etti. Hafs ise mefûl konumunda nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 630.

مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللهُ وَقَدْ **جَاءَكُمُو**
بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا **فَعَلَيْهِي** كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا **يُصِبْكُمُو** بَعْضُ
الَّذِي **يَعِدُكُمُو** إِنَّ اللهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ {28} يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ
الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا **أُرِيكُمُو**
إِلَّا مَا أَرَى وَمَا **أَهْدِيكُمُو** إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ {29} وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ **إِنِّيَ**[1103]
أَخَافُ **عَلَيْكُمُو** مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ {30} مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ
وَالَّذِينَ مِنْ **بَعْدِهِمُو** وَمَا اللهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ {31} وَيَا قَوْمِ **إِنِّيَ**[1104] أَخَافُ
عَلَيْكُمُو يَوْمَ **التَّنَادِي**[1105] {32} يَوْمَ تُوَلُّونَ مُدْبِرِينَ مَا **لَكُمُو** مِنَ اللهِ مِنْ عَاصِمٍ
وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ **هَادِي**[1106] {33} وَلَقَدْ **جَاءَكُمُو** يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا **زِلْتُمُو** فِي شَكٍّ مِمَّا **جَاءَكُمُو** بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ **قُلْتُمُو** لَنْ يَبْعَثَ اللهُ مِنْ
بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ {34} الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي
آيَاتِ اللهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ **أَتَاهُمُو** كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللهُ
عَلَى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ {35} وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا **لَعَلِّيَ**[1107]
أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ {36} أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ **فَأَطَّلِعُ**[1108] إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ
كَاذِبًا وَكَذَلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ **وَصَدَّ**[1109] عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي

[1103] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[1104] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.
[1105] Kunbül, fiili aslı üzere okudu. Hafs, Araplar vakıf halinde hazfettiği için "yâ" harfini hazfederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 630.
[1106] Ğâfir (Mümin) 40: 15. âyette açıklama geçti.
[1107] Bakara 2: 30 . âyette açıklama geçti.
[1108] Kunbül, yukarıda geçen أَبْلُغُ fiiliyle uyumlu olması için ref' ile okudu. Hafs ise yine yukarıda geçen لَعَلِّي *temennî* ifade eden edata cevap cümlesi olarak فَأَطَّلِعَ şeklinde "fa" harfi ilave ederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 631.
[1109] Kunbül, fiili Firavun'a nisbet ederek nasb ile okudu. Hafs ise fiili Allah (cc.)'a nisbet ederek *kalplerin mühürlenmesi gibi bir engellenme kastedilerek* ref' ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 632.

تَبَابٍ {37} وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ **اتَّبِعُونِي**[1110] **أَهْدِكُمُو** سَبِيلَ الرَّشَادِ {38}
يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ {39} مَنْ عَمِلَ
سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ
يُدْخَلُونَ[1111] الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ {40} وَيَا قَوْمِ مَا **لِيَ**[1112]
أَدْعُوكُمُو إِلَى النَّجَاةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ {41} تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا **أَدْعُوكُمُو** إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ {42} لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي **إِلَيْهِي**
لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنَّ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ **هُمُو**
أَصْحَابُ النَّارِ {43} فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ **لَكُمُو** وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ {44} فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ
{45} النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ **أَدْخُلُوا**[1113] آلَ
فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ {46} وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا **لَكُمُو** تَبَعًا فَهَلْ **أَنْتُمُو** مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ {47} قَالَ
الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ {48} وَقَالَ الَّذِينَ فِي
النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا **رَبَّكُمُو** يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ {49} قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ
تَأْتِيكُمُو **رُسُلُكُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
{50} إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ {51}

[1110] Kunbül, hem vakıf hem de vasıl halinde اِتَّبِعُونِي şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 471.

[1111] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden (meçhûl sîğa ile) okudu. Hafs ise macâzî anlamda fiili *cennete gireceklere* nisbet eden bir sîğa ile okusa da gerçekte fiilin fâilini Yüce Allah (cc.) 'a isnat ederek okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 316.

[1112] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1113] Hafs, emir kipinde "hemzesiy-i kat" ile okur. Hafs'ın tilavetine göre emir melekleredir. Kunbül de emir kipiyle tilavet etti fakat onun tilavetinde emir meleklere değil Firavun ve ailesinedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 633.

يَوْمَ لَا **تَنْفَعُ**[1114] الظَّالِمِينَ **مَعْذِرَتُهُمُو** وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ **وَلَهُمُو** سُوءُ الدَّارِ {52} وَلَقَدْ
آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ {53} هُدًى وَذِكْرَى لِأُولِي
الْأَلْبَابِ {54} فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ {55} إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ **أَتَاهُمُو** إِنْ
فِي **صُدُورِهِمُو** إِلَّا كِبْرٌ مَا **هُمُو** **بِبَالِغِيهِي** فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
{56} لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ {57} وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا
الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَا **يَتَذَكَّرُونَ**[1115] {58} إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ {59} وَقَالَ رَبُّكُمُ **ادْعُونِيَ**[1116] أَسْتَجِبْ **لَكُمُو** إِنَّ الَّذِينَ
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي **سَيُدْخَلُونَ**[1117] جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ {60} اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ
لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا **فِيهِي** وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ {61} ذَلِكُمُ اللَّهُ **رَبُّكُمُو** خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى
تُؤْفَكُونَ {62} كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ {63} اللَّهُ الَّذِي
جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً **وَصَوَّرَكُمُو** فَأَحْسَنَ **صُوَرَكُمُو** **وَرَزَقَكُمُو** مِنَ
الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ **رَبُّكُمُو** فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ {64} هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
فَادْعُوهُو مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {65} قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ
الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ

1114 Kunbül, مَعْذِرَتُهُمْ kelimesinin müennes oluşundan dolayı fiili de müennes kipiyle تَنْفَعُ şeklinde okudu. Hafs ise الإعْتِذَار وَ العُذْرُ وَ مَعْذِرَة kelimeleri مَوْعِظَة lafzının وَعْظ anlamına geldiğini dolayısıyla mecazi müennes olduğuna işaret ederek gâib bir siğa ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 634.

1115 Kunbül, kafirlerin durumlarından haber verir şekilde يَتَذَكَّرُونَ okudu. Hafs ise hitâb ifadesiyle تَتَذَكَّرُونَ şeklinde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 281.

1116 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

1117 Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden (meçhûl fiil) okudu. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirerek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 635.

الْعَالَمِينَ {66} هُوَ الَّذِي **خَلَقَكُمُو** مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ
يُخْرِجُكُمُو طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا **أَشُدَّكُمُو** ثُمَّ لِتَكُونُوا **شِيُوخًا**[1118] **وَمِنْكُمُو** مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ
قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُسَمًّى **وَلَعَلَّكُمُو** تَعْقِلُونَ {67} هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا
قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ {68} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللهِ
أَنَّى يُصْرَفُونَ {69} الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ
{70} إِذِ الْأَغْلَالُ فِي **أَعْنَاقِهِمُو** وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ **{71}**[1119] فِي الْحَمِيمِ **{**
}[1120] ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ {72} ثُمَّ قِيلَ **لَهُمُو** أَيْنَ مَا **كُنْتُمُو** تُشْرِكُونَ {73}
مِنْ دُونِ اللهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللهُ
الْكَافِرِينَ {74} **ذَلِكُمُو** بِمَا **كُنْتُمُو** تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا **كُنْتُمُو**
تَمْرَحُونَ {75} ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ {76}
فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي **نَعِدُهُمُو** أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا
يُرْجَعُونَ {77} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ **مِنْهُمُو** مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ **وَمِنْهُمُو**
مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللهِ فَإِذَا جَاءَ **أَمْرُ**[1121]
اللهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ {78} اللهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ {79} **وَلَكُمُو** فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي
صُدُورِكُمُو وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ {80} **وَيُرِيكُمُو** آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللهِ
تُنْكِرُونَ {81} أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمُو كَانُوا أَكْثَرَ **مِنْهُمُو** وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا

[1118] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 475.

[1119] Kunbül, âyet başlangıcı saymadı. Hafs bu vakfı âyet başlangıcı sayar. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 475.

[1120] Hafs, bu vakfı âyet başlangıcı olarak saymadı. Kunbül ise âyet başlangıcı saydı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 475.

[1121] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi medde tebdîl ederek okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 476.

يَكْسِبُونَ {82} فَلَمَّا **جَاءَتْهُمُ** **رُسُلُهُمُ** بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا **عِنْدَهُمُ** مِنَ الْعِلْمِ
وَحَاقَ **بِهِمُ** مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {83} فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللهِ وَحْدَهُ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ {84} فَلَمْ يَكُ **يَنْفَعُهُمُ** **إِيمَانُهُمُ** لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا
سُنَّتَ[1122] اللهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ {85}

﴿ سُورَةُ فُصِّلَت ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٤
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

حم **{1}**[1123] تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {2} كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ **قُرَانًا** عَرَبِيًّا
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ {3} بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ **أَكْثَرُهُمُ** **فَهُمُ** لَا يَسْمَعُونَ {4} وَقَالُوا
قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا تَدْعُونَا **إِلَيْهِي** وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ
إِنَّنَا عَامِلُونَ {5} قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ **مِثْلُكُمُ** يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا **إِلَهُكُمُ** إِلَهٌ وَاحِدٌ
فَاسْتَقِيمُوا **إِلَيْهِي** **وَاسْتَغْفِرُوهُ** وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ {6} الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ **وَهُمُ**
بِالْآخِرَةِ **هُمُ** كَافِرُونَ {7} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُ** أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ
{8} قُلْ **أَئِنَّكُمُ**[1124] لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا

[1122] Kunbül, vakıf halinde سُنَّه şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 476.
[1123] Kunbül, mukattaa herflerini müstakil bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 478.
[1124] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 282.

ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ {9} وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا
أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِلسَّائِلِينَ {10} ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ
فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ اِئْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ {11} فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ
سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا
ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ {12} فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ **أَنْذَرْتُكُمُو** صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ {13} إِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ **أَيْدِيهِمُو** وَمِنْ **خَلْفِهِمُو** أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
اللهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا **أُرْسِلْتُمُو** بِهِ كَافِرُونَ {14} فَأَمَّا عَادٌ
فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللهَ الَّذِي
خَلَقَهُمُو هُوَ أَشَدُّ **مِنْهُمُو** قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ {15} فَأَرْسَلْنَا **عَلَيْهِمُو** رِيحًا
صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ **نَحْسَاتٍ**[1125] **لِنُذِيقَهُمُو** عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَخْزَى **وَهُمُو** لَا يُنْصَرُونَ {16} وَأَمَّا ثَمُودُ **فَهَدَيْنَاهُمُو** فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى
عَلَى الْهُدَى **فَأَخَذَتْهُمُو** صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {17} وَنَجَّيْنَا
الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ {18} وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللهِ إِلَى النَّارِ **فَهُمُو** يُوزَعُونَ
{19} حَتَّى إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ **عَلَيْهِمُو** **سَمْعُهُمُو** **وَأَبْصَارُهُمُو** **وَجُلُودُهُمُو** بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ {20} وَقَالُوا **لِجُلُودِهِمُو** لِمَ **شَهِدْتُمُو** عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللهُ الَّذِي
أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ **خَلَقَكُمُو** أَوَّلَ مَرَّةٍ **وَإِلَيْهِي** تُرْجَعُونَ {21} وَمَا **كُنْتُمُو**
تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ **عَلَيْكُمُو** **سَمْعُكُمُو** وَلَا **أَبْصَارُكُمُو** وَلَا **جُلُودُكُمُو** وَلَكِنْ **ظَنَنْتُمُو**
أَنَّ اللهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ {22} **وَذَلِكُمُو** ظَنُّكُمُ الَّذِي **ظَنَنْتُمُو** **بِرَبِّكُمُو**
أَرْدَاكُمُو **فَأَصْبَحْتُمُو** مِنَ الْخَاسِرِينَ {23} فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى **لَهُمُو** وَإِنْ
يَسْتَعْتِبُوا فَمَا **هُمُو** مِنَ الْمُعْتَبِينَ {24} وَقَيَّضْنَا **لَهُمُو** قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا **لَهُمُو** مَا بَيْنَ

[1125] Kunbül, نَحْسَاتٍ şeklinde okudu. Hafs ise نَحِسَاتٍ şeklinde okur. Kisâî ve Ferrâ iki okuyuşun da aynı anlama geldiğini söylemişlerdir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 635.

أَيْدِيهِمُو وَمَا **خَلْفَهُمُو** وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ **قَبْلِهِمُو** مِنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ **إِنَّهُمُو** كَانُوا خَاسِرِينَ {25} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا **الْقُرَانِ**
وَالْغَوْا **فِيهِي** **لَعَلَّكُمُو** تَغْلِبُونَ {26} فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا
وَلَنَجْزِيَنَّهُمُو أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ {27} ذَلِكَ جَزَاءُ **أَعْدَاءِ**[1126] اللَّهِ النَّارُ
لَهُمُو فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ {28} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا
أَرْنَا[1127] **الَّذَيْنِّ**[1128] أَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ
الْأَسْفَلِينَ {29} إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا
تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي **كُنْتُمُو** تُوعَدُونَ {30} نَحْنُ **أَوْلِيَاؤُكُمُو** فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ **وَلَكُمُو** فِيهَا مَا تَشْتَهِي **أَنْفُسُكُمُو** **وَلَكُمُو** فِيهَا مَا تَدَّعُونَ {31}
نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ {32} وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ
إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ {33} وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ {34} وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا
وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ {35} وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {36} وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا
تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ **كُنْتُمُو** **إِيَّاهُو** تَعْبُدُونَ
{37} فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ **وَهُمُو** لَا
يَسْأَمُونَ ۩ {38} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ

[1126] Kunbül, birinci “hemze”nin dammeli olmasından dolayı ikinci “hemze”yi “vav” harfine ibdâl ederek جَزَاءُ وَعْدَاءِ şeklinde okudu. Hafs ise bütün hemzeleri tahkîkle okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 478.

[1127] Kunbül, أَرْنَا okudu. Bu kelimenin aslı أَكْرِمْنَا vezninde أَرْئِنَا olduğu için harfi hazfedildi sonra hemze de atıldı تَرَي وَ نَرَي kelimelerinde olduğu gibi ardından “râ” harfi aslı üzere sâkin oldu. Hafs ise hazfedilen “hemze”nin harekesini ر harfine naklettiğinden أَرِنَا şeklinde kesreli okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 636.

[1128] Kunbül, “nun” harfini teşdîd ile okudu. Aslı, أَللَّذَيْيْنِ idi. “Yâ” harfi hazfedilince ondan bedel olarak “nun” şeddeli okundu. Hafs ise bedel olmaksızın tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 636.

اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {39} إِنَّ
الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِنًا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا **شِئْتُمُو** إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {40} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ
لَمَّا **جَاءَهُمُو** وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ {41} لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ **يَدَيْهِي** وَلَا مِنْ
خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ {42} مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ
إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ {43} وَلَوْ **جَعَلْنَاهُو قُرَانًا** أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا
فُصِّلَتْ آيَاتُهُ **أَأَعْجَمِيٌّ**[1129] وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ فِي **آذَانِهِمُو** وَقْرٌ وَهُوَ **عَلَيْهِمُو** عَمًى أُولَئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ {44}
وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ **فِيهِي** وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمُو وَإِنَّهُمُو لَفِي شَكٍّ **مِنْهُو** مُرِيبٍ {45} مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ {46} **إِلَيْهِي** يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ
ثَمَرَةٍ[1130] مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ **يُنَادِيهِمُو** أَيْنَ
شُرَكَائِيَ[1131] قَالُوا آذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ {47} وَضَلَّ **عَنْهُمُو** مَا كَانُوا يَدْعُونَ
مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوا مَا **لَهُمُو** مِنْ مَحِيصٍ {48} لَا يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ
مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَئُوسٌ قَنُوطٌ {49} وَلَئِنْ **أَذَقْنَاهُو** رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ **مَسَّتْهُو**
لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَى
فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا **وَلَنُذِيقَنَّهُمُو** مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ {50} وَإِذَا أَنْعَمْنَا

[1129] Kunbül ve Hafs ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs'ın Kur'ân'da "hemze"yi teshîl ettiği tek yer burasıdır. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 284.

[1130] Kunbül, müfret okudu. Hafs ise çoğul okur. Mushaf'ta da "tâ" ile yazıldığı için Hafs çoğul okur. Kunbül her ne kadar müfret okusa da bununla cins kastedildiği için bu, çoğul manayı da içerir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 637.

[1131] Kunbül, fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 285.

عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ {51} قُلْ
أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ
{52} سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ
يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {53} أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ
أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطٌ {54}

﴿ سُورَةُ الشُّورَى ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم **{1}**[1132] عسق **{2}**[1133] كَذَلِكَ يُوحِي[1134] إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
اللهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {3} لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
{4} تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ اللهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ {5} وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ
دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ {6} وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
قُرَانًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ {7} وَلَوْ شَاءَ اللهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ

[1132] Kunbül, mukattaa harflerini tek başına bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 483.
[1133] Kunbül, mukataa harflerini tek başına bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 483.
[1134] Yusuf 12: 109. âyette açıklama geçti.

فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا **لَهُمُو** مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ {8} أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَاللَّهُ
هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {9} وَمَا **اخْتَلَفْتُمُو** **فِيهِي** مِنْ
شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي **عَلَيْهِي** تَوَكَّلْتُ **وَإِلَيْهِي** أُنِيبُ {10} فَاطِرُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ **لَكُمُو** مِنْ **أَنْفُسِكُمُو** أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا **يَذْرَؤُكُمُو**
فِيهِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ {11} لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {12} شَرَعَ **لَكُمُو** مِنَ الدِّينِ
مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ
أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا **فِيهِي** كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا **تَدْعُوهُمُو** **إِلَيْهِي** اللَّهُ يَجْتَبِي
إِلَيْهِي مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي **إِلَيْهِي** مَنْ يُنِيبُ {13} وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ بَغْيًا **بَيْنَهُمُو** وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَقُضِيَ **بَيْنَهُمُو**
وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ **بَعْدِهِمُو** لَفِي شَكٍّ **مِنْهُو** مُرِيبٍ {14} فَلِذَلِكَ فَادْعُ
وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ **أَهْوَاءَهُمُو** وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ
لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا **وَرَبُّكُمُو** لَنَا أَعْمَالُنَا **وَلَكُمُو** **أَعْمَالُكُمُو** لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمُو اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ {15} وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
اسْتُجِيبَ لَهُ **حُجَّتُهُمُو** دَاحِضَةٌ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** **وَعَلَيْهِمُو** غَضَبٌ **وَلَهُمُو** عَذَابٌ شَدِيدٌ
{16} اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ
{17} يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ {18} اللَّهُ لَطِيفٌ
بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ {19} مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ
فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ
{20} أَمْ **لَهُمُو** شُرَكَاءُ شَرَعُوا **لَهُمُو** مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ
الْفَصْلِ لَقُضِيَ **بَيْنَهُمُو** وَإِنَّ الظَّالِمِينَ **لَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {21} تَرَى الظَّالِمِينَ

مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ **بِهِمُو** وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ
الْجَنَّاتِ **لَهُمُو** مَا يَشَاؤُونَ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ {22} ذَلِكَ الَّذِي
يَبْشُرُ[1135] اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا **أَسْأَلُكُمُو** **عَلَيْهِي** أَجْرًا
إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ
{23} أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَإِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ
الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {24} وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ
عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا **يَفْعَلُونَ**[1136] {25} وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **وَيَزِيدُهُمُو** مِنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ **لَهُمُو** عَذَابٌ شَدِيدٌ
{26} وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ **يُنْزِلُ**[1137] بِقَدَرٍ مَا
يَشَاءُ **إِنَّهُو**[1138] بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ {27} وَهُوَ الَّذِي **يُنْزِلُ**[1139] الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا
قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ {28} وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى **جَمْعِهِمُو** إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ {29} وَمَا **أَصَابَكُمُو**
مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ **أَيْدِيكُمُو** وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ {30} وَمَا **أَنْتُمُو** بِمُعْجِزِينَ فِي
الْأَرْضِ وَمَا **لَكُمُو** مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ {31} وَمِنْ آيَاتِهِ **الْجَوَارِي**[1140]

[1135] Kunbül, tahfîf ile يَبْشُرُ şeklinde يُنَوِّرُ اللَّهُ وَجُوهَهُم takdirinde okudu. Hafs ise بُشْرَي kelimesinin بَشَّرَ vezninden geldiğini iddia ederek bu kelimeyi teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 641.

[1136] Hafs, تَفْعَلُون şeklinde okur. Kunbül ise âyette geçen diğer fiillerle uyumlu şekilde sözün ahengini korumak için تَفْعَلُونَ şeklinde okudu. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 641.

[1137] Kunbül أَنْزَلَ يُنْزِلُ vezninden okudu. Hafs ise نَزَّلَ يُنَزِّلُ vezninde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Budûru'z-Zâhira,* s. 287.

[1138] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

[1139] Kunbül, أَنْزَلَ يُنْزِلُ vezninden Hafs, نَزَّلَ يُنَزِّلُ vezninde tilavet etmiştir. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 287.

[1140] Kunbül, hem vakıf hem de vasıl halinde الْجَوَارِي şeklinde aslı üzere okudu. Çünkü kelimenin lâmü'l-fili "yâ"dır. Müfredi جَارِيَة dir. Hafs, Mushaf'taki yazılışına tâbî olarak her ne kadar kelimenin aslında "yâ" harfi olsa da bunu hazfederek okur. Hafs'ın delili, Mushaf'taki yazılıştır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 318.

فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ **{32}**[1141] إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ {33} أَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ
{34} وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا **لَهُمُو** مِنْ مَحِيصٍ {35} فَمَا **أُوتِيتُمُو**
مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى **رَبِّهِمُو**
يَتَوَكَّلُونَ {36} وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا **هُمُو** يَغْفِرُونَ
{37} وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا **لِرَبِّهِمُو** وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ **وَأَمْرُهُمُو** شُورَى **بَيْنَهُمُو** وَمِمَّا
رَزَقْنَاهُمُو يُنْفِقُونَ {38} وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ **هُمُو** يَنْتَصِرُونَ {39} وَجَزَاءُ
سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ {40}
وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا **عَلَيْهِمُو** مِنْ سَبِيلٍ {41} إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى
الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ
{42} وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ {43} وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ
مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ
{44} **وَتَرَاهُمُو** يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا **أَنْفُسَهُمُو** **وَأَهْلِيهِمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ
الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُقِيمٍ {45} وَمَا كَانَ **لَهُمُو** مِنْ أَوْلِيَاءَ **يَنْصُرُونَهُمُو** مِنْ دُونِ
اللهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ {46} اِسْتَجِيبُوا **لِرَبِّكُمُو** مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللهِ مَا **لَكُمُو** مِنْ مَلْجَإٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا **لَكُمُو** مِنْ نَكِيرٍ {47} فَإِنْ
أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ **عَلَيْهِمُو** حَفِيظًا إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا
رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ **تُصِبْهُمُو** سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُو** فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ {48} لِلَّهِ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ **إِنَاثًا**[1142] وَيَهَبُ لِمَنْ

[1141] Kunbül, bu vakfı bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 487.
[1142] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

يَشَاءُ الذُّكُورَ {49} أَوْ **يُزَوِّجُهُمُ** ذُكْرَانًا وَإِنَاثًا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ {50} وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ **إِنَّهُ**[1143] عَلِيٌّ حَكِيمٌ {51} وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ **جَعَلْنَاهُ** نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {52} **سِرَاطِ** اللهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللهِ تَصِيرُ الأمُورُ {53}

﴿ سُورَةُ الزُّخْرُفِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٨٩
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم **{1}**[1144] وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ {2} إِنَّا **جَعَلْنَاهُ** **قُرَانًا** عَرَبِيًّا **لَعَلَّكُمُ** تَعْقِلُونَ {3} وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيمٌ {4} أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ **كُنْتُمُ** قَوْمًا مُسْرِفِينَ {5} وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ {6} وَمَا **يَأْتِيهِمُ** مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {7} فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ **مِنْهُمُ** بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأَوَّلِينَ {8} وَلَئِنْ **سَأَلْتَهُمُ** مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ {9} الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ **مِهَادًا**[1145] وَجَعَلَ **لَكُمُ** فِيهَا سُبُلًا **لَعَلَّكُمُ** تَهْتَدُونَ {10} وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ {11} وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ **لَكُمُ** مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ {12} لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ **رَبِّكُمُ** إِذَا **اسْتَوَيْتُمُ** **عَلَيْهِي** وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ {13} وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا

[1143] Bakara 2: 142. âyette açıklama geçti.

[1144] Kunbül, mukattâa harflerini tek başına bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 489.

[1145] Tâhâ 20: 53. âyette açıklama geçti.

لَمُنْقَلِبُونَ {14} وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُبِينٌ {15} أَمِ
اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ **وَأَصْفَاكُمُو** بِالْبَنِينَ {16} وَإِذَا بُشِّرَ **أَحَدُهُمُو** بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَٰنِ
مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ {17} أَوَمَنْ **يَنْشَأُ**[1146] فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي
الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ {18} وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ **هُمُو** **عِنْدَ**[1147] الرَّحْمَٰنِ إِنَاثًا
أَشَهِدُوا **خَلْقَهُمُو** سَتُكْتَبُ **شَهَادَتُهُمُو** وَيُسْأَلُونَ {19} وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَٰنُ مَا
عَبَدْنَاهُمُو مَا **لَهُمُو** بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ **هُمُو** إِلَّا يَخْرُصُونَ {20} أَمْ **آتَيْنَاهُمُو**
كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ **فَهُمُو** بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ {21} بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ
وَإِنَّا عَلَىٰ **آثَارِهِمُو** مُهْتَدُونَ {22} وَكَذَٰلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ
إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ **آثَارِهِمُو** مُقْتَدُونَ {23}
قُلْ[1148] أَوَلَوْ **جِئْتُكُمُو** بِأَهْدَىٰ مِمَّا **وَجَدْتُمُو** **عَلَيْهِي** **آبَاءَكُمُو** قَالُوا إِنَّا بِمَا **أُرْسِلْتُمُو** بِهِ
كَافِرُونَ {24} فَانْتَقَمْنَا **مِنْهُمُو** فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ {25} وَإِذْ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ **لِأَبِيهِي** وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ {26} إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ
سَيَهْدِينِ {27} وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ **لَعَلَّهُمُو** يَرْجِعُونَ {28} بَلْ مَتَّعْتُ
هَٰؤُلَاءِ **وَآبَاءَهُمُو** حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُبِينٌ {29} وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا
هَٰذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ {30} وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَٰذَا **الْقُرَانُ** عَلَىٰ رَجُلٍ مِنَ
الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ {31} **أَهُمُو** يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ[1149] رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا **بَيْنَهُمُو**

[1146] Kunbül, أَنْشَأَ يُنْشِأُ vezninden tahfîf ile okudu. Hafs ise نَشَّأَ يُنَشِّأُ vezninden teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 320.

[1147] Kunbül, Ârâf 7: 206. âyetin okunuşunu delil kabul ederek وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِنْدَ الرَّحْمَانِ şeklinde okudu. Hafs ise عَبْد kelimesinin çoğulu عِبَاد şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 647.

[1148] Kunbül, emir siğasıyla okudu. Hafs ise mâzî siğa ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 289.

[1149] Kunbül, her iki kelimede de (bu âyette iki defa geçmektedir) vakıf halinde رَحْمَهْ şeklinde okudu, Hafs ise her durumda "ta" ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 289.

مَعِيشَتَهُمُو فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا **بَعْضَهُمُو** فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ **بَعْضُهُمُو**
بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ {32} وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً
وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ **لِبُيُوتِهِمُو**[1150] **سَقْفًا**[1151] مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا
يَظْهَرُونَ {33} **وَلِبُيُوتِهِمُو**[1152] أَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِؤُونَ {34} وَزُخْرُفًا وَإِنْ
كُلُّ ذَلِكَ **لَمَا**[1153] مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ {35} وَمَنْ
يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ {36} **وَإِنَّهُمُو لَيَصُدُّونَهُمُو**
عَنِ السَّبِيلِ **وَيَحْسِبُونَ**[1154] **أَنَّهُمُو** مُهْتَدُونَ {37} حَتَّى إِذَا **جَاءَانَا**[1155] قَالَ يَا
لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ {38} وَلَن يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ
ظَلَمْتُمُو أَنَّكُمُو فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ {39} أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ
وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {40} فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا **مِنْهُمُو** مُنْتَقِمُونَ {41} أَوْ
نُرِيَنَّكَ الَّذِي **وَعَدْنَاهُمُو** فَإِنَّا **عَلَيْهِمُو** مُقْتَدِرُونَ {42} فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ
إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى **سِرَاطٍ** مُسْتَقِيمٍ {43} وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ
{44} **وَسَلْ**[1156] مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً
يُعْبَدُونَ {45} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ

[1150] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[1151] Kunbül, سَقْفًا şeklinde müfret bir sîğa ile okudu. Hafs ise سُقُفًا şeklinde çoğul bir sîğa ile okur. Hafs, وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَ سُرُرًا âyetindeki سُرُرًا kelimesinin çoğul olmasını göz önünde bulundurarak onu da çoğul okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 649.

[1152] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

[1153] Yâsin 36 : 32. âyette açıklama geçti.

[1154] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 291.

[1155] Kunbül, يَا لَيْتَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ âyeti celîlenin tensiye anlamında olması ve âyetin بُعْدَ مَشْرِقِ الصَّيْفِ وَ مَشْرِقِ الشِّتَاءِ takdirinde olması nedeniyle حَتَّى إِذَا جَاءَانَا şeklinde tensiye okudu. Hafs ise müfret bir sîğa ile okur ve bununla tensiye manası da kastedilmiş olur. Hafs, لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ Hümeze 104 : 4. âyette لَيُنْبَذَنَّ هُوَ وَ مَالُهُ şeklinde *onun kendisi ve malı* kastedildiği halde müfret bir sîğa ile yetinilmesini delil saydı ve bu nedenle müfret okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 650.

[1156] Kunbül, "hemze"yi hazfedip onun harekesini "sin" harfine naklederek okudu. Hafs ise hemze ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 492.

الْعَالَمِينَ {46} فَلَمَّا **جَاءَهُمُو** بِآيَاتِنَا إِذَا **هُمُو** مِنْهَا يَضْحَكُونَ {47} وَمَا
نُرِيهِمُو مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا **وَأَخَذْنَاهُمُو** بِالْعَذَابِ **لَعَلَّهُمُو** يَرْجِعُونَ
{48} وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ {49}
فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا **هُمُو** يَنْكُثُونَ {50} وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا
قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ {51} أَمْ أَنَا
خَيْرٌ مِنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ **{ }**[1157] وَلَا يَكَادُ يُبِينُ {52} فَلَوْلَا أُلْقِيَ **عَلَيْهِي**
أَسَاوِرَةٌ[1158] مِنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ {53} فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ
فَأَطَاعُوهُو **إِنَّهُمُو** كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ {54} فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا **مِنْهُمُو**
فَأَغْرَقْنَاهُمُو أَجْمَعِينَ {55} **فَجَعَلْنَاهُمُو** سَلَفًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ {56} وَلَمَّا ضُرِبَ
ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ **مِنْهُو** يَصِدُّونَ {57} وَقَالُوا **أَآلِهَتُنَا**[1159] خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا
ضَرَبُوهُو لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ **هُمُو** قَوْمٌ خَصِمُونَ {58} إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا
عَلَيْهِي **وَجَعَلْنَاهُو** مَثَلًا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ {59} وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا **مِنْكُمُو** مَلَائِكَةً فِي
الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ {60} وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا **سِرَاطٌ** مُسْتَقِيمٌ
{61} وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ **لَكُمُو** عَدُوٌّ مُبِينٌ {62} وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى
بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ **جِئْتُكُمُو** بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ **لَكُمُو** بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ **فِيهِي** فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَطِيعُونِ {63} إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي **وَرَبُّكُمُو** **فَاعْبُدُوهُو** هَذَا **سِرَاطٌ** مُسْتَقِيمٌ
{64}فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ **بَيْنِهِمُو** فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ
{65} هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ **تَأْتِيَهُمُو** بَغْتَةً **وَهُمُو** لَا يَشْعُرُونَ {66}

[1157] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saydı. Hafs ise saymaz. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 493.

[1158] Kunbül, إِسْوَارٌ kelimesinin çoğulu olarak أَسَاوِرَةُ okudu. Zeccâc, bunun çoğulun çoğulu olması da mümkündür der. أَقْوَالٌ وَ أَقَاوِيلٌ diyebildiğimiz gibi أَسْوِرَةٌ وَ أَسَاوِرَةٌ de diyebiliriz demiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 650.

[1159] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

اَلْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ **بَعْضُهُمُو** لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ {67} يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ
الْيَوْمَ وَلَا **أَنْتُمُو** تَحْزَنُونَ {68} اَلَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ {69} اُدْخُلُوا
الْجَنَّةَ **أَنْتُمُو** **وَأَزْوَاجُكُمُو** تُحْبَرُونَ {70} يُطَافُ **عَلَيْهِمُو** بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ
وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا **تَشْتَهِي**[1160] الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ **وَأَنْتُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {71}
وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {72} **لَكُمُو** فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا
تَأْكُلُونَ {73} إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ {74} لَا يُفَتَّرُ **عَنْهُمُو**
وَهُمُو **فِيهِي** مُبْلِسُونَ {75} وَمَا **ظَلَمْنَاهُمُو** وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ {76}
وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ **إِنَّكُمُو** مَاكِثُونَ {77} لَقَدْ **جِئْنَاكُمُو** بِالْحَقِّ
وَلَكِنَّ **أَكْثَرَكُمُو** لِلْحَقِّ كَارِهُونَ {78} أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ {79} أَمْ
يَحْسِبُونَ[1161] أَنَّا لَا نَسْمَعُ **سِرَّهُمُو** **وَنَجْوَاهُمُو** بَلَى وَرُسُلُنَا **لَدَيْهِمُو** يَكْتُبُونَ
{80} قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ {81} سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ {82} **فَذَرْهُمُو** يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا
يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ {83} وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ **إِلَهٌ**[1162] وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ
الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ {84} وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ **وَإِلَيْهِي** **يُرْجَعُونَ**[1163] {85} وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ

[1160] Kunbül, ihtisar yaparak تَشْتَهِيه fiilinin sonundaki "ha" harfini hazfetti. Aslolan ise "ha" harfinin isbât edilmesi olsa da kelimenin okunuşunda hafiflik sağlamak için hazfedilmesi de güzel görülmüştür. Meselâ, أَللَّذِي ضَرَبْتُ ذَيْدٌ cümlesinin aslı, أَللَّذِي ضَرَبْتُهُ ذَيْدٌ şeklinde olur. Yani kelimenin sonundaki "ha" harfi meful olduğu için isbât da edilebilir hazf de edilebilir. أَهَاذَا الَّذِي بَعَثَ أَللَّهُ رَسُولًا Furkan 25 : 41. âyette بَعَثَهُ اللَّهُ denilmemesi, Kunbül'ün kıraatına hüccettir. Hafs, kelimenin sonundaki "ha" harfini hazfetmeden okur. Cümledeki مَا , الَّذِي manasına mübtedâ olarak merfû'dur. تَشْتَهِي ise مَا 'nın sılasıdır. Kelimenin sonundaki "ha" mefûl olmak üzere مَا edatına ait bir zamirdir. كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ Bakara 2: 275. âyetinde يَتَخَبَّطُهُ şeklinde okunması da Hafs'ın kıraatına hüccettir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 654.

[1161] Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

[1162] Kunbül, iki vehle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "yâ" harfine ibdâl ederek kasır (medd etmeden) ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 495.

[1163] Kunbül, âyetlar arasındaki insicâmı korumak için "yâ" harfiyle okudu. Çünkü yukarıdaki âyetlerde de يَخُوضُوا وَ يَلْعَبُوا şeklinde hep "yâ" harfiyle okundu. Hafs ise bir önceki 78. âyette لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِلْحَقِّ şeklinde muhâtab sîğasıyla hitâb edilmesinden dolayı "ta" ile okur. Bkz. Ebû Zür'a

الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {86} وَلَئِنْ **سَأَلْتَهُمُو** مَنْ **خَلَقَهُمُو**
لَيَقُولُنَّ اللهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ {87} **وَقِيلَهُ**[1164] يَارَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ
{88} فَاصْفَحْ **عَنْهُمُو** وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ {89}

﴿ سُورَةُ الدُّخَانِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم **{1}**[1165] وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ {2} إِنَّا **أَنْزَلْنَاهُو** فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ
{3} فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ {4} أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ {5} رَحْمَةً
مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {6} **رَبُّ**[1166] السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ
كُنْتُمُو مُوقِنِينَ {7} لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ **رَبُّكُمُو** وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ {8}
بَلْ **هُمُو** فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ {9} فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ {10}
يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ {11} رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ
{12} أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ **جَاءَهُمُو** رَسُولٌ مُبِينٌ {13} ثُمَّ تَوَلَّوْا **عَنْهُو** وَقَالُوا
مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ {14} إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا **إِنَّكُمُو** عَائِدُونَ {15} يَوْمَ نَبْطِشُ
الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ {16} وَلَقَدْ فَتَنَّا **قَبْلَهُمُو** قَوْمَ فِرْعَوْنَ **وَجَاءَهُمُو**

Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 655.

[1164] Kunbül, nasb ile okudu. Ahfeş nasb ile okunmasını şöyle açıkladı: ... أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ âyetine atfederek وَ نَسْمَعُ قِيلَهُ takdirinde nasb olmuştur der. Zeccâc da وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَ يَعْلَمُ قِيلَهُ takdirinde düşünülerek nasb okunmuştur der. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 656.

[1165] Kunbül, mukattaa harflerini tek başına bir âyet saymamıştır. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 496.

[1166] Kunbül, إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ cümlesinden sıfat yaparak ref' ile okudu. Veya başına هُوَ zamiri takdir ederek mübtedâ-haber de yapılabilir. رَبُّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ لَا إِله إِلَّا هُوَ Müzzemmil 73: 9. âyetinin okunuşu, Kunbül'ün kıraatına delildir. Hafs, رَبِّ kelimesini رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ... رَبِّ السَّمَاوَاتِ şeklinde cümleye sıfat yaparak kesre ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 656.

رَسُولٌ كَرِيمٌ {17} أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللهِ إِنِّي **لَكُمُو** رَسُولٌ أَمِينٌ {18} وَأَنْ لَا
تَعْلُوا عَلَى اللهِ **إِنِّيَ**[1167] **آتِيكُمُو** بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ {19} وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي **وَرَبِّكُمُو**
أَنْ تَرْجُمُونِ {20} وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ {21} فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ
مُجْرِمُونَ {22} **فَسْرِ**[1168] بِعِبَادِي لَيْلًا **إِنَّكُمُو** مُتَّبَعُونَ {23} وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا
إِنَّهُمُو جُنْدٌ مُغْرَقُونَ {24} كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ **وَعِيُونٍ**[1169] {25} وَزُرُوعٍ
وَمَقَامٍ كَرِيمٍ {26} وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ {27} كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا
آخَرِينَ {28} فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ {29} وَلَقَدْ
نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ {30} مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ
الْمُسْرِفِينَ {31} وَلَقَدِ **اخْتَرْنَاهُمُو** عَلَى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ {32} **وَآتَيْنَاهُمُو**
مِنَ الْآيَاتِ مَا **فِيهِي** بَلَاءٌ مُبِينٌ {33} إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ **{34}**[1170] إِنْ هِيَ إِلَّا
مَوْتَتُنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ {35} فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {36}
أَهُمُو خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** **أَهْلَكْنَاهُمُو** **إِنَّهُمُو** كَانُوا مُجْرِمِينَ {37}
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ {38} مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُو** لَا يَعْلَمُونَ {39} إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ **مِيقَاتُهُمُو** أَجْمَعِينَ {40} يَوْمَ
لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا **هُمُو** يُنْصَرُونَ {41} إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللهُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ {42} إِنَّ شَجَرَتَ[1171] الزَّقُّومِ **{43}**[1172] طَعَامُ الْأَثِيمِ {44}

[1167] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1168] Kunbül, "vasıl hemzesi"yle okudu. Hafs ise "kat' hemzesi"yle okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 292.

[1169] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 292.

[1170] Kunbül, burada vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 292.

[1171] Kunbül vakıf halinda "ha" ile شَجَرَه şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 498.

[1172] Kunbül, burada vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 498.

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ {45} كَغَلْيِ الْحَمِيمِ {46} **خُذُوهُو** **فَاعْتُلُوهُو**[1173]
إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ {47} ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ {48} ذُقْ إِنَّكَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ {49} إِنَّ هَذَا مَا **كُنْتُمُو** بِهِ تَمْتَرُونَ {50} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ
أَمِينٍ {51} فِي جَنَّاتٍ **وَعِيُونٍ**[1174] {52} يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَقَابِلِينَ {53} كَذَلِكَ **وَزَوَّجْنَاهُمُو** بِحُورٍ عِينٍ {54} يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ
آمِنِينَ {55} لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَى **وَوَقَاهُمُو** عَذَابَ الْجَحِيمِ
{56} فَضْلًا مِنْ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {57} فَإِنَّمَا **يَسَّرْنَاهُو** بِلِسَانِكَ
لَعَلَّهُمُو يَتَذَكَّرُونَ {58} فَارْتَقِبْ **إِنَّهُمُو** مُرْتَقِبُونَ {59}

﴿ سُورَةُ الْجَاثِيَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٣٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم **{1}**[1175] تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ {2} إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ {3} وَفِي **خَلْقِكُمُو** وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ
{4} وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ {5} تِلْكَ آيَاتُ اللهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ {6} وَيْلٌ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ {7} يَسْمَعُ
آيَاتِ اللهِ تُتْلَى **عَلَيْهِي** ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا **فَبَشِّرْهُو** بِعَذَابٍ أَلِيمٍ{8}
وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا **هُزُؤًا**[1176] أُولَئِكَ **لَهُمُو** عَذَابٌ مُهِينٌ {9} مِنْ

[1173] Bu fiil, يَعْرِشُونَ وَ يَعْرُشُونَ يَعْكِفُونَ وَ يَعْكُفُونَ fiilleri gibi iki şekilde hem kesre hem de dammeli okunur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 324.

[1174] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 292.

[1175] Kunbül, mukattaa harflerini bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 499.

[1176] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

وَرَائِهِمُو جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي **عَنْهُمُو** مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ أَوْلِيَاءَ
وَلَهُمُو عَذَابٌ عَظِيمٌ {10} هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ **رَبِّهِمُو** **لَهُمُو** عَذَابٌ
مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ {11} اللهُ الَّذِي سخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ **فِيهِي** بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ **وَلَعَلَّكُمُو** تَشْكُرُونَ {12} وَسَخَّرَ **لَكُمُو** مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا **مِنْهُو** إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ {13} قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا
يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لا يَرْجُون أَيَّامَ اللهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {14} مَنْ عَمِلَ
صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَى **رَبِّكُمُو** تُرْجَعُونَ {15} وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي
إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ **وَرَزَقْنَاهُمُو** مِنَ الطَّيِّبَاتِ **وَفَضَّلْنَاهُمُو** عَلَى الْعَالَمِينَ
{16} **وَآتَيْنَاهُمُو** بَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا
بَيْنَهُمُو إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي **بَيْنَهُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا **فِيهِي** يَخْتَلِفُونَ {17} ثُمَّ
جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ {18}
إِنَّهُمُو لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ **بَعْضُهُمُو** أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللهُ وَلِيُّ
الْمُتَّقِينَ {19} هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ {20} أَمْ حَسِبَ
الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ **نَجْعَلَهُمُو** كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **سَوَاءٌ**[1177]
مَحْيَاهُمُو **وَمَمَاتُهُمُو** سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ {21} وَخَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ **وَهُمُو** لَا يُظْلَمُونَ {22} أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ
هَوَاهُو وَأَضَلَّهُ اللهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ
يَهْدِيهِي مِنْ بَعْدِ اللهِ أَفَلَا **تَذَّكَّرُونَ**[1178] {23} وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا
نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا **لَهُمُو** بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ **هُمُو** إِلَّا يَظُنُّونَ
{24} وَإِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِمُو** آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ **حُجَّتَهُمُو** إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا

[1177] Kunbül, mübtedâ olarak ref' ile okudu. Hafs ise جَعَلَ fiilinin ikinci mefûlü veya hâl olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 661.

[1178] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {25} قُلِ اللهُ **يُحْيِيكُمُو** ثُمَّ **يُمِيتُكُمُو** ثُمَّ **يَجْمَعُكُمُو** إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَا رَيبَ **فِيهِي** وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ {26} وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَيومَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ الْمُبْطِلُونَ {27} وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ
أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {28} هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ
عَلَيْكُمُو بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا **كُنْتُمُو** تَعْمَلُونَ {29} فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ **فَيُدْخِلُهُمُو** **رَبُّهُمُو** فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ {30} وَأَمَّا الَّذِينَ
كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَى **عَلَيْكُمُو** **فَاسْتَكْبَرْتُمُو** **وَكُنْتُمُو** قَوْمًا مُجْرِمِينَ {31}
وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا **قُلْتُمُو** مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ
إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ {32} وَبَدَا **لَهُمُو** سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ **بِهِمُو** مَا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {33} وَقِيلَ الْيَوْمَ **نَنْسَاكُمُو** كَمَا **نَسِيتُمُو** لِقَاءَ **يَوْمِكُمُو** هَذَا
وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا **لَكُمُو** مِنْ نَاصِرِينَ {34} **ذَلِكُمُو** بِأَنَّكُمُ **اتَّخَذْتُمُو** آيَاتِ اللهِ
هُزُؤًا[1179] وَغَرَّتْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا **هُمُو** يُسْتَعْتَبُونَ {35}
فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {36} وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {37}

﴿ سُورَةُ الْأَحْقَافِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٣٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم {1}[1180] تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ {2} مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ
{3} قُلْ **أَرَأَيْتُمُو** مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ **لَهُمُو**

[1179] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

[1180] Kunbül, mukattaa harflerini tek başına bir âyet saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 502.

شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ اِئْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ
{4} وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ **وَهُمُو**
عَنْ **دُعَائِهِمُو** غَافِلُونَ {5} وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا **لَهُمُو** أَعْدَاءً وَكَانُوا **بِعِبَادَتِهِمُو**
كَافِرِينَ {6} وَإِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِمُو** آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا **جَاءَهُمُو**
هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ {7} أَمْ يَقُولُونَ **افْتَرَاهُو** قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللهِ
شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ **فِيهِي** كَفَى بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي **وَبَيْنَكُمُو** وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
{8} قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا **بِكُمُو** إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا
يُوحَى إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ {9} قُلْ **أَرَأَيْتُمُو** إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللهِ **وَكَفَرْتُمُو** بِهِ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَآمَنَ **وَاسْتَكْبَرْتُمُو** إِنَّ اللهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ {10} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا **إِلَيْهِي** وَإِذْ
لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ {11} وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَى لِلْمُحْسِنِينَ {12} إِنَّ
الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ **عَلَيْهِمُو** وَلَا **هُمُو** يَحْزَنُونَ {13} أُولَئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {14} وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ
بِوَالِدَيْهِي **حُسْنًا**[1181] **حَمَلَتْهُو** أُمُّهُ **كُرْهًا**[1182] **وَوَضَعَتْهُو** **كُرْهًا** وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ
شَهْرًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي
أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا **تَرْضَاهُو** وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ

[1181] Kunbül, حَسَنَ يَحْسُنُ حُسْنًا fiilinden mastar okudu. Mana, أَمَرْنَاهُ بِأَنْ يَحْسنَ إِلَيْهِمَا takdirinde olur. وَوَصَّيْنَا الإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا Ankebût 29: 8. âyette de bu şekilde okunmuş olması, Kunbül'ün tilavetine delildir. Hafs ise أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا fiilinden mastar olarak okur. وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا Bakara 2: 83. âyette bu şekilde okunması hususunda icmâ olduğu için bu, Hafs'ın tilavetine de huccet olur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 326.

[1182] كَرْه وَ كُرْهْ kelimeleri قَرْحْ وَ قُرْحْ gibi hem ref' hem de fetha ile okunan lafızlardır. كُرْهٌ insan fiilinden kaynaklanan meşekkat anlamına gelir. كَرْهٌ ise kerih görme anlamına gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 664.

إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ {15} أُولَئِكَ الَّذِينَ **يُتَقَبَّلُ**[1183] **عَنْهُمُو** **أَحْسَنُ** مَا
عَمِلُوا **وَيُتَجَاوَزُ** عَنْ **سَيِّئَاتِهِمُو** فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ
{16} وَالَّذِي قَالَ **لِوَالِدَيْهِي** **أُفَّ**[1184] لَكُمَا **أَتَعِدَانِنِي**[1185] أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ
الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ {17} أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُو مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ **إِنَّهُمُو** كَانُوا خَاسِرِينَ {18} وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا
وَلِيُوَفِّيَهُمُو **أَعْمَالَهُمُو** **وَهُمُو** لَا يُظْلَمُونَ {19} وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى
النَّارِ **ءَأَذْهَبْتُمُو**[1186] **طَيِّبَاتِكُمُو** فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا **وَاسْتَمْتَعْتُمُو** بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
عَذَابَ الْهُونِ بِمَا **كُنْتُمُو** تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا **كُنْتُمُو** تَفْسُقُونَ
{20} وَاذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ **يَدَيْهِي**
وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ **إِنِّيَ**[1187] أَخَافُ **عَلَيْكُمُو** عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ {21}
قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ {22} قَالَ
إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ **وَأُبَلِّغُكُمُو** مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي **أَرَاكُمُو** قَوْمًا تَجْهَلُونَ {23}
فَلَمَّا **رَأَوْهُو** عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ **أَوْدِيَتِهِمُو** قَالُوا هَذَا عَارِضٌ **مُمْطِرُنَا** بَلْ هُوَ مَا
اسْتَعْجَلْتُمُو بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ {24} تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا

[1183] Kunbül, fiilin fâilini isimlendirmeden فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ Âl-i İmrân 3: 91, وَ لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ Âl-i İmrân 3: 90. ve وَمَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْ Mâide 5: 36. âyetlerde de aynı şekilde okunduğu için bu âyetlerin okunuşu delil sayarak "yâ harfi ile ref' okudu. Kunbül'ün tilavetine göre fiilin ref' ile okunmasından dolayı sonrasında gelen أَحْسَنُ kelimesi de ref' ile okunur. Hafs, sözün ahengini dikkate alarak نَتَقَبَّلُ ve onun arkasından gelen وَنَتَجَاوَزُ fiilini de aynı şekilde "nun" ile okur. Hafs'ın tilavetine göre de أَحْسَنَ kelimesi nasb ile okunur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 664.

[1184] İsrâ 17: 23. âyette açıklama geçti.

[1185] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1186] Kunbül, iki "hemze" ile ikinci "hemzeyi" de teshîl ile okudu. Hafs ise bir tek hemze ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 665.

[1187] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

لَا تَرَى[1188] إِلَّا مَسَاكِنَهُمُو كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ {25} وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمُو
فِيمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمُو فِيهِي وَجَعَلْنَا لَهُمُو سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمُو
سَمْعُهُمُو وَلَا أَبْصَارُهُمُو وَلَا أَفْئِدَتُهُمُو مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللهِ
وَحَاقَ بِهِمُو مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُون {26} وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمُو مِنَ الْقُرَى
وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمُو يَرْجِعُونَ {27} فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ
قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمُو وَذَلِكَ إِفْكُهُمُو وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ {28} وَإِذْ صَرَفْنَا
إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرَانَ فَلَمَّا حَضَرُوهُو قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا
إِلَى قَوْمِهِمُو مُنْذِرِينَ {29} قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِي يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ {30} يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا
دَاعِيَ اللهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمُو مِنْ ذُنُوبِكُمُو وَيُجِرْكُمُو مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ {31}
وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ
[1189] فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {32} أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ
يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى بَلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {33}
وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمُو تَكْفُرُونَ {34} فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا
تَسْتَعْجِلْ لَهُمُو كَأَنَّهُمُو يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ
فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ {35}

﴿سُورَةُ مُحَمَّدٍ﴾

[1188] Kunbül, hitâbın Rasûlüllah'a (s.a.v.) olduğunu, cümlenin لَا تَرَي شَيْئاً إِلَّا مَسَاكِنَهُمْ takdirinde olabileceğini dolayısıyla da fiili Hz. Peygamber (s.a.v.)'e isnat ederek okudu. Hafs ise fiilin fâilini isimlendirmeden لَايُرَى إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ لِأَنَّهُمْ قَدْ أُهْلِكُوا takdirinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 666.

[1189] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi sâkin "vav" harfine ibdâl ederek kasır ile okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 296.

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا٣٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ أَضَلَّ **أَعْمَالَهُمُو** {1} وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ **رَبِّهِمُو** كَفَّرَ **عَنْهُمُو** **سَيِّئَاتِهِمُو**
وَأَصْلَحَ **بَالَهُمُو** {2} ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا
الْحَقَّ مِنْ **رَبِّهِمُو** كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللهُ لِلنَّاسِ **أَمْثَالَهُمُو** {3} فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا **أَثْخَنْتُمُوهُمُو** فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى
تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا { }[1190] ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللهُ لَانْتَصَرَ **مِنْهُمُو** وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ
بَعْضَكُمُو بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ **قَاتَلُوا**[1191] فِي سَبِيلِ اللهِ فَلَنْ يُضِلَّ **أَعْمَالَهُمُو** {4}
سَيَهْدِيهِمُو وَيُصْلِحُ **بَالَهُمُو** {5} وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا **لَهُمُو** {6} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللهَ **يَنْصُرْكُمُو** وَيُثَبِّتْ **أَقْدَامَكُمُو** {7} وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسًا **لَهُمُو**
وَأَضَلَّ **أَعْمَالَهُمُو** {8} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللهُ فَأَحْبَطَ **أَعْمَالَهُمُو** {9}
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** دَمَّرَ اللهُ
عَلَيْهِمُو وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا {10} ذَلِكَ بِأَنَّ اللهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا
مَوْلَى **لَهُمُو** {11} إِنَّ اللهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى **لَهُمُو**
{12} **وَكَائِنْ**[1192] مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ **أَهْلَكْنَاهُمُو**
فَلَا نَاصِرَ **لَهُمُو** {13} أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ

[1190] Hafs, burada âyet başlangıcı olarak vakfetmez. Kunbül ise bunu bir âyet başlangıcı saydı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 507.

[1191] Kunbül, قَاتَلُوا şeklinde okuyuşun daha kapsamlı ve Allah yolunda savaşanları daha medhedici olduğu için böyle okudu. Hafs ise وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ Âl-i İmrân 3: 169. âyettinin okunuşunu da delil kabül ederek fiilin fâilini isimlendirmeden قُتِلُوا şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 667.

[1192] Âl-i İmrân 3: 146. âyette açıklama geçti.

وَاتَّبَعُوا **أَهْوَاءَهُمُو** {14} مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ
أَسِنٍ[1193] وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ
عَسَلٍ مُصَفًّى **وَلَهُمُو** فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ **رَبِّهِمُو** كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي
النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ **أَمْعَاءَهُمُو** {15} **وَمِنْهُمُو** مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا
خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى
قُلُوبِهِمُو وَاتَّبَعُوا **أَهْوَاءَهُمُو** {16} وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا **زَادَهُمُو** هُدًى **وَآتَاهُمُو** **تَقْوَاهُمُو**
{17} فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ **تَأْتِيَهُمُو** بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ **أَشْرَاطُهَا**[1194] فَأَنَّى
لَهُمُو إِذَا **جَاءَتْهُمُو** **ذِكْرَاهُمُو** {18} فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ **مُتَقَلَّبَكُمُو** **وَمَثْوَاكُمُو** {19} وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا
لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو**
مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ **عَلَيْهِي** مِنَ الْمَوْتِ فَأَوْلَى **لَهُمُو** {20} طَاعَةٌ
وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا **لَهُمُو** {21} فَهَلْ
عَسَيْتُمُو إِنْ **تَوَلَّيْتُمُو** أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا **أَرْحَامَكُمُو** {22} أُولَئِكَ
الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ **فَأَصَمَّهُمُو** وَأَعْمَى **أَبْصَارَهُمُو** {23} أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ **الْقُرَانَ** أَمْ
عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا {24} إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى **أَدْبَارِهِمُو** مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ
الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ **لَهُمُو** وَأَمْلَى **لَهُمُو** {25} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا
نَزَّلَ اللَّهُ **سَنُطِيعُكُمُو** فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ **أَسْرَارَهُمُو**[1195] {26} فَكَيْفَ إِذَا

[1193] Kunbül, فَعِلٍ vezninde medd etmeden أَسِنَ يَأْسَنُ أَسِنًا وَ أَسِنٌ şeklinden hareketle “elif”siz okudu. أَسِنٌ kokusu değişen anlamındadır. Âyette olumsuzluk edatı başına geldiği için kokusu değişmeyen su, nehirler anlamına gelir. Hafs, “elif” ilave ederek medd ile فَاعِلٌ vezninde okur. أَسِنَ يَأْسَنُ آسِنٌ Bu, ضَارِبٌ وَ ذَاهِبٌ isimleri gibi okundu. Hafs’ın tilavetine göre mana, istikbalde de yani gelecekte de o cennet nehirlerinin kokusu değişmeyecek şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 667.

[1194] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci “hemze”yi teshîl etti. 2. Vecih: İkinci “hemze”yi harf-i medde tebdîl ederek medd ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati’t-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru’l-Beyruti, 2008), s. 508.

[1195] Hafs, أَسْرَرَ يُسْرِرُ إِسْرَارًا vezninden hareketle mastar isim olarak okur. أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ Tevbe 9: 78. âyette de çoğul değil müfret bir şekilde gelmesi de Hafs’ın delilidir. Çünkü Kunbül, سِرٌّ

تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ **وُجُوهَهُمُو** **وَأَدْبَارَهُمُو** {27} ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا
أَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ **أَعْمَالَهُمُو** {28} أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو**
مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ **أَضْغَانَهُمُو** {29} وَلَوْ نَشَاءُ **لَأَرَيْنَاكَهُمُو** **فَلَعَرَفْتَهُمُو**
بِسِيمَاهُمُو **وَلَتَعْرِفَنَّهُمُو** فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ **أَعْمَالَكُمُو** {30} **وَلَنَبْلُوَنَّكُمُو**
حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ **مِنْكُمُو** وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ **أَخْبَارَكُمُو** {31} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ **أَعْمَالَهُمُو** {32} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللّٰهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَلَا تُبْطِلُوا **أَعْمَالَكُمُو** {33} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَاتُوا **وَهُمُو**
كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ **لَهُمُو** {34} فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللّٰهُ
مَعَكُمُو وَلَنْ **يَتِرَكُمُو** **أَعْمَالَكُمُو** {35} إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَإِنْ تُؤْمِنُوا
وَتَتَّقُوا **يُؤْتِكُمُو** **أُجُورَكُمُو** وَلَا **يَسْأَلْكُمُو** **أَمْوَالَكُمُو** {36} إِنْ يَسْأَلْكُمُوهَا
فَيُحْفِكُمُو تَبْخَلُوا وَيُخْرِجْ **أَضْغَانَكُمُو** {37} **هَاأَنْتُمُو**[1196] هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي
سَبِيلِ اللّٰهِ **فَمِنْكُمُو** مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ
الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا **غَيْرَكُمُو** ثُمَّ لَا يَكُونُوا **أَمْثَالَكُمُو** {38}

﴿ سُورَةُ الْفَتْحِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٩

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

---

kelimesinin çoğulu olarak أَسْرَارَهُمْ şeklinde okumuştur. Aslında bu kelime, Kur'ân'da hem müfret hem çoğul şekilde geçmektedir. Yukarıdaki âyette çoğul geçmekte, يَعْلَمُ سِرَّهُم Tevbe 9: 78. âyette de mefret olarak geçmektedir. Bu durum Kur'ân'ın i'câzından kaynaklanmaktadır. Mesela, يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ Bakara 2: 3. âyette بِالغَيْبِ kelimesi müfret olduğu halde bununla ba's, haşir, kıyamet saati ve diğer gaybla ilgili konular kastedilmektedir. Yine mesela, عَلَّامُ الْغُيُوبِ Tevbe 9: 78. âyette aynı kelime çoğul olarak geçmiştir. İşte ألسِّرُّ kelimesi de böyledir. Bir yerde müfret başka bir yerde de çoğul şekliyle kullanılmıştır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 669.

[1196] Âl-i İmrân 3: 65. âyette açıklama geçti.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا {1} لِيَغْفِرَ لَكَ اللهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ
نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ **سِرَاطًا** مُسْتَقِيمًا {2} وَيَنْصُرَكَ اللهُ نَصْرًا عَزِيزًا {3} هُوَ
الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ **إِيمَانِهِمُو** وَلِلَّهِ جُنُودُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللهُ عَلِيمًا حَكِيمًا {4} لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ **عَنْهُمُو** **سَيِّئَاتِهِمُو** وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللهِ فَوْزًا عَظِيمًا {5} وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
الظَّانِّينَ بِاللهِ ظَنَّ السَّوْءِ **عَلَيْهِمُو** دَائِرَةُ **السُّوءِ**[1197] وَغَضِبَ اللهُ **عَلَيْهِمُو** **وَلَعَنَهُمُو**
وَأَعَدَّ **لَهُمُو** جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا {6} وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا {7} إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا {8} **لِيُؤْمِنُوا**[1198] بِاللهِ
وَرَسُولِهِ **وَيُعَزِّرُوهُ** **وَيُوَقِّرُوهُ** **وَيُسَبِّحُوهُ** بُكْرَةً وَأَصِيلًا {9} إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا
يُبَايِعُونَ اللهَ يَدُ اللهِ فَوْقَ **أَيْدِيهِمُو** فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا
عَاهَدَ **عَلَيْهِ**[1199] اللهَ **فَسَنُؤْتِيهِي**[1200] أَجْرًا عَظِيمًا {10} سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ

[1197] السَّوْء وَ السُّوء kelimelerinin farklı iki telaffuz şeklinin olduğu söylenmiştir. Kunbül bu kelimeyi isim olarak dammeli okudu. Bu okuyuşa göre azap, şer ve helak anlamına gelir. وَ السُّوءَ عَلَي الْكَافِرِينَ Nahl 16: 27. âyette bu şekilde damme ile okunması da Kunbül'ün hüccetlerindendir. Hafs ise fiilin mastarı olarak fetha ile okur. Buna göre السَّوْء , fesat ve helak manalarına gelir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 671.

[1198] Kunbül, لِيُأْمِنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَيُعَزِّرُوهُ وَيُوَقِّرُوهُ وَيُسَبِّحُوهُ hepsinde "yâ" ile okudu. Kunbül cümleyi, إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ يَا مُحَمَّدُ لِيُأْمِنُوا بِاللَّهِ وَبِكَ şeklinde takdir etti. Eğer لِتُأْمِنُوا şeklinde okunsaydı cünlenin takdîrî şekli, إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ لِتُأْمِنُوا olurdu ve bu güzel bir takdir olmazdı, çünkü Allah (cc.) Peygamber'i (s.a.v.) mü'minlerin ona iman etmesi için gönderdi. Bu yüzden أَرْسَلْنَاكَ لِيُأْمِنُوا şekinde okumak daha güzeldir. Aslında âyetin takdiri, إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ يَا مُحَمَّدُ شَاهِدًا عَلَيْهِمْ وَمُبَشِّرًا بِالْجَنَّةِ وَنَذِيرًا مِنَ النَّارِ لِيُأْمِنُوا بِكَ مَنْ آمَنَ وَيُعَزِّرُوكَ şeklinde olur. Eğer أَرْسَلْنَاكَ yerine أَرْسَلْنَاهُ denilmiş olsaydı, لِتُأْمِنُوا şeklinde okumak güzel olurdu. Hafs ise diğer fiilleri de لِتُأْمِنُوا şeklinde "ta" ile okur. Hz. Peygamber (s.a.v.)' e إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا şeklinde hitâb edildikten sonra sanki hitâbın yenilenmesi şeklinde لِتُأْمِنُوا *Ey İnsanlar! Allah'a ve rasûlüne iman edin diye böyle yaptık* anlamına gelir. Hz. Peygamber (s.a.v.)'e hitâptan sonra yeni bir hitâbla Peygamber'in (s.a.v.) gönderildiği kimselere hitâb edilmiş olmaktadır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 672.

[1199] Hafs'ın dışındaki bütün kurrâlar عَلَيْهِ اللَّهَ şeklinde öncesinde gelen ي "yâ" harfinden dolayı kesreli okudu. Hafs ise sâkin harften sonra gelen "ha" harflerini damme ile okur. Tecvit kitaplarında bu konuda geniş bilgi verilmektedir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 330.

[1200] Kunbül, فَسَنُأْتِيهِي şeklinde okudu. Hafs ise فَسَيُؤْتِيهِ şeklinde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 296.

مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ **بِأَلْسِنَتِهِمْ** مَا لَيْسَ فِي **قُلُوبِهِمْ** قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ **لَكُمْ** مِنَ اللهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ **بِكُمْ** ضَرًّا أَوْ أَرَادَ **بِكُمْ** نَفْعًا بَلْ كَانَ اللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا {11} بَلْ **ظَنَنْتُمْ** أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى **أَهْلِيهِمْ** أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَلِكَ فِي **قُلُوبِكُمْ** **وَظَنَنْتُمْ** ظَنَّ السَّوْءِ **وَكُنْتُمْ** قَوْمًا بُورًا {12} وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا {13} وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا {14} سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا **انْطَلَقْتُمْ** إِلَى مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا **نَتَّبِعْكُمْ** يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا **كَذَالِكُمْ** قَالَ اللهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا {15} قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ **تُقَاتِلُونَهُمْ** أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِن تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا **تَوَلَّيْتُمْ** مِنْ قَبْلُ **يُعَذِّبْكُمْ** عَذَابًا أَلِيمًا {16} لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ **يُدْخِلْهُ** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ **يُعَذِّبْهُ** عَذَابًا أَلِيمًا {17} لَقَدْ رَضِيَ اللهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي **قُلُوبِهِمْ** فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ **عَلَيْهِمْ** **وَأَثَابَهُمْ** فَتْحًا قَرِيبًا {18} وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللهُ عَزِيزًا حَكِيمًا {19} وَعَدَكُمُ اللهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ **لَكُمْ** هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ **عَنْكُمْ** وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ **وَيَهْدِيَكُمْ** **سِرَاطًا** مُسْتَقِيمًا {20} وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللهُ بِهَا وَكَانَ اللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا {21} وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا {22} سُنَّةَ اللهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِيلًا {23} وَهُوَ الَّذِي كَفَّ **أَيْدِيَهُمْ** **عَنْكُمْ** **وَأَيْدِيَكُمْ** **عَنْهُمْ** بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ **أَظْفَرَكُمْ** **عَلَيْهِمْ** وَكَانَ اللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا {24} هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا **وَصَدُّوكُمْ**

عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ
مُؤْمِنَاتٌ لَمْ **تَعْلَمُوهُمُو** أَنْ **تَطَؤُوهُمُو فَتُصِيبَكُمُو مِنْهُمُو** مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللَّهُ
فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا **مِنْهُمُو** عَذَابًا أَلِيمًا {25} إِذْ
جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ **وَأَلْزَمَهُمُو** كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا {26} لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ
اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ **رُؤُوسَكُمُو** وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ
ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا {27} هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى
الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا {28} مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ **بَيْنَهُمُو تَرَاهُمُو** رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا **سِيمَاهُمُو**
فِي **وُجُوهِهِمُو** مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ **مَثَلُهُمُو** فِي التَّوْرَاةِ **وَمَثَلُهُمُو** فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ
أَخْرَجَ **شَطَأَهُ**[1201] فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى **سُؤْقِهِ**[1202] يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ
بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **مِنْهُمُو** مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا
{29}

﴿ سُورَةُ الْحُجُرَاتِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
{1} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا **أَصْوَاتَكُمُو** فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ

[1201] Kunbül, شَطَأَهُ şeklinde fetha ile okudu. Hafs ise sukûn ile شَطْأَهُ şeklinde okur. Bu, الشَّمْعَ وَ شَمَعَ ، النَّهْرُ وَ النَّهَرُ kelimeleri gibi iki farklı şekilde okunmuştur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 674.

[1202] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: Sâkin bir hemze ile سُؤْقِهِ şeklinde okudu. 2. Vecih: Dammeli bir hemze ve medd harfi ile سُؤُوقِهِ şeklinde okudu. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 110.

بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ **بَعْضِكُمُو** لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ **أَعْمَالُكُمُو** **وَأَنْتُمُو** لَا تَشْعُرُونَ {2} إِنَّ
الَّذِينَ يَغُضُّونَ **أَصْوَاتَهُمُو** عِنْدَ رَسُولِ اللهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللهُ **قُلُوبَهُمُو** لِلتَّقْوَى
لَهُمُو مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ {3} إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ **أَكْثَرُهُمُو** لَا
يَعْقِلُونَ {4} وَلَوْ **أَنَّهُمُو** صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ **إِلَيْهِمُو** لَكَانَ خَيْرًا **لَهُمُو** وَاللهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ {5} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ **جَاءَكُمُو** فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا
بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا **فَعَلْتُمُو** نَادِمِينَ {6} وَاعْلَمُوا أَنَّ **فِيكُمُو** رَسُولَ اللهِ لَوْ
يُطِيعُكُمُو فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ **لَعَنِتُّمُو** وَلَكِنَّ اللهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي
قُلُوبِكُمُو وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ {7} فَضْلًا
مِنَ اللهِ وَنِعْمَةً وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ {8} وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا
بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ **إِلَى**[1203] أَمْرِ
اللهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ {9}
إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ **أَخَوَيْكُمُو** وَاتَّقُوا اللهَ **لَعَلَّكُمُو** تُرْحَمُونَ {10} يَا
أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا **مِنْهُمُو** وَلَا نِسَاءٌ مِنْ
نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا **أَنْفُسَكُمُو** وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ
الِاسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ {11} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ
بَعْضُكُمُو بَعْضًا أَيُحِبُّ **أَحَدُكُمُو** أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ **أَخِيهِي** مَيْتًا **فَكَرِهْتُمُوهُو** وَاتَّقُوا اللهَ
إِنَّ اللهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ {12} يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا **خَلَقْنَاكُمُو** مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى **وَجَعَلْنَاكُمُو**
شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ **أَكْرَمَكُمُو** عِنْدَ اللهِ **أَتْقَاكُمُو** إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ {13}
قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي

[1203] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 301.

قُلُوبِكُمُۥ وَإِنْ تُطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمُۥ مِنْ أَعْمَالِكُمُۥ شَيْئًا إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{14} إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمُۥ
وَأَنْفُسِهِمُۥ فِي سَبِيلِ اللهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ {15} قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللهَ بِدِينِكُمُۥ
وَاللهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {16} يَمُنُّونَ
عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمُۥ بَلِ اللهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمُۥ أَنْ هَدَاكُمُۥ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمُۥ صَادِقِينَ {17} إِنَّ اللهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللهُ
بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ[1204] {18}

﴿ سُورَةُ ق ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ {1} بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمُۥ مُنْذِرٌ مِنْهُمُۥ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا
شَيْءٌ عَجِيبٌ {2} أَئِذَا[1205] مُتْنَا[1206] وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ {3} قَدْ
عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمُۥ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ {4} بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا
جَاءَهُمُۥ فَهُمُۥ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ {5} أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمُۥ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا
وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ {6} وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا
مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ {7} تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ {8} وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ

[1204] Kunbül, öncesinde ... إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا âyetine uygun olarak وَ اللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُون الْمُؤْمِنُونَ takdirinde okudu. Hafs ise لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم âyetine uygun olarak muhâtab bir sîğa ile وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 677.

[1205] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 518.

[1206] Kunbül, مُتْنَا şeklinde dammeli okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 518.

مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ {9} وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ
{10} رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ {11} كَذَّبَتْ **قَبْلَهُمُو**
قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ {12} وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ {13}
وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ {14} أَفَعَيِينَا بِالْخَلْقِ
الْأَوَّلِ بَلْ **هُمُو** فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ {15} وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا
تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ **إِلَيْهِي** مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ {16} إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ
عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ {17} مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا **لَدَيْهِي** رَقِيبٌ عَتِيدٌ
{18} وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ **مِنْهُو** تَحِيدُ {19} وَنُفِخَ فِي
الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ {20} وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ {21}
لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ {22}
وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ {23} أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ {24} مَنَّاعٍ
لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ {25} الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ **فَأَلْقِيَاهُو** فِي الْعَذَابِ
الشَّدِيدِ {26} قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ {27} قَالَ
لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ **إِلَيْكُمُو** بِالْوَعِيدِ {28} مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا
بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ {29} يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ {30}
وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ {31} هَذَا مَا **يُوعَدُونَ**[1207] لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ
{32}مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ **مُنِيبُنِ**[1208] {33} أُدْخُلُوهَا
بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ {34} **لَهُمُو** مَا يَشَاؤُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ {35} وَكَمْ
أَهْلَكْنَا **قَبْلَهُمُو** مِنْ قَرْنٍ **هُمُو** أَشَدُّ **مِنْهُمُو** بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ

[1207] Kunbül, öncesinde وَأُزْلِفَةُ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ cümlesi geçtiği için devamında هَذَا مَا يُوعَدُونَ şeklinde gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise kendilerine cennet vaat edilen müttakîlere hitâben هَذَا مَا تُوعَدُونَ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 678.

[1208] Kunbül, vasıl halinde damme ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 111.

{36} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ {37}
وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ
{38} فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ
{39} وَمِنَ اللَّيْلِ **فَسَبِّحْهُو** **وَإِدْبَارَ**[1209] السُّجُودِ {40} وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ
الْمُنَادِي مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ {41} يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ
{42} إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ {43} يَوْمَ **تَشَّقَّقُ**[1210] الْأَرْضُ
عَنْهُمُو سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ {44} نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ
عَلَيْهِمُو بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ **بِالْقُرَانِ** مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ {45}

﴿ سُورَةُ الذَّارِيَاتِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٦٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا {1} فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا {2} فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا {3} فَالْمُقَسِّمَاتِ
أَمْرًا {4} إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ {5} وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ {6} وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ
{7} **إِنَّكُمُو** لَفِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ {8} يُؤْفَكُ **عَنْهُو** مَنْ أُفِكَ {9} قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ
{10} الَّذِينَ **هُمُو** فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ {11} يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ {12} يَوْمَ
هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ {13} ذُوقُوا **فِتْنَتَكُمُو** هَذَا الَّذِي **كُنْتُمُو** بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ
{14} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ **وَعِيُونٍ**[1211] {15} آخِذِينَ مَا **آتَاهُمُو** **رَبُّهُمُو**
إِنَّهُمُو كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ {16} كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ {17}

[1209] Kunbül, أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا şeklinde mastar olarak “elif”in kesresiyle okudu. Hafs ise دُبْرٌ kelimesinin çoğulu أَدْبَارٌ şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 331.

[1210] Kunbül, teşdîd ile okudu. Aslı, تَتَشَقَّقُ idi. “Ta” harfi “şin” harfine idgâm edilince تَشَّقَّقُ şeklinde okundu. Hafs, kısaltma (ihtisâr) yapıp “ta” harfini hazfederek tahfîf ile تَشَقَّقُ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 679.

[1211] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru’z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kitabi’l-arabi, 1981), s. 303.

وَبِالْأَسْحَارِ **هُمْ**و يَسْتَغْفِرُونَ {18} وَفِي **أَمْوَالِهِمْ**و حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ {19}
وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ {20} وَفِي **أَنْفُسِكُمْ**و أَفَلَا تُبْصِرُونَ {21} وَفِي
السَّمَاءِ **رِزْقُكُمْ**و وَمَا تُوعَدُونَ {22} فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا
أَنَّكُمْو تَنْطِقُونَ {23} هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ {24} إِذْ
دَخَلُوا **عَلَيْهِ**ي فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ {25} فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ
بِعِجْلٍ سَمِينٍ {26} فَقَرَّبَهُ **إِلَيْهِمْ**و قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ {27} فَأَوْجَسَ **مِنْهُمْ**و خِيفَةً
قَالُوا لَا تَخَفْ **وَبَشَّرُوهُ**و بِغُلَامٍ عَلِيمٍ {28} فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا
وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ {29} قَالُوا كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ {30}
قَالَ فَمَا **خَطْبُكُمْ**و أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ {31} قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ {32}
لِنُرْسِلَ **عَلَيْهِمْ**و حِجَارَةً مِنْ طِينٍ {33} مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ {34}
فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ {35} فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ {36} وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ {37} وَفِي مُوسَى
إِذْ **أَرْسَلْنَاهُ**و إِلَى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ {38} فَتَوَلَّى بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ
{39} **فَأَخَذْنَاهُ**و وَجُنُودَهُ **فَنَبَذْنَاهُمْ**و فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ {40} وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ {41} مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ **عَلَيْهِ**و إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ
{42} وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ **لَهُمْ**و تَمَتَّعُوا حَتَّى حِينٍ {43} فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ **رَبِّهِمْ**و
فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ **وَهُمْ**و يَنْظُرُونَ {44} فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُنْتَصِرِينَ {45} وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ **إِنَّهُمْ**و كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ {46} وَالسَّمَاءَ
بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ {47} وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ {48}
وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ **لَعَلَّكُمْ**و **تَذَكَّرُونَ**[1212] {49} فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي **لَكُمْ**و
مِنْهُو نَذِيرٌ مُبِينٌ {50} وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي **لَكُمْ**و **مِنْهُ**و نَذِيرٌ مُبِينٌ

[1212] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.

{51} كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمْ** مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ
{52}أَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ **هُمْ** قَوْمٌ طَاغُونَ {53} فَتَوَلَّ **عَنْهُمْ** فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ
{54} وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ {55} وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا
لِيَعْبُدُونِ {56} مَا أُرِيدُ **مِنْهُمْ** مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ {57} إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ {58} فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذَنُوبًا مِثْلَ ذَنُوبِ **أَصْحَابِهِمْ** فَلَا
يَسْتَعْجِلُونِ {59} فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ {60}

﴿ سُورَةُ الطُّورِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

وَالطُّورِ {1} وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ {2} فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ {3} وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ {4}
وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ {5} وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ {6} إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ {7} مَا لَهُ
مِنْ دَافِعٍ {8} يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا {9} وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا {10} فَوَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {11} الَّذِينَ **هُمْ** فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ {12} يَوْمَ يُدَعُّونَ إِلَى
نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا {13} هَذِهِ النَّارُ الَّتِي **كُنْتُمْ** بِهَا تُكَذِّبُونَ {14} أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ
أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ {15} اصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ **عَلَيْكُمْ** إِنَّمَا تُجْزَوْنَ
مَا **كُنْتُمْ** تَعْمَلُونَ {16} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ {17} فَاكِهِينَ بِمَا **آتَاهُمْ**
رَبُّهُمْ **وَوَقَاهُمْ** **رَبُّهُمْ** عَذَابَ الْجَحِيمِ {18} كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا **كُنْتُمْ**

تَعْمَلُونَ {19} مُتَّكِئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ **وَزَوَّجْنَاهُمُو** بِحُورٍ عِينٍ {20} وَالَّذِينَ
آمَنُوا **وَاتَّبَعَتْهُمُو** **ذُرِّيَّتُهُمُو** بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا **بِهِمُو** **ذُرِّيَّتَهُمُو** وَمَا **أَلِتْنَاهُمُو**[1213] مِنْ
عَمَلِهِمُو مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ {21} **وَأَمْدَدْنَاهُمُو** بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ
مِمَّا يَشْتَهُونَ {22} يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا **لَغْوَ**[1214] فِيهَا وَلَا **تَأْثِيمَ** {23}
وَيَطُوفُ **عَلَيْهِمُو** غِلْمَانٌ **لَهُمُو** **كَأَنَّهُمُو** لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ {24} وَأَقْبَلَ **بَعْضُهُمُو** عَلَى
بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ {25} قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ {26} فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ {27} إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ **نَدْعُوهُو** إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ {28}
فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ {29} أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ
بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ {30} قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي **مَعَكُمُو** مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ {31} أَمْ
تَأْمُرُهُمُو **أَحْلَامُهُمُو** بِهَذَا أَمْ **هُمُو** قَوْمٌ طَاغُونَ {32} أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا
يُؤْمِنُونَ {33} فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ {34} أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ
شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ {35} أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ {36}
أَمْ **عِنْدَهُمُو** خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُسَيْطِرُونَ {37} أَمْ **لَهُمُو** سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ **فِيهِي**
فَلْيَأْتِ **مُسْتَمِعُهُمُو** بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ {38} أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ {39} أَمْ
تَسْأَلُهُمُو أَجْرًا **فَهُمُو** مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ {40} أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ **فَهُمُو** يَكْتُبُونَ
{41} أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ {42} أَمْ **لَهُمُو** إِلَاهٌ غَيْرُ اللَّهِ
سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ {43} وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا

[1213] Kunbül, أَلِتْنَاهُمُو şeklinde kesre ile okudu. Hafs ise أَلَتْنَاهُمْ şeklinde fetha ile okur. Bu fiil نَقَمَ يَنْقِمُ وَ نَقِمَ يَنْقَمُ gibi أَلَتَ يَأْلِتُ وَ أَلِتَ يَأْلَتُ iki farklı şekilde tilavet edilmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 683.

[1214] Kunbül, her iki kelimeyi de لَغْوَ وَ لَا تَأْثِيمَ şeklinde nasb ile okudu. Cinsini nefyedici لَا harfi, cümlede tekrar ederse isminin hem ref' hem de nasb okunması câizdir. Tekrar etmediği zaman sadece fetha okunur. هَلْ مِنْ لَغْوٍ فِيهَا وَ لَا تَأْثِيمٍ şeklinde soruya verilen cevabın takdirinde لَغْوَ وَ لَا تَأْثِيمَ nasb ile okundu. Hafs, bu kelimeleri ref' okumakla أَفِيهَا لَغْوٌ أَوْ تَأْثِيمٌ şeklinde âyeti takdir ederek ref' ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 683.

سَحَابٌ مَرْكُومٌ {44} **فَذَرْهُمُ** حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي **فِيهِ** **يَصْعَقُونَ**[1215]
{45} يَوْمَ لَا يُغْنِي **عَنْهُمُ** **كَيْدُهُمُ** شَيْئًا وَلَا **هُمُ** يُنْصَرُونَ {46} وَإِنَّ لِلَّذِينَ
ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ **أَكْثَرَهُمُ** لَا يَعْلَمُونَ {47} وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ
فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ {48} وَمِنَ اللَّيْلِ **فَسَبِّحْهُ** وَإِدْبَارَ
النُّجُومِ {49}

﴿ سُورَةُ النَّجْمِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٦٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى {1} مَا ضَلَّ **صَاحِبُكُمُ** وَمَا غَوَى {2} وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى
{3} إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى {4} عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى {5} ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى
{6} وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى {7} ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى {8} فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى
{9} فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى {10} مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى {11}
أَفَتُمَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى {12} وَلَقَدْ **رَآهُ** نَزْلَةً أُخْرَى {13} عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى
{14} عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَى {15} إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى {16} مَا زَاغَ
الْبَصَرُ وَمَا طَغَى {17} لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى {18} أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ

[1215] Kunbül, يَصْعَقُونَ şeklinde fiili inkarcılara nisbet ederek okudu. Hafs ise يُصْعَقُونَ şeklinde يُكْرَمُونَ vezninde okur. Kunbül, صَعِقَ يَصْعَقُ vezninden okudu. Hafs, أَصْعَقَ يُصْعِقُ vezninden يُصْعَقُ şeklinde يُهْلَكُونَ anlamında okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 335.

وَالْعُزَّى {19} **وَمَنَآءَةَ**[1216] الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى {20} أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنْثَى
{21} تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ **ضِئْزَى**[1217] {22} إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا **أَنْتُمُو**
وَآبَاؤُكُمُو مَا أَنْزَلَ اللهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ
جَاءَهُمُو مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى {23} أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى {24} فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى
{25} وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي **شَفَاعَتُهُمُو** شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ
اللهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى {26} إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ
تَسْمِيَةَ الْأُنْثَى {27} وَمَا **لَهُمُو** بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي
مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا {28}
ذَلِكَ **مَبْلَغُهُمُو** مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ
اهْتَدَى {29} وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا
عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى {30} الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ
إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ **بِكُمُو** إِذْ **أَنْشَأَكُمُو** مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ **أَنْتُمُو**
أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ **أُمَّهَاتِكُمُو** فَلَا تُزَكُّوا **أَنْفُسَكُمُو** هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى {31} أَفَرَأَيْتَ
الَّذِي تَوَلَّى {32} وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى {33} أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى
{34} أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى {35} وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى {36} أَلَّا
تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى {37} وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى {38} وَأَنَّ سَعْيَهُ

[1216] Bu kelimenin aslı, مَنَوَةٌ idi. Kunbül, وَ مَنَاءَةَ şeklinde "hemze" ile medd ederek okudu. "Elif" harfi Kunbül'de zâit bir harftir. Hafs' Rivayeti'nde ise öncesi fetha olduğu için "vav" harfi "elif"e nakledildi. Kunbül, iki "elif" peşpeşe gelmesin diye araya bir "hemze" dahil ederek وَمَنَاءَةَ şeklinde okudu. Menât, Huzaa Kabilesinin kutsadığı bir kaya idi. Lât, Sakîf Kabilesinin putunun adıdır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 335.

[1217] Kunbül, hemzeli okudu. Hafs ise hemzesiz okur. Kurrâlar, ضِيزَي kelimesinin aslının فُعْلَي vezninde olduğu konusunda ittifak halindedirler. Kunbül'ün ilk harfi, kesre ile beraber ضِئْزَي şeklinde hemzeli okuması, ذِكْرَي وَ شِعْرَي gibi isim olarak düşündüğünü gösterir. Çünkü Arapça'da ضِئْزَي şeklinde ilk harfi kesreli bir sıfat olmaz. Arapça'da sıfat ancak فَعْلَي وَ فُعْلَي vezninden gelir. فِعْلَي vezninde gelmez. سَكْرَي وَ غَضْبَي fetha ile, حُبْلَي ، فُضْلَي وَ حُسْنَي damme ile olana örnektir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 336.

سَوْفَ يُرَى {39} ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى {40} وَأَنَّ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى {41}
وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى {42} وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا {43} وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ
الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى {44} مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى {45} وَأَنَّ عَلَيْهِ **النَّشَاءَةَ**[1218] الْأُخْرَى
{46} وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَأَقْنَى {47} وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَى {48} وَأَنَّهُ أَهْلَكَ
عَادًا الْأُولَى {49} **وَثَمُودًا**[1219] فَمَا أَبْقَى {50} وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ **إِنَّهُمُو**
كَانُوا **هُمُو** أَظْلَمَ وَأَطْغَى {51} وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى {52} فَغَشَّاهَا مَا غَشَّى
{53} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى {54} هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النُّذُرِ الْأُولَى {55} أَزِفَتِ
الْآزِفَةُ {56} لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللهِ كَاشِفَةٌ {57} أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ
{58} وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ {59} **وَأَنْتُمُو** سَامِدُونَ {60} فَاسْجُدُوا لِلَّهِ
وَاعْبُدُوا ۩ {61}

﴿ سُورَةُ الْقَمَرِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٥
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ {1} وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ
{2} وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا **أَهْوَاءَهُمُو** وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌّ {3} وَلَقَدْ **جَاءَهُمُو** مِنَ الْأَنْبَاءِ
مَا **فِيهِي** مُزْدَجَرٌ {4} حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ {5} فَتَوَلَّ **عَنْهُمُو** يَوْمَ يَدْعُ
الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ **نُكْرٍ**[1220] {6} خُشَّعًا **أَبْصَارُهُمُو** يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ **كَأَنَّهُمُو**

[1218] Ankebût 29: 20. âyette açıklama geçti.
[1219] Yusuf 12: 68. âyette açıklama geçti.
[1220] Kunbül, الرُّعْبُ وَ اللرُّعُبُ kelimesi gibi iki farklı şekilde okunan نُكْرٌ وَ نُكُرٌ kelimesini tahfîf için sâkin okudu. Hafs ise dammeli okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 688.

جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ {7} مُهْطِعِينَ إِلَى **الدَّاعِي**[1221] يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ {8}
كَذَّبَتْ **قَبْلَهُمُو** قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ {9} فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي
مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ {10} فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ {11} وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ
عِيُونًا[1222] فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ {12} **وَحَمَلْنَاهُو** عَلَى ذَاتِ أَلْوَاحٍ
وَدُسُرٍ {13} تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرَ {14} وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ
مِنْ مُدَّكِرٍ {15} فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ {16} وَلَقَدْ يَسَّرْنَا **الْقُرَانَ** لِلذِّكْرِ فَهَلْ
مِنْ مُدَّكِرٍ {17} كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ {18} إِنَّا أَرْسَلْنَا **عَلَيْهِمُو**
رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ {19} تَنْزِعُ النَّاسَ **كَأَنَّهُمُو** أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ
{20} فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ {21} وَلَقَدْ يَسَّرْنَا **الْقُرَانَ** لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ
{22} كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ {23} فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَفِي
ضَلَالٍ وَسُعُرٍ {24} **أَؤُلْقِيَ**[1223] الذِّكْرُ **عَلَيْهِي** مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ
{25} سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَنِ الْكَذَّابُ الْأَشِرُ {26} إِنَّا مُرْسِلُو النَّاقَةِ فِتْنَةً **لَهُمُو**
فَارْتَقِبْهُمُو وَاصْطَبِرْ {27} **وَنَبِّئْهُمُو** أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ **بَيْنَهُمُو** كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ
{28} فَنَادَوْا **صَاحِبَهُمُو** فَتَعَاطَى فَعَقَرَ {29} فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ {30}
إِنَّا أَرْسَلْنَا **عَلَيْهِمُو** صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ {31} وَلَقَدْ يَسَّرْنَا
الْقُرَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ {32} كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ {33} إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُو حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ **نَجَّيْنَاهُمُو** بِسَحَرٍ {34} نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ
نَجْزِي مَنْ شَكَرَ {35} وَلَقَدْ **أَنْذَرَهُمُو** بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ {36} وَلَقَدْ

[1221] Kunbül, vakıf ve vasıl halinde الدَّاعِي şeklinde "yâ" harfini isbât ederek okudu. Hafs ise hazfederek okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 338.

[1222] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Budûru'z-Zâhira,* s. 309.

[1223] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 309.

رَاوَدُوهُۥ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمُۥ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ {37} وَلَقَدْ صَبَّحَهُمُۥ
بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ {38} فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ {39} وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرَانَ لِلذِّكْرِ
فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ {40} وَلَقَدْ جَاءَ أَالَ[1224] فِرْعَوْنَ النُّذُرُ {41} كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمُۥ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ {42} أَكُفَّارُكُمُۥ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكُمُۥ أَمْ لَكُمُۥ
بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ {43} أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ {44} سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ
الدُّبُرَ {45} بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمُۥ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ {46} إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي
ضَلَالٍ وَسُعُرٍ {47} يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمُۥ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ
{48} إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُۥ بِقَدَرٍ {49} وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ
{50} وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمُۥ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ {51} وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُۥ فِي
الزُّبُرِ {52} وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ {53} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ
{54} فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ {55}

﴿سُورَةُ الرَّحْمَنِ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا٧٨
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلرَّحْمَنُ **{1}**[1225] عَلَّمَ الْقُرَانَ {2} خَلَقَ الْإِنْسَانَ {3} عَلَّمَهُ الْبَيَانَ {4}
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ {5} وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ {6} وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا
وَوَضَعَ الْمِيزَانَ {7} أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ {8} وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا

[1224] Kunbül, iki vecihle okudu. 1. Vecih: İkinci "hemze"yi teshîl ile okudu. 2. Vecih: İkinci "hemze"yi "elif"e ibdâl ederek kasır (tabiî medd) ve medd ile okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 310.

[1225] Kunbül, burada âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 531.

الْمِيزَانَ {9} وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ **{10}**[1226] فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ
الْأَكْمَامِ {11} وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ {12} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
{13} خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ {14} وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ
نَارٍ {15} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {16} رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ
{17} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {18} مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ {19} بَيْنَهُمَا
بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ {20} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {21} يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ
وَالْمَرْجَانُ {22} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {23} وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي
الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ {24} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {25} كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ
{26} وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ {27} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
{28} يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ {29} فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {30} سَنَفْرُغُ **لَكُمُو** أَيُّهَا الثَّقَلَانِ {31} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {32} يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ **اسْتَطَعْتُمُو** أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ {33} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {34} يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا **شِوَاظٌ**[1227] مِنْ نَارٍ { }[1228] **وَنُحَاسٍ**[1229] فَلَا

[1226] Kunbül, bu vakfı âyet başlangıcı saymadı. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 531.

[1227] Kunbül, kesre ile okudu. Hafs ise damme ile okur. Bu kelime, شِوَاظٌ وَ شُوَاظٌ iki farklı şekilde okunabilir. Ateşin dumanına veya dumansız aleve, güneşin sıcaklığına ve hararete de *şüvâz* denir. غُرَابٍ وَ كِتَابٍ kelimeleri bunun benzeri kelimelerdir. Bkz. Fîrûzâbâdî, *Kâmusu'l-Muhît,* (3. baskı, Lübnan-Beyrut: Dâru'l-marife, 2008), s. 717.

[1228] Kunbül, âyet başı olarak burada vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 532.

[1229] Kunbül, مِنْ نَارٍ وَ نُحَاسٍ şeklinde atıf ile مِنْ نَارٍ وَ مِنْ نُحَاسٍ takdirinde okudu. *Nuhâs*, duman demektir. Kunbül, نُحَاسٍ kelimesini مِنْ نَارٍ üzerine atfetmiştir. Âyet, يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ وَ ذَالِكَ الشُّوَاظُ مِنْ نَارٍ وَ نُحَاسٍ takdirinde olur. Hafs'a gelince o bu kelimeyi شُوَاظٌ kelimesine atfederek ref' ile okur. *Şüvâz,* cehennemde dumansız bir alevdir, İbn Abbas da böyle söylemiştir. Yani يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا نَارٌ مَحْضَةٌ لَا يَشُوبُهَا دُخَانٌ ، وَ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا دُخَانٌ بَعْدَ ذَالِكَ demek olur. Burada azabın iki değişik vasfını ortaya koyan, açıklayan bir ifade vardır. *Şüvâz* kelimesini dumanı olmayan bir alev olarak manalandırırsak bu takdirde مِنْ نَارٍ وَ نُحَاسٍ şeklinde okuyanların kıraatı zayıf olmuş olur. Çünkü *şüvâz* kelimesini cehennemin dumansız alevi olarak anlamlandırısak *nühâs* kelimesini de ona atfederek ref' ile okumak gerekir. Âyetin manası, يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ وَ يُرْسَلُ نُحَاسٌ أَيْ يُرْسَلُ هَذَا مَرَّةً وَ هَذَا أُخْرَي takdirinde verilmelidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 693.

تَنْتَصِرَانِ {35} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {36} فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ
وَرْدَةً كَالدِّهَانِ {37} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {38} فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ
ذَنْبِهِ إِنسٌ وَلَا جَانٌّ {39} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {40} يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ
بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ {41} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {42}
هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ {43} يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آنٍ
{44} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {45} وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ {46}
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {47} ذَوَاتَا أَفْنَانٍ {48} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
{49} فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ {50} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {51} فِيهِمَا مِنْ
كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ {52} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {53} مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ
بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ {54} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {55}
فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ **قَبْلَهُمْ** وَلَا جَانٌّ {56} فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {57} كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ {58} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {59} هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ {60} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {61} وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ {62} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {63}
مُدْهَامَّتَانِ {64} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {65} فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ
{66} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {67} فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ {68}
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ {69} فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ {70} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {71} حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ {72} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
{73} لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ **قَبْلَهُمْ** وَلَا جَانٌّ {74} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
{75} مُتَّكِئِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ {76} فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ {77} تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ {78}

﴿ سُورَةُ الْوَاقِعَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٩٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ {1} لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ {2} خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ {3} إِذَا رُجَّتِ
الْأَرْضُ رَجًّا {4} وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا {5} فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا {6} **وَكُنْتُمُو**
أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً {7} فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ { }[1230] مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ {8}
وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ { }[1231] مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ {9} وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ
{10} أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ {11} فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ {12} ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ
{13} وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ {14} عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ {15} مُتَّكِئِينَ عَلَيْهَا
مُتَقَابِلِينَ {16} يَطُوفُ **عَلَيْهِمُو** وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ {17} بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ { }
وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ {18} لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا **يُنْزَفُونَ**[1232] {19} وَفَاكِهَةٍ مِمَّا
يَتَخَيَّرُونَ {20} وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ {21} وَحُورٌ عِينٌ {22} كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ
الْمَكْنُونِ {23} جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {24} لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا
{25}[1233] إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا {26} وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ { }[1234] مَا
أَصْحَابُ الْيَمِينِ {27} فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ {28} وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ {29} وَظِلٍّ
مَمْدُودٍ {30} وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ {31} وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ {32} لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا
مَمْنُوعَةٍ {33} وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ {34} إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً {35} فَجَعَلْنَاهُنَّ
أَبْكَارًا {36} عُرُبًا أَتْرَابًا {37} لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ {38} ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ

[1230] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Tevfik İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 113.

[1231] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.

[1232] Kunbül, لَا تَذْهَبُ عُقُولُهُمْ بِشُرْبِهَا *onu içmekle akılları giderilmez* anlamında وَلَا يُنْزَفُونَ şeklinde okudu. Hafs ise لَا يَنْفَدُ شَرَابُهُمْ كَمَا يَنْفَدُ شَرَابُ أَهْلِ الدُّنْيَا *dünyada sarhoş oldukları gibi ahirette sarhoş olmazlar* يُنْزِفُونَ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 694.

[1233] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.

[1234] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Hafs ise vakfeder. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.

{39} وَثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ {40} وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ { }[1235] مَا أَصْحَابُ
الشِّمَالِ {41} فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ {42} وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ {43} لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ
{44} إِنَّهُمُو كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ {45} وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ
{46} وَكَانُوا يَقُولُونَ { }[1236] أَئِذَا[1237] مُتْنَا[1238] وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَئِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ {47} أَوَ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ {48} قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ {49}
لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ {50} ثُمَّ إِنَّكُمُو أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ
{51} لَآكِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍ {52} فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ {53}
فَشَارِبُونَ عَلَيْهِي مِنَ الْحَمِيمِ {54} فَشَارِبُونَ شَرْبَ[1239] الْهِيمِ {55} هَذَا
نُزُلُهُمُو يَوْمَ الدِّينِ {56} نَحْنُ خَلَقْنَاكُمُو فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ {57} أَفَرَأَيْتُمُو مَا
تُمْنُونَ {58} أَأَنْتُمُو[1240] تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ {59} نَحْنُ قَدَرْنَا[1241] بَيْنَكُمُ
الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ {60} عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمُو وَنُنْشِئَكُمُو فِي مَا لَا
تَعْلَمُونَ {61} وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشَاءَةَ[1242] الْأُولَى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ[1243] {62}
أَفَرَأَيْتُمُو مَا تَحْرُثُونَ {63} أَأَنْتُمُو[1244] تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ {64} لَوْ نَشَاءُ

[1235] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.
[1236] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.
[1237] Kunbül, her iki yerde ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.
[1238] Kunbül, damme ile okudu. Hafs ise kesre ile okur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 535.
[1239] Kunbül, fetha ile شَرْبَ şeklinde okudu. Hafs ise damme ile شُرْبَ şeklinde okur. Her iki telaffuz Arapça kurallarına uygundur. Araplar, أُرِدُ شُرْبَ الْمَاءِ وَ شَرْبَ الْمَاءِ derler. Damme ile okunduğunda isim, fetha ile okunduğunda mastar olduğunu söyleyenler de vardır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 696.
[1240] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.
[1241] Kunbül, قَدَرْتَ vezninde tahfîf ile okudu. Hafs ise قَدَّرْتَ vezninde teşdîd ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 341.
[1242] Necm 53: 47. âyette açıklama geçti.
[1243] Bakara 2: 10. âyette açıklama geçti.
[1244] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 113.

لَجعَلْنَاهُو حُطَامًا **فظَلَلْتُمُو** تَفَكَّهُونَ {65} إِنَّا لَمُغْرَمُونَ {66} بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ
{67} أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ {68} **أَأَنْتُمُو**[1245] **أَنْزَلْتُمُوهُو** مِنَ الْمُزْنِ أَمْ
نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ {69} لَوْ نَشَاءُ **جَعَلْنَاهُو** أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ {70} أَفَرَأَيْتُمُ
النَّارَ الَّتِي تُورُونَ {71} **أَأَنْتُمُو**[1246] **أَنْشَأْتُمُو** شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِؤُونَ {72}
نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ {73} فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ {74} فَلَا
أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ {75} وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ {76} إِنَّهُ **لَقُرَانٌ** كَرِيمٌ
{77} فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ {78} لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ {79} تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ {80} أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ **أَنْتُمُو** مُدْهِنُونَ {81} وَتَجْعَلُونَ **رِزْقَكُمُو** **أَنَّكُمُو**
تُكَذِّبُونَ {82} فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ {83} **وَأَنْتُمُو** حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ {84}
وَنَحْنُ أَقْرَبُ **إِلَيْهِي** **مِنْكُمُو** وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ {85} فَلَوْلَا إِنْ **كُنْتُمُو** غَيْرَ مَدِينِينَ
{86} تَرْجِعُونَهَا إِنْ **كُنْتُمُو** صَادِقِينَ {87} فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ {88}
فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّةُ نَعِيمٍ {89} وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ {90} فَسَلَامٌ
لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ {91} وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ {92}
فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ {93} وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ {94} إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ {95}
فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ {96}

﴿ سُورَةُ الْحَدِيدِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {1} لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {2} هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ

[1245] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 113.

[1246] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ile okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Tevfîk İbrahim Damre, *et-Tariku'l-Münir,* (1. basım, Ürdün: Ürdün milli kütüphanesi, 2006), s. 113.

وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {3} هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ
السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ **مَعَكُمُو** أَيْنَ مَا **كُنْتُمُو** وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {4} لَهُ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الأُمُورُ {5} يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ
النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {6} آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا
جَعَلَكُمُو مُسْتَخْلَفِينَ **فِيهِي** فَالَّذِينَ آمَنُوا **مِنْكُمُو** وَأَنْفَقُوا **لَهُمُو** أَجْرٌ كَبِيرٌ {7} وَمَا
لَكُمُو لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولُ **يَدْعُوكُمُو** لِتُؤْمِنُوا **بِرَبِّكُمُو** وَقَدْ أَخَذَ **مِيثَاقَكُمُو** إِنْ
كُنْتُمُو مُؤْمِنِينَ {8} هُوَ الَّذِي **يُنْزِلُ**[1247] عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ **لِيُخْرِجَكُمُو** مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ **بِكُمُو** لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ {9} وَمَا **لَكُمُو** أَلَّا تُنْفِقُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي **مِنْكُمُو** مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ
الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {10} مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فَيُضَعِّفُهُ[1248] لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ {11} يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى
نُورُهُمُو بَيْنَ **أَيْدِيهِمُو** **وَبِأَيْمَانِهِمُو** بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {12} يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ
لِلَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ **نُورِكُمُو** قِيلَ ارْجِعُوا **وَرَاءَكُمُو** فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ
بَيْنَهُمُو بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ **{13}**[1249]
يُنَادُونَهُمُو أَلَمْ نَكُنْ **مَعَكُمُو** قَالُوا بَلَى **وَلَكِنَّكُمُو** **فَتَنْتُمُو** **أَنْفُسَكُمُو** **وَتَرَبَّصْتُمُو**
وَارْتَبْتُمُو وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّى جَاءَ **أَمْرُ**[1250] اللَّهِ **وَغَرَّكُمُو** بِاللَّهِ الْغَرُورُ {14}

[1247] Kunbül, tehfîf ile أَنْزَلَ يُنْزِلُ vezninde okudu. Hafs ise teşdîd ile نَزَّلَ يُنَزِّلُ vezninde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 333.
[1248] Bakara 2: 245. âyette açıklama geçti.
[1249] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 539.
[1250] Hac 22: 65. âyette açıklama geçti.

فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ **مِنْكُمُو** فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ **مَوْلَاكُمُو** وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ {15} أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ **قُلُوبُهُمُو** لِذِكْرِ اللهِ وَمَا **نَزَلَ**[1251]
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ
قُلُوبُهُمُو وَكَثِيرٌ **مِنْهُمُو** فَاسِقُونَ {16} اِعْلَمُوا أَنَّ اللهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ
بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ **لَعَلَّكُمُو** تَعْقِلُونَ {17} إِنَّ **الْمُصَدِّقِينَ**[1252] **وَالْمُصَدِّقَاتِ**
وَأَقْرَضُوا اللهَ قَرْضًا حَسَنًا **يُضَعَّفُ**[1253] **لَهُمُو** **وَلَهُمُو** أَجْرٌ كَرِيمٌ {18} وَالَّذِينَ آمَنُوا
بِاللهِ وَرُسُلِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** **لَهُمُو** **أَجْرُهُمُو** **وَنُورُهُمُو**
وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ {19} اِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ **بَيْنَكُمُو** وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ
أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ **فَتَرَاهُو** مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ {20} سَابِقُوا إِلَى
مَغْفِرَةٍ مِنْ **رَبِّكُمُو** وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ
وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللهِ **يُؤْتِيهِي** مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ {21} مَا أَصَابَ
مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي **أَنْفُسِكُمُو** إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ
عَلَى اللهِ يَسِيرٌ {22} لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا **فَاتَكُمُو** وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا **آتَاكُمُو** وَاللهُ لَا

[1251] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 342.

[1252] Kunbül, tahfîf ile إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَ الْمُصَدِّقَاتِ şeklinde okudu. Kunbül'ün tilavetine göre tahfîf ile okumak, teşdîd ile okumaktan daha genel bir mana ifade eder. Çünkü مُصَّدِّقِين şeklinde teşdîd ile okunduğu zaman onu sadece sadaka verenlere hasretmiş oluruz. Oysa ki مُصَدِّقِين şeklinde tahfîf ile okunduğu zaman onu hem sadaka verenlere hem de Allah ve Rasûlü'ne inanmış olan mü'minlere teşmîl etmiş oluruz. Hafs'ın teşdîd ile okumasının nedeni, kelimenin aslının إِنَّ الْمُتَصَدِّقِينَ وَ الْمُتَصَدِّقَاتِ şeklinde okunmasıdır. "Ta" harfi, "sad" harfine idgâm olunca teşdîd ile okundu. Hafs'ın bu konudaki delili, Ubey b. Ka'b'ın إِنَّ الْمُتَصَدِّقِينَ وَ الْمُتَصَدِّقَاتِ şeklinde açık "ta" harfiyle okuduğuna dair rivayettir. Diğer bir delil de وَأَقْرَضُوا اللهَ قَرْضًا حَسَنًا âyette kastedilen sadaka ise âyetin devamında gelen *karz*'a daha çok benzemektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 701.

[1253] Kunbül, ضَعَّفَ يُضَعَّفُ vezninde fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. Hafs ise ضَاعَفَ يُضَاعِفُ vezninde fiilin fâilini izhâr ederek okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 699.

يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ {23} اَلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ
فَإِنَّ اللهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ {24} لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ **فِيهِي** بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ
اللهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ {25} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ **فَمِنْهُمُو** مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ **مِنْهُمُو** فَاسِقُونَ {26} ثُمَّ
قَفَّيْنَا عَلَى **آثَارِهِمُو** بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ
الَّذِينَ **اتَّبَعُوهُو** رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا **عَلَيْهِمُو** إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ
اللهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا **مِنْهُمُو** **أَجْرَهُمُو** وَكَثِيرٌ **مِنْهُمُو** فَاسِقُونَ
{27} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ **يُؤْتِكُمُو** كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ
لَكُمُو نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ **لَكُمُو** وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {28} لِئَلَّا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ
أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللهِ **يُؤْتِيهِي** مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ {29}

﴿ سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللهِ وَاللهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ
اللهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ {1} اَلَّذِينَ **يَظَّهَّرُونَ**[1254] **مِنْكُمُو** مِنْ **نِسَائِهِمُو** مَا هُنَّ **أُمَّهَاتِهِمُو**
إِنْ **أُمَّهَاتُهُمُو** إِلَّا **اللَّاءِ**[1255] **وَلَدْنَهُمُو** **وَإِنَّهُمُو** لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ

[1254] Kunbül, teşdîd ile okudu. Kelimenin aslı, يَتَظَهَّرُونَ iken "ta" harfi, mahreç yakınlığından dolayı "za" harfine idgâm edilince يَظَّهَّرُونَ şeklinde şeddeli okundu. Hafs, ضَاعَفَ يُضَاعِفُ vezninde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 288.

[1255] Ahzab 33: 4. âyette açıklama geçti.

اللهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {2} وَالَّذِينَ **يَظَّهَّرُونَ**[1256] مِنْ **نِسَائِهِمُو** ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا **ذَلِكُمُو** تُوعَظُونَ بِهِ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {3}
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ
سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ
{4} إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ **قَبْلِهِمُو** وَقَدْ أَنْزَلْنَا
آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ {5} يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللهُ جَمِيعًا **فَيُنَبِّئُهُمُو** بِمَا
عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللهُ **وَنَسُوهُ** وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {6} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا
فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ **رَابِعُهُمُو** وَلَا خَمْسَةٍ
إِلَّا هُوَ **سَادِسُهُمُو** وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ **مَعَهُمُو** أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ
يُنَبِّئُهُمُو بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {7} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا
عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا **عَنْهُو** وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ[1257]
الرَّسُولِ وَإِذَا جَاؤُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللهُ وَيَقُولُونَ فِي **أَنْفُسِهِمُو** لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللهُ بِمَا نَقُولُ **حَسْبُهُمُو** جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمَصِيرُ {8} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا
تَنَاجَيْتُمُو فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ[1258] الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى
وَاتَّقُوا اللهَ الَّذِي **إِلَيْهِي** تُحْشَرُونَ {9} إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا
وَلَيْسَ **بِضَارِّهِمُو** شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللهِ وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {10} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ **لَكُمُو** تَفَسَّحُوا فِي **الْمَجْلِسِ**[1259] فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللهُ **لَكُمُو**

[1256] Mücâdele 58: 2. âyette açıklama geçti.

[1257] Kunbül, vakıf halinde وَمَعْصِيَهْ şeklinde okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 316.

[1258] Kunbül, vakıf halinde وَمَعْصِيَهْ şeklinde okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 316.

[1259] Kunbül, Allah Rasûlü'nün meclisini kastedereken müfret bir sîğa ile okudu. Hafs ise çoğul bir sîğa ile daha umûmî bir mana kasdetmiştir. Kunbül'ün tilavetine göre hitap Rasûlüllâh'ın ashabına hasredilmiş olur. Hafs'ın tilavetine göre ise ilim ve zikir meclisleri kastedilerek hitab bütün mü'minleri kapsayacak şekilde olur. Âsım dışında bütün kurrâlar müfret okunması konusunda ittifak halindedirler. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 343.

وَإِذَا قِيلَ **انْشِزُوا فَانْشِزُوا**[1260] يَرْفَعِ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا **مِنْكُمُو** وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {11} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ
فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ **نَجْوَاكُمُو** صَدَقَةً ذَلِكَ خَيْرٌ **لَكُمُو** وَأَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ {12} **أَأَشْفَقْتُمُو**[1261] أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ **نَجْوَاكُمُو** صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ
تَفْعَلُوا وَتَابَ اللهُ **عَلَيْكُمُو** فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَاللهُ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ {13} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللهُ **عَلَيْهِمُو** مَا **هُمُو** **مِنْكُمُو**
وَلَا **مِنْهُمُو** وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ **وَهُمُو** يَعْلَمُونَ {14} أَعَدَّ اللهُ **لَهُمُو** عَذَابًا
شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {15} اتَّخَذُوا **أَيْمَانَهُمُو** جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللهِ **فَلَهُمُو** عَذَابٌ مُهِينٌ {16} لَنْ تُغْنِيَ **عَنْهُمُو** **أَمْوَالُهُمُو** وَلَا **أَوْلَادُهُمُو** مِنَ اللهِ
شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ **هُمُو** فِيهَا خَالِدُونَ {17} يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللهُ جَمِيعًا
فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ **لَكُمُو** **وَيَحْسِبُونَ**[1262] **أَنَّهُمُو** عَلَى شَيْءٍ أَلَا **إِنَّهُمُو** هُمُ
الْكَاذِبُونَ {18} اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ **فَأَنْسَاهُمُو** ذِكْرَ اللهِ أُولَئِكَ حِزْبُ
الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ {19} إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللهَ
وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ {20} كَتَبَ اللهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ
{21} لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ
كَانُوا **آبَاءَهُمُو** أَوْ **أَبْنَاءَهُمُو** أَوْ **إِخْوَانَهُمُو** أَوْ **عَشِيرَتَهُمُو** أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ **وَأَيَّدَهُمُو** بِرُوحٍ **مِنْهُو** **وَيُدْخِلُهُمُو** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
رَضِيَ اللهُ **عَنْهُمُو** وَرَضُوا **عَنْهُو** أُولَئِكَ حِزْبُ اللهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
{22}

[1260] Kunbül, نَشَزَ يَنْشِزُ vezninde okudu. Hafs ise نَشَزَ يَنْشُزُ şeklinde okur. Bu kelimenin de, يَلْمِزُونَ وَ يَلْمُزُونَ fiilinde olduğu gibi iki farklı telaffuz biçimi vardır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 705.

[1261] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[1262] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

﴿ سُورَةُ الْحَشْرِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٤

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {1} هُوَ الَّذِي
أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ **دِيَارِهِمْ** لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا **ظَنَنْتُمْ** أَنْ يَخْرُجُوا
وَظَنُّوا **أَنَّهُمْ** **مَانِعَتُهُمْ** **حُصُونُهُمْ** مِنَ اللهِ فَأَتَاهُمُ اللهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ **بُيُوتَهُمْ**[1263] **بِأَيْدِيهِمْ** وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي
الْأَبْصَارِ {2} وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ **لَعَذَّبَهُمْ** فِي الدُّنْيَا **وَلَهُمْ** فِي
الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ {3} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمْ** شَاقُّوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِّ اللهَ فَإِنَّ اللهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ {4} مَا **قَطَعْتُمْ** مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللهِ
وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ {5} وَمَا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ **مِنْهُمْ** فَمَا **أَوْجَفْتُمْ** **عَلَيْهِ** مِنْ
خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
{6} مَا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى
وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ **مِنْكُمْ** وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ
فَخُذُوهُ وَمَا **نَهَاكُمْ** **عَنْهُ** فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ {7} لِلْفُقَرَاءِ
الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ **دِيَارِهِمْ** **وَأَمْوَالِهِمْ** يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ {8} وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ **إِلَيْهِمْ** وَلَا يَجِدُونَ فِي **صُدُورِهِمْ** حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ
عَلَى **أَنْفُسِهِمْ** وَلَوْ كَانَ **بِهِمْ** خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ {9} وَالَّذِينَ جَاؤُوا مِنْ **بَعْدِهِمْ** يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ
سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ {10}

[1263] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ
أُخْرِجْتُمُو لَنَخْرُجَنَّ **مَعَكُمُو** وَلَا نُطِيعُ **فِيكُمُو** أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ **قُوتِلْتُمُو** **لَنَنْصُرَنَّكُمُو**
وَاللَّهُ يَشْهَدُ **إِنَّهُمُو** لَكَاذِبُونَ {11} لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ **مَعَهُمُو** وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا
يَنْصُرُونَهُمُو وَلَئِنْ **نَصَرُوهُمُو** لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ {12} **لَأَنْتُمُو** أَشَدُّ رَهْبَةً
فِي **صُدُورِهِمُو** مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ {13} لَا **يُقَاتِلُونَكُمُو** جَمِيعًا
إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ **جِدَارٍ**[1264] **بَأْسُهُمُو** **بَيْنَهُمُو** شَدِيدٌ **تَحْسِبُهُمُو**[1265]
جَمِيعًا **وَقُلُوبُهُمُو** شَتَّى ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُو** قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ {14} كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمُو قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ **أَمْرِهِمُو** **وَلَهُمُو** عَذَابٌ أَلِيمٌ {15} كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ
لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ **إِنِّيَ**[1266] أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ
{16} فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ {17}
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ {18} وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ **فَأَنْسَاهُمُو** **أَنْفُسَهُمُو** أُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ {19} لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ
الْفَائِزُونَ {20} لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا **الْقُرَانَ** عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ
اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ **لَعَلَّهُمُو** يَتَفَكَّرُونَ {21} هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ {22} هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا

1264 Kunbül, مِنْ وَرَاءِ جِدَارٍ şeklinde müfret bir sîğa ile okudu. Hafs ise مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ şeklinde çoğul okur. جُدُرٍ kelimesi, جِدَارٍ kelimesinin çoğuludur. حِمَارٌ وَ حُمُرٌ ، كِتَابٌ وَ كُتُبٌ kelimeleri de böyledir. Hafs, أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ cümlesini daha önce geçen إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ cümlesine atfettiği için قُرًى kelimesi de çoğul olduğundan her iki cümle arasındaki ahengi sağlamak adına bu şekilde okur. Kunbül, her ne kadar müfret okumuş olsa da çoğul mana kastetmektedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 706.

1265 Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

1266 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

يُشْرِكُونَ {23} هُوَ اللهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {24}

﴿ سُورَةُ الْمُمْتَحِنَةِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي **وَعَدُوَّكُمُو** أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ **إِلَيْهِمُو** بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ
كَفَرُوا بِمَا **جَاءَكُمُو** مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ **وَإِيَّاكُمُو** أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللهِ **رَبِّكُمُو** إِنْ
كُنْتُمُو خَرَجْتُمُو جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ **إِلَيْهِمُو** بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ
بِمَا **أَخْفَيْتُمُو** وَمَا **أَعْلَنْتُمُو** وَمَنْ **يَفْعَلْهُ مِنْكُمُو** فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ {1} إِنْ
يَثْقَفُوكُمُو يَكُونُوا **لَكُمُو** أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا **إِلَيْكُمُو أَيْدِيَهُمُو وَأَلْسِنَتَهُمُو** بِالسُّوءِ وَوَدُّوا
لَوْ تَكْفُرُونَ {2} لَنْ **تَنْفَعَكُمُو أَرْحَامُكُمُو** وَلَا **أَوْلَادُكُمُو** يَوْمَ الْقِيَامَةِ **يُفْصَلُ**[1267]
بَيْنَكُمُو وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ {3} قَدْ كَانَتْ **لَكُمُو إِسْوَةٌ**[1268] حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا **لِقَوْمِهِمُو** إِنَّا بُرَاءُ **مِنْكُمُو** وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللهِ كَفَرْنَا **بِكُمُو**
وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ **أَبَدًا**[1269] حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ
إِبْرَاهِيمَ **لِأَبِيهِي** لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا
وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ {4} رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {5} لَقَدْ كَانَ **لَكُمُو فِيهِمُو إِسْوَةٌ**[1270] حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ
يَرْجُو اللهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ {6} عَسَى اللهُ أَنْ

[1267] Kunbül, أَفْصَلَ يُفْصِلُ vezninde fiilin fâilini isimlendirmeden okudu. وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ Enâm 6: 57. âyette مُفَصِّلِينَ denilmemesi, yine لِيَوْمِ الْفَصْلِ Mürselât 77: 13. âyette لِيَوْمِ التَّفْصِيل denilmemesi, Kunbül'ün tilavetinin delilleridir. Hafs ise فَصَلَ يَفْصِلُ vezninde يَفْصِلُ اللهُ بَيْنَكُمْ anlamında, إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ Secde 32: 25. âyetinin okunuşunu delil göstererek okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 344.

[1268] Ahzâb 33: 21. âyette açıklama geçti.

[1269] Kunbül, ikinci hemzeyi "vav" harfine ibdâl ederek وَالْبَغْضَاءُ وَبَدًا şeklinde okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 318.

[1270] Ahzâb 33: 21. âyette açıklama geçti.

يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَاللهُ قَدِيرٌ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ {7}
لَا يَنْهَاكُمُ اللهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ
تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ {8} إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللهُ عَنِ
الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَنْ
تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ {9} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ
الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اَللهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا
تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَآتُوهُمْ مَا أَنْفَقُوا وَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ
وَسَلُوا[1271] مَا أَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ {10} وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ {11} يَا
أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا
يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا
يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللهَ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {12} يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ
الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ {13}

﴿ سُورَةُ الصَّفِّ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٤

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {1} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ {2} كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

[1271] Hûd 11: 81. âyette açıklama geçti.

{3} إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا **كَأَنَّهُمُو** بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ {4}
وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللهِ **إِلَيْكُمُو** فَلَمَّا
زَاغُوا أَزَاغَ اللهُ **قُلُوبَهُمُو** وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ {5} وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ
مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللهِ **إِلَيْكُمُو** مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَاةِ وَمُبَشِّرًا
بِرَسُولٍ يَأْتِي مِن **بَعْدِيَ**[1272] اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا **جَاءَهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ
مُبِينٌ {6} وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {7} يُرِيدُونَ لِيُطْفِؤُوا نُورَ اللهِ **بِأَفْوَاهِهِمُو** وَاللهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ
كَرِهَ الْكَافِرُونَ {8} هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ {9} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ **أَدُلُّكُمُو** عَلَى تِجَارَةٍ **تُنْجِيكُمُو**
مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ {10} تُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ **بِأَمْوَالِكُمُو**
وَأَنْفُسِكُمُو **ذَلِكُمُو** خَيْرٌ **لَكُمُو** إِنْ **كُنْتُمُو** تَعْلَمُونَ {11} يَغْفِرْ **لَكُمُو** **ذُنُوبَكُمُو**
وَيُدْخِلْكُمُو جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {12} وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ
{13} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا **أَنْصَارًا لِلَّهِ**[1273] كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنصَارِي إِلَى اللهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللهِ فَآمَنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى **عَدُوِّهِمُو** فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ {14}

﴿ سُورَةُ الْجُمُعَةِ ﴾

[1272] Kunbül, مِنْ بَعْدِيَ اسْمُهُ cümlesinde "yâ" ve "sin" iki sâkin harf yan yana geldiği için "yâ" harfini fetha ile okudu. Hafs ise fetha ile okuyuş telaffuza ağır geldiğinden dolayı sukûn ile okur. Bu âyette Ahmet ismiyle kastedilen Hz. Peygamber (s.a.v.)'dir. Kur'ân'da bazı peygamberler iki isimle anılmaktadır: Muhammed (s.a.v.) Ahmet; İsrâil, Yakub; Yunus, Zinnûn; İsa, Mesih; İlyas; Zülkifl gibi. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 345.

[1273] Kunbül, كُونُوا أَنْصَارًا لِلَّهِ şeklinde tenvinli okudu. كُونُوا لِلَّهِ أَنْصَارًا أَيْ اثْبُتُوا أَوْ دُومُو عَلَي هَذَا şeklinde bir mana takdir edilir. Hafs, أَنْصَارَ اللهِ şeklinde izafetle okur. Hafs, aynı âyetin devamında gelen نَحْنُ أَنْصَارُ اللهِ cümley-i celîlesinin izâfetle okunuşunda kurrâların icmâ ettiğini delil göstermiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 709.

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ {1} هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا **مِنْهُمُ** يَتْلُو **عَلَيْهِمُ** آيَاتِهِ **وَيُزَكِّيهِمُ** وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ {2} وَآخَرِينَ **مِنْهُمُ** لَمَّا يَلْحَقُوا **بِهِمُ** وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {3} ذَلِكَ فَضْلُ اللهِ **يُؤْتِيهِي** مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ {4} مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللهِ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ {5} قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ **زَعَمْتُمُ أَنَّكُمُ** أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ **كُنْتُمُ** صَادِقِينَ {6} وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ **أَيْدِيهِمُ** وَاللهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ {7} قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ **مِنْهُ** فَإِنَّهُ **مُلَاقِيكُمُ** ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ **فَيُنَبِّئُكُمُ** بِمَا **كُنْتُمُ** تَعْمَلُونَ {8} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ **ذَلِكُمُ** خَيْرٌ **لَكُمُ** إِنْ **كُنْتُمُ** تَعْلَمُونَ {9} فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللهِ وَاذْكُرُوا اللهَ كَثِيرًا **لَعَلَّكُمُ** تُفْلِحُونَ {10} وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللهِ خَيْرٌ مِنَ اللهوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ {11}

﴿ سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللهِ وَاللهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ {1} اتَّخَذُوا **أَيْمَانَهُمُ** جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ **إِنَّهُمُ** سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ {2} ذَلِكَ **بِأَنَّهُمُ** آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى **قُلُوبِهِمُ**

فَهُمُو لَا يَفْقَهُونَ {3} وَإِذَا **رَأَيْتَهُمُو** تُعْجِبُكَ **أَجْسَامُهُمُو** وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعْ
لِقَوْلِهِمُو **كَأَنَّهُمُو** **خُشْبٌ**[1274] مُسَنَّدَةٌ **يَحْسِبُونَ**[1275] كُلَّ صَيْحَةٍ **عَلَيْهِمُو** هُمُ
الْعَدُوُّ **فَاحْذَرْهُمُو** قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ {4} وَإِذَا قِيلَ **لَهُمُو** تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ
لَكُمُو رَسُولُ اللّٰهِ لَوَّوْا **رُؤُوسَهُمُو** **وَرَأَيْتَهُمُو** يَصُدُّونَ **وَهُمُو** مُسْتَكْبِرُونَ {5} سَوَاءٌ
عَلَيْهِمُو أَسْتَغْفَرْتَ **لَهُمُو** أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ **لَهُمُو** لَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ **لَهُمُو** إِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ {6} هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ حَتَّى
يَنْفَضُّوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ {7} يَقُولُونَ
لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ {8} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا **تُلْهِكُمُو** **أَمْوَالُكُمُو** وَلَا
أَوْلَادُكُمُو عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ {9} وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا
رَزَقْنَاكُمُو مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ
فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ {10} وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ **أَجَلُهَا**[1276] وَاللّٰهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ {11}

﴿ سُورَةُ التَّغَابُنِ ﴾
مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٨
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ {1} هُوَ الَّذِي **خَلَقَكُمُو** **فَمِنْكُمُو** كَافِرٌ **وَمِنْكُمُو** مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
{2} خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ **وَصَوَّرَكُمُو** فَأَحْسَنَ **صُوَرَكُمُو** وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

[1274] Kunbül, خُشْبٌ şeklinde sukûn ile okudu. Hafs ise خُشُبٌ şeklinde damme ile okur. Kunbül, وَ الْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ Hac 22: 36. âyette بُدْنَ şeklinde بَدَنَةٌ kelimesinin çoğulu ile okudu. Hafs, ثِمَارٌ kelimesinin çoğulu ثُمُرٌ gibi خُشُبٌ şeklinde çoğulun çoğulu olarak (cem'in cem'i) okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 346.

[1275] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

[1276] Nîsâ 4: 43. âyette açıklama geçti.

{3} يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ {4} أَلَمْ **يَأْتِكُمُو** نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ **أَمْرِهِمُو**
وَلَهُمُو عَذَابٌ أَلِيمٌ {5} ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ **تَأْتِيهِمُو رُسُلُهُمُو** بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ
يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ {6} زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ
يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا **عَمِلْتُمُو** وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ {7} فَآمِنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {8} يَوْمَ **يَجْمَعُكُمُو** لِيَوْمِ
الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ **عَنْهُو** سَيِّئَاتِهِ **وَيُدْخِلْهُو**
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {9} وَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {10} مَا
أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
{11} وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ **تَوَلَّيْتُمُو** فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ
{12} اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ {13} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِنَّ مِنْ **أَزْوَاجِكُمُو وَأَوْلَادِكُمُو** عَدُوًّا **لَكُمُو فَاحْذَرُوهُمُو** وَإِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {14} إِنَّمَا **أَمْوَالُكُمُو وَأَوْلَادُكُمُو** فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ
{15} فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا **اسْتَطَعْتُمُو** وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا **لِأَنْفُسِكُمُو** وَمَنْ يُوقَ
شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ {16} إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
يُضَعِّفْهُو[1277] **لَكُمُو** وَيَغْفِرْ **لَكُمُو** وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ {17} عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {18}

﴿ سُورَةُ الطَّلَاقِ ﴾
مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٢
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[1277] Bakara 2: 245. âyette açıklama geçti.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللهَ **رَبَّكُمُو**
لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ **بُيُوتِهِنَّ**[1278] وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ **مُبَيِّنَةٍ**[1279] وَتِلْكَ
حُدُودُ اللهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ
أَمْرًا {1} فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا
ذَوَيْ عَدْلٍ **مِنْكُمُو** وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ **ذَلِكُمُو** يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا {2} **وَيَرْزُقْهُو** مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ
يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللهَ **بَالِغُ أَمْرِهِ**[1280] قَدْ جَعَلَ اللهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا
{3} **وَاللَّاءِ**[1281] يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ **نِسَائِكُمُو** إِنِ **ارْتَبْتُمُو** فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ
أَشْهُرٍ **وَاللَّاءِ** لَمْ يَحِضْنَ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا {4} ذَلِكَ أَمْرُ اللهِ أَنْزَلَهُ **إِلَيْكُمُو** وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يُكَفِّرْ **عَنْهُو**
سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا {5} أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ **سَكَنْتُمُو** مِنْ **وُجْدِكُمُو** وَلَا
تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ **لَكُمُو** فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأْتَمِرُوا **بَيْنَكُمُو** بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ **تَعَاسَرْتُمُو** فَسَتُرْضِعُ
لَهُ أُخْرَى {6} لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ **عَلَيْهِي** رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللهُ
لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا {7} **وَكَأَيِّنْ**[1282] مِنْ
قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا
{8} فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا {9} أَعَدَّ اللهُ **لَهُمُو** عَذَابًا
شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللهُ **إِلَيْكُمُو** ذِكْرًا {10}
رَسُولًا يَتْلُو **عَلَيْكُمُو** آيَاتِ اللهِ **مُبَيِّنَاتٍ**[1283] لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

[1278] Bakara 2: 189. âyette açıklama geçti.
[1279] Nîsâ 4: 19. ve Ahzâb 33: 30. âyette açıklama geçti.
[1280] Bakara 2: 184. âyette açıklama geçti.
[1281] Ahzâb 33: 4. âyette açıklama geçti.
[1282] Âl-i İmrân 3: 146. âyette açıklama geçti.
[1283] Nîsâ 4: 19. ve Ahzâb 33: 30. âyette açıklama geçti.

مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا **يُدْخِلْهُ** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللهُ لَهُ رِزْقًا {11} أَللهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا {12}

﴿ سُورَةُ التَّحْرِيمِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
{1} قَدْ فَرَضَ اللهُ **لَكُمْ** تَحِلَّةَ **أَيْمَانِكُمْ** وَاللهُ **مَوْلَاكُمْ** وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ {2}
وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللهُ **عَلَيْهِ** عَرَّفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ
{3} إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ **تَظَّاهَرَا**[1284] **عَلَيْهِ** فَإِنَّ اللهَ هُوَ **مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ**[1285] وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ {4} عَسَى رَبُّهُ
إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا {5} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا **أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ** نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللهَ مَا **أَمَرَهُمْ** وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ {6} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا **كُنْتُمْ**
تَعْمَلُونَ {7} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَى **رَبُّكُمْ** أَنْ يُكَفِّرَ **عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ** جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ **نُورُهُمْ** يَسْعَى بَيْنَ **أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ** يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {8} يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

[1284] Kasas 28: 48. âyette açıklama geçti.
[1285] Bakara 2: 98. âyette açıklama geçti.

وَاغْلُظْ **عَلَيْهِمُو** **وَمَأْوَاهُمُو** جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {9} ضَرَبَ اللهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا
اِمْرَأَتَ[1286] نُوحٍ وَامْرَأَتَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ
يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاخِلِينَ {10} وَضَرَبَ اللهُ مَثَلًا
لِلَّذِينَ آمَنُوا اِمْرَأَةَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ {11} وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا
فَنَفَخْنَا **فِيهِي** مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا **وَكِتَابِهِ**[1287] وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ
{12}

﴿ سُورَةُ الْمُلْكِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٣٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ {1} اَلَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ
وَالْحَيَاةَ **لِيَبْلُوَكُمُو** **أَيُّكُمُو** أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ {2} اَلَّذِي خَلَقَ سَبْعَ
سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ
{3} ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِأً وَهُوَ حَسِيرٌ {4} وَلَقَدْ
زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا **لَهُمُو** عَذَابَ السَّعِيرِ
{5} وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا **بِرَبِّهِمُو** عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ {6} إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا
لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ {7} تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ **سَأَلَهُمُو**

[1286] Kunbül, her iki kelimeyi vakıf halinde إِمْرَأَه şeklinde tilavet etti. Hafs ise her iki durumda da إِمْرَأَتَ şeklinde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 323.

[1287] Kunbül, "kitab" kelimesinin cins isim olduğunu, dolayısıyla müfret okumak gerektiğini düşünmüştür. كَثُرَ الدِّرْهَمُ فِي أَيْدِي النَّاسِ denildiğinde her ne kadar الدِّرْهَمُ "dirhem" kelimesi müfret olsa da kastedilen çokluktur. Nitekim, وَ إِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللهِ لَا تُحْصُوهَا İbrâhim 14: 34. âyetinde de نِعْمَةَ kelimesi müfret olsa bile mana çoğuldur, çokluk kastedilmektedir. Hafs, وَكُتُبِهِ şeklinde çoğul okur. صَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَ كُتُبِهِ cümlesiyle Allah'ın indirdiği bütün kitaplar kastedildiğinden çoğul okumak daha güzeldir değerlendirmesi yapılmıştır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 715.

خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمُو نَذِيرٌ {8} قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ { }[1288] فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا
مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمُو إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ {9} وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ
نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ {10} فَاعْتَرَفُوا بِذَنْبِهِمُو فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ
السَّعِيرِ {11} إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمُو بِالْغَيْبِ لَهُمُو مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ {12}
وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمُو أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {13} أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ {14} هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ {15} أَأَمِنْتُمُو[1289] مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ[1290] يَخْسِفَ
بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ {16} أَمْ أَمِنْتُمُو مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ[1291] يُرْسِلَ
عَلَيْكُمُو حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ {17} وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمُو
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ {18} أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمُو صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا
يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ {19} أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمُو
يَنْصُرُكُمُو مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ {20} أَمَّنْ هَذَا الَّذِي
يَرْزُقُكُمُو إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ {21} أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى
وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى سِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ {22} قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمُو
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ {23} قُلْ هُوَ الَّذِي
ذَرَأَكُمُو فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِي تُحْشَرُونَ {24} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمُو
صَادِقِينَ {25} قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ {26} فَلَمَّا رَأَوْهُو
زُلْفَةً سِيئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمُو بِهِ تَدَّعُونَ {27} قُلْ

[1288] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetti. Hafs ise vakfetmez. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 562.

[1289] Kunbül, 15. âyette vasıl yapılırsa birinci "hemze"yi "vav" harfine ibdâl edip ikinci "hemze"yi de teshîl ederek النُّشُورُ وَ أَمِنْتُمْ şeklinde okudu. Hafs ise tahkîk ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 324.

[1290] Kunbül, ikinci "hemze"yi "ya" harfine ibdâl edip fetha ile السَّمَاءِ يَنْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 563.

[1291] Kunbül, ikinci "hemze"yi "yâ" harfine ibdâl edip fetha ile السَّمَاءِ يَنْ şeklinde okudu. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 563.

أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِيَ اللهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ
{28} قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ آمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
{29} قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ {30}

﴿ سُورَةُ الْقَلَمِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ {1} مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ {2} وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا
غَيْرَ مَمْنُونٍ {3} وَإِنَّكَ لَعَلى خُلُقٍ عَظِيمٍ {4} فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ {5} بِأَيِّكُمُ
الْمَفْتُونُ {6} إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ {7}
فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ {8} وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ {9} وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ
مَهِينٍ {10} هَمَّازٍ مَشَّاءٍ بِنَمِيمٍ {11} مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ {12} عُتُلٍّ بَعْدَ
ذَلِكَ زَنِيمٍ {13} أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ {14} إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ {15} سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ {16} إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا
أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ {17} وَلَا يَسْتَثْنُونَ {18} فَطَافَ
عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ {19} فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ {20} فَتَنَادَوا
مُصْبِحِينَ {21} أَنُ[1292] اغْدُوا عَلَى حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ {22}
فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ {23} أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْكِينٌ {24}
وَغَدَوْا عَلَى حَرْدٍ قَادِرِينَ {25} فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ {26} بَلْ نَحْنُ
مَحْرُومُونَ {27} قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ {28} قَالُوا سُبْحَانَ
رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ {29} فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ {30} قَالُوا يَا
وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَاغِينَ {31} عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ

[1292] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.

{32} كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ {33} إِنَّ
لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ **رَبِّهِمُو** جَنَّاتِ النَّعِيمِ {34} أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ
{35} مَا **لَكُمُو** كَيْفَ تَحْكُمُونَ {36} أَمْ **لَكُمُو** كِتَابٌ **فِيهِي** تَدْرُسُونَ {37}
إِنَّ **لَكُمُو** **فِيهِي** لَمَا يَتَخَيَّرُونَ {38} أَمْ **لَكُمُو** أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ
لَكُمُو لَمَا تَحْكُمُونَ {39} **سَلْهُمُو** **أَيُّهُمُو** بِذَلِكَ زَعِيمٌ {40} أَمْ **لَهُمُو** شُرَكَاءُ
فَلْيَأْتُوا **بِشُرَكَائِهِمُو** إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ {41} يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى
السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ {42} خَاشِعَةً **أَبْصَارُهُمُو** **تَرْهَقُهُمُو** ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ
إِلَى السُّجُودِ **وَهُمُو** سَالِمُونَ {43} فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ
سَنَسْتَدْرِجُهُمُو مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ {44} وَأُمْلِي **لَهُمُو** إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ {45}
أَمْ **تَسْأَلُهُمُو** أَجْرًا **فَهُمُو** مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ {46} أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ **فَهُمُو** يَكْتُبُونَ
{47} فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ
{48} لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ {49} **فَاجْتَبَاهُو** رَبُّهُ
فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ {50} وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ **بِأَبْصَارِهِمُو** لَمَّا
سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ {51} وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ {52}

﴿ سُورَةُ الْحَاقَّةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ **{1}**[1293] مَا الْحَاقَّةُ {2} وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ {3} كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ
بِالْقَارِعَةِ {4} فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ {5} وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ
عَاتِيَةٍ {6} سَخَّرَهَا **عَلَيْهِمُو** سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى
كَأَنَّهُمُو أَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ {7} فَهَلْ تَرَى **لَهُمُو** مِنْ بَاقِيَةٍ {8} وَجَاءَ فِرْعَوْنُ

[1293] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 566.

وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ {9} فَعَصَوْا رَسُولَ **رَبِّهِمُ**و **فَأَخَذَهُمُ**و أَخْذَةً رَابِيَةً
{10} إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ **حَمَلْنَاكُمُ**و فِي الْجَارِيَةِ {11} لِنَجْعَلَهَا **لَكُمُ**و تَذْكِرَةً
وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ {12} فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ {13} وَحُمِلَتِ
الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً {14} فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ {15} وَانْشَقَّتِ
السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ {16} وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ
فَوْقَهُمُو يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ {17} يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى **مِنْكُمُ**و خَافِيَةٌ {18} فَأَمَّا
مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَؤُوا كِتَابِيَهْ {19} إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ
حِسَابِيَهْ {20} فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ {21} فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ {22} قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ
{23} كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا **أَسْلَفْتُمُ**و فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ {24} وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ
كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ **{ }**[1294] فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ {25} وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ
{26} يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ {27} مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِيَهْ {28} هَلَكَ عَنِّي
سُلْطَانِيَهْ {29} **خُذُوهُ**و **فَغُلُّوهُ**و {30} ثُمَّ الْجَحِيمَ **صَلُّوهُ**و {31} ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ
ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا **فَاسْلُكُوهُ**و {32} إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللهِ الْعَظِيمِ {33} وَلَا
يَحُضُّ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ {34} فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ {35} وَلَا طَعَامٌ
إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ {36} لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِؤُونَ {37} فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ
{38} وَمَا لَا تُبْصِرُونَ {39} إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ {40} وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ
قَلِيلًا مَا **يُؤْمِنُونَ**[1295] {41} وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا **يَذَّكَّرُونَ**[1296] {42}
تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ {43} وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ {44} لَأَخَذْنَا
مِنْهُو بِالْيَمِينِ {45} ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ {46} فَمَا **مِنْكُمُ**و مِنْ أَحَدٍ **عَنْهُ**و

[1294] Kunbül, âyet başlangıcı olarak vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 567.

[1295] Kunbül, قَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ يَا مُحَمَّدُ takdirinde gâib bir sîğa ile okudu. Hafs ise hitabın 47. âyette muhatab sîğasıyla فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ şeklinde olmasını delil göstererek "ta" ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 720.

[1296] Bakara 2: 10. ve Hâkka 69: 41. âyetlerde açıklama geçti.

حَاجِزِينَ {47} وَإِنَّهُ لَتَذْكِرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ {48} وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ **مِنْكُمُو** مُكَذِّبِينَ
{49} وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ {50} وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ {51} فَسَبِّحْ بِاسْمِ
رَبِّكَ الْعَظِيمِ {52}

﴿ سُورَةُ الْمَعَارِجِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٤

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ {1} لِلْكَافِرينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ {2} مِنَ اللهِ ذِي الْمَعَارِجِ
{3} تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ **إِلَيْهِي** فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ {4}
فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا {5} **إِنَّهُمُو** يَرَوْنَهُ بَعِيدًا {6} **وَنَرَاهُو** قَرِيبًا {7} يَوْمَ تَكُونُ
السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ {8} وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ {9} وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا
{10} **يُبَصَّرُونَهُمُو** يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ **بِبَنِيهِي** {11}
وَصَاحِبَتِهِ **وَأَخِيهِي** {12} وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي **تُؤْوِيهِي** {13} وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ
يُنْجِيهِي {14} كَلَّا إِنَّهَا لَظَى {15} **نَزَّاعَةٌ**[1297] لِلشَّوَى {16} تَدْعُو مَنْ
أَدْبَرَ وَتَوَلَّى {17} وَجَمَعَ فَأَوْعَى {18} إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا {19} إِذَا
مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا {20} وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا {21} إِلَّا الْمُصَلِّينَ {22}
الَّذِينَ **هُمُو** عَلَى **صَلَاتِهِمُو** دَائِمُونَ {23} وَالَّذِينَ فِي **أَمْوَالِهِمُو** حَقٌّ مَعْلُومٌ
{24} لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ {25} وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ {26} وَالَّذِينَ
هُمُو مِنْ عَذَابِ **رَبِّهِمُو** مُشْفِقُونَ {27} إِنَّ عَذَابَ **رَبِّهِمُو** غَيْرُ مَأْمُونٍ {28}
وَالَّذِينَ **هُمُو** **لِفُرُوجِهِمُو** حَافِظُونَ {29} إِلَّا عَلَى **أَزْوَاجِهِمُو** أَوْ مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمُو **فَإِنَّهُمُو** غَيْرُ مَلُومِينَ {30} فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ

[1297] Kunbül, bir önceki âyette geçen لَظَي "alev" kelimesinden bedel yaparak كَلَّا إِنَّهَا لَظَي وَ كَلَّا إِنَّهَا نَزَّاعَةٌ لِشَّوَي takdirinde نَزَّاعَةٌ ifadesini ref' ile okudu. Hafs ise نَزَّاعَةً kelimesini, هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا Fâtır 35: 31. âyette olduğu gibi لَظَي kelimesini tekit eden hâl cümlesi olarak okur. أَنَا زَيْدٌ مَعْرُوفًا cümlesinde de aynı durum söz konusudur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 352.

{31} وَالَّذِينَ هُمُو لِأَمَانَتِهِمُو[1298] وَعَهْدِهِمُو رَاعُونَ {32} وَالَّذِينَ هُمُو
بِشَهَادَاتِهِمُو[1299] قَائِمُونَ {33} وَالَّذِينَ هُمُو عَلَى صَلَاتِهِمُو يُحَافِظُونَ {34}
أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ {35} فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ {36} عَنِ
الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ {37} أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمُو أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ
{38} كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمُو مِمَّا يَعْلَمُونَ {39} فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ
إِنَّا لَقَادِرُونَ {40} عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمُو وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ {41}
فَذَرْهُمُو يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ {42} يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ
الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمُو إِلَى نَصْبٍ[1300] يُوفِضُونَ {43} خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمُو
تَرْهَقُهُمُو ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ {44}

﴿ سُورَةُ نُوحٍ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمُو عَذَابٌ أَلِيمٌ {1}
قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمُو نَذِيرٌ مُبِينٌ {2} أَنُ[1301] اعْبُدُوا اللهَ وَاتَّقُوهُو وَأَطِيعُونِ {3}
يَغْفِرْ لَكُمُو مِنْ ذُنُوبِكُمُو وَيُؤَخِّرْكُمُو إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللهِ إِذَا جَاءَ لَا
يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمُو تَعْلَمُونَ {4} قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا {5} فَلَمْ
يَزِدْهُمُو دُعَائِيَ[1302] إِلَّا فِرَارًا {6} وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمُو لِتَغْفِرَ لَهُمُو جَعَلُوا

[1298] Mü'minûn 23: 8. âyette açıklama geçti.
[1299] Mü'minûn 23: 8. âyette açıklama geçti.
[1300] Kunbül, إِلَي نَصْبٍ şeklinde مَنْصُوبٍ "dikilmiş şey" anlamında okudu. Âyetin takdiri şekli, كَأَنَّهُمْ إِلَي علم مَنْصُوبٍ يَسْتَبِقُونَ biçiminde olmaktadır. هَذَا ضَرْبُ الْأَمِيرُ denildiğinde bu, هَذَا مَضْرُوبُ الْأَمِيرُ anlamında olur. Hafs ise كَأَنَّهُمْ إِلَي نُصُبٍ şeklinde نِصَاب kelimesinin çoğulu olarak okur. حِمَارٌ وَ حُمُرٌ kelimesi bunun benzeridir. النَّصْبُ "Nasb", kendisine insanların ibadet ettiği, taptığı bir taşa ve put'a denir. وَمَا ذُبِحَ عَلَي النُّصُبِ Mâide 5: 3. âyetinde bu kelimenin aynı şekilde okunmuş olması, Hafs'ın tilavetine delildir. Ferrâ, النصب kelimesinin müfret olduğunu, çoğulunun أَنْصَاب geldiğini وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ Mâide 5: 90. âyetinin okunuşunu da buna delil göstermiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 725.
[1301] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[1302] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

أَصَابِعَهُمُو فِي آذَانِهِمُو وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمُو وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا {7} ثُمَّ إِنِّي
دَعَوْتُهُمُو جِهَارًا {8} ثُمَّ إِنِّيَ[1303] أَعْلَنْتُ لَهُمُو وَأَسْرَرْتُ لَهُمُو إِسْرَارًا {9}
فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمُو إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا {10} يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمُو مِدْرَارًا
{11} وَيُمْدِدْكُمُو بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمُو جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمُو أَنْهَارًا {12}
مَا لَكُمُو لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا {13} وَقَدْ خَلَقَكُمُو أَطْوَارًا {14} أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ
خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا {15} وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا
{16} وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمُو مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا {17} ثُمَّ يُعِيدُكُمُو فِيهَا وَيُخْرِجُكُمُو
إِخْرَاجًا {18} وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا {19} لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا
فِجَاجًا {20} قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمُو عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُو مَالُهُ وَوُلْدُهُ[1304]
إِلَّا خَسَارًا {21} وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا {22} وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمُو وَلَا تَذَرُنَّ
وَدًّا وَلَا سُوَاعًا { }[1305] وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا **{23}**[1306] وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا {
}[1307] وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا {24} مِمَّا خَطِيئَاتِهِمُو أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا {
}[1308] فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمُو مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا {25} وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى
الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا {26} إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمُو يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا

[1303] Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

[1304] Kunbül, وَوُلْدُهُ şeklinde çoğul bir sîğa ile okudu. Hafs ise وَوَلَدُهُ şeklinde müfret bir sîğa ile okur. Bu, الْحُزْنُ وَ الْحَزَنُ ، وَ الرُّشْدُ وَ الرَّشَدُ ، وَ الْبُخْلُ وَ الْبَخَلُ kelimelerine banzemektedir. Bunlar, lügatlarda da görüleceği üzere iki farklı telaffuz biçimine sahiptirler. Bu, Ferrâ'nın görüşüdür. Zeccâc ise, الوَلَدُ müfret bir kelime, الوُلْدُ çoğul bir kelimedir. أَسَدٌ وَ أُسْدٌ kelimesi de böyledir. Yine الوُلْدُ kelimesinin dammeli okunanı, hem mefret hem de çoğul için kulanılır denilmiştir. Ancak الوَلَدُ kelimesinin fethalı okunanı, sadece müfret için kullanılır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 726.

[1305] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 571.

[1306] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 571.

[1307] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 571.

[1308] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 571.

فَاجِرًا كَفَّارًا {27} رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ **بَيْتِي**[1309] مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا {28}

﴿ سُورَةُ الْجِنِّ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا **قُرَانًا** عَجَبًا {1} يَهْدِي
إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا {2} **وَإِنَّهُ**[1310] تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ
صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا {3} **وَإِنَّهُ**[1311] كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ شَطَطًا {4}
وَإِنَّا[1312] ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللهِ كَذِبًا {5} **وَإِنَّهُ**[1313] كَانَ
رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ **فَزَادُوهُمُو** رَهَقًا {6} **وَإِنَّهُمُو**[1314] ظَنُّوا
كَمَا **ظَنَنْتُمُو** أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللهُ أَحَدًا {7} **وَإِنَّا**[1315] لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا
مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا {8} **وَإِنَّا**[1316] كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ
يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا {9} **وَإِنَّا**[1317] لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ
أَمْ أَرَادَ **بِهِمُو رَبُّهُمُو** رَشَدًا {10} **وَإِنَّا**[1318] مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا

[1309] Kunbül, vasıl halinde sukûn ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 329.

[1310] وَأَنَّهُ تَعَالَي Cin 72: 3, وَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ Cin 72: 4, وَ أَنَّ ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُول Cin 72: 5, وَ أَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ Cin 72: 6, وَ أَنَّهُم ظَنُّو Cin 72: 7, وَ أَنَّا لَمَسْنَا Cin 72: 8, وَ أَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ Cin 72: 9, وَ أَنَّا لَا نَدْرِي Cim 72: 10, وَ أَنَّا مِنَّا لبصَّالِحُونَ Cin 72: 11, وَ أَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللهَ Cin 72: 12, وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الهُدَي Cin 72: 13. ve وَ أَنَّا المُسْلِمُونَ Cin 72: 14. âyetlerinde Kunbül أَنَّ edatını kesre ile okudu. Hafs ise fetha ile okur. Kunbül, إِنَّ edatını فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرَانًا عَجَبًا cümlesine atfettiği için kesre ile إِنَّ şeklinde okudu. Hafs ise أَنَّ edatını, قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ cümlesine atfederek fetha ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 728.

[1311] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1312] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1313] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1314] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1315] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1316] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1317] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

[1318] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.

طَرَائِقَ قِدَدًا {11} **وَإِنَّا**[1319] ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعجِزَ اللهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا
{12} **وَإِنَّا**[1320] لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِن بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا
رَهَقًا {13} **وَإِنَّا**[1321] مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا
رَشَدًا {14} وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا {15} وَأَلَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى
الطَّرِيقَةِ **لَأَسْقَيْنَاهُمُو** مَاءً غَدَقًا {16} **لِنَفْتِنَهُمُو فِيهِي** وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ
نَسْلُكْهُو[1322] عَذَابًا صَعَدًا {17} وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللهِ أَحَدًا
{18} وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللهِ **يَدْعُوهُو** كَادُوا يَكُونُونَ **عَلَيْهِي** لِبَدًا {19} **قَالَ**[1323]
إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا {20} قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ **لَكُمُو** ضَرًّا وَلَا رَشَدًا
{21} قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللهِ أَحَدٌ **{ }**[1324] وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا
{22}[1325] إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا {23} حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا
وَأَقَلُّ عَدَدًا {24} قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا {25}
عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا {26} إِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ

[1319] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.
[1320] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.
[1321] Cin 72: 3. âyette açıklama geçti.
[1322] Kunbül, öncesinde لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ cümlesinden dolayı fiili Yüce Allah'a isnat ederek نَسْلُكْهُو şeklinde okudu. Çünkü, sözün siyâk ve sibâkı yönüyle çoğul okumak daha uygundur. Hafs, öncesinde geçen وَ مَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ cümlesindeki muzâri fiilden dolayı çoğul okumaktan ziyade muzârî fiille okumak siyâk-sibâka daha uygundur diye يَسْلُكْهُ şeklinde Kunbül'den farklı okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 354.
[1323] Kunbül, bunun öncesindeki âyetin وَ أَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللهِ gâib sîğasıyla okunmasından dolayı sonrasında gelen قَالَ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي âyetini de gâib sîğasıyla okudu. Hafs ise akabinde gelen قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَ لَا رَشَدًا ve قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللهِ أَحَدٌ âyetlerde emir sîğasıyla okunması ve bu okuyuş üzerinde ittifak edilmiş olması nedeniyle "elif"siz okur. Çünkü üzerinde ihtilaf edilen bir konuyu ittifak edilen bir meseleye kıyas etmek, ferdî davranmaktan daha daha doğrudur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 730.
[1324] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 573.
[1325] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 573.

يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ **يَدَيْهِي** وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا {27} لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ
رَبِّهِمُ وَأَحَاطَ بِمَا **لَدَيْهِمُ** وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا {28}

﴿ سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ **{1}**[1326] قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا {2} نِصْفَهُ **أَوُ**[1327] انْقُصْ **مِنْهُ**
قَلِيلًا {3} أَوْ زِدْ **عَلَيْهِي** وَرَتِّلِ **الْقُرَانَ** تَرْتِيلًا {4} إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا
{5} إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْءًا وَأَقْوَمُ قِيلًا {6} إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا
طَوِيلًا {7} وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ **إِلَيْهِي** تَبْتِيلًا {8} رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ **فَاتَّخِذْهُ** وَكِيلًا {9} وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ **وَاهْجُرْهُمُ** هَجْرًا جَمِيلًا
{10} وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ **وَمَهِّلْهُمُ** قَلِيلًا {11} إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا
وَجَحِيمًا {12} وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا {13} يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ
وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا {14} إِنَّا أَرْسَلْنَا **إِلَيْكُمُ** رَسُولًا **{ }**[1328]
شَاهِدًا **عَلَيْكُمُ** كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا {15} فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا {16} فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ **كَفَرْتُمُ** يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا
{17} اَلسَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا {18} إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ
اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا {19} إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَى مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ
وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ **تُحْصُوهُ** فَتَابَ
عَلَيْكُمُ فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ **الْقُرَانِ** عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ **مِنْكُمُ** مَرْضَى وَآخَرُونَ

[1326] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 573.
[1327] Bakara 2: 173. âyette açıklama geçti.
[1328] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 574.

يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ **مِنْهُو** وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا **لِأَنْفُسِكُمُو** مِنْ خَيْرٍ **تَجِدُوهُو** عِنْدَ اللهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللهَ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {20}

﴿ سُورَةُ الْمُدَّثِّرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ {1} قُمْ فَأَنْذِرْ {2} وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ {3} وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ {4}
وَالرِّجْزَ[1329] فَاهْجُرْ {5} وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ {6} وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ {7} فَإِذَا نُقِرَ
فِي النَّاقُورِ {8} فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ {9} عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ {10}
ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا {11} وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا {12} وَبَنِينَ شُهُودًا
{13} وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا {14} ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ {15} كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا
عَنِيدًا {16} سَأُرْهِقُهُ صَعُودًا {17} إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ {18} فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ
{19} ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ {20} ثُمَّ نَظَرَ {21} ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ {22} ثُمَّ
أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ {23} فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ {24} إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ
الْبَشَرِ {25} **سَأُصْلِيهِي** سَقَرَ {26} وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ {27} لَا تُبْقِي وَلَا
تَذَرُ {28} لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِ {29} عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ {30} وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ
النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا **عِدَّتَهُمُو** إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ

[1329] Kunbül, وَالرِّجْزَ şeklinde kesre ile okudu. Kunbül'ün tilavetine göre "ricz" kelimesi kesre ile okunduğunda "azab" anlamına gelir. Hafs ise وَ الرُّجْزَ şeklinde damme ile okur. Hafs'ın okuyşuna göre "rücz" kelimesi damme ile okunduğunda "sanem" yani put anlamına gelir. Buna göre âyetin anlamı, *azaba götüren şeyi terk et* şeklinde olur. Zeccâc, her iki okuyuşun telaffuzları farklı olsa da anlamları aynıdır demiştir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 733.

الَّذِينَ فِي **قُلُوبِهِمُو** مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللهُ مَنْ
يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ
{31} كَلَّا وَالْقَمَرِ {32} وَاللَّيْلِ **إِذَا دَبَرَ**[1330] {33} وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ
{34} إِنَّهَا لَإِحْدَى الْكُبَرِ {35} نَذِيرًا لِلْبَشَرِ {36} لِمَنْ شَاءَ **مِنْكُمُو** أَنْ
يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ {37} كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ {38} إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ
{39} فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ {40} عَنِ الْمُجْرِمِينَ **{41}**[1331] مَا **سَلَكَكُمُو** فِي
سَقَرَ {42} قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ {43} وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ {44}
وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ {45} وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ {46} حَتَّى أَتَانَا
الْيَقِينُ {47} فَمَا **تَنْفَعُهُمُو** شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ {48} فَمَا **لَهُمُو** عَنِ التَّذْكِرَةِ
مُعْرِضِينَ {49} **كَأَنَّهُمُو** حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ {50} فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ {51} بَلْ يُرِيدُ
كُلُّ امْرِئٍ **مِنْهُمُو** أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُنَشَّرَةً {52} كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ
{53} كَلَّا إِنَّهُ تَذْكِرَةٌ {54} فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ {55} وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ {56}

﴿ سُورَةُ الْقِيَامَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَأُقْسِمُ[1332] بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ {1} وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ {2} **أَيَحْسِبُ**
الْإِنْسَانُ[1333] أَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ {3} بَلَى قَادِرِينَ عَلَى أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ {4} بَلْ

[1330] Kunbül, akabinde gelen وَ الصُّبْح إِذَا أَسْفَر âyetinde olduğu gibi إِذَا دَبَرَ şeklinde okudu. Araplar دَبَرَ الَّيْلُ veya وَ أَدْبَرَ قَبِلَ الَّيْلُ وَ أَقْبَل iki farklı vezinle telaffuz etmişlerdir. Hafs, وَ الَّيْلِ إِذْ أَدْبَر şeklinde okur. Hafs, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bir hadislerinde إِذَا أَقْبَلَ الَّيْل من هَا هُنَا وَ أَدْبَرَ النَّهَار من هَا هُنَا فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ şeklinde buyurmuş olmasını delil saymıştır. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 734.

[1331] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 576.

[1332] Nahivciler ve kurrâlar, لَا أقسم kelimsinin okunuşu hakkında ihtilaf ettiler. Kunbül, tekit "lâm"ı ile لَأُقْسِمُ şeklinde okudu. أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةَ cümlesinin takdiri, إِنَّ اللهَ تَعَالَي أقْسم بيوم الْقِيَامة وَ لَم يقسم بلنَّفس اللوامة şeklindedir. Hafs ise zâit bir sıla olarak لَا أُقْسِمُ şeklinde okur. Buna göre لَا "lâm" harfi zâittir.

يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ {5} يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ {6} فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ
{7}وَخَسَفَ الْقَمَرُ {8} وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ {9} يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ
الْمَفَرُّ {10} كَلَّا لَا وَزَرَ {11} إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ {12} يُنَبَّأُ الْإِنْسَانُ
يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ {13} بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ {14} وَلَوْ أَلْقَى
مَعَاذِيرَهُ {15} لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ **{16}**[1334] إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ **وَقُرَانَهُ**
{17} فَإِذَا **قَرَأْنَاهُ** فَاتَّبِعْ **قُرَانَهُ** {18} ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ {19} كَلَّا بَلْ
يُحِبُّونَ[1335] الْعَاجِلَةَ {20} **وَيَذَرُونَ**[1336] الْآخِرَةَ {21} وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ
{22} إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ {23} وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ {24} تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا
فَاقِرَةٌ {254} كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ {26} وَقِيلَ **مَنْ رَاقٍ**[1337] {27} وَظَنَّ
أَنَّهُ الْفِرَاقُ {28} وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ {29} إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ
{30} فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّى {31} وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى {32} ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى
أَهْلِهِ يَتَمَطَّى {33} أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى {34} ثُمَّ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى {35}
أَيَحْسِبُ[1338] الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى {36} أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ **تُمْنَى**[1339]

Cümlenin takdiri, أقسم بيوم الْقِيَامة şeklindedir. Buna, Araplar sözün başında لَا harfini zâit olarak kullanmazlar diye itiraz edilmiş ve bu itiraza şöyle cevap verilmiştir: İnkarcıların öldükten sonra dirilmeyi ve Kur'ân'ı inkar etmelerine karşı cevap olarak, *mesele sizin dediğiniz gibi değildir* لَا / لَيْسَ كَمَا تَقُولُ : أُقْسِمُ بيَوْمِ الْقِيَامَة şeklinde olur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 357.

1333 Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

1334 Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 577.

1335 Kunbül, gâib sîğasıyla كلَّا بَل يُحِبُّون şeklinde okudu. Daha önce geçen âyetlerin يُنَبَّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ ... بَل الإنسَانُ عَلَي نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ şeklinde haber türü cümleler olması nedeniyle bunlara yakın gâib sîğasıyla okundu. Hafs ise muhatab sîğasıyla قُلْ لَهُم يَا محمد : بَل تُحِبُّونُ الْعَاجِلَةَ وَ تَذَرُونَ الْآخِرَةَ الْبَاقِيَةَ takdirinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 737.

1336 Kıyâme 75: 20. âyette açıklama geçti.

1337 Kunbül, sekte yapmadan gunnesiz idgâm ile okudu. Hafs ise "nun" harfinin "ra" harfinden ayrı olduğunu belirtmek için sekte ile okur. "Sekte", susmak, sözü kesmek anlamlarına gelirken, kıraat ıstılahında esnasında nefes almadan sesi kesmak anlamına gelir. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 332.

1338 Bakara 2: 273. âyette açıklama geçti.

1339 Hafs hariç bütün kurrâlar مَنِيٍّ kelimesinden dolayı تُمْنَي şeklinde okudular. Hafs ise نُطْفَةً kelimesinin anlamına gönderme yaparak يُمْنَي şeklinde okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 358.

{37} ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّى {38} فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى
{39} أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى {40}

﴿ سُورَةُ الْإِنْسَانِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٣١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا {1} إِنَّا خَلَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ **نَبْتَلِيهِ** **فَجَعَلْنَاهُ** سَمِيعًا بَصِيرًا {2} إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ
إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا {3} إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ **سَلَاسِلَ**[1340] وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا
{4} إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا {5} عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ
اللهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا {6} يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا {7}
وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا {8} إِنَّمَا **نُطْعِمُكُمْ** لِوَجْهِ اللهِ لَا
نُرِيدُ **مِنْكُمْ** جَزَاءً وَلَا شُكُورًا {9} إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا {10}
فَوَقَاهُمُ اللهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ **وَلَقَّاهُمْ** نَضْرَةً وَسُرُورًا {11} **وَجَزَاهُمْ** بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً
وَحَرِيرًا {12} مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا {13}
وَدَانِيَةً **عَلَيْهِمْ** ظِلَالُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا {14} وَيُطَافُ **عَلَيْهِمْ** بِآنِيَةٍ مِنْ
فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ **قَوَارِيرَا**[1341] {15} قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا {16}
وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا {17} عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا

[1340] Kunbül, vakıf halinde "elif" harfini hazfederek سَلَاسِلْ şeklinde okudu. Hafs ise vakıf halinde iki şekilde okur: 1. Şekil: سَلَاسِلَا biçiminde "elif" ile, 2. Şekil: سَلَاسِلْ biçiminde "lâm" harfinin sukûnü ve "elif"siz okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 332.

[1341] Kunbül, âyet başlangıcı olduğu için birincisini tenvinli, ikincisini ise tenvinsiz قَوَارِيرَ . قَوَارِيرًا şeklinde okudu. Çünkü birincisi âyet başı olduğu halde ikincisi âyet başı değildir. قَوَارِيرَ kelimesi, فَوَاعِيل veznindedir. Kelimenin telaffuzundaki ağırlığa bir de tenvin ilave edilseydi telaffuz büsbütün ağırlaşacaktı. Bu nedenle sarftan men edilerek tenvinsiz okundu. Mushafta قَواريرا şeklinde "elif"li yazılı olduğundan vakıf halinde de böyle okundu. Aslında Araplar, رَأَيْتُ عُمَرَا cümlesinde olduğu gibi gayr-i munsarif bir isimde "elif" üzerine vakıf yaparlar. Hafs ise her iki kelimeyi de tenvinsiz okur. O birincisini vakıf halinde قَوَارِيرَا şeklinde "elif"li İkincisini de "elif"siz okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 739.

{18}وَيَطُوفُ عَلَيْهِمُو وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمُو حَسِبْتَهُمُو لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا
{19}وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا {20} عَالِيَهُمُو ثِيَابُ سُنْدُسٍ
خُضْرٍ[1342] وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمُو رَبُّهُمُو شَرَابًا طَهُورًا {21}
إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمُو جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمُو مَشْكُورًا {22} إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ
الْقُرَانَ تَنْزِيلًا {23} فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمُو آثِمًا أَوْ كَفُورًا {24}
وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا {25} وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُو لَيْلًا طَوِيلًا
{26}إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمُو يَوْمًا ثَقِيلًا {27} نَحْنُ
خَلَقْنَاهُمُو وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمُو وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَالَهُمُو تَبْدِيلًا {28} إِنَّ هَذِهِ
تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا {29} وَمَا يَشَاؤُونَ[1343] إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا {30} يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمُو
عَذَابًا أَلِيمًا {31}

﴿ سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٥٠
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا {1} فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا {2} وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا {3}
فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا {4} فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا {5} عُذْرًا أَوْ نُذُرًا[1344] {6} إِنَّمَا

[1342] Kunbül, خُضْرٍ kelimesini, سُنْدُسٍ kelimesinin sıfatı olarak mecrûr okudu. Hafs ise خُضْرٌ kelimesini ثِيَابُ kelimesinin sıfatı olarak merfû’ okur. ثِيَابُ kelimesi çoğul olduğundan, onun sıfatı olan خُضْرٌ kelimesi de sıfat mevsûfuna uyar kaidesince çoğuldur. Bu yüzden Hafs’ın kıraatı daha güzel görülmüştür. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 740.

[1343] Kunbül, وَمَا يَشَاؤُنَ cümlesini daha once geçen وَ يَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ İnsan 76: 27. ve نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ İnsan 76: 28. âyetlere atfederek okudu. Hafs ise muhâtab sîğasıyla okur. İnsanların durumlarından haber veren âyetlerden sonra muhatab sîğasıyla hitap daha kapsayıcıdır. Kunbül Rivayeti’ne göre insanların durumlarından haber verme devam etmekte, Hafs’ın Rivayeti’ne göre ise haber cümleleri bitmiş hitab cümlelerine geçilmiştir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 741.

[1344] Kunbül, أَوْ نُذُرًا şeklinde dammeli okudu. Hafs ise أَوْ نُذْرًا şeklinde sukûn ile okur. Kunbül, عَذِيرٌ وَ نَذِيرٌ kelimesinin çoğulu olarak أَعذرنِي عَذِيرًا takdirinde okudu. وَ لَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُر Kamer 54: 41. âyette de aynı şekilde tilavet edilmiştir. Hafs, müfret mastar olarak عُذْرًا أَوْ نُذْرًا şeklinde okur. Bkz. Ebû

تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ {7} فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ {8} وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ {9} وَإِذَا
الْجِبَالُ نُسِفَتْ {10} وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِّتَتْ {11} لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ {12} لِيَوْمِ
الْفَصْلِ {13} وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ {14} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {15}
أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ {16} ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْآخِرِينَ {17} كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ
{18} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {19} أَلَمْ **نَخْلُقكُّمُو** مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ {20}
فَجَعَلْنَاهُو فِي قَرَارٍ مَكِينٍ {21} إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ {22} فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ
{23} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {24} أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا {25} أَحْيَاءً
وَأَمْوَاتًا {26} وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ **وَأَسْقَيْنَاكُمُو** مَاءً فُرَاتًا {27} وَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {28} انْطَلِقُوا إِلَى مَا **كُنتُمُو** بِهِ تُكَذِّبُونَ {29} انْطَلِقُوا إِلَى
ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ {30} لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللهبِ {31} إِنَّهَا تَرْمِي
بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ {32} كَأَنَّهُ **جِمَالَاتٌ**[1345] صُفْرٌ {33} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
{34} هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ {35} وَلَا يُؤْذَنُ **لَهُمُو** فَيَعْتَذِرُونَ {36} وَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {37} هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ **جَمَعْنَاكُمُو** وَالْأَوَّلِينَ {38} فَإِنْ كَانَ
لَكُمُو كَيْدٌ فَكِيدُونِ {39} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {40} إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ
وَعِيُونٍ[1346] {41} وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ {42} كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا **كُنتُمُو**
تَعْمَلُونَ {43} إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ {44} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
{45} كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا **إِنَّكُمُو** مُجْرِمُونَ {46} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {47}

Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 360.

[1345] Kunbül, جِمَالَاتٌ kelimesini, جِمَالَةٌ lafzının çoğulu olarak okudu. جِمَالَةٌ kelimesi çoğuldur. جِمَالَاتٌ kelimesi de çoğulun çoğuludur. جَمَلٌ ، جِمَالٌ وَ جِمَالَاتٌ kelimeleri de جَمَلٌ ، جِمَالٌ وَ جِمَالَاتٌ gibi çoğul sîğalardır. Hafs, صُفْرٌ kelimesinin جِمَالَةٌ kelimesine çoğul bir sıfat olması nedeniyle جَمَلٌ kelimesinin çoğuluyla جِمَالَةٌ şeklinde okur. جِمَالَةٌ kelimesindeki "ha", حَجَرٌ وَ حِجَارَةٌ kelimesindeki gibi çoğul isimlere tekit için gelen tenis harfidir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 744.

[1346] Kunbül, عِيُونٍ şeklinde kesre ile okudu. Hafs ise عُيُونٍ şeklinde damme ile okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 334.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ {48} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ {49} فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ {50}

﴿ سُورَةُ النَّبَأِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ {1} عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ {2} الَّذِي **هُمُو** **فِيهِي** مُخْتَلِفُونَ {3} كَلَّا سَيَعْلَمُونَ {4} ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ {5} أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا {6} وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا {7} **وَخَلَقْنَاكُمُو** أَزْوَاجًا {8} وَجَعَلْنَا **نَوْمَكُمُو** سُبَاتًا {9} وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا {10} وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا {11} وَبَنَيْنَا **فَوْقَكُمُو** سَبْعًا شِدَادًا {12} وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا {13} وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا {14} لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا {15} وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا {16} إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا {17} يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا {18} **وَفُتِّحَتِ**[1347] السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا {19} وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا {20} إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا {21} لِلطَّاغِينَ مَآبًا {22} لَابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا {23} لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا {24} إِلَّا حَمِيمًا **وَغَسَاقًا**[1348] {25} جَزَاءً وِفَاقًا {26} **إِنَّهُمُو** كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا {27} وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَّابًا {28} وَكُلَّ شَيْءٍ **أَحْصَيْنَاهُو** كِتَابًا {29} فَذُوقُوا فَلَنْ **نَزِيدَكُمُو** إِلَّا عَذَابًا {30} إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا {31} حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا {32} وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا {33} وَكَأْسًا دِهَاقًا {34} لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا {35} جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا {36} **رَبُّ**[1349] السَّمَاوَاتِ

[1347] Zümer 39: 71. âyette açıklama geçti.

[1348] Sâd 38: 57. âyette açıklama geçti.

[1349] Kunbül, رَبُّ kelimesini cümley-i istinafiye olarak merfû' okudu. Cümley-i istinafiye, yeni bir cümle başlangıcı demektir. Buna göre رَبُّ السَّموَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا kısmı, mübtedâ الرَّحْمَانُ ism-i celîli de onun haberidir. Hafs ise جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ ... رَبِّ السَّمَوَاتِ öncesine atfederek mecrûr okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 747.

وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا **الرَّحْمَنُ**[1350] لَا يَمْلِكُونَ **مِنْهُو** خِطَابًا {37} يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ
وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا {38} ذَلِكَ الْيَوْمُ
الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ مَآبًا {39} إِنَّا **أَنْذَرْنَاكُمُو** عَذَابًا قَرِيبًا { }[1351] يَوْمَ
يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ **يَدَاهُو** وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا {40}

﴿ سُورَةُ النَّازِعَاتِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا {1} وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا {2} وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا {3}
فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا {4} فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا {5} يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ {6} تَتْبَعُهَا
الرَّادِفَةُ {7} قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ {8} أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ {9} يَقُولُونَ **أَئِنَّا**[1352]
لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ {10} **أَئِذَا**[1353] كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً {11} قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ
خَاسِرَةٌ {12} فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ {13} فَإِذَا **هُمُو** بِالسَّاهِرَةِ {14} هَلْ
أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى {15} إِذْ **نَادَاهُو** رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ **طُوًى**[1354] {16}
اِذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى {17} فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ **تَزَّكَّى**[1355] {18}
وَأَهْدِيَكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى {19} فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى {20} فَكَذَّبَ وَعَصَى
{21} ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى {22} فَحَشَرَ فَنَادَى {23} فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى

[1350] Nebe' 78: 37. âyette açıklama geçti.

[1351] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 583.

[1352] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 336.

[1353] Kunbül, ikinci "hemze"yi teshîl ederek okudu. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 336.

[1354] Tâhâ 20: 12 âyette açıklama geçti.

[1355] Kunbül, teşdîd ile okudu. Hafs ise tahfîf ile okur. Kunbül Rivayeti'ne göre kelimenin aslı, تَتَزَكَّى olduğundan bu şekliyle telaffuzda ağırlık oluşturduğu için "ta" harfi, "za" harfine idgâm edildi ve bu idgâmdan dolayı da "za" harfi şeddeli okundu. Hafs, aynı gerekçeyle "ta" harflerinden birini hazfettiğinden tahfîf ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 362.

{24} فَأَخَذَهُ اللهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى {25} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى
{26} **أَأَنْتُمْ**[1356] أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا {27} رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّاهَا
{28} وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا {29} وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا {30}
أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا {31} وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا {32} مَتَاعًا **لَكُمْ**
وَلِأَنْعَامِكُمْ {33} فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى {34} يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا
سَعَى {35} وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى {36} فَأَمَّا مَنْ طَغَى **{37}**[1357] وَآثَرَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا {38} فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى {39} وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ
وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى {40} فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى {41} يَسْأَلُونَكَ عَنِ
السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا {42} فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا {43} إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا
{44} إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشَاهَا {45} **كَأَنَّهُمْ** يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً
أَوْ ضُحَاهَا {46}

﴿ سُورَةُ عَبَسَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٤٢

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى {1} أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى {2} وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى {3} أَوْ يَذَّكَّرُ
فَتَنْفَعُهُ[1358] الذِّكْرَى {4} أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى {5} فَأَنْتَ لَهُ **تَصَدَّى**[1359] {6}

[1356] Bakara 2: 6. âyette açıklama geçti.

[1357] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 584.

[1358] Kubül, لَعَلَّهُ يَزَّكَّي وَ لَعَلَّهُ تنفعُهُ الذِّكْرَي takdrinde okuduğundan âyetler arasındaki siyak-sibakı dikkate alarak ref' ile okudu. Hafs ise لَعَلَّ edatının cevabı olarak nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 749.

[1359] Nâziât 79: 18. âyette açıklama geçti.

وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى {7} وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى {8} وَهُوَ يَخْشَى {9} فَأَنْتَ
عَنْهُو تَلَهَّى {10} كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ {11} فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ {12} فِي صُحُفٍ
مُكَرَّمَةٍ {13} مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ {14} بِأَيْدِي سَفَرَةٍ {15} كِرَامٍ بَرَرَةٍ {16}
قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ {17} مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ {18} مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ
{19} ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ {20} ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ {21} ثُمَّ إِذَا شَاءَ **أَنْشَرَهُ**[1360]
{22} كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ {23} فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ {24}
إِنَّا[1361] صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا {25} ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا {26} فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا
{27} وَعِنَبًا وَقَضْبًا {28} وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا {29} وَحَدَائِقَ غُلْبًا {30} وَفَاكِهَةً
وَأَبًّا {31} مَتَاعًا **لَكُمُو وَلِأَنْعَامِكُمُو** {32} فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ {33} يَوْمَ
يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ **أَخِيهِي** {34} وَأُمِّهِ **وَأَبِيهِي** {35} وَصَاحِبَتِهِ **وَبَنِيهِي** {36} لِكُلِّ
امْرِئٍ **مِنْهُمُو** يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ **يُغْنِيهِي** {37} وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ {38} ضَاحِكَةٌ
مُسْتَبْشِرَةٌ {39} وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ {40} تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ {41} أُولَئِكَ
هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ {42}

﴿ سُورَةُ التَّكْوِيرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ {1} وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ {2} وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ {3}
وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ {4} وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ {5} وَإِذَا الْبِحَارُ **سُجِرَتْ**[1362]

[1360] Ârâf 7: 47. âyette açıklama geçti.

[1361] Kunbül, إِلَي طَعَامِه cümlesinde âyet son bulduğu için إِنَّا şeklinde kesre okudu. Hafs ise أَنَّا şeklinde طَعَام kelimesinden bedel yaptı, bu yünden أَنَّا edatı mecrûr konumunda bulunmuş oldu. Hafs âyeti, فَلْيَنْظُرُ الْإِنْسَان إِلَي أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا takdiriyle okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 750.

[1362] Kunbül, سُجِرَت şeklinde tahfîf ile okudu. Başka bir âyette de aynı şekilde tahfîf ile وَ الْبَحْرِ الْمَسْجُور Tûr 52: 6. okundu. Tahfîf ile okumanın teşdîd ile okumadan farkı, tahfîfin "azlık" ve "çokluk" için kullanılması ve teşdîdin sadece "çokluk" için kullanılmasıdır. Kunbül'ün tilavetine göre mana, bir defada yapılan bir işi anlatır. Hafs'ın tilavetine göre bir çok denizin bir araya gelmesiyle bir denizin

{6} وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ {7} وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {8} بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ
{9} وَإِذَا الصُّحُفُ **نُشِّرَتْ**[1363] {10} وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ {11} وَإِذَا
الْجَحِيمُ **سُعِرَتْ**[1364] {12} وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ {13} عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ
{14} فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ {15} الْجَوَارِ الْكُنَّسِ {16} وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ
{17} وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ {18} إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ {19} ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ
ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ {20} مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ {21} وَمَا **صَاحِبُكُمُو** بِمَجْنُونٍ {22}
وَلَقَدْ **رَآهُو** بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ {23} وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ **بِظَنِينٍ**[1365] {24} وَمَا
هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ {25} فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ {26} إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ
{27} لِمَنْ شَاءَ **مِنْكُمُو** أَنْ يَسْتَقِيمَ {28} وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ {29}

﴿ سُورَةُ الْإِنْفِطَارِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٩
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ {1} وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ {2} وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ
{3} وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ {4} عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ {5} يَا أَيُّهَا

oluşması kastedilir. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 363.

[1363] Hafs, فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ Tûr 52: 3. âyetinin tahfîf ile okunuşunda kurrâlar ittifak halinde olduklarından نُشِرَتْ şeklinde okur. Kunbül ise صُحُفًا مُنَشَّرَةً Müddessir 74: 52. âyetinin teşdîd ile okunması konusunda kurrâlar ittifak ettiler diyerek Rivayeti'ni delillendirdi. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 751.

[1364] Tekvîr 81: 6. âyette açıklama geçti.

[1365] Kunbül, ظَنَّ fiilinden hareketle Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Allah (cc.)'ın ona vahyettiğini anlatma konusunda herhangi bir şüpheye veya tereddüde yer yoktur anlamına gelecek bir fiil ile okudu. Hafs ise ضَنَّ fiilinden hareketle Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Allah (cc.)'ın kendisine vahyettiklerini anlatma konusunda cimri olmadığı anlamına gelen bir fiil ile okur. Kısaca Kunbül ظَنَّ , fiilinden okudu. Hafs ise ضَنَّ fiilinden okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 364.

الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ {6} الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ **فَعَدَّلَكَ**[1366] {7} فِي
أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ {8} كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدِّينِ {9} وَإِنَّ **عَلَيْكُمُو**
لَحَافِظِينَ {10} كِرَامًا كَاتِبِينَ {11} يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ {12} إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي
نَعِيمٍ {13} وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ {14} يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ {15} وَمَا
هُمُو عَنْهَا بِغَائِبِينَ {16} وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ {17} ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ
الدِّينِ {18} **يَوْمُ**[1367] لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ {19}

﴿ سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٣٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ {1} الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ {2} وَإِذَا **كَالُوهُمُو**
أَوْ **وَزَنُوهُمُو** يُخْسِرُونَ {3} أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ **أَنَّهُمُو** مَبْعُوثُونَ {4} لِيَوْمٍ عَظِيمٍ
{5} يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ {6} كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ
{7} وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ {8} كِتَابٌ مَرْقُومٌ {9} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
{10} الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ {11} وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ
{12} إِذَا تُتْلَى **عَلَيْهِي** آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ {13} كَلَّا **بَلْ رَانَ**[1368] عَلَى

[1366] Kunbül, onu ölçülü ve dengeli yarattı anlamında teşdîd ile فَعَدَّلَكَ şeklinde okudu. لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ Tin 95: 4. âyette de aynı şekilde teşdîd ile okudu. Buna göre mana, insanın yaratılışı güzel ve dengelidir, onda fazladan bir şey veya onun görünüşünü bozan bir olumsuzluk yoktur şeklinde olur. Hafs, tahfîf ile okur. Ferrâ'ya göre فَعَدَلَكَ fiilinin anlamı, herhangi bir surette, güzel veya çirkin, uzun ya da kısa şeklindedir der. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 753.

[1367] Kunbül, يَوْمُ kelimesini önceki âyette geçen يَوْمُ الدِّينِ cümlesinin sıfatı veya ondan bedel olarak merfû' okudu. Diğer bir görüşe göre de mahzûf bir mübtedânın haberi olarak merfû' okunmuştur. Hafs, يَوْمَ kelimesini الدِّينِ kelimesine zarf yaparak nasb ile okur. Hafs Rivayeti'ne göre cümlenin muhteme takdiri, هَذِهِ الْأَشْيَاءُ الْمَذْكُورَةُ تَكُونُ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا şeklinde olur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 754.

[1368] Kunbül, mahreçlerinin yakınlığından dolayı بَلْ رَانَ "lâm" harfini "râ" harfine idgâm ederek okudu. Kurrâlar arasında sadece Hafs, بل ve ران kelimeleri birbirinden farklı kelimeler olduğu için idgâm etmeden "lam" harfini izhâr ederek vasıl halinde sekte ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 754.

قُلُوبِهِمُ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ {14} كَلَّا **إِنَّهُمُ** عَنْ **رَبِّهِمُ** يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ
{15} ثُمَّ **إِنَّهُمُ** لَصَالُو الْجَحِيمِ {16} ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي **كُنْتُمُ** بِهِ تُكَذِّبُونَ
{17} كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ {18} وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ {19}
كِتَابٌ مَرْقُومٌ {20} يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ {21} إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ {22} عَلَى
الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ {23} تَعْرِفُ فِي **وُجُوهِهِمُ** نَضْرَةَ النَّعِيمِ {24} يُسْقَوْنَ مِنْ
رَحِيقٍ مَخْتُومٍ {25} خِتَامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ {26} وَمِزَاجُهُ
مِنْ تَسْنِيمٍ {27} عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ {28} إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ
الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ {29} وَإِذَا مَرُّوا **بِهِمُ** يَتَغَامَزُونَ {30} وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَى
أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا **فَاكِهِينَ**[1369] {31} وَإِذَا **رَأَوْهُمُ** قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ {32}
وَمَا أُرْسِلُوا **عَلَيْهِمُ** حَافِظِينَ {33} فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ
{34} عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ {35} هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ {36}

﴿ سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٥
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ {1} وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ {2} وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ {3}
وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ {4} وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ {5} يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ

[1369] Ferrâ, فَكِهِين ve فَاكِهِين kelimelerinin بَخِلِين ve بَاخِلِين gibi anlamı aynı telaffuzu farklı iki kelime olduğunu söylemiştir. Kunbül, "elif"siz فَكِهِين şeklinde okudu. Hafs ise "elif"le فَاكِهِين şeklinde okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 336.

كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدْحًا **فَمُلَاقِيهِۦ** {6} فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ {7} فَسَوْفَ
يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا {8} وَيَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا {9} وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ
وَرَاءَ ظَهْرِهِ {10} فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا {11} **وَيُصَلَّى**[1370] سَعِيرًا {12} إِنَّهُ
كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا {13} إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ {14} بَلَى إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ
بَصِيرًا {15} فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ {16} وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ {17} وَالْقَمَرِ إِذَا
اتَّسَقَ {18} **لَتَرْكَبَنَّ**[1371] طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ {19} فَمَا **لَهُمُۥ** لَا يُؤْمِنُونَ {20}
وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ **الْقُرَانُ** لَا يَسْجُدُونَ ۩ {21} بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ {22}
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ {23} **فَبَشِّرْهُمُۥ** بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {24} إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُۥ** أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ {25}

﴿ سُورَةُ الْبُرُوجِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ٢٢
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ {1} وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ {2} وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ {3} قُتِلَ
أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ {4} النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ {5} إِذْ **هُمُۥ** عَلَيْهَا قُعُودٌ {6} **وَهُمُۥ**

[1370] Kunbül, وَ تَصْلِيَةُ جَحِيم Vâkıa 56: 94. âyete dayanarak teşdîd ile okudu. Bu Rivayete göre *azabın inkarcılar üzerine devamlı, kalıcı olması* kastedilmiş olur. Yani Melekler o inkarcılara cehennem'in hararetini bildirirler. Hafs, يَصْلَي النَّارَ الْكُبْرَي Â'lâ 87: 12. ve إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيم Sâffât 37: 163. âyetlerinde olduğu gibi صَلَي يَصْلِي fiilinden يَصْلَي şeklinde okur. Ayrıca Hafs, delil olarak sunduğu âyetlerin okunuşunda kurrâlar ittifak ettiklerinden üzerinde ittifak olan bir konuda ihtilafa düşmek doğru değildir düşüncesiyle "yaslâ" şeklinde okur. Bkz. İbni Haleveyh, *el-Hucce fi'l kıraati's-seb'a,* s. 366.

[1371] Kunbül, لَتَرْكَبَنَّ طَبَقًا şeklinde hitâbın sadece Hz. Peygamber (s.a.v.)'e hâs olduğu düşüncesinden hareketle fetha ile okudu. Buna göre âyet, لَتَرْكَبَنَّ يَا مُحَمَّدُ طَبَقًا مِنْ أَطْبَاقِ السَّمَاءِ بَعْدَ طَبَقٍ ، وَ لَتَرْتَقِيَنَّ حَالًا بَعْدَ حَالٍ takdîrinde olur. Hafs, لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا şeklinde hitâbı çoğul olarak damme ile okudu. Çünkü لَتَرْكَبُنَّ kelimesinin aslı, لَتَرْكَبُونَّ idi. "Vav" harfi sâkin olduğndan hazfededildi ve "bâ" harfi aslında olduğu gibi damme üzere kaldı. Kelimenin evvelindeki "tâ" harfi ise hitâbın çoğul olmasından veya âyette geçen "Semâ" lafzından dolayıdır. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 367.

عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ {7} وَمَا نَقَمُوا **مِنْهُمُو** إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللهِ الْعَزِيزِ
الْحَمِيدِ {8} اَلَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {9}
إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا **فَلَهُمُو** عَذَابُ جَهَنَّمَ **وَلَهُمُو** عَذَابُ
الْحَرِيقِ {10} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **لَهُمُو** جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ {11} إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ {12} إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ
وَيُعِيدُ {13} وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ {14} ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ {15} فَعَّالٌ لِمَا
يُرِيدُ {16} هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ {17} فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ {18} بَلِ الَّذِينَ
كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ {19} وَاللهُ مِنْ **وَرَائِهِمُو** مُحِيطٌ {20} بَلْ هُوَ **قُرَانٌ** مَجِيدٌ
فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ {21} {22}

﴿ سُورَةُ الطَّارِقِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٧

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ {1} وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ {2} اَلنَّجْمُ الثَّاقِبُ {3} إِنْ كُلُّ
نَفْسٍ **لَمَا**[1372] عَلَيْهَا حَافِظٌ {4} فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ {5} خُلِقَ مِنْ مَاءٍ
دَافِقٍ {6} يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ {7} إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ {8} يَوْمَ
تُبْلَى السَّرَائِرُ {9} فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ {10} وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ
{11} وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ {12} إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ {13} وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ
{14} **إِنَّهُمُو** يَكِيدُونَ كَيْدًا {15} وَأَكِيدُ كَيْدًا {16} فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ
أَمْهِلْهُمُو رُوَيْدًا {17}

1372 Kunbül Rivayeti'ne göre مَا zâit bir edattır. إِنْ edatı, إِنَّ edatının tahfifli halidir. Kunbül, لَمَا kelimesindeki "lâm" harfini nâfiye ve sılâ için kullanılan مَا edatından tefrîk etmek amacıyla ilave etti. Cümlenin takdiri, إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَا عَلَيْهَا حَافِظٌ şeklindedir. Hafs Rivayeti'ne göre ise لَمَّا edatını teşdîd ile, إِنْ edatını مَا manasında, لَمَّا edatını da إِلَّا anlamında okur. Buna göre cümlenin takdiri, مَا كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ şeklindedir. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 758.

﴿ سُورَةُ الْأَعْلَى ﴾

مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا ١٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى {1} الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى {2} وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى {3}
وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى {4} فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى {5} سَنُقْرِؤُكَ فَلَا تَنْسَى {6}
إِلَّا مَا شَاءَ اللهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى {7} وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى {8} فَذَكِّرْ إِنْ
نَفَعَتِ الذِّكْرَى {9} سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَخْشَى {10} وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى {11} الَّذِي
يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى {12} ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى {13} قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى
{14} وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى {15} بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا {16} وَالْآخِرَةُ
خَيْرٌ وَأَبْقَى {17} إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى {18} صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى
{19}

﴿ سُورَةُ الْغَاشِيَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ {1} وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ {2} عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ {3}
تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً {4} تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ {5} لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ

{6} لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِن جُوعٍ {7} وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ {8} لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ
{9} فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ {10} لَا **يُسْمَعُ**[1373] فِيهَا **لَاغِيَةٌ**[1374] {11} فِيهَا عَيْنٌ
جَارِيَةٌ {12} فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ {13} وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ {14} وَنَمَارِقُ
مَصْفُوفَةٌ {15} وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ {16} أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ
{17} وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ {18} وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ {19} وَإِلَى
الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ {20} فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ {21} لَسْتَ **عَلَيْهِمْ**
بِمُصَيْطِرٍ {22} إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ {23} فَيُعَذِّبُهُ اللهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ {24} إِنَّ
إِلَيْنَا **إِيَابَهُمْ** {25} ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا **حِسَابَهُمْ** {26}

﴿ سُورَةُ الْفَجْرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٣٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[1373] Kunbül, لَا يُسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةٌ şeklinde hitâbı, bir kişiye mahsus kılmadan tilavet etti. لَاغِيَةٌ kelimesi müennestir, ancak bu kelimenin aslı لَغْوٌ olduğu için hakîkî müennes değildir. Aslında cümle, لَا يُسْمَعُ فِيهَا مِنْ أَحَدٍ لَاغِيَةٍ şeklinde olabileceği gibi لَاغِيَة kelimesini sıfat yaparak لَا تُسْمَعُ كَلِمَةٌ لَاغِيَةٌ şeklinde de olabilir. Kunbül'ün bu şekilde irâb ile tilavet etmesinin nedeni, âyetler arasındaki münâsebet ve âyetin öncesinde ve sonrasındaki âyetlerle irâb yönünden uygunluğunu sağlanmaktır. Kunbül'ün delili, خَاشِعَةٌ Ğâşiye 88: 2, عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ Ğâşiye 88: 3, sonrasında عَيْنٌ جَارِيَةٌ Ğâşiye 88: 12, مَرْفُوعَةٌ Ğâşiye 88: 13, مَصْفُوفَةٌ Ğâşiye 88: 15. âyetler ve davamındaki âyetlerde bu şekilde okunmasıdır. Hafs, hitâbın Hz. Peygamber (s.a.v.)'e yönelik olduğu ve وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا İnsân 76: 20. âyetinin tilavetini de delil kabul ederek لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً şeklinde nasb ile okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 760.

[1374] Ğâşiye 88: 11. âyette açıklama geçti.

وَالْفَجْرِ {1} وَلَيَالٍ عَشْرٍ {2} وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ {3} وَاللَّيْلِ إِذَا **يَسْرِي** {4}
[1375]هَلْ فِي ذَٰلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ {5} أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ {6} إِرَمَ
ذَاتِ الْعِمَادِ {7} الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ {8} وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ
بِالْوَادِي[1376] {9} وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ {10} الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ {11}
فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ {12} فَصَبَّ **عَلَيْهِمُو** رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ {13} إِنَّ رَبَّكَ
لَبِالْمِرْصَادِ {14} فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا **ابْتَلَاهُو** رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ { }[1377] فَيَقُولُ
رَبِّي[1378] أَكْرَمَنِ {15} وَأَمَّا إِذَا مَا **ابْتَلَاهُو** فَقَدَرَ **عَلَيْهِي** رِزْقَهُ { }[1379] فَيَقُولُ
رَبِّي[1380] أَهَانَنِ {16} كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ {17} وَلَا **تَحُضُّونَ**[1381] عَلَىٰ
طَعَامِ الْمِسْكِينِ {18} وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا {19} وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا
{20} كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا {21} وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا
{22} وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ { }[1382] يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ
{23} يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي {24} فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ

1375 Kunbül, hem vasıl hem de vakıf halinde قَضَي يَقْضِي gibi سَرَي يَسْرِي fiilinin "lâmü'l-fiili"ni hazfetmeden isbât ederek okudu. Hafs ise her iki halde de "yâ" harfini hazfederek okur. Bkz. Abdulfettâh el-Kâdî, *Buduru'z-Zahira,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kitabi'l-arabi, 1981), s. 342.

1376 Kunbül, vasıl halinde "yâ" harfini isbât ederek okudu. Vakıf halinde ise hem isbât hem de hazfederek okumuştur. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 593.

1377 Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 593.

1378 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

1379 Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 593.

1380 Bakara 2: 30. âyette açıklama geçti.

1381 Kunbül, تَحُضُّونَ şeklinde, لاَ تَأْمُرُونَ بِإِطْعَامِ الْمِسْكِينِ takdirinde okudu. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in *yetimi doyurmayı teşvik etmeyenlerle* konuşmasını ifade eden bir sîğa ile tilavet etmiştir. Hafs ise diğer bütün kurrâlardan farklı olarak وَلاَ تَحَاضُّونَ şeklinde وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَ تَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ Beled 90: 17. âyetinin okunuşunu delil kabul ederek لاَ يَحُضُّ بَعْضُهُمْ عَلَي ذَلِكَ بَعْضًا takdirında okur. Kelimenin aslı, تَتَحَاضُّونَ idi. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 370.

1382 Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 593.

{25} وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ {26} يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ {27} ارْجِعِي إِلَى
رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً {28} فَادْخُلِي فِي عِبَادِي {29}[1383] وَادْخُلِي جَنَّتِي {3

﴿ سُورَةُ الْبَلَدِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ {1} وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ {2} وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ {3} لَقَدْ
خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ {4} **أَيَحْسِبُ**[1384] أَنْ لَنْ يَقْدِرَ **عَلَيْهِي** أَحَدٌ {5} يَقُولُ
أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا {6} **أَيَحْسِبُ**[1385] أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ {7} أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ
{8} وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ {9} وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ {10} فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ {11}
وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ {12} **فَكَّ رَقَبَةً**[1386] {13} أَوْ **أَطْعَمَ**[1387] فِي يَوْمٍ ذِي
مَسْغَبَةٍ {14} يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ {15} أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ {16} ثُمَّ كَانَ مِنَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ {17} أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ
{18} وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا **هُمُو** أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ {19} **عَلَيْهِمُو** نَارٌ
مُوصَدَةٌ[1388] {20}

[1383] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetmedi. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 594.

[1384] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

[1385] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.

[1386] Kunbül, فَكَّ şeklinde fiil-i mâzî sîğasıyla tilavet etti ve رَقَبَةً kelimesini de onun mefûlü olarak nasb ile okudu. رَقَبَةً kelimesinin müfret olması nedeniyle tenvinli okudu. Hafs ise فَكُّ kelimesini mastar, رَقَبَةٍ kelimesini de ona izâfe ederek okur. Hafs Rivayeti'nde cümle şu şekilde manalandırılır: فَلَا اقْتَحَمَ العَقَبَةَ وَ مَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةَ *o sarp yokuşu geçemediler, nedir o sarp yokuş?* ... فَكُّ رَقَبَةٍ أَوْ إِطْعَامٌ في يَوْمٍ ذِي *köle azat etmek, açlık gününde yakın bir yetimi doyurmaktır.* Yani birinci soru kısmı mübtedâ, ikinci cevap kısmı da haberdir. Nitekim Kur'an'da bunun başka örnekleri de vardır. وَمَا أَدْرَاكَ مَاهِيه *Nedir o Hâviye?* نَارٌ حَامِيَة *kızgın ateştir.* Kâria 101: 10,11. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 764.

[1387] Beled 90: 13. âyette açıklama geçti.

[1388] Kunbül, "hemze"siz أَوْصَدَ يُوصِدُ إِيصَادٌ vezninde مُوصَدَةٌ şeklinde okudu. Kunbül Rivaveti'ne göre "fâül fiil" "vav" harfidir. Hafs ise آصَدَ يُؤْصِدُ إِصَادًا vezninde مُؤْصَدَةٌ şeklinde okur. Bkz. Ebû Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü'l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü'r-risale, 2001), s. 766.

﴿ سُورَةُ الشَّمْسِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا {1} وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا {2} وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا {3} وَاللَّيْلِ
إِذَا يَغْشَاهَا {4} وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا {5} وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا {6} وَنَفْسٍ وَمَا
سَوَّاهَا {7} فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا {8} قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا {9} وَقَدْ خَابَ
مَنْ دَسَّاهَا {10} كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا {11} إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا {12} فَقَالَ
لَهُمُو رَسُولُ اللهِ نَاقَةَ اللهِ وَسُقْيَاهَا {13} **فَكَذَّبُوهُو** فَعَقَرُوهَا **{ }**[1389] فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمُو **رَبُّهُمُو** **بِذَنبِهِمُو** فَسَوَّاهَا {14} وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا {15}

﴿ سُورَةُ اللَّيْلِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٢١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى {1} وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى {2} وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى {3} إِنَّ
سَعْيَكُمُو لَشَتَّى {4} فَأَمَّا أَعْطَى وَاتَّقَى {5} وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى {6} فَسَنُيَسِّرُهُ
لِلْيُسْرَى {7} وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى {8} وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى {9} فَسَنُيَسِّرُهُ
لِلْعُسْرَى {10} وَمَا يُغْنِي **عَنْهُو** مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى {11} إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى {12}
وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَى {13} **فَأَنْذَرْتُكُمُو** نَارًا تَلَظَّى {14} لَا يَصْلَاهَا إِلَّا
الْأَشْقَى {15} الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى {16} وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى {17} الَّذِي
يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى {18} وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى {19} إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَى {20} وَلَسَوْفَ يَرْضَى {21}

[1389] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 595.

﴿ سُورَةُ الضُّحَى ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَاياتُهَا١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى {1} وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى {2} مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى {3} وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى {4} وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى {5} أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى {6} وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى {7} وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى {8} فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ {9} وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ {10} وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ {11}

﴿ سُورَةُ الْإِنْشِرَاحِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَاياتُهَا٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ {1} وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ {2} الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ {3} وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ {4} فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا {5} إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا {6} فَإِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ {7} وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ {8}

﴿ سُورَةُ التِّينِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَاياتُهَا٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ {1} وَطُورِ سِينِينَ {2} وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ {3} لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ {4} ثُمَّ **رَدَدْنَاهُ** أَسْفَلَ سَافِلِينَ {5} إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ **فَلَهُمْ** أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ {6} فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ {7} أَلَيْسَ اللهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ {8}

﴿ سُورَةُ الْعَلَقِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ {1} خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ {2} اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ {3} اَلَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ {4} عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ {5} كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَى {6} أَنْ **رَأَهُ**[1390] اسْتَغْنَى {7} إِنَّ إِلَى رَبِّكَ الرُّجْعَى {8} أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى {9} عَبْدًا إِذَا صَلَّى {10} أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَى {11} أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَى {12} أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى {13} أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللهَ يَرَى {14} كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ { }[1391] لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ {15} نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ {16} فَلْيَدْعُ نَادِيَه {17} سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ {18} كَلَّا لَا **تُطِعْهُو** وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۩ {19}

﴿ سُورَةُ الْقَدْرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا **أَنْزَلْنَاهُو** فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ {1} وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ {2} لَيْلَةُ الْقَدْرِ { }[1392] خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ {3} تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ **رَبِّهِمُو** مِنْ كُلِّ أَمْرٍ {4} سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ {5}

[1390] Kunbül, رَأَهُ şeklinde رَعَه vezninde meddsiz okudu. Hafs ise رَآهُ şeklinde رَعَيَه şeklinde medd ederek okur. Hafs Rivayeti'nde رَأَيَ "lâmü'l fiil" olan "yâ" harfi öncesi fethalı olduğundan "elif"e çevrildiği için رَآه şeklinde okunur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi'l Kıraati's-Seb'a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru'l-kütübü'l-ilmiyye, 1999), s. 373.

[1391] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 597.

[1392] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 598.

﴿ سُورَةُ الْبَيِّنَةِ ﴾
مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٨
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ {1} رَسُولٌ مِنَ اللهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً {2} فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ {3} وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ {4} وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ {5} إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ **هُمُ** شَرُّ الْبَرِيَّةِ {6} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ **هُمُ** خَيْرُ الْبَرِيَّةِ {7} **جَزَاؤُهُمُ** عِنْدَ **رَبِّهِمُ** جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللهُ **عَنْهُمُ** وَرَضُوا **عَنْهُ** ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ {8}

﴿ سُورَةُ الزَلْزَلَةِ ﴾
مَدِينِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٨
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا {1} وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا {2} وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا {3} يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا {4} بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا {5} يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا { } لِيُرَوْا **أَعْمَالَهُمُ** {6} فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ {7} وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ {8}

﴿ سُورَةُ الْعَادِيَاتِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا {1} فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا {2} فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا {3} فَأَثَرْنَ
بِهِ نَقْعًا {4} فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا {5} إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ {6} وَإِنَّهُ عَلَى
ذَلِكَ لَشَهِيدٌ {7} وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ {8} أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ
{9} وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ {10} إِنَّ رَبَّهُمُو بِهِمُو يَوْمَئِذٍ لَخَبِيرٌ {11}

﴿ سُورَةُ الْقَارِعَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ١١

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْقَارِعَةُ **{1}**[1393] مَا الْقَارِعَةُ {2} وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ {3} يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ
كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ {4} وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ {5} فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ
مَوَازِينُهُ {6} فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ {7} وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ {8} فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ
{9} وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ {10} نَارٌ حَامِيَةٌ {11}

﴿ سُورَةُ التَّكَاثُرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٨

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ {1} حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ {2} كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ {3} ثُمَّ كَلَّا
سَوْفَ تَعْلَمُونَ {4} كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ {5} لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ {6} ثُمَّ
لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ {7} ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ {8}

[1393] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 600.

﴿ سُورَةُ الْعَصْرِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ {1} إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ {2} إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ {3}

﴿ سُورَةُ الْهُمَزَةِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٩

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ {1} الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ {2} **يَحْسِبُ**[1394] أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ {3} كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ {4} وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ {5} نَارُ اللهِ الْمُوقَدَةُ {6} الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ {7} إِنَّهَا **عَلَيْهِمُ** **مُوصَدَةٌ**[1395] {8} فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ {9}

﴿ سُورَةُ الْفِيلِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ {1} أَلَمْ يَجْعَلْ **كَيْدَهُمُ** فِي تَضْلِيلٍ {2} وَأَرْسَلَ **عَلَيْهِمُ** طَيْرًا أَبَابِيلَ {3} **تَرْمِيهِمُ** بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ {4} **فَجَعَلَهُمُ** كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ {5}

[1394] Âl-i İmrân 3: 78. âyette açıklama geçti.
[1395] Beled 90: 20. âyette açıklama geçti.

﴿ سُورَةُ قُرَيْشٍ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٥
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ {1} **إِيلَافِهِمُ** رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ {2} فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا
الْبَيْتِ {3} الَّذِي **أَطْعَمَهُمُ** مِنْ جُوعٍ **{ }**[1396] **وَآمَنَهُمُ** مِنْ خَوْفٍ {4}

﴿ سُورَةُ الْمَاعُونِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٧
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ {1} فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ {2} وَلَا يَحُضُّ عَلَى
طَعَامِ الْمِسْكِينِ {3} فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ {4} الَّذِينَ هُمُ عَن **صَلَاتِهِمُ** سَاهُونَ
{5}الَّذِينَ **هُمُ** يُرَاؤُونَ **{6}**[1397] وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ {7}

﴿ سُورَةُ الْكَوْثَرِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا٣
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ {1} فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ {2} إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ {3}

[1396] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 602.

[1397] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 602.

﴿ سُورَةُ الْكَافِرُونَ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٦

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ {1} لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ {2} وَلَا **أَنْتُمُو** عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ
{3} وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا **عَبَدْتُمُو** {4} وَلَا **أَنْتُمُو** عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ {5} **لَكُمُو**
دِينُكُمُو وَلِي[1398] دِينِ {6}

﴿ سُورَةُ النَّصْرِ ﴾

مَدَنِيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٣

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللهِ وَالْفَتْحُ {1} وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللهِ أَفْوَاجًا {2}
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ **وَاسْتَغْفِرْهُو** إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا {3}

﴿ سُورَةُ الْمَسَدِ ﴾

مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٥

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي **لَهْبٍ**[1399] وَتَبَّ {1} مَا أَغْنَى **عَنْهُو** مَالُهُ وَمَا كَسَبَ {2}
سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ {3} وَامْرَأَتُهُ **حَمَّالَةُ**[1400] الْحَطَبِ {4} فِي جِيدِهَا حَبْلٌ
مِنْ مَسَدٍ {5}

[1398] Kunbül, izâfet “yâ”sına bitişen meksûr “lâm” harfinden dolayı “yâ” harfini fetha ile okumak, telaffuzda ağırlık oluşturduğundan sukûn ile okudu. Hafs ise izâfet “yâ”sı, tek bir kelime olduğundan ve buna meksûr bir “lâm” harfi bitiştiğinden izâfet “yâ”sının da isim olmasından dolayı manayı kuvvetlendirmek amacıyla fetha ile okur. Bkz. Ebû Abdillah Hüseyin b. Ahmed b. Haleveyh, *el-Hucce fi’l Kıraati’s-Seb’a,* (1. baskı, Beyrut-Lübnan: Daru’l-kütübü’l-ilmiyye, 1999), s. 377.

[1399] Kunbül, لَهْبٍ şeklinde sukûn ile okudu. لَهَب kelimesi, الشَّمْعَ وَ الشَّمَعَ ، وَالنَّهْرَ وَ النَّهَرَ kelimeleri gibi iki farklı hareke ile okunabilmektedir. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 776.

[1400] Kunbül, وَ امْرَأَتُهُ kelimesinin sıfatı olarak ref’ ile okudu. Hafs ise zemmetmek ve yermek anlamında nasb ile okur. Araplar bir şeyi methedecekleri ve zemmedecekleri zaman o kelimeyi nasb ederler. Bkz. Ebû Zür’a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, *Huccetü’l-Kıraat,* (5. baskı, Beyrut-Lübnan: Müessesetü’r-risale, 2001), s. 777.

﴿ سُورَةُ الْإِخْلَاصِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٤
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ {1} أَللهُ الصَّمَدُ {2} لَمْ يَلِدْ { }[1401] وَلَمْ يُولَدْ {3} وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُؤًا[1402] أَحَدٌ {4}

﴿ سُورَةُ الْفَلَقِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٥
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ {1} مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ {2} وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ {3} وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ {4} وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ {5}

﴿ سُورَةُ النَّاسِ ﴾
مَكِّيَّةٌ وَءَايَاتُهَا ٦
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ {1} مَلِكِ النَّاسِ {2} إِلَهِ النَّاسِ {3} مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ { }[1403] اَلْخَنَّاسِ {4} اَلَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ {5} مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ {6}

[1401] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 604.

[1402] Bakara 2: 67. âyette açıklama geçti.

[1403] Kunbül, âyet başlangıcı olarak burada vakfetti. Bkz. Muhammed Fehd Hârûf, *et-Teshil li Kıraati't-Tenzil,* (1. baskı, Şam: Daru'l-Beyruti, 2008), s. 604.